This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Digitized by Google

CVM PRIVILEGIO AD QVADRIENNIVM

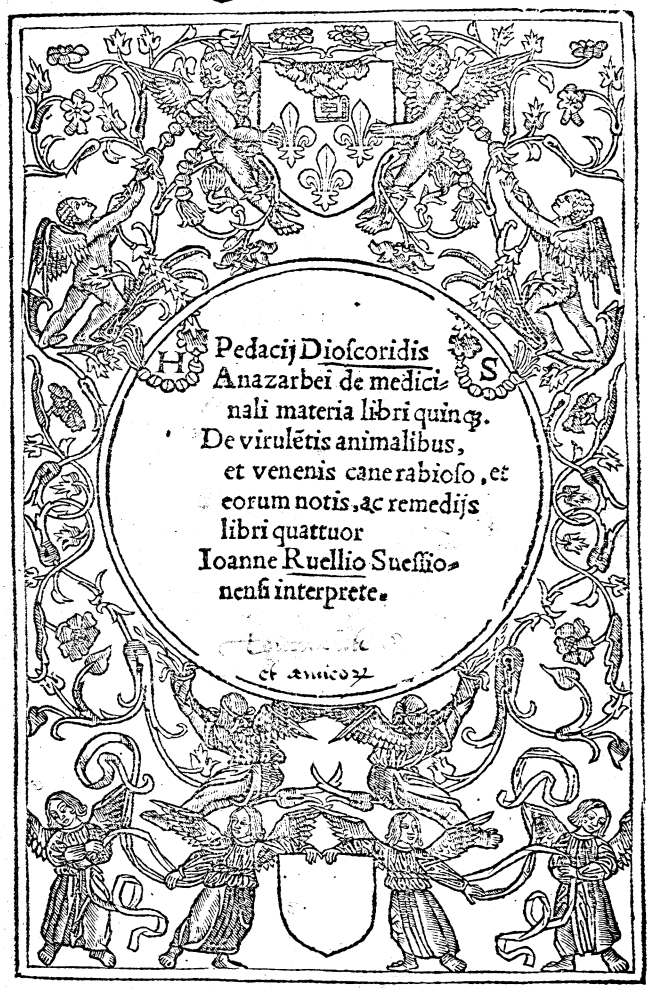

Pedacij Dioscoridis Anazarbei de medicinali materia libri quinq.
De virulētis animalibus, et venenis cane rabioso, et eorum notis, ac remedijs libri quattuor
Ioanne Ruellio Suessionensi interprete.

Habetur venale in officina Henrici Stephani E regione Scholæ Decretorum.

VENTER PLVMA VENVS LAVDEM FVGIENDA SEQVENTI

EXPVLSA VT AIVNT CORNICE ADHVC

6153
D62p

IOANNES RVELLIVS SVESSIONENSIS ANTONIO DISOMO REGIO CONSILIARIO VTRIVSQVE LINGVAE PERITISSIMO .S.P.D.

Cum sæpe mecum reputarem humanissime simul ac eruditissime Antoni Disome omniũ ferme disciplinarum conditionem, illud imprimis cum admiratione michi, tum miseratione dignũ occurrebat, q̃ saluberrimæ humano generi artes vel diuinitus nobis datæ, vel mortalium studio adinuentæ, ita affectæ iaceant, vt ad interitum spectare videantur. Quibus olim excolendis veteres vsq̃ eo diligentiam omnem, & operam impenderunt, vt intentatum nihil indiscussumq̃ reliquerint. Etenim per aliquot iam sæcula, & qui discunt & qui docent, neglecta vera liberalium scientiarum maiestate, ad echinatas captionum cauillationumq̃ argutias diuertentes, dici docti haberiq̃, q̃ esse malunt. Quod vt in cæteris ferri dissimulariq̃ fas sit, in ea tamẽ arte nefarium est, quæ ad tuẽdam salutem hominum nata, incorrupta semper augustaq̃ esse debet. Quæ tamen fere iam inde ab auorum nostrorũ memoria, tam turpi ac desidioso consensu deserta exoleuit, vt verear ne flagitiosa fortasse suis professoribus aut inhonesta videatur, qui principem eius partem quæ cognitione delectuq̃ medicamentorum constat, vel rei difficultate deterriti, vel ingenio diffisi, vel iudicio lapsi, a se abdicarũt, rudiq̃ medicamentariorũ ministerio delegarunt, existimantes fortasse dignitati amplitudiniq̃ suæ non parum detractum iri, suamq̃ auctoritatem eleuari, si ea ipsi tractent, quorum officinæ sibi iam cognitionem vendicarunt. Cum cæteri artifices ignominiosum sibi esse putent, si imprudentes sui negocij conspiciantur, aut vniuersam instrumentorum supellectilem non plane ac memoriter teneant. Proinde ars illa præstantissima, sine qua natura manca merito ac mutila esse censetur, priscis temporibus clara & percelebris, literarumq̃ monumentis diligentissime tradita, posterioribus sæculis adeo a se ipsa degenerauit, vt simulacrum eius tantum, vel potius vmbra nomenq̃ remanserit. Quippe cum olim hærbarij ijdem atq̃ medici essent, sciditinde se studium, hominumq̃ inertia simul & incuria factum est, vt ab ijs destituta quorum erat propria, circulatorum ne dicã impostorum præda facta fuerit. Cum igitur pluribus scriptorum monumentis admonerer, apud antiquos gloriæ fuisse simplicium curam, ac memorabiles illos Græcorũ duces hoc illustri studio sem-

Digitized by Google

per floruiſſe,huic parti ruinoſæ, nutãti,breuiq; caſuræ adhibendam eſſe manum duxi. Nec aliud occurrebat præſentius auxilium, vt a medijs ignorãtiæ tenebris aſſereretur, ac errores expiari inumeraq; mõſtra domari poſſent, q̃ vt ea quæ græcis literis hac de re tradita erãt,latinis illuſtrarẽtur,ac quæ ſine graui pernicie diſſociari nõ poterãt,a cæteris medicinæ partibus auulſa, ſuo corpori reſtituerẽtur. Pedacium igitur Dioſcoridem præſtãtiſſimũ huiuſce partis auctorem,tot ſæculorum ſuffragijs comprobatum, pro mediocritate noſtra latinitate donauimus,tuoq; nomini dicamus. Qz te acerrimi iudicij virum,omnium bonarum literarum ac vtriuſq; linguæ ſtudioſiſſimum cognouimus, nec parum laudis tibi ex ea re peperiſti. Simul vt extaret pignus mutuæ inter nos beniuolẽtiæ,ſimul vt mortales officio cumulatiore demereremur. Quod quidem opus non paruo ſane negocio a nobis elucubratum,veluti primitias induſtriæ noſtræ & maioris laboris præludiũ læta frõte ſuſcipias. De quo id cõſtantiſſime auſim polliceri,eſſe quaſi quoddam naturæ promptuariũ ex quo res omnes,hærbæ,fruges, frutices, arbores, fructus quibus arua,campi,paſcua,montes,conualles,plana confragoſaq; veſtiantur,& viſceribus terræ abdita,in humani generis præſidium depromi facile poſſunt, ac denique veluti a quodam rei medicamentariæ ſeminario,in humanum vſum tranſferri,e quo vita omnis ea hauriri requeat, quibus humanæ ſaluti proſpiciatur,& morbis omnibus cõſulatur. Quæ vero meæ partes fuerunt, quoniam in propria harena, vt dicitur,verſari videbar,cum ſim profeſſione medicus,dedi operã vtinam & præſtiterim,vti omnia ex fide reſpõderent,& vt latina oratio græci auctoris ſenſum fideliter redderet,ne abſurda peregrinitas medicinã quoquomodo pollueret,etiam ſi res ipſa elegantiam ac nitorem non facile admittat. Curaui præterea vt idem vtrobiq; ſenſus ſeruaretur, nulla vocum nouitas, nec triuialia verba aut expoſita, quibus quærendis Latinos fere omnes euoluimus. Cum vero latina me defecerunt,græcis quidem & fere iam receptis vti malui, q̃ noua aut barbara licenter admittere. Sed nihil æque me torſit q̃ veterum manuq; exaratorum exemplarium inopia (illud enim tantũ nactus ſum quod bibliopolæ typis excuſum circumferunt) in quo permulta manifeſtiſſime deprauata ex varia auctorũ lectione, & præſertim in libris venenorum ex vetuſtiſſimo Pauli Aeginetæ codice,ad priſtinam ſyncæritatem reſtituimus. In quibus ſtudioſos omnes rogatos velim vt boni conſulant. Vale Pariſijs. Calendis Maij. Anno Domini. M.D.XVI.

Digitized by Google

TABVLA

Index omnium quæ in hoc Dioſcoridis volumine continentur literarum ordine digeſtus.

	Fol.	Cap.
Abrotonum	64.	xxvii
abſinthium	64.	xxv
abſinthiũ ſantonicũ	64.	xxvi
abſinthiũ marinum	64.	xxvi
Acacalis	20	cxx
acacia	22	cxxxv
acacia altera	23	cxxxvi
achantha	63	xviii
acanthium	63	xvii
acetum	120	xiiii
acetum mulſum	120	xv
acetum ſcylinum	120	xviii
acetum e ſtichade	123	xlv
achillea	91	xxxix
achras	27	clxx
acida muria	120	xvi
acinos	68	xlviii
acorum	2	ii
aconitum	99	lxxx
aconitum alterum	99	lxxxi
aconitũ venenũ	144.	vii
acuta ſpina	21	cxxiiii
Adarche	136	cxxviii
adianton	105	cxxxvii
adeps	37	lxxxvi
Aegilops	106	cxl
æris ſquamma	128	lxxx
æris flos	127	lxxix
ærugo raſa	128	lxxxii
ærugo ſcolecia	128	lxxxiii
æs uſtum	127	lxxviii
æthiopis	102	cvi
ætites lapis	139	clii
Agalochon	7	xxv
agaricum	59	i
ageraton	94.	lxii
agnus	23	cxxxviii
agroſtis	91	xxxiii
aiuga	86	clxxvii
aizoon maius	100	xci
aizoon minus	101	xcii
alabaſtrites lapis	138	cxliiii
albucum	55	clxxxvii
alcea	85	clxv
alcyonium	136	cxxvii
aliſma	85	clxx
allium	51	clxix
allium ſylueſtre	51	clxix
allium anguinum	51	clxix
aloe	63	xxiiii
alſine	100	lxxxix
althæa	85	clxiiii
alumen	134.	cxiiii
alumen ſciſſile	134.	cxiii
alus	88	xi
alyſſon	77	ciiii
alypon	114	cxc
amaracum	67	xlv
ambroſia	80	cxxvii
amiantus lapis	138	cxlvii
ammiũ alexandrinũ	71	lxviii
ammoniacon	76	xcvii
amomum	5	xvi
amomis	5	xvi
ampeliti terra	140	clxxii
ampelopraſſon	51	clxvi
amphiſbæna	152	vii
amurca	23	cxxxvii
amygdalæ amaræ	27	clxxviii
amylum	43	cxi
anagallis	57	cxcviii
anagyris	85	clxviii
anchuſa	90	xxvi
anchuſa altera	90	xxvii

Digitized by Google

	Fol.	Cap.
anchusa alia	90	xxviii
androsaces	83	cli
androsæmon	86	clxxiiii
anemone	56	cxcv
anethum	70	lxv
anguium senectus	31	xix
anisum	70	lxiii
anonis	63	xx
anthemis	83	clv
anthericum	55	clxxxvii
anthyllis	83	cliiii
antipathes	137	cxxxi
antirrhinon	105	cxxxiiii
antispoda	127	lxxvii
Aparine	77	ciii
aphaca.i.lenticula	51	clxv
apiastron	78	cxvii
apios	114	clxxxvii
apium satiuū	71	lxxii
apium rusticū	71	lxxiii
apium syluestre	56	cxciiii
apocynon	99	lxxxiiii
apollinaris	96	lxxii
apri iecur	33	xlviii
Aqua mulsa	119	x
aqua	119	xi
aqua mariua	120	xii
aquá frigida	148	xxxiiii
Arabis	52	clxxiiii
arabus lapis	138	cxl
araneus	35	lxviii
arbutus	27	clxxvii
arcion	103	cviii
arctiõn	103	cvii
arcturon	103	cvii
argemone	57	cxcvi
argemone altera	57	cxcvii
argenti recrementū	130	xcii
argentum viuum	132	ci
argentum viuum	147	xxviii
argenti scoria	130	xcii
argenti spuma	147	xxvii
argenti spuma	130	xciii
arilaria	94	lix
arisarum	54	clxxxvi
aristolochia rotūda	60	iiii
aristolochia longa	60	v
armeniaca mala	26	clxvii
armenius lapis	131	xcvi
armoracia	45	cxxiii
arnoglosson	48	cxl
aron	54	clxxxv
arrhenogonon	82	cxli
arthemisia	80	cxxvi
arthemisia tenuior	80	xxvii
Asarum	4	ix
asclepiades	77	cv
ascyros	86	clxxiii
asininum iecur	33	xlii
asini vngula	33	xliii
asius lapis	137	cxxxiii
aspalathus	6	xxiii
asparagus	47	cxxxix
asphodelus	55	clxxxvii
asplenion	83	cliii
aspis	152	xiiii
aspis	156	xiiii
aster	104	cxxi
astragalus	95	lxv
Athamanticū	3	iii
athera	42	cii
atractylis	77	cvi
attramentū sutoriū	132	cv
attramentū librariū	141	clxxiiii
atraphaxis	46	cxxxii
atriplex	46	cxxxii
Auellana nux	28	clxxxi
auena	106	cxl
auricula muris	58	cciii
auripigmentum	133	cxii

Digitized by Google

	Fol.	Cap.
auripigmentum	147	xxix
axos	148	xxxiii
Bacchar	4	ix
baccharis	68	xlix
balauſtium	25	clvi
ballote	78	cxvi
balſamum	6	xx
baſiliſcus	156	xv
batos	92	xl
bdelium	14	lxxx
bechion	80	cxxv
beta	47	cxxxvi
betonica	87	i
bitumen	18	xcvii
blatta piſtrinaria	33	xxxviii
bliton	46	cxxx
botrys	80	cxxviii
braſſica	46	cxxxiii
braſſica ſylueſtris	47	cxxxiiii
braſſica marina	47	cxxxv
brathy	18	ciii
bretanica	87	ii
bromus	42	ciiii
bromus	106	cxli
bryon	7	xxiiii
bryon marinū	102	c
bryonia	114	cxciiii
buccina	30	v
bugloſſum	105	cxxix
bulbus vomitorius	55	clxxxviii
bulbus cibarius	55	clxxxix
bulbus vomitorius	110	clxii
bunias	45	xxii
bunion	46	cxxix
bunion	104	cxxv
bupreſtis	35	lxvi
bupreſtis	144	iii
buphthalmos	83	clvii
butyrum	36	lxxxi
Cadmia	126	lxxv
calamus odoratus	6	xix
calamintha	66	xli
calciſraga	114	cxci
calx	136	cxxiiii
calx	147	xxix
cancamum	7	xxvii
cancri fluuiatiles	31	xii
canchrys	73	lxxxv
canchrys	73	lxxxvi
canis rubus	21	cxxv
canis iecur	33	xlix
canis rabioſi ſigna	151	i
canis lingua	105	cxxx
cannabis ſylueſtris	85	clxvi
cannabis ſatiua	85	clxvii
cantharis	34	lxv
cantharidū venena	143	i
capitulum martis	63	xxiii
capnos	103	cxi
capparis	56	cxcii
capræ vngula	33	xlvi
caprinum iecur	33	xlvii
cardamomum	3	v
cardamon	52	clxxii
cardamina	48	cxliii
carduus	62	xv
carpaſi ſuccus	145	xiii
carum	70	lxiiii
caryotæ	25	cl
caſeus	36	lxxix
caſia	4	xii
caſtanea	24	cxlvii
caſtorium	32	xxvi
catanance	105	cxxxv
caucalia	104	cxxiiii
caucalis	50	clvi
cedria	18	cv
cedrides	19	cvi
cedromela mala	26	clxviii
cedrus	18	ciiii

Digitized by Google

	Fol	Cap
celticum nardum	3	vii
cenchridij venena	156	xii
centaurium magnū	61	vii
centaurium minus	61	viii
centum capita	63	xxiii
centumculus	80	cxxxi
cæpa	51	clxviii
cæpea	85	clxix
cæra cādida ſeu puni=	41	xciii
cerafia (ca	26	clx
cerrus piſcis	32	xxx
cerui genitale	33	xliii
ceruinum cornu	34	lxiii
cæruleum	131	xcvii
ceruſa	131	xciiii
ceruſa	146	xxii
ceſtron	87	i
chalcitis	132	cvi
chameacte	113	clxxxv
chamæ	30	ix
chamæcyſſos	105	cxxvii
camedaphne	107	cl
chamædrys	78	cxi
chamælæa	113	clxxxii
chamælæo albus	61	ix
chamælæo niger	62	x
chamæleuce	105	cxxviii
chamæmelon	83	clv
chamæpytis	86	clxxvi
chamæſyce	112	clxxxi
characias tithymalus	111	clxix
charta	20	cxvii
chelidonia	57	cc
chelidonia minor	58	cci
chia terra	140	clxv
chiliophyllos ſtrat=	102	ciiii
chryſāthemon (otes	83	clv
chryſanthemon	94	lxi
chryſocolla	131	xcv
chryſocome	94	lviii
chryſogonon	94	lix
cicadæ	34	lvi
cicer ſatiuum	43	cxiiii
cicer arietinum	44	cxiiii
cicer ſylueſtre	44	cxiiii
cicerbita	48	cxlvi
cici	110	clxvii
cicuta venenum	145	xi
cicuta	99	lxxxii
cimices	33	xxxvi
cimolia	140	clxvii
cinnabaris	131	c
cinnamomum	5	xiiii
circæa	81	cxxxiii
ciſtus	21	cxxviii
citrago	78	cxvii
citria mala	26	clxviii
clematitis	114	cxcii
clematis	88	viii
clematis altera	88	ix
clinopodion	77	cviii
clymenos	89	xv
Cnicus	115	cc
Coagulum	37	lxxxv
coccum	93	li
coccum gnidion	113	clxxxiii
cochleæ terreſtres	30	xi
colchicon	100	lxxxvii
colligendorum ratio	1	
collocaſia	44	cxvi
colocynthis	114	clxxxviii
colus ruſtica	77	cvi
colymbades	24	cxli
condrila	49	cxlviii
cōmunis curatio in omnes ictus		
virulentos	152	xxi
conyza	81	cxxxv
conyza parua	81	cxxxvi
conyza altera	81	cxxxvii
Corallium	137	cxxx

Digitized by Google

	Fol.	Cap.
coriandrum	145	ix
coriarius frutex	24	cxlix
coris	86	clxxv
corona veneris	48	cxlii
coronopus	48	cxlv
cornus	27	clxxiiii
cos	139	clix
coſtus	5	xvii
cotyledon	101	xciii
courmi	42	xcviii
crambe	46	cxxxiii
cratæogonum	81	cxl
crimnon	42	c
criſſion	104	cxx
crithmum ſeu potius crithamon	48	cxliiii
crocodillion	62	xi
crocomagma	7	xxx
crocum	7	xxix
crommyon	51	clxviii
croton	110	clxvii
cucurbita	49	cxlix
cucumis ſatiuus	109	clvii
cucumis ſylueſtris	108	clv
cuminum	71	lxvi
cuminum ſylueſtre	71	lxvii
cupreſſus	18	c
cupreſſus	18	cii
cyclaminus	53	clxxxi
cyclaminus altera	54	clxxxii
cynocrambe	116	ccii
cynogloſſon	105	cxxx
cynomorion	50	clix
cynoſorchis	82	cxlii
cyparisſias tithymal⁹	111	clxxiii
cyphi thymiama	7	xxviii
cypirus	5	iiii
cytinus	25	cliii
cytiſſus	103	cxiiii

	Fol.	Cap.
daphnoides	107	cxlix
daucus	73	lxxxi
delphinium	73	lxxxii
delphinium alterum	73	lxxxiii
dictamum	66	xxxv
dictamum cretenſe	66	xxxvii
diphryges	133	cxi
dipſacus	62	xii
dipſas	152	x
dorychnion	98	lxxviii
dorychniō venenū	144	vi
draco marinus	31	xv
draco marinus	155	v
dracunculus	54	clxxxiii
dracūculus paruus	54	clxxxiiii
draguntion	54	clxxxiii
druinus	156	ix
dryopteris	115	cxcix
dulcis radix	61	vi
ebulū	113	clxxxv
ebur	34	lxi
echinus aquatilis	30	i
echion	91	xxx
elaphoboſcon	72	lxxviii
elaterion	108	clv
elaterion	108	clvi
elatine	92	xliii
electrum	20	cxv
elelisphacos	66	xxxviii
elæomeli	8	xxxvii
eleoſelinum	71	lxxiii
elichryſos	94	lx
empetron	114	cxci
ephemeron	100	lxxxvii
ephemeron	144	v
epimedion	90	xxii
epimelis	27	clxxii
epirotica mala	26	clxiiii
epiſactis	103	cx

Digitized by Google

	Fol.	Cap.
epithymum	114	clxxxix
equiſetum	93	xlix
equiſetum alterum	93	l
equorum lichenes	33	xlv
erethria terra	140	clxii
erica	20	cxix
erigeron	101	xcviii
erinon	91	xxxii
eruca	34	lxiiii
eruca olerum	50	clvii
ærugo	128	lxxxii
ærugo ſcolecia	128	lxxxiii
eruina farina	44	cxix
eruum	44	cxix
eryſimon	52	clxxv
eryngium	63	xxiii
erythrodanon	84	clxi
eupatorium	92	xliiii
euphorbium	75	xcv
euzomon	50	clvii
Faba	44	cxv
faba ægyptia	44	cxvi
fagus	24	cxlvi
farina craſſior	42	c
fæx	135	cxxiii
febrifuga	61	viii
ferri rubigo	129	lxxxiiii
felis	32	xxix
fel	39	lxxxxviii
fel terræ	61	vii
ferula	74	lxxxix
ferulago	109	clix
Fibrini teſtes	32	xxvi
ficus	28	clxxxiiii
fidicula	106	cxxxviii
filicula	115	cxcviii
filix fœmina	115	cxcvii
filix	115	cxcvi
fimum	40	xc
flos punicæ	25	cliiii
flos ſylueſtris punici	25	clvi
fœmina	111	clxx
fœniculum	72	lxxix
fœniculum erraticũ	72	lxxx
fœnigræci farina	43	cxii
fœnũgræcũ	43	cxii
fraxinus	19	cx
fremium	56	cxcv
fucus marinus	102	ci
fuligo liquidæ picis	17	xciiii
fuligo pictoria	141	clxxxiii
fuliginis cõpoſitio	15	lxxxv
fumaria	103	cxi
fungi	100	lxxxvi
fungi	146	xxiii
Gagates lapis	138	cxli
galactites lapis	138	cxli
galaxias	138	cxliii
galbanum	76	xcvi
galerita	34	lix
galiopſis	101	xcvi
galla	24	cxlviii
gallina	33	lii
gallinæ cerebellum	33	liii
gallion	101	xcvii
garum	32	xxxiiii
genitale cerui maris	33	xliii
gentiana	60	iii
geranion	80	cxxix
geranion alterum	80	cxxx
geodes lapis	139	clx
gingiberis	53	clxxvii
gingidion	50	cliiii
gith	74	xcii
Gladiola	90	xxiii
glans	24	cxlv
glans ſardiana	24	cxlv
glans iouis	24	cxlvii
glans vnguentaria	110	clxiii
glaſtum ſatiuum	58	ccv

Digitized by Google

	Fol.	Cap.
glaſtum ſatiuum	58	xxv
glaſtum ſyluestre	58	xxvi
glaucium	76	xcix
glaux	106	cxlii
glicon	66	xxxiiii
gluten piſcium	76	ci
glutinum	76	ci
Glycyrrhiza	61	vi
gnaphalion	80	cxxxi
gnidiū grauum	113	clxxxiii
gobius	32	xxxii
gramen	91	xxxiii
gramen pernaſi	91	xxxv
gramē harundinaceū	91	xxxiiii
groſſi	29	clxxxv
gruina	80	cxxx
gutta	76	xcvii
gummi ceraſi	26	clix
gummi amygdalæ	27	clxxviii
gypſum	65	xxx
gypſum	146	xxiiii
Hæmorrhous	152	x
halica	42	cvi
halicacabon	29	clxxxviii
halicacabon	97	lxxv
halimus	20	cxxii
harena	139	clviii
harundo	20	cxvi
harundo cypria	20	cxvi
harundo vallatoria	20	cxvi
haſtula regia	55	clxxxvii
hebenus	21	cxxxi
hedera	57	cxcix
hedyſaron	82	cxlvii
helenium	8	xxxi
helenium alterum	8	xxxiii
helioſcopus	111	clxxii
heliotropiūmagnū	116	ccii
heliotropiū paruum	116	cciiii
helleborum album	107	cli
helleborum nigrum	107	clii
helxinē	92	xlii
hematites lapis	137	cxxxv
hemerocalle	81	cxxxviii
hemionitis	83	cliii
herinaceus terreſtris	30	ii
hieracia	71	lxx
hieracia parua	71	lxxi
Hippace	36	lxxx
hippocampus	30	iii
hippogloſſon	105	cxxxiii
hippophaes	110	clxv
hippophæſton	110	clxvi
hippopotami teſtes	32	xxv
hippoſelinon	72	lxxvi
hippuris	93	xlix
hirci barbula	50	clx
hirculus	3	vii
hirundinum pulli	34	lx
hirudo	147	xxxii
hordeum	42	xcvi
holoſteum	88	xiii
horminum	82	cxlvi
hyacinthus	95	lxvi
hydromeli	119	x
hydromelon	121	xxiii
hydropiper	53	clxxviii
hydrus	152	xi
hyoſciamus	96	lxxii
hyoſciamus	145	xv
hypecoon	96	lxxi
hypericon	85	clxxii
hypociſtis	21	cxxix
hyſſopum	65	xxviii
Iaſpis	139	clv
iberis	29	clxxxvii
ibiſcum	85	clxiiii
idea radix	93	xlvii
iecur aſininum	33	xlii
iecur caprinum	33	xlvii
illecebra	47	cxxxvii
ilex	24	clvii

Digitized by Google

	Fol.	Cap.
ilex	24.	cxlvi
Indicus lapis	131	xcviii
inguinalis	104.	cxxi
intubus	49	cxlvii
inturis	56	cxcii
ionia	30	vi
iouis glans	24.	cxlvii
irion	52	clxxv
iris	2	i
iris syluestris	90	xxv
isatis	58	ccv
isopyron	104.	cxxii
iudaicus lapis	138	cxlvi
iuncus odoratus	6	xviii
iuncus marinus	94.	lv
iuniperus parua	18	ci
iuniperus magna	18	cii
ixia	61	ix
ixia	146	xxi
Labrum veneris	62	xii
labrusca	104.	cxciii
lac	35	lxxv
lac coagulatum	147	xxvi
lac humanum	36	lxxviii
lactis vsus	35	lxxv
lacerta	35	lxix
lactuca satiua	49	cliii
lactuca syluestris	49	cliii
ladanum	21	cxxx
lagopus	89	xx
lampsana	46	cxxvii
lana	36	lxxxii
lana vsta	36	lxxxiii
lanaria hærba	53	clxxx
lanceola	84.	clxii
lappa	106	cxxxix
lappago	110	clxv
lapathum	46	cxxvi
laser	75	xciii
laserpitium	75	xciii
lathyris	112	clxxvii
lauacrum veneris	62	xii
lauer	84.	cxli
laureola	107	cl
laurus	19	cvii
laurus alexandrina	107	cxlviii
lauri baccæ	19	cviii
Lemnia terra	132	ciiii
lens	44.	cxvii
lens paluſtris	100	xc
lentiſcus	16	lxxxviii
lentiſcina reſina	16	lxxxix
lenticula	51	clxv
leontopedalon	77	cix
leonto podion	105	cxxxii
lepidium	56	cxciii
lepus terreſtris	31	xxi
lepus marinus	147	xxx
leucacantha	63	xxi
leucanthemon	83	clv
leucas	78	cxii
leucoion	81	cxxxix
lichenes equorum	33	xlv
lichen	94.	lvi
liguſticon	69	lvi
liguſtrum	21	cxxvi
lilium	78	cxv
lilium ſylueſtre	81	cxxxviii
limonion	89	xix
lingua canis	105	cxxx
lingua bubula	105	cxxix
linozoſtis	116	cci
linum	43	cxiii
lithocolla	139	clv
lithoſpermon	84.	clix
locuſtæ	34	lvii
lolium	43	cx
lonchitis	84.	clxii
lonchitis altera	84.	clxiii
lora	119	vii
lotus	27	clxxiii
lotus vrbana	103	cxii

Digitized by Google

	Fol.	Cap.
lotus syluestris	103	cxiii
lotus ægyptia	103	cxv
lupinus	45	cxx
lychnis coronaria	78	cxiii
lychnis syluestris	78	cxiiii
licium	22	cxxxiiii
lycopsis	90	xxix
lysimachia	87	iiii
Macer	19	cxii
magnes lapis	138	cxxxix
magudaris	75	xciii
maiorana	67	xlv
mala dulcia	26	clxiii
mala medica	26	clxviii
malabathrum	4	xi
mali corium	25	clv
malua	46	cxxxi
malum punicum	25	cliii
malum cotoneum	26	clxii
malum syluestre	26	clxv
malum	26	clxi
mandragoras	98	lxxix
mandragoras	145	xvi
marcor lignorum	19	cxiiii
maron	68	xlvii
marrubium nigrum	78	cxvi
marrubium	79	cxviii
meconium	145	xvii
medica	50	clxiiii
medion	89	xxi
medularum ratio	39	lxxviii
mel	41	xcii
mel heraclion	145	viii
melanteria	133	cix
melanthium	74	xcii
melia terra	140	clxxi
melimela	26	clxiii
melitites lapis	138	cxlii
memphites	139	cxlix
menæ	32	xxxi
menta	66	xxxix
mentastrum	66	xl
meon	3	iii
mercurialis	116	cci
mergi iecur	33	li
mespilus	27	clxxi
metopion vnguentū	13	lxx
milium	43	cvii
millefolium	103	cxvi
millepedæ	33	xxxvii
minium sinopicum	132	cii
misy	133	cviii
molibdæna	130	xci
molibdoides lapis	129	lxxxix
moly	69	lii
montanum nardū	4	viii
morochthus	138	cxlii
morus	28	clxxxii
mulsum	119	ix
mulus	32	xxiiii
muralis hærba	92	xlii
muria	135	cxix
mures	35	lxxiiii
muris auricula	58	cciii
muris auricula	58	cciiii
mus arâneus	35	lxxiii
mus araneus	155	vi
mus araneus	152	v
muscus	7	xxiiii
mustella	32	xxvii
Myaces	30	vii
myagron	104	cxviii
myosota	58	cciii
myrica	20	cxviii
myrrha	14	lxxvii
myrrha	14	lxxviii
myrrhis	104	cxvii
myrtidanum	26	clviii
myrtus satiua	25	clvii
myrtus syluestris	106	cxlvii

Digitized by Google

	Fol.	Cap.
Naphtha	18	xcix
narcaphthon	7	xxvi
narciſſus	110	clxiiii
nardi genera	3	vi
nardū celticum	3	vii
nardinum vnguentū	13	lxxiiii
naſturtium	52	clxxii
Nepeta	66	xli
nerion	100	lxxxv
nitrum	135	cxxi
nitri ſpuma	135	cxxii
nux iuglans	27	clxxx
nux auellana	28	clxxxi
nymphæa	82	cxlix
nymphæa altera	83	cl
Ochra	131	xcix
ocimaſtrum	68	xlviii
ocimaſtrum	91	xxxi
ocimum	50	clviii
oenanthe	81	cxxxiiii
oenanthe	117	v
oeſypum	37	lxxxiiii
olea ſylueſtris	23	clx
oleaſter	23	clx
oleæ æthiopicæ lachryma	24	cxliii
oleum abrotoninū	12	lxvii
oleum abrotoniū	11	lix
oleum amaracinum	12	lxvii
oleum amygdalinū	9	xxxix
oleum anethinum	11	lx
oleum Balaninū	9	xl
oleum Butyrinum	12	lxiiii
oleum Cicinum	9	xxxviii
oleū cinamominū	13	lxxiii
oleū e grano gnidio	9	xl
oleum crocinum	12	lxiii
oleum cyprinnm	12	lxiiii
oleum cyprinum	21	cxxvi
oleum Elatinum	10	liii
oleum gleucinum	12	lxvi
oleum Hedycroon	13	lxix
oleum Hyoſciaminū	9	xli
oleum iaſminum	13	lxxvi
oleum irinum	12	lxv
oleum laurinnm	9	xlviii
oleum lentiſcinū	10	xl9
oleum maſtichinum	10	l
oleum Megalinum	13	lxviii
oleum Melāthinū	9	xlv
oleum melinnū	10	liiii
oleum melinum	26	clxii
oleum mendeſium	13	lxxi
oleum myrteum	9	xlvii
oleum narciſſinum	11	lxii
oleum ociminum	11	lviii
oleum oenanthinū	10	lv
oleū oliuæ ſylueſtris	8	xxxiiii
oleū oliuæ ſylueſtris	24	cxlii
oleū omphacinū	8	xxxiii
oleum picinū	17	xciii
oleum rhaphaninū	9	xliiii
oleum roſaceum	10	lii
oleū ſampſuchinū	11	lvii
oleū ſicyoniū	8	xxxv
oleū ſinapinum	9	xlvi
oleū ſtyracinum	12	lxiiii
oleum ſtyracinum	14	lxxix
oleum ſuſinum	11	lxi
oleū ſylueſtris oliuæ	8	xxxiiii
oleū ſylueſtris oliuæ	24	cxlii
oleum telinum	10	lvi
oleum terebenthinū	10	xlix
oliuæ colymbades	24	cxli
oliuæ ſylueſtris oleū	8	xxxiiii
oloſchinos	94	lv
oluſatrum	72	lxxvi
omphacium	117	vi
omphacomelites	121	xxiiii
onagra	104	cxix

Digitized by Google

	Fol.	Cap.
onitis	65	xxxi
onobrychis	85	clxxi
onoſma	82	cxlviii
onyx	30	x
ophites lapis	139	cliii
opobalſamum	6	xxi
oreoſelinon	72	lxxiiii
origanum	65	xxx
origanum ſylueſtre	65	xxxii
ornithogalum	50	clxi
orobanche	50	clix
oryza	42	cv
oſſifragus	34	lviii
oſtracites	139	clvi
Oſyris	106	cxliiii
othonna	58	ccii
oui candidum	34	liiii
ouorum natura	34	lv
oxalme	120	xvi
oxylapathum	46	cxxvi
oxyſchinos	94	lv
oxymyrſine	106	cxlvii
Pæonia	84	clviii
paliurus	20	cxxiii
palma	25	cl
palma elate	25	cli
palmæ thebaicæ	25	cli
panax	69	liii
panax	69	liiii
panax chironion	69	lv
pancratiõn	55	cxci
panicum	43	cviii
papauer erraticum	95	lxvii
papauer ſatiuum	95	lxvii
papauer corniculatũ	96	lxix
papauer corniculatũ	146	xviii
papauer ſpumeũ	96	lxx
papyrus	20	cxvii
paralion	111	clxxi
paronychia	94	lvii
parthenium	83	clvi
paſſum	112	vii
paſtinaca marina	155	v
paſtinaca	31	xxii
paſtinaca	70	lvii
paſtinaca venenũ	152	iiii
pederota	63	xviii
pedicularia hærba	109	clviii
pelecinon	82	cxlvii
penthaphyllon	92	xlv
peplion	112	clxxx
peplos	112	clxxix
peplis	112	clxxx
pepo	49	cli
periſtereon	94	lxiii
perſea	29	clxxxvi
perſica mala	26	clxvi
perſonata	103	cviii
periclymenon	89	xvi
Pes gallinaceus	50	clvi
petaſites	103	cix
petroſelinum	72	lxxv
peucedanon	74	xc
phalangium	79	cxxi
phalangium	152	i
phalaris	84	clx
pharicon	146	xix
phaſiolus	44	cxviii
phlomus	102	cl
phœnix	93	xlvi
phrygiũs lapis	137	cxxxii
Phu	4	x
phyllitis	79	cxx
phyllon	81	cxli
phyteuma	105	cxxxi
picea	15	lxxxvi
picis liquide fuligo	17	xciiii
pineæ nuces	16	lxxxvii
pinorum eruca	144	ii
pinus	15	lxxxvi

Digitized by Google

	Fol.	Cap.
piper	52	clxxvi
piſcium ius	33	xxxv
piſſaſphaltos	18	xcviii
piſſelæon	17	xciii
piſtacia	27	clxxix
pityuſa	112	clxxvi
pix liquida	17	xcii
pix ſicca	17	xc
pnigitis terra	140	clxviii
plantago	48	cxl
platanus	19	cix
plumbago	130	xcxi
plumbum elotum	129	lxxxvi
plumbum vſtum	129	lxxxvii
plumbi recrementū	129	lxxxviii
polemonia	88	x
polion montanū	79	cxxii
polycnemon	77	cvii
polygala	106	cxliii
polygonaton	88	vii
polygonon	87	v
polypodion	115	cxcviii
pompholix	126	lxxvi
populus alba	19	cxi
populus nigra	20	cxv
porrum capitatum	51	clxvi
portulaca	47	cxxxvii
portulaca	47	cxxxv
potamogeton	102	cii
poterion	62	xvi
præcocia mala	26	clxvii
praſſion	79	cxviii
propolis	41	xciiii
prunus	27	clxxvi
pſeudobunion	104	cxxvi
pſeudocaſia	4	xiii
pſeudocinnamomū	5	xv
pſeudodictamum	66	xxxvi
pſoricon	133	cvii
pſyllion	97	lxxiii
pſyllion	145	x
Ptarmica	53	clxxix
pterix	115	cxcvi
pulegium	66	xxxiiii
pulicaria	97	lxxiii
pulticula	42	cii
pulmo marinus	33	xxxix
pumex	134	cxvi
purpura	30	iiii
pygnocomon	113	clxxxvi
pyraſter	27	clxx
pyrethrum	73	lxxxiiii
pyrites lapis	137	cxxxiiii
pyrorum genera	26	clxix
Quærcus	24	cxliiii
quinquefolium	92	xlv
Radicula	53	clxxx
radix	45	cxxiii
radix dulcis	61	vi
radix ſylueſtris	45	cxxiii
radix ſylueſtris	114	clxxxvii
ramnus	20	cxxi
rana	32	xxviii
ranunculum	56	cxciiii
rhaphanus	45	cxxiii
rhaphanº ſylueſtris	46	cxxiiii
rhaponticum	60	ii
rapum ſylueſtre	45	cxxi
rapum terræ	53	clxxxi
ratio victus in morſu rabioſi canis	152	iiii
ratio recondendorū	2	
recrementū argēti	103	xcii
remedia demorſorum a cane rabioſo	151	ii
reſina lentiſcina	16	lxxxix
reſina liquida e pinu	116	xci
rheon (et picea	60	ii
rhodia radix	93	xlviii
rhododendrum	100	lxxxv

Digitized by Google

	Fol.	Cap.
rhus	24	cxlix
ricinus	110	clxvii
roſa	22	cxxxii
roſei paſtilli	22	cxxxiii
roſmarini genera	73	lxxxv
roſmarinũ coronariũ	74	lxxxvii
rubeta	147	xxxi
rubia	84	clxi
rubigo ferri	129	lxxxiiii
rubrica	132	cii
rubrica fabrilis	132	ciii
rubus canis	21	cxxv
rubus	92	xl
rubus idæus	92	xli
rumex	46	cxxvi
ruſcum	106	cxlvii
ruta	68	l
ruta ſylueſtris	68	li
Sabina	18	ciii
ſabucus	113	clxxxiiii
ſaccharum	41	xcii
ſagapenion	75	xciiii
ſal	134	cxvii
ſalis flos	135	cxx
ſalamandra	35	lxvii
ſalamandra	144	iiii
ſaliuaris	37	xlviii
ſaliunca	3	vii
ſalix	23	cxxxix
ſaluia	66	xxxviii
ſamia terra	140	clxiii
ſamius lapis	140	clxiiii
ſampſucum	67	xlv
ſandaraca	134	cxiii
ſandaraca	147	xxix
ſandyx	131	xciiii
ſanguinaria	87	v
ſanguinaria fœmina	88	vi
ſanguis	40	lxxxix
ſanguis tauri	147	xxv
ſapa	118	vii
ſaphyrus	139	clxviii
ſarcocolla	76	xcviii
ſardianæ glandes	24	clxvii
ſardonia	145	xiiii
ſarmenticius cinis	136	cxxvi
ſarxiphagon	89	xviii
ſatureia	67	xliii
ſatyrion	82	cxliiii
ſatyrion erythroniõ	82	cxlv
ſaxifragia	89	xviii
ſcammonia	112	clxxxii
ſcammonium	112	clxxxii
ſcandix	50	clv
ſchiſtum lac	36	lxxvii
ſchiſtos lapis	138	cxxxvi
ſcilla	55	cxc
ſcincus	35	lxxi
ſcolopendra	31	xvi
ſcolopendra	155	iii
ſcolopendra	152	ii
ſcolymos	62	xv
ſcopa regia	104	cxxv
ſcordium	79	cxxiii
ſcordopraſſon	51	clxx
ſcoria plumbi	129	lxxxviii
ſcorodon	51	clxix
ſcorpioides	116	ccv
ſcorpionis morſus	152	iii
ſcorpius terreſtris	31	xiii
ſcorpiũs marinus	31	xiiii
ſcorpij venena	155	iiii
ſecuridaca	82	cxlvii
ſedum magnum	100	xci
ſelenites lapis	139	cl
ſelinuſia terra	140	clxvi
ſemperuiuum	100	xci
ſemperuiuum minus	101	cxii
ſenecio	101	xcviii
ſepia	31	xxiii

Digitized by Google

	Fol.	Cap.
ſeps	35	lxx
ſeris	49	cxlvii
ſerpyllum	67	xliiii
ſerum lactis	35	lxxvi
ſertula campana	67	xlvi
ſeſama	43	cix
ſeſamoides	108	cliii
ſeſamoides paruum	108	cliiii
ſeſeli	70	lviii
ſeſeli ethiopicum	70	lix
ſeſeli peloponenſe	70	lx
ſeſeli creticum	70	lxi
ſetanium	27	clxxii
ſicyonium	8	xxxv
ſideritis	91	xxxvi
ſideritis alia	91	xxxvii
ſideritis alia	91	xxxviii
ſidion	25	clv
ſiligo	42	ci
ſiliquæ	26	clx
ſilybum	110	clxi
ſinapis	51	clxxi
ſion	48	cxſi
ſiſarum	46	cxxv
ſiſon	70	lxii
ſiſymbrion	48	cxlii
ſiſymbrion alterũ	48	cxliii
ſitania	41	xcv
ſmilax	50	clxiii
ſmilax	145	xii
ſmilax aſpera	106	cxlv
ſmilax læuis	100	cxlvi
ſmyris	139	clvii
ſmyrnion	72	lxxvii
ſolanum ſomniferũ	97	lxxvi
ſolanum hortenſe	97	lxxvii
ſolanum manicũ	98	lxxvii
ſoleæ veteramẽtariæ	33	l
ſonchus	48	cxlvi
ſorba	27	clxxv
ſory	133	cx
ſparganion	90	xxiiii
ſpartion	109	clx
ſpatha	25	clii
ſpondylion	74	lxxxviii
ſphragis	132	ciiii
ſpina alba	62	xiii
ſpina acuta	21	cxxiiii
ſpina arabica	62	xiiii
ſpina ſylueſtris	63	xix
ſpongiarum lapides	139	cliiii
ſpongiæ	136	cxxix
ſpnma nitri	135	cxxii
ſpuma ſalis	135	cxviii
ſpuma argenti	130	93
Squamma æris	128	lxxx
ſquamma ex acie de-cuſſa	128	lxxxi
ſtachys	79	cxix
ſtacte	13	lxxii
ſtaphis agria	109	clviii
ſtercus ferri	129	lxxxv
ſtibium	129	xc
ſticas	65	xxix
ſtœbe	89	xiiii
ſtraciotes chyliophyl-los	102	ciiii
ſtraciotes	102	ciii
ſtrichnon	97	lxxvii
ſtrigmenta balnearũ	8	xxxvi
ſtruthia cotonea	26	clxii
ſtruthion	53	clxxx
Styrax	14	lxxix
ſuccinum	20	cxv
ſuillus pulmo	33	xl
ſuillus talus	34	lxii
ſulphur	134	cxv
ſuperciliũ veneris	91	xxxix
ſycomorus	28	lxxxiii
ſylueſtria mala	26	clxv

Digitized by Google

	Fol.	Cap.
ſymphyton alterũ	88	xii
Tamarix	20	cxviii
taxus	99	lxxxiii
taxus	145	xii
tauri ſanguis	147	xxv
telephion	59	ccvii
telis	43	cxii
tellinæ	30	viii
terebinthus	16	xc
terebinthina	16	xc
terra	149	clxi
terra fornacum	140	clxx
teſtæ	140	clxix
teſtitulus canis	82	cxlii
teſticulus alter	82	cxliii
teucrion	77	cx
thalaſſomelites	120	xiii
thalictron	102	xcix
thapſia	109	clix
thelypteris	115	cxcvii
thelygonon	81	cxli
thlaſpi	52	clxxiii
thracius lapis	138	cxxxviii
thumnus	32	xxxiii
thus	15	lxxxi
thuris fuligo	15	lxxxiiii
thuris manna	15	lxxxiii
thuris cortex	15	lxxxii
thyites lapis	138	cxlv
thymelæa	113	clxxxxiii
thymoxalme	120	xvii
thymus	67	xlii
Tilia	21	cxxvii
tithymali genera	111	clxviii
tithymalus platy- (phyllos	111	clxxv
tithymalus petræus	111	clxxiiii
Tordilion	70	lxi
torpedo piſcis	31	xvii
topiaria	63	xviii
toxicon	146	xx
Tragacantha	63	xxii
tragium	93	lii
tragiũ alterũ	93	liii
tragoriganum	65	xxxiii
tragos	42	ciii
tragos	93	liiii
tribulus	89	xvii
trichomanes	106	cxxxviii
trifolium	79	cxxi
trifolium odoratũ	89	xxi
trimeſtria	41	xcv
triphyllon	79	cxxi
tripolion	105	cxxxvi
triſago	78	cxi
triticum	41	xcv
Tuber	50	clxii
tuſſilago	80	cxxv
typha	81	cxxxii
Vaccinium	95	lxvi
venerea	48	cxlii
veneris corona	48	cxlii
veneris vmbilicus	101	xciii
veneris vmbilicus alter	101	xciiii
veratrum album	107	cli
veratrum nigrum	107	clii
verbaſcum	102	cv
verbenaca	94	lxiii
verbenaca ſupina	95	lxiiii
vermes terreni	35	lxxii
vernilago	62	x
veſparũ apum q; ictus	155	i
veſicaria	97	lxxv
vettonica	87	ii
vettonica	87	iii
Victus ratio in morſu rabioſi canis	152	iiii
vimen	23	cxxxviii

Digitized by Google

	Cap.	Fol.
vina marina	121	xx
vina picata	118	vii
vina reſinata	118	vii
vini natura	118	vii
vinum abrotonites	124.	liiii
vinum abſinthites	123	xli
vinum acorites	125	lxv
vinum adynamon	119	vii
vinum apijtes	121	xxv
vinum aromatites	124.	lvi
vinum aſarites	124.	lx
vinum Bunites	123	xlviii
vinū calaminthites	124.	liiii
vinum catorchites	122	xxxiii
vinum cedrinum	122	xxxvii
vinum cedrites	123	xxxix
vinum ceſtrites	123	xlvi
vinū chamædryites	123	xliii
vinum e chamælea	125	lxx
vinū chamæpithyinū (125		lxxi
vinum e coniza	124.	lv
vinum cupreſſinum	122	xxxvii
vinum cydonites	121	xxi
vinum Daucites	124.	lxii
vinum dictamnites	124.	xlix
vinum e flore ſalis	125	lxviii
vinum Heleborites	125	lxxiii
vinum hyſſopites	123	xlii
vinum iuniperinum	122	xxxvii
vinum iuniperinum	123	xxxviii
vinum Laurinum	122	xxxvii
vinum lentiſcinum	122	xxxi
vinū Mādragorites	125	lxxii
vinum marathrites	125	lxvii
vinum melites	121	xxi
vinum melitites	119	viii
vinum melomeli	121	xxii
vinum myrſinites	122	xxx
vinum myrtites	122	xxix

	Fol.	Cap.
vinum e Nardo ſylue- (ſtri	124.	lxi
vinum nectarites	124.	lviii
vinū Oænanthinū	121	xxvi
vinum origanites	124.	liii
vinum omphacites	119	vii
vinum Palmeum	122	xxxii
vinum panacites	125	lxiiii
vinum picatum	123	xl
vinum e pipere myrrha (et iride	124.	lvii
vinum praſijtes	124.	l
vinum Reſinatū	122	xxxv
vinum rhodites	122	xxviii
vinum rhoites	121	xxii
vinum ſaluiatum	124.	lxiii
vinum ſcammonites	125	lxxiiii
vinum ſcyllinum	121	xix
vinum ſelenites	125	lxvi
vinum ſtichadites	123	xliiii
vinum ſtrobilites	122	xxxvi
vinum e ſycomoris	122	xxxiiii
vinum e ſyriaca nardo (celtica malabathro	124.	lix
vinū therebinthinū	122	xxxi
vinum thymbrites	124.	lii
vinum thymites	124.	li
vinum e thymelea	125	lxix
vinū tragoriganites	123	xlvii
viola alba	81	cxxxix
viola purpurea	104.	cxxiii
vipera	152	vi
vipera	155	vii
viperinæ carnes	31	xviii
viſcus	76	ci
vitis alba	104.	cxciii
vitis nigra	115	cxcv
vitis vinifera	117	i
vitis ſylueſtris	117	ii
vitex	23	cxxxviii

Digitized by Google

	Fol.	Cap.
vlmus	19	cxiii
vnedo	27	clxvii
vnguentorum ratio	10	li
vnguentum nardinũ	13	lxxiiii
vngula asini	33	xliiii
vngula capræ	33	xlvi
Volucrum	89	xv
volucrum maius	89	xvi
vrina	40	xci
vrtica	101	xcv
vrtica labeo	101	xcvi
vsus contra venenatos		
ictus	151	iii
vua	117	iii
vua passa	117	iiii
vulpinus plumo	33	xli
Xanthion	106	cxxxix
xylobalsamon	6	xxii
xylocinnamomum	5	xv
xyphion	90	xxiii
xyris	90	xxv
Zea	42	xcix
zithon	42	xcvii
zopissa	17	xcvi

FINIS.

Digitized by Google

Io. Oliuerius Abbas. S. Medardi ſueſſionenſis Dioſcoridem a Io. Ruellio Latinũ factum Alloquitur.

Carmen phaleucium Endecaſyllabum

Iſecure liber, nec extimeſcas
Vulgi vaniloqui licentiorem
Naſum, Rhinocerote longiorem
Qui tãtũ ſoleat queatq; Rõchos
Spurcis ædere naribus tumenteis,
Nec quicq̃ olfaciat bonũ, vel altũ,
Cum vires habeat nequaq̃ odoras
Ad florentia prata literarum,
Et gratas ſuperis roſas olenteis,
Atq; ad pegaſidõn amæna tempe,
Linguas nauciputa procaciorum,
Queis ſublime nihil ſapit, quibuſq;
Infirmum ſolidis cibis palatum,
Cœleſtẽ Ambroſiã, deũq; Nectar
Ne guſtare quidem parũper auſint.
Iſecure liber domos per omneis
Quæ muſas redolent politiores,
Totus te chorus obuius ſophorũ
Plaudens excipiet, leget, fouebit,
Ornabit, venerabitur, coletq;
Ad cœlum efferet, et fauore multo
Conſenſuq; pari omniũ probabit
Quin tu (crede mihi) licet pelaſgõn
Pridem palliolo decorus eſſes
Veſtitu latio magis placebis
Tectus Romulea toga quiritum,
Quam contexuit inclytus Ruellus
Artis pœoniæ decus Ruellus
Aeque rhetoricans vtraq; lingua,
O Dioſcorida, parens medelæ
Tu quantum vide debeas Ruello,
Qui te ex Helladico facit Latinũ,
Quod debere ſibi fatetur orbis
Totus, Nos quoq; gratulamur oẽs
Teſtis Endecaſyllabis ouantes.

FINIS.

Digitized by Google

LIBER PRIMVS PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE MEDICINALI MATERIA LIBER PRIMVS, IOANNE RVELLIO SVESSIONENSI INTERPRETE.

QVamquam amiciſſime Ari, cõplures non veterum modo, ſed recentiorum quoq; de medicamentorum compoſitione, viribus atq; probatione commẽtati ſunt, nobis tamen nec vanum, nec à ratione abhorrentem impetum animi ad hoc opus inceſſiſſe, tibi oſtẽdere tentabimus. Cum eorum nonnulli abſolutum nihil æditerant. alij q̃plurima quæ auditu percunctando didicere, ſcriptis tradiderant. Siquidem Bithynus Iolas & Heraclides Tarẽtinus omiſſa prorſus hærbarum tractatione, rem ſaneq̃ paucis perſtrinxerunt. Neq; vero oẽs illi de metallicis quicq̃ rebus aut odoramẽtis memoriæ prodiderunt. Crateuas autem hærbarius & Andreas medicus, qui cæteris diligentius hac in parte verſati videntur, radices multas apprime vtileis, hærbaſq;, haudquaq̃ adnotatas reliquerũt. Nec ſic quoq; priſci laude ſua fraudãdi ſunt, quos &ſi pauca ipſis referantur accepta, magnam tamen impendiſſe diligẽtiam conſtat. Iuniorib⁹ minus aſſentiendum, e quibus Iulius Baſſus, & Niceratus, & Petronius niger, & Diodotus, Aſclepiadæ omnes, medicinalem materiã vernaculam cognitamq; vulgo dignam cẽſuerunt, quæ ab eis litteris exacte mandaretur. vt medicamentorum vires probationeſq; curſim complexi, ſic nullo experimento eorum effectus colligentes, inani vero reddendarum cauſarum ſtudio verba fundentes, alĩa pro alijs ſcriptitando, rẽ in acerue congeriemq; extulerũt. Siquidem qui inter eos egregius habetur Niger, Ephorbium naſcẽtis in Italia Chamelææ ſuccum eſſe contendit. Androſæmonq; eamdem hærbam cũ Hyperico eſſe. Quinetiam Aloen in Iudæa foſſilem naſci. et pleraq; his ſimilia citra effectuũ explicationem exponit, quæ prorſus veritati refragantur. Quibus cõiectura colligi poteſt, ea nõ oculata fide, ſed narratione potius ab alijs accepiſſe. In ordine ijdem ipſi aberrarunt, partim eorum diſcrepãteis nullaq; cognatione cõiunctas vireis collidentes, alij per elementa litterarum ſcripta in ordinem digerẽtes, quo facilius memoriæ mandarẽtur, genera & eorũ effectus a ſua cognatiõe diſiũgẽtes. Nos vero ab ieũte, vt ita dicã, iuuẽtute, iugi

Digitized by Google

defiderio cognoſcendæ materiæ allecti, permultos mundi tractus peragrauimus, nec enim neſcis nos militarem vitam exegiſſe, tuoq; hortatu commentationē in ſex libros contulimus. quod opus tibi dicam⁹ Ari, grato noſtro animo obſequētes, ob eum quo nos proſequeris affectum. Etenim natura cū in omneis eruditione excultos, tum vero in eos quis cum tibi eiuſdem artis neceſſitudo intercedit, pronus ad amicitiam eſſe ſoles. in nos etiam aliquanto peculiarius. Enimuero non paruum præbet tuæ probitatis argumentum, optimi viri Licinij Baſſi ſingularis erga te charitas, quam vna degentes nouimus, cum mutuam inter vos beneuolentiam æmulatione dignam intueremur. Admonitum autem te velim, eoſq; qui in commentarios noſtros incident, vt ne in verbis facultatem noſtram æſtimetis, ſed potius adhibitam rebus cum peritia curam. Etenim partim res oculis ſubiectas exactiſſime cognouimus, partim narratione omnibus conſona, indagationeq; rerū apud ſingulos vernacularum diligenter accepimus. Dabimus igitur operā vt differenti ab alijs ordine vtentes, genera medicinarum vireſq; deſcribamus. Quod autē neceſſaria ſit medicamentorum ratio, nemo eſt ferme qui ignoret. q; ea & totī arti coniuncta ſit, et ab ea expugnandis membratim vitijs remedia petantur. Quare per medicamentorum compoſitiones atq; miſturas & facta in morbis pericula extendi, & incrementum capeſſere poteſt, q̄plurimum opitulante ſingulorum medicaminū cognitione. Quinetiam vernaculam familiaremq; materiam completemur, vt perfecta ſint quæ ſcriptis relinquemus. Verum imprimis cura impendere oportet, vt ſuis temporibus ſingula & demetātur et recondantur. Intempeſtiue enim decerpta conditave, aut nullo aut euanido munere funguntur. Serena etenim cœli conſtitutione demetenda ſunt. Magni ſiquidem refert inter colligendum, ſi vel ſquallores vel imbres infeſti ſint. quemadmodum ſi loca in quibus prodeunt cliuoſa, & ventis expoſita ſint & perflata, frigidaq; & aquis carentia. in his enim locis vires eorum longe validiores intelliguntur. Cōtra, quæ ī campeſtribus, riguis & opacis, cæteriſq; locis a vēto ſilentibus enaſcūtur, plerumq; degenerant, & minus viribus valent. multoq; magis ſi non ſuis horis peropportune colligantur, aut ſi per imbecillitatem intabuerint. Neq; ignorādum q; ſepe præcoci aut ſerotina loci natura, aut anni clementia, maturius aut celerius adoleſcunt. Nōnulla propria vi hyeme florent & folia pariunt. quædam bis anno florifera. Quare cui in animo eſt horum peritiam aſſequi, neceſſe eſt ijs prima germinatione ſolo emergentibus, adultis, et ſeneſcentibus adeſſe. Nam qui pullulāti hærbæ dūtaxat aſtiterit, adultā cognoſcere nō poteſt. neq; q adultā tātū iſpexerit, nup erūpētē noſcet. Quo fit vt ꝓpter mutatā foliorū faciē, cauli

Digitized by Google

um proceritates, florum ſeminiſq; magnitudinem, nonnulli qui olim has ætatum varietates non perſpexerunt, magno in errore verſentur. Quæ cauſa etiam nonnullis ſcriptoribus impoſuit, qui hærbas quaſdam, verbi gratia gramen, quinquefolium, & tuſſilaginem, emittere florem, fructum et caulem, negant. Ergo qui ſæpius ad viſendas hærbas & earum loca ſe contulerit, earum cognitionem maxime conſequetur. Scire etiamnum conuenit, ſola ex hærbaceis medicaminibus veratri genera, nigrum inquam & candidum, multis edurare annis. reliqua a trimatu inutilia. Quæ vero ramis ſcatent ſicut ſtichas, trixago, polium, abrotonum, ſeriphum, abſinthium, hyſſopum, & alia id genus ſemine prægnantia demetantur. Flores quoque antea quam ſponte ſua decidant. Fructus autem vt maturi excutiantur neceſſe eſt. & ſemina vbi ficcari cœperint, priuſquam defluant. Hærbarum ſuccus, & foliorum elici debet, germinantibus adhuc cauliculis. Lac et lachrymæ excipiantur, inciſo per adoleſcentiam caule. Radices, & liquamenta, corticeſve vt recondantur eximere conuenit, cum hærbæ ſuis folijs exuuntur. Siccantur etiam expurgatæ inibi, locis aſperginem non redolentibus. ſed quæ luto aut puluere ſunt obſitæ aqua elui debent. Flores & omnia quæ iucundum odorem efflant, arculis tiliaceis nullo ſitu obductis reponantur. Nonnunquam charta aut folijs ſemina vt perennent, apte inuoluuntur. Liquidis medicaminibus denſior materia argentea, vitrea, aut cornea, conuenit.

Fictilis etiamſi modo rara non ſit, accommodatur. & lignea præſertim e buxo. ſed ænea vaſa liquidis oculorū medicamentis, quæ aceto, pice liquida, aut cedria, componūtur.

Adipem autem & medullas ſtagneis vaſis recondi conuenit.

De Iri CAP. I.

Ris ab aliquibus illyrica, ab alijs thelpide, ab alijs vrania, a nõnullis cathæron aut thaumastos, a romanis marica radix, a quibusdã gladiola, ab alijs cõsecratrix, ab ægyptijs nar appellatã. A cœlestis arcº filitudine nomẽ accepit. Folia fert gladiolæ, sed maiora, latiora, et piguiora. Flores sũmo caule, alterno situ icurui euariãt. Siqdẽ cãdidi, pallẽtes, lutei, purpurei, aut cærulei cõspiciunt. q̃ diuersi coloris specie, quædã cœlestis arcus imago repræsentari videt. Radices subiacẽt geniculatæ, duræ, odoratæ. quæ frustatim dissectæ, in vmbra ficcãtur, & traiectæ liño recõduntur. Melior est illyrica, & macedonica. et inter has laudatissima, quæ pumili fere & densa cõstat radice, frãgenti cõtumax, subruffa colore, gustu amaro, odore perq̃ suaui, ac syncæro, ita vt nullũ prsus situ redoleat. quæ dũ tundit, sternutamenta mouet. Secundũ locũ habet africana, candicãs, gustuq; amara. Teredines in vetustate sentiũt, tũc tñ odoratiores reddi solent. Vis oĩbus excalfactoria, extenuãs, cõtra tussim efficax, humorq; qui ægre reijciunt crassitiẽ digerũt. Bilẽ, crassamq; pituitã ex hydromelite drachmis septẽ epotæ purgãt. Sõnũ cõciliãt. Lachrymas ciũt. Torminibº medentur. Eædẽ potæ ex aceto auxiliant serpẽtiũ ictibº, lienosis, conuulsis, a vento refrigeratis aut rigentibus, & quibº genitura effluit. Mẽses, ex vino potæ pellũt. Decoctũ earũ, fœminarũ fotibº vtiliter imponitur, ad emolliẽdos locos, laxandaq; in eis venarũ spiracula. Ischiadicis ifunditur. Fistulas ac sinus carne explet. Radices ex melle glandis modo subditæ partus extrahũt. Quietiã coctæ & illitæ, strumas, veteresq; duricias emolliunt. Siccæ quoq; vlcera replent, & cum melle purgant. Nudata ossa corpore operiũt. Doloribus capitis, cum aceto & rosaceo magna vtilitate illinuntur. Admotæ cũ albo veratro, & duabus mellis partibus, lentigines & vitia cutis in facie emaculãt. Pessis, malagmatis, & acopis iñeruntur. In vniuersum magni ad oia vsus.

De Acoro CAP. II.

Corũ aliqui chorõ aphrodisias, romani venereã aut radicem
a nauticã, galli piper aqueũ vocãt. Folia iridis habet, angustiora tamẽ. Radices nõ dissimiles, cõplicatas, non in rectũ sed obliquũ tendentes, & summo cespite sparsas, geniculis iterceptas. albicãtes, gustu acres, odore nõ ingratas. Optimũ est dẽsum, candidũ, plenũ, nõ exesum, odoratũ, cuiusmodi colchidicũ & galaticũ quod asplentiõ dicũt. Radici vis calfactoria. Decoctũ potu vrinã cit. Prodest lateris doloribº, & iocineris, atq; pectoris. Item torminibus, vulsis, ruptis. Lienem absumit. Vrinæ stillicidio & serpentum ictibus auxiliatur.

Digitized by Google

Ad muliebres inſeſſus iridis modo vtiliter imponitur. Oculorum caligines ſucco diſcutit. Antidotis radix magno vſu commiſcetur.

De Meo CAP. III.

Meon quod athamanticum vocant, in macedonia & hiſpania plurimū gignit, anetho foliis & caule ſimile, ſed eo craſſius. binum ferme cubitorum altitudine attollitur, ſparſis in obliquum rectumq; radicibus, longis, tenuibus, odoratis, linguam excalfacientibus. Quæ feruefactæ ex aqua, vel tritæ citra coctionem, præcluſorū renū veſicæq; farctæ vitia potu leniūt. Vrinę difficultati medētur. Stomachi inflationes diſcutiūt. Torminib⁹, cōmotæ vuluæ, articulorū doloribus, atq; fluxiōib⁹ pectoris, tritæ cū melle in elegmate auxiliant. Sanguinē per mēſtrua pellūt, deſeſſiōnib⁹ feruefactæ. Infantib⁹ autē illitæ imo vētri, vrinas mouent. q; ſi plus q̄ deceat ex his bibatur, caput dolore afficiunt.

De Cypiro CAP. IIII.

Cypirus quē aliqui eryſiſceptrū, vt aſpalathū appellant, romani iunci radicē aut iuncū, folia fert porraceis ꝓxima, ſed longiora & exiliora. Caulē odorati iunci, cubitalē aut maiorē, angulosum. In cui⁹ cacumine minuta folia cū ſemine exoriunt. Radices quarū i medicina eſt vſus, cōtiguis iter ſe oleis oblōgis rotūdiſve ſimiles, nigro colore, ſuaui odore, amaro guſtu. In lacunoſis et paluſtribus enaſcit. Optima eſt grauiſſima, denſa, fractu cōtumax, plena & aſpera, odoris cū quadā acrimonia iucundi, qualis eſt cilicia, ſyriaca, & quæ a cicladib⁹ inſulis petit. Huic calida vis ineſt. Venarū ſpiracula laxat. Vrinā ciet. Ad calculos, aquāq; ſubtercutē vtiliſſime bibit. Aduerſus ſcorpionū ict⁹ remedio eſt. Perfrictionib⁹ vuluæ, & præcluſionibus, fotu ꝓdeſt. Pellit mēſes. Cōtra vlcera oris etiā ſi depaſcāt vorētq;, farina ei⁹ efficax eſt. Malagmatis calfacientib⁹, & vnguētoꝝ ſpiſſamētis adijci ſolet. Aliud cypiri gen⁹ tradūt in india naſci gingiberis effigie, qd māducatū croci vi reddit. & illitū præſentē pſilotri vi exhibet.

De Cardamomo CAP. V.

Cardamomum optimū eſt, quod ex comagene, armenia, boſphoroq; deuehit. In idia quoq; et arabia ꝓuenit. Eligi debet plenū, frangēti cōtumax, cōtractū. quod enī hm̄oi nō eſt, intē peſtiuū iudicat. et guſtu acre, ſubamarū, & odore caput tentās. Excalfactoriā vi habet. Potūq; ex aq̄ facit ad comitiales, iſchiadicos, tuſſes, neruorū reſolutionē. Itē ad rupta, vulſa, tormina. Latas vētris tineas excutit. Ex vino aūt potū renib⁹, difficultati vrinæ, a ſcorpione ictis, neq; nō oībus venenū vibrantib⁹, auxilio eſt. Cū cortice radicis lauri epota drachma calculos comminuit. Partus ſuffitu enecat. Scabiem ex aceto illitum adimit. Et ad vnguentorū ſpiſſamenta additur.

Digitized by Google

De Nardo CAP. VI.

Vo nardi genera. vnũ indicum, alterum Syriacum appellatur. Nõ quod in syria proueniat, sed quod mõtis in quo orit, pars vna ad syrios, pars altera ad indos flectit. Ex hoc syriaci genere præcipuũ est recẽs & leue, largã gerens comã, flauũ colore, perq̃ odoratũ, ac cyperũ redolẽs, breui spica, amaro sapore linguã ficcãte, quod diu in sua odoris gratia permaneat. Ex indicis autẽ nardũ quoddã Gangitis vocat a fluuio Gange apud quẽ enascit, montẽ prẽterfluẽte. quod gen⁹ ob multã loci in quo prodit vliginẽ, virib⁹ infirmius est, atq̃ pceri⁹ adolescit, oppletas ferẽs spicas, ab radice comatas, vnaq̃ cõuolutas, ac grauiter olẽtes. Montanũ autẽ odorati⁹, spica breui, odore cypero vicino, cẽteras habẽs syriaci dotes. Est & gen⁹ quoddã, cui sampharitico nomen locus indidit, frutice breui, in magnas se spargens spicas, cãdidiore caule, hircorũ virus supra modũ redolẽte. quod iprobatur. Madefactũ vẽdi solet, quod vitiũ ex eo deprehendit, q̃ candida sit spica & squalida, nulloq̃ puluere obsita. Adulteratur sthenobio cũ aqua aut palmeo vino, inspissationis põderisq̃ causa ispirato. Intueri autẽ oportet filutũ radicibus insideat, et incerniculo puluerem excutere, eluendis manib⁹ vtilẽ. Vim habẽt excalfactoriã & exiccantẽ. Vrinã mouẽt. Aluũ potu fistũt. Vuluę profluuia, saniẽq̃ appositа supprimũt. Nauseę ex aqua frigida auxiliantur. & cardiacis, inflationi, iocineri, regio morbo, renũ vitijs. Aquę autẽ incoctę fotu ad insessum, vuluę inflãmationib⁹ medẽtur. Ad glabras oculorũ genas valẽt. siqui dẽ eas ad densiorẽ pilũ reducũt. Perfusis humore corporib⁹ inspargun tur. Miscent ãtidotis, & i fictili nõ picato ad ocularia medicamẽta reconduntur, trita in farinam, & cum vino in pastillos coacta.

De Nardo Celtico CAP. VII.

Elticũ nardũ nascitur in ligurię alpibus, saliũca patrio nomine appellatũ. Prouenitq̃ in istria. Exigue fruticat, & cũ radice vellit. Alligat manualibus fasciculis, manipulatimq̃ cõponitur. Folia habet oblonga, colore in flauum languido. Florẽ luteũ. Foliorũ ac cauliculorũ dumtaxat vsus est, & odoris suauitas. Vnde pridie fasciculos aqua abluere expedit, & exẽpta terra pauito solo atq̃ humẽti subiecta charta reponere, postridie repurgare. siquidẽ vtile ab aceroso, alienoq̃, ppter humoris vi, nõ excutitur. Adulterat ipposita hærba simili, quę hircul⁹ vocat ab odoris grauitate. sed facilis cognitio. Nãq̃ hęrba cãdidior est, sine cauliculo, minoribus folijs. Radice neq̃ amara neq̃ odorata, vti verũ nardum est. Itaq̃ radices atq̃ cauliculi, abiectis folijs triti, vino excipiũtur, digeruntur q̃ in pastillos, & ita fictili nouo diligenter operto, asseruari debent. Laudatur maxime recens, iucundi

Digitized by Google

odoris, radice numerosa cohærens, plenum, nec fragile. Ad eadem quæ syriacū pollet. sed vehemētius vrinam cit, et stomacho vtilius est. Inflāmationibus iocineris, & felle suffusis auxiliatur. Cōtra stomachi inflationes, cum absinthij decocto bibitur. Item aduersus lienem, renum et veficæ vitia, & venenatos ictus ex vino. Additur in malagmata, potiones, & calfacientia vnguenta.

De montano Nardo CAP. VIII.

Montanum Nardū, quod ab aliquibus Thylachitis & Niris appellatur, in Cilicia et syria nascitur, caule et folijs Eryngio similibus, minoribus, minime tamē spinosis asperisq; Radicibus binis nititur, aut pluribus, nigris, odoratis, ceu hastulæ regię, sed longe gracilioribus, & exilioribus. Neq; caulē neq; fructum neq; florem profert. ad eadem quæ celticum efficax.

De Asaro CAP. IX.

Asarum, quod & ipsum aliqui sylvestre nardū appellāt, magi sanguinem martis, Latini perpensam, alij bachar, Osthanes thesam, Aegyptij cerea, alij Nardum rusticū, Galli Bachar, Aethrusci succinū. Odorata herba est, qua i coronamētis vtunt, hederæ folijs, minorib⁹ multo, rotundioribusq;, floribus cytini hyoscyami, purpureis, inter folia proxime radicē emicantibus, odoratis in quibus semen acinosum. Cauliculos habet angulosos, asperos & molles. Radices numerosas, geniculatas, tenues, obliquas, graminī nō dissimiles, longe tamē graciliores, odoratas, quibus odor inest cinnamomo proximus. Asperū siccumq; solum amat. Eius radix, ruptis, conuulsis, i tussi vetere, & spirādi difficultate, & si vrina ægre redditur, opifera est. Menses ciet. Contra serpentū ictus, eam in vino bibere salutare est. Folia, vt quæ astringant, illita, capitis doloribus, oculorū inflāmationibus, incipientibus ægilopijs, māmis tumētibus a partu, ignibus sacris auxiliantur. Odor somnū gignit. Crateuas hærbari⁹ de eo ita scriptū reliquit. Asarum excalfactoriā vim habet. Vrinā cit. Hydropicis, & vetusto coxēdicum dolori prodest. Radices senis drachmis ex aqua mulsa potæ, menses trahunt. & veratri albi modo purgant. In vnguenta additur. Vmbrosis montibus prouenit, sed plurimum in ponto, phrygia, illyrico, & italiæ iustinensi agro.

De Phu CAP. X.

Phu, quod & aliqui sylvestre nardū appellant, nascitur in ponto, folio olusatri, aut elaphoboscī, caule cubitali, aut altiore, læui, cauo, molli, in purpuram vergente, geniculis interceptō. Floribus narcisso pximis, maioribus, teneris, & in albicāte purpureis. Rdice superi⁹ ad adigiti minoris crassitudinē, ex obliquo villosa

Digitized by Google

in nigri veratri, aut iunci odorati modū, capillamētis inuicē cōtextis, flaueſcētibus, odoratis, cū quadā odoris grauitate nardū ęmulantibus. Excalfacit. Vrinam mouet, ſi ficca potui detur. Decoctum eadem præſtare poteſt. ad lateris etiam dolorē efficax. Menſes cit. Antidotis inſeritur. Adulteratur radice ruſci ammiſta. ſed maleficium deprehenditur, qm̄ hæc dura eſt, & frangēti contumax, ſine vlla odoris gratia.

De Malabatro Cap. XI.

m Malabatrum arbitrantur aliqui eſſe indici nardi folium, falſi quadam odoris cognatione, permulta enim nardū olent, quēadmodum phū, Aſarum, Niris. ſecus autem res ſe habet. Nāq; malabatrum foliū ſui generis eſt, quod indicæ gignunt paludes, lentis paluſtris modo innatans aquis, ſine radice. Id collectū ſtatim lino tranſſuitur, & ſiccatum reconditur. Tradunt ſiccatis æſtiuo feruore aquis, humū aridis fruticibus vri. quod vbi non euenerit, ne amplius quidem renaſci. Laudatur recēs, cū nigredine quadā candicās, integrū, nec fragile, odore caput feriens, quod diu inſuaui odore permaneat, & nardū ſapore imitetur, nullo ſalis guſtu. Infirmū vero & minutim contuſum, præſertim ſi carioſum virus olet, vicioſum eſt. Eaſdē nardo ſortitur vires, ſed efficacius omnia præſtat. Vrinam vehementius ciet, ac ſtomacho magis prodeſt. malabathrivis. Lippitudinibus, inflāmationibuſq; tritū et in vino feruefactū cōmode illinitur. Subditum linguæ, oris halitū & ſuauitatem cōmendat. Veſtiū quoq; odorē interpoſitum ſeruat, & ab eroſione tuetur.

De Caſia CAP. XII.

c Caſia, cuius complura ſunt genera, iuxta odoriferam arabiam gignitur, craſſi corticis ſarmento, folijs piperis. Eligenda eſt fulueſcens, pulchri coloris, coralij æmula, perq̄ anguſta, longa, craſſa, & fiſtuloſa, guſtu mordēs, & cum aliquāto feruore aſtringens, aromatica, vinoſo odore. cuiuſmodi eſt quæ ab incolis achy appellat̄, ab alexādriæ negociatoribus, daphnitis. Huic præfertur craſſa, purpurea, et nigricans, zigir cognomine, quæ roſam odore imitatur, præcipui in medicina vſus. Secundū locum tenet antedicta. Tertia, cui muſe letico blāſto cognomen eſt. Reliquæ viles. et quæ Aphemum dicitur, nigra, inſuauis, cortice tenui, ac rimoſo. & quam darcam & citton vocant barbaro nomine.

De Pſeudocaſia CAP. XIII.

f Imilior huic eſt pſeudocaſia, q̄ vt explicari poſſit. quæ guſtu coarguitur, cum nec acris, nec odorata ſit, hærentemq; medullæ corticē habeat. Inuenitur etiam lata quædam fiſtula, mollis, leuis, plena, ab alia diſtans. Dānatur candicās, ſcabra, hircinum vi-

Digitized by Google

rus redolens,& quæ tenui fistula & scabra cute sit. Vim obtinet calfaciendi,vrinam ciendi,siccandi,& leniter astringendi. Conuenit ad medicamenta oculorum & malagmata, quæ præstandæ claritatis gratia concinnãtur. Lentigines tollit,cum melle illita. Menses trahit. Contra viperarum ictus pota auxiliatur. Aduersus intestinas inflãmationes omneis,et renũ vicia, pota proficit. Fœminis in solia desidẽtibus,aut suffimentis,prodest ad dilatationẽ vuluæ. Ea duplo pondere medicamentis mixta,cinamomi vicem supplet. Nam eosdem effectus præbet,ad plurima perq̃ vtilis.

De Cinnamomo CAP. XIIII.

c Innamomi genera plura patrium sibi nomẽ vendicãtia. Præfertur tamen mosyllum,quod casiæ cui mosyliti nomẽ est,aliquam referat effigiem. Sed in eo genere, recens,nigrum,ex vinoso in cinereũ vergens,læue,tenuibus ramulis,ac frequentibus nodis cinctum,perq̃ iucunde olens. Optimi fere temperamentum,odoris proprietate cõstat. Inuenitur enim in optimo,quodq; seorsum nascit,odor cardamomo proximus. Insuper,acre & mordẽs et cũ calfactione quadã tenus salsum,quod non cito confricãti hirsutũ,aut friãti lanuginosum, læuibus tamẽ internodijs appareat. Si certior fieri voles,vellito ab radice surculum. facilis est huiuscemodi probatio. Nãq; fragmenta,adiecticia quædam sunt. Quæ autem potẽtius spirant,suo halitu cum nares consuluntur olfactũ explentia, deterioris dignotionem impediunt. Est etiãnum Montanũ,crassum,pumile,fuluescẽs admodũ. Tertium a mosylo, perq̃ suauiter olet,nigrum, fruticosum, paucis intercedentibus geniculis. Quartũ,fungosum,candicans, aspectu tuberosum,vile,ac friabile,magnã habens radicem,casiam plane repræsentantẽ. Quintum genus,gustu amarum,et cortice fuluæ cassię simile,tangẽti firmum,minus neruosum,densa radice firmatum. Ijs quæ thuris,casiæ aut amomi odorem spirant,minus suauitatis inest. Deligito scabrum, rugosum,læue, lignosum. Radicem autem vt inutilem reijcito.

De pseudocinnamo CAP. XV.

e Stetiãnum gen⁹ aliud,cui pseudocinnamo cognomẽ est. Inualidi odoris,solutarumq; virium. Vocatur etiam zyngyber, cũ tamen sit xylocinnamomũ,præbẽs quandam cinnamomi faciem. Est autem lignosum cinnamomũ,sarmẽta longa robustaq; ferẽs, odore longe cinamomo inferiore. Sũt qui xylocinnamomũ,a cinamomo differre dicant,q; a natura eius abhorreat. Cinamomum omne excalfacit, emollit, et cõcoquit. Vrinã ciet. Tam mẽses quam partus potũ aut ex myrrha impositũ pellit. Cõtra bestias quæ virus eiaculãtur,venenaq; cõuenit. Caliginẽ pupillis oculoꝝ obuersantẽ discutit. Crassiti-

Digitized by Google

em extenuat. Lentigines & vitia cutis in facie ex melle illitum detergit. Contra tusses, defluxiones, aquam subter cutē fusam, renū vitia, et vrinæ difficultatē efficax est. Vnguētis preciosis inseri solet. & in summa, magni ad omnia vsus. Tritum vino excipitur. vmbraq; ficcatū, quo diutius eduret, recōditur. Est & quoddam cinamomum, quod aliqui pseudocinamomum appellant, perq̄ denso atq; crasso sarmēto, longe tamen inualidius cinnamomo, & odore & gustu.

De Amomo. CAP. XVI.

a Momum exigue fruticat, ex ligno se conuoluens in vuæ modum. floreceu candidæ violæ, paruo. folijs vitis albæ similibus. Laudatur q̄ maxime armeniacū, fuluo auri colore, ligno subruffo, valde odorato. Medicū, quoniā in campestrib⁹ et aquosis enascitur, infirmius esse cōstat. Est autem magnum, subuiride, tactu molli, frutice venoso, odore origani. Pōticum vero subruffum, paruū, fragile, racemosum, fructu turgens, & odore nares feriens. Deligito recens, candidū vel subrubrū, quod nec astrictū cohæreat, nec cōuoluatur, sed solutū diffundatur, seminis plenū, vuis paruis simile, graue, odoratū, modo cariē non contraxerit, acre, gustu mordens, simplici colore non euariante. Vim habet calfaciendi, astringēdi, exiccādi. Somnum allicit, & illitum frōti, doloris sensum aufert. Inflāmationes & meliceridas concoquit, discutitq;. Iuuat quos scorpius percussit, ex ocymo illitū. Et podagricis confert. Inflāmationes oculorū viscerūq; lenit ex vua passa. Ad vuluarum vitia in pessis, aut insessionibus vtile est. Decoctum iocineri, renibus, podagræ, potu conuenit. Antidotis immiscetur, & preciosissimis vnguētis. Adulteratur hærba amomo simili, quæ Amomis vocatur, sed sine odore, sine fructu. Nascitur in armenia, flore origani. Quare i huiusce modi probationibus fragmēta fugiēda sunt. Eligēda autem quæ ab vna radice integros surculos emittunt.

De Costo CAP. XVII.

p Ræcellit Arabicus candidus, leuis, eximia odoris suauitate. Secundū locum sibi vendicat indicus, leuis, plenus, vt ferula niger. Tertius est syriacus, grauis, colore buxeus, & odore feriens. Optimus est recens, albus, abūde plenus, densus, a teredinibus non erosus, sine graueolentia, gustu calidus ac mordens. Vis ei excalfactoria. Vrinā ciet. Menses pellit. Vitijs quæ vuluā male habēt, tam impositu q̄ fotu auxiliatur. Contra viperarum morsus sextātem bibere prodest. Item aduersus pectoris dolores, conuulsa, inflationesq;, ex vino & absinthio. Venerē ex mulso stimulat. Latas vētris tineas ex aqua pellit. Rigentibus, ex oleo, ante febrium significationes, & neruorū resolutionibus oblinitur. Vitia cutis in facie, cum aqua vel melle illitus

Digitized by Google

emẽdat. Additur ĩ ãtidota & malagmata. Sunt qui ãmiſtis helenij co mageni pręduris radicibus, adulterent. quod deprehenſu facile eſt. Si quidem neq; guſtu feruet helenium, neq; validum odorem vibrat, vt ca put tentare poſſit.

De odorato Iunco CAP. XVIII.

o Doratus Iuncus, in africa & arabia naſcitur. Laudatiſſimus ex nabathea, Proxim⁹ arabicus, quẽ aliqui babylonium co gnominant. Alij teuchitin. Peſſimus ex africa. Eligendus eſt ruffus, recens, floribus refertus, tenuis, rubẽtibus fragmentis. qui ma nibus cõfricãdo roſę odorem emittit. Igneq; mordacitatis ad linguã. Floris & arundinũ radiciſq;, eſt vſus. Vim vrinę ciundę habet. Men ſes pellit. Diſcutit iflationes. Caput aggrauat. Modice aſtringit, com minuit, excoquit, ac venarum ſpiracula laxat. Vrinã mouet. Flos eius in potu vtilis ſanguinẽ reiicientibus, doloribus ſtomachi, pulmonis, iocineris, & renũ. Miſceẽ ãtidotis. Radix aſtrigẽtior eſt. Ideo faſtidi is ſtomachi, hydropicis, conuulſis, cũ pari põdere piperis, per dies ali quot daẽ. Decoctũ vuluę inflãmationib⁹, ad deſidentiũ fot⁹, vtile eſt.

De Calamo odorato CAP. XIX.

c Alamus odoratus in india naſcitur. Nelior eſt fuluus denſe geniculat⁹, et qui aſſuloſe frangitur, plena araneorũ fiſtula, al bicãs, lentus in mandendo, & aſtringens, ac cum aliquanta acrimonia amarus. Vrinã potu ciet. quare cum graminis aut apii ſemi ne coctus, ĩ aquę ſubter cutẽ fuſę morbo, renũ vitiis, ſtillicidio vrinę, ruptiſq;, cõmode bĩbitur. Menſes et potu & appoſitu pellit. Tuſſi ſuf fitu medetur per ſe, aut ex reſina terebĩthina, hauſto per arundinem fu mo. Ad muliebres inſeſſus decoquitur. Et clyſterib⁹ imponitur. Suffi tionibus, malagmatiſq;, odoris gratia commiſcetur.

De Balſamo CAP. XX.

b Alſamum, arbor albę violę, lycij, aut pyrachãthę magnitu dine conſpicitur. Foliũ rutę proximũ, longe candidius, per petuo virens, in iudęa ſolum quadã valle & ægypto naſcẽs. Iis differens modis, ſcabricia, proceritate, gracilitate. quod igitur tenui & capillacea coma eſt, theriſtũ vocant, quaſi demeſſile. Fortaſſis quo niã ob gracilitatem facile demetatur.

De Opobalſamo. CAP. XXi.

a Eſtiuis ſub ortu canis ardorib⁹, arbos vnguibus ferreis in ciditur, manatq; e plaga ſuccus, quem opobalſamũ vocant. ſed tã exiguo ſtillatu, vt annis ſingulis, ne plures quidem q̃ ſeni ſeptenive congij cogantur. Inibiq; pondus, duplo repẽditur argẽ to. Succi probatio eſt, vt ſit recens, validi odoris, ſyncerus, nõ ad aco

Digitized by Google

rem vergens, pellucidus, læuis, astringens, ac modice mordens gustu. Sed varie vitiatur, misto ab aliquib⁹ terebithi, cypri, lētisci, balani vnguento. Itē susino, metopio, melle, aut cypria cæra. quod maleficiū facile deprehenditur. Namq; merus in laneā vestem susus, neq; maculā facit, neq; si eluatur notā reliquit. Vitiatus autē inhæret. & lac instillat⁹ coagulat, quod adulterat⁹ non efficit. Quietiā syncærus in aqua aut lacte celerrime liquatur lactescitq;. Vitiat⁹ vero olei modo innatat, se cō uoluens, aut in stellæ modū diffundēs. Syncær⁹ seneſcens crasseſcit, deteriorq; redditur. Allucinant qui aqua concretū pessum ire, & adima sidere arbitrantur, postea dissipatū supernatare.

De Xylobalsamo CAP. XXII.

e Ligni genere quod xylobalsamū vocant ꝓbatur recens, tenue, fuluū, odoratum, quadā tenus opobalsamū spirans. Necessari⁹ etiā seminis erumpit vsus. Quare eligatur flauū, plenum, grande, ponderosum, mordens gustu, feruens in ore, modice opobalsamū olens. Adulteratur semine hyperico simili, quod a petra oppido defertur. Sed coarguitur magnitudine, inanitate, viriū ignauia, sapore piperis. Efficaciſſima vis ineſt succo, & q̄ maxime calfaciēs. Absterget, quæ tenebras, oculorum pupillis offundūt. Medetur perfrictionibus vuluæ, cum rosaceo cærato appositus. Mēses quoq;, secundas, & part⁹ extrahit. Rigores illitu discutit. Vlcera sordida expurgat, & cruda cōcoquit. Vrinā potu ciet. Aegre spirātibus prodeſt. Datur in lacte contra aconitū hausstū, aut serpentiū ictus. Miscetur acopis, malagmatis, & ātidotis. In summa, præcipua authoritas succo, secūda semini, minima ligno. Semen cōmode potui datur doloribus lateris, pulmonum vitijs, tussi, iſchiadicis, comitialibus, vertiginosis, orthopnoicis, vrinæ difficultati, torminibus, ac serpentum morsibus. Ad muliebres suffitus perq̄ vtile eſt. Vuluā aperit in deseſſionibus balnearū decoctū, & humorē euocat. Lignū easdem habet vires aliquāto minores. Ex aqua potum cruditatib⁹, torminosis, vulsis, venenatorū ictibus c̄pitulatur. Vrinā cit. Ad capitis vulnera cum ficca iri cōuenit. Squāmas ossium extrahit. Et ad vnguentorū spissamenta additur.

De Aspalatho CAP. XXIII.

a Spalathus quem alij Erysisceptron, alij phasganon, Syri diaxylon vocant, frutex eſt surculosus, multis spinis horrens. Nascitur in istro, nisyro, syria, & rhodiorū insula. quo ad vnguentorū spissamēta pigmentarij vtuntur. Optimus eſt grauis, detracto cortice rubens, aut in purpuram vergēs, odoratus, gustatu amarus. Eſt & alterum genus candidū, lignosum, sine odore, quod deterius habetur. Vim calfaciendi cū astrictione obtinet. Vnde decoctū cum vino

Digitized by Google

ad oris vlcera colluenda conuenit. Ad nomas genitaliū & ſordida vlcera infunditur. Subiectum in peſſo, partum extrahit. Aluum fiſtit eius decoctum. Et ſanguinis reiectionem potu cohibet. Vrinæ difficultatem inflationeſq; diſcutit.

De Muſco CAP. XXIIII.

b Ryō id eſt muſc°, a quibuſdā ſplachnō appellatur. In cedro arbore, populo alba, & quercu inuenitur. Optimum eſt cedrinū. Proximum populneū. In quo genere candidum & odoratius præſtat, nigricans iprobatur. Aſtringendi vim habet. Decoctū inſidentium vuluis vtile. Vnguento balanino, oleiſq; inſpiſſandi gratia inſeritur. thymiamatum, acoporumq; cōpoſitionibus conueniens.

De Agallocho CAP. XXV.

a Gallochū, lignum eſt quod ex india atq; arabia deportatur. thuiæ ligno ſimile, maculatum, odoratum, guſtu aſtringens, cum quadam amaritudine. cute veſtitur aliq̄tulum verſicolore. Manditur, aut decocto os colluitur, cōmendandi halitus gratia. Sudores arcet toto corpori inſparſum. Pro thure ad ſuffimenta ſubſtituitur. Radix epota drachmæ vni° pōdere, humida ſtomachi vitia, & imbecillitatē, feruorēq; mulcet. Si lateris, iocineriſve dolor excruciat, ſi dyſenteriæ, aut tormina infeſtant, ex aqua bibere prodeſt.

De Narcaphtho CAP. XXVI.

n Arcaphthum ex india defertur, corticoſum, ſimile ſycomori libro. quod iucundi odoris gratia ſuffitur. Miſcetur thymiamatis cōpoſitis. Cōſtrictionibus vuluæ ſuffitu prodeſt.

Ce Cancamo. CAP. XXVII.

c Ancamum arabici ligni lachryma eſt, myrrhæ quodammodo ſimilis, olidi guſtus, quā ad ſuffimenta vſurpant. Veſtes eo ex ſtyrace & myrrha ſuffiuntur. Vim proditur obtinere extenuandi obeſos, ſi ternum obolorum pōdere ex aqua, aut mulſo aceto, aliquot dies ebibatur. Lienoſis datur, comitialibus, & ſuſpirioſis. Menſes cum aqua mulſa pellit. Oculorū cicatrices confeſtim emēdat. Vino madefactum medetur eorumdē hebetudinibus. Aduerſus gingiuas humore prægnāteis, doloreſq; dentium, non aliud efficacius.

De Cyphi CAP. XXVIII.

c yphi thymiamatis cōpoſitio eſt, dicata dijs, qua abūde ægyptij ſacerdotes vtūtur. In antidota miſceri ſolet. Suſpirioſis datur i potu. Permultæ cōponēdi rationes, quarū vna hæc eſt. Sumitur cyperi dimidium ſextariū, cum pari iuniperi adultæ modo. vuæ paſſæ pinguis, exemptis vinaceis, minas duodecim. reſinæ repurgatæ minas quinq;. calami & iunci odoratorum & aſpalathi, ſingu-

Digitized by Google

lorum minã.myrrhæ duodecim.vini veteris ſextarios nouem,cũ duabus mellis minis.vuam detractis vinaceis tuſam,cũ vino & myrrha ſubigito.cætera tuſa & cribrata adijcito.die vno humorẽ cõbibere finito.dein mel coquito,dum ſibi glutinis aſciſcat craſſitudinẽ.eliquatam refinã accurate permiſceto cum reliquis diligenter contritis,& in fictile vas recondito.

De Croco CAP.XXIX.

c Rocum ab aliquib⁹ caſtor, ab alijs cynomorphos, a magis herculis ſanguis appellat. Optimũ in medẽdi vſu coryceũ, recẽs, & boni coloris,paulũ cãdidi gerẽs in capreolo, ob lõgum,oĩb⁹ ſuis partibus conſtãs,nõ fragile,plenũ,a quo detractũ eſt nihil,quod madefactas manus inficit,nec fitũ redolet, aut cariem ſentit, ſubacre.Sin hui⁹ generis nõ eſt,aut vetus,aut humore perfuſum creditur. Secũdus locus datur coryceo, e tractu lyciæ cõtermino. Terti⁹ lycio e mõte olympo.dein ex ægibus ætoliæ.Cyrenaicum e centoria, inter ſicilica omnia viribus præſtat. Omniũ ad obſonia vſus. Itali tamẽ ob ſucci copiam,& coloris venuſtatẽ,ad thuiæ infectus vſurparũt. quibus de cauſis magno venditur. Vtiliſſimũ in medicina quod ante deſcripſimus. Adulteratur ìmmiſto crocomagmate tuſo, atq; etiã ſapæ ſublitu,contrita,quo põdus adijciatur,ſimul argẽti ſpuma,aut plũbagine. Sed maleficium declarat infidens puluis, præſertim ſi ſapam oleat. Theſſalus ipſum tantũ odoratum eſſe voluit. Alij exitioſum,tribus drachmis ex aqua potis. Proculdubio vim coquendi,emolliendi, atq; ſubſtringendi habet.Vrinã cit. Elegãtem colorẽ præſtat. Qui ex paſſo biberint,crapulã non ſentiẽt. Oculorum fluctiones illitum cum humano lacte,cohibet. Additur in potiones, quæ interaneorum cauſa temperantur. Ad vuluæ etiam, ſediſq; cataplaſmata, commode permiſcetur.Venerem ſtimulat. Vergentes ad ignem ſacrũ inflãmationes mulcet.Auricularijs collectionibus vtile.Quo facilius cõteratur,in calido fictili ſole ſiccari opõrtet,celeriterq; verſari. Vrinã mouẽt radix ex paſſo pota.

De crocomagmate CAP.XXX.

f It etiam expreſſis vnguenti crocini odoramentis, quod crocomagma vocant. Optimũ eſt odoratum, modice myrrhã olens, graue,nigrũ,ligni expers,læue,ſubamarũ. quod made factum croci colorem reddit,guſtatumq;, vehementer dentes ac linguã inficit,multis durans annis.Quale eſt quod a ſyria defertur. Habet ſuas vires ad delenda quæ caliginem oculis obuerſant. Vrinã cit. Calfacit,concoquit,& emollit. Vires croci proportione repræſentat. quandoquidẽ plurimam croci partem ſibi crocomagma vendicat.

Digitized by Google

De Helenio. CAP. XXXI.

Elenium quod ſymphyton aliqui vocant, alij perſicam, a-
h lij medicam, alij oreſtium, alij nectarion, alij cleoniam, alij idæam baton, aut ſtomũ, Latini terminalium, aut enulam cã-panam, Aegyptij lenen, folia habet verbaſci anguſtioris folij, aſperiora, oblonga. Caulem quibuſdam in locis non emittit. radicem ſubalbidam, interdum ſubruffam, odoratam, acrẽ, vegetam, magnam, ex qua agnatæ appendices liliorum aut ari modo ſeruntur. Montibus invmbroſis, ficcoq; ſolo prouenit. Foditur æſtate radix, particulatimq; diſſecta ſiccatur. Potum radicis decoctum menſes & vrinas ciet. Ipſaq; i eclegmate ex melle prodeſt tuſſi, orthopnœæ, ruptis, cõuulſis, inflationibus, & ſerpentiũ morſibus. In ſumma excalfaciẽs. Folia ex vino cocta vtiliter iſchiadicis illinũtur. Helenium ſtomacho vtile, in paſſo conditum. ſiquidẽ ſalgamarij paululum ſiccatam radicem, mox decoctam, & frigida aqua madefactam, in ſapã conijciũt, et ad vſus recondunt. Trita potaq; ad cruentas excreationes efficax eſt.

De altero Helenio. CAP. XXXII.

Lterum helenij gen° in ægypto gigni Crateuas tradit. Hær
a ba eſt cubitalibus ramulis, ſerpylli modo per humũ repentibus, folijs lenticulæ, ſed longioribus crebriſq;, radice pallida, digiti minoris craſſitudine, p ima tenui, ſuperne craſſa, cortice nigro. Naſcitur in maritimis collibuſq;. Radix vna in vino epota, contra ſerpentium ictus auxiliatur.

De Omphacino oleo. CAP. XXXIII.

Leum quod ex immaturis oliuis exprimitur, ad multos vſus
o recte valentibus accõmodatiſſimum, Omphacinum id appellatur. Præſtat recens, odoratum, quod non mordeat. Tale vnguẽtorũ compoſitionibus idoneũ intelligitur. Stomacho vtile eſt quod aſtringat. Gingiuas cõtrahit. Dẽtes firmat, ſi cõtineatur in ore. Sudores cõhibet. Et quo vetuſtius ac pinguius, eo ad medicamẽta aptius eſt. Et vt reliqua in commune dicantur, omne oleum calfacit. Emollit ventrem. A perfrictionibus corpus tuetur, ipſumq; prõptius ad obeunda munera reddit. Aluũ lænigat. Vlcerariorum medicamẽtorum vires permiſtũ hebetat. Cõtra venena datur, aſſidue potũ redditumq; vomitionb°. Soluit aluũ heminæ mẽſura cum pari ptiſanæ ſucco aut aqua potum. Ad tormina calidum ſimul decocta ruta trib° ſextarijs in potu datur. Ventris animalia pellit. Idẽ maxime ilei inteſtini morbo laborantibus infunditur. Vetus magis calfacit & vehementius diſcutit. Oculorũ claritati ſublitum confert. Si vetuſti nõ ſit occaſio, in vaſe decoquitur ad mellis craſſitudinem vt vetuſtatem

Digitized by Google

repræsentet.

De Oleo syluestris oliuæ. CAP. XXXIIII.

Oleum quod syluestres oliuæ fundunt, vehementer astringit, & ad sanorũ vsus secundum sibi locum vendicat. In doloribus capitis vtiliter pro rosaceo substituitur. Sudores arcet. Defluẽtes capillos inhibet. Furfures, vlcera capitis manãtia, scabiẽ, lepras q; abstergit. Tardius caniciẽ sentiunt, qui eo quotidie perungũtur. Candidum oleum fit hoc modo. Album colore nec anniculo vetustius, in nouũ fictile oris patuli funditur, centũ heminarũ mẽsura, & sub solem media quaq; die concha refunditur. ex altoq; demittitur, vt assidua deuolutiõe, ictuq; agitatũ respumet. octauadie fœnũ græcũ mũdũ quinquaginta drachmarũ pondere, calida aqua madefactũ donec emolliscat, in supradictũ oleũ deijcitur, ita ne extillet aqua. Postea tedæ præpinguis piceæ, assulatim cæsæ æquale põdus adijcitur, & trãsactis octo diebus, oleum cõcha mouetur. Si intentum finem assequatur, in vas nouum vetere vino affusum recondi debet, substratis fertulæ campanæ corollis drachmas vndecim pendẽtibus, cum pari iridis pondere. Sin minus, rursus soli mandandũ, & idem munus obeundũ, vsq; dum inalbescat.

De Sicyonio. CAP. XXXV.

Sicyonij cõponẽdi ratio hæc est. In lebetẽ oris lati stãno ídu
f ctũ, funditur olei albi quod crudæ oliuæ reddiderũt, cõgius vnus, aquæ cõgius semis. leui id igne coquitur, leniter mouẽdo. At vbi bis efferbuit, & substracto igne refrixit, innatãs oleũ cõcha tollitur. & adiecta noua aqua conferuescit, & reliquis vt diximus peractis reponitur. In sicyonia maxime fieri consueuit, Sicyonij inde accepto cognomine. Calfactoriam ad quendã vsq; modum vim habet. Febri ac neruorum vitijs prodest. Fœminæ ad cõmendãdũ faciei nitorem eo vtuntur.

De strigmentis balnearum. CAP. XXXVI.

Strigmenta a balneis calfaciunt, molliũt, discutiunt. Ad se-
f dis rimas & cõdilomata illinũtur. Illa vero quæ ex palæstris puluerẽ sibi asciuerũt, in sordis speciẽ redacta, articulorũ nodos impõsita adiuuãt. Ischiadicis in fotus aut malagmatis locũ, calida cõmode sufficiũtur. Derasæ gymnasiorũ parietibus simulacrisq; sordes calfaciunt. Tubercula, quæ ægre ad coctionem perducuntur, dissipant. Desquãmatis & vlceribus senũ prosunt.

De Elæomelite. CAP. XXXVII.

In palmyris syriæ quod Elæomeli vocant, ex quodã caudice
i manat, crassius melle, sapore dulci. Bilem, cruditatesq; detra-

Digitized by Google

hit,ſextario cũ vna aquæ hemina dato. Sed qui ſũpſere,torpeſcũt& vi ribus deficiũtur.quod minime vereri oportet, verũ crebro excitare ne veterno preſſi ſomnos captẽt.Fit & oleũ e pĩguitudine ſurculorũ oleæ. Optimũ vetus,craſſũ,pĩgue,nõ turbidũ. Calfacit.Priuati caliginib⁹ oculorũ illinitur.Lepras,neruorũq; dolores,illitum emendat.

De Cicino oleo. CAP. XXXVIII.

c Icinũ oleũ hoc modo tẽperaẽ.Maturi ricini quavoles quãtitate torrido ſole flacceſcũt, et inſtrati tãtiſper inſolantur dũ veſtiens cortex fractus decidat.Caro colligitur, & cõiecta in pilã diligẽter tũditur.poſtea in lebetẽ ſtanno illitũ, qui aquã habeat demittitur,ſubiectoq; igni ferueſcunt.& vbi infitũ prorſus humorẽ rediderunt,ſublato ab igni vaſe,innatans oleũ concha tollitur,& recõditur. Sed in ægypto, vbi largior increbruit vſus ,lõge ſecus fieri ſolet. Nã repurgatos ricinos molæ mandant, & accurate molitos per ſportulã organo exprimũt.Tũ quidẽ ematuruerunt ricini, cũ cõtinẽtibus orbiculis exuũẽ. Ad pſoras,& vlcera capitis manãtia valet. Prodeſt inflãmatiõib⁹, vuluis cõuerſis atq; præcluſis. Itẽ idecoris cicatricib⁹ &auriũ doloreb⁹.Emplaſtra efficaciora reddit additũ.Potu aquã aluo extrahit.Vẽtris aialia pellit.De amygdalino oleo. CA.XXXIX.

a Mygdalinũ oleũ quod aliqui metopiũ vocãt, hoc fit mõ. Semodius ex amaris nucib⁹ repurgatis ficcatiſq;,in pila ligneo piſtillo leniter tũditur in offas.aquæ quæ ferbuerit ſextarius adijciẽ.&vbi dimidia hora humorẽ hauſerit,vehemẽtius q; ãtea tundiẽ, mox tabellis premiẽ.& quod digitis hæſit,cõcha excipiẽ.Preſſis nucibus rurſũ hemina aquæ iſpergiẽ.& poſtq; ebiberit,idẽ opus pſequẽdũ. Sĩgulas heminas reddũt finguli modij. Cõtra vuluarũ dolores,ſtrãgulatus,cõuerſiões,& eorũdẽ locorũ iflãmationes efficax eſt. Vitijs renũ,calculoſis,difficili vrinæ,ſuſpirioſis,lienoſiſq; pficit.Dolores capitis,grauitatẽ auditus,ſonos incertos,tinituſq; diſcutit.Maculas tollit in facie, & cutẽ erugat cũ melle radice lilij & cypria cæra aut roſaceo cærato.Et oculorũ hebetudines emẽdat. Vlcera capitis manãtia & furfures cum vino abſtergit. De Balanino oleo CAP. XL.

f Imili modo fit balaninũ oleũ,quod repurgat maculas,lẽtigines, varos, & cicatrices nigras. Aluũ ſoluit.Stomacho aduerſatur. Cõtra auriũ dolorẽ,ſonos,et tinit⁹ auxilio eſt cũ ãſerino adipe inſtillatũ. Siſis ſeſamini ratio.Fit etiã e nuce iuglãde oleũ, qđ caryinũ vocãt.Eãdẽ vi habet q; balaninũ. De Hyoſciamnio oleo. C.XLI.

h Yoſciaminũ ſic fit. Semẽ cãdidũ,recẽs ac ficcũ tũdiẽ.& calida aſpergiẽ aqua,vt i amygdalino diximus. dũq; iſolaẽ ficcatæ partes madidis pmiſceãẽ.hoc aũt fieri oportet,dũ nigreſcat & grauiter oleat.Mox preſſũ atq; excolatũ recondiẽ.Ad auriũ dolores efficax eſt. Peſſis miſcetur.ad emolliendũ vtile.

Digitized by Google

De Oleo e grano cnidio. CAP. XLII.

f It & e grano cnidio purgato & tuſo. Vis ei aluũ ſoluere potu.

De Cnicino oleo. CAP. XLIII.

n On ſecus cnicinum oleum temperatur. Cui facultas eadem eſt quæ facto e gnidio grano, verum inualidior.

De Rhaphanino. CAP. XLIIII.

Haphaninum e rhaphani ſemine fieri ſolet cæterorum more.

r Phthiriaſes mala valetudine cõtractas tollit. Scabricias cutis in facie emendat. Ad obſonia vtuntur ægyptij.

De Melano. CAP. XLV.

m Elanthinum idem quod rhaphaninum poteſt.

De Sinapino. CAP. XLVI.

Ritũ ſinapis ſemen, & calida aqua madefactũ, adiecto poſtea

t oleo exprimitur. Id ad diuturnos dolores efficax eſt. Trãſfert humores qui in aliqua parte concreuerunt.

De Myrteo oleo. CAP. XLVII.

yrtei faciundi ratio hæc eſt. E myrto nigra ſylueſtri, aut ſatiua, foliorum molliſſima quæq; tuſa premuntur. Succo pares

m omphacini olei portiones adijciũtur. ſubiectiſq; carbonibus inferueſcunt donec concoquantur. Innatans oleum deraditur. Sed longe facilior hæc compoſitio. Tenera folia contuſa coquuntur in oleo & aqua, & quod innatat eximitur. Priuatim alij deiecta in oleũ folia in ſole macerant. Alij prius oleum inſpiſſant malicorio, cupreſſo, cypiro & iunco odorato. Efficacius eſt amarum guſtu & oleoſum, viride, tranſlucens, & olens myrtũ. Aſtringit & indurat. Ideo medicamentis miſcetur quæ cicatricem obducunt. Prodeſt vlceribus in capite manantibus, ambuſtis igni & papularum eruptionibus. Facit ad attrita et furfures, ſedis rimas, condylomata, articulos laxatos, corporis ſudores, & ad omnia quæ aſtrictionem inſpiſſationẽq; deſiderant.

De Laurino. CAP. XLVIII.

Aurinũ fit hoc modo. Maturæ lauri baccæ in aqua coquun-

l tur. ſiquidẽ ex obducto corticæ quandã piguitudiuẽ reddunt quæ manibus expreſſa, cõcha excipitur. Alij õphacinũ prius oleũ cypiro iũco odorato, & calamo inſpiſſant, deinde mollia lauri folia cõcoquũt. Alij etiã baccas, donec oleũ odorẽ cõtraxerit. Alij ſtyracem & myrtum addunt. Optima laurus ad id latifolia & montana. Oleum laurinum vtilius quo recentius, quoq; viridius colore, amariſſimum, & acre. Vis ei excalfactoria, emolliẽs. Venarũ ſpiracula laxat. Laſſitudines diſcutit. Omnibus neruorũ vitijs, horroribus, deſtillationibus, aurium doloribus, malis renũ frigore contractis, illitum non aliudiuuantius. Attamen potum nauſeam parit.

Digitized by Google

De Lentiſcino. CAP. XLIX.

Imilis lentiſcini ratio. Nã e maturo fructu temperatur, fa
f ctis prius ſpiſſamentis vt in laurino diximus. Hoc ſcabiem
iumentorũ canũq; ſanat. Vtiliſſimũ peſſis, acopis, & lepra-
rũ medicamẽtis. Sudores cohibet. Nec ſecus terebenthinũ fieri ſolet.
quod refrigerat & aſtringit. De Maſtichino oleo CAP. L.

Aſtichinũ e trita fit maſtiche, quod contra oĩa vuluæ mala
m efficax eſt. Mediocriter calfacit, aſtringit, & emollit. Aduer-
ſus prominẽtes ſtomachi duricias, cœliacorũ, dyſẽtericorũq;
cruciat⁹, vtile. Faciẽ emaculat, & colorẽ nitidũ facit. Optimũ in chio
inſula cõponitur. De Vnguentorum ratione. CAP. LI.

E ratione vnguentorũ cõſequẽter tractandũ exiſtimauimus.
d quãdoquidẽ ea in nõnullis corporũ vitijs, aut medicamẽtis
mi ſta, aut corpori perfuſa, aut naribus obiecta, plurimũ pro
ſunt. In quorũ probationib⁹ cõſulere nares oportet, an ea oleãt ex qui
bus tẽperãtur. Optimũ huiuſcemodi iudiciũ. quod in quibuſdãplane
obſeruari nõ poteſt, propter ea quæ admiſcẽtur odore cæteris præua-
lẽtia, vt i amaracino & crocino, telino, & pleriſq; alijs, quæ crebra cir
ca hæc meditatione experiri cõueniet. De Roſaceo. CAP. LII.

Oſaceũ oleũ ſic fit. Iunci odorati quĩq; libras & beſſem tũ-
r dito, & ſubactas aqua ĩn duabus olei libris & quicunce ſub-
ĩde mouẽdo coquito. Dũq; pcolaueris, i olei libras vigĩti &
quicuncẽ, adijcito roſas nõ madefactas numero mille, & manib⁹ mel-
le perunctis identidẽ moueto, ſenſim premẽs. finito nocte tota macera
ri. poſtea exprimito. & vbi recrementũ peſſum ierit, mutato vaſe, in
craterẽ melle illitũ recondito. Cæterũ roſas quæ antea preſſæ fuerunt,
in labellũ demittito, & affuſis octo libris & quadrante ſpiſſati olei, ite-
rum premito. eritq; ſecũdariũ oleũ. Quod ſi tertias vſq;, quartaſve per
fuſiones infundens exprimere voles, ſecũdariũ fiet, tertiariũ, & quarta
rium vnguẽtum. Sed quoties id feceris, vaſa melle oblini debẽt. Si ve
ro ſecũdam adiectionẽ inſtituere libet, in expreſſum oleũ, numero pari
recẽtes roſas nullo humore ĩbutas inijcito. manibus melle præmadefa-
ctis, agitans premito. & iterũ, tertio aut quarto, ſimili modo exprimẽs
facito. totieſq; recenteis roſas detractis vnguibus immittito. fiet enĩ ita
oleũ multo validius. Nã ſepties oleũ roſarũ infuſionẽ admittit, nec am
plius. Prælum melle perungatur. Oleum a ſucco diligenter ſecerni
oportet. nam ſi minimũ quid relinquat, vnguẽtũ corrũpet. Alij autem
detractis vnguibus, roſas tantum oleo macerant in ſole hoc modo.
Roſæ quæ ſelibram pondere æquant, in ſextario olei diebus octo
madeſcunt & vſque tertiam perfuſionem quadraginta diebus inſo-
lantur, & ſic oleum reconditur. Alij calamo, aut aſpalatho prius

Digitized by Google

olei ſpiſſamẽta faciunt. Alij coloris cauſa anchuſam admiſcent, & ſalẽ quominus oleat. Vim aſtringendi & refrigerandi obtinet. Fomentis et cataplaſmatibus vtile. Potũ ſoluit aluũ. Stomachi ardorẽ reſtiguit. Vlcera caua replet, & mulcet quæ cacoethe vocãtur. Vlceribus i capite manãtibus, atq; feruidis eruptionib⁹ illinitur. Caput dolẽs eo perfundit. Dẽtes inter initia doloris collui prodeſt. Ad genarũ duricias illitũ efficax eſt. Ad laceſſita interanea & cõcitatas vuluas vtiliſſime ſubijcitur.

De Elatino. CAP. LIII.

f Racta elate tuſa & ſcarificata in labellũ deijcitur. Omphacinũ oleũ triduo infunditur, mox per ſportulã exprimitur. Verũ pares eſſe debẽt vtriuſq; portiones. dei mũdo vaſe ad vſus recõditur. Viribus roſaceo proportione reſpõdet. Aluũ tamen nõ mollit.

De Melino. CAP. LIIII.

m Elinũ oleũ hoc mõ tẽperatur. Olei cõgius, decẽ aquæ ſexta rijs ammiſcetur. Adijcitur ſpathæ fractæ quadrans, & iũci odorati vncia, quæ die vno macerata coquũtur. mox in vas oris patuli oleũ excolatur, & indita harundinacea crate, aut vetuſta tegete, cotonea mala ſuperponuntur, et veſtimentis operta tantiſper inibi reſidẽt, dũ malorũ vires ad ſe oleũ alliciat. Aliqui cotonea, decẽ die rũ ſpatio operimẽtis inuoluũt, vt cõtineatur odor nec euaneſcat. Poſtea biduo macerata oleo, exprimũtnr. oleũq; reconditur. Id vim refrigeratoriã et aſtringentẽ habet. Contra ſcabioſa vlcera et quæ ſerpũt, ac furfures, perniunculoſq; effectũ præbet. Exulceratis vuluis infunditur. Citatã vrinã fiſtit inditũ. Sudores cohibet. Contra cantharidas, bupreſti, pinorũ erucas, bibit. Laudatur maxime quod cotonea mala olet.

De œnanthini compoſitione CAP. LV.

o Enanthe e labruſca, optime olẽs poſtq; emarcuit, deiecta in omphacinũ oleũ mouetur, voluiturq;. et cũ biduo manſerit exprimitur. oleũ reconditur. Aſtringit, proximũ roſaceo effectum præbens. ſed aluũ non reſoluit, aut mollit. Probatiſſimum eſt quod odore œnanthem refert.

De Telini componendi ratione CAP. LVI.

f Oeni græci libræ quinq;, calami libra vna, cypiri libræ duæ, olei libris nouem ſeptenis diebus macerantur, quotidie ter mouẽtur, poſtea premũtur. Aliqui pro calamo cardomomũ ſubſtituũt, & cypiri loco xylobalſamũ macerant. Alij oleo antea his odoribus ſpiſſato fœnũ græcũ macerãtes exprimũt. Hoc telinũ abſceſſus emollit, et cõcoquit. Oibus vuluarũ durícijs magnopere cõuenit. Fœminis difficile parietibus ſubijcitur, vbi præ excretis humoribus loci ficcitatẽ cõtraxerũt. Sedis inflãmationes lenit. Teneſmo ſubditũ prodeſt. Vlcera capitis manãtia furfureſq; expurgat. Ambuſtis & per-

Digitized by Google

nionibus addita cæra proficit. Vitia cutis in facie emendat. Pigmentis ad conciliandum faciei nitorem inseritur. Eligi oportet recẽs, quod non vehementer fœni græci odorem præ se ferat, & manus abstergat, sapore ex dulci in amarum inclinato. Tale enim optimum iudicatur.

De Sampsuchino CAP. LVII.

Erpilli, casiæ, abrotoni, florum sisymbrij, frõdiũ myrti, sam
ſ psuchi singulæ portiones, quadam proviribus singulorum
cõiectatiõe, vna tundũtur. atq; is õphacini olei modus adij
citur, qui madentium vires non euicat, hæc post quatriduum expmũ
tur. denuo alia, simili mẽsura & æquali tempore macerata premuntur.
ita enĩ validius reddi solet. Eligi oportet sampsuchũ colore nigrum,
plurimũ redolẽs, mediocriter acre. Vi habet acrẽ, calfactoriã, extenuã
tẽ. Aduersus vuluæ præclusiones, cõuersioneſq; efficax est. Mẽses &
secũdos partus extrahit. Vuluæ strãgulatus recreat. Lũborũ ĩguinũq;
dolores lenit. sed cũ melle vti eo præstat, quãdoquidẽ vehemẽti astri
ctione locos indurat. Lassitudines illitũ discutit. In opisthonicorum,
vulsorumq; cataplasmata vtilissime additur.

De Ocimini compositione. CAP. LVIII.

Ciminũ oleũ fit vt cyprinũ, ocimi folia detrahens librarũ
o vndecim & bessis pondo, die noctuq; viginti olei libris ma
cerato, premito, colato. Cũq; exhauseris quallũ, rursus pa
rẽ olei modũ fundito, & exprimito. Vocatur autẽ id secũdariũ. nã ter
tiæ perfusionis nõ est capax. Deinde recẽs ocimũ æquali põdere vt in
rosaceo diximus, maceratur. & cũ tãto tẽporis spatio maduerit, expri
mitur, & oleũ recõditur. quod si in animo fuerit ter aut quater madefa
cere, semper ocimũ recẽs addes. Potest ex omphacino cõfici, sed illo
modo melius. Idẽ quod sampsuchinũ potest, sed inefficacius.

De Abrotonini compositione. CAP. LIX.

Lei cyprini odoribus ĩbuti libris nouẽ & quĩcũce, foliorũ
o abrotoni libras octo die noctuq; madefactas, premito. quod
si in lõgũ tẽpus oleũ velis asseruari, eiectis prioribus folijs,
noua appones, & macerata exprimes. Calfacit. Ad vuluæ duricias
præclusioneſq; efficax est. Menstrua & secundas pellit.

De Anethini compositione. CAP. LX.

Lei libris octo & dodrante, florum anethi libras vndecĩ &
o bessẽ maceratas, manibus premito, et recõdito. quod si iterũ
perfũdere velis, recẽtes anethi flores cõsimiliter madefacito.
Vuluarum duricias emollit. Venarũ spiracula laxat. Cõtra rigores
febriũ circuitu redeuntes auxiliatur. Calfacit enĩ et lassitudines discu
tit. Prodest articulorum doloribus.

Digitized by Google

De Sufini compositione. CAP. LXI.

Sufinum, quod alij lilinū appellant, sic temperatur. Olei libræ
f nouē cū quincūce, calami libræ quinq; & quadrans, myrrhæ
vnciæ quinq;, permixto odorifero vino decoquūtur. & cola-
to oleo, cardamomi tusi & cœlesti aqua madefacti libræ tres & semis
macerātur, p̄mūturq;. Tres libræ cū semisse spissati olei assumūt. Mil
le lilia decerptis foliis in latum labellū demittūtur. Iniectū oleū, mani
bus melle punctis agitatur. die noctuq; conquiescūt, & in pixidē ma-
tutinis exprimūtur. Oleum protinꝰ ab aqua, quæ simul expressa fuerat
colo incerni oportet. non enī vt rosaceū morā tolerat. Nā concalfactū
feruet & cōputrescit. Quare sæpius decapulādū. Vasa melle illinēda.
Tenuis sal inspargendus, & si qua sordes vasis faucibus hæsit, eximen-
da. Odoramētis iam expressis ex quasillo in labellū transfusis, rursum
olei prius odoribus imbuti quod primū pondus æquet, & cardamomi
tusi drachmæ decē cōijciūtur. Hæc manibꝰ scite pressa, iteriecta breui
mora exprimuntur. quod profluit repurgatur. tertio eadē infundūtur
adiecto cardamomo & sale, & manibꝰ melle madefactis. Lōge optimū
erit quod prius exprimitur. Proximū quod sequitur. Tertiū locū sibi
vēdicat, quod nouissimum prodijt. Denuo ī mille lilia enulsis foliis,
expressum primo oleū infunditur. tū porro prosequēdū, eadēq; facie-
da vt prius, addito cardamomo, dein expresso. & quo frequentiꝰ recē
tia lilia macerabueris, eo validius vnguētum efficies. Deniq; cum factū
abunde videbit, singulis cōpositionibꝰ miscere cōuenit myrrhæ q̄o-
ptimæ duas & septuagīta drachmas, & croci decē, cardamomi quiq; et
septuagīta. Croci vero & cinamomi pares portiones tundūtur, & cri
bratæ in labellū cū aqua demittunt. expressumq; primo vnguentū in-
fundit. et paulopost excipiunt vasculis siccis myrrha aut gūmi antea
perfusis, et croco, melle & aqua, madefactis. Eadē fiunt in altera aut ter
tia expressione. Aliqui simplex ex balanino, aliove oleo, & lilijs com
ponūt. Optimū esse cōstat in phœnice, mox ægypto factum. Sed cū-
primis laudat quod lilia redolet. Excalfacit. Emollit. Vuluæ p̄clusio-
nes laxat, & collectiones aperit. Vtilissimum ad muliebria mala. Vl
cera ī capite manātia, feruidas eruptiones, varos, furfuresq; emēdat.
Vibices cicatricesq; celerrime ad cōlorē reducit, ita vt sæpe fallāt. In
summa extenuat. Potū bilem per aluū extrahit. Vrinā ciet. Sed stoma
cho alienum est, & nauseam parit.

De Narcissini compositione. CAP. LXII.

n Arcissini olei spissamēta ita fiūt. Sex libræ aspalathi cū sextā
te tūduntur. olei eloti libræ septuaginta cum vncijs quinq;

Digitized by Google

assumuntur. Aspalathus aqua madefactus in tertia olei parte coquitur, quo exempto, calamus quinq; libris & besse, cum myrrhæ gleba cõtunditur, cribratusq; ac vino veteri odorato immistus decoquitur. simulac autem cum ijs efferbuerit, eximitur. Refrigeratum oleum excolatur, cuius portio in labellum mittitur. Flores narcissi q̃plurimi cõijciuntur, qui bidui spatio vt in susino dictũ est, p̃moti exprimũtur. Oleũ subinde decapulandũ. siquidẽ celerrime putredinẽ sentit. Valet hoc ad emolliendas vuluæ duricias, præclusionesq;. sed capitis dolores facit.

De Crocini olei compositione. CAP. LXIII.

c Vm crocinũ cõponere voles, prius olei vt in susino dixim⁹; spissamenta facies eisdem ponderib⁹ & mensuris, cui⁹ olei libras treis & semissem, croci vnciã vnam assumes. idẽtidẽ in die moueto. & sexta die quam hoc assiduo peregeris, oleũ a croco colis incernito. Eidẽ croco parẽ olei modũ adijcito. Moue triduo. Dein contusæ myrrhæ atq; cribratæ drachmas quadraginta p̃misceto. & in pila agitans recondito. Aliqui parem cyprini portionem oleo aromatibus ad crocinũ imbuto adijciunt. Optimũ est quod abunde crocum spirat, in medẽdi vsu expetitum. Proximũ quod myrrhã refert. Calfacit. Somnũ allicit. Quare persæpe phreniticis subuenit, aut per fusum, aut naribus admotũ, aut illitum. Pus mouet. Vlcera purgat. Cõtra vuluæ duricias atq; præclusiones, & vlcera q̃ cacœthæ vocant̃ p̃dest, cũ croco, cæra, medulla, duplicato olei põdere. Cõcoquit em̃, emollit, humectat, & permulcet. Ad oculorũ glaucitates ex aqua illinitur. Huic autem simile est butyrinũ, onychinũ & styracinũ. quæ etsi nominibus distant, viribus & cõpositione cognata sunt.

De Cyprini spissamẽto & olei cõpositione. CAP. LXIIII.

Lei omphacini eloti pars vna, aquæ cœlestis dimidiũ, cuius o vna parte oleũ diluitur, altera adijciẽdis odoramẽtis ãmiscet. dein assumptis aspalathi libris quinq; & semisse, calami libris sex & semisse, myrrhæ libra vna, cardamomi libris tribus & dodrãte, olei libris nouẽ & vncijs quinq;. Aspalath⁹ tusus & aqua affusus decoquit ĩ oleo, donec efferuescat. Myrrha autẽ vino vetere odorifero sub acta, contususq; calamus digeruntur in offulas, quæ exẽpto aspalatho immittuntur, & vbi efferbuerint, sublato ahæno, oleũ percolatur. Cardamomum tusum reliqua aqua asperfum infunditur. spatha agitatur, nulla dũ refrixerit interpellatione. Post hæc colato oleo, in vigitiocto libras olei, floris ligustri quod cyprũ vocãt, sex & quadraginta libræ cũ besse istillant̃. q̃ sufficiẽter madefactæ p̃ portulã exp̃mũtur, quod si copiosi⁹ desideret, idẽ flor̃ põd⁹ iniectũ fili mõ p̃mat̃, et iterũ aut tertio si qs velit madefacere, poterit, et ita reddet̃ efficaci⁹. Eligi oportet

Digitized by Google

bonum, quod cum odoris ſuauitate nares feriat. Aliqui cinnamomũ addũt. Calfacit. Emollit. Venarũ ſpiracula laxat. Vuluæ neruorũq; vitijs conuenit. Pleuriticis, fractiſq;, per ſe vel cærato immiſtum. Malagmatis imponi ſolet, quæ opiſthotonicis, angina laborantib⁹, inflammationiq; inguinũ oppitulantur. Item acopis.

De Irini ſpiſſamento CAP. LXV.

f Pathæ q̃minutiſſime contuſæ ſex libras cum beſſe, in tribus & ſeptuaginta libris & quincunce olei, æreo vaſe, additis decem aquæ heminis incoquito, quoad odorẽ acceperit. poſtea in craterem melle oblitum colato. ex eo aromatibus imbuto oleo, irinum primo temperatur, macerata Iride vt ſcripſimus. Sed alia eſt cõponendi ratio. In olei ſeptuaginta libris & quincunce, xylobalſami vt dictum eſt contuſi, libras quinq; & ſextantem excoquito. poſtea detracto xylobalſamo nouem libras & dextantem adijcito, & myrrhæ glebam vetere vino odorato perfuſam, & in olei odoribus imbuti quatuordecim libris tantumdem tuſæ iridis, binis diebus ac noctibus madefacito, ſtrenue & vehemẽter diſtriginto. quod ſi vis validi⁹ fieri, par pondus iterum ac tertio maceratum exprimito. Longe optimum eſt quod ſolã irin olet, quale eſt in perge, in pamphilia, & elide achaiæ natum. Vim habet calfactoriam atq; emollientẽ. Cruſtas adimit. Sordida vlcera et putrida purgat. Cõfert fœminis vuluæ affectionib⁹ obnoxijs. Item inflammationibus eiuſdem atq; præcluſionibus. Partus eijcit. Hæmorrhoidas laxat. Cõtra auriũ ſonit⁹ ex aceto ruta & amaris nucibus, prodeſt. Diuturnis deſtillationibus naribus illitũ, & cõtra graueolentia earũ vlcera, quas ozenas vocãt, auxiliatur. Aluũ purgat cyathus epotus. Facit ad ilei cruciatus. Vrinam mouet. Difficileis vomitiones adiuuat, perunctis eo digitis & immiſſis, vel ijs quæ ad vomitum ciendum induntur. Anginæ etiã illinitur, aut ex aqua mulſa gargariſatur. Item contra faucium ſcabriciã. Datur ijs qui cicutã, coriandrum, aut venena fungorum hauſerunt.

De Gleucini compoſitione. CAP. LXVI.

g Leucinum abſolute conſtat omphacino, iunco, calamo, celtica nardo, ſpatha, aſpalatho, ſertula cãpana, coſto, et muſto, circundatis interim vinaceis vaſi, quod aromata vinum & oleũ cõceperat. Tricenis diebus, bis in die mouetur. poſtea expreſſum oleũ reconditur. Calfacit, emollit, cohibet. Rigoribus & neruorũ vuluæq; vitijs auxiliatur. omni acopo iuuantius, quippe quod emolliat.

De Amaracino. CAP. LXVII.

a Maracinũ longe optimum in cyſico fieri ſolet ex omphacino & balanino, ſpiſſamentis e xylobalſamo, iunco odorato,

Digitized by Google

& calamo factis, aſcitaq; ſuauitate coſti, amomi, nardi, caſiæ, carpobalſami & myrrhæ odoribus. Aliqui, quo precioſius fiat, cinamomū addunt. Mel autem & vinum aſſumūtur, hoc in vaſorū illitionem, illud ad cogēdas tuſorum aromatum offas. Amaracinum calfacit. Soporē mouet. Venarū ſpiracula laxat. Emollit. Feruorem excitat. Vrinā cit. Putridis vlceribus ac fiſtulis perq̄ vtile, necnon humentibus hernijs, poſtq̄ medica manus operam ſuam impenderit. Cruſtas, & tetra vlcera quæ theriomata vocant, rumpit. Difficili vrinæ illita ſede, & eius inflāmationibus auxiliatur. Hæmorrhoidas illitu ſoluit. Vuluæ ſubditū mēſtruos curſus euocat. Duricias, ac vuluæ tumores, diſcutit. Vulneratis neruis lacertiſq; confert, leniter aſtringētibus madefactum & impoſitum.

De Megalino. CAP. LXVIII.

f Actitabatur olim megalinum, ſed nunc compoſitio exoleuit & prorſus obliterata eſt. Cuius ad hiſtoriæ complementum meminiſſe non fuit alienum. Miſtura cum amaracino eadē erat, ſed reſina exuperabat, excellebatq;. Quare leuiter emolliebat. Reſina vnguētis, neq; tutellæ neq; voluptatis gratia, adijciebatur, ſed coloris craſſamētiq; cauſa. Ea tātiſper coquebatur, dum deſineret olere. Cuius coquendæ ratio declarabitur, dum de reſina diſſeremus.

De Hedycroo. CAP. LXIX.

q Vod hedycroon vocant, in coo fieri ſolet, eiſdem præditum viribus & miſturis, quibus amaracinū, ſed ſuauius ſpirat.

De Metopio. CAP. lXX.

f It in ægypto vnguētum, quod metopion patrio nomine appellatur propter galbani miſtionē. Nam lignum in quo galbanum enaſcitur, metopion vocant. Conſtat amaris nucibus, omphacino oleo, cardamomo, odorato iunco, calamo, melle, vino, myrrha, balſami ſemine, galbano & reſina. Probatur pingue, graui odore, quod magis cardamomum & myrrham q̄ galbanum reſpiat. Calfacit vehementer, & adurit, atq; extrahit. Ora venarum apperit. Vlcera purgat. Ad præciſos neruos, & lacertos, ad hernias putri humore contractas, efficax eſt. Cæratis & malagmatis inſeritur. Rigoribus, conuulſiſq;, præſertim quibus ceruix in ſcapulas deiecta, & retrorſum contracta eſt, vtile habetur. Sudores ciet. Vuluæ ſpiracula laxat, et eiuſdem duricias diſcutit. In ſumma, molliendi naturā habet.

De Mendeſio. CAP. LXXI.

m Endeſium conſtat balanino oleo, myrrha, caſia, & reſina. Aliqui tamen poſt ſingulorū pondera, cinamomi exiguū addūt, nullo compendio. Nam quæ ſimul contrita non fuere, vim

Digitized by Google

nullã exhibent. Similẽ metopio vim obtinet, ſed inferiorem multo.

De ſtacte. CAP. LXXII.

Stacte vocatur pinguitudo recentis myrrhæ cum exigua a-
f qua tuſæ, et organo expreſſæ. Ea perq̃ odorata, ac p̃cioſa eſt. atq; vnguentum per ſe facit, ſtacte nominatũ. Maxime probat, quæ nullã olei miſtionẽ admiſit, cuius minima portio cõpos eſt viriũ plurimarũ. Vim myrrhæ calidis vnguẽtis correſpõdẽtẽ habet.

De cinnamomino. CAP. LXXIII.

Innamominum e balanino oleo, & xylobalſami, calami, iun-
c ci odorati ſpiſſamẽtis, atq; cinnamomi, & ſeminis balſamini ſuauitate, quadruplaq; myrrhæ ad cinnamomũ portione cõſtat. Mel ad cogenda omnia adijcit. Laudatur acre, molli odore, plane myrrham redolẽs, craſſum, odoratum, guſtu perq̃ amaro. Id nõ a reſina, ſed myrrha craſſitudinẽ obtinuit. Reſina enĩ neq; amaritudinem præbet, neq; vllam odoris gratiam adijcit. Vim habet admodum acrẽ, amaram, & calfacientẽ. Itaq; ora venarũ aperit. Calfacit. diſcutit. diſſipat. Humores & ſpiritus attrahit. Caput aggrauat. Contra vluæ vitia cum duplo oleo, cæra, & medulla efficax eſt. Ita enim fere acrimonia exoleſcit, & quædam emolliendi vis contrahitur. Alioquĩ adurit, et præ cæteris vnguẽtis indurat. Facit mirũ in modũ ad fiſtulas & vlcera quæ putredinis vitiũ ſenſerũt. Item ad hernias humidiores, carbũculos, febriũ rigores, tremores, gangrænaſq; cũ cardamomo. Aduerſus ſerpentium morſus, illinitur. Scorpionũ & phalangiorum ictibus cum tritis groſſis imponitur.

De nardino vnguento. CAP. LXXIIII.

Atio nardini faciundi euariat. Nam aut malabathrino folio,
r aut fine eo fit. Complurimum autem balanino oleo, aut omphacino, iuncus odoratus ſpiſſamenti gratia adijcitur, ſicuti propter odoris ſuauitatẽ coſtus, amomũ, nardum, myrrha, balſamũ. Laudatur tenue, non acrẽ, nardi aut amomi odorẽ referẽs. Vis ei extenuãs, acris. Expurgat. Excalfacit. Humorem extenuat. Hoc liquidum eſt, nec habet ſtrigmenti craſſitudinem, niſi reſinam recipiat. Fit etiam ſimplex ex omphacino oleo, iunco, calamo, coſto, & nardo.

De Malabathrino. CAP. LXXV.

m Alabathrinũ ſpiſſamẽta nardini habet. Inſup myrrha addit, q̃ de cauſa calfacit, crocino, aut amaracino, virib⁹ correſpõdẽs.

De Iaſmino. CAP. LXXVI.

Pud perſas fit, quod iaſminum cognominatur, ex albis flori-
a bus violæ, quorum ſextans, in italicũ ſextariũ ſeſamini olei demittitur, violis vt in lilino diximus, viciſſim permutatis.

Digitized by Google

Apud perſas inter epulãdũ vſurpatur odoris cauſa. Nã toti corpori cõuenit, præſertim cũ in balneas deſcẽſũ eſt. Sed his opitulatur corporibus quæ calfactionẽ, laxationemq; deſiderant. Grauius enim ſpirat, q̃ vt libenter a pleriſq; recipiatur.

De Myrrha CAP. LXXVII.

Myrrha lachryma eſt arboris, quæ in arabia gignitur, ægyptiæ ſpinæ non diſſimilis. e cuius vulnere defluit lachryma in ſubiectas tegetes. Alia circum caudicem cõcreſcit. Dicitur ex his aliqua pediaſimos, præpinguis, qua expreſſa ſtacte emittitur. Alia gabirea, pinguiſſima, læto & pingui ſolo naſcens, ea copioſam ſudat ſtacten. Omnium prima eſt. quæ troglodytica appellatur, accepto cognomine ab tractu, in quo prouenit, ſplendens, ſubuiridis, ac mordens. Quietiam legitur tenuis quædam, quæ troglodyticæ ſecunda eſt, bdelij modo mollis, verum odore grauiuſcula, apricis naſcens. Alia caucalis cognominatur, ſcabra præter modũ, nigra, & retorrida. Omnium deterrima, quæ ergaſima dicitur, pingui carens, cano ſitu obducta, acris, ad gũmis imaginem vergens, & viribus eius proxima. Improbatur ãminea cognomine. Ex ijs paſtilli fiunt, ſed e pinguibus pingues, & odorati, e ſiccioribus haud quaq̃ pingues, & inodorati. Minus viribus pollet, quæ oleum non admiſit, cum in paſtillos digerebatur. Adulteratur macerato gummi aqua, in qua myrrha maduerit. Eligenda eſt recens, ſquallore obſita, leuis, vndiq; concolor, quæ confracta internatos quaſi vngues, cãdidos & læues oſtendat, minutis glebis, amara, acris, odorata, calfaciẽs, Superuacua & inutilis eſt grauis, coloris picei. Calfacit, cohibet. Soporẽ gignit. Siccat. aſtringit. Vuluã emollit, & præcluſam laxat. Menſes & partus celeriter extrahit, cum abſinthio, lupinorũ cremore, vel ſucco rutæ admota. Tuberculo fabæ deuoratur in vetere tuſſi, orthopnœa, in laterum pectoriſq; doloribus, in alui profluuio, et dyſenteria. Rigores diſcutit, duabus horis ante febrium acceſſiones, fabæ magnitudine pota cum pipere & aqua. Subdita linguæ liquataq;, ſcabriciem arteriæ expolit. Et denſam voc̃ expedit. Vẽtris tineas enecat. Contra grauem oris halitum mãditur. Et aduerſus alarum tædia cũ liquido alumine illinitur. Gingiuas & dentes ſtabilit, colluto cum vino & oleo ore. Vulnera capitis illitu glutinat. Medetur fractis auribus, ac oſſibus nudatis, perunctа cum cochleæ carnibus. Item purulentis auribus inflammatiſq; cum meconio caſtorio & glaucio. Ad varos autem cum caſia & melle illinitur. Impetigines ex aceto purgat. Defluentes capillos cum ladano & vino myrteo illita, firmat. Diuturnas diſtillationes lenit, illitis pinna naribus. Oculorũ vlcera complet. Albugines tollit. Caliginem diſcutit. Sca-

Digitized by Google

briciē læuigat. Fit e myrrha peride atq; thure fuligo, & vt postea ostē demus, ad eadem conueniēs.

De Beotica myrrha CAP. LXXVIII.

b Beotica myrrha, dissecta radix est arboris cuiusdam in beotia nascētis. Melior est quæ myrrham odore repræsentat. Vis ei calfactoria inest. Emollit discutitq;. Suffimētis commodissime inseritur.

De Styrace CAP. LXXIX.

f Tyrax lachryma est arboris malo cotoneæ similis. Præfertur sordescens, flauus, resinosus, albicantibus grumis, q̄plurimum in sua odoris gratia permanens. qui dum mollitur, melleum liquorem reddit, qualis e castabala vrbe, pissidia, & ciliacia deuehitur. Deterior niger, furfurosus, canoq; situ obductus. Cæterum lachryma inuenitur gummium similitudine, perlucida, & myrrhæ æmula. Verum perpauca manat. Adulteratur ligni scobe quam vermiculi erodentes excusserunt, melle, & iridis crassamento. & quibusdam alijs. Alij cærā aut adipem odoribus imbutum, flagrantissimis solibus cum styrace subigunt, et per laxa cribri foramina in frigida aqua vermiculos exprimūt, venūdantq;. Styracen hunc, quoniam in vermiculorum speciem contrahatur, scoleciten cognominant, quē tanq̄ syncærum imperiti approbant, non animaduertentes ad præcipuam odoris fragrantiam. Siquidem acer admodum est, qui adulterationis vitio caret. Styrax calfacit, emollit, et concoquit. Medetur tussi, destillationibus, raucedini, grauedini, et retusæ voci. Vuluæ præclusæ duriciaue laboranti conuenit. Cit mēses potu apposituq;. Aluum leuiter mollit, si exiguum cum resina terebinthina bibatur. Miscetur vtiliter discutientibus malagmatis, acopisq;. Adoletur autem & igni torretur, vt fiat ex eo veluti ex thure fuligo, ad eadē conueniens ad quæ thuris fuligo. Ex eo etiam in syria styracinum oleum cōponitur. quod calfacit vehemēter, & emollit. Verum caput dolore afficit, ādgrauatq;, et soporem adfert.

De Bdelio. CAP. LXXX.

b Delium alij Bolchon appellāt, alij madelcon. Lachryma est saracenicæ arboris. Probatur gustu amarū, trāslucidum tauri ni glutinis in morem, intus pingue, liquescens facile, ligni ac sordis expers, suffitu oderatum, vngui simile. Est etiamnum bdelij genus sordidum, nigrum, in offas conuolutum, aspalathi odore, ex india aduectum. Defertur etiam a petra oppido siccum, resinosum, liuescens, sed facultate secundum. Adulteratur gummi. sed ita vitiatum nō perinde gustui amaritudinem repræsentat, nec vsq; adeo suffitionibus

Digitized by Google

odoratū. Calfacit et emollit. Duricias, et turgētia guttura, humidasq; hernias diſcutit cū ieiuna ſaliua impoſitum. Vluæ ſpiracula laxat appoſitu et ſuffitu. Et partus humiditateſq; omneis extrahit. Calculos potu comminuit. Vrinam mouet. Tuſſientibus, a ſerpente percuſſis, vtiliſſime datur. Valet ad rupta, vulſa, intentas laterum membranas, et diſcurſantes ſpiritus. Malagmatis inſeritur, quæ contra duricias et neruorum nodos proſunt. Contuſum reſoluitur affuſo vino aut aqua calida.

De Thure CAP. LXXXI.

Thus in ea gignitur arabia, quæ thurifera cognominatur. Primatum tenet in eo genere maſculum, ſtagonias appellatum, ſuapte natura rotundū. Tale autem indiuiduū eſt, candidū, cū frāgitur intus pīgue, in ſuffitu ſtatim ardēs. Indicū vero fulueſcit, et colore liuet. Sed rotundum induſtria factitant. Nam in quadrangulares formas diſſectum dolijs verſant, donec rotunditatē cōtrahat. Verum huiuſmodi thus tēpore flaueſcit, quod atomum aut ſyagrum appellant. Secundum locum habet arabicum, et in ſmylo naſcens, quod aliqui copiſcum vocant, minus multo et fuluius. Eſt et genus aliud cui amymitæ cognomen eſt, alioqui candidum, quod dum mollitur maſtiches more digitis cedit. Adulteratur pini reſina & gummi, quod facile deprehendi poteſt. ſiquidem ſuffitum gummi flammam non eiaculatur, & reſina in fumū euaneſcit. Thus vero ſtatim ardet. Idem maleficium odor prodit. Ad calfaciendum & aſtringendum pollet. Oculorum caliginem diſcutit. Caua vlcera complet. Et ad cicatricem perducit. Cruēta vulnera glutinat. Infrenatq; ſanguinis eruptiones, etiam ſi cerebri membranis effluat. Vlcera quæ cacoethe vocantur & ſedis et reliquarum partium permulcet, tritum cum eo & lacte linamentum. Formicantes verrucas inter initia, impetigineſq;, ex aceto & pice illitum tollit. Ambuſta igni, pernioneſq; cū ſuillo adipe aut anſerino, & vlcera in capite manātia cum nitro, ſi infricetur ſanat. Paronychijs cū melle, auribus fractis cum pice, medetur. Ad reliquos aurium dolores cum dulci vino infunditur. Imflāmatæ a partu māmæ cum cimolia & roſaceo magna vtilitate perunguntur. Additur ad arteriæ viſcerumq; medicamenta. Prodeſt ſanguinis excreationi potum. Sed in ſecūda valetudine hauſtum inſaniam monet, & largius cum vino potum interficit. In fictili mundo thus crematur flagrante glebula ſuccēſum a lucerna, donec exuratur. poſt perfectam vſtionem operire oportet, vſq; dum reſtinguatur, ſic enim in cineres redigitur. Aliqui ollulam æneo vaſe cauo circa medium perforato cigunt ad excipiendam fulliginem, vt in eius mentione mox oſtendemus. Alij crudo fictili luto oblito, & in furnum indito, cremāt. Fictili etiam nouo viuacibus prunis torre-

Digitized by Google

tur, dum non amplius bullet, aut vaporem emittat. facile enim commi nuitur quod peruſtum non eſt.

De Cortice thuris. CAP. LXXXII.

p Ræfertur thuris cortex craſſus, pinguis, odoratus, recens, læuis, minime ſcaber, ſine membranis. Adulteratur admiſto pini aut nucis eius cortice, ſed horum index ignis eſt. Siquidē reliqui cortices ſuffiti nequaq̄ incenduntur, ſed ſine odore fumum eructant. Thuris vero cortex ardet, & cum odoris fragrantia vaporē eiaculat. Thuris modo vritur. Et vis eadēquæ thuri, ſed validior aſtri gentiorq̄. Quare cruentis excreationibus, vuluis fluctione laborantibus, in peſſo confert. Ad caua oculorum vlcera, cicatrices, ſordesq̄ efficax eſt. Toſtus ſcabris lippitudinibus auxiliatur.

De Manna thuris. CAP. LXXXIII.

m Anna thuris probatur candore, micarum frequentia, & puritate. Vim habet eandem quam et thus, ſed inualidiuſculam. Sunt qui cribrata pini reſina, ac polline, aut cortice thuris contuſi adulterant. ſed hæc igne deprehenduntur. Neq̄ enim eque ſuffitu aeriū vaporē ſed fuliginoſum & impurum expuit. & permiſtū ſuaueolentiæ odoris virus habet.

De Fuligine thuris. CAP. LXXXIIII.

f Vliginem thuris ſic facito. Forcipicula, lucernis accēſas ſingulatim thuris glebas, i nouā fictilē ollā concauā imponito. & æreo vaſe in medio perforato, deterſa diligēter ſorde, obtegito. Aliā admoueto, in altero aut vtroq̄ labro, ſubiectis quaternū digitorū altitudine lapillis, quo facilius perſpici queat, ſi vrātur. Et qua locus capax fuerit, glebulas alias ſupponito. & antea quā prorſus prior gleba reſtinguatur, aliam imponito. donec ſufficientem fuliginem videaris aggregaſſe. Continuo tamē externæ æramenti partes ſpōgia aqua frigida madefacta, abſtergātur. Ita enim temperato æris feruore, fuligo omnis inhærebit. Quæ alioqui per leuitatē decidua, thuris cineribus admiſcetur. Deraſa itaq̄ fuligine, cinis cremati thuris ſeorſum ſubſtrahēdus eſt. Idem opus quoad ſatisfactum tibi videbitur, obeundum. Oculorum inflammationes mitigat. Fluctiones ſuſpendit. Vlcera purgat. Caua explet. Carcinomata ſiſtit.

De Fuliginis compoſitione. CAP. LXXXV.

f Imili modo e myrrha, reſina, ſtyrace, reliquiſq̄ lachrymis, fuligo excipitur, ad eadem conueniens.

De Pinu & picea. CAP. LXXXVI.

p Inus & picea generi eidem aſcribuntur, ſed quandam flagitant ſpecierum diſtinctionem. Arbores vulgo cognitæ. Quarum cortex aſtringit. Prodeſt tritus & illitus intertri-

Digitized by Google

gini, vlceribus ſummũ corpus occupantibus, ambuſtiſq; cum ſpuma argenti & mãna. Vlcera delicatulorum acrimoniam recuſantium cæ rato myrtino exceptus ad cicatricem perducit. Tritus cum ſutorio a= tramento ſerpentia cohibet. Suffitu partus et ſecundas eijcit. Potus aluum ſiſtit, Vrinam mouet. Folia eorum trita & illita inflammatio= nes leniunt. Vulnera ab inflãmatione vindicant. Trita autem & de= cocta in aceto, feruenti collutione, dentium dolores mulcent. Hepa ticis vtilia ſunt, drachmæ pondere in aqua aut mulſa pota. Pineæ nu cis cortex & folia potu eadem præſtant. Teda particulatim ſecta ſi i aceto coquatur, et decocto dens colluatur, dolores leuat. Ex his etiam fit ſpatha acoporũ peſſorumq; cõpoſitionibus idonea. Quinetiam ea= rum crematarum fuligo ad librarij atramenti confectionem excipitur. Ea circumlitionib⁹ efficaciſſime imponitur, quib⁹ palpebras ornãt, coloremq; mentiuntur, calliblephara græci vocãt. Arroſis oculorum angulis, calloſis glabriſq; genis, & collachrymationibus opitulatur. Pityides appellantur pinorum piceæq; fructus, qui in conis inueniũ= tur. Vim aſtrictoriam habent, et aliq̃tũ excalfaciẽtem. Tuſſi & pecto= ris vitijs auxiliãtur, per ſe, aut ex melle ſumpti.

De Pineis nucibus CAP. LXXXVII.

Vces pineæ cum repurgatæ mãduntur, aut cũ paſſo aut cucu
n meris ſemine bibuntur, vrinam ciẽt. Acrimonias in renibus aut veſica hebetant. Stomachi roſiones leniunt, datæ cum portulacæ ſucco. Virium imfirmitatem roborant. Corruptorũ quoq; humorum labẽ obtũdunt. Pineæ nuces recenter arboribus decerptæ in paſſo franguntur, & decoctæ, vetuſtæ tuſſi ac tabitudini conferunt, ſi quotidie ex eo liquore terni cyathi bibantur.

De Lentiſco. CAP. LXXXVIII.

Entiſcus nota arbor eſt, cui vis ineſt aſtrĩgẽdi. Semini eni,
l folio, ramo, cortici, radicibuſq;, cognatæ inſunt vires. Liqua mentum autẽ ita fieri ſolet. Folia cortex & radix in aqua co= quũtur, et vbi abũde cocta ſũt, folia abijciũtur. Aqua denuo coquitur, donec mellis habeat craſſitudinẽ. Lentiſcus ſua aſtringẽdi dote, valet aduerſus ſanguinis reiectiones, aluĩ profluuia, & dyſenterias in potu. Item contra eruptionem ſanguinis e vulua & eiuſdem aut ſedis proci dentia. In totum acaciæ & hypocyſtidis vicem repræſentat. Idem facit ſuccus e tritis folijs. Decoctum fotu caua explet. Et fracta oſſa ferrumi= nat. Vuluæ fluctiones ſiſtit. Nomas arcet. Vrinã pellit. Motus den= tium collutione ſtabilit. Virẽtes ſurculi calamulorum vice dentibus repurgãdis affricãtur. Fit e ſemine oleum, quod prodeſt cum quid aſtri gi opus eſt.

Digitized by Google

De Resina lentiscina. CAP. LXXXIX.

Entiscus resinam gignit, quæ lentiscina cognominatur, et ab aliquibus mastiche. Pota vtilis est sanguinem reijcientibus, & tussi veteri. Stomacho auxiliatur, sed ructum mouet. Additur in dentifricia & illitiones faciei ad nitorem cutis conciliandum. Palpebras oculis incommodas replicat. Manducata halitum oris cõmendat. Gingiuas contrahit. Optima & copiosissima in insula chio prouenit. Præfertur nitedulæ modo resplendescens, & cãdore tyrrhenicæ cæræ similis, adulta, friabilis, odorata, stridorem edens. Viridis autem inferior est. Adulteratur thuris, resinæq; mistura.

De Terebintho. CAP. XC.

Terebinthus cognita arbor est, cuius folia et semen & cortex astringunt, & ad eadẽ ad quæ lentiscus conueniunt, simili parata modo sumptaq;. Fructus esui aptus est, sed stomacho aduersatur. Excalfacit. Vrinã mouet. Venerẽ excitat. Cõtra phalangiorũ morsus conuenienter in vino bibitur. Resina eius ex petra arabiæ oppido defertur. Prouenit etiam in Iudæa, syria, cypro, aphrica & cicladibus insulis. Sed præualet candida, perlucida, vitreo colore & in cæruleum vergẽte, odorata, terebinthũ olens. Terebinthina resinas omneis antecedit, proxima lentiscina, & e pinu et abiete. Has sequitur e picea et pineis nucibus resina. Natura omnibus calfacere, mollire, discutere, expurgare. Tussi ac tabi conueniunt per se, aut in eclegmate ex melle. Vitia pectoris expurgant. Vrinam cient. Cruda concoquũt. Ventrẽ emolliunt. Palpebras commodissime replicant. Lepras tollũt, cum erugine ac sutorio atramento, nitroq;. Auribus saniem emanantibus, item in pruritu genitalium vtiles. Malagmatis, acopisq; ammiscentur. Laterum doloribus illitu aut appositu auxilio sunt.

De liquida resina e pinu & picea. CAP. XCI.

Liquida resina e pinu & picea, a Gallia et hetruria conuehi solet atq; olim a Colophone petebat, hinc Colophonie sibi cognomẽtũ vẽdicauit. A galatia quoq; alpibus cõtermina, quã vernaculo nomine laricẽ appellant incolæ. Ea i linctu magnopere prodest tussi veteri. Colore inter se distant. Siquidem alia candida est, alia oleosa, alia mellei liquoris similitudine, vt larigna. Cupressus etiam liquidam fundit resinã, quæ ad eadem pollet. Quæ vero spissarũ generi ascribuntur, quædam ex pineis nucibus, aliæ abiete, aliæ picea & pinu exierunt. Eligi debet longe omnium odoratissima, translucẽs non ruffa, nec humida, quandam ceræ faciem præbens, et friabilis. E piceã et abiete resinæ, cæteras antecedunt. odoratæ enim sunt, atq; thus odore imitantur. Præstantiores a pytiusa insula deferuntur, quæ secundum hispaniã sita est. Sed quæ e picea, nucibus pineis & cupres-

Digitized by Google

ſo manarunt, nihil ad illas, nec tantis viribus potiuntur. Verumtamen eorumdem gratia vt illæ ſumi ſolent. Lentiſcina terebinthinæ correſpondet. Vritur reſina omnis liquida in vaſe quadruplæ capacitatis ad humorem, qui infunditur. Itaq; reſinæ congius, in duobus aquæ pluuiæ coquitur, ſubiectis leuibus prunis, reſina aſſidue mouetur, donec omnis odor aboleatur, & friabilis et ſtridula reddatur, ac digitis cedat. Cæterum vbi refrixit, in fictile non picatum, quod aconitum vocant, id eſt non illitum, reconditur. Fiet etiam eximij candoris, ſi reſina omnis eliquata præcoletur, quo fœculenta ſordes excernatur. Vruntur quoq; ſine aqua, primum lento igne, & vbi coire cœperunt, maior carbonum ſtrues ſupponitur, & triduo citra intermiſſionem diſcoquuntur, vſq; dum ſuum odoris virus exuerint. Mox vt dictum eſt reponuntur. Spiſſam vnius diei ſpacio decoxiſſe ſatis eſt. Vſtæ odoratis malagmatibus, & acopis & vnguentorum colorationibus magnopere vtiles ſunt. E reſina perinde atq; thure fuligo excipitur, ad circunlitiones idonea, quibus palpebras fucant, & colorem mẽtiuntur. Prodeſt glabris genis, collachrymationibus, eroſiſq; oculorum angulis. Ex ea fit atramentum ſcriptorium.

De Pice liquida. CAP. XCII.

Pix liquida quam alij conum vocant, e pinguiſſimis pini piceæq; lignis congregatur. Optima eſt ſplendens, ſyncæra, læuis. Contra venena, phthiſin, purulentam excreationem, tuſſe, ſuſpiria, & pectoris humores qui difficile extuſſiuntur, efficax eſt, eclegmate cyathi menſura cum melle dato. Tonſillarum & vuæ inflammationes, anginæq; vtiliter perunguntur. Purulentis auribus infunditur cum roſaceo. Et illinitur cum trito ſale ſerpentium morſibus. Adiecta vero pari cæra ſcabros vngues extricat. Tubercula vuluæ, et duricias ſedis, diſcutit. Cum farinaq; hordeacea et pueri impubis vrina decocta, ſtrumas rumpit. Cohibet vlcera quæ ſerpunt, cũ pineo cortice, aut ſulphure, aut furfuribus illita. Cæterũ cum thuris manna & cærato ſubductos vlcerũ ſinus conglutinat. Rimis ſedis & pedũ, magno auxilio illinitur. Vlcera replet, & cũ melle purgat. Quin & cũ vua paſſa & melle carbũculos, & putrida vlcera emar

Digitized by Google

ginat. Erodentibus medicamentis quas ſeptas vocant, probe immiſcetur.

De Picino oleo. CAP XCIII.

e Pice fit quod piſſelæon appellant, ſeparato liquore aquoſo qui ſupernatat pici, ſicut ſerum lacti. Nam expanſa quamdiu pix coquitur ſupra cortinam vellera madeſcunt, acceptoq; ha litu eius exprimuntur in vas. Quas pix liquida præbet vtilitates. Alopecias capillo replet cum farina hordeacea illitum, quibus & liquida pix medetur. Iumentorum vlcera ſcabiemq; emendat.

De Fuligine liquidæ picis. CAP. XCIIII.

f It hoc modo e liquida pice fuligo. In lucerna noua quæ ellychnium habeat, nonnihil picis incendito, lucernamq; fictili vaſe in clibani ſpeciem conformato, ſuperius in anguſtum fornicato, inferius perforato vt clibani eſſe ſolent, operito, & adoleri ſinito, conſumptoq; liquore nouum infundito, quo ad ſufficientem vſui fuliginem collegeris. Vis ei adſtringens, acriſq;. Vſui eſt ad pigmenta quibus palpebras linunt & venuſtant, & ad circunlitiones, itē vbi glabris genis pilos reſtitui oportet, ad imbecilles lachrymoſoſq; oculos. Inſuper ad eorumdem vlcera non inutilis eſt.

De Sicca pice. CAP. XCV.

l Liquida pix decocta in ſpiſſam coit, quam vocant aliqui palimpiſſam, quo in genere quædam viſci modo lenteſcit, boſcas cognominata. Altera ſicca eſt. Probatur pura, pinguis, odorata, ſubruffa, reſinoſa. Calfactoriam vim habet. Dura emollit. Pus mouet. Tubercula panoſq; diſcutit. Vlcera replet. Vulnerarijs medicaminibus commode permiſcetur.

De zopiſſa. CAP. XCVI.

z Opiſſam aliqui aiunt deraſam nauibus reſinam cum cæra, quam alij apochyma appellant. Ea diſſipandi naturam habet, quoniam marino ſale macerata ſit. Alij pineam reſinam hoc nomine vocauerunt.

Digitized by Google

De Bitumine. CAP. XCVII.

Itumen iudaicū cæteris anteponitur. Cuius probatio eſt vt
b purpuræ modo ſplēdeat, ſitq; graue, ac validū odorē vibret.
Nigrum autē et ſordidum, vitioſum eſt. Adulteratur pice. Gignitur i fœnice, babylone, zacintho, et ſydone. Liquidū iuenitur in Agragrantino ſiciliæ, fontibus innatans, quo vtuntur ad lucernarū lumina olei vice. Hallucinātur qui id ſicilicum oleū nominant. Nāq; liquidi bituminis genus eſſe conſtat.

De Piſſaſphalto. CAP. XCVIII.

Aſcitur in apolloniatarū agro circa epidamnum quæ piſſaſ
n phaltos appellatur. Ea ceraunijs montibus deuoluta, impetu fluminis rapitur, æſtuq; in littus expuitur, illic coacta in glebas. Miſtam bitumini picem redolet.

De Naphtha. CAP. XCIX.

Aphthamvocant babylonij, bituminis colamen, colore cādi
n dum. Inuenitur etiā nigrum. Vis ei ignium rapax, ita vt ex ſpacio protinus in eam tranſiliāt. Ad ſuffuſiones oculorum, et albugines vtilis. Bitumen omne diſcutit, glutinat, emollit. Ab inflā matione tuetur. Vuluarum procidētia, ſtrangulationeſq;, olfactu, ſuffitu impoſitu, emendat. Comitiales morbos ſuffitum depræhēdit, gagatis lapidis more. Purgationes mulierum cum vino et caſtorio potum elicit. Tuſſim veterē et anhelitū adiuuat. Serpētiū morſibus, coxendicū laterūq; doloribus, auxiliatur. Datur cœliacis in catapotio deuorādū. Cum aceto potum diſcutit ſanguinem concretum. Dyſentericis cum ptiſana liquatum infunditur. Diſtillationibus ſuffitione medetur. Mitigat dentium dolores oblitum. Cæterū pilos incommodos ſiccum replicat, ſpecillo impoſitum. Concalfactum autem et cum farina hordeacea nitro et cæra illitū, podagris, articulorū doloribus, lethargiciſq; prodeſt. Piſſaſphaltos eadē quæ pix et bitumen ſi miſceātur poteſt.

De Cupreſſo. CAP. C.

Vpreſſus refrigerat et aſtingit. Cuius folia ex paſſo et exiguæ
c myrrha veſicæ rheumatiſmis, et vrinæ difficultati auxiliantur. Pilulæ autem ex vino tuſæ in dyſenteria, alui fluctione, tuſſi, et orthopnœa, aut ſi reijciatur ſanguis, conuenientiſſime bibuntur. Earum decoctum eoſdem præbet effectus. Tuſæ cum fico duricias emolliūt. Nariūq; polypo medētur. In aceto coctæ & cū lupinis detritæ ſcabros vngues eijciunt. Hernias inteſtinorum prolapſu erūpētes illitu reprimūt. Folia eadē præſtāt. Pilulæcū arboris coma ſuffitæ, culices abigere exiſtimātur. Folia trita & ipoſita vulnera cōglutinant. Sāguinē ſupprimūt. Capillū ex aceto tingūt. Illinūtur per ſe aut cū

Digitized by Google

polẽta ignibus ſacris, vlceribus quæ ſerpũt, carbũculis, & oculorũ inflammationibus. Admota cum cærato ſtomachum corroborant.

De Iunipero parua. CAP. CI.

i Vniperum paruam græci arceuthida, aliqui Mneſitheum, Alij acatalidem, ægyptij Libium, Galli iupicellum, Romani iuniperum vocant. Eius duo genera. Altera maior, altera minor. Vtraq; acris eſt. Excalfacit, & vrinam mouet. Accenſa ſerpentes fugat. Baccarum nonnullæ nucis iuglandis magnitudine nonnũquam grandeſcere, aliæ nucem ponticã æquare inueniuntur, rotundæ, odoratæ, in mandendo dulces, ſubamare, quæ archeutidis etiam nomẽ id eſt iuniperi retinuerunt. Modice calfaciũt & aſtringunt, ſtomacho vtiles. Contra pectoris vitia, tuſſim, inflationes, tormina & ſerpentium ictus efficaciſſime bibuntur. Vrinam cient. Vnde ruptis, conuulſis, & vuluæ ſtrangulatui ſubueniunt. Folia acrimoniam habent. Ideo tam ipſa q̃ eorum ſuccum ex vino contra viperarum morſus illini, aut bibi prodeſt. Corticis cinis cum aqua illitus lepras eximit. Ramenta ligni deuorata interficiunt.

De Iunipero magna, CAP. CII.

i Vniperus magna, quam aliqui ſylueſtrem cupreſſum appellant, alij Mneſitheum, alij Acateram, Romani Iuniperum, vulgo cognita eſt, cupreſſo aſſimilis. Aſperis maritimiſq; locis plerumq; naſcitur, eaſdem quas ſupradicta vires habens.

De Hærba Sabina. CAP. CIII.

g Ræcis brathy, alijs baryton, alijs baron, romanis hærba ſabina appellatur. Duorum generum eſt. Vna folijs cupreſſo ſimilis, ſpinis horridior, grauiter olens, acris & feruens. Arbor eſt coactæ breuitatis, quæ ſeſe magis in latitudinem fundit. Huius folijs nonnulli pro ſuffitu vtuntur. Altera tamaricæ folio ſimilis eſt. Vtriuſq; folia nomas ſiſtunt. Collectiones illitu mitigant. Et cũ melle nigricias ſordeſq; repurgant. Carbunculos cũ vino pota rũpũt. Sanguinem per vrinã eliciunt. Partus appoſita extrahunt. Et ſuffitu idem præſtant. Vnguentis calfacientibus immiſcẽtur & priuatim gleucino.

De Cedro. CAP. CIIII.

c Edrus arbor magna eſt, ex qua picẽ colligunt, quæ cedria vocatur. Iuniperi modo baccas parit, baccarum myrti magnitudine, rotundas.

De Cedria. CAP. CV.

c Edria optima eſt craſſa, perlucida, validi odoris. quæ dum effunditur, guttatim non diſſipata coit. Cui ea vis ineſt vt defuncta corpora conſeruet, et viuentia corrumpat. Qua ex cau

Digitized by Google

ſa mortuorum vitam aliqui appellauere. Veſtimenta quoq; & pelles, eximia calfaciendi et ſiccandi dote, corrumpit. Magni ad ocularia medicamenta vſus. Quippe illita oculis claritatem affert. Albugines cicatricesq; detergit. Inſtillata autem cum aceto, vermes auriū necat. Cū hyſſopi decocto ifuſa, ſonitus ſibiloſq; ſedat. Cauis dētiū idita eos frangit, & dolores leuat. Quaproter cū aceto colluere eoſdem prodeſt. Perūcto ante coitū genitali abortiuum fieri conſtat. Anginæ ea perunguntur. Tonſillarū inflāmationibus auxilio eſt. Lendes pedicoſq; illitu enecat. Ceraſtæ morſibus cū ſale impoſita ſubuenit. Cōtra hauſta leporis marini venena, in paſſo ſumpta auxiliatur. In elephātia aut linctu, aut perunctione proficit. Pulmonū vlcera purgat, & ficyathus eius ſorbeatur, perſanat. Tineas & cætera vētris animalia necat. Infuſa partus extrahit. Fit et oleū, a cedria ſeparatum dum coquitur, velleribus ſupra halitum eius expaſſis, vt in pice. Eiuſdē ad omnia vſus. Priuatim vehemēter perunctum ſcabiem quadrupedum, canum, boumq; perſanat. Inhærentes ricinos enecat. Vlcera quæ ex tonſura accœperunt, ad cicatrices perducit.

De Cedride. CAP. CVI.

Edrides cedri fructus vocātur. Calfatoriā vim habent. Stomacho aduerſantur. Auxilio ſunt tuſſi, cōuulſis, ruptis, ſtrāguriæ. Menſes ciunt, ex polline piperis poti. Contra hauſtū leporem marinū in vino ſumuntur. Serpentes fugantur, perūcto ex adipe ceruino, aut medulla, corpore. In antidota addūtur. Fuliginem quomodo ex pice, congeri oportet, quæ eandē quā picea fuligo vim præbet.

De Lauro. CAP. CVII.

Aurus quædam tenui folio cōſtat. Altera latiore. Vtraq; excalfactoriam naturā habet & emollientē. Vnde decoctū earū in muliebres inſeſſus additū, vuluæ & veſicæ vitijs conuenit. Virentia folia ſenſim ſubſtringunt. Illitæ quoq; veſparū apiumq; ictibus opitulantur. Eadē cū polenta aut pane illita inflammationem omnē mitigant. Sed pota ſtomachū effundunt, et vomitiones mouēt.

De Baccis lauri. CAP. CVIII.

Auri baccæ magis q̄ folia calfaciunt. Ergo in eclegmate cum melle vel paſſo proſunt tabi, orthopnoœæ, & omnibus thoracis rheumatiſmis. Contra ſcorpionū ictus ex vino bibūtur. Vitiligines emaculant. Succus baccarum vtiliſſime aurium dolori et grauitati inſtillatur, cū vino vetere et roſaceo. In medicamēta autem adijciūtur quæ neruorū laſſitudines reficiūt, acopa vocant, et ad vnguenta quæ calfaciunt et diſcutiunt. Cortex radicis calculos rumpit.

Digitized by Google

Partus necat. Hepaticis prodeſt, tribus obolis in vino odorato potus

De Platano. CAP. CIX.

Enerrima platani folia in vino decocta, mox illita, oculorum fluctiones ſiſtunt. Tumores & inflammationes leuant. Decoctus cortex in aceto, dentes in dolore colluit. Virides pilulæ in vino potæ, ſerpentium morſibus auxiliantur. Exceptæ autem adipe igni ambuſta ſanant. Incidens foliorum pilularumq; lanugo, oculos & aures defendit.

De Fraxino. CAP. CX.

f Raxinus arbor nota eſt, cuius folia cum ſucco perunctа, aut ex vino pota, viperarum ictibus auxiliantur. Corticis cinis ex aqua illitus lepras eximit. Ramenta ſcobemq; potu, perniciem afferre traduntur.

De populo alba. CAP. CXI.

p Otus albæ populi cortex vnciæ vnius pondere, iſchiadicis acvrinæ ſtillicidio prodeſt. Abortiuum fieri tradunt, ſi cum mulino rene bibatur. Folia quoq; cum vino poſt purgationes pota, idem præſtare produntur. Tepens foliorũ ſuccus vtiliter aurium dolori inſtillatur. Pilulæ quæ primo foliorũ partu exiliũt, illitæ cum melle, oculorum hebetudini medentur. Memoriæ prodiderũt corticem albæ populi particulatim cæſum, & ſulcis ſtercoratis mandatũ, omni tempore anni edules fungos proferre.

De Macere. CAP. CXII.

m Acer ex barbaria aduehitur, cortex flaueſcens, craſſus, guſtu perq; aſtringens. qui contra cruentas excreationes, dyſenterias, & alui fluctiones bibitur.

De Vlmo CAP. CXIII.

v Lmi & folia & cortex & rami, vim habẽt ſpiſſandi. Folia trita ex aceto ad lepras efficaciter illinũtur. Vulnera glutinant, ſed multo magis corticis tilia, ſi faſciæ loco intorqueatur. Nã lori more flecti poteſt. Craſſior cortex in vino aut aqua vnciatim potus, pituitas trahit. Fracta oſſa celerius ſolideſcunt, ſi decocto foliorũ corticis aut radicis foueãtur. Humor in foliculis enaſcens prima germinis eruptione, cuti illitus nitorẽ inducit, faciemq; ſplendidiorẽ præſtat. qui dũ ſiccatur, in animalia abit, quæ culicũ formam gerunt. Folia cum tenereſcunt, holerum more ad obſonia vſurpantur.

De Lignorum marcore. CAP. CXIIII.

i Ncidens caudicibus ligniſq; veteribus caries congeritur, quæ farinæ modo illita, vlcera purgat, & ad cicatricem perducit. Serpentia cohibet, ſi cum pari aniſo & vino ſubacta,

Digitized by Google

linteisq; impositа,illinatur.

De Populo nigra. CAP. CXV.

Opuli nigræ folia cum aceto illita, magna vtilitate poda-
p gricis doloribus illinuntur. Refinam populus fundit,quæ in
malagmata additur. Semen potum ex aceto comitialibus vti
le est. Lachrymam commemorant,quæ ī padum amnem defluat, durari
ac coire in succinum,quod electrum vocant,alij chrysophoron. Id at-
tritu iucundum odorem spirat,& aurum colore imitatur. Tritum, po-
tumq;,stomachi ventrisq; fluctiones sistit.

De Harundine. CAP. CXVI.

N harundinum genere quædam nastos vocatur,ex qua sagit-
ī tæ factitari solent. Alia fœmina qua tibiarum ligulas efficiūt
Alia quod fistulis addicta sit,Syringias, cui multū inest car-
nis, crebris cincta geniculis,ad librorum cōscriptionem accōmodata.
Alia crassa,cōcaua,apud amnes nascens,quæ a quibusdam cypria, ab
alijs donax appellatur. Alia phragmites seu vallatoria,gracilis,cā-
dicans,vulgo cognita. cuius trita radix per se,aut cum bulbis suis illi
lita,spicula aculeosq; corpore extrahit. Luxata,lumborūq; dolores, cū
aceto mulcet. Virentia folia tusa & imposita ignibus sacris medētur,&
cæteris inflammationibus. Corticis cinere perunctæ cum aceto alo-
peciæ sanantur. Paniculæ lanugo si aures intrauerit,exsurdat. Eundē
effectum implet harundo quæ cypria dicitur.

De Papyro. CAP. CXVII.

Apyrus qua chartæ fiūt,nullis nō cognita,præcipue in medi
p cina vtilitatis ad laxādas fistulas. Madefacta lino inuoluitur
vsq; dum inaruerit. Constricta enim atq; immissa in hiatum
humore completur,et intumescendo fistulas aperit. Habet nescio quid
alimenti radix. Itaq; ægyptij eam mandunt,succū tantum deuorantes,
& mansam expuunt. Ipsis radicibus pro ligno vtuntur. Cremata pa-
pyri cinis depascentia vlcera cum omniū partium,tum oris maxi-
me,cohibent. Verum melius id combusta charta præstat.

De Myrica. CAP. CXVIII.

yrica seu tamarix arbor vulgo cognita est, cum apud pigras
m & stagnantes aquas enascatur,fructū quasi florē ferens cōpa-
ge muscosum. Aegyptus syriaq; alterā gignūt mitiorē, sylue-
stri cætera similem. Fructū parit gallæ proximū, inæqualiter. asperū gu-
stu, quo conuenienter vtimur vice gallæ in medicaminibus oculo-
rum orisq;. Datur cruentæ excreationi in potu, & cœliacis,& cōtra
profluuia fœminarum, regium morbum, et phalangiorum morsus;

Digitized by Google

Illitus tumores inhibet. Cortex in eosdem vsus adhibetur. Decoctum foliorum cum vino potum, lienem absumit. Ad dolorem dentium in collutionibus salutare, & mulieribus fluctioni vuluæ oportunis, in desessionibus. Phthiriasi lendibusq; circumfusum prodest. Abundantiam fœminarum fistit impositus arboris cinis. Potorios calices e caudice lienosis moliuntur, quo datus in his potus proficiat.

De Erica. CAP. CXIX.

e Rica fruticosa arbor myricæ similis, longe minor, cuius flore apes reprobum mel efficiunt. Tam flos quam coma serpentium ictibus illitu medetur.

De Acacalide. CAP. CXX.

a Cacalis fructus est nascētis in ægypto fruticis, seminis myricæ quadā tenus similis, cuius aqua in qua maduerit ad collyria additur, quæ ad excitandā oculorū aciem conueniūt.

De Rhamno. CAP. CXXI.

r Hamnum alij perspephonion vocant, alij leucacantham, Romani spinā albam, aut cerualem, Aphri atadim. Rhamnus fruticat, in sepibus ramos ferens rectos & aculeos in acutæ spinæ modum, folijs paruis, oblongis, suppinguibus, teneris. Alterū ei genus candidius. Tertium nigrioribus latioribusq; folijs constat, et quadam tenus rubentibus. cuius rami quinum cubitorum longitudinem implent, infirmioribus horrentes spinis, innocentioribusq;. Fructum ædit latum, candidum, tenuem veluti foliculum, hastulæ regiæ similem. Omnium folia igni sacro, & serpentibus vlceribus, efficaciter illinuntur. Fama est ramos huius valuis fenestrisve impositos, veneficia depellere.

De Halimo. CAP. CXXII.

h Alimum alij damasonium vocant, alij Erymon, alij Brettanicam, alij Rhabdion, alij Basilion, magi Mercurij basim, aut Osiridis diadema, alij Elystephanon aut sacrum caulem, pythagoras Anthenoros, ægyptij asontiri, alijasphen, alij ascaluri, alij asariphen, Latini Albutium aut Ampeluciam. Halimus frutex est sepimētis idoneus, similis rhamno, sine spinis, folijs oleæ, sed latioribus. Nascitur in sepibus & maritimis. Folia decoquuntur cibrorum gratia. Radix conuulsa, rupta, torminaq; mitigat, dragmæ pondere in aqua mulsa pota. Eadem lactis vbertatem facit.

De Paliuro. CAP. CXXIII.

n Aliurus frutex cognoscitur aculeatus, durus, cuius semen pingue et fuliginosum inuenitur. Quod potum tussi opitulatur, Vesicæ calculos cōminuit. Serpentium ictibus aduer-

Digitized by Google

ſatur. Folia & radix aſtrictoriam vim habent. Quorum decoctum potu aluum ſiſtit. Vrinam trahit. Contra venena & ſerpentium morſus auxiliatur. Radix recētia tubercula, tumoreſq; omneis diſcutit, trita & impoſita.

De Acuta ſpina. CAP. CXXIIII.

a Cuta ſpina, quam pyrinā aut pityanthen aliqui vocāt, arbor eſt pyraſtro ſimilis, ſpinoſa, et minor. Baccas profert myrti, plenas, rubras, fragiles, & intus nucleū, radicē multifidā, alte deſcendentē. Huius baccæ potu aut cibo, alui profluuium, & abundātiā fœminarum ſiſtūt. Radix illita aculeos & ſpicula extrahit. Abortum fieri tradunt, ſi ter radice vēter, aut ſenſim feriatur aut perungatur

De Rubo canis CAP. CXXV.

f Rutex eſt arboris inſtar, rubo longe maior. Folia fert multo latiora myrto. firmis circa ramos ſpinis, flore candido, fructu oblongo, nucleo oliuæ ſimili. qui per maturitatem fulueſcit. et floculos intus continet. Fructus exemptis interioribus flocis arefactus, aluum ſiſtit. Feruefacti enim ij in vino, mox poti, arteriam infeſtant.

De Liguſtro CAP. CXXVI.

l Iguſtrum arbor eſt oliuæ foliis circum ramos, latioribus, molioribus, et virentioribus. Flore candido, muſcoſo, odorato, ſemine ſabuci, nigro. Optimum naſcitur in Canopæ et aſcalone. Folia aſtrictoriam vim habent. Quare commanducata vlceribus oris medentur. Illita feruidis inflāmationibus, carbunculiſq; proſunt. Decocto eorundem igni ambuſta fouentur. Capillum ruffant trita folia, que in rādiculæ ſucco maduerint. Flos ex aceto fronti illitus capitis dolorē ſedat. Cyprinum oleum quod ex eo fit, excalfacit, emollitq; neruos. quoniā miſta quæ feruenti natura prædita ſint, aſſumat.

De Tilia CAP. CXXVII.

t Ilia arbor eſt liguſtri magnitudine, Foliis oleæ, nigrioribus et latioribus. Fructu lētiſci, nigro, ſubdulci, racematim cohærente. Aſperis naſcitur. Huius folia aſtringūt. ad eadem vtilia ad quæ oleaſter, cum aſtrictione eſt opus. maxime ad infantium vlcera in ore, commanducata, aut ſi decocto colluantur. Pota vrinā ac menſes cient.

De ciſto CAP. CXXVIII.

c iſtus quem aliqui citharon, aut ciſſaron vocant, ramoſus frutex eſt, ſed improcærus, folioſus, ſaxoſis locis naſcens. Foliis rotundis, acerbis, hirſutis. Flos maſculo vt mali punicæ, fœminæ albet. Vis aſtringens. vnde flores in vino auſtero bis in die po-

Digitized by Google

ti, prosunt dysentericis. Et nomas illiti cohibent. Vetustati vlcerum, et igni mabustis cum cerato medentur.

De Hypocistide. CAP. CXXIX.

h Hypocistis Robethron, aut cytinus a nonnullis cognominata, iuxta cisti radices nascitur, floris punici similitudine. Quædam flaua. Altera virens. Tertia candida. Liquatur acaciæ modo. Aliqui tamen exiccant, fractamq; macerant, et icoquunt, reliquaq; vt in lycio prosequuntur. Vires acaciæ habet. Verum aliquãto magis siccat, et astringit. Prodest dysentericis, cœliacis, sanguinem excreantibus. Fœminarum profluuio et pota et indita.

De Ladano. CAP. CXXX.

e Est et alterum cisti genus, ledon a nonnullis appellatũ, frutex simili modo nascens, longioribus foliis et nigrioribus. quæ verno tempore quiddam cotrahunt pingue. Foliorum vis astringens, atq; effectus cisti præbens. Fit ex eo quod ladanum dicitur. Siquidem cum cisti frondes pascuntur capræ hirciq;, pinguitudinem conspicue barba carpunt, et suo lentore viloso scruribus adhærescentem reportant. quam depectentes incolæ, colanteq; cogunt in offas, et ita recondunt. Alij vero attractis funiculis, insidentem fruticibus lentorem abstergunt, conglomerantq; in ladanum. Maxime probatur odoratum, subuiride, facile mollescens, pingue, quod arenas non collegit, nec squallore obsitum est, resinosum. quale in cypro gignitur. Arabicum vero lybicumq; vilius. Natura ei spissandi, calfaciẽdi, mol liendi. Laxat ora venarum. Capillum fluentem continet, addito vino myrrha aut myrteo oleo. Cicatricibus decorem reddit cum vino illitum. Medetur aurium doloribus cum hydromelite aut rosaceo infusum. Suffitu secundas eijcit. Pessis immistum, vuluæ duriciẽ sanat. In medicamenta quæ dolorem tussimq; finiunt & malagmata vtiliter inseritur. Aluum sistit cum vino vetere potum. Et vrinam ciet.

De Hebeno. CAP. CXXXI.

h Ebenus optima habetur æthiopica & nigra, nullos habẽs venarũ discursus, factitij cornus læuitate. Cũ frãgitur densa appa ret, mordẽs gustu, atq; astringẽs. Suffitur iucũdo odore supra carbones fine fumi tædio. Recens autẽ ad ignẽ prolata ob pinguitudinem accenditur, & trita ad cotem flauescit. Altera est Indica internatis segmentis candicantibus, & modice fuluis, item frequentibus maculis. Cæterum prior, bonitate antecedit. Apud quosdã sesamina, aut spinea ligna, hebeni vice veneũt. quod discernitur ex eo, quod fungosa sunt, et in purpureas assulas resoluuntur, nichil mordacitatis in gustu nec redolentiæ in suffitu præferentia. Caliginem oculorum absterget,

Digitized by Google

Ad veteres diſtillationes, puſtulaſq; mirũ in modũ pollet. Si quiſpiã facta ex eo coticula collyrijs vtatur, meli⁹ proficiet. Ad oculorũ medicamenta efficax eſt, ſi ſcobes ramentave vino chio die noctuq; macerata, in collyria digerantur. Nonnulli prætrita ramenta excolant, reliquaq; eundem in modum peragunt. Alij pro vino aqua vtuntur. Vritur in fictili nouo donec in carbones redigatur. Lauatur plumbi modo, & ita ſiccis lippitudinibus conducit.

De Roſa. CAP. CXXXII.

Roſa refrigerat & aſtringit, ſed ficca multo magis. Succus recentibus folijs exprimitur, deſectis forfice vnguibus, ſic appellantur candidæ foliorũ partes. Reliquũ in pila premi & teri debet in vmbra, donec cogatur, & ita ad oculorũ circũlitiones recõdi. Siccãtur etiamnũ folia roſarum, continuo verſata, ne muceãt, neve ſitus in ijs inſideat. Aridis roſis & in vino decoctis expreſſus liquor, facit ad dolores capitis, auriũ, oculorum, gingiuarũ, ſedis, recti inteſtini, ac vuluæ, pina illitus aut infuſus. Eadẽ ſine expreſſione tuſa, præcordiorum inflammationibus, humidis ſtomachi vitijs, igni ſacro illini prodeſt. Siccis ac tritis fœmina aſperguntur. Miſceri ſolent vulnerarijs antidotis atq; compoſitionibus quas antheras vocant. Folia vruntur in calliblephara. Flos qui in medijs roſis inuenitur, ſiccatus, gingiuarum fluctionibus efficaciter inſpergitur. Capita pota citam aluum, et cruentas reiectiones ſiſtunt.

De Roſeis paſtillis. CAP. CXXXIII.

Paſtilli quos rodides vocant, hac ratione conficiũtur. Roſarum viridium, quæ nullo antea humore madefactæ exaruerint, drachmæ triginta, indicæ nardi drachmæ decem, myrrhæ drachmæ ſex, tritæ digeruntur in paſtillos, qui trium obolorũ põdus æquẽt. Siccatiq; in vmbra, in fictili non picato, atq; obturato recõduntur. Alij adijciunt coſti drachmas duas, iridis illyricæ totidem, & vinum chium cum melle miſcent. Mulieribus monilium loco vſui ſunt, ad retundendum graue ſudoris virus. Tritis etiam vtuntur ad illitiones & diapaſmata quæ fiunt ad ſudores coercendos, ita vt a balneis inareſcant corpora, dein frigida aqua abluantur.

De Lycio. CAP. CXXXIIII.

Lycium quod aliqui pyxacanthan vocant, arbor eſt ſpinoſa, ramis trium cubitorum, aut longioribus, folijs buxi, denſis, fructu piperis, nigro, læui, amaro, denſoq;, cortice pallido, nõ diſſimili lycio madefacto, radicibus multis, obliquis, lignoſis. Naſcitur plurimum in Capadocia, Lycia, & pleriſq; alijs locis. Aſpera loca amat. Coquũtur rami cum radiculis tuſi & ante per aliquot dies mace-

Digitized by Google

rati,tum abiectis lignis denuo liquor coquitur, donec mellis crassitudo fiat. Adulteratur id lyciũ adiecta decoctioni amurca, aut absinthij succo,aut felle bubulo. Innatans spuma inter coquẽdum exempta,oculorum medicamentis additur. Reliquo ad alia vtuntur. Simili modo fit lycium,semine expresso & insolato. Optimum quod vri potest,restinctumq; rubentem spumam ostendit,glebis extrinsecus nigris,intus cum fregeris russis,inguſtabile, cum amaritudine astringens,crocino colore,cuiusmodi Indicum est,cæteris præstãtius. Lyciũ astrigit. Caliginem oculorum discutit. Genarum scabiem, pruritus, veteresq; fluctiones sanat, Facit ad purulentas aureis,exulceratas gingiuas, tonsillas,labiorum fissuras,sedis rimas,attritusq; illitum. Cœliacis,dysentericis,potum inditumq; cõuenit. Datur sanguinem excreãtibus,& tussi ex aqua. Contra rabiosi canis morsus in catapotio deuoratur, aut in aqua bibitur. Flauos facit pilos. Paronychijs, vlceribus quæ serpunt aut putrẽt, medetur. Fœminarum profluuia appositum sistit. Rabiosorum ictibus ex melle potum, aut vice catapotij deuoratum, auxiliatur. Tradũt Indicum fieri lycium,ex frutice lonchitide appellato. Ea spinarũ generi ascribitur, ramos rectos habẽs,ternũ cubitorũ lõgitudine,maioresve,rubo crassiores,a radice numerosos. Fructus cortex rubescit. Folia oleæ similia. Hærba in aceto decocta proditur lienis inflãmationibus et regio morbo mederi. Et fœminarũ purgationes elicere. Assueuerant etiam crudam in potu, eosdem effectus præstare. Semen cyatho dimidio potum, pituitam expurgare. Venenis quoq; auxilio esse.

De Acacia. CAP. CXXXV.

a Cacia in ægypto nascitur instar arboris, frutice spinoso, non se in rectum attollente. Florem habet candidum, & semen lupino simile in folliculis, ex quo succus expressus siccatur in vmbra, niger ex maturo semine, subruffus ex viridi. Eligatur modice ruffus & odoratus. Aliqui folia cum semine exprimunt. Manat & gummi ex ea spina. Vis ei ad spissandum, refrigerandumq; efficax. Succus oculorum medicamentis vtilis. Valet ad ignem sacrũ, vlcera quæ serpunt, perniones, pterygia, & oris vlcera. Procidentes oculos reprimit. Menſium abundantiam sistit. Prociduam vuluam cohibet. Citam aluum supprimit aut potus aut inditus. Capillos denigrat. Lauatur oculorum medicamẽtis, trito in aqua, mox effuso quod concreuerat, donec pura extet aqua. Et ita cogitur in pastillos. Vritur etiam in fictili nouo fornacibus, torreturq; in carbonum halitu perflata. Spinæ decoctum solutos artus fotu committit. Præfertur eius spinæ gummi, quod in vermiculorum speciem contrahatur, & vitri mo-

Digitized by Google

do perluceat, ligni expers. Proximum est candidum. Sordidum vero ac resinosum inutile. Cutis meatus obstruit. Et medicamentorum quibus ammiscetur, acrimoniam hebetat. Ambustis ex ouo illitum pustulas non patitur erumpere.

De Acacia altera. CAP. CXXXVI.

a Alterum acaciæ genus in capadocia pontoq; prouenit, ægyptiæ spinæ similitudine, longe minor, tenerior, humilis. Aculeorum vallo munitur, folia habens rutæ. Semen lenticula minus fert autumno, in loculis ternũ quaternumq; seminũ capacibus. Succus eius astringit, viribus inferior. & ocularibus medicamentis inutilis.

De Amurca CAP. CXXXVII.

a Amurca expressæ oliuæ recrementum est. Decocta in cupreo vase ad crassitudinẽ mellis astrigit, cæteros præbẽs lycij effectus. Insuper dentiũ dolori, & vulneribus, cũ aceto, vino aut mulso, cõmode illinitur. Additur in medicamenta ocularia, et meatus obstruẽtia. Vetustate meliorem fieri constat. Vtiliter iufunditur sedis, genitaliũ, et vuluæ exulcerationi. Si vero cum omphacio recoquatur ad mellis crassitudinẽ, carioſos dẽtes extrahit. Iumentorum scabiem cum decocto lupini et chameleonte illita sanat. Cruda et recenti amurca podagras articularioſq; dolores foueri vtilissimum. Peructa in vilosa pelle et hydropicis imposita, tumoris mollem reprimit.

De Vitice. CAP. CXXXVIII.

a Agnon aliqui agynon, alij lygon vocant, alij Amictomiæ non, alij tridactylon, magi semnon, alij hæma ideos. Aegyptij sum. Romani salicem marinam, alij piper agreste, alij lecristicum. Vitex seu castus frutex est in arborem assurgens. Nascitur in fluminum ripis, asperisq; locis, ac torrentium alueis. Ramos gerit prælongos, fractu peruicaces, folia oliuæ, sed molliora. Duo genera eius. Vna harum album florem mittit cum purpureo, altera tantum purpureum, & semen vt piper. Excalfactorias vires habet & astrictorias. Semen eius potum venenatis ictibus, aquæ quæ cutem subijt, lienosisq; auxiliatur. Lac euocat. Menses ciet, drachmæ pondere in vino potum. Genituram exoluit. Caput tentat, & soporem affert. Decoctum hærbæ & seminis in desessione, mulieribus vuluæ malo oportunis opitulatur. Item inflammationibus. Purgationes mouet semen cum pulegio potum, etiam suffitu vel appositu. Capitis dolorem dissoluit illitum. Instillatur cum aceto & oleo capiti in letargo & phrenitide. Folia suffitu aut substratu fugant venenata. Illita quoq; serpentium morsibus auxiliatur. Testium duricias cum butyro et folijs

Digitized by Google

vitium emolliũt. Rimas ſedis ſemen cum aqua illitum mitigat, et cum foliis medetur luxatis, vulneribuſq;. Virgam qui manu teneat dũ iter facit, negatur intertriginem ſentire. Agnum quaſi dicas purum vocãt Græci, quoniam matronæ in theſmophorijs athenienſium caſtitatem cuſtodientes, foliis cubitus ſibi ſternunt. & lygon quaſi vimen, propter inuictam fere ramorum flexilitatem.

De Salice. CAP. CXXXIX.

Alix vulgo nota eſt, cuius ſemẽ, folia, cortex, & ſuccus ſpiſſãdi vim habent. Trita folia cum exiguo pipere et vino pota, ileoſis ſubueniunt. Sumpta cum aqua præſtant mulieribus ne concipiant. Salignum ſemen in potu ſanguinẽ expuentibus prodeſt. Cortex eoſdem præbet effectus. Corticis cinis admiſto aceto illitus, clauos et callos tollit. Ex foliis et cortice ſuccus cũ roſaceo in calice punici calfactus, aurium doloribus auxiliatur. Decocto eorum podagras foueri vtiliſſimum. Furfures purgat in corpore. Excipitur ſuccus qui manat ex ea, cum floret exciſo cortice. In plaga enim concretus humor inuenitur, qui ad purganda quæ obſtant oculis, ſuam vim præbet

De Syluestri olea. CAP. CLX.

ſ ylueſtris oleæ, quam aliqui oleaſtrum appellant, alij æthiopicam oliuam, folia aſtringunt. Trita autem & impoſita ignem ſacrum, vlcera quæ ſerpunt, epinyctidas, carbunculos, paronychia, nomaſq; cohibent. Cruſtas emarginant cũ melle illita. Quinetiam ſordida repurgant. Inflammationes panoſq;, cum melle impoſita diſcutiunt. Cutem a capite vulſam conglutinant. Oris vlceribus commanducata medentur. Succus et decoctum eoſdem habent effectus. Sanguinis eruptiones, ac muliebre profluuium, admotus ſuccus inhibet. Vuæ oculorum puſtuliſq; prodeſt. Vlcera & veteres defluctiones fiſtit. Quapropter in collyria additur, ad genarum eroſiones perq; vtilis. Exprimitur ſuccus tuſis foliis, affuſo vino ex aqua, ſiccatuſq; ſole in paſtillos digeritur. Sed longe validior ad recondendum ſuccus habetur, qui cum vino q̃ cum aqua expreſſus eſt. Auribus ſubuenit, ſiue vlcerentur, ſiue pus effluat. Folia conuenienter cœliacis cum farina hordeacea illinuntur. Vruntur cum floribus folia, vt ſpodij vicem cinis præſtet. In cruda olla oblito ore luto, vſq; dum figlinũ percoquatur, reſtinctaq; vino & rurſus ſubacta, eodẽ modo vruntur. Poſtremo ceruſæ modo elota coguntur in paſtillos. Huiuſcemodi cinerem in medicamentis oculorum conſtat ſpodio non cedere. Sed eiſdẽ viribus præditum eſſe putandum eſt. Foliorum ſatiuæ oleæ eadem vis intelligitur, ſed aliquanto inferior. Vnde ocularibus medicamẽ-

Digitized by Google

tis ob ſuam mitiorem vim conuenientior eſt. Sudor ligno virenti accẽſo manans, illitu ſanat lichenas, furfures, et ſcabiem. Oleaginum ſemen illitum medetur furfuribus, et vlceribus quæ depaſcunt vorantq; Quod autem intra nucleum eſt ex adipe & farina ſcabros vngues excutit.

De Colymbadibus oliuis CAP. CXLI.

c Olymbades tritæ & ambuſtis illitæ, puſtulas gigni prohibẽt. Sordida vlcera purgant. Muriæ ſuccus collutas gingiuas contrahit. Et motus dentium firmat. Oliua flaua & recẽs ſtomacho vtilior eſt. Vẽtri difficilis. Nigra autem & matura, corruptioni oportuna eſt. Stomacho aduerſatur. Oculis non conuenit. Capitis dolorem mouet. Arefacta illitu depaſcentia vlcera fiſtit. Et carbunculos emarginat.

De Oleo ſylueſtris oliuæ CAP. CXLII.

o Leum ſylueſtris oliuæ humidis gingiuarũ vitijs colluitur. Dentiũ mobilitates ſtabilit. Calfacti fotus, gingiuis fluctione laborantibus vtilis eſt. Lanã enim ſpecillo circũligatam oleo madefacere oportet, et gigiuis admouere, donec albæ ſpectẽtur.

De Lachryma æthiopicæ oleæ. CAP. CXLIII.

l Achryma quam æthiopica olea ſtillat, ſcamoniæ ſimilis eſt, fulua, ſtillis exilibus conſtans, mordax. Quæ autẽ ammoniaci, aut gummi ſimilitudinem refert, colore nigricans, nec guſtu mordens, ſuperuacua eſt. Noſtrates oleæ, oleaſtriq; ſimilem lachrymam ſudãt, quæ cõmode ad oculorũ hebetudines illinitur. Cicatrices albugineſq; illitu emendat. Vrinã et menſes ciet. Cauis dentiũ ĩpreſſa, ad dolores efficax eſt. Inter venena ſcribitur. Partus pellit. Lepras et ĩpetigines ſanat. Appellatur autẽ æthiopica et agreſtis olea.

De quærcu CAP. CXLIIII.

q Værcus omnis adſtrictoriã vim habet, præſertim liber qui cortici & ligno intercedit. Quinetiã tunica putamini glãdis ſubiecta Decoctum ex ijs datur dyſentericis, cœliacis, ſanguinem excreantibus. Trita in peſſo, fœminis fluctione vuluæ laborantibus ſubijcitur.

De Glande. CAP. CXLV.

g Landes eoſdem effectus exhibent. Vrinã ciunt. Capitis dolorem & flatus in cibum ſumptæ pariunt. Reſiſtunt efitatæ venenatorum ictibus. Decoctum corticis cum lacte vaccino potum prodeſt contra toxica. Intritæ crudæ, inflammationes illitu leniunt. Ad duricias quas cacoethæ vocant, & malefica vlcera cum ſalſa ãxungia conueniunt. Ligneæ glandes viribus quærnas præſtant.

Digitized by Google

De Fago & ilice. CAP. CXLVI.

f Agus & ilex quærcus generi assignantur, & consimile mu-
nus obeũt. Ilignæ radicis cortex cum aqua coctus dum eli-
quescat & tota nocte illitus, denigrat capillos, prius cimo-
lia terra purgatos. Folia omnium tusa & trita tumoribns prosunt. Et
imbecillas membrorum partes corroborant.

De Castaneis. CAP. CXLVII.

f Ardianæ glãdes quas aliqui castaneas, aut lopima, aut glan
des Iouis appellãt, adstringunt, similesq; effectus præbent.
Præfertur tunica quæ carnem & corticem media intercur-
sat. Caro his qui ephemerum biberunt conueniens est.

De Galla CAP. CXLVIII.

g Alla fructus est quærcus. Aliqua omphacitis appellat, parua
quidẽ sed torosa, solida, nullo foramine peruia. Altera plana
leuis, perforata. Eligi debet omphacitis, quæ efficacior est.
Vtriusq; vis vehemẽter adstrigere. Tritæ excrescẽtia in carne, fluctio-
nes gingiuarũ & vuæ, atq; oris vlcerationem cohibent. Nucleus, dẽ-
tium caruernis inditus dolorem sedat. Crematæ carbonibns donec
igne flagrent & vino aut aceto aut acida muria extinctæ, sanguinem
supprimunt. Decoctum quibus insidere expedit efficax est. Et contra
vuluas procidentes, fluctionesq;. Capillos denigrant aceto aut aqua
maceratæ. Dysentericis cœliacisq; cum vino aut aqua tritæ coueni-
enter illinuntur, aut bibuntur. Obsonijs addi debent, aut integræ in
aqua præcoqui, in qua nonnihil excoquendum est, quod ipsis confe-
rat. In summa his vtendum ad adstringenda quæ opus sunt.

De Rhoe. CAP. CXLIX.

r Hus quæ obsonijs aspergitur, ab aliquibus erythros appel-
lata, semen est coriarij fruticis. Ita vocari solet, quoniam co
riorum infectores ea vtantur ad inspissandas pelles. Arbu-
scula in petris nascens, binum cubitorum altitudine, foliis oblongis,
rubicantibus, in ambitu serratis, acino vuarum gracilium, denso, ma-
gnitudine terebinthi, quadãtenus lato. Cuius corticosa tunica perq;
vtilis est. Folia vim habent adstringẽdi & acaciæ effectus præbent.
Decoctum capillos denigrat. Dysentericis infunditur, et in potus eo-
rum infessusq; adijcitur. Instilatur auribus purulentis. Gangrænas et
pterygia cohibent folia ex aceto aut melle illita. Liquamentum fit ex
aridis foliis, ad crassitudinẽ mellis in aqua decoctis, ad eadem vt ly-
ciũ cõueniens. Semen eosdẽ effectus exhibet. Cœliacorũ, dysenterico-
rumq; obsonijs inspergitur. Fracta desquãmata, liuidaq; illitũ ex aqua
ab inflammatione vindicat. Linguæ asperitates cum melle abstergit.

Digitized by Google

Candida fœminarū profluuia ſiſtit. Hæmorrhoidas ſanat, cū quærno carbone intrito admotū. Latex in quo ſemen maduit decoctus, cogitur coitq́, efficacior ipſo ſemine. Gummi defert quod dentium cauis imprimitur, ad dolores finiendos.

De Palma. CAP. CL.

Palma in ægypto gignitur. Ea medio autumni vigore decerpi ſolet, arabici myrobalani ſimilis, pomatis cognomine, colore viridi, & odore mali cotonei. quod ſi ematureſcens ſole percoquatur, phœnicobalanus fiet. Palma acerba eſt et adſtrigēs. Cōtra alui fœminarūq́ profluuia, in vino auſtero bibitur. Hæmorrhoidas ſiſtit. Vulnera glutinat illitu. Phœnicobalani plus ſiccis adſtringunt. Capitis dolorē afferunt. Copioſiores in cibo inebriāt. Sicciores ſanguinē excreantibus, ſtomachicis, & dyſentericis vtiles in cibo. Illi nuntur cuū cotoneo et cærato œnanthino veſicæ vitijs. Cariotæ præſertim fauciū aſperitati eſu medentur.

De Thebaicis palmis. CAP. CLI.

Thebaicarū decoctū potu æſtuationē ſedat. Vires recreat cum hydromelite veteri ſumptū. Cibo idē faciunt. Fit ex eis vinū ad eadē conueniens. Decoctū potu & gargariſatione magnopere adſtringit, & cohibet. Nuclei palmarum cæterorū more cremati in crudo fictili, & vino reſtincti cinere loto, ſpodij vicē efficiunt. Miſcenturq́ in calliblephara. Quod ſi non iuſtam vſtionē acceperint, denuo cremandi. Vim adſtringendi habent, & ſpiracula cutis obſtruunt. Contra oculorum vuam, & puſtulas, palpebrarum defluuia, cum nardo effectum præbent. Corporis excreſcentias reprimunt. Vlcera ad cicatricem perducunt. Sed inter primas vtiles ex palmis humilibus ægyptiæ.

De Palma Elate. CAP. CLII.

Palma, quam aliqui elaten aut ſpatham appellāt, fructus palmarum adhuc florentium, tegumentum eſt calyxq́. quo in ſpiſſamenta vnguentarij vtuntur. Optima habetur odorata, adſtringēs, grauis, præcluſa, intus pinguis. Vis ei adſtrictoria. Siſtit vlcera quæ depaſcunt. Laxatos artus committit. Trita miſcetur cataplaſmatis & malagmatis. Prodeſt præcordijs, imbecilli ſtomacho, & iocineri affecto, miſta cōferentibus cataplaſmatis. Eius decoctum ſubinde deterſum, capillos denigrat. Datur bibēdum congrue, renum veſicæ & viſcerum vitijs. Vuluæ ac ventris fluctiones ſiſtit. Scabiem cum reſina & cæra ſanat, ſi viginti diebus recens apponatur. Fructus quem ſuo amplexu fouet, Elate etiam vocari ſolet, & ab aliquibus Boraſſus. Adſtringit & ſpathæ effectus præſtat, non ſic vnguentis expetitus. Alba medula caudicis recens in cibo, aut decocta eadem facit.

Digitized by Google

De Malo punico. CAP. CLIII.

Mālū punicū omne boni ſucci eſt, ſtomacho vtile, nullū ſuffi-
m ciens alimentū. Dulcia ſtomacho vtiliora habentur. Sed aliquantulū in eo calorem gignūt. Inflationes pariunt. Vnde in febri abdicantur. Acida adſtringūt. Aeſtuanti ſtomacho auxiliantur. Et multo magis cōtrahūt, ac vrinā ciēt. Ora gingiuaſq; lædūt. Vinoſa vero mediā ſortiūtur naturā. Nuclei acinorū acidi punici i ſole ſiccati, & obſonijs inſparſi, concoctiue, fluentē aluū ſtomachūq; fiſtunt. Cœleſti aqua madeſcūt, bibūturq; cōmode ſanguinē excreātibus. Ad deſeſſus dyſentericorū, fœminarūq; fluctione vuluæ laborātiū vtiles ſunt. Expreſſus nuclei ſuccus coquitur cū melle ad oris, virilitatis, & ſedis vlcera, nomas, reduuias, & ea quæ in corpore extuberant, auriū dolores, & narium vitia, præſertim acidi.

De Cytino id eſt flore punici. CAP. CLIIII.

Vius flores cytini vocātur, qui adſtrīgūt, ſiccāt, cohibēt. Sā-
h guinolēta glutināt. Quas punicū præſtāt vtilitates. Humida gigiuarū vitia mobileſq; dētes decocto colluūtur. Herniā prolapſu inteſtini erūpētē cataplaſmate repellūt. Memoriæ tradūt qui tres q̄ minimos cytinos deuorauerit, nullā eo āno lippitudinē paſſurū. Eliquat hypociſtidis exēplo. De Mali corio. CAP. CLV.

Mali coriū aſperū eſt mali punici putamē, quod aliqui fidion
m appellant. Id ſpiſſandi vim habet, & quos cytini, præbet vſus. Decoctū radicis potu latas vētris tineas pellit. Et eaſdē euocat. De Balauſtio. CAP. CLVI.

Balauſtiū ſylueſtris punici flos eſt cytino ſimilis. Cui° cōplu-
b ra genera reperiūtur, cādidū, ſuluū, roſaceū. Liquamētū ex eo fit hypociſtidis modo. Cui adſtrictoria vis ineſt, eadē faciēs quæ hypociſtis & cytinus. De Myrto CAP. CLVII.

Myrtus ſatiua nigra vtilior eſt medicinæ q̄ candida: Sed hac
m multo magis mōtana. Semen tamē imbecillius parit. Vis & myrti & ſeminis adſtringit. Semē viride aut aridū in cibo datur ſanguinē excreantibus, & veſicæ eroſionibus. Succus virentibus baccis expreſſus eoſdē effectus exhibet. Stomacho vtilis. Vrinam cit. Prodeſt cōtra phalāgij morſū, & ſcorpionis ictus in mero. Seminis decoctū capillū tīgit. Ius decocti in vino vlcera in extremitatibus ſanat. Oculorū inflāmationes illitū cū polline polētæ lenit. Cōtra ægilopas illinitur. Crapulā arcet præſumptū vinū, quod feruefacto ſemine exprimat, alias enī acorē cōtraheret. Præſtat vinū ſeminis effectus. Vtile procidētiæ vuluarū in deſeſſionibus, ſedis vitijs, & fœminis fluctione vuluæ laborantibus. Purgat furfures, vlcera capitis manantia, atq; eruptiones papularum. Fluentes capillos continet. Additur

Digitized by Google

quoq; in medicamẽto quod liparas vocãt, vti oleũ quod ex folijs eius factũ est. Decoctũ foliorũ ad defessiones balnearũ conuenit. Et contra laxatos artus, & male solidescentes. Eo fracta ferrumination repugnãtia vtilissime fouẽtur. Vitiliginẽ emẽdat. Purulentis auribus infunditur. Et capillos denigrat. Succus eadẽ efficit. Trita folia & ex aqua illita humidis vlceribus, & mẽbris omnibus fluctione laborãtibus, cœliacisq; prosunt. Et admisto omphacino oleo aut exiguo rosaceo cum vino ad vlcera serpẽtia, ignẽ sacrũ, testiũ inflãmationes, epinyctidas, & cõdylomata. Arẽtium foliorum farina vtiliter inspargitur paronychijs, pterygijs, & cõtra alarũ fœminũq; perfusiones. Cardiacorũ sudores cohibet. Folia cruda seu cremata cũ cærato, ambustis, paronychijs, pterygijsq; medentur. Exprimitur folijs succus adfuso vetere vino aut aqua cœlesti, cuius recẽtis vsus est. Nã exiccatus plane cariẽ sentit, & vires amittit. De Myrtidano. CAP. CLVIII.

m Myrtidanũ dicit incremẽtũ inæquabile, verrucosum & cõcolor. Quod perinde quasi manus myrti caudicẽ amplectitur. Magis q̃ myrtus adstringit. Tusum addito austero vino reponitur, coactũq; in pastillos ficcat in vmbra, multo efficacius & folio & semine, cærato, pessis, insessionibus, cataplasmatis admistũ, vbi adstringẽdũ aliquid est. De Cerasijs. CAP. CLIX.

c Erasia vẽtri vtilia sunt, si viridia sumant. Eadẽ ficcata aluũ sistunt. Gũmi quod cerasi resudarũt, cũ vino diluto tussi vetustæ medet. Colorẽ cõmẽdat. Visũ exacuit. Appetẽtiã iuuat. Idẽ ex vino potũ calculosis auxilio est. De Siliquis CA CLX.

f Iliquæ recentes stomacho aduersantur. Aluũ soluunt. Eædẽ ficcatæ sistunt. Stomachoq; vtiliores fiunt. Vrinam ciunt, sed præcipue quæ vinaceis condiuntur.

De Malo. CAP. CLXI.

f Olia flores & germina cũ omnis mali, tũ maxime cotoneæ adstringũt. Pomis acerbis adstringendi vis ineſt. Maturis vero longe secus. Ex ijs verna bilem gignũt. Neruos lædũt. Inflationes pariũt. De Cotoneo malo. CAP. CLXII.

c Otonea stomacho vtilia. Vrinam cient. Verum tosta accommodatiora habentur. Prõsunt cœliacis, dysentericis, purulenta extussientibus, cholericis, præsertim cruda. Maceratorum liquor, cõmode in stomachi aut vẽtris fluctionibus, potui datur. Succus crudorum assumptus orthopnoicis salutaris est. Decocto fouentur vuluæ & sedes si procidant. Cotonea quæ melle condiuntur, vrinam mouẽt. Mel autem sibi constringentem illã vim & inspissantem adsciscit. Quæ cũ melle coquũtur stomacho atq; ori gratiora sunt.

Digitized by Google

sed minus inspissant. Cruda cataplasmatis adijciuntur, ad cohibendã aluũ, aut si stomachus æstuet, aut in vomitiones effundatur, ad mãmarum inflammationes, præduros lienes, & condylomata. Fit vinum ex ipsis tusis expressisq;. Sed quo perduret, quidecim sextarijs succi vnus mellis adiũgitur, alioquin in acorẽ degenerat. Prodest ad omnia quæ dicta sunt. Fit & oleũ ex ijs quod melinũ vocauimus, quo vtimur quoties adstrigẽti oleo est opus. Eligi oportet vera, rotũda, parua, & odorata. Quæ vero struthia dicuntur magna quidẽ sunt, sed minus vtilia. Flos & viridis & siccus cataplasmatis imponitur, ijs conueniens quæ adstrictionẽ desiderant. Inflammationibus oculorũ, reiectionibusq; sanguinis, contra citam aluum, & mensium impetus, in vino bibitur.

De Malis dulcibus. CAP. CLXIII.

m Elimela vẽtrẽ molliũt & animalia expellũt. Stomacho negociũ exhibẽt. Aestuosa. Ea a multis dulcia mala vocãtur.

De Orbiculatis malis. CAP. CLXIIII.

e Pirotica mala quæ latine orbiculata dicũtur, stomacho vtilia. Sistunt aluũ. Vrinas euocant. Malis tamen cotoneis inualidiora.

De Sylvestribus malis. CAP. CLXV.

f Sylvestria mala similia sunt vernis, & adstringunt. Sane in hunc vsum immatura opus sunt.

De Perficis malis. CAP. CLXVI.

p Erfica poma matura tã stomacho q̃ vẽtri vtilia sunt. Acerba aluũ cohibent, sed ficca vehementius. Decoctum e ficcis alui stomachiq; fluctiones sistit.

De Præcocibus. CAP. CLXVII.

a Rmeniaca quæ a latinis præcocia dicũtur, minora sunt supradictis, & stomacho vtiliora.

De Medico malo seu citreo. CAP. CLXVIII.

m Edica mala aũt cedromela quæ latini citrea vocãt, nemini nõ cognita. Arbor ipsa omnibus anni tẽporibus pomifera, alijs deciduis, alijs subnascẽtibus. Malũ oblõgũ est, rugosum, colore aurum imitans, cũ grauitate odoratũ. Semen habet pyri. Id in vino potum venenis resistit. Aluum mouet. Oris suauitatẽ cõmendat, decocto eius colluto, aut succo. Estur in malacia mulieribus. Vestiarijs impositũ ab erosionis vitio vestes vindicare existimatur.

De Pyro. CAP. CLXIX.

p Yrorum multa genera, quæ tamẽ omnia adstringunt. Addũtur conuenienter in repellentia cataplasmata. Decoctum e ficcis & cruda ipsa aluum sistunt. Ieiunos esitata lædunt.

Digitized by Google

De Pyraſtro. CAP. CLXX.

a Chras pyraſtri genus eſt, quod tardiſſime matureſcit. Vim pyro adſtringentiorem habet. Et ad eadem conuenit. Stringunt etiam eius folia. Ligni pyrorum cinis efficaciter his auxiliatur, quos fungi ſtrangulant. Aiunt fungos ſi ſylueſtria pyra cū eis coquantur, innoxios fieri.

De Meſpilis. CAP. CLXXI.

m Eſpilus quæ a nonnullis Aronia vocatur, ſpinoſa arbor eſt, folio acutæ ſpinæ. Fert pomū ſuaue, exiguū, tribus ītus oſſiculis. Qua ex cauſa id nōnulli tricoccon appellauere. Tarde matureſcit. Eſu adſtringit. Stomacho gratū eſt. Aluūq; ſupprimit.

De Setanijs. CAP. CLXXII.

a Lterum meſpili genus in Italia naſcitur, quod aliqui Setanium, alij Epimelida vocāt. Arbor folijs mali, ſed minoribus. Pomum fert rotundum eſui aptum, ima parte latius. Quod adſtringit, ſeroq; matureſcit.

De Loto arbore ſeu faba græca. CAP. CLXXIII.

l Otus arbor eſt vaſtæ magnitudinis, ferens baccā pipere maiorē, dulcem, graui odore, ſtomacho facilē. Aluū ſiſtit baccis. Ramētorū ligni decoctū ſiue potu ſiue infuſione dyſentericis, ac fœminis fluctione vuluæ laborantibus, auxilio eſt. Ruffat capillos. Citam aluum cohibet.

De Corno. CAP. CLXXIIII.

c Ornus dura arbor eſt baccas ferens oliuæ modo oblongas, quæ primum virent, dein per maturitatem rubeſcunt, aut cæræ colorem repræſentant. In cibo adſtringunt. Profluuio alui atq; dyſenteriæ ſalutares, ſiue in edulio, ſiue in cibis exhibeantur. Muria vt oliuæ condiuntur. Sanies quam virentia folia torrendo reſudarunt, impetigini conuenienter illinitur.

De Sorbis. CAP. CLXXV.

ſ Orba colorē malorū referētia priuſq; matureſcāt, diſſecta & ſole ficcata mandūtur, vt aluū ſiſtāt. Eadē eſt functio molitorum farinæ, ſi polentæ loco ſumatur. Quod & decoctum eorum in potu præſtat.

De Prunis. CAP. CLXXVI.

p Runus arbor eſt nota, cuius pomū eſtur. Sed ſtomachum male habet. Aluum mollit. Syriaca pruna & præcipue quæ damaſci gignuntur, exſiccata ſtomacho vtilia ſunt. Aluū adſtringunt. Folia pruni in vino decocta gargarizatu vuam, gingiuas, & tonſillas fluctione laboranteis reprimunt. Præſtant idem ſyl-

Digitized by Google

ueſtrium prunorum baccæ, poſt maturitatem exiccatæ. Cum ſapa vero decoctæ ſtomacho vtiliores redduntur. Aluumq; magis adſtringunt. Gummi prunorum agglutinat. Potum in vino calculos comminuit. Ex aceto quoq; illitum impetigines infantium ſanat.

De Arbuto. CAP. CLXXVII.

a Arbutus ſiue vnedo arbor eſt cotoneæ malo non diſſimilis, tenui folio. Cuius fructus pruni magnitudinem implet, nullo intus nucleo. Huic apomacolæ cognomen eſt. Maturus aut flauet, aut rubeſcit, in eſu aceroſus. Stomacho aduerſatur. Capitiſq; dolorem mouet.

De Amygdalis. CAP. CLXXVIII.

a Amygdalæ amaræ radicũ decoctum, vitia cutis in facie corrigit. Illitæ nuces idem munus præſtant. Menſes admotæ ciunt. Capitis dolori auxiliãtur, illitæ fronti aut temporibus cum aceto vel roſaceo, Epinyctidas ſanant ex vino. Item putreſcentia vlcera, & quæ ſerpunt, & morſus canum cum melle. Earum autem eſu dolores finiuntur. Aluum emolliunt. Somnum faciunt. Vrinam cient. Contra ſanguinis reiectiones cum amylo aſſumuntur. Renum vitijs, & pulmonum inflammationibus ex aqua in potu aut eclegmate cum reſina terebinthina dantur. Calculoſis difficiliq; vrinæ in paſſo auxiliãtur. Et illinctu cum melle & lacte hepaticis, tuſſi, & inflationibus coli, nucis auellanæ magnitudine. Quinis ſeptenisve præſumptis ebrietatem non ſentiunt potores. Vulpes ſi cũ quauis eſca eas vorauerint, emoriuntur. Gummi eius calfacit & adſtringit. Reijcientibus ſanguinem, potũ auxilio eſt. Impetigines quæ ſummum corpus occuparunt, illitum cum aceto tollit. Tuſſi vetuſtæ cum diluto vino potum medetur. Calculoſis cum paſſo bibere prodeſt. E nucibus græcis dulces cibo idoneæ, ſed multo minus valent in remedijs q̃ amaræ. Attamen extenuant. Vrinam ciunt. Recentium eſu cum ſuo putamine humida ſtomachi vitia recreantur.

De Piſtacijs. CAP. CLXXIX.

p Iſtacia quæ in ſyria gignuntur, pineis nucibus ſimilia ſunt, & ſtomacho facilia. Trita cum vino cõtra ſerpentium ictus proſunt, ſiue edantur ſiue bibantur.

De Nuce iuglande. CAP. CLXXX.

n Nces iuglandes ſunt difficiles concoctu, ſtomacho inutiles, bilioſæ, capitis dolorem inferentes, tuſſientibus inimicæ, & vomituris ieiunis in cibo aptæ. Cũ ruta vero & ficis præſumptæ venenis reſiſtunt. Nec minus ſi a veneni hauſtu comedantur. Largius ebitatæ tineas latas pellũt. Illinũtur mammarũ inflãmationi,

Digitized by Google

abſceſſibus, luxatiſq; cum mellis exiguo & ruta. Cum cepa autem ſale et melle, canis hominiſq; morſui proficiunt. Tormina cum calyce ſuo peruſtæ, & vmbilico admotæ ſedant. Putamen combuſtum tritumq; in oleo & vino, infantium capite perunćto, nutrit capillum. Alopecias replet. Siſtunt menſes nuclei vſti, ſi triti ex vino admoueantur. Ijdem e veteribus illiti carbunculis, gangrænis, & ægylopijs medentur. Alopecijs commanducati & impoſiti præſenti ſunt remedio. Nucibus tuſis oleum exprimitur. Recẽtes ſtomacho innocentiores ſunt, & ſuauiores. Itaq; allio miſtæ eximunt acrimoniã. Liuores in corpore illitu tollunt.

De Nucibus auellanis. CAP. CLXXXI.

n Vces auellanæ quas & leptocarya vocant, ſtomacho infeſtæ ſunt. Ipſæ tamẽ tritæ & in aqua mulſa potæ, tuſſi veteri medentur. Toſtæ & cum exiguo piperis potæ diſtillationem concoquũt. Crematarum cinis cum axungia aut adipe vrſi perunćtus alopecijs capillum reddit. Aiunt nõnulli vſta earum putamina, & in cineris ſpeciem redaćta cum oleo, cæſiorum oculorum pupillas infantibus denigrare, perfuſo ſincipite.

De Moro. CAP. CLXXXII.

m Orus arbor nota eſt, cuius frućtus aluum ſoluit. Stomacho inutilis eſt, & facile corruptionem ſentit. Hoc idem præſtat mori ſuccus. Decoćtus autem æreo vaſe atq; inſolatus adſtringentior redditur. Facit ad flućtiones, nomas, & tonſillarum inflammationes, addito mellis exiguo. Sed inoleſcit vis eius adiećto ſciſili alumine, galla, croco, & myrrha, item myricæ ſemine, iri, & thure. Immatura mori poma ſiccantur, tuſaq; acinorum rhois vice obſonijs miſcẽtur, vt cœliacos iuuent. Radicis cortex decoćtus in aqua & potus aluum reſoluit. Latas vẽtris tineas excutit. His quoq; auxiliatur qui aconitum hauſerunt. Folia ex aceto illita ambuſtis igni medentur. Tinguntq; capillum, vitium & ficinigræ frondibus ſimul coćtis in aqua cœleſti. Succus foliorum cyathi menſura potus contra phalangiorum morſus auxilio eſt. Feruefaćti corticis & foliorum iure dentes aptiſſime in dolore colluuntur. Radix circiter meſſem inciſa, facto in ambitu ſcrobe, ſuccum emittit qui poſtridie concretus inueniri ſolet. Is in dolore dentium efficax eſt. Tuberçula diſcutit. Et aluum purgat.

De Sycomoro. CAP. CLXXXIII.

ycomorũ aliqui etiã ſycaminũ id eſt morũ vocãt, cuius frućtus
f ſycomorũ etiã propter inefficacẽ guſtũ appellatur. Arbor eſt magna, fico ſimilis, frõdoſa, multo lacte abũdãs, folijs mori. Pomum ter aut quater in anno fert, non ramis vt ficus, ſed caudice ip-

Digitized by Google

ſo, caprifico non diſſimile, dulcius groſſis, ſine granis interioribus. Quod non matureſcit niſi vngue aut ferro ſcalpatur. Naſcitur plurimum in caria, rhodo, lociſq; non multi tritici feracibus, vbi prouentu fœcundo iuuamentum adfert, cum annonæ caritas premit. Pomũ aluo vtile eſt, ſed nullam præbet alimoniam. Stomacho aduerſatur. Succus tenera arbore antequam fructũ ferat eximitur, lapidis ictu ſummo cortice deſquammato. Si enim altiore plaga violetur cortex, nihil effluet. Spõgia aut vellere lachryma excipitur, quæ ſiccata & in paſtillos coacta reponit. Vis ſucci emollit. Vulnera cõglutinat. Diſcutit collectiones coctioni repugnantes. Bibitur etiam aut illinitur contra ſerpẽtium morſus, duratos lienes, ſtomachi dolores, & horrores. Celerrime pomum teredinẽ ſentit. Gignitur & in cypro arbor genere diſtans, quod vlmus eſſe videatur, foliis ſycomori, fructu pruni craſſitudine, multo dulciore, ſupradictis cætera ſimilis.

De Ficis. CAP. CLXXXIIII.

Ici maturæ recẽtes ſtomachum lædunt. Aluũ ſoluunt. Sed facile contracta ab eis fluctio ſiſtitur. Sudorem euocant papulaſq;. Sitim ſedant. Calorem reſtingunt. Siccis natura excalfaciendi. Vires alunt. Sed ſitim magis ſtimulãt. Aluo vtiles. Rheumatiſmis vẽtris et ſtomachi contrariæ. Gutturi autẽ, arteriæ, renibus, veſicæ, & ijs quos longa valetudo decolorauit, anhelatoribus, hydropicis, comitialibus aptiſſimæ. Feruefactæ cum hyſſopo & potæ, pectus purgant. Tuſſi veteri, diuturniſq; pulmonum vitijs conueniunt. Aluũ molliunt tuſæ cum nitro & croco, dein manducatæ. Decoctum arteriæ & tõſillarum inflammationibus gargarizatu prodeſt. Cum hordeacea farina cataplaſmati miſcentur. Et in muliebres fotus cum fœno græco & ptiſana. Cæterum cum ruta coctæ torminibus infunduntur. Coctæ illitæq; duricias diſcutiunt. Parotidas ac panos emolliunt. Furunculos ad maturationem perducunt, maxime nitro, iri, aut calce addita. Crudæ ſi cum antedictis tundantur, eadem efficiunt. Cum mali corio, pterygia purgant. Cum atramento ſutorio deploratis fere tibiarum fluctionibus, & cacoethicis vlceribus medentur. Quin & cũ vino decoctæ addito abſynthio & hordeacea farina, vtiliſſime hydropicis illinuntur. Crematæ cum cæratoſanant perniones, prurigines. Sonituſq; ſi crudæ terantur, & ſynapi liquido exceptæ auribus inſtillentur. Tam ſylueſtri, q̃ ſatiuæ fici lacteus ſuccus coaguli modo lac cõtrahit, concretumq; diſſoluit, vt acetum. Exulcerat corpora. Venarũ ſpiracula laxat. Soluit aluum. Vuluam aperit cum detrita nuce græca potus. Mẽſtrua ciet cum luteo oui appoſitus, aut tyrrhenica cæra. Podagricorũ cataplaſmatis cũ farina fœnogræci & aceto vtilis. Lepras,

Digitized by Google

lichenas, vitiligines, vitia cutis in facie, pſoras, vlcera in capite manã tia, cum polenta expurgat. Inſtillatum plagæ percuſſis a ſcorpione, venenatorum ictibus, & rabioſi canis morſibus auxiliatur. Prodeſt dentium dolori lana exceptus, & in cauis eorum additus. Verrucarũ informicationes tollit cum adipe, circumlita in ambitu carne. Hoc idem præſtat ſuccus e teneris ramis ſylueſtris fici, qui lacte prægnãtes, ſilente adhuc oculo tuſi exprimũtur, & ſiccatus in vmbra reponitur. Et lac & ſuccus imponuntur exulceratorijs medicamẽtis. Decocti cũ bubulis carnibus ramuli ficulni, facilem afferunt decoctionem. Lac efficiunt quod magis ſoluat, ſi inter coquendum ficulneo ſurculo ſpathæ loco moueatur.

De Groſſis. CAP. CLXXXV.

g Roſſi quæ erinei nonnullis vocãtur, coctæ illitæ & ſtrumas nodoſq; omneis emolliũt. Crudæ formicãtes verrucas & thymos nitro farinaq; additis tollunt. Folia eadem poſſunt. Illita cum ſale & aceto vlcera in capite manantia, epinyctidas, & furfures ſanant. Ijs ficoſæ extuberationes, & genarum ſcabriciæ perfricantur. Nigræ ficus folijs cauliculiſq; candidæ vitiligines perunguntur. Faciunt ad canũ morſus & vlcera quæ ceria id eſt fauos vocant. Groſſi cum ſylueſtris papaueris folijs oſſa extrahunt. Furunculos cum cæra diſcutiunt. Contra muris aranei morſus, & ſcolopendræ venena, cũ eruo & vino illitæ auxiliantur. Fit ex cinere ficus tam ſylueſtris q̃ ſatiuæ lixiuiũ, crematis ramorũ cauliculis, quod ſubinde macerari opus eſt & inueteraſcere. Si quidem inter cauſtica intelligitur. Gangrænis prodeſt. namq; expurgat & conſumit quæ excreſcunt. quo vtendum ita eſt. Spõgia aſſidue hoc lixiuio imbuta ſuperponitur. Interdum dyſentericis, & in fluctiones vetuſtas, & ſinus cuniculatim exedentes, magnoſq; inſtillari conueniet. Etenim purgat, conglutinat, carne replet, & oras committit, non ſecus atq; emplaſtra quæ cruentis vulneribus iniiciuntur, enhæma vocant. Bibitus ad diſcutiendum ſanguinem concretum, & contra præcipitationes, rupta, conuulſa, cum cyatho aquæ recenter colatum, addito olei exiguo. Cœliacis, dyſentericis per ſe cyathus datus prodeſt. Neruorum vitijs, conuulſionibus commode illinitur ex oleo, vt pote quod ſudores moueat. Aduerſus gypſi potum & phalangiorum morſus bibitur. Hæc eadem præſtant reliqua lixiuia, præſertim quærnum. Omnia tamen adſtringunt.

De Perſea. CAP. CLXXXVI.

p Erſea arbor eſt, in ægypto fructum ferens cibo idoneũ, ſtomacho vtilem, in quo phalangia cranocolapta nomine inueniuntur, præſertim in thebaide. Arida folia illitu ſanguinis

Digitized by Google

eruptiones fiſtunt. Arborem hanc prodiderunt aliqui in perſide exitioſam eſſe, tranſlatamq; in ægyptum, mutata natura in cibos receptam.

De Iberide. CAP. CLXXXVII.

i Beris ſiue cardamantica folia habet naſturcij, vere virentia, caulem cubitalē, aut minorē. In incultis naſcitur. Aeſtate lacteum florē promit, quo tempore efficacior eſt. Radices duas naſturcio ſimiles habet, calfacientes, et adurentes. Ipſæ enī iſchia dicis cum ſalſa axungia emplaſtro vtiles, quaternis horis alligatæ, vt dein in balneas deſcendatur, & poſtea oleo cum lana locus perungatur.

De Halicacabo. CAP. CLXXXVIII.

h Alicacabum aliqui dircæon, alij ſtrychnon, alij quod inſaniam faceret manicon, alij dorichnyon quod cuſpides eo tī gerentur appellauere, Rhomani Apollinarē minorem, aut vlticanā hærbam, alij opſaginem, Daci cocalidam, Aphri cancabon. Frutex eſt multos habens ramos fractu peruicaces, ſurculoſos, folia plurima, pinguia, cotoneæ malo ſimilia, florem rubrum, acinum in foliculis paruis croceum, ciceris magnitudine, ſemina quina ſena ve erui modo rotunda. Naſcitur in petris non procul a mari. Huius ſuccus cum vino potus drachmæ pondere ſomnum conciliat, vt papaueris opium. Semen vrinam cit. Dantur hydropicis duodeci eorym bi. Plures autē poti mētis aliena tionem creant. Remedio eſt aqua mulſa copioſa potui data. Succus & cortex miſcentur paſtillis, qui doloris ſenſum auferūt. Decoctū in vino ſi in ore contineatur, dētium dolorē mitigat. Radicis ſuccū melle illitus oculorū hebetudines diſcutit.

FINIS

Digitized by Google

LIBER SECVNDVS PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE MEDICINALI MATERIA LIBER SECVNDVS, IOANNE RVELLIO SVESSIONENSI INTERPRETE.

IN primo chariſſime Ari libro, quem de medicinali materia condidimus, de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus, & naſcentibus in eis ſuccis, lachrymis, ſeminibuſq; diſſeruimus. In hoc autem ſecundo de animantibus, melle, lacte, adipe, frumentis, atq; oleribus explicabimus, ſubnexis hærbaceis quæ acri prædita ſũt facultate. Vt pote quæ cum ipſis cognatione iuncta ſint. Qualia allium, cepa, ſynapi, intelliguntur. Idq; ideo, ne cognatorum vires diſiunxiſſe videamur.

De Aquatili echino. CAP. I.

m Marinus echinus ſtomacho ventriq; vtilis eſt. Vrinam cit. Huius teſta recens inaſſata, commode medicamentis ammiſcetur, quæ pſoras abſtergunt. Crematæ vero cinis ſordida vlcera expurgat. Luxuriantem carnem reprimit.

De Terreſtri herinaceo. CAP. II.

t Erreſtris herinacei coriũ combuſtum alopecijs cum pice liquida aptiſſime illinitur. Aſſicatum corpus, & cũ aceto mulſo potũ, renum vitijs auxilio eſt. Item aquæ quæ cutẽ ſubijt, conuulſionib⁹, elephantiæ, & male habitis, quos cachectos vocãt. Viſcerum fluctiones exſiccat. Eiuſdem iecur teſta inſolata arefactum, ad eoſdem vſus vtiliſſime reconditur.

De Hippocampo. CAP. III.

h Hippocampus marinum animal eſt exiguum, cuius crematicinis cum liquida pice aut axungia ſeu amaracino vnguento illitus, alopecias replet.

De Purpura. CAP. IIII.

p Vrpura vſta exſiccat. Dentes abſtergit. Excreſcentias in carne cohibet. Vlcera purgat. Et ad cicatricem perducit.

De Buccinis. CAP. V.

e Adem præſtant concremata buccina, ſed vehemẽtius vrũt. Si quis ſalis plena, fictili crudo adurat, dentifricio cõueniũt. Ambuſtis vtiliter illinuntur, quibus ſolui medicamentũm

Digitized by Google

non oportet. Nam postea q̃ vulnus cicatricem duxerit, ipsum in testæ modum induratum, spõte sua decidet. Fit etiam calx e buccinis, vt in eius mentione demonstrabimus.

De Ionijs. CAP. VI.

Onia vocantur purpurarum buccinorũq; media, qua parte testæ volumẽ clauiculatim intorquetur. Cremata simili mo
i do, maiorem purpuris buccinisq; facultatem vrendi consequuntur, vt pote cum ea parte, eorum natura prematur. Buccinorum carnes ori gratæ sunt, & stomacho vtiles. Sed aluum non molliunt.

De Myacibus. CAP. VII.

m yaces laudatissimi in ponto. Cremati eundem buccinis effectum præbẽt. Priuatim plũbi more eloti, oculorum medicamentis cum melle vtiles habentur. Genarum crassitudines absumunt. Albugines purgãt, & cætera quæ oculis caliginem offundunt. Carnes eorum ad canis morsus vtilissime imponuntur.

De Tellinis. CAP. VIII.

Ecentes tellinæ aluo vtiles, sed maxime ius earum. Salitæ
r vruntur, tritæq; in cinerem & cũ cedria instillatæ, auulsos pilos renasci non patiuntur.

De Chamis. CAP. IX.

Hamarum conchularumq; in exigua aqua decoctarum ius,
c aluum ciet. Id cum vino assumitur.

De Onyche. CAP. X.

Nyx conchylij tegumẽtum est, ei simile quo purpura inte-
o gitur. Quod in Indiæ nardiferis lacubus inuenitur, suauem ideo spirans odorem, q; conchylia inibi nardi pabulo vescãtur. Colligitur postea q̃ stagnantes aquæ æstiuis squalloribus inaruerunt. Laudatissimus qui a rubro mari defertur candicans, pinguis. Babylonicus nigrescit, atq; minor conspicitur. Ambo odoris gratia suffiuntur. Sed aliquatenus castoreum olent. Ijdem suffitu excitant fœminas vuluæ strãgulatu oppressas, comitialesq;. Poti ventrem molliunt. Crematum conchylium eadem efficit quæ purpura & buccinum.

De Cochleis. CAP. XI.

Errestres cochleæ stomacho vtiles sunt & non facile corrũ
t pũtur. Optimæ sardonicæ, aphricanæ, astypaleicæ, & quæ in sicilia, chio, & liguriæ alpibus gignũtur, pomatiæ id est operculares cognominatæ. Marina stomacho idonea, & facile aluo excernitur. Fluuiatilis virus olet. Quæ vero vepribus frutetisq; glutinata cohæret, quã vocãt nõnulli cesilon, ventrem & stomachum turbat. Vomitiones excitat. Crematæ omniũ testæ excalfaciendi et vrẽdi

Digitized by Google

naturam ſortiuntur. Purgant lepras, vitiligines, denteſq;. Emendant oculorum cicatrices, & vitia cutis in facie, albugines, ac viſus hebetudines, ſi vſtæ tritæq; ex melle illinantur. Crudæ cum tegumentis impoſitæ, aquæ inter cutem tumores exugunt. Sed non ante ſoluantur, quam omnis hauriatur humor. Podagricas inflammationes leniunt. Impactos corpori aculeos illitæ euocant. Menſes tritæ & admotæ ciunt. Carnes earum cum thure & myrrha illitæ, cum vulnera alia, tũ maxime quæ nerui acceperunt, conglutinant. Tritæ in aceto ſanguinem naribus erumpentẽ infrænant. Viuæ corpus & præſertim aphricanæ cum aceto deuoratum, ſtomachi dolores mitigat. Trita cum teſta, vino & myrrha, ſi exiguũ inde bibatur, coli veſicæq; cruciatus ſanat. Terreſtris pilos incommodos replicat, ſi quis abraſo acu lẽtore, pilum attingat.

De Cancris. CAP. XII.

c Ancrorum fluuiatilium exuſtorũ cinis qui duo cochlearia expleat, adiecto conſimili radicis gẽtianæ modo, triduo potus cum vino magnopere prodeſt canis rabioſi morſibus. Rimas pedum ſediſq;, perniunculos, & carcinomata, cũ decocto melle lenit. Triti crudi, potiq; ex aſinino lacte, auxiliantur contra ſerpentium phalangiorumq; morſus, atq; ſcorpionum ictus. Decocti autem & cum iure eſitati, ijs proſunt qui tabe conficiuntur, aut leporem marinum hauſerunt. Necant ſcorpiones triti & cum ocimo admoti. Poſſunt eadem marini, verum inefficacius omnia præſtant.

De Terreſtri ſcorpione. CAP. XIII.

t Erreſtris ſcorpio tritus & impoſitus, ſuæ plagæ remedium eſt. Quin inuenitur aſſatus ad eadem prodeſſe.

De Marino ſcorpione. CAP. XIIII.

m Arini ſcorpionis fel conuenit ad ſuffuſiones oculorum, albugines, & hebetudines.

De Dracone marino. CAP. XV.

d Raco marinus replicatus atq; impoſitus, ictus ſpinæ ſuæ qua ferit, medela eſt.

De Scolopendra. CAP. XVI.

ſ Colopẽdra in oleo decocta ſi illinatur auellit capillos. Sed contactu pruritus facit.

De Torpedine piſce. CAP. XVII.

m Arina torpedo diuturnis capitis doloribus admota, cruciatus vehementiam mulcet. Eadem appoſita cõuerſam ſedem prociduamq; coercet.

Digitized by Google

De Viperinis carnibus. CAP. XVIII.

Viperinæ carnes ſi coctæ edantur, claritatem oculis afferunt. Neruorũ vitijs auxiliantur. Increſcentes ſtrumas reprimũt. detracta autem cute, caput caudaq; quoniam carne vacant, amputari debent. Quippe commenticium eſt quod præcipitur, certam vtrinq; menſuram præcidi oportere. Reliquum vero corpus elotum diſſectumq; diſcoquitur cum oleo, vino, ſalis exiguo, & anetho. Aiunt ijs qui viperas eſitent pediculos procreari, quod plane a veritate abhorret. Adijciunt aliqui longam ſenectutem agere, qui eo cibo veſcuntur. Sal ex eis ad eadem conficitur, ſed inefficacior eſt. Viua autem vipera in fictile nouum demittitur. Adijciuntur ſalis caricarumq; tritarum, ſingulatim quiq; ſextarij, mellis cyathi ſex. Mox fictilis operculum luto oblinitur, & fornacibus inaſſatur, donec ſal in carbones redigatur. qui poſtea tritus in pulueris faciem, recõditur. Plerumq; quo ſtomacho gratior fiat, immiſcetur nardi ſpica, aut folium, aut malabathri momentum.

De Senecta anguium. CAP. XIX.

Enectus anguium in vino decocta dolori aurium infuſu, & dentium, collutione auxilio eſt. Addunt eam in medicamenta oculorum ſed præcipue viperinam.

De Lepore marino. CAP. XX.

Epus marinus lolligini paruæ ſimilis eſt, qui per ſeſe tritus aut cum vrtica illitus, capillos euellit.

De Lepore terreſtri CAP. XXI.

Erreſtris leporis inaſſatum cerebrum manditur, iuuandis tremoribus qui valetudine contracti ſunt. Affrictu aut cibo facilem infantibus dentitionem præſtat. Exuſtum caput & cum adipe vrſino aut aceto illitum, alopeciarum inanitatibus medetur. Leporinum coagulum poſt triduum a concubitu potum, conceptum adimere, partuſq; ſpem intercipere proditur. Vuluæ & alui fluorem ſiſtit. Comitiales iuuat. Cõtra venena ex aceto bibitur, præſertim aduerſus concretum lac, & viperarum morſus. Sanguis eius ſi calidus illinatur vitia cutis in facie, vitiliginem, lentigineſq; ſanat.

De Paſtinaca. CAP. XXII.

Arinæ paſtinacæ radius, qui eius cauda enatus aduerſis ſquãmis reflectitur, dẽtiũ dolorẽ mitigat. Nã eos frãgit & euocat.

De Sepia. CAP. XXIII.

Epiæ coctæ comeſum atramentum ægre conquoquitur. Aluum mollit. Collyrijs e teſta factis cõuenienter genarum ſcabriciæ perfricãtur. Vſtum in ſua teſta donec id quod cruſto-

Digitized by Google

ſum eſt abſcedat, poſtea tritũ, expurgat vitiligines, furfures, dentes, & vitia cutis in facie. Elotum in medicamenta oculorum addi ſolet. Cõtra albugines, oculis iumentorum efficaciter inſpuitur. Pterygia oculorum abſumit, cum ſale tritum & iniectum.

De Mulo piſce. CAP. XXIIII.

m Vlorum aſſiduo cibo, aciem oculorum hebetari conſtat. Is marini draconis, aranei, ac ſcorpionis morſibus medetur, ſi crudus atq; diſſectus admoueatur.

De Teſtibus hippopotami CAP. XXV.

h Ippopotami teſtes exiccati ac triti contra ſerpentiũ morſus bibuntur.

De Fibrinis teſtibus. CAP. XXVI.

f Iber ancipitis vitæ animal, plerumq; cũ piſcibus & cancris ex aqua victum capeſcit. Huius teſtes ſerpẽtium venenis aduerſantur. Sternutamenta mouent. Et in vniuerſum varios obtinent vſus. Siquidem menſes ac partus ciunt, duabus drachmis cum pulegio poti. Secundas quoq; eijciunt. Contra inflationes, tormina, ſingultus, venena, ixiãq; ex aceto bibuntur. Lethargicos, & vtcũq; veterno obdormiſcentes excitant infuſi. Cum aceto autem & roſaceo, olfactu & odoris ſuffitu, idem faciunt. Poti & illiti proſunt tremulis, conuulſionibus, & omnibus neruorum vitijs. In ſumma calfactoriã vim habent. Eligi debẽt teſtes qui ex vno ortu connexi ſunt. Fieri enĩ non poteſt vt gemini folliculi in vna membrana coniuncti reperiantur. Liquore intus veluti mellis cæroſi odoris grauis, guſtu acri, mordente, ac friabili, naturalibus tunicis circumdato. Quem fraude aliqui corrumpunt conijcientes in follem gummi, aut ammoniacum cum ſanguine & caſtorio ſubactum, & ita exiccantes. Vanum eſt quod traditur, teſtes ab ipſis euelli, & a ſeſe abijci, quum venatu vrgentur. Siquidem tangi nequeunt, ita vt in ſue ſuſtricti. Operæ autem precium eſt, diuiſa pelle melleum liquorem cum eueſtiente tunica aſſumere, & ſiccatum potui dare.

De Vulgari muſtella. CAP. XXVII.

m Vſtella quæ in domibus noſtris oberrat, ambuſta exenteratur, & inueterata ſale in vmbra ſiccatur. Ea binis drachmis cũ vino pota aduerſus omnia ſerpentium venena præſentaneo eſt remedio. Toxico, ſimili ſumpta modo reſiſtit. Eius ventriculus coriandro farctus inueteratuſq;, percuſſis a ſerpente, & comitialibus potu auxiliatur. Cremata in fictili podagricis confert, cinere ex aceto illito. Sanguine perunctæ ſtrumæ iuuantur. Comitialibus etiam proderſt.

Digitized by Google

De Ranis. CAP. XXVIII.

Contra omnium serpentium venena pro antidoto sunt ranæ, si ex sale et oleo decoctæ edantur, iusq; earum itidem sorbeatur. Cõtra inueteratos tendonum rigores pollent. Illitus earum cinis, profluentis sanguinis impetus sistit. Explendis alopeciarũ inanitatibus ex liquida pice illinitur. Viridium ranarũ cruor auulsos genis pilos renasci prohibet, in vestigia euulsorum instillatus. Decoctæ in aceto & aqua, dentium dolores collutione leniunt.

De Fele. CAP. XXIX.

Ecens felis in cibo nutrit, & facilem præbet aluum. Sale vero conditus, non suppeditat alimẽtum. Arteriam expurgat. Et vocem expedit. Illita saliti caro, aculeos extrahit. Muria eius incipientibus dysenterijs prodest, si in desidentium fotus adijciatur. Fluctiones siquidem ad summa cutis elicit. Ischiadicis infusa medetur.

De Cerro pisce. CAP. XXX.

Erri saliti caput exustum, excrescentes vlcerum oras puluil
c losq; reprimit. Nomas cohibet. Thymos clauosq; absumit.
Caro non secus atq; salsamentum prodest a scorpione percussis, aut a cane demorsis.

De Menis. CAP. XXXI.

Enarum ex capitibus cinis si illinatur, callosas sedis rimas
m abolet. Eius etiam garrum corporis putredines collutione sedat.

De Gobio. CAP. XXXII.

Obius recens in suillum vẽtrem coniectus, si consuta rima in
g duodecim aquæ sextarijs, donec duo supersint decoquatur, & sub diuo refrigeratus potui detur, aluus sine molestia deijcitur. Illitus contra serpentium canumq; morsus auxilio est.

De Thynno. CAP. XXXIII.

Onditanei thunni caro, quam omotharicon vocant sumpta
c ijs auxiliantur, quos vipera nomine prester momorderit. Sed oportet vinum q̃plurimum subinde cogantur haurire, ita vt vomitione reddatur. Cõtra acrimonias efitatorum maxime valet. Canum morsibus vtilissime illinitur.

De Garro. CAP. XXXIIII.

Arrum omne, quod ex piscibus carnibusq; sale maceratis li
g quamen est, illitũ depascentia vlcera sistit. Morsis a cane medetur. Dysentericis atq; ischiadicis infunditur. Nõnullis vt exulcerata adurat. Alijs autem ad lacessanda, quæ vlcera non senserunt.

Digitized by Google

De Iure piſcium. CAP. XXXV.

r Ecentium piſcium ius, modo per ſe, modo ex vino potum, aluum ſubducit. Priuatim ad hũc vſum conficitur e gobijs, & ſcorpionibus, & iulide, e percis, & recentibus alijs ſaxatilibus, nec virus recipientibus, ſimpliciter cum aqua oleo & anetho.

De Cimicibus lectularijs. CAP. XXXVI.

c Imices qui in cubilibus enaſcuntur, cauis fabarum incluſi, ſi ante febrium ſignificationes ſepteni deuorentur, quartanis auxilio ſunt. Et citra fabas illiti, percuſſis ab aſpide proſunt. Vuluarum exanimationes olfactu reuocant. Poti cum vino aut aceto adhærentes ſanguiſugas abigunt. Triti, & vrinariæ fiſtulæ impoſiti, ſtranguriam leuant.

De Millepeda. CAP. XXXVII.

m Illepedæ, quæ ſub aquario vaſe ſtabulantur, animalia ſunt multis pedibus nitentia, quæ cõtacta manu contrahuntur in orbem. Hæ ex vino potæ difficili vrinæ, & regio morbo auxiliantur. Millepedas illini anginis vtiliſſimum. Tritæ, & in cortice mali punici calfactæ, doloribus aurium addito roſaceo conuenienter inſtillantur.

De Blatta piſtrinaria CAP. XXXVIII.

b Lattæ eius quæ in piſtrinis inuenitur, interanea trita aut cum oleo decocta, aurium dolores inſtillatu mitigant.

De Pulmone marino. CAP. XXXIX.

p Odagras pernioneſq; emendat pulmo marinus recens, tritus & illitus.

De Suillo pulmone. CAP. XL.

f Vſillus & agninus vrſinuſq; pulmo impoſitu, intertrigines ab aquis contractas, ab inflammatione tuetur.

De Vulpino pulmone. CAP. XLI.

p Vlmo vulpis ſi arefactus bibat, ſuſpirioſos adiuuat. Adeps quoq; liquefactus, infuſuſq;, auris dolorem finit.

De Aſinino iocinere. CAP. XLII.

a Sini iecur inaſſatum, eſu comitialibus prodeſt. Verumtamen ieiunis edendum præcipitur.

De Genitali cerui maris. CAP. XLIII.

g Enitale maſculi cerui tritum & in vino potum, a vipera demorſis auxiliatur.

Digitized by Google

De Vngula Asini. CAP. XLIIII.

v Vngularum asini cinis, per dies multos binis coclearibus potus, proditur comitiales adiuuare. Eædem oleo subactæ strumas discutiunt. Et illitæ pernionibus medentur.

De Lichenibus equorum. CAP. XLV.

l Lichenes sunt in equorum genibus, & super vngulas indurati calli, qui triti & in aceto poti comitialibus mederi traduntur.

De Vngula capræ. CAP. XLVI.

v Vngularum caprinarum cinere perunctæ ex aceto alopeciæ sanantur.

De Caprino iocinere. CAP. XLVII.

c Capræ inassati iocineris decidua sanie, inungi lusciosos prodest. Et dū coquitur apertos oculos vaporari. Carnes assas vesci perq̄ vtile. Tradunt hircini iocineris cibo comitiales deprehendi.

De Apri iocinere. CAP. XLVIII.

i Ecur apri recens si arefactum teratur, ex vino potum cōtra serpentium volucrumq; morsus auxilio est.

De Cane rabioso. CAP. XLIX.

i Ecur canis qui rabie exagitatur, ab emorsis sumptum, ne tentur metu aquæ tueri creditur. V tuntur autem ad arcendos aquæ pauores dente eo, qui caninus dicitur. Hūc a cane qui mormordit exemptum, & folliculo inditum, pro amuleto brachio adnectunt.

De Soleis veteramentarijs. CAP. L.

v Eteris soleæ crematæ illitus cinis ambusta igni, intertriginēs, necnon calciamentorum attritus sanat.

De Mergi iocinere. CAP. LI.

f Iccatum mergi iecur & ex hydromelite binis coclearibus potum, secundas expellit.

De Gallina. CAP. LII.

d Issectæ gallinæ & adhuc calentes appositæ, serpentium morsibus auxiliantur. Sed identidem alias sufficere oportet.

De Gallinaceo cerebello. CAP. LIII.

g Allinarum cerebellum in vino bibendum datur contra serpētium morsus. Sanguinē a cerebri mēbrana profluentē fistit.

Digitized by Google

Subdita autem ventriculo galli membrana cornu non absimilis, cuius pellis in decoctionibus detrahi solet, siccatur. Tritaq; in vino cõuenientissime stomachicis datur in potu. Ius e vetere gallinaceo aluum soluit. Abiectis itaq; interaneis salem conijci oportet, & consuto ventre decoqui in viginti sextarijs aquæ, donec ad treis heminas redigãtur. Totũ id refrigeratũ sub diuo, datur. Aliqui incoquunt olus marinum, mercurialem, cnicum, aut filiculam. Crudos humores crassosq; atram bilem & strigmenta elicit. Prodest lõgis febribus, suspirijs, articularijs morbis, & inflationibus stomachi. Eorum venter sale conditus & in vmbra siccatus, contra eximias vacuationes medicamentorum trium drachmarum pondere, præsenti est auxilio. Quandoquidẽ protinus deiectiones cohibet. Teri autem debet in farinam, & aqua subactus dari.

De Ouorum natura. CAP. LIIII.

Vum molliculum plus alit sorbili, & durum plus molli. Luteum oui contra oculorum dolores vtile est. Inassatum sedis
o inflammationibus prodest, cum croco & rosaceo. Et condylomatis cum melilo to. Cum vua autem fruticis eius quẽ rhoa dicunt, & galla in patinis frigitur, vt cibo aluos sistat. Per se etiã offerri solet.

De Candido oui. CAP. LV.

Andidum oui crudũ refrigerat. Spiramenta cutis obstruit.
c inflammationes oculorum infusum lenit. Ambusta si statim eo perungantur, pustulas nõ sentiũt. Faciẽ a solis adustione tuetur. Fronti impositum cum thure fluctiones arcet, auertitq;. Inflãmationes oculorum lana exceptum, addito rosaceo melle & vino mitigat. Vtiliter cõtra hæmorrhoidũ morsus crudum sorbetur. Sũme tepidũ prodest veficæ rosionibus, renũ exulcerationibus, fauciũ scabriciæ, reiectionibus sanguinis, destillationibus, & thoracis rheumatismis.

De Cicadis. CAP. LVI.

c Icadæ quæ inassatæ manduntur, veficæ doloribus prosunt.

De Locustis. CAP. LVII.

Ocustæ odoris suffitu vrinæ difficultates adiuuant, præser-
l tim quæ fœminas male habent. Earũ carnes nullo sunt vsui.

Est & quoddã genus locustæ quæ assiracos aut onos dicitur, sine pennis, prælongis mẽbris. Exiccata autẽ si ex vino bibatur, cõtra scorpionis morsus magnopere proderit. Hac abũde vescũtur Aphri, qui leptim incolũt.

De Ossifrago. CAP. LVIII.

Enter eius auis quam latini ossifragum appellant, particula-
v tim potus, calculos cum lotio pellere proditur.

Digitized by Google

De Galerita. CAP. LIX.

Alerita auicula est parua, apicem in vertice pauonis modo
g gestans, quæ assa & in cibo sumpta cœliacos adiuuat.

De Hirundinibus. CAP. LX.

Iſſectis crescente luna pullis hirundinis, qui primo partu ex-
d clusi sunt, in ventre eorum lapillos offendes. E quibus duos,
vnum versicolorem, alterum purũ eximes. Ij priusq; terrã atti
gerint, in iuuencæ corio, aut ceruina pelle, lacerto aut collo adalligati,
comitialibus proderunt. Et sæpe prorsus eos recreabunt. Hirundines
vti ficedulæ in cibo, aciei visus medicamentũ præbent. Tam pullorũ
q; matrũ cinis cũ melle oblitus, oculis claritatẽ adfert. Anginæ eo cõ-
mode perunguntur. Vuæ & tonsillarũ inflammationibus hoc cine-
re succurritur. Et ipsæ & pulli exiccati, si drachmæ põdere ex aqua bi-
bantur, hos iuuant qui anginæ morbo conflictantur.

De Ebore. CAP. LXI.

Boris scobe illito paronychia sanantur. Vim adstringendi
e ebur obtinet.

De Suillo talo. CAP. LXII.

Vis talus comburitur. dũ e nigro albescat, qui tritus & po-
f tus inflationibus coli, longisq; torminibus medetur.

De Ceruino cornu. CAP. LXIII.

Eruini cornus cinis elotus, binis cochlearibus epotus pro-
c dest dysentericis, excreantibus sanguinẽ, cœliacis, regio mor
bo, & veficæ doloribus cũ tragacantha. Fœminis fluctione
vuluæ laborãtibus, cũ liquore huic rei accõmodato. Cerui cornu cõ-
tusum, crudo fistili luto circũlito & in furnum indito vritur donec al-
bescat. Id cadmiæ modo elotũ, vlceribus oculorum & defluctionibus
salutare est. Infrictum dẽtes expurgat. Crudi cornus suffiti nidore ser-
pentes fugantur. Feruefactum in aceto si eo gingiuæ colluantur, maxil
larum a dentitione dolœrẽ adimit.

De Eruca. CAP. LXIIII.

Rucis quæ in oleribus gignuntur cum oleo perũcti, a vene
e natis bestijs feriri negantur.

De Cantharidibus. CAP. LXV.

Frumẽtis cõgestæ cantharides ad recondendũ idoneæ sunt,
e quæ fictili vase nõ picato cõduntur, & raro linteo obligato
ore, & deorsum cõuerso suspẽdũtur super acetiferuẽtis q̃acer-
rimi halitũ, donec æstu examinẽtur. Postea lino trãsfixæ reponunt. Po
tentissimæ omnes variæ, lutheis lineis, quas in pẽnis trãsuersas habẽt,
promissoq; corpore, crassæ, ac blattarũ modo præpigues. Sed inertes

Digitized by Google

ac imbecillæ quæ, vnius sunt coloris.

De Bupreste. CAP. LXVI.

Simili modo reconduntur bupreſtes, genera quædam cantaridum, & pinorum erucæ, quæ ſupra cribrum ſuſpenſum feruenti cinere pauliſper intoſtæ, reponuntur. Vis omnium cōmunis erodere, vlcerare, calorem elicere. Qua de cauſa ammiſcētur medicamentis quæ lepras, feroſq; lichenas, & carcinomata ſanant. Menſes ciunt peſſis emollientibus additæ. Aliqui cantaridas antidotis impoſitas, aquæ ſubter cutem auxiliari prodiderunt. Argumento q; vrinam moueant. Alij pennas pedeſq; contra potarum veneficia, remedio eſſe tradiderunt.

De Salamandra. CAP. LXVII.

Salamādra lacertæ genus eſt, iners, varium, quod fruſtra creditum eſt, ignibus non vri. Vim habet erodentē, calfactoriā, exulcerātem. Additur vt cantaris in medicamenta, quorum vis eſt exeſſe, & lepras abolere. Similiq; modo reconditur. Liquefacta in oleo pillos euellit. Exenterata detractis pedibus & capite in melle ſeruatur ad eundem vſum.

De Araneo. CAP. LXVIII.

Araneus quem olcum, alij lycium vocant, ſubactus cum ſplenio, & linteo illitus, prolatuſq; vtriſq; temporibus aut frontī, tertianos circuitus perſanat. Tela eius impoſita ſanguinē ſiſtit. Vulnera quæ ſummam cutē occuparunt, ab inflammationis iniuria vindicat. Eſt & alterum aranei genus qui cādidā, tenuē, denſamq; telam orditur, quē in loculo ligatū, & lacerto appenſum, quartanis circuitibus mederi narrāt. Decoctus ex roſaceo & infuſus, aurium doloribus auxiliatur.

De Lacerta. CAP. LXIX.

Lacertæ caput intritū & appoſitū, aculeos & omnia corpori infixa extrahit. Varos, formicantes verrucas, & penſiles quas acrochordonas vocant tollit. Iecur exeſis dentibus coniectū dolores finit. Si diuulſa admoueatur, ictis a ſcorpione leuamentum præſtat.

De Sepe. CAP. LXX.

Eps quam aliqui lacertam calchidicam vocārūt, in vino pota morſus ſuos ſanat.

De Scinco. CAP. LXXI

Cincus aut ægypti, aut indiæ, aut rubri maris alumnus. quis inueniatur in lydia mauritaniæ. Eſt autem terreſtris crocodilus ſui generis, qui ſalſus affertur in naſturcio. Aiūt carnes quæ renes amplectantur, id ſibi viriū vēdicaſſe, vt ſi drachmæ pōdere bibantur, venerē accēdant. Verū decocto lentis cū melle aut ſemine la

Digitized by Google

ducæ cũ aqua poto, veneris cupiditates inhibentur. Additur in antidota.

De Terrenis vermibus. CAP. LXXII.

t Terreni vermes, impositi præcisos neruos glutinant. Tertianas discutiunt decocti cum anserino adipe. Infusi, affectis auribus medentur. Cum oleo autem decocti si in contrariam aurem instillẽtur, dentium doloribus præstant auxilium. Poti ex passo vrinam ciunt.

De Mure araneo. CAP. LXXIII.

m Vs araneus dissectus & impositus, sui morsus veneficia luit.

De Muribus. CAP. LXXIIII.

m Vres qui in domibus oberrant, concisos scorpionum plagis vtilissime imponi, in cõfesso est. Si inassatos infantes ederint, oris saliuam exiccari promittunt.

De Vsu lactis. CAP. LXXV.

l Ac generatim omne boni succi est. Corpus alit. Aluũ emollit. Stomachum & intestina, inflatione vexat. Vernũ tamen dilutius æstiuo habetur. E viridi pabulo aluum magis læuigat. Probatur autem candidum, æquali crassitudine, quod vngui instillatum cogitur. Aluum minus tentat caprinum. Quoniam adstringentibus pabulis, robore, lentisco, & oleaginis frondibus, magna ex parte vescũtur. Inde stomacho accommodatissimum reddi solet. Ouillum autem dulce, asperũ, & præpingue, non vsq; adeo vtile stomacho. Bubulum tamen, asininum, & equinum, ventri magis idonea. Sed ipsum turbant. Quibus in locis pecora, scamoniam, veratrũ, lematidem, aut mercurialem pascuntur, lac omne ventrem & stomachum subuertit. Quale in iustinis montibus esse, a nobis proditum est. Siquidem capræ quibus candidum veratrũ pabulo fuerit, primo foliorum partu, euomunt, & eorum lac haustum nauseam creat, & stomachum in vomitiones effundit. Adstringentius omne decoctum, præcipueq; candentibus calculis marinis exuctum. In summa, omnibus auxiliatur internis exulcerationibus, præsertim faucium, pulmonis, interaneorum, veficæ & renum. Foris vero contra pruritum cutis, eruptiones papularum, & vitiatos corporis succos. Recens cum melle crudo, addito sale, datur exigua aqua dilutum. Minus inflat quodcunq; feruefactũ. Decoctum cum calculis marinis ad dimidias, vlceroſas vẽtris fluctiones adiuuat.

De Sero lactis. CAP. LXXVI.

l Ac quodcunq; serum continet implicitum. Quod vbi discessit a lacte, multo potentissimum ad purgationes redditur. Datur quibus sine acrimonia volumus deiectionem moli-

Digitized by Google

ri,vt melancholicis,comitialibus,lepris,elephantijs, & erumpẽtibus toto corpore papulis.

De Schisto ceuſciſſili lacte. CAP. LXXVII.

e X omni lacte fit quod ſchiſtum appellant. Lac autem fictili nouo feruet,ramoq; ficulneo recẽti mouetur, inſparſis poſtq; bis aut ter efferbuerit, totidem aceti mulſi cyathis, quot ſunt heminæ lactis. Ita enim ſereſcens liquidũ ab eo diuiditur, quod in caſeum concreuit. Sed cum feruet,ne ſuperfundatur,cõueniet ſpongia ex frigida cõtinuo fictilis labrum detergere,ſeſtariumq; argenteũ frigidæ aquæ plenum demittere. Bibitur heminis per interualla ſingulis vſq; ad quinas,ita vt intercedentibus ſpatijs,potantes ambulent. Lac autẽ recens efficax eſt contra roſiones vſtioneſq;,ab exitialibus medicamẽtis factas,vti a cantharidibus,aut ſalamandra, bupreſte, aut pinorum eruca, hyoſcyamo,dorycnio, aconito,aut ephemero. Præſertim bubulum ad id eximie confert. Gargarizatur autẽ exulceratis faucibus, tonſilliſq;. Aſininum peculiariter collutos dentes gingiuaſq; ſtabilit. Fluctiones alui ſi vlcera ſentiantur teneſmoſq;,ouillum, bubulum aut caprinum cum marinis lapillis decoctum,ſiſtit. Per ſe autẽ & cum hordeacea ptiſana aut halicaceo cremore infuſum, magnopere inteſtinorum roſiones mitigat. Exulceratæ vuluæ immittitur.

De Muliebri lacte. CAP. LXXVIII.

h Vmanum lac dulciſſimum eſt. Et maxime alit. Mammis autem exuctum, prodeſt tabi & ſtomachi roſionibus. Contra hauſtum leporẽ marinum præſidio eſt. Oculis cruore exicta ſuffuſis,cum thuris polline inſtillatur. Podagricis vtile eſt cum meconio & cærato illitum. Lac omne reſpuẽdum ſplenicis,hepaticis,comitialibus, vertiginoſis, & neruorum vitio laborantibus,febriculoſis, & capite dolentibus,niſi ſi quis interdum purgationis gratia vt oſtendimus, ſchiſtum præbeat. Primiperæ canis lacte perunctos narrant glabreſcere. Potum contra venena antidoti vicem obtinet. Abortus mortuos expellit.

De Caſeo. CAP. LXXIX.

c Aſeus recens ſine ſale ſumptus alit. Stomacho vtilis eſt & facile in mẽbra delegatur. Corpus auget. Aluũ modice emollit. Alius tamen alio præſtantior,pro natura lactis a quo conficitur. Decoctus autem & expreſſus,deinde inaſſatus, aluum ſiſtit. Illitus, oculorum inflammationibus & ſugillatis prodeſt. Qui vero recens ſalitus eſt, minus alimenti præbet. Corpus apte minuit. Stomacho aduerſatur. Negocium ventri interaneiſq; exhibet. Vetuſtio-

Digitized by Google

re fiſtitur aluus. Sero quod a caſeo manauit, q̃optime canes alũtur.

De Hippace. CAP. LXXX.

q Vod hippacen vocant, caſeus eſt equinus. Ea virus redolet. Magnopere alit. Bubuloq; proportione correſpõdet. Nec deſunt qui hippacen, equinum coagulum appellarint.

De Butyro & eius fuligine. CAP. LXXXI.

e Lacte pinguiſſimo probatum fit butyrum, quale bubulum eſt. Fit & ex caprino, agitato in vaſis lacte, donec pingue diſcedat. Butyrum natura oleoſum eſt & emolliens. Vnde largius epotum, ventrem reſoluit. Prodeſt vbi oleum nõ adfuerit, contra venena. Cum melle ſi infricetur, dentitiones adiuuat. Gingiuarum pruritus, & oris vlcera infantibus emendat. Illitum foris capaciora alimentorum facit corpora. Et ab albidis puſtulis per ſumma ſcatentibus aſſerit. Cõtra inflammationes & duricias vuluæ, quod nec virus reſipit, nec vetuſtatem ſentit, butyrum efficax eſt. Dyſentericis, & coli exulcerationibus infũditur. In medicamẽta addi ſolet, quæ pus mouent. Vtile præſertim cum nerui, aut cerebri membranæ, veſica, aut cer uix, vulnera accœperit. Id autẽ purgat. Replet. Carnẽ creat. Ab aſpide percuſſis vtiliſſime imponitur. Recens obſonijs additum olei vicem penſat. & adipis vice fungitur in bellarijs. Colligendæ ex eo fuliginis ratio hæc eſt. Butyrum in lucernã nouam ingeſtum accẽditur, fictiliq; operculato quod ſuperne in ſiphunculum definat, & ſub pedibus cuniculos clybani modo habeat, crematur. & ſubinde aliud in abſumpti locum ſufficitur, dũ coaceruetur fuliginis modus, quem facere inſtitueris. Penna poſt deraditur ad vſus. Eius effectus eſt in medicamẽtis oculorum, exiccare & adſtringere. Fluctiones cohibet. Et vlcera celeriter ad cicatricem perducit.

De Medicina lanarum. CAP. LXXXII.

f Vccidæ lanæ molles, e collo fœminibuſq; laudatiſſimæ habẽtur. Subueniunt inter initia vulneribus, percuſſis, deſquamatis, liuidis, oſſibus fractis, aceto oleo aut vino imbutæ. Si quidem capaces ſunt liquidorum, quibus obleſæ partes fouentur. Et obpecudum ſordem, ſic enim œſypum vocant, emolliunt. Capitis, ſtomachi, aliarumq; partium doloribus, cum aceto & roſaceo efficaciter imponuntur.

De Lanis vſtis. CAP. LXXXIII.

c Rematarum lanarum cinis cruſtas obducit. Excreſcẽtias in carne cohibet. Et vlcera ad cicatricem perducit. Mũdæ autem & carptæ in fictili crudo cæterorum more vrũtur. Nec

Digitized by Google

ſecus purpurarum tomẽta cremari ſolent. Aliqui cum ſordibus lanas carpunt & melle irrigant, eodemq; modo vrunt. Alij in fictili oris patuli, verucula inter ſe diſtantia componũt, & conceptas lanas oleo ita ſuffuſas, vt ne ſtillare quidem poſſint, aſſulis tædæ ſubiectis & eiſdem laniſq; permutatim interſtratis, leuiter ſuccendunt, & vſtas tollunt. Quod ſi e tæda pix, pinguitudove vlla profluxit, collecta recõditur. Lauatur ad oculorum medicamenta. Cinerem in labellis aqua addita manibus confricant, & cõſidere patiuntur. Idq; ſæpius, mutãtes aquã donec linguam adſtringat, nec mordeat.

De Oeſypo pecudum ſorde. CAP. LXXXIIII.

Eſypum vocant græci, ſuccidarum lanarum pinguitudinẽ.

o Cuius parandi ratio hæc eſt. Succidæ molles radicula curatæ, calida aqua lauantur, & quibuſcunq; ſordibus expreſſis, & in labellum oris ampli coniectis, aqua infunditur, magnoq; impetu cocleari vti reſpumet agitatur, aut lignea rude validiuſcule conturbatur, quo largius ſordida ſpuma colligi poſſit. Deinde marina reſpergitur. Et confidẽte pingui quod ſupernatabat, collectoq; in fictili vaſe, denuo aqua in labellum fuſa agitatur. Spuma mari perfunditur, & demum eximitur. Hoc tantiſper fieri ſolet, dũ conſumpta pinguitudine nihil prorſus ſpumæ extet. Collectũ œſypũ manibus emollitur. & ſi qua inſedit ſpurcitia, cõfeſtim demitur. Excluſaq; ſenſim omni aqua, recentiq; affuſa, manibus miſceatur, donec admotum linguæ œſypũ, adſtringat leuiter, nec mordeat. Atq; pingue candidũq; ſpectetur. Tũ in fictili vaſe conditur. Verum omnia feruido ſole fiant. Nonnulli excolatum pingue frigida aqua eluunt, & manibus non ſecus atq; cæratum fœmine, confricant. Ita enim cãdidius redditur. Alij elotis lanis, & ſordibus quibuſcunq; exemptis, ac lento igni in æneo vaſe ex aqua decoctis, pingue quod ſupernatat collectum, aqua vt diximus lauant, colatumq; in fictilem ollam quæ calidam aquam contineat, linteo operiunt, atq; ſoli mandant, donec candidum fiat, & ſatis craſſum. Alij bidui ſpacio aquam effundũt, nouamq; adijciũt. Melius eſt læue, radicula non curatum, quod ſuccidarum virus oleat. Et ſi manu in concha fricetur cum aqua frigida albeſcat, nihil in ſe duri aut concreti habens. Veluti quod cærato aut adipe adulteratur. Oeſypum excalfacit, explet vlcera, & emollit, præſertim ſedis ac vuluæ, cum meliloto & butyro. In vellere appoſitum mẽſes & partus euocat. Vlcera nõ aurium modo ſanat, ſed & genitalium cum anſerino adipe. Cõtra eroſos angulos oculorũ, ſcabioſoſq; genas quæ occalluerunt, & ciliorum defluuia, efficax eſt. In teſta noua torretur, donec redactum in cinerem pinguitudinẽ amittat. Ex eo etiã fuligo colligitur, vti demonſtrauimus. Quæ

Digitized by Google

in oculorum medicamenta commode addi ſolet.

De Coagulo. CAP. LXXXV.

1 Eporis coagulum tribus obolis ex vino, venenatorum morſibus, cœliacis, dyſentericis, & fœminis fluctione vuluæ laborantibus, ac reiectionibus a pectore, auxiliatur. Sanguinem concretum diſcutit. Poſt menſtruas purgationes appoſitum vuluæ cũ butyro, præſtat mulieribus vt concipiant. Potum vero partus enecat. Et poſt excretiones, pariẽdi ſpem adimit. Equi coagulum quam hippacen aliqui vocant, priuatim cœliacis dyſentericiſq; conuenit. Hædi, agni, hinuli, capræ, apri, cerui, vituli, bubaliq; coagula ſimiles naturas ſortiuntur. Contra aconiti potum in vino, & cõcretum lac in aceto, conuenienter aſſumuntur. Hinuli coagulum triduo a purgationibus admotum, partus ſpem intercipit. Vituli marini coagulum caſtorei vires repræſentat. Comitialibus, ſtrangulatis vuluis, potu conferre exiſtimatur. Sed ſyncæri hoc experimentum eſt. A qua inſpergitur, qua pauliſper cum alterius animantis, tum præcipue agni coagulum, maduerit. Quod ſi verũ eſt, ſtatim liqueſcit in aquam. Sin minus, cõſimile permanet. Excipitur autem catulis qui nondum natare poſſunt. In ſumma coagulum omne diſſipata cogit, & coacta diſſoluit.

De Adipis ratione. CAP. LXXXVI.

a Deps anſerinus aut gallinaceus recens & ſine ſale conditus, ad vuluæ vitia proficit. Sale inueteratus, & qui tẽporis ſpatio acrimoniam concœpit, vuluæ inimicus eſt. Recens exemptis membranis in fictilem ollam demiſſus, quæ altero tantopere capacior ſit, quantus ſit modus adipis quem curare inſtitueris, obſtructo diligenter vaſe, flagrantiſſimo ſoli exponitur. Eliqueſcens inde humor in fictile alterum excolatur, donec adeps omnis abſumatur. mox loco vehementer frigido reconditur. Et ad vſus digeritur. Alij fictile fulciũt ſuper aquam calidam, aut tenuem & elãguidam prunam, quæ ſolis vicem penſet. Eſt & alia curandi ratio. Exemptis membranis teritur, coniectuſq; in ollam eliquatur, adiecto minuti ſalis momẽto. Mox lineo colo trãſfuſus reponitur. Vtiliter in medicamenta additur, quæ laſſitudines & fatigationes leuant. Suillus adeps & vrſinus hoc curãtur modo. Recẽs, præpinguis, renibus potiſſimum detractus, in largiore aqua cœleſti & q̃frigidiſſima, exẽptis tunicis, diligẽtiſſime manibus confricatur, & exprimendo ferme ſiccatur, ſubindeq; noua aqua abluitur. Cæterum fictili capacitatis duplæ inditus, in aquam demergitur. Et ſubditis leuibus prunis ſpatha mouetur. Eliquatuſq;, colo trãſfunditur in aquam. Vbi vero refrixit & guttatim aquam omnem excluſit, in prælotum fictile demittitur. Et infuſa aqua leniter eliquari debet,

Digitized by Google

& manu deprimi, quo facilius fæculentum virus peſſum eat. Poſtea in pilam ſpongia madefactam tranſfunditur. Vbi coire cœpit, reſidens in imo ſordes eximitur. Tertio citra aquam eliquatur, repurgatuſq; fictili bene operculato, perq̃ frigidis locis reponitur. Hircinũ ſeuum, ouillum, ceruinumq; ita curato. Elotũ ex his quodcunq;, tunicis vt in ſuilli mentione dictum eſt exemptis, pilæ emolliẽdum tradito, ac manibus fricato, affuſa paulatim aqua, donec ne amplius quidem cruentum virus excernatur, aut pingue aliquod innatet, ſed nitida ſpectetur. Deinde in ollam conijcito, & adiecta aqua vt ſuperemineat, leui pruna liquefacito, atq; in aquam colato. Cumq; refrixerit, iterum in loto fictili eliquato. Et quæ ante diximus facito. Tertio ſine aqua liquefactum, in perfuſam liquore pilam colato. Refrigeratumq; vt in ſuilli ratione diximus, recondito. Bubulum autem ſeuum renibus maxime detractũ, exemptis membranis, aqua, marina ex alto petita eluendum eſt. Mox in pila tundendum diligenter, affuſa maris aqua. Cum vero diſſolutũ fuerit, in fictililem ollam conijciẽdum. & marina aqua quæ nõ minus dodrante ſuperemineat, proluẽdum. Decoquendum donec omnis abolearur odor, additis ad ſingulas ſeui atticas minas, quaternis tyrrhenicæ cæræ drachmis. Excolatumq;, detractis quæ peſſum ierant ſordibus, in nouo fictili reponendum. Opertumq; ſoli interdiu credendum, vt ad candorem reducatur, & virus euaneſcat. Priuatim taurorũ pinguia ſic curari debent. Renibus euulſum pingue profluente amnis aqua abluito, detractiſq; tunicis fictili nouo poſtq̃ exiguum ſalem inſperſeris, liquefacito. Dein in nitẽtẽ aquã excolato, & vbi concreſcere cœpit, manibus iterum confricando vehementer lauato, aqua ſepius infuſa refuſaq;, donec q̃optime elotum videatur. Rurſus in olla cũ pari modo vini odorati decoquito. Et cũ iterũ efferbuerit, dempto ab igni vaſe, ibidẽ finito pernoctare. Poſtridie ſi grauiter adhuc oleat, noua olla repetitum, vino odorato perfundatur. Eadem quæ prius fiant, dum omne virus euaneſcat. Colliquatur, & ſine ſale, præſertim affectionum earum cauſa, quibus ſal aduerſari ſolet. Sed ita paratum nõ magnopere albeſcit. Eodem modo pardorũ ac leonum pinguia curari oportet. Taurorum autem & vitulorum pinguia, necnon ceruorum medullæ, odoramentis imbuuntur, hac ratione. Pingue quod odoratũ reddi debet, demptis quo diximus modo membranis, elotum & vino q̃odoratiſſimo nulla maris aqua diluto feruefactum, pernoctare finitur. Alterum id genus vinum eadem menſura infunditur, colliquatur, & exquiſite colatur. Nouẽq; eius heminis, iunci arabici ſeptẽ drachmæ adijciũtur. Quod ſi ipſum odoris fragrãtioris fieri voles, quadraginta floris eiuſdem drachmæ, cum paribus palmæ, calami, & ca-

Digitized by Google

siæ modis addũtur. Et xylobalsami, aspalathi singulæ drachmæ, cinnamomi, cardamomi, & nardi, singulæ vnciæ. Omnia exactius tunduntur, & affuso vino odorato, in vase operto quod supra carbones firmiter collocatum sit, ter efferuescunt, & semoto ab igni vase inibi pernoctant. Postridie vinum effunditur. Aliudq; generis eiusdem adijcitur. Ter simili modo conferuescat. Matutinis vinum effundatur. Et abluto vase, si quid imo subsidẽs hæsit, detergatur. Postremo eliquatũ pingue & excolatũ, ad vsus recõditur. Hoc autẽ modo odoramẽtis imburur, quod antea curatum est. Verum ante dicta prius inspissari solent, quo facilius sibi odoramẽtorum vires adsciscant. Itaq; assumens quod voles cum vino feruefacito, impositis vna myrti ramulis, serpylo, cypero, item aspalatho plenius tuso. Aliqui tamen pro vsu, vno dumtaxat horum contenti sunt. Cum autem ter efferbuit, exemptum leniter & linteo colatũ, aromatis vti expositum est imbuitur. Adipibus spissamenta sic fiunt. Syncærus & sanguinis expers adeps, reliqua habẽs quæ sæpe retulimus, in ollam nouã demittitur, infuso vino albo vetere odorato, quod semipedis altitudinem superet, lento igni feruescat, dum vernaculus odor aboleatur, planeq; vinum redoleat. At vbi deposito vase refrixit, duæ adipis minæ in ollam mittuntur, & duo vini eiusdem sextarij, & seminis loti, eius inq̃ cuius e ligno ludicræ tibiæ fabritantur, tusi minæ quattuor adijciuntur. Lento igni subinde miscẽdo decoquuntur. Cumq; odoris virus euanuerit, excolatusq; adeps refrixerit, vna contusi aspalathi mina, cũ amaracini floris minis quattuor, & vetere vino subigitur. Nocte vna hæc odorẽ rapiunt, cõbibuntve. Postridie in fictilem ollam tricongialem ea omnia cum adipe iniecta, additis sextarijs tribus vini, vna feruescũt, quousq; & vim & odorem spissamentorum adeps ipse contraxerit. qui eliquescens colatur & reponitur. Quod si maiorẽ odoris fragrãtiam efflagites, drachmas octo q̃pinguissimæ myrrhæ vino maceratæ quod multos in annos asseruatum est, misceto. Gallinaceus anserinusq; sic odoribus imbui solent. Cuiusuis eorum percurati sextarij duo fictili olla excipiuntur, erysceptri, xylobalsami, palmæ elatæ, & calami plane contusi singulorum sescũcia admiscetur. Vini lesbij veteris cyathus vnus adijcitur. Ea ter efferuescunt prunis. Mox vase sublato ab igne, die noctuq; refrigerantur. Postridie liquata per linteũ mundũ in vas excolatur. Vbi vero adeps coierit, concha excipitur, fictilique nouo densius operto perfrigidis locis reponitur. Hyberno tẽpore id instituere oportet. Aestate siquidem pinguia nõ cogũtur. Nec desunt qui tyrrhenicæ cæræ momẽtum adijciant, quo facilius in vnum corpus omnia coalescant. Eadem ratione suillus adeps & vrsinus cæteriq; id genus, odoramentis imbu-

Digitized by Google

untur. Verum ſanſuci odorẽ adeps ipſe repræſentabit hoc modo. Curati q̃optimi adipis præſertim taurini mina vna, tempeſtiuiq; ſanſuci exquiſite confracti ſeſquimina miſcentur, & inſparſo largiore vino digerũtur in offas, quæ in vaſe cooperto nocte quieſcunt. Matutinis in fictili olla leuiuſculo igni, affuſa aqua coquuntur. Dumq; ſuum adeps odorẽ exuerit, defæcatus ac bene opertus, nocte tota permanet. Poſtero die deterſa ſorde quæ peſſum ierat, ſanſuci vt dictum eſt contuſi iterum ſeſquimina priori paſtillo adijcitur. Eodemq; modo in offas cogitur. Alijs quæ diximus peractis, decoquitur & colatur. Quod ſi qua fundo hæſit ſpurcitia deraditur, & frigido loco reconditur. Si quis tamen incuratum adipem anſerinum, gallinaceum, aut vitulinum, a putredine tueri velit, ita faciundum eſt. Quamuis adipem diligenter elotam & ſiccatam in vmbra ſuper cribrũ per lintea mũda manibus vehementer exprimat, linoq; conſutam vmbroſo in loco ſuſpendat. Et poſt multos dies noua charta inuolutam, frigido loco recondat. Pinguia autem indito melle vindicantur a putredinis vitio. Vis omnium eſt excalfacere, mollire, odorem ciere. Taurinus adeps, bubulus, & vitulinus aliquãtum adſtringunt. Earundem virium compos leoninus. Nam reſiſtere eum aiunt ijs qui inſidias moliuntur. Ceruino, elephantinoq; perunctos, ſerpentes fugiunt. Adſtrigẽtior eſt caprinus. Qua ex cauſa decoctus cum pollenta, rhoe & caſeo, dyſẽtericis datur, & cũ ptiſanæ ſucco infunditur. Ius decocti phthiũcis in ſorbitionibus prodeſt. Datur quoq; vtiliter hijs qui cantharidum venena hauſerũt. Hircinus, vt qui validiſſime diſcutiat, podagricis auxiliatur cum fimo capræ & croco impoſitus. Huic proportione reſpõdet ouillus. Suillus vero contra vuluæ & ſedis vitia idoneus eſt. Ambuſtis igni medẽ. E ſue vetuſtiſſimus quiſq; ſale conditus excalfacit, & emollit. Elotus vino pleuriticis prodeſt. Cinere aut calce exceptus, inflammationibus, fiſtulis, ac tumoribus ſuccurrit. Aſininum tradunt, cicatrices corpori concolores reddere. Anſerinus gallinaceuſq; conueniunt muliebribus malis, & ad labiorum rimas, ad mangonizandam faciem, & contra aurium dolores. Vrſinũ cõſtat raptos vitio alopeciæ capillos reſtituere. Pernionib⁹ ſubuenire. Vulpinus medetur auriũ doloribus. Fluuiatilium piſcium pinguia perunctis ocàlis claritatem afferunt, ſi in ſole liqueſcant, & melli ammiſceantur. Viperæ adeps cõtra oculorum hebetudines ſuffuſioneſq; efficax eſt, addita cedria, melle attico, & pari oleo vetere. Pilos alis euulſos perunctis radicibus obliterat.

De Medullarum ratione. CAP. LXXVIII.

Audatiſſima eſt ceruina. Mox vitulina. Poſt hanc taurina. Dein caprina, & ouilla. Colliguntur æſtatis exitu, cum appe-

Digitized by Google

tit autumnus. Quippe cum alijs anni temporibus concrementū ſanguinis, & veluti caro friabilis, in oſſibus inueniatur. Nec facile cognoſci poteſt ni quis eam oſſibus extrahat & recondat. Omnes medullæ molliunt, ſedant, rarefaciunt. Vlcera explent. Ceruina perunctos venenata fugiunt. Curantur recentes aquæ reſparſu mollitæ, ſelectiſq; oſſibus elotæ, donec aqua ſyncæra emanet, & deterſa ſorde pīna, ſi qua innatet, liquatæ per duplicatū linteum in pillam exprimuntur. Et vbi coiere, omni fæce quæ ad ima ſidit deraſa, fictili nouo reponuntur. q; ſi libet incuratas reponere, facito omnia quæ de anſerum & gallinarum adipe demonſtrauimus.

De Felle. CAP. LXXXVIII.

El omne curatur hoc modo. Recens præligato ore folliculi
f lino, demiſſum in feruētem aquam, ſpatio quo quis ſtadia tria percurſaret, mox exemptum ſiccatur vmbroſo loco aſpergi-nem non redolente. Sed quod ad oculorum medicamenta adijci ſolet, ligatum lino in vitreum vas quod mel habeat immittitur, circumuolu-to ad os vaſis lini principio, & operto vaſe reconditur. Eſt enim vis omnium acris & excalfaciens. Intenſis tamen & remiſſis viribus diffe-runt. Siquidem præſtātius in effectu eſſe videtur fel marini ſcorpionis, & piſcis qui callionius appellatur, marinæ teſtudinis, hyenæq;. Item perdicis, aquilæ, gallinæ candidæ, & ſylueſtris capræ. Quod priuatim prodeſt contra ſuffuſiones incipientes, & oculorum caligines, albugi-neſq;, & genarū ſcabricias. Ouillo, ſuillo, hircino, atq; vrſino, taurinū multo efficacius. Felle omni perfacilem præſertim infantibus deiectio-nem quis molietur, ſi intinctum eo tomentum ſedi ſubijciat. Priuatim taurino anginæ cum melle perunguntur. Sedis vlcera ſanat, & ad ci-catricem vſq; perducit. Idem auribus fractis, & purulentis, cum mu-liebri lacte aut caprino inſtillatum, medetur. Et ſibillo earum dē ex por-riſucco. Admiſceri inſuerit vulnerarijs emplaſtris, & circunlinitioni-bus quæ contra venenata parantur. Phagedænicis vlceribus, colis & ſcroti doloribus, ex melle prodeſt. Lepras, furfures cum nitro & terra cimolia q̄ optime purgat. Ouillum & vrſinum contra eadem pollent. Verum inefficacius hæc præſtant. Vrſinū eclegmate comitiales adiu-uat. Fel teſtudinum anginis, & in ore infantium nomis, prodeſt. Nari-bus inditum comitiales erigit. Sylueſtrium caprarum felle peculiari-ter perunctī luſcioſi ſanantur. Hircinum idem obit munus. Thymia abolet. Et luxuriantes elephanticorum extuberationes illitu reprimit. Suillum autem contra auriū vlcera, reliquaq; omnia, magno vſu aſſu-mitur.

Digitized by Google

De Sanguine. CAP. LXXXIX.

Anguis anseris, agni & hædi, vtilissime in antidota miscē-
f tur. Palumbi autem turturis & columbæ, necnon perdicis, oculis cruore suffusis, & recentibus eorum vulneribus, luscio fisq; illinuntur. Peculiariter columbæ sanguis, cruorem membranis cerebri erumpentem inhibet. Hirci, capræ, cerui & leporis sanguis pa tinis inassatus, dysenterias & cœliacorum profluuia sistit. In vino potus cōtra toxica efficax est. Leporinus sanguis ita vt tepet illitus, vitia cutis in facie, lētigine esq; emaculat. Caninus commode ab his bibitur quos efferata in rabiem bestia momorderit. Contra epotum toxicū auxilio est. Testudinis terrestris sanguinem epotum tradunt prodesse comitialibus. Marinæ autem testudinis cum vino & leporis coagulo cuminoq; contra serpentium morsus, & hausta rubetæ venena, conuenienter bibitur. Taurinus cū polenta illitus, duricias discutit, emollitq;. Sanguis equarum quæ admissurā expertæ sunt, in medicamenta additur quæ erodūt, septica vocant. Sanguine chamæleonis genarū palpebras euelli creditum est. Hoc idē viridium ranarū sanguine præstatur. Menstruus sanguis fœminarum, circumlitu conceptionem inhibere existimatur, aut si omnino mulier mēstrua supergrediatur. Leuat podagras muliebres & ignem sacrum illitus.

De Fimo. CAP. XC.

Rmentarij bouis fimum si recens admoueatur, vulnerum in-
a flammationes mitigat. Foliis autem inuoluitur, & calfactum cinere feruenti superponitur. Coxendicis cruciatus tali impositu compescit. Illitū ex aceto duricias, panos, & strumas discutit. Priuatim suffitu fimi, quod a masculo boue redditum est, procidētes vuluæ reprimuntur. Accensi nidore culices abiguntur. Fimum caprarum præsertim quæ in montibus errant, potum in vino regium morbum emēdat. Menses cit cum odoramētis hausta. Et partus euocat. Tritum in farinam, & impositum lanis cū thure, fœminarum profluuia sistit. Cæteroscq; sanguinis ipetus ex aceto cohibet. Medetur alopecijs exustum, & cum aceto mulso illitum. Cum axungia vero impositum, his qui podagra tentantur auxilio est. Caprillum in aceto decoctum imponitur serpētium morsibus, vlceribus quæ serpunt, igni sacro, & parotidibus. Vtilem ischiadici vstionem hunc in modum accipiunt. In interstitio pollicis qua parte brachio committitur, caua veluti lacuna subsidet, in qua lana oleo imbuta substernitur, deinde sigillatim feruentes stercoris caprini pilulæ imponuntur, dum vapor per brachiū ad coxam sentiatur peruenire, & coxendicis dolorem mitigare. Adustio id genus arabica appellatur. Fimum pecudum ex aceto illitum sa-

Digitized by Google

nat epinyctidas, clauos, pẽsiles verrucas, thymos, & ambusta igni ro-
saceo cærato exceptum. Fimum suis syluestris aridum, in aqua aut vi-
no potum, reiectiones sanguinis sistit. Vetustum lateris dolorem mul-
cet. Ad rupta & conuulsa ex aceto bibitur. Luxatis cum cærato rosa-
ceo medetur. Tam asinorum q̃ equorum fimum, siue crudũ siue crema-
tum addito aceto, sanguinis eruptiones cohibet. Armentarij qui hær-
ba pascitur siccum fimum liquatum in vino, mox potum, contra scor-
pionũ ictus magnopere auxiliatur. Columbinum vehemẽtius excal-
facit & vrit cum hordeacea farina mixtum. Strumas ex aceto discutit.
Carbunculos emarginat, tritum cum lini semine & oleo. Ambustis
igni medetur. Gallinaceum vero omnia eadẽ, sed inefficacius præstat.
Priuatim tamẽ contra venena fungorũ, & coli cruciatus ex aceto aut
vino bibitur. Ciconiæ fimum si ex aqua hauriatur, comitialibus pro-
desse credunt. Vulturini fimi nidore partus excuti produntur. Muri-
num detritum cum aceto & illitum alopecijs medetur. Cum thure &
mulso calculos expellit. Subditæ infantibus muscerdæ alui deiectio-
nem promouẽt. Caninum quod flagrantissimo canis sydere fuerit ex-
ceptum, cum vino aut aqua potum, sistit aluũ. Humanum stercus illi-
tum, vulnera inflammationem minantia intumescere nõ patitur. Sed
ea statim glutinat. Sicco ex melle anginæ perungi commodissime tra-
duntur. Terrestris crocodili fimum crocodileam vocant, quæ mulieri-
bus colorem nutrit in facie, nitoremq; seruat. Optima est tenuissima
& friabilis, amyli modo minime ponderosa, in humore statim elique-
scens, quæ cum teritur fermenti acorem quadamtenus refert. Adulte-
rant eam sturnorum fimo, quos captos oryza pascunt. Ipsumq; non
dissimile vẽdunt. Alij Amylũ aut Cimoliam miscent, & adscito co-
lore per rarum cribrum paulatim exprimunt, vt se cõtrahat in vermi-
culorum speciem. Qui siccati pro crocodilea vẽneũt. Inter omnes cõ
uenire inuenio humanum stercus caninumq; gutturi impositum, an-
ginis auxiliari.

De Vrina. CAP. XCI.

Vmanam vrinam suam cuiq; bibere, contra viperæ morsus
h acvenena, incipientemq; aquam intercutem proderit. Mari
ni scorpionis, viperæ, dsaconisq; morsus ea cõuenientissime
souẽtur. Canina ad perfundẽdos canis morsus idonea est. Pruritus &
lepras nitro addito expurgat. Sed vetus vlcera capitis manãtia, fur-
fures, psoras, & feruidas eruptiones, multomagis abstergit. Nomas &
præcipue genitaliũ cohibet. Auribus infusa manans pus supprimit.
Decoctaq; in calice mali punici, earum vermiculos abigit. Pueri im-
pubis resorbta vrina, orthopnoicis auxiliatur. Decocta in æreo vase

Digitized by Google

cum melle emendat cicatrices, argema, caligineſq;. Ex ea & cupro ido neum auri ferrumen conficiunt. Lutum quod in vrina ſubfidit, illitu ignem ſacrũ mitigat. Feruefactum cũ cyprino, inditumq;, vluæ dolo res mulcet. Strãgulatus leuat. Genas deterget. Oculorũ cicatrices ex purgat. Taurina ſi cum myrrha inſtilletur, auriũ dolores lenit. Apri na viribus eiſdem prædita eſt. Priuatim comminuit veſicæ calculos, & potu expellit. Ad aquam quæ cutem ſubijt, cum nardi ſpica cotidie bi nis cyathis cum aqua bibitur, vrinamq; per aluum extrahit. Aurium doloribus inſtillata medetur. Aſinina traditur renum vitijs mederi. Lyncis vrinam quam lyncurium appellant, ſimulac excernitur, glacia ri coireve in calculi duriciam, vulgo creditum eſt. Quare quod de ea proditum eſt, vanum eſſe conuincitur. Eſt enim quod a nonnullis vo catur ſuccinum pterygophoron. Id potum ex aqua ſtomacho aluoq; fluctione laboranti conuenit. Aſininæ vrinæ potu renum vitia ſana ri traduntur.

De Melle. CAP. XCII.

Principem locum obtinet mel, quod atticæ regionis eſt, præ cipue ex hymeto, mox cycladibus inſulis, & e ſicilia cogno mine ſimblion. Maxime probatur dulcius & acre, odoratũ, ſufflauum, nec humectum, graue, & minime fluxum, quod ob ſequa cem lenticiam non facile abrumpitur, tractumq; reſilit in digitos. Mel abſtergẽdi vim habet. Ora venarum apperit. Humores euocat. Qua ratione in ſordida vlcera ſinuſq;, commodiſſime infunditur. Decoctũ atq; impoſitum abſcedẽtem carnem glutinat. Medetur impetigini co ctum cum liquido alumine & illitum. Item aurium ſonitui & dolori cum foſſili ſale tepido inſtillatum. Lendes & fœda capitis animalia illitum necat. Nudam glandem recutitis operit, præſertim quæ circũ ciſione aperta non eſt, ſi melle coles a balineo triginta diebus emollia tur. Oculorum caliginem diſcutit. Faucibus, tonſillis, anginæ illitum gargariſatũmve medetur. Vrinam ciet. Auxiliatur tuſſi, & a ſerpen te percuſſis. Contra hauſtum meconium, cum roſaceo calidum aſſumi tur. Aduerſus venena fungorum, & rabioſi canis morſus linctum aut potum proficit. Crudum tamen aluum inflat. Tuſſim laceſſit. Et ea de re deſpumati vſus aptior eſt. Primãtũ tenet in mellis genere vernum, deinde æſtiuum. Hybernum vero vtpote quod craſſius conſtet, deter rimum reputatur. Siccas eruptiones excitat. Quod in Sardonia gi gnitur mel, amarũ eſt. Quoniã apes inibi abſinthio veſcãtur, quo vitia cutis in facie & maculæ aptiſſime perungũtur. Heracliæ in põto qui buſdam anni tẽporibus, propria quorũdam florũ dote, mel conflatur, quod qui edere, mente abalienantur, ac ſudore diffluũt. Remedio ſunt

Digitized by Google

eſitata ruta,& ſalſamẽta,aut epotũ mulſum,reſũpta quoties vomitione reijciũtur. Acre autẽ eſt. Et olfactu ſternutamẽta mouet. Quod cũ coſto illitũ fœminarũ cutẽ emẽdat, & cũ ſale ſugillationes rapit. Eſt et aliud cõcreti mellis genus,quod ſaccharon nominatur. In India vero & fœlici Arabia in arũdinibus iueniẽ. Salis modo coactũ eſt,dẽtibus vt ſal fragile. Aluo idoneũ,& ſtomacho vtile. Si aqua dilutũ bibatur, vexatæ veſicæ,renibuſq; auxiliaẽ. Illitũ ea diſcutit,quæ tenebras oculorũ pupillis offundũt.

De Cæra, CAP. XCIII.

Cera optima eſt ſubflua,odorata,ſuppiguis,pura,odoriſq; quadãtenus mellei,natione pontica,aut cretica. Secũdũ locũ obtinet cãdida,& ſuapte natura pinguis. Cãdida fit hoc modo. Ex ea radunt album ſyncærũq;,atq; tranſfundunt in vas, quod ſatis habeat marinæ ex alto petitæ,inſparſoq; nitri momẽto,decoquunt. Cũq; iterũ tertiove inferbuit,ſeparatũ vas refrigerant,ac cæræ paſtillum eximũt,deterſa ſorde,ſiqua forte adhæſit. Tũ denuo indita noua maris aqua feruet,vti retulimus.& vaſe dẽpto ex igne, baſin ollulæ nouæ aqua frigida madefactã,in cærã ſummã ſuſpẽſa manu intingũt,quo celerius cõcreſcat,& q̃ minima portio extrahatur. Suſcepto primo cæræ orbiculo,iterũ vas imum aqua refrigeratũ,tantiſper immitti debet, dũ tota excipiaẽ. Orbiculi lino cõſuti,ita vt intercedat ſpatiũ,ſuſpendũtur. Et interdiu,cõtinuo ſub ſole,noctu ſub luna aſpergũtur,vſq; dũ perfecte albeſcant. Verũ ſi eximius ille candor deſyderetur,eadẽ factitari,& identidẽ recoqui,operæ preciũ eſt. Nec deſunt qui pro marina,in muria q̃acerrima,ſemel aut iterũ excoquant. Dein languncula, tenui, rotunda,anſam habente,extrahunt. Poſtea orbiculos,ſubſtrato ceſpite hærboſo inſolãt, donec candorẽ ſummũ cõtraxerit. Præcipiũt hoc obeũdũ munus vere,cũ ſol remiſſa vehemẽtia humorẽ pariat,vt nõ facile liquetur. Cæra omnis mollit,calfacit,modice explet corpora. Datur in ſorbitione dyſentericis. Ac milij magnitudine decẽ grana cæræ hauſta,lac in lactantibus non patiuntur coagulari.

De Propoli. CAP. XCIIII.

Propolis eligi debet flaua,odorata,ſtyracẽ referẽs,in vehemẽti ariditate mollis, & maſtiches more ductilis. Magnopere calfacit & euocat. Aculeos & omnia infixa corpori extrahit. In vetere tuſſi ſuffita proficit. Impetigines admota tollit. Ea i aluearijũ foribus,cæroſæ naturæ inueniẽ.

De Tritico. CAP. XCV.

Prima e tritici generibus ad ſecũdæ valitudinis vſus habeẽ, quæ recẽtia & iã perfecte adulta,colorẽ mali referũt. Dein ſequũtur trimeſtria,quæ nõnullis Sitania nominaẽ. Itaq; cruda i cibis

Digitized by Google

teretes tineas gignũt. Canũ morsib⁹ prosũt mãsa & ípolita. Cõfectus eorũ similagine panis, plus alit q̃ cibarius. E trimestriũ farina panis leuiorẽ cibũ præbet, & qui facile in mẽbra demãdet. Farina eorũ cũ hyoscyami succo illinit aduersus neruorũ fluctiones, quas Græci rheumatismos vocant. Itẽ cõtra interaneorũ inflationes. Lentigines ex aceto mulso tollit. Furfures autem in acri aceto decocti, turgẽtes mãmas sedant. Viperarum ictibus auxiliantur. Et torminosis prosunt. Farinaceũ fermẽtum calfaciendi extrahendiq; vim habet. Priuatim callos pedum, clauosq; extenuat. Cætera tubercula furunculosq; ex sale concoquit, & aperit. Sitaniorum farina, contra venenatos ictus cũ aceto aut vino cõmodissime illinitur. Eadem si decocta in glutini modum delingatur, cruẽtis excreationibus proderit. Contra tussim & exasperatas fauces, cum menta & butyro decocta efficax est. Tritici pollen si ex aqua mulsa, aut hydræleo decoquat̃, omnẽ discutit inflãmationẽ. Panis & crudus & coctus inflãmationes omneis illitu mulcet, cũ emolliat & quadamtenus refrigeret. Sed hærbis succisve huic rei accõmodatis ammisceatur. Vetus panis aridus, adiectis cõueniẽtibus, citã aluũ cohibet. Recẽs muria maceratus illitu, vetustas impetigines sanat. Glutinũ ex similagine & polline, quo chartæ glutinãtur, sanguinẽ excreãtibus prodest, si liquidius ac tepidũ cochlearis mensura detur sorbendum.

De Hordeo. CAP. XCVI.

Ordeũ optimũ est candidũ purũq;. Id minus q̃ triticũ alit.
h Ptisana tamen ob cremorẽ in decoctione redditũ, plus alimẽti præbet q̃ pollenta ex hordeo facta. Cõtra acrimonias atq; fauciũ scabricias, exulcerationesq; pollet. Quibus etiam triticea ptisana præsidio est. Sed plus alit magisq; vrinam mouet. Lac abunde suppeditat, si cum fœniculi semine decocta sorbeatur. Hordeũ abstergit. Vrinã ciet. Inflationẽ parit. Stomacho aduersatur. Tumores concoquit. Farina hordeacea decoquitur in mulsa aqua cũ fico, vt inflammationes collectionesq; discutiat. Duricias cũ ẽsina & fimo columbarũ cõcoquit. Cũ meliloto autẽ et papaueris calyce dolores finit, qui latus excruciãt. Aduersus intestinorũ inflationes cũ lini semine, fœnogræco, & ruta, illini iuuat. Strumas cũ pice liquida, cæra, oleo, & impubis pueri vrina, ad cõcoctionẽ perducit. Et cũ myrto, vino, malicorio, syluestribus pyris, & rubo, alui profluuia sistit. Podagricis inflãmationibus, cũ cotoneis aut aceto prodest. Decocta in acri aceto, modo quo hordeaceũ cataplasma, & calida imposita, lepris medetur. Liquata eadem cũ aqua, atq; cum pice decocta, pus excitat. Cum aceto liquata itidem contra articulorum fluctiones prodest. Farina ex his aluum cohibet, inflammationesq; mitigat.

Digitized by Google

De Zytho. CAP. XCVII.

X hordeo potus fit, cui zytho nomen est. Is vrinam cit. Re-
e nes & neruos tentat. Membranis præsertim cerebrum vesti-
entibus officit. Inflationem parit. Vitiosum succum creat.
Elephātiasin gignit. Qui eo potus genere perluitur, agilis, & ad opus obeundum expeditus, euadit.

De Courmite. CAP. XCVIII.

It & ex hordeo potus quem Courmi nominant. Eoq; sæpe
f potu, pro vino vtuntur. Verum dolorem capitis mouet. Ma-
lum succum gignit. Neruis nocet. Cōsimilia etiam potus ge-
nera ex tritico fieri solent, in Britania, & quæ occidentem spectat ibe-
ria.

De Zea seu semine. CAP. XCIX.

Ea duorum generum est. Vna simplex. Altera in geminis pu-
z taminibus grana bina iuncta gerit. Ob id dicoccos appella-
tur. Plus q̄ hordeū alit. Ori grata. Digeritur in panificia, mi-
nus q̄ triticū alens. De Crassiore farina. CAP. C.

Rimnon crassior est ex zea triticoq; farina, ex qua pultē fa-
c ciunt. Abunde alit. Facile conficitur. Aluū vehemētius ad-
stringit, si zea ex qua fit, prius torreatur.

De Siligine. CAP. CI.

Idem generi siligo adscribitur, sed minus aliquanto nutrit.
e In panes vt zea cogitur. Fit quoq; e siligine crassior farina,
quam græci crimnou vocitant.

De Athera id est tenui pulticula. CAP. CII.

Thera ex zea fit tenuissime molita. Est autem sorbitio, quasi
a liquida pulticula infantibus conueniens, & cataplasmatis
efficax. De Trago. CAP. CIII.

Ragos quamdam halicæ figuram gerit. Multo minus q̄ zea
t nutrit, q̄ multum aceris habeat. Quare ægrius conficitur. Al
uumq; magis emollit. De Bromo. CAP. CIIII.

Rōmus genicula quædam habet. Folio & stipula triticum
b imitatur. Et in cacuminibus dependentes paruulas veluti
locustas gerit, in quibus semen continetur, vtile ad cataplas-
mata vti hordeum. Pulte huius aluus sistitur. Prodest tussientibus in sorbitione succus. De Oryza. CAP. CV.

Ryza frugum generis est, in palustribus riguisq; nascēs. Me
o diocrem cibum præstat. Sed aluum supprimit.

De Halica CAP. CLVI.

Alica fit ex zea, quam dicoccon appellauimus. Plus alit q̄
oryza. Aluum magis cohibet. Stomacho longe vtilior. De-

Digitized by Google

cocta in aceto illitaq; lepras tollit. Vnguium scabricias extricat. Incipientibus ægylopijs medetur. Decoctum dysentericis quos excruciat dolor, infusum idoneum est.

De Milio. CAP. CVII.

Milium in panes coactum, minus cæteris frugibus alit. Sistit pulte sua aluum. Vrinam cit. Torretur milium: feruensq; in sacco ponitur, vt torminibus, reliquisq; doloribus, auxilio sit.

De Panico. CAP. CVIII.

Panicum frumentaceis seminibus annumeratur, milio simile. Eodemq; modo in panes subigitur. Eosdem habet vsus. Minus tamen & nutrit & stringit.

De Sesama. CAP. CIX.

Esama stomacho inutilis cibus. Halitus grauitatẽ facit, quoties inter mandendũ, commissuris dentium inhæsit. Neruorum crassitiẽ illitu discutit. Medetur auribus fractis, ambustis, inflammationibus, coli doloribus, & cerastæ morsibus. Capitis dolores qui æstuatione concitantur, ex rosaceo lenit. Eadẽ efficit herba decocta in vino. Præsertim inflammationibus oculorum, doloribusq; prodest. Ex ea fit oleum quo ægyptij vtuntur.

De Lolio. CAP. CX.

Olium quod inter segetes nascitur, molitum, illitu nomas, vetera vlcera, gangrænasq; emarginat. Sanat cum raphanis, sale & aceto, feros lichenas. Et ex aceto & sulphure viuo, lepras. Strumas quoq; discutit, cum fimo columbino & lini semine decoctum in vino. Abscessus etiam rumpit, qui ægrius ad coctionem perducuntur. Decoctum ex aqua mulsa vtilissime ischiadicis illinitur. Si cum polenta, thure, myrrha, aut croco suffiatur, conceptionem adiuuat.

De Amylo. CAP. CXI.

Amylum ex eo appellatum est q; sine mola fiat. Optimum ex trimestri, natione creticum aut ægyptium. Ratio faciundi amyli hæc est. Purgatum trimestre triticum madescit quinquies in die, & si fieri potest nocte. Cum emollitum fuerit, effunditur sensim sine agitatione aqua, quo minus cremoris dulcedo vna excludatur. Vbi mollissimum esse videtur, mutata aqua pedibus calcari oportet. Rursus infusa, teri. Tum demum enatantes ibi furfures incerniculo eximẽdi. Reliquũq; quallo sportisq; siccatũ tegulis nouis cõfestim torreatur flagrantissimo in sole. Nãq; si paulisper vdũ maneat, acorẽ concipit. Cõtra fluxiones oculorũ, pustulas, cauaq; efficax est.

Digitized by Google

Sanguinis reiectiones potu cohibet. Exasperatas fauces lenit. Lacti atq; obsonijs amimiscetur. Fit etiam amylum ex zea, quæ maceratur, ac eluitur vno aut altero die, & farinæ modo manibus subigitur. Presq; feruentissimo in sole, vt ante retulimus, exiccatur. Nullius in medicina vsus. Ad alia tamen conueniens.

De Fœni græci farina. CAP. CXII.

Græci Telin, alij Carpon, alij Buceras, alij Aegoceras. Latini fœnum græcū appellant, Aegyptij itasin. Vis farinæ est mollire, dissipare. In aqua mulsa decocta aduersus tam internas, quam externas inflammationes, efficaciter illinitur. Lienem cum aceto & nitro trita extenuat. Succus decocti eius fœminarum malis subuenit, & siue tumor, siue præclusio sit vuluæ, fouentur, & insident. Decocti cremor, capillos, furfures, & manantia capitis vlcera purgat. Locos laxat & emollit, si cum anserino adipe pessi vice subijciatur. Viride cum aceto vtilissimum imbecillis partibus, & vlcera sentientibus. Decoctum eius prodest aduersus tenesmos fœtidamq; dysentericorum proluuiem. Oleum quod ex eo exprimitur, ex myrto, capillos et genitalium cicatrices absterget.

De Lino. CAP. CXIII.

Linum aliqui linocalamin vocant, alij annon, alij linon agrion, Romani linum, Pœni zeraphoes. Vulgo notum est. Cuius semen eadem quas fœnum græcum vires habet. Discutit & emollit omnem intus foriscq; inflammationem, cum melle, oleo, exiguaq; aqua decoctum, aut melle cocto exceptum. Vitia cutis in facie varosq; crudum tollit. Illitum cum nitro & ficulneo cinere, parotidas duriciasq; discutit. Vlcera quæ serpunt, fauosq;, cum vino decoctum expurgat. Vngues scabros eximit, cum pari modo nasturcij & mellis. Vitia pectoris extrahit, si ex melle in eclegmatis vicem substituatur. Tussim lenit. Venerem stimulat, si farina piperis & melle exceptum, pro placenta largius adsumatur. Huius decoctum interaneorum vluæq; erosionibus immittitur. Alui excrementa euocat. Ad vuluæ inflammationes in desessionibus perquam vtile.

De Cicere. CAP. CXIIII.

Cicer satiuum aluo idoneum est. Vrinam ciet. Inflationē parit. Colorem commendat. Menses ac partus expellit. Lac auget. Cum eruo decoctum illinitur ad inflammationes testi-

Digitized by Google

um, verrucoſas informicationes, ad ſcabiem, vlcera capitis manantia, impetigineſq;. Contra carcinomata, & vlcera quæ cacoethe vocantur, cum melle & hordeo prodeſt. Alterum genus arietinum nominatur. Vtrumq; cit vrinas, dato cum rore marino, hydropicis aut regio morbo laborantibus eorum decocto. Lædunt ea exulceratam veſicam & renes. In verrucarum formicantium penſiliumq; genere, prima luna ſingulis granis ſingulas tangunt, eaq; grana lintheolo deligata abijci poſt ſe præcipiunt. Ita decidere eas arbitrantur. Syluestre cicer, folijs ſatiuo ſimile eſt, odore acri. Sed ſemine diſcrepat. Idē quod ſatiuum præſtat.

De Faba. CAP. CXV.

f Faba inflationē excitat. Aegre cōcoquitur. Tumultuoſa ſomnia facit. Tuſſi cōfert. Carnem gignit, media calidi frigidiq; natura. Decocta in poſca, & cum ſuo cortice eſitata, dyſenterias & cœliacorum profluuia ſiſtit. Contra vomitiones conuenienter manditur. Inflatio leuior contrahitur, ſi aqua prior inter coquendum abijciatur. Viridis plus negocij ſtomacho exhibet, maioremq; flatum parit. Lomentū eius & per ſe, & cū polēta illitū, inflāmationes quas vulnus excitauit, mitigat. Cicatrices concolores facit. Turgentes præduraſq; mammas, etiam ſi inflammatione tētentur, adiuuat. Lac reſtinguit. Furunculos, ſugillata, parotidaſq;, cum fœnigræci farina & melle diſcutit. Cum roſa autem, thure & oui candido, procidētes oculos, tumores, vuaſq;, reprimit. Subactū vino, ſuffuſos ictu oculos recreat. Manducata ſine cortice faba, ad auertēdas fluctiones, fronti illinitur. Decocta in vino teſtium collectiones ſanat. Quo tardius pubes erumpat, pueris imo ventri illinitur. Vitiliginem purgat. Fabarum cortice illiti capilli, qui poſt euulſionem renaſcūtur, gracileſcūt, & minus alimenti capeſcunt. Cum polenta ſciſſo alumine & vetere oleo impoſiti cortices, ſtrumas diſcutiunt. Decocto earum lanæ inficiūtur. Faba dempto cortice in illas parteis diuiſa, in quas ſuapte natura ſcinditur, imponi ſolet ſanguinis defluctionibus ab hirudine concitatis. Namq; eas ſupprimit, ſi ſemiſecta apprimatur.

De Faba ægyptia. CAP. CXVI.

a Egyptia faba, quam aliqui ponticam vocant, in ægypto plerumq; prouenit. In Aſiæ etiā Siciliæq; lacubus, inuenitur. Folia habet ampla, etiam ſi ad arborum frondes comparentur, caulem cubitalem, digiti craſſitudine, florem roſeum, dupla papaueris āplitudine. Et vbi flore exuitur, fert folliculos loculis ſimiles, in quibus faba ſupra operculū bullæ modo prominet. Cibotion ideo nominant, id eſt arculam, quoniam feratur ipſa, humenti glebæ mandata, &

Digitized by Google

ita in aquam demissa. Radice firmatur harundine crassiore, quæ cruda coctave estur. Ei collocasiæ nomẽ est. Faba virens manditur,& exiccata nigrescit. Græcam magnitudine superat. Adstrigendi facultatem obtinet,& stomacho vtilem. Dysentericis cœliacisq; prodest, insparso polentæ vice lomento. Datur quoq; in pulte. Cortices in vino mulso decocti,si terniq; inde cyathi bibantur,magis proficient. Facit ad aurium dolorem,quod in earum medio viride spectatur,gustu amarum,si tritum & cum rosaceo coctum instilletur.

De Lente. CAP. CXVII.

Lens suo cibo aciem oculorũ obtundit. Aegre concoquitur. Stomachũ male habet. Eũq; & intestina inflat. Sed aluũ cũ cortice cocta sistit. Præstat in cibo, quæ facillime coquitur, nihil atri in maceratione reddens. Vim habet adstringendi. Qua ex causa aluũ cohibet,si detracto antea cortice discoquatur accurate, primaq; aqua inter coquendũ effundatur. Quippe primũ id decoctũ ventrem resoluit. Somnia tumultuosa excitat. Capiti,neruis, ac pulmoni inutilis. Melius suo fungetur munere cõtra alui fluctiones, addito cũ aceto intybo,aut portulaca,aut beta nigra,aut baccis myrti,aut putamine punici,aut aridis rosis,aut mespilis,sorbisve, pyris thebanis,aut malis cotoneis,aut cichorio,aut plãtagine, aut gallis itegris,quæ post decoctionem abijciuntur, vel vuarum rhois quæ obsonijs inspargũtur. Verum acetum cum eo diligenter percoqui debet, alias aluum conturbat. Contra subuersionem stomachi, triginta grana lẽtis delibrata deuorari proderit. Decocta cum polẽta & illita podagras lenit. Sinus cum melle glutinat. Crustas rumpit. Vlcera purgat. Decocta in aceto duricias & strumas discutit. Cum cotoneo aut meliloto medetur inflammationibus oculorum,sediq;,addito rosaceo. Sed in amplo sinu aut inflammationibus sedis,quæ maius remedium exigũt, cum putamine punici ac siccis rosis,adiecto melle decoquitur. Nomis quæ in gangrænam euaserunt,adiũcta maris aqua,pustulis, & his quæ serpũt, igni sacro, pernionibusq;,vt antea dictum est. Contra, turgentes mãmas & vsq; eo duras vt quamdam cartilaginis speciem referant, cocta in aqua maris & illita auxiliatur.

De Phasiolis. CAP. CXVIII.

Hasioli inflant. Spiritus ciẽt. Aegre coquuntur. Virides cibo aluum emolliunt,ad vomitiones idonei.

De Eruo. CAP. CXIX.

Ruũ paruus frutex omnibus cognitus,angusto folio, tenuis, semina in valuulis habẽs, e quibus farina fit nomine eruina, ad multos medẽdi vsus conueniens. Eruum capiti onerosum

Digitized by Google

eſt. Aluum eſu turbat. Sanguinem per vrinam extrahit. Elixo boues ſa
ginantur. Parandæ farinæ ratio hæc eſt. Vberiora grana cãdidaq; de
liguntur, permiſcendoq;, aqua reſperguntur, donec ſufficienter combi
bant. Poſtea torrentur, vſq; dũ hians cortex diſrumpatur. Molitaq;
farinario cribro incernuntur. Poſtremo farina reconditur. Hæc aluo
vtilis eſt. Vrinam ciet. Meliorem colorem efficit. Sãguinem per veſi
cam aut aluũ cũ torminibus elicit, ſi largius in cibo aut potu aſſuma
tur. Vlcera cum melle purgat. Lentigines & vitia cutis in facie, & ma
culas, totumq; corpus emẽdat. Nomas, gangrænas, duriciaſq;, ſerpe
re non patitur. Mammarum duricias emollit. Atra vlcera quæ therio
mata vocant, fauoſq; emarginat. Carbunculos rumpit. Cum vino illi
tum morſibus viperarum, canum, hominumq;, medetur. Vrinæ diffi
cultates, teneſmoſq;, ex aceto mitigat. Tabidis, qui alimentum non ſen
tiunt, toſtum, & in nucis magnitudinem melle collectum, conuenit.
Eius decoctum perniones, & pruritus in toto corpore, ſanat foueñ
do.

De Lupinis CAP. CXX.

Latiuus lupinus notus eſt. Cuius farina cum melle delinctu.
f aut potu, vẽtris animalia expellit. Ipſi quoq; macerati, & cũ
ſua amaritudine eſitati eadẽ efficiunt. Decoctũ eorũ idẽ mu
nus præſtat, cũ ruta & pipere potũ. Quare lienoſis prodeſt. Eodẽ vl
cera tetra quæ theriomata vocant, gangrænas, incipientẽ ſcabiẽ, eru
ptiones puſtularũ, vlcera in capite manãtia, vitiligines, maculaſq; fo
uere vtiliſſimũ. Menſes & partus extrahit, cũ myrrha & melle ſubdi
tum in vellere. Eorum farina cutem liuoreſq; corrigit. Inflammatio
nes cũ polenta & aqua mitigat. Tubercula, & coxendicũ cruciatus, ex
aceto lenit. Strumas in aceto cocta illitaq; diſſipat. Carbunculos rum
pit. Decocti cœleſti aqua, donec in liquamenti craſſiciem redigantur,
faciẽ abſtergunt. Medentur pecorum ſcabiei, cum radice nigri cha
mæleontis, ita vt tepẽte decocto abluantur. Cit vrinam radix cũ aqua
cocta. Lupini triti, vbi maceratu dulceſcere cœperit, cũ aceto poti, faſti
dium detrahunt, & cibi auiditatẽ faciũt. Gignuntur & ſylueſtres lupi
ni ſatiuis ſimiles, ſed omnino minores, qui eadem quæ ſatiui poſſunt.

De Rapo. CAP. CXXI.

Decocta rapi radix alit. Inflationem parit. Molleſq; ſpongio
d ſaſq; carnes creat. Venerem ſtimulat. Decocto podagræ, pera
nioneſq;, fouentur. Contritoq; rapo atq; impoſito iuuantur.
Si excauatæ radici roſaceum cæratum adigatur, & feruenti cinere eli
queſcat, exulceratis, perniõibus proficiet. Aſparagi eius decocti eſu,

Digitized by Google

vrinam ciunt. Semen antidotis & theriacis, præsertim quæ sensum doloris auferunt, anodyna vocant, idoneum est. Potum contra venena salutare est. Venerem concitat. Muria conditum, minus alimenti sufficit. Sed multo magis appetētiam recreat. Sylvestre rapū in aruis nascitur, fruticosum, in cubiti altitudinē assurgēs, ramosum, læue. In cacumine folia fert læuia, digitali latitudine, aut maiora, & fructū in siliquis calyculatis. Cumq; pulpæ aperiūtur, alia intus siliqua spectatur, quæ quandā capitis speciem præbet. In qua semina paruula concipiuntur, foris nigra, intus alba. Additur in medicamenta quibus ad detergendam cutem in facie, totoq; corpore, vtimur, præsertim quæ ex lupini aut erui, tritici aut lolij farina, fieri solent.

De Buniade napo. CAP. XXII.

c Octa buniadis napi radix inflat. Modicum alit. Semen eius potum venenorū vires hebetat. Antidotis ammiscetur. Conditur sale radix.

De Radice. CAP. CXXIII.

r Aphanus latine radix dicitur. Excalfacit. Flatus gignit. Oris suauis est. Sed stomacho aduersatur. Ructus ciet. Vrinā pellit. Aluo aptior. Summo tamen cibo sumi debet, quo magis eius distributionem adiuuet. Cum autem præsumitur, cibum subleuat. Quare vomituris cōmodissime datur, ante cibum. Sensuum aciem excitat. Decocta contra veterem tussim, & pituitæ crassitiem in pectore, efficax est. Cortex ex aceto mulso, celerius vomitiones mouet. Hydropicis commodissime illinitur. Lienosis vtilis. Sugillata cum melle tollit. Contra viperarum ictus auxiliatur. Alopecias ad pilum reducit. Lentigines cum loliacea farina emendat. His qui fungis strangulantur, tam cibo q̄ potu salutaris est. Semē vomitiones facit. Vrinam mouet. Menses cit. Lienem extenuat. Cum aceto potū gangrænas validissime emerginat. Coctum cum aceto mulso, anginis perq̄ vtiliter gargarizatur. Cōtra canis morsus, potum ex vino auxiliō est. Sylvestris raphanus quam Romani Armoraciam vocāt, alij montanum raphanum, alij apium, alij iscada, alij chamæbalanum, Romani etiam radicem syluestrē, ramulos tenues iunceos duos siue tres spargit, rubentes, folijs rutæ, syluestris, oblongioribus, & angustioribus, semine paruo, radice albuci, rotundiore, turbinatiore pyri figura, candido cortice. Ea lacteo succo madet. Pars radicis superior vomitione. bilē pituitamq; extrahit, inferior per aluum. Tota susq; deq; purgationes mouet. Quod si tibi in animo est succū extrahere, radix tusa in fictili mergitur, & qui supernatat succus pinna eximitur. Is sesquiobolo potus, vtraq; parte purgat.

Digitized by Google

De Syluestri raphano. CAP. CXXIIII.

f Syluestris raphani quam Romani Armoraciam vocant, folia satiuo similia, & quadamtenus lampsanam imitantur. Radix gracilis, tenera, subacris. Tam folium q̃ radix in olera recipitur. Excalfacit. Vrinam concitat, æstuosus.

De Sisaro. CAP. CXXV.

f Isarum vulgo cognitum. Cuius radix decocta ori grata est, & stomacho vtilis. Vrinam ciet. Et appetentiam inuitat.

De Lapatho et rumice CAP. CXXVI.

e Xgeneribus lapathi, oxylapathum vocant quod in acutum tendit, prædura habens extrema, non nisi in palustribus nascens. Aliud est satiuum, illi dissimile. Tertium syluestre, paruum, plantagini proximum, humile & tenerum. Quartum genus est quod alij oxalida, alij anaxyrida, aut lapathon vocant, syluestri ac exiguo rumici simile, caule non magno, semine subacuto, rubente, acri, in caule, & agnatis appendicibus, emicante. Omnium decocto olere aluus emollitur. Crudi illitu, melicerides temporis tractu discutiuntur. Syluestris & oxilapathi, & eius quã oxalida nominãt, semen ex aqua aut vino vtiliter bibitur, contra dysenterias, & cœliacorum affectus, stomachi fastidia, scorpionum ictus. Quod si quis in potu præsumat, nihil molesti ex ictu patietur. Radices ex aceto coctæ, aut illitæ crudæ, lepras, impetigines, & scabrosos vngues persanãt. Sed antea locus aceto & nitro in sole perfricandus est. Pruritus corporis, decoctum earũ sedat, si foueatur, aut in solijs balnearum cõfricetur. Coctæ in vino & instillatæ, aurium dentiumq; dolorem mulcent. Strumas parotidasq; discutiunt. Lienem cum aceto extenuant. Aliqui amoliendis strumis radicum gestamine vtuntur, eas collo appendentes. Tritæ & inditæ fœminarum profluuia fistũt. Cum vino autem potæ, regio morbo medentur. Calculos veficæ cõminuunt. Menses cient. Scorpionum ictibus auxiliantur.

De Lampsana. CAP. CXXVII

l Ampsana quod Romani napiũ vocant, syluestre olus est. Plus alit q̃ rumex, et stomacho vtilius. Cuius folia caulesq; coquuntur in cibo.

De Hyppolapatho. CAP. CXXVIII.

h yppolapathon olus est magnum, in paludibus nascens. Eadem habet vires quas supradicta rumicis genera.

De Bunio napi genere. CAP. CXXIX.

b Vnion aliqui actiuam vocant, alij Anemosphoron, magi paradachry, Aegyptij erxonẽ, Romani Scopã regiam, Aphri

Digitized by Google

zigar, aut tempſo. Caulem emittit quadrangulum & in eo folioſos ramulos, tenues, prætenuibus foliolis & floſculis ſcatentes, longitudine digitali, folia propter radicẽ, apio ſimilia, ſed multo tenuiora, & quæ modo quodam folia tribuli imitentur. Flores anethi, ſemen odoratum, minus Hyoſcyamo. Excalfacit bunion. Vrinam ciet. Secundas detrahit. Lieni, renibus, & veſicæ vtile. Eo humenti aridove vtuntur, exempto radice & caulibus ſucco, ex aqua mulſa.

De Blitto. CAP. CXXX.

b Litton ægyptij echlotoripam appellãt, alij riplam. Romani blitũ, Dacibles. Olus eſt aluo vtile, nullius in medicina momenti.

De Malua. CAP. CXXXI.

m Aluam hortẽſiam pythagoras Antema vocauit, zoroaſtres diadema, ægyptij cochortem, magi lienem capræ, aut muris vrinam. Satiua eſui longe aptior ſylueſtri. Stomacho aduerſatur. Aluum iuuat, ſed multo magis caules. Interaneis & veſicæ vtilis. Cruda folia cum ſalis exiguo mãducata, ægylopas ex melle ſanãt. Verum cum cicatricẽ trahere cœperint, ea demum citra ſalem vtẽdum eſt. Contra aculeatos apium veſparumq; ictus, illita efficax eſt. Eadem cum oleo trita perunctis, non feriuntur. Vlcera manantia in capite, furfuresq; cum vrina ſanat. Sacris ignibus & ambuſtis decocta folia, tritaq;, vtiliſſime ex oleo imponũtur. Eius decoctum vuluas inſeſſione mollit. Prodeſt eroſionibus veſicæ, & inteſtinorũ, vuluæ, ſediſq;, clyſtere infuſum. Ius decoctæ cum radice ſua contra omnia venena auxiliatur, ſi continuo a bibentibus reuomatur. Contra phalãgiorum morſus remedio eſt. Lac euocat. Semen in vino potum, addito loti ſylueſtris ſemine, veſicæ cruciatus lenit.

De Attriplice. CAP. CXXXII.

a Traphaxin aliqui Chryſolachanon vocant, Romani attriplicem, Aegyptij Ochi. Cognitum olus eſt. Duo eius genera. Sylueſtre & ſatiuum. Coctum eſtur vt olus. Aluũ mollit. Panos diſcutit, ſiue crudum ſiue coctum illinatur. Semen cum aqua mulſa potum, regium morbum ſanat.

De Braſſica. CAP. CXXXIII.

c Ramben Romani braſſicã vocant, Ea aluo eſt idonea, ſi modo leuiter feruefacta edatur. Nam percocta aluum fiſtit. Sed multo magis bis cocta, aut quæ in lixiuio coquitur. Stomachum autem male habet. Acrior eſt æſtiua. In ægypto propter amaritudinem non eſtur. Cæcutientibus, & tremulis eſſe prodeſt. Summo cibo ſumpta crapulam diſcutit, & vini noxam reſtinguit. Melior ſo-

Digitized by Google

macho cyma, ſed acrior, & ad ciendum vrinam validior. Ea condita ſtomacho inimica eſt. Aluum conturbat. Crudus ſuccus cum nitro & iri deuoratus, aluum emollit. Cum vino quoq; epotus viperarum morſibus auxiliatur. Cum fœnogræci farina, podagris & articulorum vitijs illinitur. Prodeſt & ſordidis vlceribus, & vetuſtis, illitus. Caput purgat naribus infuſus. Menſes extrahit cum loliacea farina inditus. Folia per ſeſe aut cum polenta trita, conferunt inflammationibus, tumoribuſq; Epinyctidas, ignem ſacrum, lepraſq; ſanant. Carbunculos ex ſale rumpunt. Fluentes capillos retinent. Cocta addito melle aduerſus depaſcentia vlcera, gangrænaſq; valent. Lienoſiſq;, ex aceto cruda proſunt. Manſa deuorato ſucco, retuſam vocem inſtaurant. Decoctũ eius potu, aluum & menſes ciet. Flos poſt conceptionem in peſſo ſubditus, partus ſpem adimit. Semen eius præſertim, quæ in ægypto naſcitur, potum tineas repellit. In antidota cœliacorum additur. Faciei cutem lentigineſq; expurgat. Virentes cauliculi cum radice cremati, & adipe porci vetuſto excepti, diuturnos laterum dolores mitigant.

De Syluestri braſſica, CAP. CXXXIIII.

f Syluestris braſſica, quam Romani ruſticam appellant, maritimis præruptiſq; locis, magna ex parte gignitur. Satiuæ ſimilis, ſed candidior, hiſpidiorq;, amara. Cuius cyma in lixiuio cocta, ori non inſuauis. Folia illitu vulnera cõglutinant. Et inflãmationes tumoreſq; diſcutiunt.

De Braſſica marina. CAP. CXXXV.

m Arina braſſica a ſatiua prorſus abhorret, q; folia ferat rotundæ Ariſtolochiæ, prælonga, tenuia. Singula a ramulis rubẽtibus exeunt, ſingulari vt hædera ſtillo. Habet lacteum ſuccum, ſed paucum, ſalſo guſtu, & aliquantum amaro, pingui compage. Hærba in totum ſtomacho inimica, acris. Vehementiſſime aluũ ciet, in cibo cocta. Coquitur propter acrimoniam cum pingui carne.

De Beta. CAP. CXXXVI.

b Eta duorũ generum eſt, e quibus nigra coquitur cũ lenticula, vt vẽtrem ſiſtat. Quod magis radice eius præſtatur. Candida aluo vtilis eſt. Vtraq; tamen propter nitroſum humorem quem habet in ſe, noxij ſucci eſt. Vnde ſuccus earum, cum melle naribus inditus, caput purgat. Aurium doloribus auxiliatur. Decoctum radicis & foliorum, furfures lẽteſq; deterget. Perniones fotu mitigat. Crudis folijs vitiligines nitro antea perfrictas, alopeciarum inanitates, atq; depaſcentia vlcera, illini prodeſt. Eruptionibus papularum, igni ſacro, ambuſtiſq;, cocta medetur.

Digitized by Google

De Portulaca ſylueſtri. CAP. CXXXVII.

f Ylueſtris portulaca quam aliqui Aizoon ſylueſtre vocãt, alij Telephion, Romani illecebram, aliqui portulacam, Aphri mœmoen, Daci lax, Aegyptij mochmutim, folijs puſillis, ad ſatiuã accedẽtibus, hirſutis, latioribus. Naſcitur in petroſis. Nonnunq̃ in hortis. Folia oleæ habet, minora multo, plura & tenera, rubẽtes cauliculos, ex vna radice multos, in terra ſeſſiles, qui manducati bonum ſuccum pariunt, viſcoſi, & aliquantum ſalſi. Vis ei excalfactoria, acris, exulcerans. Diſcutit ſtrumas cum axungia illita.

De Portulaca. CAP. CXXXVIII.

p Ortulacæ vis adſtringit. Capitis doloribus, inflammationibus oculorum, cæteriſq̃, cum polẽta imponitur. Ardoribus ſtomachi, ſacro igni, veſicæ doloribus, auxilio eſt. Commanducata, dentium ſtupores ſedat. Stomachi & inteſtinorum æſtuationem, fluctioneſq̃ mulcet. Renes & veſicã adiuuat, etiã ſi eroſionẽ ſentiant. Veneris impetus exoluit. Succus epotus ſimili effectu prodeſt, in febribus valens. Contra teretes ventris tineas, cruentã excreationẽ, dyſenteriã, hæmorrhoidas, & profluuia ſanguinis, percocta efficax eſt. Item contra ſepis morſus. Ocularibus medicamentis vtiliſſime commiſcetur. Interaneis fluctione laborãtibus, atq̃ vuluarum eroſionibus, infunditur. Contra dolores, quos æſtus excitauit, caput ex roſaceo & oleo fouetur. Eruptiones papularum in capite, cum vino emẽdat. Vulneribus quæ ad ſyderationem ſpectant, ex polenta illinitur.

De Aſparagis. CAP. CXXXIX.

a Sparagus, quem aliqui Petreon, alij Myacantham, alij Myon vocant, vulgo notus eſt. Huius cauliculi in cibo, vẽtrem emolliunt. Vrinam cient. Radicis decoctũ contra vrinæ difficultatem, regiũ morbum, renum vitia, & coxendicum cruciatus, in potu proficit. Cum vino autem phalangiorum morſibus auxiliatur. Si decocti ſuccus ſuper dente contineatur, eius dolori medetur. Semen ad eadem valet. Canes vt aiunt, ſi decoctum bibant, emoriũtur. Aſparagum etiam naſci prodiderunt, arietis cornibus cõtuſis, atq̃ defoſſis. Quod quantum equidem ſentio, plane a veritate abhorret. Is tamen Aſparagus multis ramis fruticat, folijs fœniculi, numeroſis, radice rotunda, grandi, tuber habẽte. Huius teneri cauliculi triti in vino albo, renum dolores ſedant. Aſſus autem coctuſve, vrinæ ſtillicidium, difficultatemq̃, ac dyſenterias, mitigat. Radix cũ vino aut aceto cocta, luxatos artus mulcet. Cum ficis aut ciceribus ſumpta, regium morbum ſanat. Coxẽdicis cruciatus ſtranguriãq̃ leuat. Alligata radix, aut hauſtum eius decoctum, conceptum adimit, & ſterilitatem adfert.

Digitized by Google

De Plantagine. CAP. CXL.

a Rnogloſſon alij Arnion vocant, alij Probation, alij Cynogloſſon, alij Heptapleuron, alij Polyneuron, Magi Eurechnemona, Aegyptij Aſonth, Romani plantaginẽ, Hiſpani theſaricã, Pœni Atijrcon. Duo eius genera. Minor folia habet anguſtiora, minora, molliora, læuiora & tenuiora, caule anguloſo, in terra ſeſſili, floribus pallidis, ſemine ſummis caulibus emicante. Altera maior & virentior, latis conſtans folijs, olerum generis. Cuius caulis cubiti altitudinem petit, anguloſus, ſubruber, a medio ad verticem tenui ſemine circumdatus. Radicibus nititur teneris, hirſutis, candidis, digitum craſſitudine æquantibus. Naſcitur in lacunoſis, ſepibus, & locis humidis. Multo vtilior magna eſt. Vim habent folia exicatoriam, conſtringentem. Quare omnibus malignis vlceribus, & fluctioni oportunis atq; elephanticis, ſordidiſq; illita profunt. Profluuia ſanguinis, vlcera quæ ſerpunt, epinyctidas, carbunculos, nomaſq; cohibẽt. Vetera vlcera & inæqualia cicatrice obducunt. Chironia ſanãt. Sinus conglutinant. Morſibus canis, ambuſtis igni, inflammationibus, panis, parotidibus, ſtrumis, ægylopijs, illita cũ ſale profunt. Coctum cum aceto & ſale olus, dyſentericis, cœliaciſq;, ſumptum ſubuenit. Datur & in locum betæ cum lenticula coctum. In leucophlecmatia, inter aridas epulas, hærba decocta datur. Comitialibus & ſuſpirioſis data proficit. Foliorum ſuccus, colluta ſubinde oris vlcera, purgat. Cum cimolia aut ceruſa igni ſacro medetur. Fiſtulis infuſus prodeſt. Lippitudinibus & aurium doloribus idem ſuccus inſtillatur. Additur quoq; in oculorũ collyria. Gingiuis cruore ſuffuſis, & ſanguinis reiectionibus, potu confert. Clyſtere dyſentericis infunditur. Contra tabem datur in potu. Aduerſus ſtrãgulationes vuluæ, in vellere ſubijcitur, etiam ſi vulua fluctione laboret. Semen ex vino potum alui fluctiones & ſanguinis excreationes ſiſtit. Decocta radix & manducatu, & collutione, dẽtium dolores ſedat. Eadem cum folijs, vlceribus renũ & veſicæ in paſſo datur. Ferũt treis radices cum tribus vini cyathis, & pari aquæ modo, tertianis auxiliari, & quattuor quaternis. Sũt qui radicis geſtamine, diſcutiendis ſtrumis vtantur. Syrius plantaginis & calaminthæ, cum melle produnt ijs mederi, quos vires defecerũt, datum die ſecunda, & quarta, & paraſceue, id eſt veneris die. Hoc autem veluti arcanum accipito, quod veraci experientia compertum eſt.

De Lauere ſeu ſio. CAP. CXLI.

f Ion quod in aquis eſt, aliqui aquatilem anagalida, alij Darenion, alij lauer, alij Schinon aromaticum vocant. In aquis inuenitur, frutice pingui, recto, folijs latis, holuſatro ſimilibus,

Digitized by Google

ſed minoribus,& odoratis.Quæ cruda cocta q; eſu,calculos rumpunt, atq; excernunt.Vrinas cient.Menſes & partus extrahunt.Dyſenteri-cis in cibo auxiliantur.De Sio Crateuas tradit,hærbam eſſe fruticis ſpecie,pauca folia ferentem,rotunda,maiora q̃ mentæ,nigra & ad eru-cam accedentia.

De Siſymbrio. CAP. CXLII.

Siſymbrion alij ſerpyllum vocant,alij veneris coronam, Ro-
f mani veneream, aut euſteralem.In ſolo inculto naſcitur,men-tæ hortenſis ſimilitudine, odoratius, latiore folio. Inſeritur coronis.Calfaciendi vim habet. Contra ſtillicidia vrinæ,calculoſq; ſemen ex vino bibitur.Tormina & ſingultus ſedat.Folia in capitis do-lore,fronti aut temporibus illinuntur.Item cõtra veſparum apiumq; ictus.Vomitiones potu cohibet.

De Altero Siſymbrio. CAP. CXLIII.

Lterum ſiſymbrij genus, quod aliqui cardaminam, alij Sion
a appellãt.Ea hærba riguis gaudet,& eiſdem in locis, quibus ſion, prouenit. Quæ ideo nõnullis cardamina nominatur,q; guſtu cardamum,ideſt naſturcium repræſentet. Folia primum rotun-da prodeunt.Adulta erucæ modo findũtur.Id excalfacit.Vrinas mo-uet.Crudũ eſtur.Purgat lentigines,cutiſq; vitia in facie, noctibus im-poſitum,matutiniſq; detractum.

De Crithmo. CAP. CXLIIII.

Rithmum, ſeu potius vt aliqui Crithamon, fruticoſa hær-
c bula eſt,cubiti altitudinem petens. Naſcitur in maritimis,& petroſis,folijs pinguibus,numeroſis,albicãtibus, veluti por-tulacæ,craſſioribus,& lõgioribus,ſalſo guſtu.Flores candidi ſunt. & ſemen ceu roriſmarini, odoratũ,molle,rotũdum,quod ſiccatũ rumpi-tur.Habet intus ſemẽ ruſſum,radices digiti craſſitudine,tres aut quat-tuor,grati odoris & iucundi.Radix,ſemen,& folia incocta vino,po-tu vrinæ difficultati & regio morbo auxiliantur.Menſes cient.Eſtũ crudum coctumve in holere.Seruatur etiam in muria.

De Coronopo. CAP. CXLV.

Oronopus aliquibus Ammonos,alijs Aſtriõ, Pœnis Atir-
c ſitte, Romanis Caciatrix,alijs Stilago, alijs Sanguinaria di-citur.Oblonga hærbula eſt per terram repẽs,fiſſis folijs. Co-quitur in holere.Radicem habet tenuem,adſtringentem, quæ in cibo cœliacis facit.Prouenit in ſemitis,iuxta domicilia,& locis incultis.

De Cicerbita ſeu Soncho. CAP. CXLVI.

Onchon aſperum aliqui Cichorium vocant,Romani Cicer-
f bitam aſperam,Aphrigathonem.Huius duo genera.Sylue-

Digitized by Google

ſtrior magis ſpinis horret. Alter teneritate quadã molleſcit, cibis expetitus, anguloſo caule, interdum rubicante, folijs in ambitu per interualla diſſectis. Vtriuſq; vis refrigerat. Modice adſtringit. Vnde æſtuanti ſtomacho & inflammationibus illiti proſunt. Succus eorum ſtomachi roſiones ſorbitione mitigat. Lac elicit. In vellere appoſitus, ſedis ac vuluæ collectionibus opitulatur. Tam hærba quam radix illita vibratis a ſcorpione ictibus ſubuenit. Alter ſonchus tenerior, arboris inſtar, latis conſtans folijs. Eum qui ramos habet, folia diſtingunt. Sed ad eadem pollet.

De Intubo & ſeri. CAP. CXLVII.

Atiuam Serin alij Picrida appellant, Aegyptij Agon, Romani intubum. Duum generum eſt. Altera ſylueſtris, quæ pícris & cichorion vocatur. Altera latioribus folijs conſtat. Stomacho q̃ hortẽſia vtilior. Quæ iterũ in duas ſpecies digeritur. Vna folio latiore prodit, lactucarũ ſimillima. Altera anguſtiore eſt folio, & guſtu amara. Vtraq; refrigerat & adſtringit. Stomacho vtiliſſima. Aluum ſiſtit cocta, ſi cũ aceto adſumatur. Sylueſtres ſtomacho meliores. Quandoquidẽ æſtuantẽ ipſum, & quẽ imbecillitas vexet, leniũt. Cardiacis per ſe, aut cũ polenta, vtiliter illinuntur. Podagris & oculorũ inflammationibus auxilio ſunt. Hærba cum radice illita, percuſſis a ſcorpione ſubuenit. Igni ſacro cum polenta medetur. Succus cum ceruſa & aceto valet ad illitus eorum quæ refrigerationem deſyderant.

De Condrilla. CAP. CXLVIII.

Ondrilla, quam aliqui cichorion, alij Serin appellant, cau-
c lem, flores, & folia habet cichorio ſimilia. Qua ex cauſa nonnulli ſylueſtris intubi ſpeciẽ eſſe pronunciarũt. Verũ tenuior tota eſt, in cuius ramulis, gummi maſtices ſimillimũ, tuberculo fabæ inueniri ſolet. Quod cum myrrha tritum, & linteo appoſitum inſtar oliuæ, fœminarum menſes trahit. Tuſa cum radicibus tota, adiecto melle, diuiditur in paſtillos, qui nitro ammiſti vitiligines emaculant. Gummi inordinatos pilos replicat. Quod item tenera radix efficit, ſi intincta ſucco acus, pilis admoueatur. Contra viperas in vino pota proficit. Succus decoctæ, in vino, aut per ſeſe potus, aluum ſiſtit. Aliud habetur condrillæ genus, folium ferens oblongum, circumroſum, humi ſparſum, caulem ſucco madentem lacteo. Radice tenui, rotunda, leui, vegeta, flaueſcente, ſuccoſa. Cuius & caulis & folia cõcoquendi vim habent. Succus incommodos palpebrarum pilos reflectit. Naſcitur in lætis & cultis.

Digitized by Google

De Cucurbita. CAP. CXLIX.

Vcurbita esui apta. Cruda illitu tumores & abscessus mitigat. Ramenta eius infantibus cõtra capitis ardorẽ, quã syriasin vocant, in sincipite illinũtur. Oculorũ inflãmationes podagrasq; refrigerant. Succus e ramentis tusis per se, aut cũ rosaceo infusus, auriũ doloribus auxiliatur. Adustiones cutis illitu adiuuat. Totius feruefactæ & expressæ succus, cum melle exiguo & nitro potus, aluũ leniter resoluit. Vinũ in cucurbitam recentẽ excauatam infusum, si mistum sub diuo teneatur, potu aluum læuigabit.

De Cucumere satiuo. CAP. CL.

Atiuus cucumis aluo & stomacho perq̃ vtilis habetur. Refrigerat, qui corruptionẽ nõ sentit. Veficæ prodest. Olfactu reuocat, quos animus liquerit. Semẽ modice vrinam mouet. Cũ lacte aut passo veficæ exulcerationibus subuenit. Illita cũ vino folia morsus canum sanant, & epinyctidas cum melle.

De Pepone. CAP. CLI.

Eponis caro in cibis, vrinã cit. Inflãmationes oculorũ illita sedat. Ramẽta eius cõtra adustionẽ infantiũ, quã syriasin vocãt, sincipiti imponũtur. Fronti admota oculorũ fluctiones auertunt. Succus cum semine, adiecta farina, siccatus in sole cogitur in smegmata, quæ faciẽ repurgãt & nitorẽ afferũt. Radix sicca, & ex hydromelite pota drachmæ põdere, vomitionẽ mouet. Si quisq̃ moderate secũdam cœnam vomere cupiat, geminis obolis sit contẽtus. Sanat quoq; illita cum melle, vlcera cõcreta in modũ faui quæ cæria vocãt.

De Lactucis. CAP. CLII.

Actucæ satiuæ, quibus natura refrigeratrix inest, stomacho gratæ habẽtur. Somnũ cõciliãt. Aluũ emolliũt. Lac euocãt. Verũ decoctæ magis alũt. Stomachicis illotas esse prodest. Epotũ semen, assiduas lr̃oidinum imaginationes in somno, compescit. Et veneri refragatur. Frequẽtiores tamẽ in cibo, claritati oculorũ officiunt. Muria condiũtur. Cũ in caulẽ exierunt, vim quãdã nanciscuntur, succo aut lacti syluestris lactucæ similem.

De Lactuca syluestri. CAP. CLIII.

yluestris lactuca, quã magi sanguinẽ Titani, Zoroastres Phorombion, Romani Lactucã syluestrẽ appellãt. Satiuæ similis est, sed lõgior caulis, & cãdidiora folia, graciliora, & asperiora. Amaro gustu est, & viribus aliquãtũ papaueri similis. Vnde lacteũ eius succũ aliqui meconio permiscuerũt. Aquã per aluũ elicit, potus in aceto mulso succus ad duos obolos. Argema caliginemq; repurgat.

Digitized by Google

Contra aduſtiones efficaciter illinitur, cum lacte mulierum. In ſumma ſomnum allicit. Doloris leuamentum præſtat. Menſes trahit. Contra ſcorpionũ & phalãgiorum ictus bibitur. Semẽ nõ aliter q̃ ſatiuæ, libidinum imaginationes in ſomno amolitur, ac venerẽ arcet. Succus ad eadem valet, ſed viribus infirmior. Reponitur in fictili nouo lac eius, antea, vt in alijs liquaminibus moris eſt, inſolatum.

De Gingidio. CAP. CLIIII.

g Ingidiũ aliqui lepidion, Romani biſacutũ, Aegyptij doryſatrũ, Syri Adoriũ, Aphri Tiricta appellãt. In Syria & Ciliacia plerũq; naſcitur. Hærbula ſylueſtri paſtinacæ ſimilis, tenuior, & amarior, radice parua, cãdicãte, ſubamara. Olus hoc crudũ, coctũ, cõditũve eſtur magna ſtomachi vtilitate. Vrinã cit. Decoctũ ex vino potũ veſicæ prodeſt.

De Scãdice. CAP. CLV.

f Candix, quã Romani hærbã ſcanariã, aut aculã nominãt, ſylueſtre olus eſt, amarũ, ſubacre. Quod crudũ coctũve mãditur. Stomacho & ventri vtile. Decoctũ in potu, veſicæ, renibus & iocineri confert.

De Gallinaceo pede ceu caucalide. CAP. CLVI.

c Aucalis quam alij Caucũ, alij ſylueſtre daucun, alij myitin, Democritus Brion, Romani pedẽ gallinaceũ, aut pedẽ pulli, ægyptij ſeſelin vocant, cauliculo eſt dodrantali, aut maiore, hirſuto, folijs apio ſimilibus, fœniculi modo per extrema multifidis, hiſpidiſq;, candida in cacumine vmbella, ſuauiter olente. Crudum coctũve olus eſtur. Vrinã mouet.

De Eruca CAP. CLVII.

e Vzomon Romani Erucam vocant, ægyptij Ethericẽ, pœni aſuric. Cruda eruca venerẽ largiore cibo concitat. Semen eodem effectu prodeſt. Vrinã cit. Aluo perq̃ cõmodata. Semine ad condimẽta vtuntur, quod vti in longũ tẽpus aſſeruetur, adiecto lacte aut aceto, digerunt in paſtillos. Gignitur etiamnũ ſylueſtris eruca, maxime in iberia, quæ occidentẽ ſpectat. Cuius ſemine pro finapi incolæ vtuntur. Vrinam vehementius pellit, multo ſatiua acrior.

De Ocimo. CAP. CLVIII.

o Cimũ vulgo cognitũ. Id copioſiore cibo oculorũ aciẽ hebetat. Aluũ mollit. Spiritum mouet. Vrinã pellit. Lac euocat. Aegre tamẽ cõficitur. Illitũ cũ polline polentæ, aceto & roſaceo, pulmonũ inflãmationibus auxilio eſt. Draconis marini et ſcorpionis ictibus per ſe prodeſt, & cũ vino chio oculorũ doloribus. Succus viſus caliginẽ abſtergit. Deſtillationes exiccat. Semẽ potũ cõuenit inſaniẽtibus, difficili vrinæ, inflatiſq;. Naribus hauſtũ ſubinde mouet ſternutamẽta. Quod idẽ hærba efficit. Sed oculos premi neceſſum

Digitized by Google

eſt,cũ ſternutamẽtũ vrget.Sũt qui in cibis abdicãdũ cẽſeãt.Quãdoqui dẽ mãducatũ, & in ſole poſitũ,vermiculos gignat.Aphri autẽ adijciunt,ſi feriãtur a ſcorpione,qui Ocymũ ederit,nullo cõflictari dolore.

De Orobanche. CAP. CLIX.

o Robanchen,alij Cynomorion appellãt,a ſimilitudine canini genitalis, Cyprij tyrſinen, cõmuniter lycon. Cauliculus eſt ſeſquipedalis & iterdũ maior,ſubruber, hirſutus,tener,folio pingui, flore luteo, aut cãdicãte,radice digiti craſſitudine,& cum ariditate flacceſcit caulis, fiſtuloſa.Hãc inter legumina naſci cõſtat,& ea ſtrangulare.Vnde Orobanche ſibi cognomẽtum vſurpauit. Eſtur vt olus cruda,& in patinis aſparagi modo decocta.Legumentis addita,coctionẽ accelerare creditur.

De Barbula hirci. CAP. CLX.

b Arbula hirci quæ ab alijs come vocatur,breui eſt caule,foliis croci,radicelõga, dulci,ſupina, magno ſuper caulẽ calyce, e cuius ſummo ſemen nigrũ depẽdet. Vnde nomẽ inditũ eſt, Hærba eſui apta eſt.

De Ornithogalo. CAP. CLXI.

o Rnithogalũ cauliculus eſt tener, cãdicãs,tenuis,ſeſquipedalis,tribus aut quattuor in cacumine mollibus agnatis, a quibus flores prodeunt,foris hærbacei,& cũ hiantes ſe pandunt lactei viſuntur.Inter quos diſectum vt milio capitulũ emicat. Coquitur cũ pane vt melanthiũ.Radix bulboſa,cruda & cocta manditur.

De Tuberibus. CAP. CLXII.

t Vbera rotundæ radices ſunt,ſine caule,ſine folijs,flaueſcentes. Vere fodiuntur. Cruda & cocta eduntur.

De Smilace. CAP. CLXIII.

h Ortenſia ſmilax frutex,cuius ſemen a nonnullis lobia vocatur.Folia habet hederæ,molliora tamen,tenues caules, & capriolos vicinis fruticibus circumuolutos, qui tantum adoleſcunt,vt topiarum quoddam tabernaculũ effingere videatur.Fructũ fœnigræci profert longiorẽ,& corpulentũ, in quo ſemina renũ ſimilia ſed inæquali colore recludũtur,quæ quadã ex parte fulueſcũt.Fructus cũ ſemine in oleribus aſparagi modo mãditur.Vrinã ciet,& tumultuoſa ſomnia facit.

De Medica. CAP. CLXIIII.

m Edica cum recenter prodijt,folijs & caule trifolio pratenſi ſimilis eſt. Procedens vero folia contrahit, caules edens trifolij, in quibus ſemen lendis magnitudine dependet. Quod in cornicula incuruatur. Id ficcatum iucundi ſaporis gratia, conditaneo ſali ammiſcetur. Viride ſemẽ quibus refrigeratione opus eſt illitu ſuffragatur.Hærba tota pro gramine vtuntur,qui pecora alunt.

Digitized by Google

De Aphaca. CAP. CLXV.

Phaca in aruis naſcitur, altior lenticula, tenuioribus folijs.
a Siliquas maiores fert, in quibus terna quaternaue ſemina, lẽte minora, continẽtur. Quæ adſtringendi vim habẽt. Quare torrefacta, ſtomachi aluiq; fluctiones ſiſtunt, ſi freſa lentis more decoquantur.

De Porro capitato. CAP. CLXVI.

Apitatũ porrũ inflationẽ facit. Noxiũ ſuccũ creat. Tumultuoſum ſomnũ parit. Vrinã ciet. Aluo accõmodatur. Extenuat. Oculorũ aciẽ hebetat. Menſes pellit. Sed lædit exulceratam veſicã renesq;. Cũ ptiſana vero cocta eſu pectoris vitia extrahit. Coma eius in aqua maris & aceto cocta, in deſeſſionibus, ad præcluſiones vuluæ & duricias, vtilis habetur. Porrũ bis aqua mutata cocta, aut frigida maceratũ, dulceſcit, & multo minus inflat. Semẽ acrius eſt, & quãdam adſtrictoriã vim habet. Quare ſuccus cũ aceto, addito thure aut manna, ſanguinis profluuia ſiſtit, maxime ſi naribus erumpat. Venerẽ ſtimulat. Contra omnia thoracis vitia tabẽq;, pro delinctu efficax eſt. Arteriã eſu purgat. Sed ſi aſſidue eſtur, viſus obſcuritatem inducit. Stomacho aduerſatur. Succus ex melle potus, aut illitus, cõtra beſtiarũ morſus auxilio eſt. Cũ aceto & thuris polline, lacte aut roſaceo, vtiliter auriũ doloribus & ſonitui inſtillatur. Varos tollunt folia illita cũ vua rhois, quã ad obſonia vtuntur. Epinyctidi medẽtur. Cruſtas ex ſale illita rũpunt. Veteres ſanguinis reiectiones cohibent, ſi binis drachmis & æquali baccharum myrti pondere bibantur.

De Ampelopraſſo. CAP. CLXVII.

Mpelopraſſum ſtomacho magis aduerſatur. Et plus porro
a excalfacit. Vrinam & menſes vehemẽtius ciet. Id contra ſerpentium morſus eſſe conuenit.

De Cepa. CAP. CLXVIII.

Rommyon aliqui Polijdos vocãt, magi calabotim, Romani Cepam. Cepa lõga acrior eſt q̃ rotũda. Itẽ flaua q̃ candida, & ſicca q̃ viridis, & cruda q̃ cocta, aut condita. Omnes tamen mordent. Flatus gignũt. Appetentiam inuitant. Sitim mouẽt. Et extenuant. Faſtidiũ pariunt, & expurgãt. Aluo vtiles ſunt. Eæ detractis purgamẽtis in oleũ conjectæ, hæmorrhoidas, reliquoſq; excretionum exitus laxãt, ſubditæ pro balanis. Succus cũ melle illitus oculorũ hebetudinibus, argemis, nubeculis, & incipiẽtibus ſuffuſionibus auxiliat. Anginæ eodẽ perungũtur. Suppreſſos mẽſes pellit. Caput purgat naribus infuſus. Canis morſibus cũ aceto ruta & melle illinit. Cũ aceto autẽ perũctas in ſole vitiligines ſanat. Et cũ pari ſpodio ſcabras lippitudines ſedat. Varos cũ ſale reprimit. Contra calcẽamẽtorũ attri-

Digitized by Google

tus,cũ gallinaceo adipe vtilis eſt. Citæ aluo prodeſt. In auribus ſonitũ ac grauitatẽ emẽdat. Ad purulẽtas aureis & eliciẽdã earũdem aquã valet. Alopeciæ earũ ſucco perfricantur,qui celerius q̃ alcyonium,pilos euocat. Largiore cibo cepa capitis dolores ciet. Coctaq; vehemẽtius vrinã pellit. Eos lethargicos efficit, qui valetudinibus aduerſis, ea etiã cocta,plus æquo veſcãtur. Cum paſſis vuis & fico illita,tubercula concoquit, & celerrime rumpit.

De Allio. CAP. CLXIX.

a Allium græci Scorodon,alij Geboſcon,alij Elaphoboſcon vocãt. Quoddam ſatiuũ atq; hortenſium habetur. Quod in ægypto,ſingulari vt porrũ capite cõſtat,dulce,in purpureũ vergẽs,paruũ. Reliqua vero magna & cãdida, ex pluribus coagmentãtur nucleis,quos aglithas græci nominãt. Aliud eſt ſylueſtre quod opioſcorodon id eſt anguinũ vocãt. Vis alij acris eſt. Excalfacit. Mordet. Excernit. Aluũ turbat. Inflationes facit. Stomachũ exiccat. Sitim gignit. Flatũ permouet. Aciẽ oculorũ eſu hebetat. Eoſdẽ effectus præbet anguinũ,quod & elaphoſcorodon dicitur. Latas ventris tineas in cibo ſumptũ abigit. Vrinas detrahit. Contra viperarũ ictus,& priuatim hæmorrhoidũ prodeſt, ita vt non aliud magis, ſi cum vino iugiter adſumatur,aut tritũ in eodẽ ebibatur. Cõtra rabioſorũ morſus & illitu & cibo valet. Magnæ & allio vtilitates contra aquarũ mutationes. Vocẽ clarificat. Veterẽ tuſſim crudũ coctũve lenit. Potũ autẽ cũ origani decocto,pediculos & lendes enecat. Cremati cinis illitus ſugillationibus cũ melle,& alopecijs cũ nardino vnguine,medetur. Eruptiones papularũ cũ oleo & ſale ſanat. Vitiligines,lichenas,lẽtigines, vlcera capitis manãtia,lepras, & furfures,eximit. Cum thure et teda decoctũ,dentiũ dolorẽ leuat,ſi in ore cõtineatur. Cõtra venenatos muris aranei morſus,cũ ficulneis frondibus & cumino illinitur. Feruefactæ comæ ius,fœminarũ deſeſſionibus additũ,menſes & ſecũdos partus extrahit. Alliũ eiuſdẽ gratia ſuffitur. Factũ ex eo & nigra oliua intritũ,eſu cit vrinã. Laxat venarũ ſpiracula. Hydropicis vtile.

De Scordopraſſo. CAP. CLXX.

ſ Cordopraſſum magnitudine porrũ æquat, qualitatũ porri & allij particeps. Vnde promiſcuas ſibi vires ex vtroq; vendicauit,effectus allij & porri præbẽs,inefficacius tamẽ. Coctum porri modo dulceſcit,& in olerum vicem tranſit.

De Sinapi. CAP. CLXXI.

ſ Inapi hortenſiũ, aliqui napi, Romani Sinapi vocãt. Eligi debet maturũ,valde ruffũ,nõ magnopere ficcũ,ſed quod fractũ interne vireſcat,& quoddã ſucco madeat, cæſium colore.

Digitized by Google

Siquidē recēs id genus, adultū q̄ habetur. Ad calfaciendū it, extenu andū, extrahendū, efficax eſt. Ad eliciendā capitis puitā manditur. Cōtrapræduros tōſillarū tumores, ac veterē calloſā q̄ arteriæ ſcabriciem, ſuccus ex aqua & melle, conuenienter gargarizatur. Sternutamenta ciet, tritum & naribus admotum. Comitialibus quoq̄ auxiliatur. Fœminas vuluæ ſtrangulatu oppreſſas excitat. Lethargicis, deraſo capite, illinitur cum ficis amiſtum, donec rubeſcat locus. Ad coxendicum cruciatus, lienes, & omne genus dolores confert, cū permutandæ valetudinis cauſa, ex alto vitia extrahenda ſunt. Alopecijs illitum medetur. Faciem purgat. Sugillata cū melle adipe aut cærato rapit. Feræ impetigines, & lepræ, eo cum aceto perunguntur. Contra febrium circuitus aridum bibitur, aut potui polētæ modo inſpargitur. Extrahētibus emplaſtris, ſcabiemq̄ extenuantibus, vtiliter ammiſceri ſolet. Grauitati aurium & ſonitui, cum fico impoſitum prodeſt. Succus ad hebetudines oculorum & genarum ſcabricias magna vtilitate illinitur. Expreſſus recenti ſemine ſuccus in ſole ſiccatur.

De Naſturcio. CAP. CLXXII.

c Ardamon alijs Cynocardamon, alijs iberis, alijs Cardaminaca, Aegyptijs Semeth, Romanis Naſturcium dicitur.

Optimū cōſtat eſſe Babilonicū. Omniū ſemen eſt acre. Excalfacit. Stomacho aduerſatur. Aluum turbat. Tineas excutit. Lienē imminuit. Partus exanimat. Vrinā cit. Venerem ſtimulat. Sinapis & Erucæ ſimile intelligitur. Lepras & impetigines abſterget. Illitū cum melle lienem extenuat. Fauos expurgat. Pulmonū vitia extrahit, ſorbitionibus incoctū. Serpentiū venenis potū reſiſtit, atq̄ eas ſuffitu fugat. Capillorū defluuia cohibet. Carbūculos ad ſuppurationē perducit & rumpit. Coxendicibus cum polēta commode ex aceto illinitur. Tumores collectionesq̄ diſcutit. Emittit furunculos, illitum cum muria. Hærbæ ad omnia eadem effectus, licet minor.

De Thlaſpe. CAP. CLXXIII.

t Hlaſpi aliqui Thlaſpidion, alij Sinapi perſicū, alij Myiten, alij ſylueſtre ſinapi, alij Daſmophon, alij Myopterō, alij Bitron, Egyptij Sintēpſum. Romani Scādulatiū, alij Capſellam, aut pedē gallinaceū vocant. Hærbula anguſtis folijs, digitali longitudine, in terram verſis, ſuppinguibus, in cacumine diuiſis, ſeſquipedali cauliculo, tenui, non ſine adnaſcentibus ramis, fructu circa ipſum totū, ab extremo in latius ſe pandēte, ſemine naſturcij incluſo, lēticulæ effigie, niſi quod infringitur. Vnde nomē accœpit. Flos albicat. Naſcitur in ſemitis, & ſepibus, foſſiſq̄. Semen aſperi guſtus, excalfaciens. Bilem & pituitam vtrinq̄ extrahit, potum acetabuli menſura. Pro-

Digitized by Google

deſt iſchiadicis infuſum. Sanguinem potu educit. Internas ſuppurationes rumpit. Menſes ciet. Sed partus enecat. Alterum Thlaſpi tradit Crateuas, quod aliqui perſiconapi vocant, latis folijs, radicibus magnis, vtile iſchiadicorum infuſioni.

De Arabide. CAP. CLXXIIII.

Rabis hærba ad cubiti altitudinẽ aſſurgit, tenues ſpargẽs ramos, et ex vtroq; latere folia, ceu lepidij, ſed molliora, et cãdidiora. In cacumine vero ſabuci vmbellã gerit, cãdidos flores habentem. Hærba hæc cum ptiſana coquitur, in cappadocia maxime. Semen aridũ pro pipere obſonijs ammiſcetur.

De Irione. CAP. CLXXV.

Ryſimon aliqui chamæplion, Latini irionem vocãt, magi herculis alphita, Aegyptij erethmon. Iuxta vrbes, domicilia hortoſq; naſcitur, folijs erucæ ſylueſtris, cauliculis in lori modũ lentis, floribus luteis, ſiliquis in cacumine gracilibus, vt fœnugræco corniculatis, ſemine naſturcij, exiguo, vrentis guſtus. Contra thoracis fluctiones efficax eſt, & ſi purulenta extuſſiuntur. Regio morbo & lumborum vitijs prodeſt. Cõtra venena in delinctu cum melle datur. Illinitur ex aqua aut melle vtiliter cæcis carcinomatibus, parotidibus, duricijs mammarum, & teſtium inflammationibus. In totum extenuat, & calfacit. Mitius multo ad clyſteres fiet, ſi aqua madeſcat atq; torreatur, vel linteo illigatum, oblito adipe peraſſetur.

De Pipere. CAP. CLXXVI.

Iper in India naſci, breui arbore traditur. Quæ inter initia, prælongum fructum, veluti ſiliquam promit. Quod longũ piper eſt. Habet intus aliquid tenui milio ſimile, quod tandẽ in perfectum piper euadit. Id autẽ ſuis temporibus adultum, racemos emittit grana ferentes, quæ noſcimus. Ea acerba candidum piper faciunt, aptum ocularibus remedijs, antidotis, & medicaminibus, quæ cõtra venenata parantur, theriaca vocãt. Longũ vero vehementius mordet. Et quoniam priuſq; ematureſcat decerptum eſt, ſubamarum relinquitur. Antidotis & theriacis medicaminibus expetitum. Nigrũ vero, vtpote quod tempeſtiua maturitate collectum ſit, odoratum eſſe cõſtat, candido ſuauius, acrius & ori gratius, necnon ad condimẽta vtilius. Sed cãdidum, adhuc in acerbum vergens, prædictis infirmius eſt. Eligi oportet grauiſſimum, plenum, nigrum, ſine multis rugis, recens, minime furfuroſum. Inueniuntur etiamnũ in genere nigri ſemina macie confecta, caſſa & inania, quod vocant braſma, Indorum lingua, ſic ſignificante abortum. Vis omnium excalfacit. Vrinam ciet. Cõcoquit. Extrahit. Diſcutit. Abſterget caliginem quæ oculis obuerſatur.

Digitized by Google

Piper febrium rigoribus siue potu, siue illitu, subuenit. Serpentiū mor sibus auxiliatur. Partus extrahit. Conceptum adimere creditur, statim ab initu suppositum. Tussi omnibusq; pectoris vitijs siue eclegmate, siue potu, succurrit. Anginæ eo & melle conuenienter perungūtur. Potum cum recentibus lauri folijs, tormina discutit. Cum vua passa manducatum pituitam a capite elicit. Valitudinem tuetur. Dolores finit. Appetentiam mouet. Concoctionem adiuuat, in embammata additum. Strumas cum pice discutit. Vitiligines ex nitro emaculat. Fictili nouo, vt aiunt, motum torretur. Non est huius arboris radix gingiber, vt aliqui existimauere, sicuti paulo post ostendemus. Namq; piperis radix costo similis est, gustum calfaciens, eiq; hygræ cognomentum est. Hæc lienem reprimit, cum aceto illita aut pota. Caput etiam purgat, manducata cum vua taminia quam staphidem agriam vocant.

De Gingiberi. CAP. CLXXVII.

g Ingiberis sui generis plāta est, in troglodytica Arabia magna ex parte nascens. Qua virente ad multa, perinde ad quæ nos ruta, vtuntur. Et primis potibus & edulijs ammiscent. Huius radices cyperi modo paruæ sunt, candicātes, & odoratæ, atq; piper sapore imitantur. Eligi debent quæ teredines non nouerunt. A multis tamen ob id condiuntur, q̄ celeriter cariem sentiant. Fictilibus in italiā asportātur. Gingiberis cibo cōueniens est. Et cū condimento assumitur. Excalfactoriam vim & excoquentem habet. Aluum leniter emollit. Stomacho vtile est. Efficax aduersus ea quæ oculis caliginem offundunt. In antidota addi solet. In totum piperi viribus nō dissimile.

De hydropipere. CAP. CLXXVIII.

h ydropiper apud aquas nascitur, quæ stagnant, aut pigro lapsu repunt. Caulem ædit angulosum, prædurum, multis alis concauum, folia mentæ, maiora, melliora, candidioraq;, gustu piperis, acri, citra tamen illam odoris gratiam. Fructum acrem in surculis paruis, prope folia racematim cohærētem. Folia cum semine illita tumores veteresq; duricias discutiūt. Sugillata delēt. Quæ postq̄ inaruerūt, tusa pro pipere in obsonijs ammiscentur. Radix parua, nullius in medicina momenti.

De Ptarmica. CAP. CLXXIX.

p Tarmica frutex est, surculos habens paruos, multos, & rotūdos, abrotono non dissimiles, & circa eos folia oleæ, lōga, & in cacumine capitulū vti anthemidis, paruū, rotundū. Quod suo acri odore sternutamētum excitat. Vnde nomē accœpit. Folia cū

Digitized by Google

floribus illita ſugillationes rapiunt. Flores ſternumenta efficaciſſime mouent. Naſcitur in montibus & petroſis.

De Radicula ſeu lanaria hærba. CAP. CLXXX.

f Truthium ab aliquibus Cerdon, ab alijs Catharſis, ab alijs Struthocamelus, a quibuſdã chamærrhyton, a magis Calyrhyton, a Latinis lanaria hærba aut radicula appellatur. Nota eſt hærba, qua purgãdis lanis vtuntur, qui eas eluunt. Huius radix eſt acris. Vrinam ciet. Prodeſt tuſſi, quam iecur excitauit, & orthopnœæ ex melle ſumpta cochlearis mẽſura. Aluũ ſoluit. Eadem cũ panace & capparis radice, calculos frãgit, & cum vrina exturbat. Duriciem lienis abſumit. Menſes impoſita trahit. Partus enecat. Cum polẽta autem & aceto illita, lepras tollit. Tubercula diſcutit, cũ farina hordeacea & vino decocta. Miſcetur & malagmatis & colyrijs claritatis cauſa. Sternutamenta mouet. Per os purgat, trita cũ melle & naribus infuſa.

De Cyclamino. CAP. CLXXXI.

c Cyclaminus a quibuſdã Cyſanthemon, ab alijs Cyſſophyllon, ab alijs Chelonion, alijs ictyopheron, ab alijs Silene, a Zoroaſtre Triphalites, ab Oſthane Aſpho, a Magis Miaſpho, Aegyptijs Theſce, a Romanis rapũ terræ aut terræ vmbilicus vocatur. Folia habet hæderæ, purpurea, varia, in quibus ſuſq; deq; albi cãt maculæ, caule nudo, quaternos digitos æquãte, floribus in eo purpureis, roſarum effigie, radice nigra & aliquantum lata, vt rapum videri poſſit. Quæ cum hydromelite pota, pituitam aquamq; detrahit. Mẽſes potu appoſituve ciet. Tradunt, ſi prægnans radicem tranſgrediatur, abortum fieri. Partũ appenſa accelerat. Contra venena præſertim leporis marini, ex vino bibitur. Illita cõtra ſerpentium ictus remedio eſt. Radix immiſta vino inebriat. Regium morbum diſcutit, tribus drachmis pota, cum paſſo aut diluto mulſo. Sed oportet eum qui ebibit, multis veſtibus contectum, loco calido, & perfrictionibus tuto, recumbere, quo facilius exudet. Eiecti autem ſudores fellei colore inueniuntur. Succus eius ad purgandum caput, naribus infunditur. Ad deijcienda quoq; alui excrementa, in vellere ſedi ſubijcitur. Illito vmbilico & imo ventre coxarum tenus, aluum emollit. Sed abortum efficit. Suffuſionibus, & retuſæ oculorum aciei, oblitus cum melle ſuccus prodeſt. Medicamentis abortum inferentibus, ammiſcetur. Succus cũ aceto illitus, prociduã ſedem reſtituit. Exprimitur tuſa radice ſuccus, & ad mellis craſſitudinem decoquitur. Radix cutem purgat. Eruptiones papularum reprimit. Vulneribus ex aceto aut melle medetur. Lienem abſumit. Vitia cutis in facie, & alopecias emendat. Eius decocto

Digitized by Google

luxata, podagras, & capitis vlcuſcula, pernioneſq; foueri congruum eſt. Ipſaq; in oleo vetere feruefacta, illito oleo, vlcera ad cicatricẽ perducit. Cauata radix oleo expletur, & cinere feruenti imponitur, adiecto interdũ tyrrhenicæ cæræ momẽto, vt ſtigmẽti craſſitudinẽ vnguẽ tum cõtrahat, cum primis vtile pernionibus. Radix ſcyllæ modo cõciſa reponitur. Narrant ad amatoria aſſumi contuſam, & in paſtillos diuiſam. Naſcitur in vmbroſis, maxime ſub arboribus.

De Altera Ciclamino. CAP. CLXXXII.

e St & altera Cyclaminus, quam Ciſſanthemon, aut Ciſſophyllon vocant, minoribus q̃ hedera folijs, geniculatis caulibus, craſſiſq;, circa vicinas arbores caprioloru̇m modo ſe voluẽtibus, flore cãdido, odorato, acinis hederæ mollibus, lenti guſtus, aliquantulum acris, radice ſuperuacua. Naſcitur in aſperis. Huius acini, drachmæ vnius pondere poti cum vini albi cyathis duobus triginta diebus, lienem per vrinam & aluum abſumunt. Ad orthopnœam bibitur. Reliquias a partu purgat.

De Dracunculo. CAP. CLXXXIII.

d Raguntium magnũ aliqui Aron, alij Iſaron, alij Iaron, alij Geracicon, alij Biaron, alij Armiagrion, alij Cyperida vocant. In vmbroſis ſepibus gignitur. Caulem habet rectum, læuem, duum cubitorum, baculi craſſitudine, verſicoloribus draconũ maculis, purpureis tamen euincentibus. Folia rumicis, inflexa. Fructũ ſummo caule facit, racemoſum, coloris primum cineracei, mox per maturitatem in crocum & purpuram vergentis, radicem prægrandem, rotundam, candidam, cortice tenui veſtitam. Colligitur, & dum matureſcit ſuccus exprimitur, ficcaturq; in vmbra. Radix quoq; meſſibus effoditur. Elotaq; particulatim cõciditur, & funiculo tranſfixa ficcatur in vmbra. Cum diluta potione crudam coctamve, cum melle delingi prodeſt, contra orthopnœas, rupta, cõuulſa, tuſſim, & deſtillationes. Pota cum vino venerem ſtimulat. Vlcera quæ cacoethe vocantur, atq; phagedænica expurgat. Præſertim cum vite alba. Ex ea & melle collyria ad fiſtulas et partus euocãdos cõponũtur. Ad vitiligines cũ melle, efficaciter illinitur. Polipos & carcinomata abſumit. Succus ad oculorum medicamenta, item contra nubeculas, caliginem, albugineſq; effectum præbet. Herbæ radiciſq; odor, teneros cõceptus abortu vitiat. Item ſi triginta grana eius in poſca bibantur. Sunt qui eius ſuccum cum oleo, aurium doloribus infudere. Quinetiam folia, vtpote quæ adſtringant, vulneribus recentibus impoſuere, & cocta in vino pernionibus. Qui folia manibus affricuerit, aut radicẽ exemerit poſſe a vipera feriri, inficiantur.

Digitized by Google

De Dracunculo paruo. CAP. CLXXXIIII.

d Racũculus paruus folio cõſtat hederaceo, magno, cãdidis notis inſigni, caule recto, bicubitali, verſicolore, maculis reſperſo purpureis, ita vt anguẽ plane referat, baculi craſſitudine. Fructus ſũmo caule racematim cohæret, colore primũ felleo, & cũ ematuruit, croceo, guſtu feruẽs, mordaxq;, radice rotunda, bulboſa, raphano nõ abſimili, tenui obducta cortice. Naſcitur in ſepibus vmbroſis. Seminis ſuccus cum oleo inſtillatus, aurium dolorem mitigat. Naribus etiã ex lana impoſitus, polipum abſumit. Carcinomata illitu ſiſtit. Triginta eius grana, ſi in poſca bibantur, abortus inferunt. Odorem aiunt poſteaq; flaccidi flores emarcuerunt, conceptus adhuc teneros enecare. Radix excalfacit. Orthopnœis, ruptis, vulſis, tuſſi, deſtillationibus, auxiliatur. Humores pectoris excreatu faciles reddit, ſiue cocta toſtaq; cum melle, aut per ſeſe edatur, ſiue farina eius ex melle delingatur. Vrinam pellit. Venerem excitat, cum vino pota. Phagædenas vlcerum, & quæ cacoethe vocantur, trita cum melle & brionia alba, expurgat, & ad cicatricem perducit. Collyria ex ipſa ad fiſtulas & eijciendos partus fieri ſolent. Qui radice ſuas manus perfricuerunt, a viperis feriri negantur. Illita ex aceto vitiligines emaculat. Folia recentibus vulneribus, concerptorum linteolorum vice, cõuenienter imponuntur. Decoctam in vino pernionibus appoſuiſſe prodeſt. Caſeus foliis inuolutus, a putredine defenditur. Succus radicis ad nubeculas, albugines, & oculorum caligines cõuenit. Radix cruda cocta ve, ad ſanorũ vſus, pro olere recipitur. In gymnetidibus iſulis, quæ calarides vocantur, coctam radicem cum melle multo, in cõuiuijs placentarum loco offerunt. Radix meſſibus effoditur, lotaq; fruſtatim conciditur, & lino traiecta ſiccatur in vmbra, & ita reconditur.

De Aro. CAP. CLXXXV.

a Ron apud ſyros Lupha vocitatũ, aliqui Alymon, alij Thymon, alij Dracontiam, Cyprij Collocaſſion dicunt. Folia emittit dracunculi, ſed longiora, & paucioribus diſtincta maculis, caulem ſuppurpureum, dodrantalem, piſtilli ſpecie, a quo croceum ſemen exit. Radice dracũculi alba, quæ decocta eſtur, vtpote cum minus acris ſit. Folia ad eſum condiuntur, & arida per ſe, decocta mãduntur. Radix ſemen & folia, dracunculi vires habent. Priuatim radix ex fimo bubulo podagris illinitur, & dracunculi more reponitur. In totum ob mitiorem eius acrimoniam, in cibum expetitur.

De Ariſaro. CAP. CLXXXVI.

a Riſarum exigua hærbula eſt, cuius radix oleæ magnitudinẽ implet, longe maioris q; Aron acrimoniæ. Vnde illitu no-

Digitized by Google

mas fistit. Fiũt collyria ex ea ad fistulas. Illitu radicis, genitale animalis cuiuscunq; in perniciem agitur.

De Hastula regia. CAP. CLXXXVII.

h Astulã regiã græci asphodelon, alij Nartheciõ, Romani albucũ vocãt, vulgo notũ. Folijs est maioris porri, caule læui, ferẽte in cacumine florẽ, quẽ Anthericon appellãt. Radices subiacẽt oblõgæ, rotũdæ, glãdibus similes, gustu acres. Quæ excalfaciunt. Vrinas & menses epotæ ciũt. Lateris doloribus, ruptis, conuulsis & tussibus, drachmæ põdere potæ ex vino medẽtur. Ea vero vomitiones adiuuat, ludicri tali magnitudine commanducata. A serpente demorsis datur aptissime. Verum trium drachmarum pondere, foliis floribus & radice ex vino, morsus illinire oportet. Item vlcera sordida & depascentia. Mammarum quoq; & testiũ inflãmationes, tuberacula, furunculosq;, decoctis in fæce vini bulbis. Recentibus oculorũ inflammationibus ex polenta auxiliatur. Radicis succus adiecto vetere vino dulci myrrha & croco decoquitur, fitq; perq; vtile oculis medicamentum. Ad purulẽtas aureis per se, aut cũ melle vino & myrrha tritus, prodest. In contrariã aurẽ infusus, dentium dolorem mitigat. Cinis e radice illitus, alopecias ad pilum reducit. Oleum in excauatis radicibus igni decoctum, illitu exulceratis pernionibus & ambustis igni, cõducit. Surditati, instillatus in aurem, auxiliatur. Candidã vitiliginem lintheo antea perfrictam in sole, illita radix emendat. Semen floresq; in vino poti scolopendræ & scorpionum venenis, mirũ in modum resistunt. Aluum purgãt. Floret messibus albucum. Quare æquinoctio verno antequam semen adoleuerit demetendum. Radicẽ aiunt potam, veneris cupiditatem inhibere. Quod hærbarius Cratæuas asseuerat. Addiditq; sanare podagræ dolores, si drachmæ pondere bibatur.

De Bulbo vomitorio. CAP. CLXXXVIII.

b Vlbus quem vomitorium vocant, folia habet lentiora multo & lõgiora bulbo cibario, radicem similem, cortice magno. Ea mansa, aut decoctum eius potum, vesicæ malis medetur. Vomitiones mouet.

De Bulbo cibario. CAP. CLXXXIX.

c Ibarius bulbus vulgo cognitus, a nobis estur. Stomacho & aluo vtilis ruffus, & ex aphrica delatus. Amarus vero & scylinus, stomacho aptior est, & concoctionem adiuuat. Bulbi omnes acrimoniam habent. Excalfaciunt. Venerem stimulant. Linguam tonsillasq; exasperant. Multum alimenti præbent. Carnes creant. Inflationem pariunt. Luxatis, fractis, articulorũ doloribus effi-

Digitized by Google

caciter illinũtur. Spicula extrahunt. Gangrænas & podagras ex melle aut per ſeſe, hydropicorũ tumores, & canũ morſus cũ melle & piperis polline illiti cohibent. Stomachi dolores mitigãt. Furfures & vlcera quæ in capite manant, cũ toſto nitro abſtergunt. Sugillata varoſq; per ſe aut ex oui luteo, & lentigines cum melle & aceto, emẽdant. Fractis auriculis vnguibuſq;, ex polẽta medentur. Ijdem calidis cineribus torrefacti, tollũt ficus. Item cum cinere e mænarum capitibus, impoſiti. Cremati vero & cum alcyonio miſti, vitia cutis in facie, atraſq; cicatrices, in ſole illiti emaculant. Faciunt ad rupta, ſi cũ aceto cocti edãtur. Sed copioſiore eorum cibo abſtinendum. Quoniã neruos tentant. Cocti cum polenta, & ex ſuillo adipe impoſiti, tumores ac tubercula velociſſime ad ſuppurationem perducũt & rumpũt.

De Scilla. CAP. CXC.

f Scilla vim acrem atq; feruentem habet. Aſſatam multo vtilio remeſſe conſtat. Polline aut luto oblita, in clybanũ conijcitur, aut carbonibus obruitur, donec obducens farina ſufficiẽter intoſta fuerit. Qua exempta ſi non emolleſcat, altera farina aut luto circumlinitur, & eadem quæ prius fiunt. Nam quæ ita non aſſatur, interaneis maxime noxia eſt. Torretur itẽ in olla, indito operculo, quæ in furnum demittatur. Sumi etiam ſolet medium, direptis viuo tenus tunicis, quod fruſtatim conſectum coquitur, mutata ſæpius aqua, donec ipſa nec amaritudinem aut acrimoniam habeat, traiectaq; lino fruſta ſiccantur in vmbra, ita vt ne vlla quidem parte ſe contingãt. His ſcillæ ſegminibus ad oleũ, vinũ, aut acetum ſcillinũ vtimur. Ad rimas pedum, interna pars crudæ ſcillæ in oleo feruefacta, aut cum reſina liquefacta, imponitur. Decocta in aceto demorſis a vipera, cataplaſma eſt. Ad ſingulas aſſæ parteis adiectis octonis toſti ſalis, cochlear vnũ aut alterum damus ieiunis, ad emolliendam aluum. In potu autem & odoratis medicaminibus, quibus vrinã ciere volumus, hydropiciſq; & ſtomachicis, quibus inflatat cibus, regio morbo, torminibus, in tuſſi vetere, ſuſpiriоſis & cruẽta extuſſiẽtibus, tres obolos in delinctu ex melle ſumpſiſſe ſatis eſt. Coquitur cũ melle, & eſtur eorũdẽ gratia, maxime vt concoctionem adiuuet. Strigmẽta per aluum extrahit. Cocta & ſimili ſũpta modo, eoſdẽ præbet effectus. Sed cauẽdus ſcillæ vſus, his qui inteſtinũ ſentiũt vlcus. Ad penſiles verrucas & perniones, toſta efficaciter illinitur. Tritũ ſemẽ & in carica aut melle deuoratũ, aluũ emollit. Scilla in limine ianuæ ſuſpẽſa, mali medicamẽti noxã arcet.

De Pancratio. CAP. CXCI.

p Pancratium quod aliqui ſcillam appellant, radice eſt magni bulbi, ruſſo colore, aut ſuppurpureo, guſtu amaro ac feruente,

Digitized by Google

Folijs lilij,ſed longioribus. Scillæ vires & præparationē habet. Eo demq; pondere in morbis efficaciter aſſumitur. Cui tamen mitior q̄ ſcillæ facultas ineſt. Radicis ſuccus,cum erui farina digeritur in paſtil los,qui hydropicis ſplenicisq; cum hydromelite,commodiſſime dan tur.

De Cappari. CAP. CXCII.

Apparin aliqui Cynoſbaton,alij Capriam, alij Corui ma
c lū,alij Ophioſcorodon,alij Phylloſtaphylon,quidā Thal liam aut Petræam,alij Olophyton,alij ionitem,nōnulli Oli gochloron aut Acontion,aut Hippomanes,alij Trichomanes,Ma gi Potera,alij Pentheron,aut cor lupi,alij aloſchorodon,Romani in turim. Aphri Hærbieathon. Capparis aculeatus frutex eſt,qui in ter ra ſtratus magis in orbē euagatur. Spinas vt rubus habet,in hami mo dum aduncas. Folia mali cotoneæ,rotunda,fructum oleæ ſimilem,qui cum dehiſcens panditur,florem candidum promit. quo excuſſo,non nihil glandis oblōgæ figura inuenitur, quod apertum grana acinis pu nicorum ſimilia oſtendit. Radices lignoſas ſpargit, grandes, numero ſaſq;. Tenui ſolo, aſperiſq; locis, in inſulis iuxta domicilia naſcitur. Caulis, & fructus,cibi gratia condiuntur. Aluum turbat. Stomacho aduerſatur. Sitim gignit. Cocta tamen ſtomacho q̄ cruda vtilior eſt. Fructus drachmis duabus in vino potus,quadraginta diebus, lienem abſumit. Et vrinam,cruentumq; excrementum emittit. Bibitur vtiliſſi me in coxarum doloribus, & neruorū reſolutione, item ruptis & cō uulſis. Menſes ciet. Caput purgat. Dentium dolorem ſedat, ſemen ex aceto decoctum,colluto inde ore. Aridus radicis cortex ad eadem pro ficit. Vlcera omnia vetera, & ſordida,& quæ occalluerunt, expurgat. Lienoſis cum farina hordei illinitur. Dente demorſa dolori eius auxi liatur. Cum aceto trita,vitiligines albas abſterget. Radix foliaq; intri ta ſtrumas ac duricias diſcutiūt. Auriū vermiculos infuſus ſuccus ene cat. Aphrica,& Marmarica Capparis,vehemēter inflāt. Apula vo mitus facit. Libyca, & quæ rubro mari defertur, mirū in modū acris eſt. Siquidem in ore puſtulas excitat,gingiuaſq; oſſe tenus exeſt,quare in cibis non ab re damnatur.

De Lepidio. CAP. CXCIII.

Epidium aliqui gingidiū vocant. Hærbula vulgo nota. Mu
l ria cum lacte ſeruatur. Vis foliorum acris & exulcerans. Qua propter iſchiadicis illita, præſentiſſimum eſt auxilium, ſi cū helenij radice quarta parte horæ illinatur. Lienoſis ſimili modo pro deſt. Lepras eximit. Radix appenſa collo, dolore dentium liberare exiſtimatur.

Digitized by Google

De Ranunculo. CAP. CXCIIII.

r Ranunculum aliqui ſylueſtre Apium vocãt. Complura eius genera. Vis tamen omnibus vna, acris, & vehementer exulcerans. Nam vnum coriandri folijs conſtat, latioribus, ſubalbidis, pinguibus, flore luteo, interdum purpureo, caule gracili, cubitum alto, radice alba, exigua, amaraq;, multis capillamentis helebori modo fibrata. Naſcitur in limitibus humidis. Alterum lanuginoſius, longiori caule, pluribus foliorũ inciſuris, plerumq; in Sardonia proueniens, q̃acerrimum, quod ſylueſtre Apium appellant. Tertium minimum, odore graui, flore aureo. Quartũ huic ſimile, flore lacteo. Folia, flores & cauliculi recentes, illitu exulcerant, & cruſtas non ſine dolore gignunt. Quare vngues ſcabros extricant. Scabiem eximunt. Stigmata delent. Formicantibus verrucis, & penſilibus, alopecijſq; pauliſper illinuntur. Tepente decocto pernionesfouentur. Sicca radix tritaq; ſternutamenta ciet, naribus admota. Dentium dolorem appenſa leuat, ipſos tamen frangit.

De Fremio. CAP. CXCV.

f Remium, græci Anemonem, alij Agriam, aut nigram vocãt, alij Anemonem phœnicam, alij Enemion, nonnulli Mecon ion, alij Tragoceros, alij terræ parinem aut Barbylam. Oſtanes Berilion, Itẽ Ornios cheranion, Pythagoras Attractilida, Magi Cnicum agriam, Romani Orci tunicam. Duo fremij genera. Vnum ſylueſtre. Alterũ in cultis naſcens. Cuius multæ ſpecies. Vna phœniceum florem profert. Altera candicantem, aut lacteum, aut purpureum. Harum folia coriano ſimilia, tenuioribus prope terrã diuiſuris, caules lanuginoſos, tenues, in quibus flores vt papaueris, & in medio capitula nigra, aut cærulea. Radix oleæ magnitudine, aut amplius paulo grandeſcit, fermeq; geniculis quibuſdam cingitur. Sylueſtri amplitudo maior, latioraq; folia, & duriora. Oblongius caput, flore puniceo, multis radicũ capillamẽtis. Acrior eſt quæ nigra habet folia. Vis omnium acris. Ea de cauſa ſuccus naribus infuſus, purgat caput. Commanducata radix pituitam trahit. Decocta in paſſo & illita medetur oculorum inflammationibus. Cicatrices eorumdem & hebetudines emendat. Sordida vlcera abſtergit. Folia & caules, ſi cum ptiſana decocti edantur, copiam lactis præbẽt. Menſtrua ciunt, vellere appoſiti. Illiti quoq; lepras eximunt. Sunt qui errore ducti, argemonen nominari eupatorium putent. Quoniam a ſylueſtri fremio, argemonen & papauer quod Rhœam appellant, de quo inter papaueris genera referemus, propter colorum cognationem in floribus, diſtinguere non poſſunt. Verum papaueris & argemonæ color, minus puniceus

Digitized by Google

ſpectatur, & vtraq; tardius floret. Quinetiam Argemone croceum ſuccum, guſtu admodum acrem, reddit. Rhœas vero candidiorem & acrem. Inſuper fremio & rhœadi capitula ſylueſtris papaueris ſimilia inſunt, ſed in fremio ſuperne craſſiuſculum, in rhœade anguſtius. Fremij genera nec ſuccum remittunt, nec caput habent, ſed quaſi aſparagi cacumen. In aruis illa ſæpius enaſcuntur.

De Argemone CAP. CXVI.

a Argemone a Græcis Oenone vocatur, ab alijs Anthemis, alijs Homonœa, aliquibus flos campeſtris, Romanis Concordialis, aut Pergalia, alijs Lyburnia, Gallis Corona. Sylueſtri papaueri ſimilis eſt. Folia habet fremij, diuiſa, florē puniceū, caput in cauliculo papaueris rhœadis, oblongius, & ſummis partibus latū, radicem rotundā. Succū croci colore acrē, dimittit, Argema & nubeculas expurgat. Folia illitu inflammationes compeſcunt. Ea, vt hærbarius Crateuas author eſt, contuſa cum axungia ſtrumas diſcutit. Cribrata eius farina cum nitro & ſulphure ignem non experto. cōtra vitiligines efficax eſt. Eaſq; ficco linteo antea confrictas in balneis ſanat. Facit & ad ſcabiem.

De Altera Argemone. CAP. CXCVII.

a Altera eſt Argemone, quam Artemonen aliqui, alij Arſelam, aut Sarcocollam vocāt, Romani Argemoniam. Eaſq; ſylueſtri papaueri ſimilis eſt. Recens trita interciſiones impoſitu ſanat. Oculorum inflammationes mitigat. Pota cum aqua dyſentericis auxiliatur. Vulnera conglutinat. Conuulſis, & vellicatibus, impoſita medetur. Inflammationibus vtilis. Contra ſerpentium morſus cum vino bibitur.

De Anagallide. CAP. CXCVIII.

a Anagallis purpurea, quibuſdam Aeritis, aut Aegitis vocatur, alijs Sauritis, a Magis Oculi ſanguis, aut Chelidonion, Romanis Macia, Hetruſcis Maſytipos, Gallis Sapana, Dacis Cerceraphron. Anagallis communis, a quibuſdā Corchoron, alijs Halicacabon, alijs Zeliaurus, Magis Nycteritis, Aegyptijs Mecij, Romanis Aneciaton, Aphris Aſirriſœ. Duo eius genera: quæ tantū flore diſtāt. Nā quæ cæruleo flore eſt, fœmina dicitur. Mas quæ fœnico. Frutices ſunt parui in terra iacētes. Folijs in quadrāgulo caule puſillis, ſubrotūdis, ad Helxinæ folia accedētibus, ſemine rotūdo. Vtraq; mitigādi vim habet. Inflāmationē arcet. Adactos corpori

Digitized by Google

aculeos extrahit. Nomas cohibet. Succus caput gargarizatu purgat. Et naribus infusus, dolorem dentium lenit, si in aduersam narem injiciatur. Argema cum melle attico emendat. Retusæ oculorum aciei auxiliatur. Contra viperarum morsus, iocineris et renum vitia, ex vino bibere prodest. Tradunt eam quæ cæruleum ædit florem, procidua sedem reprimere. Quæ vero phœniceum, illitu euocare.

De Hedera. CAP. CXCIX.

h Edera aliquibus Citharon, alijs Cissaron, alijs Chrysocarpos, alijs Poetica, alijs Corymbethra, alijs Cyssion, alijs Dionysia, alijs Ithytherion, alijs Persis, alijs Cemos, alijs Asplenos, Romanis Sylua mater, alijs Hedera, Gallis Suibites. Hedera differentias multas in specie sortitur, generalissimas autem treis. Nam quædam candida est. Altera nigra. Tertia Helix. Candida fructum fert candidum. Nigra nigrum, aut croci æmulum, quam vulgus Dionysiam vocat. Helix fructum non gignit. Sed tenues habet palmites, & folia parua, anguloſa, & rubra. Hedera omnis acris est, & adstringens. Neruos tentat. Flos trium digitorum carptu, facit ad dysentericos, in vino bis die potus. Ambustis cum cærato illinitur. Recentia folia ex aceto cocta, aut cruda cum pane detrita, lienes sanant. Foliorum & corymborum succus, cum irino vnguento, melle aut nitro, naribus infunditur. Et contra veteres capitis dolores, caput eo cum aceto & rosaceo perfundi vtile est. Purulentis auribus, aut dolentibus cũ oleo medetur. Nigræ hederæ succus, aut epoti corymbi corpus infirmant. Mentemq; turbant largius sumpti. Acini quinq; triti, calfactiq; in punico cortice cum rosaceo, si instillẽtur a contraria aure, dolorem dentium mitigant. Denigrant capillum illiti corymbi. Folia in vino decocta illinuntur omnium vlcerum generi, etiam si cacoethe sint. Vitia cutis in facie & ambusta sanant, vti antea diximus decocta. Mouẽt menses triti & subditi cõrymbi. Ijdem poti post purgationes fœminarum, drachmæ pondere concipiendi spem adimunt. Pediculus foliorũ melle irrigatus, ac vuluæ inditus, menstrua & partus extrahit. Instillatus succus putrida tædia narium, graueolentiamq; emendat, & sanitati restituit. Lachryma hederæ psilothrũ est. Illitu pediculos enecat. Succus in aceto potus, contra phalangia prodest.

De Chelidonia. CAP. CC.

c Helidoniam magnam nonnulli Pæoniam vocant, alij Cratæam, alij Aubion, alij Glauciam, quidam Philomedion, alij Othonon, Romani Fabium, Galli Thonan, Aegyptij No-

Digitized by Google

thoth, Daci Cruſtana. Chelidonia maior, caule eſt cubitali aut altiore, ſurculoſo. Folijs ranunculi, multis, mollioribus tamẽ, & colore cæſijs, flore violæ albæ, ſecundum ſingula folia prodeunte. In ea ſuccus croci, mordax, acris, & aliquantulum ſubamarus, grauiter olens. Radix ſuperne ſingularis in multa crocea capillamenta fibratur. Siliqua ceu corniculati papaueris, tenuis, longua, in qua ſemẽ papauere maius recluditur. Succus in æreo vaſe, cum melle prunis decoctus, oculis claritatẽ adfert. Folijs, caule, radice, ſuccus exprimitur ineunte æſtate, & ſiccatus in vmbra digeritur in paſtillos Radix cum aniſo & vino albo pota medetur regio morbo, & vlceribus quæ ſerpunt. Impoſita cũ vino aut manducata, dentium dolorem ſedat. Hoc nomen ſibi videtur vendicaſſe, ꝙ aduentu hirundinum exoriatur, & diſceſſu emarceſcat. Sunt qui narrant hirundines matres excæcatis pullis adferentes hærbam viſũ reſtituere.

De Chelidonia minore. CAP. CCI.

c Helidonia minor, quam Tyrinon ſylueſtre aliqui nuncuparunt, hærbula eſt ſtolonibus conſtans, ſine caule, folijs hederæ, multo rotundioribus, & minoribus, teneris, & ſuppinguibus. Radices habet complures puſillas, in granorum tritici modum aceruatim cõgeſtas. Quarũ tres aut quattuor in longitudinẽ exeunt. Iuxta aquas naſcitur. Vis ei acris & fremij modo ſummam cutem exulcerat. Pſoras & ſcabros vngues eximit. Succus radicibus expreſſus ad purgandum caput, naribus infunditur. Decoctum eius cum melle gargarizatum vadide caput inanit. Et omnia pectoris vitia extrahit.

De Othonna. CAP. CCII.

o Thõnam aliqui maioris Chelidoniæ ſuccum eſſe aiunt. Alij ſuccum floribus corniculati papaueris expreſſum. Alij permiſtos cæruleæ Anagalidis, Hyoſcyami & papaueris ſuccos, eſſe cõtendunt. Alij Troglodyticæ hærbæ ſuccum, quæ Othõna vocatur. Naſciq; eam in eo Arabiæ tractu qui ad Aegyptum ſpectat. Othonna ſimilis Erucæ, perforatis crebro folijs & veluti a tinea deroſis, ſquallore obſitis, paucis. Flore croci, latifolio. Quare quidã fremij ſpeciem eſſe putauerunt. Extractus ſuccus oculorum medicamentis adijcitur, vbi expurgare eſt opus. Mordet enim & abſtergit omnẽ caliginem, quæ oculis offunditur. Tradunt humorem quẽdam ex hærba emanare, qui elotus ſemotis calculis, in paſtillos ad eadem digeritur. Aliqui tamẽ affirmant, lapidem eſſe Aegyptium, in Thebaide naſcentem, exigua magnitudine, candido colore, guſtu cum feruore quodam & adſtrictione, mordaci.

Digitized by Google

De Auricula muris. CAP. CCIII.

Myosota alij Myoton, alij Anthilion, alij Alsinen, nõnulli Myorthochon, alij Myrtosplenon, Latini muris auriculam vocant, Aphri Labatholabat. Nomen ideo accœpit q̃ musculorũ aures folijs imitetur. Lucos & sabulosa loca amat, ideo Alsine dicta est. Ea Helxinæ similis, sed humilior, ac folijs minor. Vim refrigeratoriam habet. Oculorum inflammationibus conuenienter expolenta illinitur. Succus eius aurium doloribus instillatur. In totum eadem potest quæ Helxine.

De altera auricula muris. CAP. CCIIII.

Vris auricula quã Myosotida vocant. Hærba est caulibus pluribus ab vna radice, aliquatenus rubentibus, concauis ab imo. Folijs angustis, oblongis, dorso acuto, nigricãtibus, per interualla assidue geminatis, atq; in mucronem definentibus, & tenuibus cauliculis ex alarũ sinu prodeuntibus, flore cæruleo. Radix digitali crassitudine, multis capillamẽtis fibrata. In summa scolopendrio similis, sed breuior, minor. Radix illita ægilopia sanat. Sunt qui Helxinen, muris auriculam vocitent.

De Glasto satiuo. CAP. CCV.

Satis satiua aliquibus Augion, Magis Arusion, Romanis gluta aut glastum dicitur. Glastum quo infectores lanarũ vtũtur, folium habet plantagini simile, verũ pinguius nigriusq; Cuius caulis duum cubitorũ altitudinẽ excedit. Illita folia tumores omneis discutiũt. Cruenta vulnera glutinant. Sanguinis profluuia sistunt. Ignem sacrum, phagedænas, putrescentia vlcera & quæ serpũt sanant.

De Syluestri glasto. CAP. CCVI.

Syluestre glastum satiuo simile est. Folia fert maiora, lactucæis proxima, ẽaules prætenues, multifidos, rubicantes. In quorum cacumine folliculi dependent, quãdam linguarum effigiem referẽtes, in quibus semẽ. Flore tenui, luteo. Eadem quæ & supradicta præstat. Potu & illitu lienosis auxiliatur. Sed sciẽdum est, ne tradita errorem pariant, satiuum glastum, luteum florem, tenuiores multifidosq; ramulos, proferre. In cacumine autem folliculos linguæ speciem repræsentantes in quibus semen continetur, melanthio simile, caulemq; supra binum cubitorũ altitudinem attoli. Syluestre vero nigriora ferre folia, caulem minorem sed crassiorem. Florem purpureum, aut cæruleum, fructum cruciformem, asperum, in quo semen, folijs exilibus quinquepertito diuisum.

Digitized by Google

De Telephio. CAP. CCVII.

Elephium aliqui ſylueſtre ſemperuiuum, alij portulacam ſylueſtrem appellant, Romani illecebram, Aegyptij Anoth, Aphri Tirtopurin. Hærba portulacæ ſimilis et caule et foliis habens geminas alas, ſingulis foliorum geniculis inhærentes, a quibus rami ſeni ſeptenive fruticãt, a radice referti cæruleis foliis, craſſis, lentis, carnoſis. Flore luteo, aut candido. Naſcitur, in cultis & maxime inter vites. Tempore verno folia ſenis horis illita albam vitiliginem ſanant. Sed poſtea hordeacea farina illini debet. Perunctam etiam in ſole vitiliginem tollunt. Sed vbi inaruerunt abſterguntur

***

Pedacij Dioſcoridis Anazarbei De medicinali materia ſecundi Libri

FINIS

Digitized by Google

DE MEDICINALI MATERIA PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE MEDICINALI MATERIA LIBER TERTIVS, IOANNE RVELLIO SVESSIONENSI INTERPRETE.

VPerioribus chariſſime Ari commentarijs, tradidimus de aromatibus, vnguẽtis, oleis, arboribus, & prodeuntibus ex eis fructibus et lachrymis. Item de animalibus, frumẽtis, oleribus, & hærbis acrimonia prædi-
S tis. In hoc autem tertio de radicibus, ſuccis, ſeminibus, hærbis quæ & vernacula conſuetudine vſurpantur, quæq; pluribus ſcatent remedijs, diſſeremus.

De Agarico. CAP. I

Garicũ radix fertur laſerpitio ſimilis, ſed facie ſũma ſolutior
a & fungoſa tota. Duo eius genera. Fœmina rectis venarum diſcurſibus conſtat. Mas rotundus eſt & vndiq; compactior. Vtriq; guſtus in initio dulcis, mox in amaritudinẽ tranſit Sarmaticæ in aquifolia prouenit. Sunt qui radicẽ eſſe plantæ affirmẽt. Alij vt fungos naſci in arborum caudicibus, quadã putredine. Gignitur in Gallatia Aſiæ cõtermina, & Cilicia in cedris. Sed friabile & infirmũ. Adſtringendi calfaciendiq; naturã habet. Contra tormina, & cruditates, rupta, præcipitationeſq; efficax. Datur duobus obolis in vino mulſo, febrim nõ ſentientibus. Febriculoſis vero in aqua mulſa. Arquatis quoq;, ſuſpirioſis, iocineris renũq; vitio laborantibus, dyſentericis. Itẽ ſi vrina ægre reddatur, ſi vuluæ ſtrãgulatus vrgeat, ſi pallor mẽbra decoloret, drachma vna dariſolet. Si tabes infeſtat, ex paſſo. Si lienẽ gociũ exhibet, ex aceto mulſo. Si diſſolutio ſtomachi eſt, ita vt cibi tenax non ſit, manditur, & ſine vlla humoris ſorbitione deuoratur. Simili modo accide ructantibus propinatur. Sanguinis reiectiones ſiſtit, tribus obolis ex aqua ſumptum. Facit ad coxendicum & articulorum dolores, & comitiales morbos, ſi cũ aceto mulſo, pari pondere aſſumatur. Mẽſes ciet. Fœminis, quas inflatio vuluæ vexat, vtiliter æquali modo datur. Rigores ſoluit datũ ante febriũ ſignificationes. Aluũ purgat drachma vna aut altera, ſi cũ aqua mulſa bibatur. Venenorũ ãtidotũ eſt drachmæ inſtar, cũ diluta potione ſumptũ. Si ſerpẽtes ictũ vibrarũt, morſũq; ſubfrixerũt, tribus obolis ex vino potũ, mire auxiliatur. In ſũma iternis omnibus vitijs cõuenit, pro viribus et ætate datũ

Digitized by Google

nunc ex aqua, nunc ex vino, ijs ex aceto mulso, alijs ex aqua mulsa.

De Rapontico. CAP. II.

Rha aliqui Rheū, aliqui Rhiā, Latini Rapōticū vocāt. Prouenit in ijs quæ supra bosphorū sunt regionibus, ex quibus affertur. Radix nigra Centaurio magno similis, sed minor & ruffior, fungosa, aliquantū leuis, sine odore. Optimū habetur quod teredines nō sensit, si gustatu cū remissa adstrictione lentescat, manducatumq; colorē reddat pallidū, aut ad crocū inclinantē. Id epotū facit ad inflationes, stomachi imbecillitatē, & omne genus dolores, ad cōuulsa, lienosos, hepaticos, tormina, ad renū vesicæ & pectoris vitia, aduersus intēta præcordia, & vuluæ mala, coxendicum dolores, sanguinis excreationes, suspiria, singultus, dysenterias, & cœliacorū affectus, contra febriū circuitus, & venenatorū morsus. Datur in singulis valetudinibus eodē quo agaricū pōdere, & cū eisdē liquoribus. si febri careāt, in mulso, sin aliter ex aqua mulsa. si tabē experiūtur, ex passo. si lienis exercet, in aceto mulso. Si dissolutio est stomachi, id est cū cibi tenax non est, māditur, & sine sorbitione vlla deuoratur. Liuētia lichenasq; tollit, cū aceto illitū. Inflāmationes omneis veteres ex aqua oblitū dissipat. Summa eius vis adstringens cum aliquanto calore.

De Gentiana. CAP. III.

Gentianā aliqui cētauriā radicē, alij Aloē gallicā, alij Narcē, alij Chironion, Dardani aloitin, Romani genus aut Cicēdiam, alij Ciminalē vocāt. Huius inuētio prima assignatur Gētidi Illyriorū regi, a quo cognomētū habuit. Folijs proxime radicē, iuglādi plātaginive similibus, subrubris, a medio caule præsertī iuxta cacumē paulū dissectis, caule cauo, & inani, digiti crassitudine, geniculato, & exiteruallis maioribus foliato, binū sæpe cubitorū. Semine in calycibus lato, leui paleaceo, satis ad sphōdilij semē accedēte. Radice longæ Aristolochiæ, crassa, amara. Nascitur in sublimibus montium iugis, vmbrosis locis, aquosisq;. Vis radicis excalfactoria, & adstringens. Contra morsus serpentiū, duabus drachmis cū pipere ruta & vino pota, auxiliatur. Extracti succi drachma, laterū doloribus, & ex sublimi deuolutis, ruptis, & conuulsis, prodest. Hepaticis & stomachicis, pota cum aqua subuenit. Radix collyrij modo subdita, partus eijcit. Imposita vt lycium, vulneraria est, & vlcerum cuniculatim depascentiū medela. Succus præcipue eodē effectu prodest. Oculis inflāmatione laborātibus illinitur. Pro meconio collyrijs acribus immiscetur. Radix vitiliginē absterget. Succi extrahēdi ratio hæc est. Contusa radix quinq; diebus aqua maceratur. Postea in eadem tantisper

Digitized by Google

decoquitur, dum extent radices. Et vbi refrixit aqua, lintheo excolatur. Mox discoquitur, dum mellis crassitudo fiat. Fictilique recondi-tur.

De Aristolochia rotunda. CAP. IIII.

a Aristolochia rotunda nomen ex eo sibi adoptauit, q̃ existime tur optime puerperis opitulari. Tria eius genera traduntur. Vna quæ fœmina vocatur, foliis hederaceis, præstãti odore, cum acrimonia, mollibus, subrotundis, multis ab vna radice germinibus, prælongisq̃ palmitibus, flore candido tanquam pileolo, rubro, grauiter olente.

De Aristolochia longa. CAP. V.

a Aristolochia longa, mascula appellatur, nõnullis dactylitis, alijs Melocarpos, alijs Teuxinon, Latine Aristolochia, longiore q̃ rotunda folio, tenuibus ramulis, dodrantalibus, flore purpureo, grauiter olente, qui marcescens in pyri similitudinem conformatur. Tuberibus radicum rotundis, vt rapum. Longæ vero radix digiti crassitudinem, & palmi longitudinem implet. Nonnunq̃ paulo grandius adolescit. Ambæ colore intus buxeo, gustu amaro, & graui. Est etiamnum tertia lõga, quæ clematitis vocatur, ramulos habens tenues, refertos foliis subrotundis, minori semperuiuo similibus, flores rutæ, pleniores, radices longiores, tenues, crasso cortice odoratoq̃ vestitas, vnguẽtorum spissamentis conuenientes. Rotunda cæteris venenis resistit. Longa vero aduersus angues & venena, drachmæ pondere ex vino bibitur & illinitur. Pota cũ pipere & myrrha menses, partus, & omnia vuluarum onera eijcit. Eadem efficit subdita impesso. Rotunda ad eadem pollet. Insuper singultibus, suspirijs, rigoribus, lieni, conuulsis, laterum doloribus, pota cum aqua singulariter auxiliatur. Aculeos & spicula extrahit. Ossium squammas illitu adimit. Vlcera putrida exedit, & sordida expurgat. Caua cum mri & melle explet. Gingiuas & dentes extergit. Clematitis ad eadẽ pollere creditur. Viribus tamen inferior est. Appellatur a quibusdam Ararisa & melecaprum, ephestios, lestitis, pyxionix, dardanion, iontitis, Gallis theximon, Aegyptijs Sophoeph, Siculis Chamæmelon. Italis malum terræ. Dacis Absinthium rusticum. Nascitur in montibus & calidis locis aut campestribus & petrosis. Ad grauem febrim efficax est. Si nidore subditis carbonibus febricitans suffiatur, febris leuabitur. Vulnera impositu sanat. Carcinomatis narium, cum cypiro & dracunculi semine & melle prodest. Rigoribus medetur, cocta in oleo aut adipe suillo, illitaq̃.

Digitized by Google

De Dulci radice. CAP. VI.

g Lycyrrhiſam aliqui Ponticã, alij Glyceraton, quidam Symphyton, alij Leonticam, alij Glycyphyton, aliqui Scythion, alij Adipſon, alij Sylithram, alij Lybieſtaſon, alij Omœnomœon, alij Peenthaomœon, Latini dulcẽ radicẽ appellauere. Plurima gignitur in Cappadocia & ponto. Fruticoſa eſt, ramis binũ cubitorum altitudine aſſurgentibus, foliis lentiſci, denſis, pinguibus, tactuq; gummoſis, flore hyacinthi, fructu pilularum plãtani magnitudinis, aſperiore, qui ſiliquas lentium modo habet, ruffas & paruas, radicibus longis, vt gentianæ coloris buxei, ſubacerbis & dulcibus, quæ denſantur in ſuccũ lytij exemplo. Is in arteriæ ſcabricia efficax habetur. Verum oportet vt liguæ ſubditus eliqueſcat. Aeſtuãti ſtomacho, thoraci, ac iocineri conuenit. Sanat veſicæ ſcabiem & renum dolores cum paſſo potus. Idem eliquatus ſitim ſedat. Vulneribus illitus accõmodatur. Cõmanducatus ſtomacho prodeſt. Recẽtis radicis decoctũ ad eadem conuenit. Eiuſdem farina pterygijs commodiſſime inſpargitur.

De Centaurio magno. CAP. VII.

c Entaurium magnum aliqui Narcen vocant, alij Limneſion, alij Maronem, alij Plectroniam, alij Chironiam, alij Linneſtin. Magi Herculis ſanguinem, Romani fel terræ. Folia habet iuglandis, oblonga, viridi braſſicarum colore, ſerrata in ambitu, caulẽ ceu rumicis, binum aut ternum cubitorum, multis ab radice adnatis, in quibus capita ceu Papauerum, in rotunditate oblonga, flos cæruleus, ſemẽ Cnico ſimile, floccis quibuſdam inuolutũ. Radix craſſa, grauis, ſolida, tripedalis, ſucco prægnans, cum adſtrictione aliqua & dulcedine acris, & rubeſcẽs. Amat ſolum pingue & apricũ, ac ſyluas & colles. Copioſiſſima eſt in Lycia & Peloponneſo, in Arcadia, Helide & Meſſenia, pluribuſq; locis circa Pholoen, Lyciam & Smyrnam. Radix cõuenit ruptis, cõuulſis, pleuriticis, halitus difficultati, veteri tuſſi. Sanguinẽ expuentibus, drachmis duabus trita datur, ſi febris ſit, in aqua, cæteris in vino. Itẽ ad tormina & vuluæ dolores. Ramẽta eius in collyrij formã vuluæ ſubdita, mẽſes atq; partus extrahũt. Succus eadẽ præſtat. Vulneribus prodeſt. Nam recens tuſa, aut arida ante madefacta, ea glutinat & conũgit. Carnes coaleſcũt, ſi tuſa ſimul decoquatur. In Lycia ſuccũ exprimunt, quo pro lytio vtuntur. Panacia appellata eſt, quoniam omnia mitiget vitia, quæ inflammationem minantur, plurimiſq; ſcateat remedijs. Pulſationes vulnerum, vrinæ ſtillicidia, calculoſorum cruciatus, clyſtere immiſſa ſedat. Legitur matutinis ſole ad ortum ſpectante, hora diei pura cum omnia cõplentur.

Digitized by Google

De Centaurio minore. CAP. VIII.

Entaurium minus aliqui Limneſion, alij Elleboriten, alij
c Amaranton, Magi herculis ſanguinem, Latini febrifugam,
alij Auram, multi radicē, Daci Tulbellam appellant. Limneſion aliqui vocauere, quoniam rigua amet loca. Hærba origani aut hyperici ſimilis, caule anguloſo, palmum excedente, flore lychnidis, e puniceo in purpuram vergente, folijs rutæ prælongis & paruis, fructu tritico ſimili, radice puſilla, læui, & ſuperuacua, quæ guſtanti amaritudinem adfert. Hærba recens tuſa, ſuo illitu vulnera conglutinat. Vetera vlcera purgat & cicatrice obducit. Bilem craſſoſq; humores per aluū exigit, ſi decocta deuoretur. Ius decocti iſchiadicis conuenientiſſime infunditur. Trahit enim ſanguinem & dolorem leuat. Succus oculorum medicamentis perq; vtilis. Siquidem cum melle caliginem oculorum expurgat. In vellere appoſitus, menſes & partus extrahit. Epotus peculiariter neruorum vitijs ſuccurrit. Legitur ſemine prægnans, & diebus quinq; madefacta, decoquitur donec ſuperemineat aquæ. Mox vbi refrixit lintheolo exprimitur. Et eiecta hærba, iterum decoquitur, vſq; dum mellis craſſitudinem habeat. Nonnulli eam recentē grauidamq; contundunt, atq; ſuccum fictili non picato exprimunt, & in ſole lignea rude aſſidue mouentes, inſpiſſant. Quod ſi quid concretū faucibus vaſis adhæreſcat, deradunt, reliquoq; humori permiſcent. Noctu diligenter operiunt. Namq; ros nocturnus, liquores coaleſcere non ſinit. Quæ autem ſiccis radicibus aut hærbis liquamēta exprimuntur, decocta vt in Gentianæ mentione retulimus, præparantur. Sed quæ ex corticibus humidis, aut contuſis hærbis factitantur, in ſole, vti ante dictum eſt, coguntur. Sic e Tapſia, ſic e Mandragora, reliquiſq; ſimilibus ſuccus, ſic ex acerbis vuis melligo elicitur. Lyciumtamen & abſinthium, hypociſtis & conſimilia, decocta eo quo diximus modo coguntur.

De Chamæleone albo. CAP. IX.

Hamæleo albus quibuſdā Chryſiſceptron, alijs Ixia, Roma
c nis cardus varinꝰ, Aegyptijs Ephear dicitur, alijs Ephtho ſechin. Ixiam ideo aliqui vocauere, q; quibuſdā in locis viſcum circa radicem inueniatur. Quo pro maſtichæ vtuntur mulieres. Folia habet ſylibo aut carduo ſimilia, aſperiora, acutiora, nigroq; chamæleone validiora. Caulem non promit. Verū ex medio ſpinas Echini marini, aut Cinnaræ modo, erigit. Flores purpureos veluti pappotum lanugines emittit. Semen Cnici ſimile, Radicē in lætis collibus craſſam, in montoſis vero graciliorem, in profundo albam, aliquatenus aromaticam, graui odore, dulcē. Quæ pota acetabuli menſura, latas

Digitized by Google

interaneorum tineas pellit. Bibitur autem in vino auſtero cum Origani feruefacti ſucco. Hydropicis commodiſſime drachma in vino datur. Etenim eos extenuat. Contra difficultatem vrinæ decoctum propinatur. Hauſta in vino ſerpentium venenis reſiſtit. Occidit canes & ſues. Mures item necat ſubacta cum polenta aut aqua, & oleo madefacta.

De Chamæleone nigro. CAP. X.

c Hamæleo niger quem Pancarpon aliqui, alij Vlophonon, alij Ixiam, alij Cynomazon, alij Ocimoides, alij Cnidion coccon, alij Cynoxyllon, Latini Carduum nigrum aut vernilaginẽ, Aegyptij Sobel vocant, foliis ſcolymo ſimilis eſſet, niſi minora, tenuioraq́, ac rubro diſtincta viderentur. Caulem emittit dodrãtalem, craſſitudine digitali, ſubrubrum & in vinbella flores ſpinoſos, tenues, hyacinthi æmulos, verſicolores, radice craſſa, nigra, denſa, interdum exeſa, quæ diſſecta flaueſcit, & commanducata mordet. Prouenit in cãpeſtribus ſiccis, & cliuoſis tractibus, & maritimis. Radix trita addito attramenti ſutorij exiguo, cedrino oleo, & axungia, ſcabiem abigit. Eadem cum ſibi ſulphur & bitumen aſciuit, & cocta in aceto illinitur, impetigines abſterget. Decoctum collutione dentium dolorem mitigat. Cũ pari pipere & cæra oblita radix, dolẽti denti auxiliatur. Radice conciſa & in aceto decocta dẽtes fouentur. Eos quoq́ frangit, ſi ſcriptorio ſtylo feruẽs admoueatur. Vitia cutis in facie, vitiligineſq́ cum ſulphure emendat. Erodentibus medicamentis ammiſcetur. Phagedænas, tetraq́ vlcera illitu ſanat. Quare Chamæleo vocetur, a varietate foliorum euenit. Mutant enim cum terra colorem. hic viridia, illic albicantia, aliubi cærulea, nonnuſq́ rubra inueniuntur.

De Crocodilio. CAP. XI.

c Rocodilion chamæleontis nigri figuram habet. Naſcitur in ſyluoſis, radice longa, læui, aliquantũ lata, odore vt naſturcij acuto. Feruefacta in aqua & pota radix, ſanguinem copioſum per nareis pellit. Datur lienoſis, eos euidenter adiuuans. Semen eirotundum ineſt, duplex vti ſcutum. Quod ſuapte vi vrinam ciet.

De Labro veneris ſeu dipſaco. CAP. XII.

d Ipſacum aliqui Crocodilion vocant, alij Chamæleonem, alij Onocandion, alij Veneris Lauacrum, Romani labrum veneris, alij carduum veneris, Aegyptij Seſeneor, alij Chir, alij Meleta, Daci Sciaram. Aculeatarum generis eſt. Caulem habet altũ, ſpinis horridum, folia lactucæ, aculeata, prælonga, bullas intus & extra ſpinoſas in dorſi medio, binis foliis geniculatim caulem amplectentibus, concauo alarum ſinu, in quo imber aut ros aſſeruetur, vnde

Digitized by Google

dipſaci quaſi ſitientis nomen traxit. In cacumine caulis, ſingula ſurculis capitula inſunt, oblonga, echinata ſpinis, quæ arefacta cãdida ſpectantur, diſectaq; medullatenus, vermiculos oſtẽdunt. Sanat rimas ſedis fiſtulaſq;, ſi tuſa & decocta in vino radix, vſq; dum fit craſſitudo cæræ, immitatur. Medicamentum ærea pixide recondendum. Aiunt formicationibus verruciſq; penſilibus remedio eſſe. Vermiculi capitulorum in folliculo alligati, collo aut brachio appenſi, produntur quartanis febribus remedio eſſe.

De Spina alba. CAP. XIII.

ſ Spina alba quam Agriocinnaram, alij Donacitin, alij Eryſceptrum vocant, Romani Spinam albam, aut Regiam, alij Cardum Ramptariũ. Naſcitur in montibus & ſyluoſis. Folia albi Chamæleonis, anguſtiora, & candidiora, aliquãtum hiſpida, & aculeata, caulem ſupra bina cubita altum, digiti magni aut pollicis craſſitudine, albicantem, intus cauum. In cacumine capitulum ineſt ſpinoſum, echini marini æmulum, ſed minus, & oblõgum. Flores purpurei, in quibus ſemen ceu Cnicum, ſed rotũdius. Huius radix pota, cœliacis, ſtomachicis, & ijs qui cruenta extuſſiũt, efficax eſt. Vrinam cit. Tumoribus illinitur. Decocto eius dentes in dolore collui prodeſt. Epotum ſemen conuulſis infantibus, & a ſerpente demorſis auxiliatur. Geſtatum pro amuleto ſerpentes abigere traditur.

De Spina arabica. CAP. XIIII.

a Rabicæ ſpinæ quæ Acanthis aliquibus dicitur, naturam albæ ſpinæ ſimilem eſſe conſtat. Ipſa ſiquidem ſtringit. Ad ſanguinis reiectiones, menſium abundantiam, cæteraſq; fluctiones radix etiamnum valet. Prouenit in aſperis.

De Carduo. CAP. XV.

c Arduus græce Scolymos, alias Pheruſa, alias Pyracãtha nominatur, in Aegypto Cnus. Folia Chamæleonis habet, aut albæ ſpinæ, nigriora, & craſſiora. Caulẽ longum ædit, folioſum, capite ſpinoſo. Radice nigra & craſſa, quæ illita graueolentiam alarum totiuſq; corporis emendat. Item ſi decocta in vino bibatur, Copioſam autẽ vrinam fœtidamq; expellit. Hærba cum recens teneſcit, in olera aſparagi modo tranſit.

De Poterio. CAP. XVI.

p Oterium aliqui Phrynion, Iones Neurada, aliqui Acidoton vocãt. Large fruticat, cortice obductum tenui, ſpinis horridum, lanugine ſpiſſa, ramulis longis, mollibus, lentis, tenuibus, tragacanthæ proximis, foliis paruis, rotundis, flore exiguo, cãdidi coloris. Seminis nulli vſus, ſed guſtu acuto & odorato. Naſci-

Digitized by Google

tur in aquosis & collibus. Radices demittit binum ternumve cubitorum neruosas, & firmas. Quæ proxime terram recisæ dant succum gũmi similem. Tusæ præcisis neruis & vulneribus glutinandis illinitur. Decoctum quoq; eius neruorum affectibus prodest.

De Acanthio. CAP. XVII.

a Canthium albæ spinæ simile, foliis aculeatis per extremitates, & lanugine araneosa obductis, quæ collecta & in vnum aceruata bombicis effigiem præbent. Folia vel radices ad remedia opisthothoni bibuntur.

De Acantha. CAP. XVIII.

a Cantham aut Hærpacantham, quidam Melamphyllon, Romani Pederotam, aliqui Topiariam, alij Mamolariã, quidam Crępulam vocãt. Nascitur in hortis, petrosis & riguis. Folia habet multo lactucaceis latiora, & longiora, Erucæ diuisura nigricantia, pinguia, læuia. Caulẽ binum cubitorum digitali crassitudine, læuem prope verticem ex interuallis circũdatũ foliolis paniculas oblõgas referẽtibus, hyacinthi similibus. E quibus flos prodit albus, semen oblongum, luteum, caput thyrsi specie. Radicibus nititur longis, mucosis, rubris, & glutinosis. Quæ vstis igni & luxatis artubus illitæ subueniunt. Potæ vrinam ciunt, sed aluũ cohibent. Ruptis, cõuulsis, tabem sentientibus, mire prosunt.

De Sylvestri spina. CAP. XIX.

c St & sylvestris spina carduo similis, aculeata, breuior q̃ quæ in hortis satisq; proueniat. Cuius radix ad eadem ad quæ superior pollet.

De Anonide. CAP. XX.

a Nonis quam aliqui Onotida appellant, ramos habet frutícosos, dodrante maiores, frequentibus geniculis cinctos, cauis alarum multis, capitibus rotundis, foliis lenticulæ, pusillis ad rutæ aut pratensis loti folia accedentibus, subhirsutis, odoratis, non iniucunde olentibus. Muria conditur anteq̃ spinosa fiat. Cibis gratissima. Rami acutioribus spinis & veluti durioribus aculeis horrent. Radicem mittit candidam. Quæ excalfacit & extenuat. Huius cortex ex vino potus vrinam ciet. Calculos cõminuit. Margines vlcerum erodit. Radix cum decoquitur in posca, dolorem dentium collutione mitigat. Decoctũ eius potu hæmorrhoidas sanare creditur.

De Leucacantha. CAP. XXI.

l Eucacanthã quidã Polygonaton, alij Phyllon, alij Ischiada vocant, Romani Spinam albam. Radice cyperi valida & amara. Quæ manducata dolorem dẽtium sedat. Veteri la-

Digitized by Google

terum dolori, atq; iſchiadicis prodeſt, decocto cyathis tribus ex vino poto. Eadem ruptis & cõuulſis medetur. Radicis epotus ſuccus eoſdem præbet effectus.

De Tragacantha. CAP. XXII.

t Ragacanthæ radix lata & lignoſa ſummo ceſpite nititur, ſurculos humiles, robuſtos, latiſſime fundens, in quibus minuta folia nonnunq̃ tenuia exoriuntur. Quæ ſub ſe ſpinas albas, rectas & firmas oculunt. Eſt etiamnũ Tragacantha lachryma quæ, vulnerata radice manans, concreuit. Præſtat pellucens, gracilis, ſyncæra & ſubdulcis. Cutis ſpiracula vt gũmi obſtruit. Huius increbuit vſus ad oculorum medicamenta, ad tuſſim, exaſperatas fauces, retuſas voces, cæteraſq; deſtillationes, cũ melle in delinctu. Subdita quoq; liguæ liqueſcit. In paſſo madefacta drachmæ pondere bibitur, contra renum dolorem, & veſicæ roſiones, mixto cornu cerui vſto & eloto, aut ſciſſi aluminis momento.

De Eryngio. CAP. XXIII.

e Ryngion aliqui Eryngen, alij Caryon, alij Gorginion, alij hernion, alij origanũ, chlounion, alij Myracãthon, alij Moly, Aegyptij Crobyſon, Magi Siſerton, Romani capitulũ martis, Daci Sicupnoex. Hiſpani Centumcapita, Aphri Cherdam, alij Oriam Chloem, alij Chida appellant. Aculeatarum generis eſt. Cuius folia in principio, ſale condita, in cibos recipiuntur. Lata autẽ ſunt & extremo ambitu aſpera, guſtu aromatica, quæ cum adoleſcunt per multas caulium prominentias ſpinoſe inhorreſcunt. In quorum ſummitatibus globoſa capitula, durarum acutiſſimarumq; ſpinarum ambitu ſtellatim circumuallantur, quorũ colos alias viridis, alias albus, interdum cæruleus inuenitur Radix oblonga, lata, foris nigra, interne candida, pollicis craſſitudine, odorata. Naſcitur in aſperis & campeſtribus. Vim habet calfactoriam. Pota mẽſes & vrinas pellit. Tormina inflationeſq; diſcutit. Contra iocinerum vitia, ſerpentiũ morſus, & hauſta venena, cum vino prodeſt. Bibitur aduerſus plurima, cum ſeminis paſtinacæ drachma vna. Appenſa illitave tubercula diſcutere proditur. Pota cum hydromelite radix, opiſthotonicis & comitialibus medetur.

De Aloe. CAP. XXIIII.

Loe aliquibus Amphibion, alijs Herminion, alijs Eryngion, alijs Tragoceros, Romanis Aloa, Barbaris Aloe dicitur. Cuius folium ſcyllæ ſimilitudinem habet, craſſum, pingue, latum, rotundum, retrorſus pandum. Folia vtrinq; gerit, ex obliquis ſpinoſa, rariuſcule ſtriata, breuia. Caulis emittitur non diſſimilis

a

Digitized by Google

antherico. Flos albus. Fructus haſtulæ regiæ cognatus. Graui tota eſt odore, & guſtu amariſſima. Radice vna ceu palo in terram depacta. Plurima præpinguiſq; in India gignitur, ex qua coactus ſuccus adfertur. Naſcitur etiam in Aſia & Arabia, in inſulis quibuſdam & maritimis vt in Andro, minime ſucco extrahendo idonea, ſed ad glutinanda vulnera ſane q̄ vtilis, ſi detrita illinatur. Duo ſucci genera. Quoddā harenoſum, quod ſidens craſſamentum puriſſimæ eſſe videtur. Alterum ad iocineris imaginem vergit. Eligi debet ſyncæra, quæ nihil doli ſenſit, nitida, calculorum expers, ruffi coloris, friabilis ac iocineris modo coacta, facile liqueſcēs, eximiæ amaritudinis. Improbatur nigra & fractu cōtumax. Gummi eam adulterant, quod deprehēditur guſtu, amaritudine, & valido odore. Eoq; argumento q̄ digitis friata non ad minima vſq; fruſta reſoluitur. Nec deſunt qui Acaciam immiſceant. Natura eius eſt ſpiſſare exiccare, ſomnum allicere & corpora denſare, aluū reſoluere. Stomachum repurgat binum cochlearium menſura, in aqua frigida aut lacte pota. Sanguinis reiectiones ſiſtit. Regium morbum purgat, tribus obolis ex aqua, aut drachmæ pondere in potu. Deuorata cum reſina, aut cum aqua vel melle cocto ſumpta, aluū ſoluit. Purgationis perfectæ cauſa tribus drachmis ſumitur. Alijs purgatorijs medicaminibus ammiſta, præſtat vt minus ſtomachum infeſtent. Sicca glutinandis vulneribus inſpargitur. Vlcera ad cicatricem perducit, cohibetq;. Eadē peculiariter exulceratis genitalibus medetur. Diſrupta infantibus iūgit. Cōdylomata rimaſq; ſedis ex paſſo ſanat. Hæmorrhoidum abundantiam & ſanguinis eruptiones ſiſtit. Pterigia ad cicatricem ducit. Liuores & inſignita, ex melle tollit. Priuatim ſcabras lippitudines, prurigineſq; angulorum, permulcet. Dolorem capitis ſedat temporibus & fronti illita, ex aceto & roſaceo. Capillum fluentem continet, cum vino. Tonſillis, gingiuis, & omnibus oris vlceribus, cum melle & vino proficit. Oculorum medicamentis torretur, in munda & candenti teſta, pennaq; ſubinde verſatur, vt poſſit æqualiter torreri. Lauatur vt quod ſit harenoſiſſimū, tanq̄ inutile ſubfidat, & leue ac pinguiſſimum aſſumatur.

De Abſinthio. CAP. XXV.

Abſinthiū aliqui Bathy picron, Aegyptij Somi. Romani abſinthiū. Herba vulgo cognita. Præſtātius in ponto & Cappadocia. In monte Tauro naſcitur. Vim habet calfaciendi & adſtringendi. Bilem expurgat, quæ & ſtomacho & ventri inhæſit. Vrinam cit. Crapulam præſumptum arcet. Ad inflationes ventris, & ſtomachi dolores prodeſt, cum ſeſeli & nardo gallico potum. Faſtidia diſcutit. Arquatos ſanat madefacti dilutū, aut decocti ius, cotidie

Digitized by Google

tribus cyathis hauſtum. Menſes cit potum, aut cū melle appoſitum. Contra fungorum ſtrangulationes cōuenienter ex aceto bibitur. Aduerſatur ixiæ venenis cū vino. Itē cicutæ, & muris aranei morſibus, & draconi marino. Anginæ eo cum melle & nitro perunguntur, & epinyctides ex aqua. Ad ſugillata & oculorū caligines ex melle illinitur. Item auribus ſi manat ſanies. Dentium auriumq; dolores decoctū vaporis ſuffitu compeſcit. Decoctum in paſſo dolentibus oculis obliuitur. Item præcordijs & iocineri, tritum cū cærato cyprino. Stomacho quoq; longa valetudine laborāti cū roſaceo. Cum ficis autem, aceto & erui farina, aquæ inter cutē lienoſiſq; ſubuenit. Vinum ex eo fit, quod abſinthiten vocāt, præſertim in Propontide & Thracia, quo ad antedictavtuntur, cum febri carent. Alioquin in æſtate propinant & accœptam huic vino incolumitatem referunt. Inſparſum arcis Abſinthium, veſtes ab erodentiū iniuria vindicat. Culices eo & oleo perunctis abigit, & a corpore arcet. Atramentum librarium diluto eius temperatum, literas a murium eroſione tuetur. Exiſtimatur liquamentum eoſdem præſtare effectus. Attamen potionibus improbatur, quoniam ſtomachum male habet, & capitis ciet dolorem. Sunt qui cocta Amurca liquamentum adulterant.

De Marino Abſinthio. CAP. XXVI.

r Abſinthium marinū quod aliqui Seriphum, Latini Centonicum vocant, copioſiſſimum in Tauro mōte, iuxta Cappadociā & in Taphyſiri Aegypti gignitur. Quo Aſiatici pro Oliuæ ramo vtūtur. Herba eſt tenuis, Abrotoni parui ſimilitudine, referta minutulis ſeminibus, ſubamara, ſtomacho inimica. Ea grauiter olet, & cum quadam calfactione adſtringit. Id per ſeſe aut cū Oryza coctum interaneorum animalia, tereteſq; tineas, adiecto melle enecat. Aluū læuigat. Cum edulio autem vel lenticula decoctum eadem præſtare poteſt. Pecora maxime pingueſcunt hoc pabulo. Tertium genus abſinthio aſſignatur, quo Galatia alpibus finitima ſcatet. Id patrio nomine Santonicum vocant, regionis in qua naſcitur cognomēto, abſinthio non diſſimile, verum ſubamarum eſt, non adeo ſeminis fœcundum. Eadem quæ Seriphium poteſt.

De Abrotono. CAP. XXVII.

a Brotonum alij Abutonon, alij Abſinthium, alij Heraclion, alij Cholopœon, alij Abſinthiomenon, alij Theliphthoricon, alij Procampylon, Magi Neura phœnicos, alij Cynanchiten, Romani Abſinthium ponticū, nonnulli Thelythamnum, alij Glycyn ancona vocant. Duorum eſt genus. Fœmina quadam arboris ſpecie fruticans candicat, circum ramulos foliis ſeriphi modo mi-

Digitized by Google

nutim inciſis. Floribus referta eſt, comantibus in ſummo fulgore auri corymbis. Quod per æſtatem prodijt, ſuauiter olet, cũ grauitate quadam & amaro guſtu. Id genus Siculum eſſe conſtat. Alterum mas vocatur, ſarmentoſum, tenui ſemine vti Abſinthium. Plurimum in Cappadocia gignitur & Galatia Aſiatica, atq; in Syriæ Hierapoli. Crudũ ſemen, tritũ & feruefactũ ex aqua, in potu auxiliatur, orthopnoicis, conuulſis, ruptis, coxendicibus, vrinæ anguſtijs, menſibus ſuppreſſis, aut remorantibus. In vino potum exitialium venenorum antidotum eſt. Rigoribus ex oleo illinitur. Serpẽtes & ſubſtratu & nidore fugat. Contra ictus eorum cum vino potum prodeſt. Priuatim efficax contra ſcorpionum & phalangiorum venena. Oculorum inflammationibus commode illinitur, cum cotoneo cocto aut pane. Tritum cum farina hordeacea, decoctumq; tubercula diſcutit. Irini compoſitionibus ammiſcetur.

De Hyſſopo. CAP. XXVIII.

h Hyſſopum aliqui Later vocãt, alij Caſſialam, Aegyptij Peſalem. Hærba nulli non cognita. Duũ generũ eſt, montanũ & hortenſe. Optimum eſt Ciliciũ. Vim habet extenuãdi & calfaciendi. Decoctum cũ ficis, aqua, melle, & ruta, potũq;, peripneumonicis, diuturnæ tuſſi, ſuſpirioſis, deſtillationibus & orthopnoicis auxiliatur. Tineas enecat. Idem facit ſi cum melle delingatur. Craſſum humorem per aluum extrahit, decoctum ex aceto mulſo epotum. Ad ſubducendam aluum cum ficis viridibus detritis mãditur. Vehementius addita Iri, Cardamomo, aut Irione deijcit. Colorẽ in corpore fouet. Lieni, & aquæ inter cutem, cum fico nitroq;, inflammationibus quoq; ex vino illinitur. Cum feruente aqua impoſitum ſugillata diſcutit. Cũ decocto ficorum optime anginis gargarizatur. Decoctum cum aceto dentium dolorem in collutione ſedat. Inflationes auricularum vaporis ſuffitu diſcutit.

De Stichade. CAP. XXIX.

f Tichas quam aliqui Syncliopa, alij Alcibiadem, alij Pancration, nonnulli Styphoniam, Aegyptij Suphlo, Magi Pythonis oculum, Romani Sciolebinam vocitant, iuxta Galliã in inſulis eiuſdem nominis, e regione Maſſiliæ gignitur, vnde cognomentũ accepit. Hærba tenui ſemine, coma Thymi, longiore folio, ſubamara guſtu, & aliquantum acris. Cuius decoctum Hyſſopi modo ad pectoris vitia efficax eſt. Antidotis miſcetur. Viſcera omnia & vniuerſum animantis habitum extenuat.

Digitized by Google

De Origano. CAP. XXX.

o Riganum Heracleoticum, quod & Cornelion vocant, foliũ habet hyſſopo non diſſimile, vmbellamq; non in rotæ ſpeciẽ orbiculatam, ſed veluti multifidam, ſemine in ſummis virgis haudquaquam denſo. Excalfacit. Vnde decoctum cum vino potum demorſis a ſerpente conuenit. Si cicutam aut meconion hauſerunt, ex paſſo, ſi gipſum aut ephemeron, ex aceto mulſo propinatur. Ruptis, conuulſis, hydropicis cum fico eſui datur. Aridum acetabuli menſura potum in aqua mulſa, atros humores per aluum extrahit. Menſes ciet, & tuſſi cum melle linctum medetur. Ad pruriginem, pſoras, regiumq; morbũ decoctius in balneis prodeſt. Succus virentis tõſillas, vuã, & oris vlcera ſanat. Et per nares ex oleo irino infuſum trahit. Auriũ dolores cum lacte mulcet. Cõficitur ex eo & cepis & rhois frutice quo ad obſonia vtuntur, vomitorium medicamentum, his omnibus in cupreo vaſe per tricenos dies inſolatis, dũ caniculæ ſydus flagrat. Herbæ autem ſubſtratu ſerpentes fugantur.

De Onitide. CAP. XXXI.

q Væ Onitis appellatur, cãdidiore eſt folio, nõ diſſimilis hyſſopo. Semen veluti coniunctos corymbos habet. Vis ei Origani Heraclei, ſed multo inefficacior.

De Sylueſtri Origano. CAP. XXXII.

ſ ylueſtre Origanum aliqui Panaces heraclion, alij Cunylam vocant, ex quibus eſt Nicãder Colophonius. Foliis eſt Origani, ramis tenuibus palmum altis in quibus vmbellæ anethi inſunt. Flores candidi. Radix tenuis, ſuperuacua. Peculiariter percuſſis a ſerpente, folia & flores ex vino poti, auxliantur.

De Tragorigano. CAP. XXXIII.

t Ragoriganũ tenuis frutex eſt, ſylueſtri Serpyllo aut Origano ſimilis, fõlio & ramulis. Quibuſdam in locis virentius inuenitur, & latioribus foliis, ſatis glutinoſum. Alterũ exilibus ſurculis, ac tenuibus foliis, quod aliqui praſſium vocauere. Optimum eſt Ciliciũ, & Cretenſe, & Smyrneum, & in Chio Cooq; proueniens. Omnia excalfaciunt. Vrinam cient. Aluo accommodãtur. Decocto poto bilem deijciunt. Lienoſis ex aceto bibere prodeſt. Contra pota ixiæ venena in vino bibuntur. Menſes trahunt. Peripneumonicis, tuſſientibus, ex melle in eclegmate dantur. Grata ac mitis eorũ potio eſt. Quare cibum faſtidientibus, & ſtomacho acide ructanti, imbecilloq; traditur. Item ſi a maritima iactatione nauſea & æſtus præcordiorum excitetur. Tumores vero cum polenta diſcutiunt.

Digitized by Google

De Pulegio. CAP. XXXIIII.

g Lichona Græci aut blechron, alij Arſencāthon, Latini Pulegium vocant, Galli Aluolum, Aphri Apoleiū, Quidam Galiſopſim. Hærba vulgaris notitiæ. Extenuat, calfacit, decoquit. Menſtrua, ſecundas, ac partus eijcit. Pulmonis vitia ex melle & aloe potum extrahit. Cōuulſis auxiliatur. Nauſeas ſtomachiq; interciſiones, ex poſca permulcet. Atram bilem per aluū exigit. Bibitur in vino vtiliſſime contra ſerpentium morſus. Defectos animo recreat, cum aceto naribus obiectum. Gingiuas arefacti cinere corroborat. Illitum cum polenta inflammationes omneis ſedat. Podagris per ſe ſubuenit, impoſitum vſq; dum rubeſcat locus. Cum cærato varos extinguit. Lienoſis cum ſale vtiliter illinitur. Decoctum eius ablutas prurigines mitigat. Conuerſas vuluas corrigit. Cōtra inflationes duriciaſq; vuluæ, in deſeſſiones cōueniēter adijcitur. Vocant aliqui Blechona, quoniam dum floret guſtatum a pecoribus, balatum concitat.

De Dictamo. CAP. XXXV.

d Dictamum, aliquibus ſylueſtre Pulegium vocatur, alijs Embactron, alijs Belouacos, alijs Artemedeion, alijs Cretica, quibuſdam Ephemeron, nonnullis Eldia, aliquibus Belotocos, aut Dorcidion, aut Helbunion, Romanis Vſtilago ruſtica. Cretenſis hærba eſt, acris, læuis, Pulegio ſimilis, ſed maioribus ſolijs, quæ tomento quodam ſpiſſaq; lanugine pubeſcunt. Florem nullum aut ſemen profert. Præſtat omnia quæ ſatiuum Pulegiū, ſed efficacius multo. Nō potum modo ſed appoſitum quoq; aut ſuffitum, defunctos partus eijcit. Produnt in Creta capras ſagittis percuſſas, huius hærbæ paſtu, eas excutere. Purgandi vim habet ſuccus illitus, aut cum polenta tritus. Hærba impactos pedibus reliquove corpori aculeos, illitu refigit. Ad lienis dolorem efficax habetur. Siquidem ipſum imminuit. Metunt ſemen æſtate & autumno. Radix eius guſtu calfacit. Partus accelerat. Succus cum vino potus, contra ſerpentium morſus præſidio eſt. Tāta hærbæ facultas eſt, vt olfacta abigat beſtias, quæ venenato ictu ſæuiunt, appenſaq; exanimet. Vulneribus ferro illatis, & venenatis morſibus, infuſus ſuccus præſentaneo eſt remedio, ſi etiam ab inſtillatione ſtatim in potu aſſumatur.

De Pſeudodictamo. CAP. XXXVI.

q Vod pſeudodictamum vocant, multis in terris naſcitur ante dicto ſimile, ſed minus q̄ illud acre. Eoſdem effectus præbet. Sed inefficacius multo.

Digitized by Google

De Cretenſi Dictamo. CAP. XXXVII.

d Efertur a Creta alterũ Dictami genus, foliis Siſymbrij, ramis maioribus. In quibus flores ſylueſtris Origani, nigri, molles. Odor foliorũ iter Siſymbriũ & ſaluiã iucũdiſſimus. Efficax ad eadẽ, ſed vehementius nares ferit. Miſcetur emplaſtris & medicaminibus quæ aduerſus ſerpẽtium iniurias cõfingũtur, theriaca vocant.

De Saluia. CAP. XXXVIII.

e Leliſphacõ alij Elaphoboſcon, aliqui Phacon, alij Cioſmin, alij Phagnon, Aegyptij Becion, Romani Saluiã vocãt. Frutex eſt ramoſus, lõgus, virgas habẽs quadrangulas, & canas. Folia mali cotonei effigie, ſed longiora, aſperiora, craſſiora, & quæ ſenſim attritarũ quaſi veſtiũ ſcabriciẽ referant, hirſuta, ſubalbida, perq̃ iucũdo odore, ſed graui. Semen ſummis in caulibus ſylueſtri Ormino ſimile gerit. In aſperis naſcitur. Menſes cit & vrinas decoctũ foliorũ ramorũq; potũ. Partus extrahit. Paſtinacæ marinæ ictibus auxiliatur. Capillos denigrat. Vulnerũ ſanguinem cohibet. Tetra vlcera purgat. Teſtiũ pruritus ſedant rami foliaq;, ſi decocto eorum foueantur

De Menta. CAP. XXXIX.

h Edyoſmon ſatiuũ alij Minthã, alij Calaminthan, Latini Mẽtam vocant, alij Nepetã, Aegyptij Tis, alij Perxo, alij Macetho. Cognita hærba eſt. Calfaciendi, adſtringẽdi atq; exiccandi vim habet. Siſtit ſanguinẽ poto ex aceto ſucco. Tineas in ventre teretes enecat. Venerẽ ſtimulat. Singultus, vomitiones, choleraſq; ſedant, terni ramuli cũ acidi granati ſucco poti. Suppurationes diſcutit, ſi cum polẽta illinatur. Impoſita fronti capitis dolores mulcet. Mãmas ſi tendantur, aut lacte turgeant, compeſcit. Cũ ſale canũ morſibus illinitur. Auriũ doloribus cũ aqua mulſa ſubuenit. Vuluæ ante coitũ admota, conceptioni reſiſtit. Linguæ ſcabriciẽ cõfricta læuigat. Coire lac denſariq; in caſeũ nõ patitur, ſi folia potionibus lactis immergãtur. In ſũma ſtomacho vtilis eſt. Et in condimẽtis peculiarẽ gratiã habet.

De Mentaſtro. CAP. XL.

f ylueſtrem Mentam Latini Mentaſtrum vocant, hirſutiore folio, & prorſus maiore q̃ Siſymbrij, grauiori odore. Quare minus ad ſanorum vſus expetitur.

De Calamintha. CAP. XLI.

e X Calaminthæ generibus, quædam montibus familiaris, folia Ocimi habens, incana, ſurculos aridos, & caules anguloſos, purpureum florem. Altera Pulilegio ſimilis eſt, ſed maior. Quam ſylueſtre Pulegium ideo appellarunt, q̃ odore ipſum æmuletur. Nepetam Latini vocitant. Tertia Mentaſtro cognata eſt, foliis

Digitized by Google

oblongioribus, caule & ramis maioribus q̃ superioris, sed viribus inefficacior. Omnium folia gustu feruentia & acria. Radix superuacua. Nascitur in cãpestribus, asperis, & aquosis. Potu aut illitu demorsis a serpente opitulatur. Decoctum potu menses & vrinas expellit. Ruptis cõuulsis, orthopnœæ, torminibus, choleræ, rigoribusq; auxiliatur. Regium morbum expurgat. Præsumpta in vino venenis resistit. Tineas cæteraq; interaneorũ animalia, cũ sale & melle pota, enecat. Necsecus cocta crudave si teratur. Elephãticos efitata adiuuat, si postea serũ lactis ebibatur. Folia detrita si in vellere subijciantur, menses extrahunt, & partus enecant. Accensa aut substrata serpẽtes fugãt. Nigris cicatricibus candorem reddunt, in vino cocta & illita. Sugillata tollunt. Calamintha ischiadicis imponitur vt concretum humorem euocet summam cutem exurens. Vermes necat succus auribus instillatus.

De Thymo. CAP. XLII.

t Thymon quidã Cephaloton, alij Epithymum, alij Thyrsion, Latini Thymum, Aegyptij Stephanen, Daci Mosulam. Thymum ab omnibus cognoscitur, surculosus frutex, exilibus folijs & angustis circũdatus, capitulis in cacumine flore purpureo refertis. Gracili solo & petroso prouenit. Vim habet hanc, vt cũ sale & aceto potum, pituitã per aluũ detrahat. Decocti ius prodest orthopnoicis, & anhelatoribus. Tineas ventris exigit. Menses, partus, & secundas pellit. Vrinas ciet. Cũ melle in eclegmate faciles facit excreationes. Recẽtes tumores discutit cũ aceto illitũ. Concretum sanguinem dissoluit. Verrucas thymi colorem reddentes, pensilesq; tollit. Ischiadicis cum vino & polenta impositum subuenit. Hebetibus oculis in cibo prodest. Perq̃ vtile pro condimento, dumtaxat ad vsus eorum, qui recte valent.

De Satureia. CAP. XLIII.

ſ Atureia nota est. Gignitur in asperis locis & tenui solo, Thymo similis, minor tamen & tenerior. Defert spicam florũ plenam, diuq; permanentem. Eadẽ potest quæ Thymum, si modo consimili sumptitetur. Aptus sanis vsus. Est etiamnum quædam satiua, sylueſtri prorsus minor, quæ propter mitiorem acrimoniã commodius in cibos recepta est.

De Serpyllo. CAP. XLIIII.

ſ Erpyllum aliqui zygin sylueſtrẽ, alij Polion vocãt, Aegyptij Meruopyũ, Latini Serpyllũ. Duorũ generũ est. Hortẽsiũ odore Sampsucũ imitatur, atq; in coronas addi solet. Cui a serpẽdo nomẽ inditũ est, quoniã si qua eius particula terrã attingat,

Digitized by Google

inibi radices demittet. Folia & ramulos Origani habet, sed candidiores. In macerijs multo procærius assurgit. Syluestre zygis appellatū non serpit, sed in altitudinem increscit, ramulos ædēs tenues, surculosos, folijs refertos lōgioribus q̄ Rutæ, & durioribus, angustis. Flores iucunde olent, gustanti acres. Radicis nullus vsus. Nascitur in petris satiuo efficacius, atq; magis excalfaciēs, & ad medendi vsum aptius. Menses trahit. Vrinā potu ciet. Torminibus, ruptis, vulsis & iocineris inflammationibus, auxiliatur. Et aduersus serpentes potu illituve. Capitis dolores mulcet coctum adiecto rosaceo, & madefactū in aceto. Maxime vero Phreniticis & lethargicis conuenit. Cruentos vomitus sedat, succus drachmis quatuor ex aceto potus.

De Sampsuco. CAP. XLV.

Ampsucum aliqui nomināt Amaracū, alij Triphyllon, alij Agathides, alij Cnecion, alij Acapnon, Pythagoras Thrāben, Aegyptij Sopho, Armenij Myuron, Magi Ichrei afinum, aut Hecigonon Isidis, Romani Maioranā. In Cypro & Cyziceno laudatissimū. Secundū sibi locū vendicauit Aegyptiū. Amaracum gens Sicula & Cyzicena appellat. Hærba est ramosa, per terrā repens, folijs eius calaminthæ quæ tenui folio cōstat, letophyllos appellatur, hirsutis & rotundis. Suauissimū odorem spirat, ideo coronis inseritur. Vis eius excalfaciens. Succus decocti potus conuenit incipiētibus hydropicis, & ijs quos vrinæ difficultas aut tormina excruciant. Illita ex melle arida folia, fugillata tollunt. Menses subdita in pesso trahunt. Cōtra scorpionis ictū ex aceto & sale illinuntur. Luxatis tumoribusq;, cærato excepta imponuntur. Aduersus oculorum inflammationes, tumoresq; cum polline polentæ illini prodest. Acopis malagmatisq; calfaciendi gratia commiscetur.

De Sertula campana. CAP. XLVI.

Sertula cāpana laudatissima in Attica & Cyzico & Carthagine nata. Cuius color vicinus est croco, boni odoris. Nascitur & in campania circa Nolam, colore in luteum languescēte, odore infirmo. Vim habet adstrictoriam. Inflammationē omnē emollit, præsertim quæ in oculis, vulua, sede aut testibus erūpat, si ex passo cocta illinatur. Interdum autē addito oui luteo assato, aut fœnograeci farina, lini semine, aut polline, aut capitulis papaueris, intybo ve. Recentes meliceridas per se cū aqua, & vlcera manātia in capite, illita cum creta chia, vino, aut galla sanat. Stomachi dolores & cruda & cocta cū aliquo ex antedictis leuat. Doloribus aurium mitigandis cruda ex passo instillatur. In aceto aut rosaceo madefacta, capitis dolorem lenit.

Digitized by Google

De Maro. CAP. XLVII.

Marum aliqui Origanida, aut Hyſobrion vocant. Hærba co
m gnita vulgo, ſurculoſa, flore Origani, foliis multo cãdidiori-
bus, flore odoratiore. Vim habet ſiſymbrio cõſimilem. Sub-
ſtringit enim & modice calfacit. Qua de cauſa illitu ſerpentia vlcera fi-
ſtit. Et in calidas illitiones additur. Iuxta Magneſiã & Traleis copio-
ſiſſima gignitur.

De Ocimaſtro. CAP. XLVIII.

Cinos aut Aconos a Græcis dicitur ab alijs ſylueſtre baſi-
a licum. Latinis Ocimaſtrũ tenui ficcoq; ramulo hærba, Ocy-
mo ſimilis, odorata. Sed hirſutior. Qua coronæ factitãtur. A
nonnullis olitoribus colitur. Menſes & aluũ pota ſiſtit. Illita panos
ignemq; ſacrum ſanat.

De Bacchare. CAP. XLIX.

Accharis hærba fruticoſa, quæ in coronas additur. Cuius fo-
b lia aſpera ſunt, media violæ & verbaſci magnitudine. Cau-
lis anguloſus, cubiti altitudinem petens, adnatis appendici-
bus aliquantulum aſperis, flore purpureo ſubalbicãte, odorato. Radi-
cibus veratro nigro ſimilibus, quibus odor ineſt Cinnamomo proxi-
mus. Aſperum ſquallidumq; ſolum amat. Radix in aqua decocta ru-
ptis, vulſis, præcipitatis, ſpirandi difficultati, ſalutaris. Item diuturnæ
tuſſi & vrinæ difficili. Menſes pellit. Contra ſerpentium morſus vti-
liſſime datur in vino. Recens radix appoſita partum extrahit. Puerpe-
ris eius decoctum in deſeſſionibus prodeſt. In diapaſmata vtiliter in-
ferit, iucundi odoris gratia. Folia vtpote quæ adſtringant, capitis
doloribus illitu proſunt. Oculorum inflammationibus, mammis tu-
mentibus a partu, ægilopijs incipientibus, ignibuſq; ſacris auxiliãtur.
Odor ſomnum gignit.

De Ruta CAP. L.

Ruta duplex, montana quam aliqui Rhyten montanam vo-
r cant, et hortenſis quam Aegyptij Epnubum, Syri Armala, Ruta
alij Beſaſa, Aphri Churma. Mõtana ſylueſtriſq; acrior eſt &
in cibis dãnata. Satiua vero quæ ſub arbore ficus enaſcitur, magis in
cibos admittitur. Vtraq; vrit, calfacit, exulcerat. Vrinã ciet. Mẽſtrua
pellit. Aluum ſiſtit potu cibove. Letalium medicamentorũ antidotũ
eſt, ſi ſemẽ ex vino acetabuli mẽſura ebibatur. Folia per ſe præſumpta,
aut cũ nuce iuglãde aridiſq; ficis, inefficaces venenorũ vires reddunt.
Contra ſerpentes ſimili modo ſumere conuenit. Genituram cibo po-
tuve extinguit. Cum anetho ſicco decocta, tormina ſedat. Facit ad pe-
ctoris laterumq; dolores, difficultatem ſpirandi, tuſſes, pulmonis infla
mationem, coxendicum articulorumq; cruciatus, & rigores febrium

Digitized by Google

circuitu repetentes, pota vt antedictum est. Item ad inflationes coli, vuluæ, rectiq; intestini, decocta & imposita. Fœminas vuluæ strangulatu liberat, si a genitali sede tenus cum melle subijciatur. Feruefacta ex oleo & pota vētris tineas excutit. Articularijs doloribus ex melle, aquæ inter cutem cum ficis illinitur. Eisdem in potu auxiliatur, decocta in vino ad dimidias parteis, & oblita. Cruda cōditaq; cibo, visus aciem excitat. Dolores oculorum cum polenta lenit. Doloribus capitis cum rosaceo & aceto illita auxiliatur. Profluentem naribus sanguinem sistit, trita & indita. Testiū inflammationibus cum laureis folijs impositā, & eruptionibus papularum cum myrto & cærato prodest. Cum pipere autem & nitro affricta, albæ vitiligini medetur. Cū eisdē illita formicationes tollit, & verrucas quæ thymi florem repræsentāt. Contra impetigines cum alumine & melle vtilissime imponitur. Succus in mali punici calyce calfactus, aurium dolori efficaciter infunditur. Hebetudinem oculi qui sensere, ruta cum fœniculi succo ac melle perūcti iuuantur. Ignem sacrum, vlcera quæ serpunt, aut in capite manant, cum aceto rosaceo & ceruſa persanat. Mansa Alliorū Ceparūq; acrimoniam domat. Montana si copiosius estur interficit. Dum florē promit & ad murias colligitur cutē inflat & rubore quodā inficit, cū pruritu ac vehemēti inflāmatione. Oportet itaq; eā vnctis antea manibus & facie colligere. Tradunt succum gallinaceis pullis insparsum feles arcere. Adijciunt eā quæ in Macedonia circa Olcimum amnem prodeat, comedentes interimere. Mōtosus autem is locus, viperis scatet. Semen eius potum cōtra intestina vitia efficax est. In antidota cōmode additur. Contra incontinentiam vrinæ tostum semen septenis diebus potui datur. Radix huius montanum Moly vocatur. Syluestris ruta satiuæ similis est. Prodest comitialibus & coxendicum doloribus. Menstrua mouet. Partus enecat. Acrior est viribus q̄ hortensis & validor. Syluestris vt pote noxia, cibis abdicatur.

De Syluestri Ruta. CAP. LI.

Vtam syluestrem aliqui appellant Hypericon, alij Androsæmon, alij Coron, alij Chamæpityn, Romani Hederalem, aut Centonalem, Aphri Churma semmaced. Odor seminis resinosus est. Ideo chamæpitys aliquibus nominatur. Frutex est surculosus, rubescēs. Folia rutæ figura, flores lutei, qui digitis triti sanguineo succo manant. Vnde Androsæmon vocitarunt. Ramuli subhirsuti. Siliquæ teretes hordei effigie, in quibus semen nigrum resinam olens. Gignitur in cultis & asperis. Vrinam ciet. Menses appositu trahit. Pota cum vino quartana liberat. Folia cum semine ambustis illitu medētur. Et diebus quadraginta epota ischiadicos sanant. Vocāt

Digitized by Google

etiamnum hoc modo ſylueſtrem Rutam, quod in Cappadocia & Galatia Aſiæ finitima Moly dicitur. Frutex eſt qui ab vna radice multos emittit cauliculos. Folijs multo q̃ alterius Rutæ lõgioribus, tenerioribuſq;, odore graui, flore candido, capitulis in cacumine paulo maioribus q̃ ſatiuæ Rutæ, quæ tribus maxime partibus conſtant. In quibus triangulum ſemen, ſubruffum, guſtu amarum recluditur. Cuius eſt vſus. Semen autumno matureſcit. Quod cum melle, vino, croco & fœniculi ſucco, ac gallinaceo felle, teritur contra retuſam oculorum aciẽ. Sunt qui eam Armalam vocent, Syri Beſaſſan. Qui Cappadociam incolunt, Moly, quoniam quamdam cũ Moly ſeruet ſimilitudinem. Radice nigra, flore candido. In collibus & læto ſolo prouenit.

De Moly. CAP. LI.

Moly aliqui ſylueſtre Leucoion appellant. Folia habet gramini nis, latiora, humi ſparſa, Florem albæ violæ ſimilem, ſed minorem, lactei coloris. Caulem cãdidum quaternum cubitorum. In cuius cacumine ineſt aliquid quod Allij ſpeciẽ referat. Radix parua, bulboſa, quæ mirum in modum valet ad aperiendas vuluas, ſi trita cum irino vnguento in peſſo ſubijciatur.

De Panace. CAP. LIII.

Panax nõnullis Heracleum dicitur. Ex quo Opopanax colligi ſolet. Plurima ex parte in Beotia & in Phocide Archadiæ naſcitur. Ibiq; compendij cauſa ſtudioſe colitur. Folijs eſt aſperis, in terra iacentibus, hærbacei coloris, ad ficulnea accedentibus, in ambitu quinquepartito diuiſis. Caule vt ferulæ altiſſimo, qui lanugine quadã incaneſcit. Folijs etiã minutioribus obſitus. Muſcarijs ceu Anethi in cacumine. flore luteo, & ſemine odorato feruẽteq;. Radices habet multas ab origine vna candidas, graue olentes, craſſi corticis & amari. Naſcitur in Cyrene Libyæ, & Macedonia. Excipitur ſuccus inciſa radice, recenti caulium pullulatu. Ea candidum ſuccũ emittit, q̃i ſiccatus in ſumma cute croceum colorem contrahit. Effluentem autem ſuccum excipiunt, folijs excauato ſolo ſtratis, quæ ficcata tolluntur. Simili modo caule meſſibus inciſo, profluentem ſuccum eximũt. Meliores ex radicibus albæ, rigidæ, & ficcæ, inguſtabiles, aromaticæ, feruentes guſtu. Fructus ex media ferula cibo idoneus eſt. Sed ex agnatis ſtolonibus, ab vſu cibario abhorret. Maxime in hoc ſucci genere probatur, q̃ amariſſimus, interne albus, aut ſubfuluus foris ad croci colorem inclinãs, læuis, pinguis, friabilis, ſtatim in aqua eliqueſcens, graui odore. Niger improbatur ac mollis. Adulteratur ammoniaco aut cæra. Sed ſyncæri experimẽtum eſt, ſi digitis in aqua friatus reſoluatur, & lacteſcat. Excalfacit, mollit, extenuat. Febriũ rigoribus,

Digitized by Google

vulſis, ruptis, laterum dolori, torminibus, ſtillicidio vrinæ conuenit. Contra veſicæ ſcabiem ex aqua mulſa aut vino bibitur. Menſes trahit. Fœtum enecat. Inflationes quæ vuluam male habent, duriciaſq; ex melle impoſitus diſcutit. Iſchiadicis illinitur. Acopis & capitis medicaminibus ammiſcetur. Carbunculos rumpit. Podagricis cum vua paſſa illitus ſubuenit. Dolore dentium liberat, cauis inditus. Oculorum aciem excitat. Ex eo & pice optimum fit emplaſtrum contra beſtiarum morſus, quæ in rabiem efferantur. Rameta radicis vuluæ admota, partus extrahũt. Ad vetera vlcera efficax eſt. Nudata oſſa, corpore operit, ſi trita cum melle illinatur. Semen cum abſinthio ſumptũ menſes pellit. Cum Ariſtolochia prodeſt, aduerſus animalia quæ venenum eiaculantur. Contra vuluæ ſtrangulatus in vino bibitur.

De Panace Aſclepij. CAP. LIIII.

Panax Aſclepij caulem a ſolo emittit tenuem, cubitalem, geniculatum, maioribus q̃ fœniculi folijs, hirſutioribus, odoratis, aureo flore, acri, odorato, ex muſcarijs depẽdente. Radix parua eſt & tenuis. Auxiliarem vim habent flores & ſemina, contra vlcera, phagedænas & tubercula, ſi trita cum melle imponantur. Aduerſus ſerpentes ex vino bibuntur, & cum oleo illinuntur. Aliqui panaces ſylueſtre origanum vocant, alij Cunilam de qua in origani mẽtione diximus.

De Panace Chironio. CAP. LV.

Panaces, chironium in Pelio monte maxime prouenit. Foliũ eius Amaraco ſimile. Flos aureus. Radix parua quæ non alte demittitur, guſtu acris. Pota radix ſerpentium veneno reſiſtit. Illita coma eadem præſtat.

De Liguſtico. CAP. LVI.

Liguſticum quod alij Panaciam, alij Panaces vocant, plurimum in Liguria naſcitur, in monte Apennino alpibus cõterminio. Vnde nomen traxit. Panaces incolæ non abſre appellant. Quoniam & radice & caule heracleotico panaci ſimile fit, & viribus eiſdem præditũ. Gignitur in altiſſimis aſperiſq; montibus, ac vmbroſis, maxime iuxta riuos. Cauliculum fert anethi, geniculatum, tenuem, & in circuitu folia Sertulæ campanæ, molliora, odorata, prope verticem graciliora, & lõge magis diuiſa. In cacũmine muſcarium, in quo ſemen dependet nigrum, durum, & oblõgum, fœniculo proximũ, guſtanti acre & Aroma olens. Radix cãdida, heracleotici panacis ſimilis, odorata. Radicis ſeminiſq; vis excalfactoria, concoquens. Prodeſt ad inteſtinos dolores, tumores, cõcoctiones. Item ad inflationes, præſertim quibus ſtomachus turgeat. Et contra ſerpentium ictus. Vri

Digitized by Google

nas & menſes potu trahit. Eoſdem præſtat effectus appoſita radix. Semen cum radice oxyporis & medicamentis decoquentibus ammiſcetur. Stomacho perq̃ vtile. Quare pro pipere vtuntur eo indigenæ ad obſonia. Adulteratur ſemine quodã ſimili. Quod facile guſtu diſcernitur. Amarum enim eſt. Alij ſemen Fœniculi aut Seſelis ammiſcentes Liguſticum dolo vitiant.

De Paſtinaca. CAP. LVII.

p Aſtinacam ſylueſtrem, aliqui Ceraſeoniam, vocant, Latini ruſticam paſtinacam, aliqui Carotam, Aegyptij Babubyron, Aphri Sichã. Folia Gingidij habet, latiora, ſubamara, caulem rectum, ſcabrum. Vmbellam ſimilem Anethi, in qua flores inſunt candidi, & in medio purpureum quiddam, ferme croceum. Radix digiti craſſitudine, dodrantalis, odorata, quæ cocta manditur. Semen potum vel impoſitum menſtrua mouet. Ijs conuenit in potione, quos vrinæ difficultas torquet, aut lateralis dolor excruciat, aut ſi aqua cutem ſubijt. Serpentium morſibus ictibuſq; prodeſt. Præſumentes eam nulla affici iniuria a ſerpentibus traduntur. Conceptus adiuuat. Radix vrinam pellit. Venerem ſtimulat. Partus appoſita eijcit. Folia trita & cum melle impoſita phagedænas vlcerum purgant. Satiua ad eadem pollet, inefficacior tamen, & cibo aptior.

De Seſeli. CAP. LVIII.

f Eſeli maſſilienſe quod nonnulli Sphagnon vocant, folia Fœniculi habet, craſſiora, caulẽ vegetiorem. Vmbellam Anethi, in qua ſemen oblongum, anguloſum, deguſtanti acre. Radix longa eſt, iucundi odoris. Semen & radix excalfaciendi vim habent. Potu ſtranguriæ & orthopnœæ medentur. Suffocationibus mulierũ comitialibuſq; proſunt. Menſes & partus trahunt. Ad omnia interna mala pollent. Tuſſim veterem ſanant. Semen cum vino potum concoquit & ſormina diſcutit. Epialis febribus ytile. Contra perfrictiones in itineribus, cum pipere & vino bibitur. Capris cæteriſq; pecudibus datur in potu, quo facilius ſuos fœtus enitantur.

De Aethiopico Seſeli. CAP. LIX.

a Ethiopicũ Seſeli quod Aegyptij Cyonũ phricen vocãt, folia habet Hederæ, minora & ad Periclymeni modũ oblõga. Frutex nigricat, palmitibus in bina cubita extẽſis, ramis ſeſquipedalibus, capitulo Anethi. Semine in Tritici morẽ denſo, nigro, amaro, maſſilienſi odoratiore & acriore, multum ſuaui.

De Peloponnenſi Seſeli. CAP. LX.

p Eloponnenſe folia habet Cicutæ, latiora, & craſſiora. Caulẽ ſupra maſſilienſis magnitudinem, ferulaceum, & latum in ca-

Digitized by Google

cumine capitulum, in quo ſemen latius, odoratum, & carnoſum pendet. Eiſdem viribus præditum eſt. Naſcitur in aſperis, riguis & collibus. Inuenitur etiamnum in Ida monte.

De Cretico Seſeli. CAP. LXI.

t Ordylium quod aliqui Creticum Seſeli vocant iuxta Ciliciam in Ameno mõte naſcitur, hærbula ſurculoſa, ſemine duplici, rotundo, ſcutulorum effigie, odorato, ſubacri. Contra vrinæ difficultatem bibitur. Potu cit mẽſes. Succo ſeminis cauliſq; virentis, ternis obolis ex paſſo decem diebus hauſto, renes ſanantur. Efficax eſt radix ad ciendas pectoris excreationes in delinctu cum melle.

De Siſone. CAP. LXII.

ſ Iſon exiguum ſemen eſt in Syria natum, Apio ſimile nigrũ, feruens, oblongum. Contra lienis vitia bibitur. Vrinæ difficultatẽ potu emendat. Remoratos menſes citat. Quo in condimẽtis cum Cucurbita & aceto indigenæ vtuntur. In cacumine granula multa gerit.

De Aniſo. CAP. LXIII.

a Niſum ſemen paruum eſt in Syria natum. Apio ſimile eſt, magnum, feruens, oblõgum. Contra lienẽ & vrinam quæ ægre redditur, bibere prodeſt. Retardatos menſes pellit. Id incolæ ad condimenta vſurpare ſolent, & cum Cucurbita in aceto decocta aſſumunt. Aniſum in ſumma excalfacit, exiccat. Oris halitum iucundiorem facit. Doloris leuamẽtum præſtat. Vrinam ciet. Aquam quæ ſubijt cutẽ diſſipat. Potum ſitim cohibet. Animalium venenis aduerſatur. Valet ad inflationes aluumq;. Alba fœminarum profluuia ſiſtit. Lac ad mammas elicit. Venerem ſtimulat. Dolores capitis leuat ſuffitum naribus. Cum roſaceo tritum, inſtillatumq; fractis auribus medetur. Melius ſemper recens, plenum, non furfuroſum, odore præſtans. Inter prima laudatum eſt Creticum. Proximum Aegyptium.

De Caro. CAP. LXIIII.

c Arum ſemen eſt vulgaris notitiæ. Excalfacit. Vrinam concitat. Stomacho vtile. Os commendat. Cõcoctionẽ adiuuat. Miſtum antidotis & oxyporis Aniſi vicem præbet. Radix cocta Paſtinacæ modo manditur.

De Anetho. CAP. LXV.

a Nethum quod eſtur, aliqui Polygida vocãt, alij Anicetum, Magi Cynocephali genituram, aut capillos, alij Mercurij ſemen, Latini Anethum, Aphri Sicciriam, Aegyptij Adracum. Daci Pulpum. Aridi anethi comæ ſeminiſq; decoctum, potu lac euocat. Inflationes & tormina ſedat. Aluum vomitioneſq; ſiſtit. Vri-

Digitized by Google

nas ciet. Singultus lenit. Oculorum aciem hebetat. Genituram restinguit assidue potum. Fœminis vuluæ malo opportunis ad desessiones vtile. Condylomata illitus eius cinis tollit.

De Cumino satiuo. CAP. LXVI.

c Vminum satiuum ori gratũ est. Sed multo magis Aethiopicum, quod Hippocrates regium appellauit. Secundum locũ tenet Aegyptium. Reliqua sequuntur. Prouenit in Galatia, in Asia, Cilicia, & Therẽtia, & plerisq; alijs tractibus. Excalfacit, adstringit, exiccat. Ad tormina inflationesq; conuenit, coctum & cũ oleo inditum, aut cum hordeacea farina illitum. Orthopnoicis datur in posca. Demorsis a serpente in vino. Testium collectionibus auxiliatur, impositum cum vua passa, aut lolij farina cæratove. Mensium abundantiam inhibet. Contritum autem in aceto & naribus obiectum, sanguinis profluuia sistit. Colorem bibentium aut perunctorum mutat in pallorem.

De Sylvestri Cumino. CAP. LXVII.

f Sylvestre Cuminũ siue syluaticum, plurimum efficaciusq; in Lycia & Galatiæ Asia, atq; Carthagine Hispaniæ gignitur. Frutice paruo, dodrantali caule, ac tenui, quaternis aut quinis folijs tenuibus, veluti serratis, & Gingidij diuisura. In cacumine capitula quina aut sena habet, mollia, rotunda, in quibus est semen acerosum, gustu satiuo acriore. Nascitur in collibus. Bibitur semen ex aqua aduersus tormina inflationesq;. Item contra venenatas bestias ex vino. Singultus ex aceto sedat. Stomacho vtile quẽ humor vexat. Sugillata tollit, si manducatum cum melle & vua passa illinatur. Testium inflammationibus, adiectis eisdem medetur. Est & aliud sylvestris Cumini genus, satiuo nõ dissimile, quod a singulis floribus pensilia promit cornicula, in quibus semen est Melãthio simile. Quod potum omnium serpentium morsibus præsidio est. Calculosis & ijs qui vrinæ stillicidio vexantur, aut concretum sanguinem cum lotio reddunt auxiliatur. Sed Apij semen seruefactum postea bibendum est.

De Ammio. CAP. LXVIII.

a Mmi Latini Ammium Alexãdrinũ, nonnulli Aethiopicũ, quidam regium Cuminum appellant. Plericq; diuersarum naturarũ esse Aethiopicum Cuminum & Ammiũ existimant. Vulgo notũ est, semen exile, multo minus Cumino, Origanum resipiens. Eligẽdum est purum, minime furfurosum. Vis ei excalfactoria, feruens & exiccans. Facit ad tormina, vrinæ difficultatem, serpentium ictus cum vino potum. Menstrua ciet. Miscetur derodentibus cantharidum medicamentis; quæ Ecdoria vocant, vt inde exortis vrinæ

Digitized by Google

difficultatibus resistat. Sugillata cum melle tollit. Colorem potu aut illitu mutat in pallorem. Suffitum cum vua passa aut resina vuluas purgat.

De Coriano. CAP. LXIX.

c Orium aut Corianum Aegyptij Ochion vocant. Vulgaris est notitiæ. Vim refrigeratoriam habens. Quare illitum cum pane aut polēta, ignibus sacris, & vlceribus quæ serpunt medetur. Epinyctidas cum melle vel vua passa, testium inflammationes, carbunculosq; sanat. Cum faba fresa strumas & tubercula discutit. Tineas interaneorum expellit, semen cum passo potum. Genituram adauget. Largius tamen sumptum, mentem non sine periculo mouet. Quare continuo & copiosiore vsu abstinendum. Succus cum ceruſa, spumave argenti, necnon aceto & rosaceo illitus, ardentes summæ cutis inflammationes emendat.

De Hieracia. CAP. LXX.

h Ieracia magna, alijs Sonchites, Romanis Lampuca, Pœnis Sithileas, caulem emittit asperum, subrubrum, spinosum, cauū, folia, ex interuallis rariuscule diuisa, similia Soncho per ambitum, luteos flores in oblongis capitulis. Vim refrigerandi habet & modice substringēdi. Vnde illita, stomacho æstuanti, inflammationibusq; prodest. Succus erosionem sorbitione mitigat. Hærba cum radice illita, vibratis a scorpione ictibus auxiliatur.

De Hieracia parua. CAP. LXXI.

h Ieracia parua, quam aliqui Sonchiten, alij Entimon agrion, Romani Intybum syluestre vocant, folia ex interuallis habet diuisa in ambitu. Cauliculos teneros, virentes, in quibus lutei flores orbem circinantes emicant. Vim suam ad eadem ad quæ superior impendit.

De Apio CAP. LXXII.

f Atiuum Apium ad eadem quæ Corianum conuenit. Inflammationibus oculorum cum pane aut polēta illinitur. Æstuantem stomachum mulcet. Mammarum duriciam reprimit. Vrinam ciet, siue crudum siue coctum edatur. Decoctum eius radicisq; potu, venenorum noxæ resistit, quum vomitiones excitet. Aluum cohibet. Semen vehementius vrinam pellit. Contra serpentium venena, aut epotam argenti spumam auxiliatur. Inflationes discutit. Ammiscetur medicamentis quæ dolorū leuamēta præstant, Theriacis quoq; ac tussis remedijs.

De Eleoselino. CAP. LXXIII.

e Leoselinum quod a quibusdam Pedinon, ab alijs Hydroselinon agrion, Romanis Apium rusticum appellatur. In

Digitized by Google

humidis naſcitur. Satiuo grandius & ad eadem efficax.

De Oreoſelino. CAP. LXXIIII.

o Reoſelinon quod aliqui Petroſelinon ſylueſtre appellant, Aegyptij Anonim, caule eſt palmum alto, ab radice tenui exeunte. Ramis & capitulis cicutæ, multo tamen tenuioribus, ſemine cumini, oblongo, acri, & odorato, tenui. Naſcitur in petroſis & montibus. Vrinam ciet ſemine ac radice in vino potis. Menſes trahit. Antidotis necnon medicamentis vrinam cientibus, & excalfactorijs, inſeritur. Nec hallucinari nos oportet exiſtimantes oreoſelinum eſſe, quod in ſaxis prouenit. Aliud enim eſt Petroſelinum.

De Petroſelino. CAP. LXXV.

p Etroſelinum in Macedonia prouenit, in præruptis locis. Semine Ammij, odoratiore, ſapore acri, aroma olente. Vrinam cit ac menſtrua. Contra ſtomachi & coli inflationes & tormina prodeſt. Laterum, renum, & veſicæ doloribus in potu ſubuenit. Ammiſcetur antidotis vrinam cientibus.

De Oluſatro. CAP. LXXVI.

h· Ippoſelinum aliqui Grielon, alij Agrioſelinum, Latini Oluſatrum appellāt, aliqui Smyrnion, quāuis aliud ſit, quod proprie Smyrnion dicitur, vt paulo poſt referemus. Eſt autem maius, & ſatiuo apio candidius. Caule alto, cauo, molli, habente veluti lineas. Folijs latioribus, in puniceum vergentibus, coma Roriſmarini. Depẽdentibus in cacumine corymbis, anteq̃ defloreſcat. Ea ſemine turget nigro, oblõgo, acri, ſolido, aromatico. Radix demittitur tenuis, odorata, candida, quæ os commendat. In vmbroſis & paluſtribus enaſcitur. Olerum generis vt Apium. Radix cruda coctave eſtur. Folia cum caulibus decocta mãduntur, & per ſe aut cum piſcibus præparantur, crudaq̃ muria condiuntur. Vim hanc habet vt poto ſemine ex mulſo vino menſes cieat. Rigentes calfacit potu aut illitu. Vrinæ ſtillicidio auxiliatur. Radix eoſdem præſtat effectus.

De Smyrnio. CAP. LXXVII.

f Myrnion quod in Cilicia Petroſelinum vocant, paſſim in Amano monte gignitur. Caulem habet apij, & ſtolones multos, folia latiora, pinguia, ad terram infracta, robuſta, odore medicato, cum quadam acrimonia iucunda, colore in luteum languescente. Capitibus caulium orbiculatis vt anethi. Semine braſſicæ, rotundo, nigro, acri, myrrhæ ſapore. Ita vt alterum alterius loco cedat. Radix quoq̃ odorata, guſtu acri. Fauces mordet, ſuccoſa, mollis. Cortex eius foris niger, itus viridis aut ſubalbidus. Naſcitur in ſaxoſis et collibus, atq̃ ſquallidis, & limitibus terrenis. Vis radicis, hærbæ & ſe

Digitized by Google

minis excalfacere. Folijs muria maceratis ad obſonia vtuntur. Aluũ fiſtunt. Radicem contra ſerpentium ictus bibere conuenit. Tuſſes & orthopnœas mitigat. Vrinæ difficultati medetur. Recentes tumores, collectiones, duriciaſq; diſcutit. Illita vulnera ad cicatricem perducit. Partus abortu vitiat, ſi feruefacta ſubijciatur. Semen, lienis renum & veſicæ vitijs prodeſt. Mẽſes & ſecundas pellit. Cõmode datur iſchiadicis in vino. Inflationes ſtomachi lenit. Sudores ciet & ructus. Semen peculiariter datur hydropicis in potu, & contra febrium circuitus.

De Elaphoboſco. CAP. LXXVIII.

g Ræci elaphoboſcon, aliqui Elalphicon, alij Nephrion, alij Ophigenion, nonnulli Ophioctonon aliqui Herpyxen, alij Limen vocant, Romani cerui ocellum, Aegyptij Chemin, Aphri Aſchancam. Fœniculaceus caulis eſt, aut Rorimarino ſimilis, geniculatus, folijs duum digitorum latitudine, vt Terebinthi prælongis, aliquantum aſperis, circumfractis. Adnata multa caulis habet ferentia vmbellas Anethi ſimiles, & ſemina eiuſdem, florem ſubluteum. Radice ternum digitorum longitudinis, & craſſitudinis vnius, candida, dulcis, eſui apta. Caulis tener pro olere manditur. Contra ſerpentium ictus, datur ſemen in vino. Fama autem eſt hoc pabulo, ceruas ſerpentium morſibus reſiſtere.

De Fœniculo. CAP. LXXIX.

f Oeniculum ſi hærba edatur aut ſemen cum ptiſana bibatur, mammas lacte replet. Comæ decoctum in renum doloribus ſubditum proficit, quippe quod vrinam excitet. Contra ſerpentium ictus in vino conuenienter bibitur. Menſes ciet. In febribus nauſeam & ſtomachi feruorem, ex aqua frigida potum ſedat. Contritæ radices & cum melle illitæ, morſibus canum medentur. Succus caule & folijs exprimitur, & in ſole ſiccatus in medicamenta adijcitur, quæ ad excitandam oculorum aciem commode temperantur. Extrahitur etiam ſemine viridi ramuliſq; & radicibus prima germinatione inciſis. In Iberia ſuccum reddit gummi ſimilem. Caulem medium dum hærba floret ruſtici demetunt, igniq; admouẽt, quo facilius vi caloris exudans, gummi remittat. Quod efficacius ſucco eſt ad medicamenta oculorum.

De Erratico fœniculo. CAP. LXXX.

g Ræci hippomarathrum, aliqui Marathin, alij Marathrum agrion, Aegyptij Sampſoth, Magi Thymarnolion, Latini fœniculum erraticum, aliqui Mion, Galli Siſtrameor. Sylueſtre eſt fœniculum, magnum. Fert autem ſemen Canchry ſimile. Cuius

Digitized by Google

radix iucunde olet, potaq; stranguriæ medetur. Menses imposita ciet. Ventrem sistit, radice aut semine poto. Contra serpentium morsus auxiliatur. Calculos comminuit. Regiū morbum expurgat. Lactis abundantiam facit. Decoctum foliorum hausstum, fœminas a partu purgat. Traditur aliud Hippomarathri genus longo exili & angusto folio, semine coriandri, rotūdo, acri, & odorato. Excalfaciendi naturam habet, & viribus fœniculo respondet. Ad omnia infirmius.

De Dauco. CAP. LXXXI.

d Aucum aliqui Dircæum vocant. Creticum, folijs fœniculo simile, minoribus & tenuioribus, caule dodrantali, vmbella coriādri, flore albo, semine acri, candido, hirsuto, suauissimi odoris in mandendo. Radix digitali crassitudine & palmi longitudine adolescit. In saxosis nascitur, & locis sole illustratis. Aliud eius genus syluestri Apio simile, acre, odoratum, aroma olēs, feruētis gustus. Probatissimum Creticum. Tertium assignatur genus folijs coriādri, floribus albis, capite & semine anethi, muscario pastinacæ, semine oblōgo ceu cumini, acri. Omnium semen excalfacit potum. Vrinam mēses & partus extrahit. Torminibus liberat. Veterem tussim mitigat. Phalangiorum morsibus potum in vino auxiliatur. Tumores illitu discutit. Seminis dumtaxat in alijs generibus inualuit vsus. In Cretico etiam radicis. Quæ maxime cōtra venenatorum iniuriam in vino bibitur.

De Delphinio. CAP. LXXXII.

d Elphiniū Græcis Diachysis, alijs Diachytos, alijs Paralysis alijs Camarus, alijs Hyacinthus. alijs Delphinias, alijs Neriadion, aut Sosandron, aut Cronion, Romanis Bucinus minor vocitatur. Surculos emittit a radice vna sesquipedales, aut maiores, a quibus folia exeunt parua, tenuia, diuisa, prælōga, quæ Delphinorum effigiem repræsentant. Vnde tractum nomen est. Flos violæ albæ nō dissimilis, purpureus, & semen in siliquis, milio proximū. Quo non aliud vtilius bibi potest, ab scorpione percussis. Aiunt enim obiecta hærba, scorpiones resolui atq; ignauos torpescere. Semota vero ea, sese recolligere. Prouenit in asperis & apricis.

De Altero Delphinio. CAP. LXXXIII.

Lterum est Delphiniū quod Romani Bucinum vocant, superiori simile, sed folijs & ramis longe gracilius. Viribus eisdem pollet, sed non ita efficacibus.

a

De Pyrethro. CAP. LXXXIIII.

yrethrum aliqui Dorycnion, alij Pyrinon, alij Pyroton aut Pyrothron, alij Arnon pyriten, Magi Pyriten, Romani

p

Digitized by Google

Saliuarem vocant. Folia caulemq; emittit vt Daucum ſylueſtre & fœniculum, vmbellamq; Anethi circinatæ rotunditatis. Radix longa eſt pollicis craſſitudine, guſtu feruidiſſimo. Pituitam elicit. Ideo in dolore dentium decocta in aceto, colluto inde ore, auxiliatur. Manſa pituitam extrahit. Sudores ciet, perunćto ex oleo corpore. Diuturnis rigoribus efficax. Contra perfrictiones membrorum, reſolutioneſq; eximie conducit.

De Roſmarino. CAP. LXXXV.

d Vo Roſmarini genera. Alterum fructiferum, aliquibus zea aut Campſanema appellatum. Cuius ſemen Canchrys vocatur. Folia fœniculi habet, craſſiora & latiora, in rotæ ſpeciem humi ſparſa, iucunde olentia, caulem cubiti altitudine, aut maiorem, multis cõcauum alis. In cacumine vmbellam in qua ſemen copioſum, candidum, ſphondylo ſimile, rotũdum, anguloſum, refinaceum. Quod in mandendo linguam exurit. Radix thus redolet, candida, prægrandis. Eſt & alterum omnino conſimile, ſemen ferens latum, nigrum vti ſphondylion odoratũ, minime exurens, radice foris nigra, intus alba. Verum id quod ſterile dicitur illorũ plane ſimilitudinẽ refert. Sed neq; caulem neq; florem neq; ſemen promit. Naſcitur in ſaxoſis & aſperis. Trita omnium hærba communiter hæmorrhoidum profluuia ſiſtit. Sedis inflammationes & condylomata mitigat. Concoquit ſtrumas & abceſſus, qui ad maturationem ægre perducuntur. Siccæ radices cũ melle vlcera purgant. Torminibus medentur cum vino potæ. Et contra ſerpentium morſus conueniunt. Menſes & vrinas cient. Veteres tumores illitu diſcutiunt. Tam radicis q̃ hærbæ ſuccus adiecto melle illitus, oculorum aciem exacuit. Potum ſemen ad eadem pollet. Si comitiale malum ſentiatur, aut vetus pectoris vitium, auxilio eſt. Regio morbo laborantibus cum vino & pipere datur. Sudores mouet cum oleo perunctum. Ruptis & conuulſis prodeſt. Podagris cum loliacea farina & aceto tritum illinitur. Purgat vitiligines, addito aceto q̃ acerrimo. Semine in potionibus vtendum, eius quidem quod Canchryn non ferat. Quippe illud ſua acrimonia arteriam exaſperat. Roſmarinum cum erica naſci, folijs lactucæ ſylueſtris, aſperioribus, candidioribuſq;, radice breui, Theophraſtus author eſt. Potumq; idipſum alterutra parte purgare.

De Canchry. CAP. LXXXVI.

Anchrys vim habet excalfaciendi & vehemẽter exiccandi.
c Quare abſtergẽtibus medicamentis inſeritur. Cõtra oculorũ fluctiones capiti illinitur, ita vt tertio die ſoluatur.

Digitized by Google

De Roſmarino coronario. CAP. LXXXVII.

r Oſmarinū quo coronarij vtūtur, ramos mittit tenues, & circa eos folia minuta, denſa, lōga, exilia, ſubter incana, ſuperne virentia, graui odore. Excalfactoria vi præditum eſt. Regiū ſanat morbum, ſi decoctum in aqua ante exercitationes bibatur, & vbi laborans exercitationi ſe crediderit, in balnea deſcendat, & merum potet. Acopis gleucinoq; vnguento ammiſceri ſolet.

De Sphondylio. CAP. LXXXVIII.

f Phondylium aliqui Arangen vocant, alij Phalāgion, alij Aſtereion, nonnulli Neſyrin aut Sphōdylin, quidam Chorodanon, aut Oenanthen, Romani hærbam rutinalē, Aegyptij Apſaphear, Magi Oſirin. Folia Platani & Panacis habet. Caules fœniculaceos, cubitali altitudine, aut amplius aſſurgentes, in quorum cacumine ſemē duplex Seſeli ſimile, ſed latius, candidius & magis paleaceum, grauis odoris. Flores eius albi aut pallentes. Radice Raphani candida. Naſcitur in paluſtribus & aquoſis. Potum ſemen pituitam per aluum extrahit. Medetur iocineris vitijs, regio morbo, comitialibus, orthopnoicis, vuluarum ſtrangulationi. Veternoſos ſuffitu reuocat. Cum oleo cōmode infunditur capitibus phreniticorū, & lethargicorum, Item capitis doloribus. Cum ruta illitum ſerpentia vlcera cohibet. Datur radix contra regium morbum, & iocineris vitia. Circumraſa eadem callos fiſtularum derodit. Recentis floris ſuccus exulceratis auribus, purulentiſq; accommodatur. Qui cæterorum ſuccorum more exprimi, dein recondi ſolet.

De Ferula. CAP. LXXXIX

e Viridi Ferula medulla pota vtilis eſt ad cruentas excreationēs, cœliacoſq;. Contra viperarum morſus in vino datur. Erumpentem naribus ſanguinem indita fiſtit. Semen potum torminoſis auxiliatur. Sudores ciet vncto ex oleo corpore. Caules ſi edantur, capitis dolores faciunt. Muria condiuntur. Ferula itaq; caulem profert ternum ſæpe cubitorum, folia fœniculi, longe aſperiora, & latiora. Qua abimo caule vulnerata, Sagapenum efficitur.

De Peucedano. CAP. XC.

p Eucedanum aliqui Agrion vocant, alij Agriophyllon, Magi bonum dæmonem, Romani Satariam. Caulem emittit tenuem, gracilentum. Fœniculo ſimilem. Comam ha-

Digitized by Google

bet ſtatim ab terra folioſam ſpiſſamq;. Flore luteo, radice nigra, craſſa, firma, graui odore, ſuccoſa. Gignitur in montibus opacis. Tenera radix cultello conciditur, profluenſq; e plaga ſuccus vmbræ mandatur. In ſole ſiquidem confeſtim euaneſcit. Colligitur capite prius & naribus roſaceo perfuſis, ne capitis dolor premat, et vertigo ſentiatur. Aſſata radix vtilior fit: Tam lac quam ſuccus radice & caulibus extrahi ſolet, ſicuti e Mandragora. Verum inefficacior lacte ſuccus habetur, et velocius expirat. Interdum etiam concreta inuenitur lachryma, thuris ſimilitudine, caulibus radicibuſq; adhærens. Præfertur ſuccus e Sardonia & Samothrace, colore ruſſo, odore graui, feruens guſtu. Ex oleo et roſaceo illitum podeſt lethargicis, phreniticis, vertiginoſis, comitialibus, & longis capitis doloribus, reſolutis, iſchiadicis, conuulſis. Omnibus in vniuerſum vitijs neruorum, ex oleo & aceto illitū prodeſt. Eius olfactu reſpirant vuluæ ſtrangulatus, & veternoſi reuocantur. Incenſum ſerpentes abigit. Aurium doloribus conuenienter ex roſaceo inſtillatur. Cauernis dētium inditum, mitigat dolorem. Cōtra tuſſim efficaciſſime ex ouo aſſumitur. Suſpirijs, torminibus, & inflationibus ſubuenit. Ventrem leniter emollit. Lienem abſumit. Difficiles partus mire adiuuat. Facit ad veſicæ cruciatus, & renum diſtentiones potum. Vuluam aperit. Radix ad eadem vtilis eſt. Sed ineffacior. Eius decoctum bibitur. Farina eius ſordida vlcera purgat, & vetera cicatrice obducit. Squamas oſſium extrahit. In cærata & calfacientia malagmata additur. Eligi debet recens, eſu difficile, firmū, odoris plenum. Succus ad potiones amaris nucibus aut ruta aut pane calido aut anetho reſoluitur.

De Gith ſeu Melanthio. CAP. XCII.

Gith ex Græcis aliqui Melanthiū, alij Mecona agrion melana, Romani Papauer nigrum appellant. Exiguus frutex eſt ſæpe binos palmos excedens. Folijs vt Senetionis minutis, ſed multo tenuioribus. Capitulo in cacumine tenui, ceu papaueris oblongo, intercurſantibus intus membranis. Quibus ſemen includitur nigrum, acre, odoratum, quod panibus inſpargitur. Capitis doloribus illitum fronti, ſubuenit. Diſcutit recentes oculorum ſuffuſiones, tritum ex Irino, & infuſum naribus. Tollit lepras, lentigines, duricias, tumoreſq; vetuſtos cum aceto illitum. Circumſcarificatos clauos excutit cum vetere vino impoſitum. Dentium doloribus decoctum cum aceto & teda prodeſt. Teretes ventris tineas expellit, perūcto ex aqua vmbilico. Deſtillatione laborantes adiuuat, tritum in linteo & olfactum. Vrinam & menſtrua ciet, multis diebus ſumptum.

Digitized by Google

Et lac extrahit. Difficultatem spirandi cum vino potum leuat. Phalangiorum morsibus ex aqua drachmæ pondere haustum auxiliatur. Incenso serpentes fugantur. Tradunt largius epotum enecare.

De Laserpitio & Lasere. CAP. XCIII.

Laserpitium in Syria, Armenia, Media, & Libya nascitur, caule ferulaceo, quem Maspetum vocant. Folijs apio similibus, lato semine. Radix excalfacit. In cibis ægre concoquitur. Veficæ noxia. Sugillatis illita cum oleo, & strumis, ac tuberculis cum cærato, medetur. Ischiadicis conuenit cum Irino aut cyprino cærato. Excrescentibus circa sedem tollendis, illinitur cum putamine mali punici & aceto decocta. Venenis pota resistit. Os cõmendat, cibis aut sali permista. Laser e radice atq; caule scarificatis colligitur. Præfertur autem ruffum, transluces, myrrhæ æmulum, non porraceũ, odore valens, suaui gustu. Quod dilutum facile albescit. Syrenaicum si quis degustarit, humorem toto corpore ciet, blãdissimo odore, adeo vt ne os quidem gustanti nisi paululũ spiret. Medicum & Syriacum minus viribus valent, & grauiorem reddunt odorem. Laser omne anteq; ficcescat adulteratur fagapeno, aut fabæ lometo. Quod maleficiũ deprehenditur gustu, odore, visu, & madefactione. Caulem aliqui Silphion, radicem Magudarin, & folia Maspeton vocauere. Efficacissimum Laser, mox folia, postremo caulis. Acrẽ vim habet. Inflationes facit. Perunctas cum aceto pipere & vino alopecias sanat. Oculorũ aciem exacuit. Incipientes suffusiones, illitum cum melle dissipat. Canernis dentium in dolore inditur, aut cum thure in linteo circumligatur, aut cũ hyssopo ficis coctis in posca, os colluitur. Ijs prodest quos bestia in rabiem efferata momorderit, vulneribus immissum. Valet aduersus venena telorum, & animalia omnia, quæ virus eiaculantur, potum aut illitum. Scorpionum plagis oleo dilutum circumlinitur. Gangræn̄is præcoercitis immittitur. Et cum ruta, nitro, & melle, vel per se carbunculis. Clauos calloscp prius circumrasos vellit. Cærato aut aridorum ficuum carne præmollitũ, recentes Lychenas ex aceto sanat. Et excrescentia in carne polyposcp, si aliquot diebus cum attramento sutorio aut erugine illinatur. Extuberantia cum forfice extrahit. Veteribus faucium scabricijs opitulatur. Grauem subitoq; irrauescentem vocem, dilutum aqua sorbitione confestim expedit. Vuã illitum cum melle reprimit. Anginis ex aqua mulsa vtilissime gargarizatur. Vescentes eo lætiore colore mangonizat. Tussi commode in sorbili ouo datur, & pleuriticis in sorbitionibus. In fellis suffusione, & aqua inter cutem cum aridis ficis. Rigores discutit cum vino

Digitized by Google

pipere & thure potum. Neruorum contractionibus opisthotonicisq; datur oboli pondere deuorandum. Hærentes gulæ hirudines, gargarizatum cum aceto decutit. Ad lac intus coagulatum bibitur. Comitialibus ex aceto mulso proficit. Menses ciet cum pipere & myrrha potũ. Cœliacos adiuuat in acino vuæ sumptum. Cum lixiuio autem potui datum repente conuulsis ruptisq; prodest. Ad potiones resoluitur, nucibus amaris, aut ruta & calido pane. Foliorum succo ad eadem proficitur, sed multo inefficacius. Cum aceto mulso manditur, ad expediendam arteriam, maxime cum vox retunditur. Eo cum lactucis vtuntur, exitq; in vicẽ erucæ. Fertur & altera Magudaris in Lybia nasci. Radix Laserpitio similis, sed minus crassa, acris & fungosa. Ex qua non profluit succus. Eiusdem cum lasere facultatis.

De Sagapenio. CAP. XCIIII.

Sagapenium færulaceæ herbæ succus est, quæ in Media nascitur. Optimum est transluces, fuluo forinsecus colore, & intus albo, nescio quid inter laser & galbanum redolens, gustu acri. Prodest laterum & pectoris doloribus, tussibus vetustis, conuulsis & ruptis. Crassam pulmonis pituitam expurgat. Datur comitialibus, opisthotonicis, lienosis. Item cõtra neruorum resolutionem, perfrictiones, & febrium circuitus in potu. In vnguenta probe admittitur. Menses pellit. Sed fœtum exanimat, cũ hydromelite potum. Prodest ex vino haustum serpentium ictibus. Olfactum ex aceto vuluarũ strangulatus excitat. Oculorum cicatrices, offusam caliginem, hebetudines, suffusionesq; detergit. Resoluitur succi modo, ruta, aqua, & amaris nucibus, aut melle, aut calido pane.

De Euphorbio. CAP. XCV.

Euphorbia Libyca arbor est ferulæ speciẽ habens, quæ in mõte Atlante iuxta Mauritaniã inuenitur. Ea acerrimo succo turget. Cuius eximiũ feruorẽ expauescẽtes incolæ, bouillos vẽtres elutos, arbori circũligant, & eminus caulẽ contis incidũt. Confestimq; e plaga perinde atq; vase quodã, in vẽtriculos copiosus lactis humor effluit, præter id quod sparsi in humũ, vulnus eiaculatur. Duo succi genera. Vnũ Orobi magnitudine, sarcocolæ modo emicat. Alterũ in vẽtriculis cõcrescit atq; vitreũ spectatur. Eligendũ est translucẽs & acre. Euphorbiũ adulterat sarcocollæ & glutini mistione. Sed difficile quidẽ experimẽtũ. Quippe cũ leui gustu, os accẽsũ diu detineat, adeo vt quicquid ori obijciatur plane Euphorbium resipiat. Eius inuentio tẽpore Iubæ regis Libyæ cognita extitit. Succus illitu suffusiones discutit. Potus tota die exurit. Quare melli collyrijsq; pro acrimo-

Digitized by Google

niæ ratione ammiſceri debet. Coxarum doloribus prodeſt in odorifera potione hauſtus. Squammas oſſium eadem die eximit. Verum eo vtentes neceſſe eſt, linamentis aut cæratis communire corpus, quo oſſa conueſtiuntur. Aliqui memoriæ prodiderunt, percuſſos a ſerpente nihil moleſti paſſuros, ſi inciſa oſſe tenus capitis cute, intritus ſuccus infundatur, vulnuſq; poſtea conſuatur.

De Galbano. CAP. XCVI.

g Albanum ſuccus eſt naſcentis in Syria ferulæ, quod nonnulli Metopium vocant. Maxime laudatur cartilaginoſum, merum, thuris effigiem præbens, minime lignoſum, retinens nõ nihil adiecti ſeminis aut ferulæ, graui odore, neq; humidum neq; aridum. Adulteratur faba freſa & ammoniaco. Galbanũ excalfacit, vrit, extrahit, diſcutit. Menſes ac partus trahit, appoſitu vel ſuffitu. Lentigines aceto & nitro perũctas tollit. Deuoratur ad tuſſim veterem, difficultatem ſpirandi, ſuſpiria, rupta, conuulſa. Aduerſatur toxicis potũ cum aceto & myrrha. Simili modo ſumptum mortuos partus extrahit. Imponitur lateris doloribus & furunculis. Comitiales & vuluæ ſtrangulatus & vertiginoſos olfactu ſuſcitat. Si vratur fugat nidore ſerpentes, & perunctos feriri non patitur. Serpẽtes cum oleo & ſphondylo circumpoſitum necat. Dentium dolorem oblitum aut cauernis inditum mitigat. Vrinæ difficili prodeſſe exiſtimatur. Reſoluitur ad potiones amaris nucibus, aqua aut ruta, aut calido pane, mulſave. Alias meconio, ære vſto, aut felle liquido. Si purgare galbanũ voles, in feruentem aquam demittito. Namq; cum liquefactum fuerit, eius ſordes fluitabunt. Quas hoc modo facile ſeparabis. Mundo linteo alligatum in fictili aut ærea pixide ita pendeat, vt imum vaſis ne tangat. Opertoq; vaſe in feruidam aquam demittito. Sic enim ſyncærũ, veluti per colum eliqueſcet, & lignoſum in linteo remanebit.

De Ammoniaco. CAP. XCVII.

a Ammoniacũ hærba eſt, ex qua Ammoniacũ fit ſuffimen quod tymiama vocãt, aliqui Agazyllon, alij Criotheum, alij Heliuſtrum, Romani guttam appellãt. Ferulæ ſuccus eſt, quam iuxta Cyrenen Aphrica gignit. Cuius fruticẽ cum radice Agaſyllim vocant. Probatur bene coloratum, ligni & calculorum expers, thuris ſimilitudine, minutis glebis, dẽſum, ſyncærum, nulla fordẽ ſpurcatum, caſtoreum odore imitans, guſtu amarum. Hoc genus trauſma ideſt friaturam appellant. Quod vero terram & calculos collegit, Phryama quod ſignificat miſturam. Gignitur in Aphrica iuxta Ammonis oraculum, ſuccum ſtillante ferulacea arbore. Mollit, extrahit, calfacit. Tubercula duriciaſq; diſcutit. Potum aluum ſoluit. Partus extrahit

Digitized by Google

Lienem consumit, drachmæ pondere hausum. Articulorum coxendicumq; doloribus liberat. Auxilio est anhelatoribus, orthopnoicis, comitialibus. Item quibus humor in pectore coit, si cum melle delingatur, aut cum ptisanæ succo sorbeatur. Cruentam vrinam pellit. Albugines oculorum absterget. Genarum scabriciam absumit. Tritū autem cum aceto & impositum, iocineris lieniscq; duricias sedat. Discutit tosos, qui in artubus cōcalluerunt, cum melle aut cum pice illitum. Lassitudines & coxendicum dolores eo perungi vtile est, cum nitro & cyprino oleo vice acopi.

De Sarcocolla. CAP. XCVIII.

Sarcocolla lachryma est arboris in Perside nascentis, pollini
ſ thuris similis, ruffa, gustu amara. Vulnera glutinat. Oculorum fluctiones inhibet. Emplastris inseritur. Adulteratur ammisto gummi.

De Glaucio. CAP. XCIX.

Laucium succus est herbæ quæ in Hierapoli Syriæ nascitur,
g folijs fere corniculati papaueris, pinguioribus tamen, in terram sparsis, odoris tetri, gustus amari. Tota croceo succo madet. Folia in olla fictili semifrigidis clibanis calfaciunt indigenæ, vsq; dum flaccescant. Deinde contusis succum exprimunt. Cuius est vsus ad oculorum medicamenta. Vt pote cum inter initia refrigeret.

De Glutino. CAP. C.

Lutinum quod Xylocollan, alij Taurocollan vocant, præ-
g stantissimum Rhodiacum, quod ex bubulis corijs conficitur. Id candidum est & translucens. Nigrū vero minus probatur. Resolutum in aceto, impetigines leprasq; cutis delet. Ambustis igni ex aqua calida impositum, pustulas erumpere non patitur. Vulneribus prodest melle aut aceto madefactum.

De Glutino piscium. CAP. CI.

Luten piscium, venter est piscis cetacei. Præstat candicans,
g natione ponticū, subasperum, carens squammis, & quod celerrime liquescit. Vtile emplastris, capitis & leprarum medicaminibus, & tetanothris, quæ cutem faciei erugant & extendunt.

De Visco. CAP. CII.

Iscum optimum est recens, intus porraceum, extra fuluum,
v quod asperi nihil, aut furfuros concœperit. Fit acinis in robore nascentibus, buxeo fruticis folio. Contusum acinum lauant, & postea in aqua decoquunt. Sunt qui commanducando ipsum efficiant. Gignitur quoq; in malo, pyro, & pleriscq; alijs arboribus. Quinetiam inuenitur in quorumdam fruticum radicibus. Emollit,

Digitized by Google

diſcutit,extrahit.Parotidas,tubercula,cæteraſq; colle&tiones,ad ma-
turationem perducit. Cum reſina autem & cæra pari, epiny&idas in
ſplenio ſanat. Vetera vlcera ſuppurationeſq;,quas cacoethe vocãt,ex
thure mollit. Lienẽ cũ calce, Gagate,aut Aſio lapide, impoſitum ab-
ſumit. Cum ſandaraca, aut auripigmento illitum vngues extrahit.
Miſtum cum calce & vini fæce,ſuam vim intendit.

De Aparinæ. CAP. CIII.

a Parinen aliqui Ampelocarpon,alij Omphalocarpon,non-
nulli Philanthropon vocant,ramoſam hærbam & quadran-
gulam, ex interuallis orbiculato foliorum ambitu, vt in ru-
bia.Flos albus,ſemen durum,rotundum,cõcauum,album,vmbilici fi-
gura, aſperitate veſtium tenaci. Ea paſtores coli vice vtuntur, ad exi-
mendos e lacte pilos.Seminis caulium ac foliorum ſuccus, potu con-
tra viperarum phalangiorumq; morſus auxiliatur. Infuſu aurium do
lori medetur. Hærba cum axungia trita ſtrumas diſcutit.

De Alyſſo. CAP. CIIII.

a Lyſſon aliqui Aſpidion,alij Aplophyllon,alij Accyſiton,
alij Adeſeton nuncupant. Fruticoſa hærbula eſt, vnicaulis,
rotundis folijs,fructu duplicium ſcutorum effigie, in quo eſt
ſemen,quadam tenus latum.In mõtibus & aſperis locis emicat. Eius
decoctum ſingultus ſine febri, potu diſcutit. Idem efficit ſi quis eã aut
teneat,aut odoretur. Cum melle trita,vitia cutis in facie, & lentigines
emendat. Contuſa in edulio, rabiei canis mederi putatur. Domibus
appenſa ſalutaris eſſe creditur.Et hominibus atq; animalibus faſcini,
amuletum. Purpureo linteo circumligata pecorum morbos abigit.

De Aſclepiade. CAP. CV.

a Sclepiadem aliqui Ciſſion,alij Ciſſophyllon,nominãt.Ra-
mos emittit longos, folia hederæ,radices numeroſas,tenues,
odoratas. Floris virus graue. Semen ſecuridacæ. Naſcitur
in montibus. Radices ex vino potæ tormẽtibus auxiliantur,& con-
tra ſerpentium i&us.Folia aduerſus vuluæ mammarumq; vlcera,quæ
cacoethe vocant,illinuntur.

De Atra&ylide. CAP. CVI.

a Tra&ylis quam aliqui Amyron vocant, alij Cnicon ſylue-
ſtrem, alij Aſpidion, Magi Aphedron, Aegyptij Chenon,
Romani Præſepium, aliqui fuſum agreſtem,alij Colum ru-
ſticam, ſpina eſt Cnico ſimilis, folia multo longiora ferens, in ſum-
mis virgis, magna parte nuda,aſperaq;. Qua fœminæ pro fuſis vtun-
tur. Capitula in cacumine ſpinis horrent. Flos luteus. Quibuſdam in
locis purpureus inuenitnr.Radix tenuis ſuperuacua. Coma,ſemen &

Digitized by Google

folia cum pipere & vino teruntur vtiliſſime contra ſcorpionum ictus. Percuſſos tradunt quamdiu ea teneatur hærba, nullum experiri dolorem, ipſumq; depoſita, ſtatim recrudeſcere.

De Polycnemo. CAP. CVII.

Olycnemon quidam Clinopedion, alij Polygonaton, alij Iouis colum, alij Echeonymon vocãt. Frutex eſt ſurculoſus, folijs Origani, caule Pulegij, geniculis multis itercepto, ſine vmbella, tenui tamẽ in cacumine corymbo, boni odoris & acris. Vulneribus agglutinandis recens aut aridum cum aqua, efficaciter illinitur. Sed quinto die ſolui debet. Ad vrinæ ſtillicidia ruptaq;, cum vino bibitur. Edocuit experientia contritos in vino albo ramulos, ijs qui affectibus laborant, quæ violentiæ vocantur, magno eſſe præſidio.

p

De Clinopodio. CAP. CVIII.

Linopodion aliqui Cleonicon, alij Ocimoides, alij zopyron vocant, fruticem folijs ſerpyllo ſimilem, ſurculoſum, duum palmorum altitudine. Naſcitur in petroſis. Flores marrubij, ex interuallis ſpeciẽ lectipedum præbent. Bibitur hærba & ſucci eius decoctum, ad conuulſa, rupta, ſtrangurias, ſerpentium ictus. Menſes & partus pellit. Et penſiles verrucas quas Acrochordonas vocãt, eijcit aliquot diebus potum. Aluum ſiſtit decoctum ad tertias, potumq; ſi febrim ſentiunt ex aqua. Alioquin ex vino.

c

De Leontopedalo. CAP. CIX.

Eontopedalon aliquibus Leontopodion, alijs Leuceoron, alijs Leontiõ, alijs Doris aut Dorideris, alijs Lychnis agria alijs Pardale, alijs Horybethron, alijs Rhapeion, Romanis Patabelclon, aut ſemen leoninum dicitur. Caulem emittit dodrantalẽ, aut altiorem, plurimis alis concauum, & in cacumine ſemina duo aut tria, in ſiliquis ciceris modo. Flores fremio ſimiles, punicei coloris. Folia braſſicæ, ſed papaueris diuiſura. Radicibus nigris rapæ ſimilibus, toroſis. Naſcitur in aruis & ſegetibus. Radix auxiliatur ſerpentium ictibus ex vino pota. Nec alia res celerius dolorem finit. Miſcetur iſchiadicorum clyſteribus.

l

De Teucrio. CAP. CX.

Eucrion ſiue vt alijs placet Teucris, Hærba eſt virgæ referens effigiem, Triſaginis ſimilitudine, tenui folio, non multũ a cicere alieno. Hæc in Cilicia iuxta Gẽtiadem Sciſſademq; vbertim prouenit. Recens cum poſca, aut aridæ feruefactæ ius, potu lienem potenter abſumit. Lienoſis cum aceto & ficis illinitur. Item ſerpẽtium morſibus ex aceto ſolo, ſiue ficis,

t

De Trisagine. CAP. CXI.

Hamædrys Græcis, alijs Chamædrops. Latinis Trisago di-
e citur. Sunt qui eam Teucrion appellauere, propter eam quã
cum Teucrio seruat similitudinem. Nascitur in Petrosis &
asperis. Frutex dodrantalis, folia habens exigua, amara, effigie & diui-
sura quærcus. Flore pene purpureo. Carpitur semine prægnans. Re-
cens in aqua decocta, potu tussibus, indurato lieni, vrinæ difficultati,
incipientibus hydropicis, auxiliatur. Cit menses. Partus extrahit. Lie
nem ex aceto pota consumit. Aduersus serpentium venena ex vino, po
tu illitu q efficacissima. Trita digeritur in pastillos ad supradicta. Pur
gat vetera vlcera cum melle. Cum oleo illita caliginẽ oculorum discu
tit. Natura eius est calfacere.

De Leucade. CAP. CXII.

Eucas montana, latioribus q̃ vrbana foliis, semine acriore,
l amariore, ori ingrato. Efficacior tamẽ q̃ satiua habet. Vtraq;
ex vino contra animalium venena, præcipue marinorum,
opitulatur.

De Lychnide. CAP. CXIII.

ychnis coronaria quam aliqui Athanaton vocant, alij Acy-
l lonion, alij Ballariõ, alij Geranopodion, quidã Corymbiõ,
aliqui Taurion, alij Sceptrũ aut Maloion, Aegyptij Seme-
on, Magi Sanguinẽ Apocathemenes, Romani Geniculare aut Bala-
riam, Flore est albæ violæ simili, quo corollæ factitantur. Cõtra scor-
pionũ ictus semen in vino potum auxiliatur.

De Syluestri Lychnide. CAP. CXIIII.

ychnis syluestris, Tragonoton, alias Atocion, alias Hieraco
l podion, aut Lampas vocatur. Aegyptijs Semura, Magis
Apocathemenes Taurus, Romanis Agreste intubum. Om-
nia vrbanæ similis. Bilem per aluũ detrahit, semine duabus drachmis
poto. Ictis a Scorpione subuenit. Aiunt huius hærbæ appositu, scor-
piones torpescere & inertes prorsus reddi.

De Lilio. CAP. CXV.

Ræci Crinon basilicon vocãt, alij Crinanthemon, alij Calli-
g rion, Magi Martis sanguinem. Osthanes auram Crocodili,
Aegyptij Simphæphon, quidam Tialon, Latini Lilium, ali
qui Rosam iconis. Syri Sasa. Aphri Abiblabon. Lilia coronamen-
tis se dedũt, Lyria a quibusdam vocata. E quibus vnguentum tempe-
ratur, quod aliqui Lirinum, alij Susinum appellant. Neruos & priua-
tim vuluæ duricias emolliens. Folia hærbæ illita contra serpentium
ictus auxiliãtur. Feruefacta ambustis proficiunt. Aceto cõdita vulne-

Digitized by Google

ribus opitulantur. Succus adiecto melle aut aceto, in æreo vase coquitur, conuenienti medicamento vetustati vlcerum, & ad recentia vulnera. Inassata radix & ex rosaceo trita igni ambusta sanat. Vuluam emollit. Menses ciet. Vlcera cicatrice obducit. Cum melle detrita neruis præcisis luxatisq; medetur. Vitiligines, furfures, & lepras emendat. Vlceraq; in capite manantia expurgat. Abstergit faciem & erugat. Teritur in aceto cum Hyoscyami foliis & farina tritici, mulcēdis testium inflammationibus. Semen potū morsibus serpētium aduersatur. Ignibus sacris semen & folia cum vino illinuntur. Tradunt & rubra esse Lilia. In Syria autem & Pisidia Pamphiliæ efficacissima, vnguentis nascuntur.

De Ballote seu Marrubio nigro. CAP. CXVI.

b Alloten nomine alio nigrum Marrubiū, aut magnū vocant, aliqui Nophthan, alij Notianoscemin, alij Nosprasson, alij Nothera, alij Nochelin aut Nosteli, alij Nophrim, alij Gnoturim, Romani Vlcerariam aut Marrubium nigrum, alij Cāthurinū, Aegyptij Asphon, Magi Ifionis sanguinem. Caules ædit quadrangulos, nigros, subhirsutos, complures ex vna radice. Foliis maioribus q̄ Marrubij, hispidis, intercedente spatio, subrotundis, graue olentibus, apiastro proximis. Vnde aliqui Apiastrum eam vocauerunt. Cauliculis albis orbiculato florū ambitu, qui rotæ speciē præbeat. Vis eius efficax aduersus canis morsus, foliis ex sale illitis. Feruenti cinere flaccescunt folia, vt condylomata reprimant. Purgant & sordida vlcera cum melle.

De Apiastro. CAP. CXVII.

m Elissophyllon Græci, alij Melithæum, alij Melithænā, alij Meliphyllon, alij Erythran, Latini Apiastrum aut Citragi nem, Galli Merssimorion vocant. Id sibi nomen vsurpauit, quoniā apes ipsa herba delectātur. Cauliculi & folia Ballotæ, de qua paulo ante diximus similia essent, nisi minora tenuioraq; nec ita hirsuta spectarentur. Citreum malum olent. Folia cum vino pota aut illita prosunt contra ictus Phalangiorum scorpionumq;. Item aduersus canis morsum. Decocto eorūdem gratia, foueri prodest. Desessionibus fœminarum ad ciundos menses conuenit. Dentes eodem in dolore coluuntur. Dysentericis infunditur. Fungorum strangulationibus folia addito nitro, potu auxiliantur. Torminibus & orthopnoicis delinctu. Illita cum sale strumas discutiunt. Vlcera purgant. Articularios dolores illita sedant.

Digitized by Google

De Marrubio. CAP. CXVIII.

Raſſion e Græcis aliqui vocãt, alij Eupatorium, alij Phyl-
p lophares, alij Tripedilon, alij Camelopodion, Aegyptij
Aſteropen, Magi tauri ſanguinem, aliqui Aphedron, Latini
Marrubium, aliqui Labeoniam, Aphri Atierberziam. Frutex eſt ab
radice ramoſus, candicans, ſubhirſutus, quadrangularibus ramis. Fo-
lium pollicem æquat, ſubrotundum, hiſpidum, rugoſum, guſtu amaro.
Semen in caulibus, et ex interuallis flores verticillato ambitu, aſperi.
Naſcitur propter ædificia, & ruderata loca. Huius folia ficca, cum ſe-
mine decocta in aqua, aut viridium ſuccus datur cum melle ſuſpiriosis,
tuſſientibus, & ad tabitudinem redactis. Craſſam e pectore pituitam,
cum ficca Iri eijcit. Mulieribus a partu nõ purgatis datur, vt mẽſtrua
& ſecũdas extrahat. Item in difficili partu, & his qui venena hauſerũt,
aut a ſerpentibus demorſi ſunt. Veſicam reneſq; lædit. Folia cum melle
illinuntur ſordidis vlceribus purgandis. Pterygia nomaſq; ſiſtũt. La-
terum dolores mitigant. Succus foliis contuſis expreſſus, & ſole coa-
ctus ad eadem pollet. Cum vino & melle illitus, oculorum claritatem
adiuuat. Naribus regium morbum expurgat. Aurium doloribus cõ-
uenienter inſtillatur, per ſe aut cum roſaceo.

De Stachye. CAP. CXIX.

Tachys frutex eſt, Marrubio ſimilis, ſed longior. Folia ferẽs
f numeroſa, hirſuta, rara, prædura, cana, odoris iucũdi, & com
plures virgas ab radice exeuntes, Marrubio cãdidiores. Na
ſcitur in mõtibus & aſperis. Vim habet excalfactoriam & acrem. Fo-
liorum decoctum potu pellit menſtrua & ſecundas.

De Phyllitide. CAP. CXX.

Hyllitis quam aliqui Phyllin, alij Acaulon, alij Syluestre la
p pathum vocitant, folia promit Rumici ſimilia, longiora, &
viridiora, ſena aut ſeptena, quæ parte anteriore læuia cernun-
tur, a tergo autem penſiles quaſi vermiculos oſtendunt. In vmbroſis,
& opacis hortorum ambulationibus emicat, guſtu acerbo. Neq; caulẽ
neq; ſemen profert. Folia in vino pota ſerpentium morſibus aduerſan-
tur. Quadrupedibus per os infuſa auxilio ſunt. Et ſi dyſenteria aut re-
ſoluta aluus exercet, potui dantur.

De Phalangio. CAP. CXXI.

Halangium a quibuſdam Phalãgition vocatur, ab alijs Leu-
p cacantha. Ramuli ſunt ei duo, pluresve, in diuerſa tendentes,
flos candidus, Lilio ſimilis, multas inciſuras habens. Semine
nigro, lato ad lenticulæ dimidiatæ figuram, multo tenuiore. Radice
parua, tenui, hærbacei coloris, dũ a terra eruitur. Prouenit in collibus

Digitized by Google

Huius folio ſemine flore cum vino poto, auxiliatur contra ſcorpionũ phalangiorumq; ictus. Tormina quoq; diſcutit.

De Trifolio. CAP. CXXI.

g Græci Triphyllon, alij Oxyphyllon, alij Menyanthes, alij Aſphaltion, alij Cnicion vocant. Romani Trifolium, aut acutum aut odoratum. Frutex ſupra cubiti altitudinem attollitur, virgas habens tenues, iunceas & nigras, e quibus ramulares enaſcũtur appẽdiculæ, quæ in terna ſingulis germinationibus exeunt folia, Loto arbori ſimilia. Ijs recẽter enatis rutæ odor ineſt. Vbi autẽ adoleuerunt, bitumen olent. Florem ædit purpureum, ſemen quadamtenus latum, ſubhirſutum, ex altera extremitate exertum veluti cornículum gerens. Radix tenuis, longa, valida. Semen & folia in aqua pota pleuriticis, vrinæ difficultati, comitialibus, & ijs qui aquæ inter cutẽ principia ſentiunt, fœminis quoq; vluæ vitio oportunis, auxiliantur. Menſes cit, ternæ dragmæ e ſemine dari debent, e folijs vero quaternæ. Cõtra ſerpentium ictus trita folia & ex aceto mulſo pota, præſidio ſunt. Tradunt aliqui totius fruticis, radicis, foliorumq; decoctũ fotu dolores eorum finire, quos ſerpẽtes percuſſerint. Qua autem aqua huiuſcemodi, ſanatus quis fuerit, ſi ea quiſpiã alius foueatur, qui vlcus habuerit, perinde afficitur vt a ſerpente demorſus. Quidam terna folia aut ſemina in tertianis, cum vino potui dedere, & in quartanis quaterna, vt quæ febrium circuitus diſcuterent. Radix antidotis inſeritur.

De Polio. CAP. CXXII.

p Olium montanum, aliqui Theuthrion, alij Feuxaſpidion, alij Achamenin, alij Ebenitin, alij Meloſmon, nõnulli Belion, quidam Leontocharon vocant. Duo genera eius. Montanum cui Teuthrio nomen eſt, & cuius eſt vſus. Tenuis frutex eſt, candidus, neq; palmo altior, ſemine refertus. Capitulo in cacumine quandã corymborum ſpeciem præ ſe ferente, paruo, canis hominis ſimili, graui ter olente, non ſine quadam ſuauitate. Alterum fruticoſius non vſq; adeo valens odore, & viribus infirmius. Potum feruefacti ius auxiliatur ſerpẽtium ictibus. Hydropicis, morbo regio, & lienoſis ex aceto. Stomachum male habet. Caput doloribus afficit. Aluum & menſes ciet. Subſtratum ſuffitumve ſerpentes abigit. Illitum vulnera conglutinat.

De Scordio. CAP. CXXIII.

f Cordium aliqui Scorbion, alij Pleuritin, alij Dyſoſmon, alij ſylueſtrem Calaminthen, quidam Chamædryn, alij Mithridanion, Magi Podotis ſanguinem, Aegyptij Apho, Romani Triſaginem paluſtrem appellant. In mõtibus & paluſtribus naſci-

Digitized by Google

tur, foliis Trifaginis, maioribus, nõ ſic in ambitu diuiſis, aliquãtũ Allia redolentibus, guſtu amaris & adſtringentibus. Quadrangulis caulibus, ſubrubro flore. Hærba vim excalfactoriam habet. Vrinam cit. Cocta recens aridave cum vino, aduerſus venenatos ſerpentium morſus bibitur. Ad ſtomachi quoq; roſiones, dyſenteriam, & vrinæ difficultatem, binis drachmis cum hydromelite. Craſſamen purulẽtum pectore expellit. Facit aridæ farina ad veterem tuſſim, rupta, conuulſa, ſi cum naſturcio melle & reſina miſceatur in eclegmate. Inflammata modice præcordia cærato excepta, recreat. Cum aceto acri aut aqua, podagris conuenienter illinitur. Menſes impoſita mouet. Vulnera conglutinat. Vetera vlcera purgat, & ex melle ad cicatricem perducit. Sicca excreſcentias in carne cohibet. Succus ad eadem vitia bibitur. Inter prima efficax Ponticum natione, Creticumq;.

De Tuſſilagine. CAP. CXXV.

b Echion Græci, quidam Richion, alij Petrinam vocant, alij Peganon, alij Pithion, alij Pagonaton, alij Chamæleucen, alij Procheton, alij Arcophyton, alij Chamægiron, Aegyptij Saarthan, Latini Tuſſilaginem, quidam Pharphariam aut Puſtulaginem, Beſſi Aſa. Folia ei ſunt maiuſcula q̃ hederæ, ſex aut ſeptem a radice, ſubalbida a terra, ſuperne virentia, in plures angulos exeuntia. Caulis palmũ altus, flos luteus. In vere, flore & caule cõfeſtim exuitur. Inde nonnulli his vacare exiſtimauerunt. Radix tenuis eſt & ſuperuacua. Naſcitur in amœnis & riguis. Folia ex melle trita igni ſacro & omnibus inflãmationibus illitu medetur. Aridæ fumus per infundibulũ hianti ore raptus, hos ſanat qui ficca tuſſi atq; orthopnœa infeſtantur. Pectoris vomicas rumpit. Eundem effectum præbet ſuffita radix. Decocta in hydromelite & pota emortuos partus eijcit.

De Artemiſia. CAP. CXXVI.

a Rtemiſia ramoſa Græcis quibuſdã Monoclonos, alijs Toxitefia, alijs Epheſia, alijs anactorios, alijs Sozuſa, alijs Lycophryx. Magis hominis ſanguis, alijs Cryſanthemon Romanis hærba regia, aut Arthemiſia, alijs Rapiũ, aut Tertana, Gallis Pona, Dacis Zuoſte dicitur. Magna ex parte in maritimis naſcitur, Abſinthij modo fruticoſa, maioribus & pinguioribus foliis, ramiſq;. Tenuior autem flore eſt paruo, tenui, candido, graue olente. Aeſtate floret. Sũt qui in mediterraneis Vnicaulis nomine appellẽt, tenuẽ hærbulã, ſimplici caule & minuto, floribus ſcatente, flauo colore. Hæc iucũdiorem q̃ præcedens efflat odorem. Vtraq; excalfacit, extenuat. Feruefactæ conuenienter in muliebres deſeſſus adijciuntur, ad detrahendos mẽſes, partus, ſecundaſq;. Item ad præcluſiones vuluæ, & eiuſdem in-

Digitized by Google

flammationes. Calculos comminuunt. Remoratam vrinã cient. Menses pellunt pubi illitæ. Succus vuluæ inditus ex myrrha eadem quæ insessio trahit. Coma tribus drachmis eorumdem educendorum gratia bibitur.

De Artemisia tenuiore. CAP. CXXVI.

a Ltera tenuioribus folijs, in sepibus & cultis, iuxta aquarum ductus, nascitur. Cuius flores & folia cõtrita. Sampsuci odorem reddũt. Si quis stomacho laboret, hærbam cum amygdalino oleo bene contundat, in malagmatis lentorem, & stomacho imponat, sanitati restituetur. Qui neruorum dolore cruciantur, si succum ex rosaceo illinant, sanantur.

De Ambrosia. CAP. CXXVII.

a Mbrosia quam Romani caprum syluaticum vocant, quidã Botryn, alij Apium rusticũ, Aegyptij Merseon. Tenuis frutex est ramosus, trium fere palmorum, folijs rutæ, circa imum caulem exiguis. Cauliculi seminibus, perinde quasi racemulis grauidi, nunq̃ florem pariunt. Odore vinoso, suaui. Radice tenui, sesquipedali. Coronãtur ea Cappadoces. Vis eius reprimere ac repellere. Et illitu adstringere humores qui in aliquam partem incumbunt.

De Botrye. CAP. CXXVIII.

b Otrys fruticosa hærba est, lutea tota, & in multas alas sparsa. Semẽ circa ramulos prouenit. Folia Cichorio similia. Tota suauem odorẽ spirat. Quare vestimẽtis interponitur. Inuenitur in torrentium ripis. Pota orthopnœas mulcet. Hanc cappadoces Ambrosiam vocant, alij Artemisiam.

De Geranio. CAP. CXXIX.

g Eranion aliqui Peloniten, alij Trica, alij Geranogerõta, Romani Vchinastrum, Aphri Lescen appellãt. Folijs Fremij, diuisuris longioribus, radice rotunda, dulci. Quæ drachmæ põdere in vino pota, vuluæ inflationes discutit.

De Altero Geranio. CAP. CXXX.

g Eranij alterũ, aliqui Myrrhin, alij Oxyphyllon, alij Cardamomum, alij Origanum vocãt, Magi Hierobryncas, Latini gruinam, aut pulmoniam, aut cicotriam. Caulibus minutis & pilosis sesquipedalibus. Folijs maluæ. In summis alijs sursum spectantia gruum capitula insunt, cum suis rostris, aut canini dentes. Nullius in medicina vsus.

De Gnaphalio. CAP. CXXXI.

g Naphalion, alij Hires, alij Ampetocon, alij Anaxiton, alij Anaphalin, Aegyptij Semeon, Galli Gelasonen, Latini cen-

Digitized by Google

tũculũ vocant, quidã tuculare, alij Albinũ. Cuius folijs mollibus minutiſq; pro tomẽto vtũtur. Bibũtur efficaciter folia in vino auſtero ad dyſenteriã.

De Typha. CAP. CXXXII.

t Typha foliũ ædit cyperidi ſimile, caulẽ albũ, læuẽ, æquabilẽ, florẽ in cacumine ambiẽtẽ, denſũ, qui in pappos ſoluitur, quod lanuginem aliqui nominant. Huius hærbæ flos, ſuillo adipe eloto exceptus, ãbuſtis medetur. Gignitur in paluſtribus & aquis ſtagnãtibus.

De Circæa. CAP. CXXXIII.

c Circæa quã & dircæã aliqui vocant, folijs eſt hortenſis ſolani. Agnatis crebris, flore nigro, puſillo, copioſo. Semine millij naſcente in quibuſdam corniculis. Dodrãtali radice, triplici ferme aut quadruplici, candida, odorata, excalfaciẽte. Naſcitur in apricis, ſaxis & vẽto perflatis. Radicis tuſæ triẽs, in ſextarijs tribus vini dulcis, per diem & noctem maceratur, potuq; triduo vuluas expurgat. Semen ſorbitionibus datum, lacte, mammas nutricum explet.

De Oenanthe. CAP. CXXXIIII.

o Enanthe quam aliqui Ceraſcomion, alij Leucanthon vocitant. Folia habet paſtinacæ, florem candidum, caulem craſſum, palmi altitudine. Semẽ atriplicis. Radicem magnam, in multa rotunda capitula extuberantem. Naſcitur in petris. Caulis eius & folia, cum melle & vino pota ſecũdas eijciunt. Radix e vino vrinæ ſtillicidio conuenit.

De Conyza magna. CAP. CXXXV.

c Onyza magna aliquibus cynozematitis, alijs Danais, alijs Tanachion, aliquibus Phycos, alijs Ichis, alijs Dinoſmos, Magis Brephocõnos, quibuſdã anubias, nõnullis hedemias, Aegyptijs Ceti, Romanis militaris aut deliarium, aut febrifuga, alijs fraginoſa nuncupatur.

De Conyza parua. CAP. CXXXVI.

c Onyzæ duo genera. Quæ parua vocatur, odore præſtantior eſt. Maior vero frutice altior, & folijs latioribus, graui odore. Vtriuſq; folia oliuæ ſimilia, hirſuta, pinguia. In maiore caulis binum cubitorum altitudine attollitur. In minore pedem æquat. flos ſqualidus, lutei aut fului coloris. Qui in pappũ abit. Radices ſuperuacuæ. Suffitu ſubſtratuq; frutex animalia fugat. Culices abigit, & pulices necat. Folia cõuenienter illinuntur ſerpentium plagis, & tuberculis, ac vulneribus. Flos cum vino ad menſes partuſq; eijciendos bibitur. Item contra vrinæ ſtillicidia, arquatum morbum, & tormina. Comitiales potus ex aceto adiuuat. Decoctum in deſeſſionibus medetur vuluæ malis. Impoſitus ſuccus abortum facit. Ex oleo efficaciter rigoribus oblinitur. Capitis dolores tenuis illita ſanat.

Digitized by Google

De altera Conyza. CAP. CXXXVII.

e Stet tertiũ Conyzæ genus, quod aliqui paruã, alij Paniõ, alij Libanotidẽ. Magi cronõ vocãt. Caule crassiore, ac molliore. Folijs q̃ paruæ maiusculis, minime pinguis, & maiore minor, multo grauioris odoris & iniucundioris. Sed inefficacior. Prouenit locis nõ riguis.

De Lilio syluestri. CAP. CXXXVIII.

g Ræci Hemerocallen, alij Hemerocatalacton, alij Crinõ agrion, alij Crinãthemon, alij Porphyranthes, alij Bulbum hæmaticon, alij Anticantharon, Romani bulbum, aut Lilium syluestre, aut marinũ, Aphri Abiblabon vocant. Folium & caulem habet Lilij, porraceo colore. Flores in caule per singulos exortus, terni aut quaterni erumpunt, Lilij diuisura, quoties dehiscere cœperunt. Colore perq̃ pallido. Radix magna est atq; bulbosa. Quæ pota aut cũ melle & lana in pesso appositа, aquam educit & sanguinem. Folia trita mammarum inflammationes a partu contractas, oculorumq; collectiones mitigant. Radix & folia igni ambustis vtilissime illinũtur.

De Viola alba. CAP. CXXXIX.

l Eucoion ex Græcis aliqui Basilion vocant, Latini violam albam, aliqui augustiam, nõnulli violam autũnalem, aut passarinam. Vulgaris est notitiæ, sed in floribus differentia quædam. Namq; aut cærulei, aut albi, aut purpurei, aut lutei inueniuntur. Lutea vero præcipui in medicina vsus. Huius aridi flores feruefacti in desessionibus, valent contra vuluæ imflammationes. Et mẽstrua expellunt. Sanant oris vlcera cum melle. Cum cærato rimas sedis. Semen duum drachmarum pondere ex vino potum, aut cum melle inditum, menses, secundas & partus extrahit. Radices cum aceto illitæ lienem reprimunt Et podagricos iuuant.

De Cratæogono. CAP. CXL.

c Ratæogonum, siue vt alijs placet Cratæonon, folijs tritico simile est, multis calamis ex vna radice emicantibus, multorumq; geniculorum. Semine milij. Nascitur in opacis & fruticetosis, summopere acre. Traditum est a quibusdam, quod si bibat ieiuno ore, ter in die post mẽses purgatos, tribus obolis in cyathis aquæ duobus mulier, ante conceptum quadraginta diebus, & vir modo consimili, totidẽ diebus ante coitum hauriat, virilis sexus partũ futurũ.

De Phyllo. CAP. CXLI.

p Hyllon aliqui Elæophyllõ vocãt. Nascit in saxis, sed quod Thelygnõ vocãt, est veluti muscus, folio oliuæ, magis hærbacei coloris, Caule tenui ac breui. Radice minuta. Flore candido. Semine papaueris simili, maiore. Sed arrhenogonon cætera huic si

Digitized by Google

mile, ſolo fructu diſtat. Habet enim vuas defloretibus oleis non diſſimiles. Arrhenogonon potu, maſculi ſexus facere partus, vt thelygonō fœminei proditur. Horū Crateuas author eſt. Sed huiuſmodi hiſtoria tenus, mihi produxiſſe videtur.

De Teſticulo Canis. CAP. CXLII.

Eſticulus Canis quem græci Orchin, aut Cynoſorchin vocant, folijs circa caulē mollis oleæ ſimilibus, in terra ſtratis, longioribus, anguſtis, læuibus. Caule dodrantali, floribus purpureis, radice bulboſa, oblonga, oliuæ modo anguſta, duplici ordine, ſuperiore quæ plenior eſt, inferiore, quæ mollior ac rugoſior. Eduntur radices coctæ, vt bulbi. Ex quibus ſi maiorē edāt viri, mares generari dicūtur. Si minorē fœminæ, alterū ſexū. Addūt, in Theſſalia mollē mulieres in lacte caprino bibere, ad ſtimulandos coitus. Aridā vero ad inhibendos. Et alterū alterius potu reſolui. Naſcitur in petroſis & ſabuletis.

De altero Teſticulo. CAP. CXLIII.

Eſticulus qui alio nomine Serapias, Andrea authore vocatur, quoniam radix inter pauca vtilis ſit, folijs eſt porri, latioribus, oblongis, pinguibus, ex alarum ſinu inflexis. Caule palmeo, floribus pene purpureis. Radice teſticulis ſimili. Quæ illita tumores diſcutit. Vlcera purgat, & ſerpere eadem non patitur. Abolet fiſtulas. Et illitu inflammationes lenit. Aridæ radices nomas inhibent. Sanantq; oris putredines, & vlcera cacoethe. Aluū ſiſtunt e vino potæ. De hac, eadem quæ de teſticulo Canis, produntur.

De Satyrio. CAP. CXLIIII.

Atyrium aliqui Trifolium vocant, quoniam tria fert folia, ſ ad terram infracta, Rumici aut Lilio ſimilia, minora tamen ac rubra. Caulem cubitalem, nudū. Florem Lilij effigie, candidum, radicem bulboſam, mali magnitudine, ſuluam, intus vt ouum candidam, guſtanti dulcem, & ori non ingratam. Quam in vino nigro auſtero bibere conuenit, contra opiſthotonum. Vtendum ea dum cōcumbendi inceſſit cupiditas. Siquidem ea, promores ad venerem fieri affirmant.

De Satyrio Erythronio. CAP. CXLV.

Atyriū Erythronion, aliqui Erythraicon, alij Melion aque ſ um, alij Entaticon, alij Priapicon, aut Satyriſcon, aliqui Satyri teſticulum appellant, Latini molorticulum veneris. Semine lini, maiore, duro, læui, ſplendēte. Quod fertur, non ſecus atq; Scincus libidinem excitare. Cortice radicis gracili, ruſſo. Intus autem album includitur, ſapore dulci non ingrato ori. In mōtoſis & apricis enaſcitur. Venerem vt produnt, ſi omnino manu teneatur radix, ſtimulat. Eoq; magis ſi bibatur in vino.

Digitized by Google

De Hormino. CAP. CXLVI.

Orminum satiuum a Latinis Geminalis, a Dacis Hormia
h dicitur. Folijs est Marrubio similis, caule semicubitali, quadrangulo, circa quem eminentiæ siliquis similes prodeunt, quæ ad radicem spectant, in quibus diuersum semen recluditur. Siquidē in syluestri rotundum, fuscumq; inuenitur. In altero nigrum, & oblongum, cuius est vsus. Ad venerem stimulandam, cum vino bibi volunt. Purgat cum melle argema albugineſq;. Illitum ex aqua tumores discutit. Eo etiam extrahuntur aculei, ex corpore. Idem effectus est illitæ hærbæ. Syluestre magis viribus pollet. Quare vnguentis præsertim gleucino permiscentur.

De Securidaca. CAP. CXLVII.

Edysaron vnguentarij pelecinum id est Securidacam vocāt.
h Fruticosa est, folijs ciceris. Semen ruffū in siliquis fert, cornículorum modo aduncis, quod ancipitem securim æmulatur. Vnde nomē accœpit. Amarum gustu. Stomacho vtile in potu. Additur in antidotis. Cum melle ante coitus subditum, concipiendi spem adimit. Nascitur in segetibus & hordeis.

De Onosmate. CAP. CXLVIII.

Nosma aliqui Osmaden, alij Ononin, alij Phlonytin appel-
o lāt. Oblōga folia habet, ad similitudinē anchusæ, lōgitudine quattuor digitorū & duū latitudine, mollia, in terra iacētia. Sine caule, sine semine, sine flore. Radice nititur lōga, tenui, īfirma, rubescēte. Gignitur in asperis. Folia in vino pota partus extrahūt. Prægnans si eam supergrediatur, abortum facere dicitur.

De Nymphæa. CAP. CXLIX.

ymphæa nascitur in paludibus, & stagnantibus aquis, folijs
n ciborio minoribus, & lōgioribus. Alijs in summa aqua, alijs demersis, pluribus ex radice prodeuntibus. Flore lilio simili, albo, & in medio crocos habente. Cum defloruerit, vt rotundum malum, aut papaueris caput, extuberat. Nigro semine, denso & lato, lenti gustus. Caulis est læuis, niger, minime crassus, ciborio cognatus. Radix nigra, scabra, clauæ similis. Quæ autumno secatur. Sicca cū vino pota cœliacis dysentericisq; auxiliatur. Lienē absumit. Radix stomachi ac vesicæ doloribus illinitur. Vitiligines ex aqua emendat. Imposita cum pice, alopecijs medetur. Eadem contra veneris insomnia bibitur. Siquidem ea prorsus adimit. Pota assidue aliquot diebus, genitale infirmat. Idem semen potum efficit. Nymphææ nomen sibi vendicasse videtur, quoniam aquosa amet. Plurima inuenitur in Helide, in Anygro amne, & in Beotiæ Haliarto.

Digitized by Google

De altera Nymphæa. CAP. CL.

St & altera Nymphæa, cuius flos Blephara dicitur, foliis an
e te dictæ. Radice alba, scabra, flore luteo, nitente, rosæ simili.
Huius semen & radix, contra fœminarũ profluuia efficaciter ex vino nigro bibuntur. Nascitur in Thessalia amne peneo.

De Androsace. CAP. CLI.

Ndrosaces, sunt qui Picrada appellẽt, alij Leucen, alij Tha
a lassiam. Hærba est amara, tenues spargẽs iuncos, sine foliis.
Folliculos in capitulis habens, in quibus semen continetur. Gignitur in Syriæ maritimis. Ea drachmis duabus in vino pota copiosam hydropicis vrinam ciet. Idem effectus est semini poto, & hærbæ decocto. Podagris vtiliter illinitur.

De Asplenio. CAP. CLII.

Splenium aliqui Scolopendrion vocant, alij Splenion,
a alij Hemionium, alij Pteryx, alij Lonchitim, alij Aturion, alij Phrygiam, aut Phrygitim, aliqui Philtrodoten, Magi mustellæ sanguinem. Foliis est multis, Scolopẽdræ animali similibus, ab radice vna prodeuntibus. Nascitur in parietibus, saxisq; filiceis, & opacis. Nec caulem nec florem nec semẽ habet. Folia filiculæ modo diuiduntur. Subter flauenscentia hirsutaq;, superne viridia. Vim hanc hæbent folia in aceto feruefacta, vt per dies quadraginta pota, lienem absumant. Quibus etiam contritis lienem ex vino illini oportet. Stranguriæ & regio morbo prodest. Singultum sedat. Calculos in vesica cõminuit. Conceptum adimere creditur, per sese aut cum muli liene appensa. Tradunt noctu, silente luna, huius rei gratia effodiendam.

De Hemionitide. CAP. CLIII.

Emionitis quam aliqui Splenion vocant, folium emittit Dra
h cunculi, lunatũ. Radicibus cohæret multis, tenuibus. Nunq̃ flores neq; semen neq; caulem gignit. In petrosis nascens, austero sapore. Ea ex aceto pota lienem absumit.

De Anthyllide. CAP. CLIIII.

Nthyllis quam quidam Anthemida vocãt, alij Erãthemin,
a alij Leucanthemon, alij Soranthin, alij Campestrem florem, Romani Solastrum, duplex est. Quædam enim lenti simillima, foliis mollibus, rectis ramulis, palmi altitudine, radice parua, tenui. Nascitur in salsis terris, & a sole illustratis, non insulso gustu. Altera est foliis ramulisq; trisagini similis, hirsutioribus tamen, breuioribus & asperioribus. Flore purpureo, odoris admodũ grauis. Radice Cichorij. Pota drachmis quattuor vrinæ difficultati renibusq; plurimũ prodest. Tritæ, vuluæ pituitas emolliũt, cũ rosaceo & lacte impositæ. Vulneribus medentur, quæ autem trisaginis similitudinem refert,

Digitized by Google

pota cum aceto mulso comitiales sanat.

De Anthemide. CAP. CLV.

a Anthemida aliqui Leucanthemon, alij Heranthemon, quoniam vere floreat, alij Chamæmelon, quoniam mali odorem habeat, nonnulli Melanthemon, alij Chrysocomam, alij calliam, Romani mallium, Aphri astertiphen appellãt. Genera eius tria, tantum flore distantia. Rami palmum nõ excedunt, fruticosi, alis multis, concaui. Tenuibus ramulis, rotundis capitulis, floribus in medio aureis, forinsecus orbiculato ambitu, candidis, melinis aut purpureis, magnitudine foliorũ rutæ. Nascitur in asperis, & iuxta semitas. Colligitur vere. Vim habent radices flores & herba excalfaciendi extenuandiq. Potu & insessione, pellũt mẽstrua, partus, vrinam, calculosq. Aduersus inflationes & ilei tormenta bibuntur. Bilem suffusam expurgant. Iocinerum vitia sanant. Decocto earum veficæ fouentur. Ex omnibus his generibus ad calculos efficacissima est, quæ florem purpureum habet, cuius amplitudo maiuscula est. Hãc proprie Heranthemon vocant. Ea cui Leucanthemo nomen est, itẽ quæ Crysanthemon dicitur, vehementius vrinam ciunt. Aegilopijs illitæ medẽtur. Commanducatæ vlcerum eruptiones in ore, sanãt. Nõnulli in clysteribus ex oleo vtuntur. Teruntur infarinam ad abigẽdos febrium circuitus. Flores & folia recondi debent, & priuatim tusa, in pastillos digeri. Radix quoq; siccari, dũq; ingruit necessitas, binæ partes herbæ dari, modo fioris aut radicis pars vna, modo contra, floris partes duæ & herbæ vna, permutatim duplicato ponderealternis diebus. Bibere autem oportet in vino mulso diluto.

De Parthenio. CAP. CLVI.

p Parthenium aliqui Amaracon vocant, alij Anthemida, alij Leucanthemon, alij Camæmelon, alij Chrysocalin, alij Melabathron, nonnulli campestrem florem. Romani Solis seculum, aliqui millefoliũ, Hetrusci Cautam, Aphri Thamath. Folijs est coriandri, tenuibus, flore per ambitum albo, intus melino, odore graui, sapore amaro. Siccatum cum aceto mulso aut sale potum, nõ secus atq; Epithymum, & bilem & pituitam detrahit. Suspiriosis prodest & melancholicis. Herba sine flore a calculosis & anhelatoribus magna vtilitate bibitur. Valet decoctum ad insedendum in duricia vularum & inflammationibus. Illinitur sacro igni & collectionibus cum flore.

De Buphthalmo. CAP. CLVII.

b Buphthalmon quidam cachlam vocant, alij Balsamenã, Magi hæmoran, alij mercurij genituram, alij Aphthitis semen, aut mnesitheum, Romani cappacoraniam, Aphri narat. Te

Digitized by Google

nues emittit cauliculos molleſq;, folia fœniculi, luteum florẽ Anthemide maiorem, oculi ſimilitudine. Vnde nomẽ traxit. Circa opida naſcitur, & in campeſtribus. Flores cum cærato triti tumores duriciaſq; diſcutiunt. Aiunt epotam poſt exitum a balneis, regio morbo correptis, colorem tractu temporis reddere.

De Pæonia. CAP. CLVIII.

Paeonia mas ſiue glycyſide, Græcis aliquibus Pẽtoboron dicitur, alijs Orobeliõ, quibuſdã Orobax, alijs Hæmagogõ, alijs Pæſæden, alijs Monogenion, alijs Menion, alijs Pæonion, alijs Panthiceratos, alijs idei dactyli, alijs Aglaophotis, alijs Theodonion, alijs Selenion. Magis Selenogonõ, alijs Phthiſis, Romanis caſta. Caulis altitudine ſeſquipedis adoleſcit, comitantibus multis ſtolonibus. Huius duo genera. Mas folia iuglandis habet. In fœmina vero, Smyrnij more diuidũtur. Summo caule ſiliquas emittit veluti græcas nuces. In quibus, quum dehiſcũt, multa granula rubra, acinis punicorum ſimilia, inueniũtur, & in medio nigra, quinq; aut ſex purpurea. Radix maris tenuis, digitali craſſitudine, & palmi longitudine, guſtu adſtringens, alba. Fœminæ radicibus ceu glandes circiter ſeptem aut octo inhærerent vt in haſtula regia. Fœminis a partu non purgatis ſicca radix datur. Ciet menſes nucis græcæ magnitudine pota. Sic vẽtris doloribus cum vino auxiliatur. Valet cõtra regiũ morbum & renum ac veſicæ dolores. Decocta in vino aluum ſiſtit. Rubra grana rubenteis menſes ſiſtunt, decem vel duodecim pota in vino auſtero & nigro. Stomacho & eroſionibus eius eſſe prodeſt. A pueris pota, initia calculorum eximunt. Grana nigra auxiliantur ſuppreſſionibus nocturnis, vluæ ſtrãgulationibus, & matricis doloribus, quinde cim numero pota, in aqua mulſa aut vino. Naſcitur in altiſſimis mõtibus & promontorijs.

De Lithoſpermo. CAP. CLIX.

Lithoſpermõ alij Aegonychõ vocãt, alij Leontion, alij leoninum lapidem, alij Gorgonion, alij Tantalitin, alij Dioſporon, Romani Columbam. Daci Gonoletã, alij Heracliam. A feminis duricia nomẽ accepit. Folijs eſt oliuæ longioribus, & latioribus. Iacent humi quæ ab radice exiliunt. Ramulis ſurculoſis, rectis, tenuibus, firmis, craſſitudine iunci. In quorum cacumine bifidi exortus, cauliculorum ſpeciem exhibent. Folijs longis, inter quæ paruũ ſemen, rotundum, erui magnitudine, duricea lapidea. Naſcitur in aſperis & æditis locis. Vim hanc habet vt ſemine cum vino albo poto calculos frangat, pellatq; vrinam.

Digitized by Google

De Phalaride. CAP. CLX.

Phalaris cauliculos emittit, quales zea, e minutis ac nullius vſus radicibus, multos, duum palmorum, geniculis cinctos. Semen candidum, oblõgum, milij magnitudine. Tunditur, et in aqua aut vino ſuccus ad veſicæ cruciatus vtiliſſime bibitur. Semen cochleari menſura potum ad eadem efficax eſt.

De Rubia. CAP. CLXI.

Rythrodanũ aliqui Teuthrion, alij Dracanon, alij Cinnabarim, Latini Rubiam, Etruſci Lappam minorem, Aegyptij Sophobi vocant. Radix rubra eſt, qua tinguntur lanæ. Vna ſponte prouenit. Altera ſeritur vt in Thebana Galileæ, & Rauẽna Italiæ. In Caria inter oleas, vt in aruis, ſolo creditur. Hãc nõ ſine quæſtu ſerunt. Namq; maximum ex ea ſentiunt prouentum. Aſperi caules & quadranguli, longi, Aparinæ nõ diſſimiles, robuſtiores, & multo maiores. Foliis per interualla certa circũ articulos, ſtellatim decuſſatis. Semen eius rotundum, inter initia viride, mox rubrum, poſtea cum ematuruit nigrũ. Radix tenuis, lõga, rubra. Vrinam ciet. Qua de cauſa regio morbo opitulatur, pota cum aqua mulſa. Item Iſchiadicis & reſolutis. Craſſam copioſamq; vrinam pellit, nonnunq; & ſanguinem. Bibentes tamen quotidie lauari oportet, & excrementorum quæ reddũtur differentiam ſpectare. Aduerſus ſerpẽtium morſus, ſuccum ex vino bibere prodeſt. Semen ex aceto potum lienem abſumit. Impoſita radix trahit partus, menſes, ſecũdaſq;. Albæ vitiligini, illita ex aceto medetur.

De Lonchitide. CAP. CLXII.

Onchitis quæ Ceſtron aut Meduſa alio nomine dicitur, latine venerea aut Lanceola, folia habet latioris porri, rubẽtia, plurima, ad radicem circumfracta, veluti in terram procumbentia, pauca in caule. In quo flores ceu galericuli hiantibus comicis perſonis ſimiles, nigri, & velut e rictu albam exerentes linguam, quæ ad labrum inferius ſemẽ promat, lanceæ ſimile, triangulum. Vnde ſibi cognomentum arrogauit. Radix dauci. Naſcitur in ſitiẽtibus & aſperis. Radix ex vino pota vrinam ciet.

De altera Lonchitide. CAP. CLXIII.

Altera eſt Lonchitis, quam aliqui aſperam Lonchitin, Latini Longinã, aut Calabrinam dicũt. Folia Scolopẽdrij emittit. Sed aſperiora maioraq;, ac multo magis diuiſa. Vulneribus mirum in modum prodeſt. In eiſq; inflammationes excitari non patitur. Pota ex aceto lienem abſumit.

Digitized by Google

De Althæa. CAP. CLXIIII.

Althæa quam alij Althiocon, alij Ibiscū vocant, in syluestriū
a maluarū genere est, cui folia vt Cyclamino rotunda, lanugine canescunt. Flore rosaceo, bicubitali caule. Radice lenta, intus alba. Althæa appellatur q̄ inter primas sit vtilis, & pluribus polleat remedijs. Decocta enim in vino aut aqua mulsa, in potu efficax est contra vulnera, parotidas, abscessus, mammarum inflammationes, attritus sedis, inflationes, neruorum rigores. Siquidem discutit, & excoquit, rumpit, & ad cicatricem perducit. Cocta vt dictum est, adiecto suillo adipe, aut anserino, terebinthinave, vt malagmatis lentor fiat, facit ad vuluæ inflammationes, præclusionesq̄ in pessis subdita. Decoctum eodē fungitur munere. Onera vuluæ reliquiasq̄ a partu extrahit. Decoctæ succus ex vino potus, succurrit vrinæ difficultati, calculosorum cruditatibus, dysentericis, ischiadicis, tremulis, ruptis. Dentium mulcet dolorem, cū aceto decocta, colluto inde ore. Viride semen siccumq̄ tritum, vitiligines in sole perunctas emendat. Eodem cum oleo perūcti, a venenatis non feriuntur. Valet contra dysenteriam & sanguinis reiectiones, aluiq̄ profluuium. In posca aut vino decoctum bibitur, cōtra omnes vesparum, apum, similiumq̄ aculeatos ictus. Folia cū olei momento, morsibus & igni ambustis illinuntur. Constat aquā trita radice addita, sub diuo addensari

De Alcea. CAP. CLXV.

Alcea syluestrium maluarum generi assignatur. Folia habet di
a uisa, Verbenacæ proxima, caules treis aut quattuor, cortice cānabino vestitos. Florem rosæ, paruum, radices albas, latas, quinq̄ aut sex, cumplurimum cubitales. Quæ cum vino aut aqua potæ dysentericis ruptisq̄ medentur.

De syluestri Cannabe CAP. CLXVI.

Syluestris Cannabis quā aliqui Hydrastinam, Romani termi
s nalē vocāt, virgas fert Althææ similes, minores, nigriores & asperiores, cubiti altitudinem æquantes. Folio satiuæ, nigriore & asperiore, flore Lychnidis, subrubro, semine & radice Althææ. Decocta radix, illitu inflāmationes mulcet. Tumores discutit. Tofos articulorum dissipat. Huius cortex, torquendis funibus accommodatus.

De satiua Cannabe. CAP. CLXVII.

Satiuā Cānabim aliqui Cānabion, alij Schinostrophon, alij
s Asterion appellarūt, plātam magni in vita vsus, ad robustissimos funes factitādos. Folijs mali, graui odore, caulibus procæris, inanibus, semine rotundo. Quod largiore cibo genituram extin-

Digitized by Google

guit. Succus ex ea recente cõueniẽter auriũ doloribus inſtillatur.

De Anagyri. CAP. CLXVIII.

a Nagyris quã aliqui Acopon, alij Anagyron, alij Agnacopon vocant, frutex eſt arboris inſtar, grauis odore, foliis agni virgiſq; flore oleris. Semẽ in corniculis nõ breuibus gignit, ſubrotundum, firmum, verſicolori facie, ſimile renibus, quod durescit per meſſes. Tenera folia tumores illitu reprimunt. Si partus hæreat, & ſecundæ menſeſq; morentur, drachmæ pondere bibuntur in paſſo. Sic et ſuſpiriioſis dantur, & contra capitis dolores in vino. Difficulter parientibus adalligantur, ita vt a partu ſtatim auferantur. Radicis cortex concoquendis diſcutiendiſq; adhibetur. Semen commanducatum vomitiones vehementer ciet.

De Cepæa. CAP. CLXIX.

e Epæa portulacæ ſimilis eſt, ſed nigriora habet folia, & radicẽ tenuem. Folia in vino pota, vrinæ ſtillicidio, & veſicæ ſcabie laborantibus, opitulantur. Maxime id præſtat, ſi cum decocto radicum Aſparagi bibatur.

De Aliſmate. CAP. CLXX.

a Liſma alij Alceã, alij Damaſſonion, alij Acyrõ, alij Lyron, appellant. Folia ei plantaginis, niſi anguſtiora eſſent, lacinioſa, cõnexaq; in terram, caule ſimpliciter tenui, cubito altiore, capitibus thyrſi. Flore tenui, candido, palleſcente, radicibus tenuibus, vt veratri nigri, acribus, odoratis, pinguibus. Aquoſos amat tractus. Radix ſi drachma vna aut altera bibatur, his cõuenit qui leporem marinum deuorarũt, aut a rubetis ranis demorſi ſunt, aut opium hauſerũt. Torminibus atq; dyſenteriæ, per ſe aut cũ pari modo Dauci, potui datur. Conuulſis & contra vitia vuluæ prodeſt. Hærba ſiſtit aluum. Mẽſtrua pellit. Tumores illita mitigat.

De Onobrychide. CAP. CLXXI.

o Nobrychis quã e Græcis aliqui Onobrochilon, alij Eſchaſmenẽ, alij Corion, alij Chamæpityn, Romani opacã, alij Brichilatam, alij Loptã, alij Iocinalẽ, Daci Aniaſſexe appellãt. Folia habet lentis, longiora paulo, caulem dodrantalem. Florem purpureum, radicem paruam Naſcitur in vliginoſis. Hærba ſuapte vi ſi trita illinatur, tubercula diſſipat. Cum vino pota ſtrangurias ſanat. Illita ex oleo ſudores mouet.

De Hyperico. CAP. CLXXII.

h Ypericũ alij Androſæmõ, alij Coriõ, alij Chamæpithyn appellãt, quoniã ſemẽ odore reſinã imitatur. Surculaceo frutice, dodrãtali, rubente. Folio rutæ, flore albæ violæ ſimili, qui di-

Digitized by Google

gitis tritus ſanguineũ ſuccum remittit. Qua ex cauſa Androſæmon cognominatur. Subhirſuta ſiliqua, & tereti, hordei magnitudine, ſemine intus nigro, reſinoſi odoris. Gignitur in cultis & aſperis. Vrinam cit. Menſtrua pellit appoſitum. Tertianis quartaniſq; cum vino potum liberat. Semẽ triginta diebus hauſtum, iſchiadicis medetur. Folia cum ſemine illita ambuſta ſanant.

De Aſcyro. CAP. CLXXIII.

a Scyrum quod a quibuſdam Aſcyroides nominatur, hyperici genus eſt, magnitudine diſtans, fruticoſius, maiores habẽs ramos, rubentia folia, tenuia. Flores luteos & fructum reſinoſum, hyperico non abſimilem. Cuius attritu digiti fere cruentantur. Qua de cauſa Androſæmum vocauere. Vſus ſeminis ad iſchiadicos. Potum in hydromelitis ſextario bilioſa recrementa ampliſſime detrahit. Sed aſſidue dare oportet, donec ſanitati reſtituantur. Illinitur & ambuſtis efficaciter.

De Androſæmo. CAP. CLXXIIII.

a Ndroſæmon ſiue vt alij appellauere Aſcyron, aut Dionyſiadem, ab hyperico aſcyroq; differt, quod ſurculoſum ac tenue ſit. Rubentes rami, & folia rutæ duplicia, aut triplicia. Quæ trita vinoſo ſucco manant. Complureis alas habet in cacumine, in verſus vtrinq; digeſtas. In quibus flores puſilli lutei & in calycu lis ſemen Papaueris nigri, inſigne lineis. Huius comæ tritæ reſinoſum odorem reddunt. Semen drachmis duabus potum, bilioſa excrementa pellit. Iſchiadicis medetur, ſed a purgatione aquam exorbere oportet. Hærba ambuſtis illita medetur. Vulneribus ſanguinem cohibet.

De Cori. CAP. CLXXV.

c Oris quod aliqui hypericon vocant, frutex eſt folio ericæ, rubro, pinguiore, ac minore, non altior palmo, ſuauis, odoratus, acris. Potum ſemen mẽſes trahit & vrinas. Contra Phalangiorum morſus ex vino potum auxilio eſt. Rigoribus ex pipere, opiſtotonicis ex oleo, aptiſſime illinitur. Radix vino decocta potaq; defectis opem ferre creditur. Sed laborantem inter potandum q̃ optime cooperiri licet. Siquidem corpus totum deſudabit, ex qua re priſtinam agilitatem recuperabit.

De Aiuga. CAP. CLXXVI.

g Ræcis chamæpitys, alijs pityſoryſis, alijs Orizelon, ijs qui pontũ incolũt Olocyron, alijs Bryonia ſylueſtris, Athenis Ionia, Euboicis Sideritis, Magis mineruæ ſanguis, Latinis Aiuga aut cypripũ, Dacis Dochela appellatur. Herba in terra repẽs incurua, ſolijs ſemperuiui minoris, multo tenuioribus, hirſutis et pin-

Digitized by Google

pinguioribus, circum ramos dēfis. Odore pinus, flore tenui, luteo, vel candido, radicibus cichorij. Folia ſeptem diebus in vino pota, regio morbo medentur. Et quadraginta diebus ex hydromelite, iſchiadicos ſanant. Dantur peculiariter vrinæ difficultatibus, iocineris & renum vitijs. Torminoſis proſunt. Ea apud heracleam pōticam, perinde atq; antidoto contra aconitum vtuntur, bibentes decoctum. Ad antedicta illinitur, cum polenta iure decocti ſubacta. Trita in farinam & cum fico in pilulis ſumpta, aluum emollit. Excepta melle cum æris ſquamma & reſina purgat. Appoſita ex melle vuluæ vitia extrahit. Mammarum duricias diſcutit. Vulnera glutinat. Vlcera quæ ſerpunt cum melle illita cohibet.

De altera Aiuga. CAP. CLXXVII.

a Alterum eſt genus Aiugæ, cubitalibus ramis, in anchoræ ſpeciem incuruatis, prætenuibus, coma præcedentis, flore candido, ſemine nigro. Hæc pinū redolet. Tertia mas nominatur, paruula, folijs exilibus, albis, ſcabris, caule aſpero, cādido, luteis floribus, ſemine iuxta alas. Reſipit hæc pinum. Vim eandem obtinet, ſed non vſq; adeo efficacem.

Pedacij Dioſcoridis Anazarbei
de medicinali materia
Tertij Libri
FINIS

Digitized by Google

LIBER QVARTVS. PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE MEDICINALI MATERIA LIBER QVARTVS, IOANNE RVELLIO SVESSIONENSI INTERPRETE.

IN superioribus libris amantiſſime Ari, tradidimus de odoramentis, oleis, arboribus, vnguentis, animalibus, frumentis, oleribus, radicibus, ſuccis, hærbis, ſeminibuſq. In hoc autem quarto diſſeremus de radicibus & eis quæ reſtant hærbis.

De Betonica. CAP. I

ESTRON Pſychotrophon vocitatur, quoniã frigidis locis inue-
c niatur. Latini Betonicam appellãt. Hærba eſt, caulem ferẽs tenuem, cubiti altitudine, aut maiorẽ, quadratum, folia quærcus, mollia, longa, in ambitu diuiſa, odorata, prope radicem maiora. In ſummis caulibus, ſemen veluti Satureiæ ſpicatum ineſt. Decerpta huius folia ſiccantur, plurimos ad vſus. Radicibus nititur vt veratri tenuibus. Quæ ex hydromelite in potu, pituitoſam vomitionem euocant. Folia dari debent ruptis, cõuulſis, mulieribus vuluæ malo oportunis, & ad laxandos vteriſtrãgulatus, drachmæ vnius pondere cum hydromelite. Tres in vini ſextario drachmæ, contra ſerpentium morſus ebibuntur. Hærba magna vtilitate illatis a ſerpente vulneribus illinitur. Aduerſus etiam venena drachma ex vino pota conuenit. Præſumpta ea, ſi venenum hauriatur, nihil nocebit. Vrinam ciet. Aluum ſubducit. Medetur comitialibus & inſanis pota ex aqua, & iocineris lieniſq. vitijs, drachmæ pondere in aceto mulſo. Concoctionem adiuuat, ſi quis ea fabæ magnitudine ſecundum cœnam cum melle cocto deuorarit. Modo confimili accide ructãtibus propinatur. Stomachicis eam manducare & ſuccum deuorare proderit, ſi poſtea dilutum vinum ſorbeatur. Datur ſanguinem excreãtibus tribus obolis, cũ diluti vini aut lactis cyatho. Iſchiadicis, renum & veſicæ doloribus ex aqua. Aquæ intercutem binis drachmis ex hydromelite. Regio morbo laborãtes recreat. Menſes pellit, drachmæ pondere cum vino pota. Aluum purgant drachmæ quattuor potæ, in hydromelitis decem cyathis. Facit cum melle ad tabem & purulẽtam excreationem. Folia ficca tritaq. fictili vaſe reconduntur.

Digitized by Google

De Bretanica. CAP. II.

b Retanica aut Vettonica, folia habet syluestris lapathi, sed nigriora, & densiora, gustu adstringentia. Radicem tenuem & breuem. Caulem paruũ emittit. Folijs exprimitur succus, qui igni aut sole cogitur. Vim habet adstringentem. Priuatim depascentibus oris & tonsillarum vlceribus accommodatam. Valet etiam ad reliqua, quibus adstrictione est opus.

De Vettonica. CAP. III.

v Ettonica nascitur in pratis & montibus, locis mundis, & opacis, circa frutices. Animas hominũ & corpora custodit, nocturnas ambulationes, & loca sancta. Grauibus somnis resistit. Ad omnem medendi vsum commendata. Radicem habet rubram, odoratam, porracea folia, medio eorum puniceo, in recto calamo triangula, floribus in cacumine purpureis. Farina recentis vulneribus capitis indita, dolorẽ finit. Vulnera glutinat. Fracta ossa extrahit. Sed quotidie imponi debet, dum persanescant. Dolori capitis medetur, si iure decocti perfundatur, aut temporibus cum bitumine illinatur, aut radix suffiatur.

De Lysimachia. CAP. IIII.

l ysimachia, quã aliqui Lytron appellant, caules emittit cubitales altioresve, fruticosos, tenues, prodeũtibus geniculatim folijs, tenuibus, salicis figura, gustu adstringẽtibus, flore rufo aut aureo. Gignitur in aquosis & palustribus. Foliorum succus adstringẽte sua vi sanguinis reiectionem supprimit. Dysentericis potui datur, aut infunditur. Mensium abundantiam sistit, in pesso. Sanguinis profluuio subuenit, si nares ea hærba obturentur. Vulnerum cruorem cohibet. Acerrimum nidorem suffita reddit. Qua de causa serpentes fugat, & muscas interficit.

De Sanguinaria ceu polygono. CAP V.

p Olygonum arrhen, aliqui Polygonatum appellant, alij Cynochalam, alij Heracliam, alij Asphalton, alij Chiliophyllon, alij Clema, alij Polycarpon, alij Carcinethron, alij Teuthalida, alij Myrtopetalon, alij Cnopodion, alij zaritheã, alij Pedalion, Aegyptij Telphin, aliqui Stẽphin, Magi genituram herois, aliqui vnguem muris, Latini Sanguinariam aut seminalem, Aphri Chulum. Ramos habet teneros & molles, frequentibus geniculis cinctos, qui per terram vt gramen repunt. Folia rutæ, sed molliora planioraq;. Semine sub omnibus folijs turgescente. Vnde marem appellari volũt. Flos ei cãdidus, aut puniceus. Vis epoti succi est spissare ac refrigerare. Prodest cruentæ excreationi, choleræ, alui fluctionibus, & vrinæ

Digitized by Google

ſtillicidio. Vrinam aperte ciet. Cum vino potus, contra ſerpentium morſus auxiliatur. Datur in febribus per horam ante ſignificationes. Fœminarum profluuia impoſitu ſiſtit. Idem ſuccus purulentis auribus inſtillatur. Facit eximie ad genitalium vlcera, cum vino adiecto melle decoctus. Stomachi feruori, ſanguinis reiectionibus, vlceribus quæ ſerpunt, ignibus ſacris, collectionibus, tumoribus, & recentibus vulneribus folia illinuntur.

De Sanguinaria fœmina. CAP. VI.

f Anguinaria fœmina fruticat vno caule, arundini teneræ ſimili, denſis geniculis, & in ſe tubarum modo fartis, tuberibus articulorū eminulis, toruliſq; cingentibus. Foliis piceæ. Radicis nullus vſus. Naſcitur in riguis. Huic quoq; ſpiſſandi refrigerandiq; natura, ad eadem valens ſed inefficacior.

De Polygonato. CAP. VII.

p Olygonatum naſcitur in montibus, frutice cubito altiore, foliis lauri, latioribus, & læuioribus, ſapore mali cotonei, aut punici, cum quadam adſtrictione. Flores per ſingulos foliorum exortus promit, candidos, foliis numeroſiores incepta a radice ſupputatione. Radicem habet albam, mollem, longam, crebro genicu latam, denſam, graueolentem, digitum craſſitudine æquantem. Quæ vulneribus efficaciter illinitur. Quinetiam maculas in facie delet.

De Clematide. CAP. VIII.

c Lematis Græcis, alijs Phyleterio, ab alijs Daphnoides ab alijs Smyrnoides, aut polygonoides appellatur. Læto pinguiq; ſolo prouenit, iuncos ſpargens exiguos. Folia lauri figura & colore, multo minora. Folia cum caulibus in vino pota, aluī profluuia & dyſenterias ſedant. Subdita in peſſo cum lacte & roſaceo aut cyprino, cruciatibus vuluæ medentur. Dolores dentium commanducata finit. Impoſita ſerpentium morſibus iuuamentum præſtat. Fertur etiam contra aſpidum ictus ex aceto pota opitulari. Gignitur ſolo inculto.

De altera Clematide. CAP. IX.

e St & altera Clematis, quā aliqui Epigetin, Aegyptij Philacrion, Romani Ambuxū vocitant. Viticulos emittit rubeſcentes, lentos, folium guſtu admodum acre, ac exulceras. Repit per arbores vt Smilax. Semen tritum pituitam bilemq; detrahit, in aqua aut hydromelite potum. Folia eius illita, lepras purgant. Cum Lepidio conditur ad cibos.

Digitized by Google

De Polemonia. CAP. X.

Polemoniã alij Phylætheriã, Cappadoces Chiliodynamin
p appellant. Ramis exilibus in versus vtrinq; digestis. Foliis paulo q̃ Rutæ maioribus, ac lõgioribus, calaminthæ aut sanguinariæ proximis. Quibus in summis corymbi dependent, nigro semine. Radice cubitali, albicante, radiculæ simili. Nascitur in mõtosis & asperis. Bibitur in vino radix contra serpentes & dysenteriam. Et ex aqua aduersus vrinæ difficultatem & coxendicum cruciatus. Datur ex aceto drachmæ pondere lienosis. Eadem scorpionis plagæ alligatur. Tradunt eum qui radicem gestauerit, a scorpione nõ feriri, eũq; si ictus sit, nihil molesti passurum. Dentium dolorem mansa mitigat.

De Alo. CAP. XI.

ymphyton petreon id est alus, nascitur in petris, ramis te-
f nuibus, paruis, origano similibus, capitulis thymi, surculosum totum, odoratum, gustu dulce, saliuam ciens. Longa radice, subruffa, digitali crassitudine. Decoctum in aqua mulsa & potum pulmonis vitia purgat. Sanguinẽ reijcientibus & renũ malis ex aqua datur. Ad dysenteriam rubraq; fœminarum profluuia in vino decoctum. Ad conuulsa vero & rupta ex aceto mulso bibitur. Quin & commanducatum fitim sedat. Faucibus asperis subuenit. Vulnera recentia enterocelasq; cõglutinat, & illitu cohibet. Carnes autem cum symphyto decoctæ coalescunt.

De Altero Symphyto. CAP. XII.

St & aliud Symphyton quod aliqui pecton, Romani Soldaginem vocant. Id caulem emittit bicubitalem, aut maiorem,
e crassum, leuẽ, angulosum, inanem, quasi fungosum, circa quẽ breui interuacante spacio, folia exeunt angusta, linguæ bubulæ proxima, oblonga, hirsuta, caule secundum angulos quosdam striato. Foliis tenuibus ex alarum sinu prodeuntibus. In quibus flores lutei, rutaceis similes, & verbasci semina emicant. Tam caulis q̃ folia, aspera lanugine horrent, tactuq; pruritum concitant. Radices demittuntur foris nigræ, intus candidæ, viscosæ. Quarum est vsus. Tritæ & potæ cruentis excreationibus, ruptisq; proficiunt. Recentia vulnera illitæ cõglutinãt. Carnes quoq; si cõcoquãtur, cogunt additæ. Inflammationibus præsertim sedis, cum senetionis foliis, vtiliter illinuntur.

De Holosteo. CAP. XIII.

Olosteon quadrantalis hærbula est, humi repens, foliis vi-
h ticuliscq; coronopo aut gramini proximis, gustu adstringentibus. Radice, alba, prætenui vsq; in capillamẽti speciem, lõgitudine quattuor digitorũ. Nascitur in collibus terrenis. Vsus eius

Digitized by Google

ad rupta in vino potæ. Nã & carnes cogũtur, dococtionibus addita.

De Stoebe. CAP. XIIII.

f Toebe quam alij Tobion, Romani ſtipam vocant. Vulgaris eſt notitiæ. Cuius ſemen & folia ſtringunt. Quapropter decoctum dyſentericis infunditur. Auribus quoq; purulentis inſtillatur. Illita folia oculis ab ictu cruentis proſunt. Erumpentis ſanguinis impetus, cohibent

De Volucro. CAP. XV.

g Ræci clymenon vocant, alij Calycanthemon, alij Peryclymenon, alij Helyophyes, nonnulli Hepatitin, alij Milacem, alij Anatolicon, alij Dyticon, alij merginẽ, Latini volucrũ, aliqui volucrum maius. Aegyptij oxioni. Clymenion quod & agonon, id eſt ſterile, nũcupant, caulem fert fabæ, quadratum, folia plantaginis, foliculis ſupra caulem in ſeſe inflexis, iridi & poliporum cirris non abſimilibus. Probatiſſimum eſt e montibus. E frutice toto cum radice ſuccus exprimitur, qui ad ſanguinis reiectiones, in potu efficax eſt. Cœliacos rubraq; fœminarum profluuia, refrigerando infrenat. Sanguinem naribus erumpẽtem ſupprimit. Trita folia aut filiquæ recentibus vulneribus impoſitæ, ea ad cicatricẽ perducunt.

De Periclymeno. CAP. XVI.

p Ericlymenon aliqui Aeginã, alij Cylmenon, alij Carpathon, alij Splenion, alij Epetitin, alij Axinam maiorem, nonnulli clematitin, alij Myrcinen, alij Calycanthemõ, Magi polion veneris, Aegyptij turcon, Romani volucrũ maius, Aphrilanath appellant. Simplex fruticat, ex interuallis parua folia habens, ipſum amplectentia, ſubcandida, hederacea. Inter folia ſurculi exeunt, in quibus baccæ, hederæ ſimiles. Flos fabæ, candidus, aliquantum rotundus, & quaſi in foliũ procũbens, ſemen durũ, & quod difficile euellatur. Radice rotunda, craſſa. Naſcitur in aruis ac ſæpibus, cõuoluens ſe adminiculis, propter aſſidentibus. Semen eius poſtq; ematuruit collectum, & in vmbra ſiccatũ, drachmæ põdere datur in vino quadragenis diebus, vt lienem abſumat, ac moleſtiã diſcutiat. Sed vrinã ciet, ſtatim a ſexto die cruentã. Orthopnoeæ & ſingultui prodeſt. Partũ accelerat. Folia ſunt eiſdẽ viribus prædita. Quæ tricenis ſeptenis diebus epota, ſterilitatem facere produntur. Perunctis ex oleo febrium rigores abigunt.

De Tribulo. CAP. XVII.

t Ribulus aliquibus Bucephalus, alijs Tauroceros, Romanis tribulus aquaticus dicit. Tribuli genus vnũ terreſtre, foliis ad effigiẽ portulacæ, tenuioribus viticulis, in terra ſtratis, ſpinis ſecũdũ folia rigidis, præduris. Iuxta amnes & domicilia naſcit. Eſt

Digitized by Google

& alterũ genus aquis familiare, quod in fluminibus natũ comã exerit, aculeos condens. Folijs latis & pediculo longo. Caule parte ſumma q̃ ima craſſiori. Capillamenta quædam indidem exorta ſpicantur. Semen durum, ab altero non abhorrens. Vterq; refrigerantis & inſpiſſantis eſt naturæ. Ideo inflammationes omneis cataplaſmate adiuuat. Vlcera in ore erumpentia, putredines, gingiuas, tonſillaſq; perſanat. Succus ex his colligitur ad oculorum medicinas. Semen dum recens bibitur, calculoſis iuuamẽtum affert. Drachma terreſtris tribuli pota, illita ve, ictos a vipera recreat. Contra venena cum vino aptiſſime bibitur. Decoctum eius ſparſum pulices necat. Thraces qui ad Strymona amnẽ habitant, virẽti tribulo equos ſaginãt, & e dulci ſemine & eſculento panem quo veſcuntur faciunt.

De Sarxiphago. CAP. XVIII.

Sarxiphagõ aliqui Sarxiphrãgõ, alij Empetron, Romani ſaxifragiam vocant. Frutex eſt ſurculoſus, in petris & aſperis locis naſcens. Coctus in vino, mox potus, febricitãtibus opitulatur. Stranguriæ prodeſt. Singultum ſedat. Calculos veſicæ frangit, & vrinam ciet.

De Limonio. CAP. XIX.

Limonion aliquibus Potamogiton appellatur, alijs Neuroides, alijs Lonchitis, alijs Rapionion, Myſijs Mendruta, Syris Meuda, alijs Lycoſemphyllon, alijs Heleboroſemata, alijs Scyllion, Magis lupi cor, Romanis viartũ nigrum, quibuſdam titinabulum terræ, Gallis iumbarũ, Dacis dacina. Folia habet betæ, tenuiora & longiora, decem, ſæpe plura, caulem tenuem, rectum, vt in lilio æqualem, ſeminibus ſcatentem, quæ guſtata adſtringunt. Semen tritum & ex vino acetabuli mẽſura potũ, dyſentericis cœliacisq; prodeſt. Rubra fœminarum profluuia ſiſtit. Naſcitur in pratis & paluſtribus.

De Lagopo. CAP. XX.

Agopus hærba, quam aliqui Leporis cuminum appellãt, ſiſtit aluum in vino pota, aut in febri ex aqua. Eadem inguini adligatur, in inflammatione. Naſcitur in ſegetibus.

De Medio CAP. XXI.

Edion aliqui medicam appellant, alij Triphyllon, alij Clemathion, nõnulli Oſmõ, quidã Trigonon, alij Cybelliõ, alij polyphyllon, Romani Trifoliũ odoratũ, Aegyptij Epaphon. Medion in ſaxis & opacis naſcitur. Folia habet Iridis, caulẽ tricubitalẽ, & in eo florẽ grandẽ, purpureũ, rotundũ, ſemine cnici minuto, radicem dodrantalem, craſſitudine baculi, guſtu acerbo. Quæ trita in

Digitized by Google

farinam & ex melle decocta, rubros mẽses fœminarum fistit, eclegmate per aliquot dies sumpto. Semen in vino potum menstrua pellit.

De Epimedio. CAP. XXII.

Epimediũ ab alijs Erineos, ab alijs Tryas, a nõnullis Polyrhizon, a Romanis vindicta nominatur. Caulis est non magnus, hederæ foliis, denis atq; duodenis, neq; florem neq; fructum ferens. Radice tenui, nigra, graui odore, gustu fatuo. Nascitur in humidis. Folia cũ oleo trita, impositio cataplasmate, mãmas increscere non sinunt. Radix cõceptũ adimit. Folia quinis drachmis, post mẽstruas purgationes quinq; diebus in vino pota, præstant mulieribus ne concipiant.

De Gladiola. CAP. XXIII.

Typhion, aliqui Anactorion, alij Phasganon, alij Machæronion, alij Arion vocãt, Romani gladiolam, quidam genitalẽ. Nomen inde accœpit, q; folijs, gladij præbeat speciem. Iridi simile erat, nisi minus & angustius videretur, & gladij modo mucronatum, neruosumq;. In caulem exit cubitalem, in quo purpurei flores, in ordinem digesti, inter se distant. Rotundo semine, radicibus geminis, vna bulborum modo super alteram insidente. Quarum inferior gracilis est, superna vberior. Nascitur in aruis. Pars superior radicis cum thure illita, admisto vino, spicula & aculeos e corpore extrahit. Panos cum lolij farina & hydromelite discutit. Qua de re huiusmodi emplastris inseri solet. Menses impositia trahit. Superiori radice ex vino pota, venerem stimulari, & inferiore sumpta sterilescere tradunt. Superiorem quoq; vtiliter infantium enterocelis, cum aqua potui dari præcipiunt.

De Sparganio. CAP. XXIIII.

Parganion aliqui Xiphidiõ, alij Bolon vocãt. Folia gladiolæ, sed arctiora & in terram magis procumbentia. In summo caule pilulæ prominent, in quibus semen. Contra serpentis venena, radix cum vino datur.

De syluestri Iride. CAP. XXV.

Yris ab aliquibus Iris agria, ab alijs Cacos, a Romanis Gladiolus, aut Iris agrestis, a Dacis Caprus dicit. Folia habet Iridis, latiora, & in turbinẽ mucronata, quorũ medio caulis erũpit, crassus, cubitalis, ex quo siliquæ triãgulares depẽdẽt. In quibus purpureus flos, in medio puniceus. Semen in folliculis, simile fabis, rotundum, rubrũ, acre. Radix longa, geniculata, ruffa. Cõtra capitis vul

Digitized by Google

nera, fractaq; efficax est. Aculeos & spicula omnia citra, molestiã extrahit, adiecta floris æris tertia parte, & radicis cẽtaurij ac mellis quinta. Tumoribus & collectionibus illita cum aceto medetur. Radix ex passo bibitur, ad cõuulsa, rupta, coxendicũ dolores, strangurias & alui profluuia. Semẽ tribus obolis potũ, vrinã vehemẽtius impellit, & cũ aceto lienẽ absumit.

De Anchusa. CAP. XXVI.

a Nchusam aliqui cantanchusam vocant, alij Libycã, alij Archibelion, alij Alcibiadion, alij Onophyllõ, alij Porphyrida, alij Myduſam, alij Calyca. alij Noneam, Aphri Bunesath. Anchusa quæ alio nomine calyx, aut Onoclia appellatur, folia habet lactucæ acuti folij similia, hirsuta, aspera, nĩgra, multa, quoquo versum humi sparsa, spinis horrida. Radici crassitudo digitalis. Quæ æstate prouenit, manus inficit sanguineo colore. Læto solo nascitur. Radix adstrigit. Ad ambusta & vetera vlcera, ex oleo & cæra efficax est. Igni sacro cũ polenta medetur. Lepris & vitiliginibus illinitur ex aceto. Partus extrahit, vuluæ indita. Eius decoctũ renũ vitijs, lieni & bile suffusis datur, & si febris sit, ex aqua mulsa. Sistũt aluũ folia in vino pota. Radice pigmentarij vtuntur ad spissamenta.

De alia Anchusa. CAP. XXVII.

e St & alia quam aliqui Alchibiadion, aut Onochiles appellrũt. Hæc a priore distat, q; minora habeat folia, sed simili modo aspera, ramulos exiles, florem purpureum, radices rubras, oblongas. Quæ messibus sanguineum succum fundũt. In sabulosis nascitur. Vis ei foliisq; inest, quæ contra virus cũ reliquorũ serpentiũ, tũ maxime viperarũ, auxilietur siue cibo, siue potu, siue alligatu. Nam si quisquam mandens in serpentis os inspuat, eum necabit.

De alia Anchusa. CAP. XXVIII.

e St & alia huic haud dissimilis, semine puniceo, minore. Cuius semen mãducatũ, si in serpẽtis fauces inspuatur, eã interficiet. Radix acetabuli mensura cũ hyssopo & cardamomo pota, latas vẽtris tineas excutit.

De Lycopsi. CAP. XXIX.

l Ycopsis quæ a nonnullis Anchusa vocatur, lõgioribus q; lactuca constat foliis, asperioribus, latioribusq;, crassis, ad radicis caput recidẽtibus. Caule lõgo, recto, scabro, hirsutis adnatis, multis, cubitalibus, flore paruo purpureo. Radice rubra & adstringente. Nascitur in campestribus. Cũ oleo radix illita vulneribus medetur, et cum farina hordeacea ignibus sacris. Sudores perũcta mouet, adiecto oleo.

Digitized by Google

De Echio. CAP. XXX.

Chion aliqui aridam, alij Alcibiadion, Romani alcibiacum
e nominant. Folia habet prælonga, hirſuta, ſubalbida, an-
chuſæ proxima, minora tamen, ſubrubra, & pinguia, ſpi-
nulis tenuibus horridula. Cauliculos exiles, numeroſos, minutaq; vtroq; latere folia, in verſus digeſta, nigra, in ſummo caule minuſcula. Flores ſecundum folia purpureos, in quibus ſemina capiti viperarum ſimilia inſunt. Radix nigricat, digito tenuior. Quæ non percuſſis modo a ſerpentibus ex vino prodeſt, ſed eos qui antea biberint feriri non patitur. Folia & ſemen, idem præſtāt munus. Lumborū dolores ſedat. In vino aut ſorbitione ſumpta lac extrahit.

De Ocimaſtro. CAP. XXXI.

Cymoides aliqui & hanc Echion vocant, alij Scorpiuron,
o alij Sparganon, alij Althæam, alij Amaranthida, alij Proba
thæam, alij Elaphion, alij Antiminō, alij Porphyriada, alij Augion, alij Nemeſion, alij Pphiletærion, alij Hyænopſolon, alij Thyrſitin, alij Themutin, alij Miſopathos, Latini Ocimaſtrū. Folia ſert ocimi, & ramos dodrātales, hirſutos, ſiliquas hyoſcyamo ſimiles ſemine vt gith nigro prægnantes. Vim habet ſemen in vino potum, qua viperarum cæterarūmq; ſerpentium morſibus medeatur. Datur iſchiadicis cum melle vino myrrha et pipere. Radice nititur tenui et ſuperuacua.

De Erino CAP. XXXII.

Rinon aliqui Hydreron, aliqui Ocymoides vocant. Na-
e ſcitur apud fontes et fluuios, foliis Ocymi, ſed minoribus
parte ſuperna diuiſis, quinis ſeniſve, dodrantalibus ſurculis flore candido, ſemine nigro, et acerbo. Folia et caules lacteo ſucco turgent. Semen drachmis duabus, in quattuor mellis cyathis, oblitū oculorū fluctiones cohibet. Succus cū ſulphure et nitro inſtillatus, auriū dolores ſedat.

De Gramine. CAP. XXXIII.

Groſtin aliqui Egiron, alij Amaxitin, Aegyptij anuphi vo
a cant, Latini gramen, aliqui Aſyphylion, alij Sanguinalem, alij vniolam, Hiſpani apariam, Daci cotiatam. Aphri iebal. Gramen geniculatis ſerpit ramulis a quibus crebro radices ſpargit dulces, articulis præcinctas. Folia dura, & vt arundinis paruæ lata, in exilitatem faſtigiantur. Eaq; iumenta & boues paſcunt. Trita radix illitu vulnera conglutinat. Decoctum eius in potu, torminibus medetur, & vrinæ difficultatibus. Calculoſa etiam veſicæ excrementa cōminuit.

De Arundinaceo gramine. CAP. XXXIIII.

St & arundinaceū gramē, priore multo maius, quod iumēta
e necare traditur, præſerti in babylone. Idq; iuxta vias naſciē.

Digitized by Google

De Gramine Parnasi. CAP. XXXV.

q Vod in Parnaso monte gignitur, densius fruticat, foliis hederaceis, flore odorato, cādido, semine paruo, nō inutili. Radicibus quinis aut senis, digitali crassitudine, cādidis, mollibus, & mirum in modum dulcibus. Succus si in vino cū melle pari, & myrrhæ dimidio decoquatur, adijcianturq; piperis & thuris tertiæ portiones, probatissimum erit oculorum medicamentum. Id in ærea pixide reconditur. Decoctum radicis, idem quod hærba, præstat. Semen vehementius vrinam impellit. Aluum vomitionesq; sistit. Natū in Sicilia gramen, quod incolæ Cinnam appellant, boues inflāmat, si eo virēti sæpe pascantur.

De Siderite. CAP. XXXVI.

f Ideritin aliqui Heracleam vocant, Magi genituram aut sanguinem titani, alij Scorpionis vrinā, Pythagoras Parmirō, Andreas Xanthophanea, Osthanes boephthalmon, Aegyptij sendionor, Romani vertemnium, alij Soleastrum, Aphri vdedonin. Folia habet Marrubij, sed longiora, satis ad frondem quærcus aut saluiæ accedētia, minora tamen, & hirsuta. Caules ædit quadratos, palmum sæpe excedentes, non iniucundi gustus, aliquantūq; substringentis. In quibus per interstitia, orbiculatæ vertebræ vt in Marrubio spectantur. Et semen in eis nigrum. Nascitur in petrosis. Illita folia, sua pte vi, vulnera sine inflammationis periculo iungunt.

De alia Siderite. CAP. XXXVII.

a Lia Sideritis binū cubitorū, ramulis exilibus, folio Filicis, in ambitu vtraq; parte diuiso, pediculo lōgo, prodeūtibus e summo alarum sinu surculis, longis, tenuibus, capitulo in cacumine orbiculato, aspero, in quo semen continetur, q̄ Betæ rotundius aliquanto, ac durius. Huius vis foliorumq; ad vulnera præcipua.

De alia Siderite. CAP. XXXVIII.

f Ideritin aliam esse tradunt, quam Crateuas Heracleam vocat, in macerijs & vineis nascentem, foliis coriani, a radice numerosis, dodrantalibus cauliculis, læuibus, teneris, in rubore candicantibus. Flore purpureo, paruo, gustanti amaro & viscido. Huius ea vis est, vt quamuis recenti vulneri imposita sanguinem supprimat.

De Achillea. CAP. XXXIX.

a Chilleam aliqui Myriomorphon nominā t, alij Chiliophyllon, alij Stratioticon, alij Heracleon, Latini supercilium veneris, alij Acron syluaticum, alij Militarem, alij Millefoliū

Digitized by Google

Aphri aſterchillos, et aliqui Achilleam ſideritin, Dodrantales aut maiores, gerit ſcapos, fuſorum effigie, quaſi minutulis folijs circundatos, crebris in latere, foliorum ſectionibus, coriãdri ſimilitudine, ſubfuluo colore, odore multo, non inſuaui, medicato, & viſcido. Vmbella in cacumine rotunda, floribus cãdidis, purpureis, & aurum æmulantibus. Prouenit læto ſolo. Trita coma ſanguinolenta glutinat, & ab inflammationum periculo tuetur. Erumpentem ſanguinem inhibet, & cruenta vuluæ profluuia in vellere. Decocto quoq; inſident fœminæ fluctione vuluæ laborantes. Ad dyſenteriam bibitur.

De Rubo. CAP. XL.

b Atos a Græcis, ab alijs Cynoſbatos, ab alijs, Selinorition, ab alijs Syntrophos, a Magis titani ſanguis, ab alijs ibidis ſanguis, a Romanis Rubus, ab alijs Sentes, a quibuſdam mora baticana, a Dacis manthia, Aegyptijs hæmoos, alijs Ametros appellatur. Rubus notitiæ vulgaris. Vim habet ſiccandi & adſtringendi. Capillum tingit. Ramorum decoctum, potu aluum ſiſtit, & fœminarũ profluuia. Præſteris morſui accõmodatiſſimum. Gingiuas firmat. Oris vitijs folia commanducata medentur. Cohibent vlcera quæ ſerpunt. Vlceribus in capite manantibus, oculiſq; procidẽtibus, remedio ſunt. Condylomatis & hæmorrhoidibus folia illinuntur. Cardiacis, & ſtomachi doloribus, trita conuenienter imponuntur. Caules cum folijs tunduntur, exprimiturq; ſuccus, mox ſole cogitur, ſingulari remedio, contra omnia, quæ modo dicta ſunt. Mori in rubo naſcentis, q̃optime maturi ſuccus, ad oris medicamenta conuenit. Siſtitur aluus præmaturi cibo, necnon flore in vino poto.

De Idæo Rubo. CAP. XLI.

i Dæus Rubus appellatus eſt, quoniam paſſim n Ida prouenit. Eſt autem lõge tenerior priore, ac minoribus ſpinis horrens. Quanq̃ & ſine ſpinis inueniatur. Eadem præſtat quæ ſupradictus. Cæterum flos cum melle oculorum collectionibus commodiſſime illinitur. Ignem ſacrum extinguit. Stomachiciſq; ex aqua bibẽdus datur.

De Helxine ideſt murali hærba. CAP. XLII.

h Elxinen aliqui Elitim vocãt, alij Canocerſæã, alij Amelxinẽ, alij Euſinen, nonnulli, Amorginen, alij Sucotachos, alij Pychuacos, alij pſychouacos, alij Melãpelon, alij Cittãpelon, alij Ciſſamethõ, alij Anatetamenõ, Romani volutũ lapparõ, Aegyptij apap, alij Partheniõ, alij Sideritin, alij Heracleã, nonnulli agriã, quidã Clibodiõ, alij Polyonymõ. Naſcitur in ſæpibus, vinetis, macerijs, & ſegetibus. Folia ei mercurialis adſunt, hirſuta, cauliculi leniter

Digitized by Google

rubentes, & circa eos veluti semina aspera, adhærētia vestibus. Folia refrigerādi spissandiq; naturā habent. Qua ex causa sanāt illitu ignes sacros, adusta, condylomata, incipiētes panos, tumores, inflationesq;. Succus eius cū cerussa, ignibus sacris, & vlceribus quæ serpunt, aptissime illinitur. Imponiturq; podagris, cum hircino seuo aut cærato cyprino. Veterem tussim adiuuat, cyatho hausto. Tonsillis inflammatione turgentibus, vtilissime & gargarizatur, & illinitur. Succus in aurium dolore infusus, iuuamen præstat.

De Elatine. CAP. XLIII.

Elatine folia habet Helxinæ, minora, rotundiora, pilosa, semipedalibus ramulis, quinis seniſve, a radice foliosis, gustu adstringentibus. Nascitur in segetibus & cultis. Oculorum fluctionibus et inflammationibus auxiliatur, folijs cum polēta tritis et impositis. Eadem cocta sorbitionis vsu dysenteriam sistit.

De Eupatorio. CAP. XLIIII.

Eupatorium siue vt alijs placet hepatorium, aut hepatitis, frutticosa hærba est, vnum efferens caulem, lignosum, nigricantem, rectum, tenuem, hirsutum, cubitalem, interdum amplioré. Folijs per interualla quinquefolij aut Cānabis similibus, quinquepartito aut amplius diuisis, nigricantibus, per ambitum serratis. Semen medio caule erumpit, pilosum, deorsum spectans, quod siccatū vestibus inhæret. Contrita huius folia, & cum suillo adipe impositā, vlceribus quæ ægre cicatricem trahunt, medentur. Hærba aut semen in vino potum, dysenteria, iocineris vitijs, & serpentium ictibus, liberat. Nec desunt qui aberrantes, Artemisiam hanc appellarint, cum tamen longe alia sit, vti exposuimus.

De Quinquefolio. CAP. XLV.

Pentaphyllon aliqui Pentapetes, alij Pentatomon, alij Pentadactylon, alij Pseudoselinum, alij Callipetalon, alij Xyloloton, nonnulli Xyllopetalon, alij Asphalton, alij Pentacœnon, alij Thymiatitin, Aegyptij Orphitebeocen, alij Enotrō, Magi Ibidis vnguem, alij Ibidis pēnam, alij Hermodactylon, Romani quinquefolium, Galli pempedulam, Daci propedulam appellant. Ramulos fert surculaceos, tenues, palmi magnitudine, in quibus semē, folia mentæ, quina singulis pediculis, raro plura, in ambitu serrata, florem ex luteo pallescētem, interdum auri æmulum. Nascitur in riguis, & aquarijs ductibus. Subrubram habet radicem, oblongam, veratro nigro crassiorē. Plurimis pollet remedijs. Ius radicis decoctæ ad tertias, si in ore contineatur, dentium dolores sedat. Putrida oris vlcera, collutione sistit. Arteriæ scabricias, gargarizatu læuigat. Cōtra alui

Digitized by Google

profluuia, & dyſenterias auxiliatur. Item articulorum coxendicumq; cruciatibus potum. Cocta in aceto & illita, ſerpentia vlcera cohibet. Strumas, tumores, duricias, abſeſſus, & diſtentiones diſcutit. Ignes ſacros, reduuias, condylomata, pſoraſq; ſanat. Teneræ radicis ſuccus, cõtra iocineris pulmonumq; vitia prodeſt. Item aduerſum venena. Cũ hydromelite autem vel diluto vino & piperis exiguo, bibuntur folia, contra febrium circuitus. In quartana quidem quaternum ramulorũ, in tertiana vero ternum, in quotidiana vnius. Tricena quoq; folia, tricenis pota diebus, comitialibus proſunt. Foliorum ſuccus, tribus cyathis aliquot dies potus, celerrime regio morbo medetur. Illita cũ melle & ſale, tam vulneribus q̃ fiſtulis remedio ſunt. Enterocelicis auxiliũ præſtant. Quinquefolium ſanguinis profluuia & potu & illitu ſiſtit. Ad expiationes, caſtimonias, & ſanguinis eruptiones inciditur.

De Phœnice. CAP. XLVI.

p Hœnicen aliqui rhon, alij Anchinopa, alij Phœnicopteron, alij Rhonſtachyos, alij Oſthalen, Aegyptij Athnõ nominant. Folia habet hordei, ſed breuiora, & anguſtiora, ſpicã lolio ſimilem, ramos digitorum ſenum, radici aduolutos, ſeptenas octonaſve ſpicas. In aruis tectiſq; recenter illitis naſcitur, harum viriũ compos, vt in vino auſtero pota, alui profluuium & emanantem vulua ſanguinem ſiſtat. Vrinæ impetus infrenet. Sunt qui adalligatam in puniceo vellere & ſuſpenſam, ſanguinem ſupprimere prodant.

De Idæa radice. CAP. XLVII.

i Dææ radici folia ſunt ea quæ Ruſco. Adhærent his veluti exigui pampini, in quibus flos, Radix ſpiſſandi cohibendiq; naturam habet, his conueniẽs, quibus adſtrictione opus eſt. Pota citam aluum menſeſq; & omnem abundantiam ſanguinis ſiſtit.

De Rhodia radice. CAP. XLVIII.

g Ignitur rhodia radix in Macedonia, coſto ſimilis, leuior, inæquabilis. Quæ cõtrita roſas redolet. Vtiliſſima capitis doloribus, ſi madefacta frõti & tẽporibus cũ nardo imponatur.

De Equiſeto. CAP. XLIX.

e Quiſetum Græci hippurin, alij Trimachion, alij Anabaſin, alij Cheredranon, alij Phædran, alij Itiandendron, alij gis, alij Scœnioſtrophon vocant. Aegyptij pherphram. Magi ſaturni cibum, Romani equinalem, alij equi ſalicem, aut Anabaſion, alij Ephydron. In riguis & ſcrobibus naſcitur. Cauliculi prodeũt inanes, geniculati, in ſe farcti, rubeſcẽtes, ſcabri, & iuncea circa eos folia, crebra, exilia. In ſublime equiſetum attollitur, vicinos arborum caudices

Digitized by Google

scandens, obuolutumq; dependet, comis multis, nigris, vt equorum cauda. Radix lignosa, dura. Vis eius spissare. Quare sanguinē naribus erumpentē succus ipse sistit. Prodest dysentericis in vino potus. Vrinam cit. Sanguinolēta vulnera glutinantur, tritis foliis & illitis. Tussim orthopnœam ruptaq; adiuuat. Foliis in aqua potis, disectiones veficæ & intestinorum, enterocelæq; in vnum coalescere, cogiq; feruntur.

De altero Equiseto. CAP. L.

a Alterum Equisetum quod aliqui Equition, alij Chedran, alij Gynon appellant. Caulis est rectus, cubitalis, aut maior, inanis. Comis per interualla breuioribus, cādidioribus, & mollioribus. Id cum aceto tritum vulneribus remedio est. Ademq; fungitur facultate.

De Cocco seu infectorio. CAP. LI

c Occū quo infectores vtuntur, frutex est surculosus, paruus, cui grana ceu lentes adhærent, quæ electa congeruntur. Optimū gignitur in Galatia & Armenia. Deinde Asia & Silicia. Vltimus ex omnibus Hispanicus. Vis huic spissandi. Vulneribus neruisq; præcisis, cōuenienter ex aceto illinitur. Nascitur quoq; in Siliciæ quærcubus, cochlearum exilium similitudine, quod illius regionis mulieres ore legunt & Coccum vocitant.

De Tragio. CAP. LII.

t Tragium nascitur in Creta tantum insula, lentisco simile, & semine, folio & ramis. Singulis tamen minoribus. Succus ei lacteus, gummi non dissimilis. Semen folia lachrymaq;, illitu spicula e corpore eijciunt. Omnia quoq; corpori impacta, euocant. Potа stranguriæ medentur. Calculos veficæ frangunt. Menses trahunt. Modus in sūptione est, drachma vna. Fama est syluestres capras sagittis confossas, eius hærbæ pabulo, spicula excutere.

De alio Tragio. CAP. LIII.

e Est & aliud tragium quod tragoceros aliqui vocant, alij Scorpion, alij Garganon, Romani cornulacā, Daci Saliā, Aegyptij sober, Aphri Achœosim. Folia scolopendrij habet, & radicem syluestris raphani, tenuem, candidam. Quam crudam vel coctā esse dysentericis prodest. Folia antumno, hirci virus olent. Exinde sibi tragij nomen adoptauit. Prouenit in montibus, & præcipitijs.

De Trago. CAP. LIIII.

e Est etiam hærba Tragos, quam aliqui scorpion aut Tragonon vocant, maxime in maritimis nascens, palmum alta, aut amplior, fruticosa, humilis, oblonga, sine foliis, pusillis circa

Digitized by Google

ramos acinis ruffis, multis, magnitudine tritici, acuto cacumine, gu-
ſtu multum adſtringente. Racemorum grana decem ex vino pota, cœ-
liacis, et fœminis fluctione vuluæ laborãtibus, auxiliãtur. Tũduntur
a pleriſq; et in paſtillos digerũtur, quibus vtuntur.

De Iunco CAP. LV.

Xyſchinos aliquibus Schinos læuis, alijs Oxypternos, alijs
o Solis ſuperciliũ, Romanis Iũcus marinus, aut manualis di-
citur. Duo eius genera. Vnum læuis nominati, alterũ acuti,
qui in mucronẽ faſtigiatur. Cuius etiam duo aſſignantur genera. Vnũ
ſterile. Reliquum fert ſemen nigrum, rotundum, & craſſiore conſtat ca
lamo, carnoſioreq;. Tertius eſt iũcus qui vocatur Oloſchinos, priori-
bus carnoſior, aſperiorq;, qui ſimilem fructum in cacumine parit. Semẽ
vtriuſq; toſtum, ex diluto potum, ſiſtit aluum, & rubra fœminarum
profluuia. Vrinam cit. Capitiſq; dolores facit. Quæ proxima ſunt ra-
dici folia, tenera conuenienter illinuntur, aduerſus phalangiorum mor
ſus. Aethiopici iunci ſemine, ſomnus allicitur. Sed modus in potio-
ne ſeruandus eſt, ne ſopor fiat.

De Lichenæ. CAP. LVI.

Ichen qui ſaxis eſt familiaris, aliquibus Bryon appellatur.
l Aſperginoſis petris adhæret, vt muſcus. Qui illitus ſangui-
nis profluuia ſiſtit. Inflammationes arcet. Impetigini mede-
tur. Iuuat regio morbo correptos, cum melle illitus, Oris & linguæ
defluctiones inhibet.

De Parrhonychia. CAP. LVII.

Arrhonychia alij Adocetos, alijs Neuras, alijs Phrynion,
a Romanis bouinalis, exiguus frutex in petris naſcens, peplo
ſimilis, minor longitudine, maioribus folijs. Illita Parony-
chijs atq; duricijs remedio eſt.

De Chryſocomæ. CAP. LVIII.

Hryſocome, alijs Chryſitis, alijs Chryſanthemon, nonnul-
c lis amaranton, alijs Dioſpogon, Aphris dubath, vel buchu-
math, Romanis iouis barba appellatur. Palmi altitudine fru-
ticat. Coma ſpecie corymborũ, hyſſopo ſimili. Radice hirſuta vera-
tri nigri modo, tenui, cyperum æquante, guſtu nõ iniucundo, ex auſte
ro dulci. In petroſis opaciſq; naſcitur. Radix excalfacit & adſtringit.
His conueniens, quos iecur aut pulmonis inflammatio male habet.
Contra purgationes vuluæ, decocta cum hydromelite aſſumitur.

De Chryſogono. CAP. LIX.

Hryſogonon, aliqui Chryſoſpermon vocant, alij Daſpin,
c alij Origanũ, alij Arcophthalmon, Romani Arilariã. Dẽſe

Digitized by Google

fruticat, quærnis foliis, flore coronarij Verbasci. Radix vt rapum extuberat, intus ruberrima, foris nigra, quæ trita cum aceto, atq; imposita muris aranei morsibus auxiliatur.

De Elichryso. CAP. LX.

c Elichryson quidam Chrysanthemon, nonnulli & id amaranton vocant, quo Lymphas coronant. Ramulum habet candidum, virentem, rectum, firmum. Folia intercedentibus spacijs angusta, Abrotono similia, comam aureæ lucis, in orbem, vmbella rotunda, veluti siccis corymbis dependentibus, radice tenui. Nascitur in asperis & torrentium alueis. Contra serpentium ictus, coxendicum dolores, vrinæ stillicidia, ruptaq;, coma e vino pota opitulatur. Ciet menses. Sanguinem concretum ventris ac vesicæ absumit, pota cum mulso folia. Ieiunis, trium obolorum pondere, sistit destillationes, data in vino albo diluto. Vestibus inseritur, vt eas ab erodẽtium iniurijs tueatur.

De Chrysanthemo. CAP. LXI.

c Hrysanthemon aut chalcas, aliqui chalchitin vocãt, alij chalcanthon, alij chalcanthemon, alij Buphthalmon, Romani acanthan, Hetrusci garuleũ, Aphri churseten. Hærba est tenera, fruticosa, læues proferens caules, & multifida folia, flores supra modum splendentes, luteos, orbem oculi imitantes, vnde nomẽ traxit, Propter oppida nascitur. Cuius caules oleris vice manduntur. Flores cum cærato triti, steatomata discutere produntur. Regio morbo correptis, colorem breui reddit, si sequente longo balnei vsu, post exitum ebibatur.

De Agerato. CAP. LXII.

a Geraton fruticosa hærba est, palmari longitudine assurgens, simplex, humilis, Origano non dissimilis. Vmbellam gerit, in qua flos bullis aureis emicat, elichryso minor. Nomen ei inditum est, quoniam diutissime flos, in sua coloris specie, eõseruetur. Vis decocti feruens. Huius vstæ nidor vrinam cit, et vuluæ duricias emollit.

De Verbenaca. CAP. LXIII.

v Erbenacam rectã, Græci peristereona vocãt, alij Trigonion, alij Bunion, alij Hierobotanen, alij Philtrodoten, Aegyptij pempsempe, Magi Iunonis lachrymã, nõnulli mustellæ sanguinem, alij Sanguinem Mercurij, Romani Cristam gallinaceam, alij Pheriam, alij trixalidem, alij exuperam, aliqui hærbam sanguinalem. Nascitur in aquosis. Nomen ex eo duxisse videtur, q̃ columbæ circa hanc, perq̃ libenter versari soleant. Palmi altitudine et interdum am-

Digitized by Google

plius adoleſcit. Folia e caule prodeũt inciſa, & ſubalbida. Ea ſingulari ramo, radiceq; ſola, conſtare ſæpius inuenitur. Folia cum ſuilla adipe recenti, aut roſaceo impoſita, vuluarum dolores finire putantur. Ignẽ ſacrum illita ex aceto reprimunt. Putrida vlcera cohibent. Vulnera glutinant. Veteraq; ex melle, ad cicatricem perducunt.

De Supina verbenaca. CAP. LXIIII.

f Vpinam verbenacam aliqui ſacram hærbam appellant, alij Erigeniõ, alij Chamælycon, alij Sideritin, quidam Curitin, alij Perſephonion, alij Iouis colũ, alij Dichromon, alij Calleſin, alij Hipparíſon, nonnulli demetriada, Aegyptij pẽphtheuphthã, Pythagoras Eryſiſceptron, Romani cincinallem. Ramulos emittit cubitales, aut maiuſculos, anguloſos, in quibus ex interuallis folia quærcus, ſed minora anguſtioraq;, eiſdẽ diuiſuris in ambitu, colore aliquatenus cæſio. Radix longa, tenuis. Flores purpurei, graciles. Folia cum radice in vino pota, illitave, aduerſus ſerpentes pollent. Eadem drachmæ pondere cum thuris obolis tribus, in vini veteris hemina, quadragenis diebus ieiuno ore, contra regium morbum bibuntur. Veteres tumores & inflammationes mitigant. Sordida vlcera purgant. Tota in vino decocta tonſillarum cruſtas abrumpit. Oris nomas gargariſatu cohibet. Aiũt ſi aqua ſpargatur triclinium, qua maduerit, lætiores conuictus fieri. Datur potandum in tertianis febribus, tertium a terra geniculum, cum foliis circundantibus, quartanis quartum. Sacrã vocant hærbam, quoniam multum ad amuleta, expiationeſq; commendetur.

De Aſtragalo. CAP. LXV.

a Stragalũ aliqui Chamæſycen, alij Gatalen, alij Onyca vocant, Romani Pinum triuiam, aut ficum terræ, aliqui glandulam, alij Thium, alij Nonariam. Aſtragalus paruus in terra frutex, foliis & ramis lupino ſimilis, flore purpureo, paruo, radice rotunda, raphani modo grandi, quæ adnatas appendices, firmas habet, nigras, præduras, veluti cornua inter ſe implicatas, guſtu adſtringentes. Naſcitur in vẽtoſis, opacis, & inuallibus. Eo Mẽphis Archadiæ ſcatet. Aluum ſiſtit radix in vino pota. Vrinam mouet. Vetuſtis vlceribus, ficca efficaciter inſpargitur. Sanguinẽ ſupprimit. Aegre propter duriciam tunditur.

De Hyacyntho. CAP. LXVI.

h Yacynthum aliqui Heloniam, alij porphyranthes, Romani vaccinum, alij vlcinum vocant. Folia habet bulbi, dodrantalem caulem, minimo digito tenuiorem, hærbaceum, comam procumbẽtem, florum purpureorum plenam, incuruam, radicẽ

Digitized by Google

bulbaceam. Quæ vt creditur, pueris cum vino albo illita, puberitatẽ coercet, & non patitur erumpere. Sistit aluum. Pota vrinam impellit. Phalangiorum morsibus auxiliatur. Semen adstringentius est, theriacis expetitum. Regium morbum emendat, cum vino potum.

De Papauere erratico. CAP. LXVII.

Papauer erraticum quod Rhoeã vocant, nonnulli Oxytonon, Romani papaueralem, Aegyptij nanti, vere quidem in aruis cũ hordeo nascitur, flore protinus deciduo, vnde et nomen apud Græcos accepit. Folia erucæ aut origano aut cichorio aut thymo similia spectantur, sed longiora, diuisa, scabra. Iunceus ei caulis, rectus, cubitalis, asper, flos syluestris fremij, puniceus, interdum albus, oblongum caput, sed q̃ fremij minus, semen ruffum, radix longa, subalbida, minoris digiti crassitudine, gustu amara. Huius capita quinq; aut sex, in vini cyathis tribus ad dimidias decocta, potui dabis, quibus somnus accersetuolus est. Semina acetabuli mensura ex aqua mulsa pota, aluũ leniter emolliũt. Ad idem præstandũ mellitis rebus, & dulciarijs, ammiscetur. Folia cum calycibus illita, inflãmationes sanant. Eorumdem fotu & perfusione, somnus allicitur.

De Papauere satiuo. CAP. LXVIII.

Papauer satiuũ aliqui chamæsycen, alij oxytonon appellant, Romani papauer, Aegyptij nanti. E satiui genere, quoddam hortensium est, cuius semen in panem densatur, qui sanis in vsu sit. Eo etiam ex melle prosesama vtuntur. Thylacitin vocant. Capitulum habet longum, & semen candidum. Syluestre vero, caput insidens demissumq; et nigrum semẽ. Quod pithitis nominatur. Nõnullis tamen & ipsum rhoeas dicitur, quoniam eius scapo lacteus succus emanat. Tertium magis syluestre, & ad medicinas valẽtius, multo his longius, productiore capitulo. Omnium in commune natura refrigeratrix. Quare si capita ipsa & folia decoquantur in aqua, somnũ fotu conciliabunt. Bibitur decoctum cõtra vigilias. Calyces cum polenta triti, & cataplasmatis ammisti, ignibus sacris, & inflammationibus prosunt. Tunduntur quoq; virides, & digeruntur in pastillos, qui siccati ad vsum reconduntur. Capita quoq; in aqua coquũtur ad dimidias, iterumq; adiecto melle, dum humor coeat in eclegmatis lentorẽ. Id medicamentum in tussi, arteriæ fluctionibus, & cœliacorum affectu, doloris leuamẽtum præbet. Efficacius tamen redditur, addito hypocystidis succo, & acacia. Papaueris nigri semen tritum cũ vino bibitur, contra citam aluum, & fœminarum profluuia. In peruigilijs frõti tẽporibusq; illinitur, ex aqua. Opiũ eius, magis refrigerat, inspissat, siccatq;. Sumptum erui magnitudine, dolorem finit, cõcoquit, & som-

Digitized by Google

num allicit. Tussi atq; cœliacorum valetudini auxiliatur. Verum si co piosius hauriatur, nocet, cum lethargicos efficiens interimat. Ad dolo res capitis, cum rosaceo perfusum efficax est. Aurium dolori, cũ amy gdalino, myrrha & croco instillatur. Inflãmationibus oculorum cũ torrefacto oui luteo proficit. Igni sacro & vulneribus cum aceto, po dagris cũ lacte mulieris & croco. Somnum accersit, subditũ sedi pro balano: Optimum habetur graue, & densum, gustu amarum, odoratu soporiferum, quod facile aqua diluitur, læue, candidum, neq; asperum, neq; grumosum, quod inter colandũ nõ vt cæra coeat, et in sole diffun datur. Dein admotum lucernis non atra luceat flamma, extinctum de niq;, odoris vim cõseruet. Sed opion glaucio, gummi, aut sylvestris la ctucæ succo, adulterant. Verum glaucio fucatum in dilutione croci co lorem reddit, lactucaceo succo fictũ, exiliter spirat, & asperius specta tur. Gummi vitiatum, splendescit, & infirmum est. Nec desunt qui eo dementiæ deuenerint, vt adipem ei admiscerent. Fictili nouo torretur ad oculorum medicamenta, dum mollius, atq; ruffius appareat. Diago ras, vt Erasistratus author est, vsum eius damnauit, oculorum lippitu dinibus & aurium vitijs infundi vetans, quoniam visus aciem hebeta ret, & soporem gigneret. Addidit Andreas, illitos eo protinus excæ cari, si nõ adulteraretur. Mnesidemus vsum dumtaxat olfactandi pro bauit, quoniam ad conciliandum somnum conueniret, alioqui nobis vt noxio interdicit. Quæ commentitia esse, experimento deprendun tur. Siquidem effectus, virium huiusce medicamenti, fidem faciunt. Quare non alienum fuerit scriptis mandare, quonam modo is excipia tur succus. Aliqui capita ipsa & folia tundunt, & prælo exprimunt, terenteſq; in mortario, digerunt in pastillos. Id meconium vocatur multum opio ignauius. Porro opij faciundi ratio hæc est. Cum ros in eo exaruerit, cultro circũdante asteriſco, ne penitus adigatur, ex obli quo in rectum summam cutem incidere oportet, lachrymam exeun tem, digito in concham abstergere. Nec multo post redire, vt cõcreta inueniatur. Etenim quæ tum, aut postero die etiam offenditur, in vete re pila teri debet, & in pastillos cogi. Cum tamẽ inciditur retrocedẽ dum est, ne vestibus succus deradatur.

De corniculato Papauere. CAP. LXIX.

Papauer ceratidem idest Corniculatum, aliqui paralion, alij p sylvestre Papauer, alij Thalassion, Romani fabulum mari num, Aphri Sisimacam vocant. Folia habet cãdida, hirsuta, verbasco similia, in ambitu sylvestrium papauerum more serrata, caule non dissimili, flore luteo, calyculo fœnogræci, in corniculorum modũ inflexo. Vnde nomen mutuatur. Semine papaueris, pusillo, nigroq;,

Digitized by Google

radice per ſumma ceſpitū, nigra, craſſa. Naſcitur in maritimis & aſperis. Radici ea vis ineſt, vt in aqua decocta ad dimidias, coxendicum & iocineris affectus, potu ſanet. Prodeſt his qui craſſa quædam, aſpera aut araneoſa cum lotio reddunt. Aluum leniter purgat ſemen, acetabulo in aqua mulſa poto. Cruſtas emarginant, illita ex oleo folia, floreſq;. Argema ac nubeculas iumentorum perunctas, abſtergunt. Sunt qui glaucium, hoc papaueris genere factitari exiſtimarunt, falſi quadam foliorum cognatione. Qui hoc papauer hauſerit, non alia accident, q̄ qui opium ebiberit. Cui eiſdem ſuccurritur auxilijs. Semen æſtate dum ſiccum eſt, colligitur. Decoctum radicis bibitur cum vino, ſanatq; dyſenteriam.

De ſpumeo Papauere. CAP. LXX.

a Alterum papaueris genus, aphrodes ideſt ſpumeum vocatur, ab alijs Heracleum, caule dodrātali, foliis admodū paruis, radiculæ ſimilibus, fructu inter ea candido. Nam hærbula alba eſt & ſpumea tota. Radice in ſummo ceſpite. Legitur æſtate ſemen, cū integre adoleuit, deciditq; exiccatum. Datū acetabuli mēſura in aqua mulſa, vomitione expurgat. Priuatim huiuſmodi purgatio, comitialibus prodeſt.

De Hypecoo CAP. LXXI.

h Hypecoon, aliqui Hypopheon vocant. Naſcitur in ſegetibus aruiſq;, foliis rutæ, exilibus ramis. Natura eadem quæ papaueris ſucco.

De Apollinari & hyoſcyamo. CAP. LXXII.

h Hyoſcyamon, alij Pythonion, aliqui Dioſcyamon vocāt, alij Adamāta, alij Adamenon, alij Hypnoticon, alij Emmanes, alij Atomon, nonnulli Dithiambrion, Magi, Pythagoras et Oſtanes, zeleo, Zoroaſtres Tiphomon, alij Raponticam, Romani apollinarem, Aegyptij Saphtho, Hetruſci fabulū, Galli bilinuntiā, Daci dieliam. Frutex eſt caules emittens craſſos, folia lata, oblonga, diuiſa, nigra, hirſuta. Flores e latere caulis, ordine prodeunt, tanq̄ puni corum cytini, ſcutulis ſepti ſeminum plenis, vt papaueris. Tres eius differentiæ. Vna ſemine nigro, floribus pene purpureis, ſimilaceis foliis, cytinis præduris, & ſpinoſis. Alterius ſemen ſubflauum, vt Irionis. Flores lutei, folia & filiquæ ſimpliciores. Ambo inſaniam gignūt & ſoporem. Ideo in communi vſu damnātur. Tertium genus vt quod mitiſſimum eſſet, medici recepere, pingue, lanuginoſum, molle, candidi floris ſeminiſq;, in maritimis ruderibuſq; naſcens. In cuius deficiētis vicē, ruſſum vſurpari oportet. Niger vt deterrimus, improbatur. Recenti ſemine, caulibus foliiſq; tuſis, ſuccus in ſole exprimitur, & exic-

Digitized by Google

cato humore, vſus ad annum vſq; prorogatur. Nam facile corruptionem ſentit. Extrahitur etiã ſeparatim ex ficco ſemine, in aqua calida tuſo, & obtrito. Succo autem liquamentum præſtantius, & magis dolores finit. Contuſa hærba, addita trimeſtri farina, digeritur in paſtillos, & reconditur. Liquamentum primum, & quod a ficco ſemine exemptum eſt, collyrijs quæ doloris ſenſum auferunt, commodiſſime inſeri ſolent. Cõtra acutas calidaſq; fluctiones, dolores aurium, atq; vuluæ mala proſunt. Cum farina autem aut polẽta, oculorum, pedum, cæterarumq; partium. inflammationes placant. Semen eadẽ præbet. Tuſſi, deſtillationibus, oculorum fluctioni, & doloribus, efficax. Contra menſium abundantiam, & erumpentem aliunde ſanguinem, oboli põdere cum papaueris ſemine & aqua mulſa, bibitur. Podagris ſubuenit, teſtibus inflatis, mammiſq; tumentibus a partu, tritum ex vino illinitur. Alijs quoq; cataplaſmatis, quæ doloris leuamentum præſtant, ammiſceri ſolet. Folia omnibus medicamentis dolorem ſedantibus, per ſeſe, & ex polenta, vtiliſſime imponuntur. Recentia, ad mitigandos omne genus dolores, oblinuntur. Cum vino ter quaterve pota, ſanant algidas febres, quas hepialos vocant. Cocta olerũ modo folia, ſi acetabuli menſura manduntur, mediocrẽ inſaniam gignunt. Idẽ efficere tradunt, ſi colo vlcus ſentiente infundantur. Radice in aceto decocta, dentes in dolore colluuntur.

De Pſyllio. CAP. LXXIII.

Pſyllion aliqui cataphyſin, alij Cynocephalion, alij Chryſtalion, alij Cynomyam, alij Pſyllerin, alij Sicelioticon, Siculi comidijn, Romani hærbam pulicarem aut ſilbacium. Aphri Vargugum appellant. Folijs coronopo non diſſimilibus, hirſutis, longioribus, ſarmentoſa in totum hærbula, ramis dodrantalibus. Coma a medio caule exoritur, duobus tribuſve conuolutis in cacumine capitulis, ſemine duro, nigro, pulicum ſimili. Vrde & nomen. In aruis & incultis naſcitur. Vis ei ad refrigerandum, inſpiſſandum, & molliendum conueniens. Articulorum morbis, parotidibus, tuberculis, tumoribus, vulſis, illitum auxiliatur. Imponitur in dolore capitis, cum roſaceo aqua aut aceto. Enterocelis infantium, & prominenti vmbilico, illitum ex aceto, medetur. Teritur acetabuli menſura, & in aquæ ſextario madefactum, vbi concreuit aqua, illinitur. Siquidem vehemẽter refrigerat, & in feruentem aquam deiectum, calorem reprimit. Contra ignes ſacros efficax eſt. Fama eſt, ſi virens domum importetur, non ſinere in ea pulices gigni. Cum adipe tuſum, ſordida vlcera, & quæ cacoethe vocãtur, expurgat. Succus vermiculoſis auribus, aut fluctione laborantibus, ex melle prodeſt.

Digitized by Google

De Hortensi Solano. CAP. LXXVII.

h Ortensium seu vrbanū Strychnon Romani Solanum vocant, alij Cacabalum, Aegyptij allelo, Galli scubulum, Aphri astrismunim. Frutex cibis idoneus, exilis, pusillus, multis concauus alis, folio nigro, maiore q̄ ocimi, & latiore, frūctu rotundo, viridi, qui post maturitatem nigricat, aut fulueſcit. Hærba innocētis gustus. Natura ei refrigerandi. Quare folia vlceribus quæ serpunt, & ignibus sacris, conuenienter cum polline polentæ illinuntur. Aegilopia, capitisq; dolores, trita & impositа sanant. Aestuanti stomacho auxiliantur. Parotidas, cum sale detrita illitu discutiunt. Valet succus eius aduersus ignem sacrum, atq; vlcera quæ serpunt, cum ceruſſa, rosaceo & argenti spuma, ad ægilopas cū pane, infantiū adustioni quam syriasin vocāt, cū rosaceo perfusus proficit. In colyrijs, aquæ vel oui vicem exhibet, contra acutas fluctiones, suffusionesq;. Auriū dolori instillatus prodest. Mensium abundantiam sistit, in vellere subditus. Succus fuluo gallinarum in domibus oberrantium fimo subactus, & linteo appositus, ægilopijs præsentaneo est remedio.

De Veſicaria. CAP. LXXV.

e St & aliud solanum, quod peculiari nomine Halicacabon, id est vesicariā, aut Physalida vocāt, folijs antedicto latioribus. Cuius caules, posteaq̄ adoleuerunt, humi prosternūtur, folliculis orbiculatis, fuluo intus acino, vesiculis simili, rotundo, læui. Quo coronarij vtuntur, & corollas factitant. Vim vsumq; hortensij solani habet. Verum cibis nequaq̄ expetitur. Regium morbū purgat, semine poto. Et vrinam pellit. Ex vtraq; hærba succus extrahitur, qui siccatus in vmbra reconditur, ad eadem valens.

De Solano somnifero. CAP. LXXVI.

f Olanum somniferum e Græcis aliqui Dircion appellant, alij Strychnon, alij Manicon, alij Dorycnion, alij Calliada, Romani Apollinarē minorē, alij Vlticanā hærbā, aut opsaginē, Daci Cycolidē, Pœni Cacabū. Fruticat multis ramis, densis, lignosis, fractu contumacibus, pinguiū foliorū cotoneæq; mali similiū plenis, flore grādi, rubro, fructu in folliculis crocato, radice lōga, subrubro cortice vestita. Nascitur in saxis non procul a mari. Radicis cor-

Digitized by Google

tex,in vino drachmæ põdere potus,ſomnificã vim habet, opio mitio rẽ. Semen vehemẽter vrinã cit. Corymbi duodecĩ,hydropicis dãtur. Si quid numero adijciatur,alienationem mentis faciunt. Remedio eſt aqua copioſa mulſa, potui data. Succus paſtillis inſeritur, & medicamentis quæ doloris leuamentum præbent. Decoctus in vino, ſi in ore contineatur,dentium doloribus auxiliatur. Radicis ſuccus , cum melle illitus,oculorum hebetudines tollit.

De Manico ſolano. CAP. LXXVII.

f Trychnon ſiue ſolanũ Manicon, aliqui Perſion,alij Thryon appellauere , alij Andron, alij Pentadryon, alij Enoron, quidã Orthogyon. Huic folium erucæ ſimile,maius aliquãto, ſatis ad ſpinam quam pæderota vocant , accedens. Caules a radice eximios emittit , decem aut duodecim vlnarum altitudine adoleſcentes,caput in cacumine oliua maius,& latius, & vt platani pillula, hirſutius,florem nigrum. Poſtq̃ eo exuitur, racemus exit rotũdus, niger, denis aut duodenis acinis conſtans , ſimilibus hederæ corymbis , vt vuæ mollibus. Radice firmatur candida,craſſa,caua,cubitali. Gignitur in montibus vento perflatis , maritimis foueis , & vagis . Radix drachmæ vnius pondere pota ex vino,facit ſpecies vanas,imagineſq; non iniucundas , obuerſari. Sed duplicatus hic modus , ad treis vſq; dies mẽtis alienationẽ affert. Triplicatus interimit. Remedio eſt aqua mulſa copioſius pota,& vomitione reiecta.

De Dorycnio. CAP. LXXVIII.

d Orycnion Crateuas Halycacabon, aut caleã vocat. Frutex oleæ nuper prodeunti,ſimilis. Naſcitur in petris uon procul a mari,ramis cubito minoribus , foliis oleæ ſimilibus colore,minuſculis, firmioribus , præter modum ſcabris,flore candido, filiquis in cacumine ceu ciceris,denſis, rotũdis,quinis intus aut ſenis ſeminibus,exigui erui magnitudine,læuibus,firmis,verſicoloribus. Radix ad digiti craſſitudinem & cubiti lõgitudinẽ adoleſcit. Id ſomniferum eſſe conſtat. Copioſius hauſtum mortem adfert. Nec defuere, qui dicerent,ſemen in amatoria expeti.

De Mandragora. CAP. LXXIX.

m Andragoram aliqui circæum, alij Xeranthes, aliqui antimnion aut antimion , alij Bombochylon , nonnulli minon,

Digitized by Google

Aegyptij Apemum, Pythagoras anthropomorphon, alij Aloeten, alij Thridaciã, alij Cammaron, Zoroastres diamonõ, aut Archinen, Magi hemionos, aliqui Gonogeonas, Romani caninũ malum, alij terrestre malum, quidam antimelon, nonnulli dircæam, alij Circæam vocant, quoniam videatur radix ad amatoria conducere. Duo eius genera. Niger, quæ fœmina existimatur, Thridacias appellatus, angustioribus folijs, ac minoribus q̃ lactucæ, graueolentibus, in terra sparsis. Mala gerit luteis ouorum similia, pallida, odorata, in quibus semen veluti pyrorum. Radicibus inhæret binis, terniue, inter se conuolutis, nigris foris, intus albis, carnosis, ingentibus. Verum is Mandragoras caule viduus est. Alter candidus, qui mas dicitur, nonnullis Norion vocitatus. Huius folia, magna, alba, lata, læuia vt Betæ. Mala q̃ alterius duplo maiora, colore in crocum inclinante, iucunde cum grauitate quadam olentia. Horum pomorum cibo, aliquantum opiliones soporantur. Radix, alterius similis, maior, & candidior, orbata caule. Succus fit e cortice recentis radicis tuso, & prælis subiecto, qui terendo coactus, fictili reconditur. Malis quoq; succus depromitur, sed aliquanto ignauior. Delibratur radix, & traiectus lino cortex, ad vsum suspenditur. Aliqui radices in vino ad tertias coquunt, & defæcatum ius seruant. Cyathoq; vno vtuntur, in peruigilijs, & doloribus, & ante sectiones vstionesq;, ne sentiantur. Succus duobus obolis ex mulso potus, vt Veratrum, per vomitiones bilem atram, pituitamq; extrahit. Verum potu largiore, vita adimitur. Medicamentis ocularibus, & his quæ dolores finiunt, pessis quoq; emollientibus, ammiscetur. Semioboli pondere inditus, menses & partus expellit. Subditus pro balano, somnificus est. Radix ebur emollire fertur, quæ senis horis cum eo decocta fit, & ad accipiendam quam effingere optaueris formam, ipsum facile præstat. Folia recentia conuenienter oculorum inflãmationibus, & collectionibus, quas vlcera citarunt, cum polenta illinuntur. Duricias omneis, suppurationes, strumas, & tubercula discutiunt. Stigmata sine exulceratione delent, si quinis seniue diebus, sensim perfricentur. Folia seruantur in murijs, eosdem ad vsus. Trita radix ignibus sacris ex aceto, & serpentium ictibus ex melle aut oleo, medetur. Strumas atq; tubercula, cum aqua dissipat. Articulorum cruciatus, cum polenta sedat. Fit citra coctionem vinum e cortice radicis, ad hunc modum. Ternæ minæ in vini dulcis metretã, conijciuntur. Dãtur ex eo terni cyathi, ijs qui secari aut amburi debent, vt ante dictum est. Siquidem nullo tunc afficiuntur dolore. Sed veterno quodam pressi, torpescunt. Mala soporem afferunt olfactu, & etiam si mandantur.

Digitized by Google

Item expreſſus ex eis ſuccus. Nimio tamen odore percuſſi, obmutescunt. Semen malorum potum vuluas purgat, appoſitumq; cum ſulphure ignem non experto. Rubra fœminarum profluuia ſiſtit. Scarificatis multiphariam radicibus, erumpens lachryma, cauo vaſe recipitur. Eſt autem lachryma lacteo ſucco efficacior. Sed non vbiq; vt experientia docet, radices lacteum ſuccum delachrymant. Alium tradunt eſſe mandragoram, nomine morion, in opacis iuxta ſpecus enatum, foliis albi mandragoræ, minoribus, albis, dodrantalibus, in orbem circum radicem. Quæ mollis eſt & candida, paulo maior palmo, pollicemq; craſſitudine æquat. Tradunt eam in pane, offa, obſonioue, drachmæ pondere deuoratam, non memoriam modo, ſed vſum quoq; rationis intercipere. Obdormiſcit enim homo, eo fere quo comederit habitu, ſeſus impos, ternis quaterniſve ex quo data eſt horis. Hac medici vtuntur, cum ſcindendi, vrendiq; neceſſitas adeſt. Antidotū eſſe volunt radicem cum manico ſolano potam.

De Aconito. CAP. LXXX.

a Conitū aliqui Pardalianches, alij Cammoron, alij Thelyphonon, alij Myoctonon, alij Therophonon vocant. Folia habet Cyclamini, aut cucumeris, tria aut quattuor, minora & ſubhirſuta, caulem palmo altū. Radix ſcorpij caudam æmulatur, & alabaſtri modo ſplendet. Torpeſcunt, vt fama eſt, ſcorpiones admota radice, ſtupentq;. Qui rurſum hellebori contactu, excitantur. Oculorū medicamentis leuādi doloris gratia adijcitur. Enecat pantheras, ſues, lupos & feras omneis, in carnibus obiectum.

De altero Aconito. LXXXI.

e Est & alterum aconitum, quod aliqui Cynoctonon, alij Lycoctonon appellant, alij Cyamon leucon, Romani Colomeſtrum. Huius genera ſunt tria. Vinum quo vtūtur venatores, alia duo in vſum ſuum vertere medici. E quibus tertium, quod ponticum nominatur, magna ex parte in Italia montibus iuſtinis exilit, a priore diſtans, quoniam folia faciat effigie platani, crebriore diuiſura, longiora, & multo nigriora. Caulem filicis, læuem ſtylum cubitali altitudine aut ampliorem. Semen in ſiliquis oblongis recondit. Radices in modum ſquillæ piſcis ſcirrorum nigreſcunt. Quibus ad venationem luporum vtuntur. Inſertæ ſiquidem crudis carnibus, et deuoratæ lupos enecant.

Digitized by Google

De Cicuta. CAP. LXXXII.

c Oniõ aliquibus ægynos, alijs Ethusa, alijs Apolegusa, alijs Dolia, alijs Amaurosis, alijs Paralysis, nonnullis Aphron, Quibusdam Creidion, alijs Coeten, alijs catechomenion, alijs Abioton, alijs Absеudes, alijs Ageomoron, alij Timoron, alijs Polyanodinos, alijs Dardanis, alijs catapsyxis, Ostanie Babathy, Aegyptijs Apemphi, Romanis cicuta appellatur. Caulẽ ædit geniculatum, vt fœniculi grandem, in cacumine ramosum, folia ferulæ, angustiora, graui odoratu. Vmbellæ in summo prodeunt, flores quoq; albicantes, & semẽ anisо candidius. Radice non alta, concaua. Cicutæ letale venenum inest, suaq; vi refrigeratoria necat. Remedio est vini meraculi potus. Succus exprimitur cõtusis cacuminibus, priusq̃ semina & comæ ficcescant, qui sole dẽsatur in pastillos. Præcipuus ad medendi rationem vsus est aridi. Miscetur collyrijs, quæ leuandi doloris gratia temperantur. Ignes sacros, & vlcera quæ serpunt, illitu restinguit. Hærba cum coma trita, & testibus circumlita, libidinum imagiationes in somno, cõpescit. Sed genitale resoluit. Lac puerperarum mammis appositа extinguit. In virginitate mammas coercet, & increscere non patitur. Pueris præstat vt eorum testiculi cibum non sentientes, intabescant. Efficacissima vis Creticæ, Megarensi, mox Atticæ & in Chio & Cilicia nascenti.

De Taxo. CAP. LXXXIII.

f Milax a Græcis, Taxus a Latinis appellatur. Arbor abietis magnitudine, & foliorum eiusdem figura. In Italia & Narbonensi Gallia Hispaniæ contermina nascens. Auiculæ quæ Italicæ taxi baccas deuorant, denigrantur, & qui ederint easdem homines, alui profluuio corripiuntur. Narbone tam præsentis est veneni, vt si qui dormiant sub ea, aut in eius vmbra subsideant, lædantur, & sæpenumero moriantur. Quare de taxo hæc traduntur, vt ab ea cauea-mus.

De Apocyno. CAP. LXXXIIII.

a Pocynon aliqui Cynanchon appellant, alij Pardalianches, alij Cynomoron, alij Cynocramben, alij Cynoctonon, alij Phaleon, alij Cynanchen, alij Oligoron, alij Hippomanes, alij Onistin, alij Ophioscorodon, alij Cynaricã, alij Elaphoscorodon, Magi paralysin, Romani brassicam rusticam aut caninam. Frutex est paruis viticulis constans, male olentibus, fractu fere inuisis, folio hederæ, molliore tamen, & per extremum acutiore, viscoso,

Digitized by Google

graui odore. Id luteo ſucco turget. Siliquæ ceu fabarum, digiti longitudine protenduntur, ſemine intus albo, duro, paruo. Folia cū adipe in panes coacta, canes, lupos, vulpes, & pantheras enecant in cibo data, & protinus eorum coxas reſoluunt.

De Nerio ſeu Rhodendro. CAP. LXXXV.

n Nerion aliqui Rhododaphnen, alij Rhodendron, alij Spongiā, alij Hæmoſtarin, Romani Rhododēdron, Lucani Iemanen, Aegyptij Scympham, Pœni Rhododaphnem appellauere. Frutex eſt vulgaris notitiæ, longioribus q̄ amygdala foliis, aſperioribuſq̄, flore in roſam conformato, fructu nuci græcæ ſimili, corniculato qui patefactus quādam flocorum ſpeciem oſtendit, Hyacynthi pappos repræſentantem. Radice longa, acuta, lignoſa, guſtanti ſalſa. Naſcitur in amœnis, maritimis, amnibuſq̄. Flores & folia mulis, aſinis & quadrupedum plurimis venena ſunt, hominum vero contra ſerpentium morſus præſidia. E vino pota, eo magis ruta addita imbecillæ etiam animantes, vt pœcus & capræ, ſi aquam bibāt in qua folia ea maduerint, moriuntur.

De Fungis. CAP. LXXXVI.

f Vngorum differentia duplex. Aut enim manduntur, aut perniciales ſunt. Multis de cauſis venenoſi gignuntur. Si enim clauus ferreus, in quo ſit rubigo, aut panni marcor adfuerit. Aut ſi iuxta ſerpentis cauernam, arboreſve, quæ pariunt noxios fructus erumpant. Continent neſcio quod ſtrigmentum concretamq̄ pituitam, terraq̄ eruti, q̄celerrime computreſcunt, atq̄ marcore vitiantur. Sed qui veneno imbuti non ſunt, ſuauem in iuribus gratiam habent. Largius tamen ſumpti nocent, & ægrius concocti ſtrangulant, aut choleram morbum citant. Remedio eſt nitri potus, aut lixiuium cum acida muria, aut feruefactæ ſatureiæ aut Origani iuſculum. Debellātur etiam gallinacei fimi potu ex aceto, aut eiuſdem delin ctu cum melle multo. Corpus alunt, ſed ægre diſſoluuntur, cum magna ex parte integri ipſi, cum recrementis alui reijciantur.

De Colchico. CAP. LXXXVII.

c Colchicon aliqui Ephemeron, Romani agreſtem Bulbum vocant. Autumni exitu florem ædit croci, candicantē, ab eo tempore, folia bulbi, ſed pinguiora, caulē palmo altū, ferentē ruſſum ſemen, radicem foris e nigra ruſſeſcentem, quæ delibrata, candida & mollis ſpectatur. Lacteo ſucco madet, atq̄ guſtatu dulcis inuenitur. Bulbus mediam habet rimam, fiſſuramq̄, qua flos erumpit. Pluri-

Digitized by Google

mum in Meſſenia,& Colchis,enaſcitur. Ea comeſa, fungorum more, ſtrangulando enecat. Hanc autem depinximus, ne a quoq; impruden-ter, pro bulbo deuoretur. Miram enim incautis voluptatē affert. Re-media ſunt eadem quæ fungis. Bubulum etiam lac potum auxiliatur. Itaq; cum adfuerit, non aliud deſideratur auxilium.

De Ephemero. CAP. LXXXVIII.

Ephemeron aliqui ſylueſtrē Irin appellant. Foliis habet Lilij, ſed tenuiora, caulem parem, florem candidum, amarum, ſemen molle, radicem vnam, digitali craſſitudine, longam, adſtrin-gētem, odoratam. Naſcitur in ſyluis & opacis. Huius radix dentibus præcipua, ſi decocto colluantur. Folia in vino cocta, diſcutiunt tumo-res, & tubercula, quæ nihil adhuc humidi contraxerunt.

De Alſinæ. CAP. LXXXIX.

Alſinen aliqui Anthyllion. alij Myortochon, alij Myrto-ſplenon, Romani Muris auriculam, Pœni Labatholabat, nō nulli myos ota vocāt, quoniam muſculorum aures folia imi-tantur. Lucis opaciſq; gaudet, vnde alſine dicta eſt. Hæc erat eadē quæ Helxine, niſi foliis minor, minuſq; hirſuta eſſet. Cum teritur, odorē cu-cumis reddit. Vim refrigerandi adſtringendiq; obtinet. Oculorum inflāmationibus cum polenta illinitur. Succus aurium doloribus in-funditur. Quin & emendat omnia quæ helxine ideſt muralis hærba.

De paluſtri Lente. CAP. XC.

Lens paluſtris quam agriam aliqui, alij Epipteron, Romani Viperalem vacant. Inuenitur in aqua non fluente, muſcus lē-ticulæ ſimilis, refrigeratoriæ naturæ. Propter quod conueni-enter collectionibus, igni ſacro, & podagris, illinitur per ſe, & cum po lenta. Glutinat & procidentia puerorum interanea.

De ſemperuino ſeu Sedo magno. CAP. XCI.

Hizoon maius, aliqui Aithales, alij Ambroſion, alij Chryſi-ſpermon, alij zoophthalmon, alij Bubophthalmon, alij Ster gethron, alij Aeonion, alij Aichryſon, alij Olochryſon, non nulli Chryſanthemon, alij Protogonon, alij Boron, alij Notion. Ma gi Paronychiam, alij Chryſitin. Romani ceriam cuſpiā, aut iouis cau lem nominant, alij Leapetes, alij Sedum maius, Aegyptij Pampha-nes. Semperuiuum ideo nominatur, quoniam perpetuo folia vireant, cuius caules cubiti altitudinem implent, interdum excedunt, pingues, craſſitudine pollicari, virētes, Characiæ titimali modo iſecti, folia car-noſa, longitudine pollicari, in cacumine linguæ ſimilia, alia in terram conuexa, alia in capite ſtantia inuicem, ita vt ambitu, effigiem imiten-

Digitized by Google

tur oculi. Naſcitur in mõtibus, & teſtaceis. Supra domicilia etiam ſeritur. Eius vis refrigerare & adſtringere. Medentur igni ſacro, nomis, vlceribus quæ ſerpunt, oculorum inflammationibus, ambuſtis igni, podagris per ſe, & cum polenta illita folia. Succus capiti, in doloribus cum polenta aut roſaceo perfunditur. Datur in potu contra phalangiorum ictus, dyſenteriam, aluiq; profluuia. Teretes tineas potus in vino excutit. Subditus in vellere, mulierum abundantiã fiſtit. Succus oculorum lippitudinibus, ſanguinis vicio conceptis, inungitur.

De minore Semperuino. CAP. XCII.

a Izoon paruum, alij Petrophyes appellant, alij Brotion, alij Theobrotion, alij Crobyſſon, alij Chimerinen, alij Ceraunian, Romani Vitalem, alij Semperuiuum, Aegyptij Etij celtam. In petris, parietinis, & macerijs, necnon ſcrobibus opacis naſcitur, caulibus ab vna radice multis, tenuibus, crebro foliatis, exilibus folijs, rotundis, pinguibus, mucronatis, caule a medio emicante, palmum alto, vmbellam hærbidoſq; flores & tenues gerẽte. Folia eiſdem cum priore, viribus prædita ſunt. Semperuiuum quod tenui conſtat folio, aliqui aizoon paruum, alij Petrophyes, alij Aizoon ſylueſtre, Romani Semperuiuũ minus, appellant. Tertium videtur ſemperuiui genus, quam aliqui Andrachnen agriam, aut Telephion vocauerunt, Romani illecebram, puſillis craſſioribuſq; folijs, hirſutis, portulacæ proximis. Vis ei excalfactoria, acris, exulcerans. Illita cum axungia ſtrumas diſcutit.

De Veneris vmbilico. CAP. XCIII.

c Otyledon aliquibus Cymbaliou, alijs Scytalion, alijs Cepos Aphrodites, alijs terræ vmbilicus, alijs Stœchis, alijs Stergethron, Latinis vmbilicus veneris dicitur. Folio eſt in acetabuli formam tornato, ineuidenter concauo, breui in medio caulículo, in quo ſemen ineſt, radice oliuæ modo rotunda. Succus cum vino circumlitus, inſtillatuſve, aſperam carnis excreſcentiam conſtringẽtem os vuluæ, reprimit. Inflammationibus, ſacris ignibus, ſtrumis, pernionibus, illitu auxiliatur. Stomachi ardorem refrigerat. Folia cũ radice comeſa, calculos frangunt. Vrinam cient. Hydropicis ex melle dantur. Hærba vtuntur ad amatoria.

De altero veneris vmbilico CAP. XCIIII

e Eſt et alterum genus eiuſdem, cymbalion aliqui vocant, pinguibus folijs, latioribus, ligularum modo denſis, circa radicem ambitum oculi deſcribẽtibus, vt in maiore Semperuiuo, adſtringentis guſtus, cauliculo tenui, in quo flores & ſemina hyperici, radice maiuſcula. Facit eadem, quæ ſemperuiuum.

Digitized by Google

De Vrtica. CAP. XCV.

a Calyphen aliqui Cniden, alij Adicen, Latini Vrticam, Aegyptij Selepsion, Daci Dyn appellant. Acalyphen etiam alteram aliqui Cniphen, Romani Vrticam mollem vocant. Duo eius genera. Syluestris asperior, latioribus, nigrioribusq; foliis, semine lini, sed minore. Altera nō æque aspera, minuto semine. Folia vtriusq; illita, canis morsibus addito sale medentur. Gangrænas, carcinomata, sordida vlcera, & quæ cacoethe vocantur, item luxata, panos, tubercula, parotidas, suppurationesq; sanant. Lienosis cum cærato imponuntur. Faciunt ad profluuia narium cum succo trita, & naribus indita. Menses ciunt, eadem recentia detrita cum myrrha, & imposita. Procidentes vuluas, contactu resilire cogunt. Semen potum expasso, venerem stimulat. Vuluam aperit. Cum melle delinctum, orthopnoeæ, lateris & pulmonū inflammationibus, prodest. Thoracem expurgat. Erodentibus medicamentis ammiscetur. Cocta cum conchis folia, aluum emolliunt. Vrinas mouent. Inflationes discutiunt. Decocta cum ptisana, vitia pectoris extrahunt. Mulierum menses euocant, cum myrrhæ modico pota. Inflammatione turgentem vuam, gargarisatus succus reprimit.

De Galiopsi. CAP. XCVI.

g Aliopsis, aut vt alijs Galeobdolon, vel Gallephos, Aegyptijs Aetopi, Latinis Vrtica labeo dicitur. Frutex in totum caulem & folia habet vrticæ, læuiora, & quæ grauem odorē trita reddant. Flore purpureo, tenui. Nascitur circa sepes, ædificia, ac semitas, vbiq;. Folia, caules, semen, succusq;, duricias & carcinomata dissipant. Strumas, panos, & parotidas discutiunt. Oportet bis in die tepidum ex aceto cataplasma imponere, & eius decocto fouere. Ad putrescentia, gangrænas, & nomas, cum sale efficaciter illinuntur.

De Gallio. CAP. XCVII.

g Allion siue vt alijs Gallacion, aut Gallerion, nomen ex eo traxit, q; in contrahendo lacte, coaguli vicem impleat. Ramulum foliumq; habet aparinæ simillimum, rectū, florem in cacumine luteum, tenuē, odoratum. Flos igni ambustis illinitur. Sanguinis profluuia sistit. Cærato rosaceo Gallion ammiscetur, insolatum vsq; dum albescat. Lassitudines reficit. Radix venerem concitat. Nascitur in palustribus.

De Senetione. CAP. XCVIII.

t Rigeron a Græcis vocatur, a Latinis hærbulum aut senetio, alias Erechtites. Cauliculo est cubitali, subrubro, foliis continuis, diuisura erucæ, sed minoribus multo, luteis floribus

qui celeriter diſſecti, vaneſcũt in pappos. Nomen vero ſibi vẽdicauit, quoniã flores capillorũ ritu, vere caneſcãt. Radice ſuperuacua. Naſcitur maxime in macerijs, & circũ oppida. Folia cũ floribus refrigerant. Quare illita cum vini modico, vel per ſeſe, teſtium & ſedis inflammationes ſanant. Quin & ex manna thuris medentur, cum reliquis vulneribus, tum ijs quæ nerui accœperunt. Illiti cum aceto pappi, idem munus præſtant. Verum recentes epoti, ſtrangulant. Totus caulis ſi coctus in paſſo potui detur, ſtomachi dolores a bili contractos, perſanat.

De Thalictro. CAP. XCIX.

t Halictron folia Coriandri habet, pinguiora paulo, caulem rutæ, in quo folia. Quæ trita, illitu antiqua vlcera ad cicatricem perducunt. Naſcitur maxime in campeſtribus.

De marino Bryo. CAP. C.

m Aarinum Bryon, aliqui Balaryin, alij Iranen vocant. Naſcitur in ſcopulis teſtaceiſq; haud procul a mari, gracile, capillaceum, caulis expers. Præcipua ei ſpiſſandi vis, & collectiones cohibendi, & podagras, quas refrigerare opus ſit.

De Fuco marino. CAP. CI.

e Fuci marini generibus, quoddam latum, & alterum ſublongius, & rubens. Tertium candidum, naſcens in Creta, floridum valde, quod nulla corruptionis labe polluitur. Omnia vim habent refrigeratoriam, non podagræ modo, ſed etiam inflammationibus, in cataplaſmatis efficaciter vtilem. Verũ ijs vti humidis cõuenit, priuſq; exareſcant. Nicander, puniceum aduerſus ſerpentes dedit. Hoc fuco quidam putant, mulieres ſuum colorem mentiri. Cum tamen ſit radicula eiuſdem nominis, qua ſeſe fucant.

De Potamogetone. CAP. CII.

p Otamogetõ alias Stachyites, apud Aegyptios Etheuchis, Latine fatalis dicitur, folium betæ ſimile, hirſutum, paululum ſupereminẽs extra aquam. Refrigerat & inſpiſſat. Foliũ pruriginibus vtile. Et contra veterum vlcerum nomas. Nomen ex eo inditum eſt, q̃ paluſtribus & aquoſis enaſcatur.

De Stratiote. CAP. CIII.

ſ Tratiotes in aquis naſcens, aliquibus fluuiatilis Stratiotes nũcupatur, Aegyptijs Tibus, Magis Aeluri ſanguis. Aquis ſupernatat, & ſine radice viuit. Vnde cognomentum traxit. Hærba ſemperuiuo ſimilis, ni maiora haberet folia. Quæ refrigerant. Sanguinẽ qui defluit a renibus, pota ſiſtũt. Vulnera quæ inflãmationem minantur, intumeſcere non ſinunt. Ignibus ſacris & tumoribus

Digitized by Google

ex aceto illinuntur.

De ſtratiote Chiliophyllo. CAP. CIIII.

Stratiotes Chiliophyllos, exiguus frutex, palmi altitudine, aut amplius aſſurgit. Folijs auicularum pennas imitantibus, breui admodum diſſecto q; foliorum exortu. Folia ſyluestre cuminum ſimulant, præſertim breuitate, atq; ſcabricia, breuiora paulo, denſiore vmbella, & pleniore. Surculos in cacumine gerit exiguos, & capitula in modum aneti, flores paruos, candidos. Naſcitur in aſperis agris, præcipue circa ſemitas. Eximij vſus ad vlcera vetera, recentia q;, profluentem ſanguinem, & fiſtulas.

De Verbaſco. CAP. CV.

Phlomon Græci, Latini verbaſcum vocant. Differentiam duplicem habet, nigrum & album, in quo mas & fœmina intelligitur. Fœminæ igitur folia ſunt braſſicæ, pilo ſiora multo, & latiora, candida, caulis albus, cubitalis, aut amplior, ſubhirſutus, flores albi, aut ex luteo palleſcentes, ſemen nigrum, radix longa, acerba, craſſitudine digiti. Naſcitur in campeſtribus. Verbaſcum qui mas appellatur, oblongius, albis folijs & anguſtioribus, tenui caule. Sed nigrũ prorſus albo ſimile eſſet, niſi nigriore latioreq; cõſtaret folio. Syluestre folia fert ſaluiæ, altas virgas, & lignoſas, & circa eas ramulos quales Marrubium, flores luteos, auri æmulos. Sunt & Phlomides duæ, hirſutæ, rotũdis folijs, humiles. Tertia Lychnitis appellatur, ab alijs autem thryallis, folijs ternis, aut quaternis, vel paulo pluribus, craſſis, pinguibuſq;, apta ad lucernarũ lumina. Radix priorum duarũ adſtringit, quare quod magnitudine ludicrum talum æquet, in alui profluuio, conuenienter ex vino datur. Decoctum ruptis, cõuulſis, fractis, antiquæ tuſſi, auxiliatur. Dẽtium dolorem collutione mitigat. Verbaſcum cui flos aureus, capillos tingit. Et quocunq; abijciatur, blattas in ſe contrahit. Cocta in aqua folia, aduerſus tumores, inflammationes oculorum, ſyderata vlcera, ex vino & melle illinuntur. Cũ aceto quoq; vulneribus medentur. Contra ſcorpionũ ictus, auxilio eſt. Syluestris folia ambuſtis igni, ſunt cataplaſmata. Aiunt in folijs eius, quam fœminam dicimus, aridos ficus omnino non putreſcere.

De Aethiopide. CAP. CVI.

Ethiopis folia habet verbaſco ſimilia, perq̃ hirſuta, denſaq;, in orbem circa radicem imam redacta, caulem quadrangulũ, ſcabrum, ſimilem apiaſtro, aut arctio, multis concauum alis, ſemen erui magnitudine, geminum, in vno concœptaculo, radices numeroſas, longas, plenas, glutinoſas guſtu, quæ ficcæ nigreſcunt durantur q; vt cornua poſſint videri. Plurima naſcitur in Ida mõte Troadis,

Digitized by Google

& in Meſſenia. Auxiliatur purulentis excreationibus, Iſchiadicis, pleuriticis, arteriæ ſcabricijs, decocta radix & pota. Quin & cum mel le, eclegmatis vicem præbet.

De Arctio. CAP. CVII.

a Rction aliqui potius Arcturon vocant. Similis eſt verbaſco fŏlijs, niſi quod hirſutiora & rotundiora ſunt, caule longo, molli, ſemine cumini, paruo, radice tenera, alba, dulciq. Decocta cum ſemine radix in vino, dentium dolorem mulcet, ſi contineatur ore decoctum. Ambuſta pernioneſq; fouentur eodem. Bibitur aduerſus coxendicum dolores, & ſtranguriam e vino.

De Perſonata. CAP. CVIII.

a Rcion alij Proſopida, alij Proſopion, alij Aparinen, Latini Perſonatam, aut Lappam appellant. Folia habet maiora etiã cucurbitis, & hirſutiora, nigriora, & craſſiora, caulẽ albicantem, quanq̃ & interdum vidua caule reperiatur, radice intus candida, foris nigra. Hæc drachmæ vnius pondere pota, cum pineis nucibus, purulenta & cruenta extuſſientibus auxiliatur. Trita dolores in artubus, aſtrictius vinctis illitu ſedat. Folia vtiliter antiquis vlceribus illinuntur.

De Petaſite. CAP. CIX.

p Etaſites pediculus cubito maior, craſſitudine pollicis, a quo prægrande folium, galeri modo amplum, ceu fungus dependet. Contra phagedænas, & vlcera quæ cacoethe vocant, efficaciter illinitur.

De Epiſactide. CAP. CX.

e Piſactis ab alijs Helleborine, aut Borion, vocatur. Parua hærba, fruticoſa, exiguis folijs. Iocineris vitijs vtilis, & contra venena pota.

De Capno ſeu fumaria. CAP. CXI.

c Apnon, aliqui Corydalion, aut Corion vocãt, alij ſylueſtre Coridalion, alij Capnon in hordeis, alij Capniten, alij Marmariten, alij Capnogorgion, alij Chelidonion micron, alij Periſterion, alij Cantharida, alij Chalcocri, Romani Fumariam, Aegyptij Tucin. Fruticoſa hærbula eſt, prætenera, Coriandri ſimilis, foliis candidioribus, vndiq; numeroſis, cineracei coloris, flore purpureo. Huius ſuccus claritatem facit oculis, delachrymationemq;. Vnde nomen traxit. Illitus cum gummi, euulſas palpebras renaſci prohibet. Cõ manducata hærba bilioſam vrinam trahit.

Digitized by Google

De Loto vrbana. CAP. CXII.

l Otum vrbanam alij Triphyllon, alij Libyon, alij Tripodion, alij Tribolion vocant. Nascitur in hortis. Extractus succus, addito melle, oculorum argema, nubeculas, ceteraſq; caligines discutit.

De sylvestri Loto. CAP. CXIII.

f yluestris Lotus, quam aliqui Libyon, alij Triphyllon, Romani Trifolium minus appellant. Plurimum in Libya gignitur, caule cubitali, & sæpe maiore, alis multis, folijs Trifolij pratensis, semine fœnigræci, multo minore, gustu medicato. Vim calfaciendi & leniter adstringendi obtinet. Vitia cutis in facie, maculasq;, cum melle peructa expurgat. Trita per sese, aut cum maluæ semine, in vino aut passo bibitur aptissime, contra dolores, qui vesicam male habent.

De Cytisso. CAP. CXIIII.

c ytisſus, quem aliqui Telinen, alij Lotum magnum, alij Triphyllon, Romani Trifolium maius appellant, Frutex est albus in totum, vt rhamnus, ramos spargens cubito longiores, folia fœnigræci, aut loti trifoliæ, minora, dorso medio prominente. Ea digitis trita erucam olent, gustataq; cicer sapiũt. Folia refrigerant. Tumores inter initia discutiunt, si cum pane trita illinantur: Decoctum potu vrinam ciet. Nonnulli quod apes alliciat, prope aluearia serunt.

De Aegyptia Loto. CAP. CXV.

e St & in Aegypto Lotus, quæ aquis prouenit, plana irriganti-bus, caule fabæ, flore paruo, candido, Lilio simili, quem tradunt occidẽte sole comprimi, occludiq;, ad ortum autem aperiri. Adduntq; caput ipsum vespera aquis condi, & ad exortum solis emergere. Caput quale papaueris, maximum, & intus grana ceu milij, quæ Aegyptij exiccant, & in panes cogunt. Radicem lotos hæc habet, mali cotonei similitudine, quæ cruda coctaq; mãditur. Decoctaq; lutei oui speciem exhibet.

De Millefolio. CAP. CXVI.

m yriophyllon alij Melophyllõ, alij Stratioticen, alij Achillion, Latini Millefolium vocant, aliqui Supercilium veneris, Galli Beliocandas. Caulis est tener, indiuiduus, vnica nixus radice, plurimis folijs, fœniculo similibus. Vnde nomen accœpit. Caulis flauescit, prædẽsus, ac veluti ex industria delimatus. Nascitur in palustribus. Vulnera recentia ab inflammatione vindicat. Si vel viride, vel siccum ex aceto, oblinatur, Præcipitatis cum aqua & sale datur.

Digitized by Google

De Myrrhide. CAP. CXVII.

Myrrhis quam alij Myrrham, alij Conilen vocãt, simillima est
m cicutæ, caule foliisq;. Radix ei oblonga, mollis, rotunda, cibo
non insuauis. Quæ pota in vino, phalãgiorum morsibus auxiliatur. Cit menstrua & partus. Subuenit & phthificis cocta in sorbitione. Aiũt quoq; eamdem bis die terve potã ex vino, in pestilẽtia salutarem esse, & ne morbi contagia sentiantur, obstare.

De Myagro. CAP. CXVIII.

Myagron aliqui Melampyron vocãt. Hærba est surculacea,
m foliis rubiæ, pallidis, tripedanea. Semẽ oleosum, collo simile. Quod cõtusum igni torrent, perunctisq; virgis ád lucernarum lumina vtũtur. Hoc pingui, scabricias corporis læuigari, atq; expoliri, constat.

De Onagra. CAP. CXIX.

Onagra siue Onothera, aut Onuris. Frutex est arboris instar,
o prægrandis, amygdalino folio, Lilio non dissimili, flore rosaceo, magno, radice candida, pusilla, cum siccata est vinum olẽte. Nascitur in montibus. Aqua in qua radix maduerit, in potu data, feras mitigat & cicures facit. Illitu quoq; tetra vlcera mulcet.

De Crissio. CAP. CXX.

Rission aliqui Buglossum magnum vocant, Romani Spinã
c mollem. Caulis est tener, duorum cubitorum, triangulo simili, anguli spinosi, per interualla molles, folia buglosso simili, maiora, subcandida, modice hirsuta, partibus extremis aculeata, cacumẽ caulis orbiculatum, hispidum, in quo capitula purpurea, quæ soluuntur in lanugines. Radicem huius loco laboranti adalligatam, dolores varicum sedare Andreas scripsit.

De Astere seu inguinali. CAP. CXXI.

Aster ab aliquibus Bobonion appellatur, ab alijs Astericos,
a alijs Asterion, quibusdã Hyophthalmon. Romanis inguinalis. Dacis Rathibis. Cauliculus lignosus, florem in cacumine habens purpureum, luteumve, & in ambitu diuisum anthemidis modo capitulum, pusilla in eo circa caulem folia, stellæ modo radiata, oblonga, hirsuta. Feruenti stomacho, oculorum inflammationibus, prociduæ sedi, ac inguinibus illitu auxiliatur. Tradũt purpureum florem, si ex aqua bibatur, anginis, & pueris comitiale malum sentientibus, opitulari. Inguinum inflammationi recentem illinire conuenit. Si aridus flos sinistra dolentis manu decerpatur, & inguinibus adligetur, dolore liberat. Stellares huius radij noctu splendent, quapropter qui ignari antea non viderunt, esse inane simulacrum arbitrantur. Me-

Digitized by Google

dijs ſaxis & aſperis exit. Inuenitur autem ab opilionibus. Crateuas rhizotomus hæc de ea refert, ſi viridis cum axungia vetere tũdatur, cõtra rabioſorum morſus, turgentia guttura proderit. Suffitu quoq; ſerpentes fugat.

De Iſopyro. CAP. CXXII.

i Sopyron aliqui Phaſiolon ob ſimilitudinem vocant, quoniã foliũ, quod eſt aniſo ſimile, in pãpinos torquetur. Capitula ſunt in ſummo caule, tenuia, plena ſeminis, melanthij guſtũ imitantis. Contra tuſſim, & cætera pectoris vitia, ſemen ex aqua mulſa bibitur. Hepaticis & ſanguinem excreantibus vtile.

De Viola purpurea. CAP. CXXIII.

v Iolã purpureã, aliqui Daſypodion, alij Priapeion, alij Ion ſylueſtre, alij Cybelion, Romani Violam purpureã vocant. Foliũ habet hedera minus, tenuius ac nigrius, nec multo diſſimile. Cauliculus a radice prodit, in quo floſculus, ſuauiter olens, purpureus. Opacis & aſperis naſcitur. Refrigerandi naturam habet. Folia per ſe & ex polenta illinuntur aptiſſime, ſtomacho æſtuanti, & oculorum inflãmationibus, ſediq; procidẽti. Aiũt quod purpureũ eſt in flore, anginis & comitialibus auxiliari, maxime pueris, in aqua potum.

De Caucalia. CAP. CXXIIII.

c Aucalia quæ leontice vocatur, folia fert magna, alba. E quibus medius caulis emicat, rectus, albus, florem ferens robori aut oleæ ſimilem. Radix in vino madefacta vt tragacantha, delinctu aut mãducatu per ſe tuſſibus, ſcabricijs arteriæ, medetur. Grana quæ poſt excuſſum florem innaſcũtur, trita & cum cærato illita, faciem erugant, & cutem extendunt.

De Bunio napi genere. CAP. CXXV.

b Vnion aliqui Aton, alij Actinen, alij Anemoſphoron vocant. Magi Paradacry, Aegyptij Erſonen, Romani Scopã regiam, Aphri Zigar, nonnulli Thepſo. Caulem ædit quadrangulum, digiti longitudine, in quo ramuli minutis folijs ac floribus ſcatent, folia proxime radicem apio ſimilia, lõge tenuiora, coriandrinis proxima, flores aneti, ſemen odoratũ, hyoſcyamo minus. Vrinam ciet. Excalfacit. Secundas euocat. Lieni, veſicæ, renibus, vtile. Tã humidi, q̃ ſicci, expreſſiq; ſucci caulibus folijs radicibuſq;, vſus inualuit ex aqua mulſa.

De Pſeudobunio. CAP. CXXVI.

p Seudobunion palmi altitudine fruticat, in Creta folia ramuloſq; napi ferens, acri guſtu. Tormina, atq; ſtranguriam, lateriumq; dolores, ſanant quaterni rami eius poti in aqua. Illiti

Digitized by Google

quoq; cum ſale & vino, tepentes, anginam diſcutiunt.

De Chamæciſſo. CAP. CXXVII.

Hamæciſſos, alio nomine Chamæleuce, alio Ciſſos acar-
c pos, aut terræ corona, aut Selinitis, Latine hedera pluuiatica
dicitur. Folio eſt hederæ, tenuiore, longiuſculo, ramulis qui-
nis ſeniſve, dodrantalibus, foliofis, flore violæ albæ ſimili, candidio-
re, ac tenuiore, guſtu ſupra modum amaro, radice tenui, cādida, inutili.
Naſcitur in cultis. Bibūt conuenientiſſime iſchiadici folia, tribus obo
lis in aquæ cyathis tribus, tricenis quadrageniſve diebus. Eodē pota
modo ſenis aut ſeptenis diebus regium morbum purgant.

De Chamæleuce. CAP. CXXVIII.

Hamæleuce lumborū doloribus propicia eſt, hærba virens,
c incuruis folijs ſurculiſq;, flore roſaceo.

De Bugloſſo ſeu lingua bubula. CAP. CXXIX.

Vgloſſum Magi ælurigonon, Oſthanes tranochi, Aegyptij
b Beſor, Romani liguā bubulā, alij libaniū, Pœni Anaſanaph
vocāt. Naſcitur in cāpeſtribus & vaporoſis. Iulio mēſe colli
gitur. Aiūt eā quæ treis tyrſos emittit cū ſemine & radice tritā, potāq;
contra tertianos rigores prodeſſe, quæ quattuor ad quaternos. Ea in
vino decoquitur. Hærbā abceſſibus vtilē eſſe volūt. Verbaſco ſimile
eſt, folium in terra ſparſum, nigrius, aſperum, bubulas imitās linguas.
Quod in vinum deiectum, animi voluptates auget.

De Cynogloſſo. CAP. CXXX.

ynogloſſon alij Phyton, alij Caballation, alij Splineion, alij
c Scolymon, Romani Liguā canis, aut caninā appellāt. Folia
latifoliæ plātaginis habet, arctiora, minora, lanuginoſa. Cau-
le vacat, & humi ſternitur. Prouenit in ſabuletis. Folia cū ſuillo adipe
veteri, medētur morſibus canū, alopecijs, & ambuſtis. Emollit aluū,
decoctum hærbæ ex vino potum.

De Phyteumate. CAP. CXXXI.

Hyteuma folia habet radiculæ, copioſum ſemen, perforatum
p radicem paruam, per ſumma terræ nitentem. Quā ad amato-
ria conuenire nonnulli ſcriptum reliquerunt.

De Leontopodio. CAP. CXXXII.

Eontopodion aliqui Zoonychon vocāt, alij Aetonychon,
l alij Cemos, alij Damnamenē, alij Idiophytō, nōnulli Phyto
baſilā, alij Croſſiō, alij Croſſophthoon, Magi Sāguinē Cro
codili, alij Crocomeriō, Aegyptij Daphnoenen, Romani Minerciū,
alij Palladiū, alij flāmulā. Digitalis eſt hærbula, folia ferēs āguſta, lōgi
tudine ternū quaternūve digitorū, hirſuta. Quæ iuxta radicē ſpiſſiore

Digitized by Google

flocco caneſcũt. Capitula in ſummo caule quaſi diſſecta, flores nigri, ſemen vſq; adeo ſpiſſa lanugine inuolutũ eſt, vt ſæpe fallat. Radice parua cohæret. Quam tradunt appenſam ad amatoria prodeſſe, & tubercula diſcutere.

De Hippogloſſo. CAP. CXXXIII.

h Ippogloſſon aliqui & id antirrhinon, alij Anarrhinon, nõnulli lychnida agriã vocãt. Frutex eſt folia habẽs ruſci figura, & ſpinoſam comã, & in ſũmo ceu linguas e foliis exeũtes. Capitis dolorẽ corona ex comis impoſita minuit. Malagmatis radix ſuccuſq; ammiſcetur.

De Antirrhino. CAP. CXXXIIII.

a Ntirrhinon alij Anarrhinon, nonnulli Lychnida agriã appellãt, hærbã caule & foliis anagallidi ſimilẽ, flore albæ violæ, purpureo. Ideoq; ſylueſtris anagallis nominata eſt, ſemine vituli nariũ. Tradunt perunctos ea, cũ cyprino oleo aut lilino, venuſtiores fieri, nec vllo medicamento lædi poſſe, ſi quis appenſum geſtet.

De Catanance. CAP. CXXXV.

c Atanãce aliquib⁹ Dãnamete, alijs Dionyſias, alijs Thyrſiõ, alijs Demos, alijs Cemos, alijs Crotion, Magis Archaras, alijs Arcopus, Romanis hærba filicula, alijs Datiſca, Dacis Caropithla, dicitur. Ex eo genere vna, folia coronopi habet lõga, radicẽ iũci modo prætenuẽ, capitula ſena, ſeptenave, in quibus erui ſemen ineſt. Areſcẽs in terrã flectitur, & ſe contrahit ad ſpeciẽ vnguiũ milui exanimati. Altera mali paruæ magnitudinẽ explet, radice exigua, colore figura & magnitudine oliuæ, foliis mollibus, diuiſis, humi proſtratis. Semen vt cicer in ramis dependet, multis foraminibus pertuſum. Vtrãq; narrãt in amatoria expeti. Theſſalicæ mulieres his vti traduntur.

De Tripolio. CAP. CXXXVI.

t Ripolion aliqui Pſychen, alij Merida, alij Potamogitona, alij Stachyten, Romani Calliũ marẽ nominant. In marinis naſcitur locis, quæ allidit vnda, recedẽſq; dimittit, neq; in mari neq; in ficco, folio glauci latiore, arido, palmeo caule, in mucrone diuiſo. Eius, vt tradunt, flores colorẽ ter in die mutant. Mane cãdidi, meridie purpurei, ſero punicei, cõſpiciuntur. Radice alba, odorata, calidi guſtus. Quæ drachmis duabus in vino pota, aquã vrinãq; per aluũ extrahit. In medicamenta digeritur, quæ venena arcent.

De Adianto. CAP. CXXXVII.

a Diãton, alij Pollytrichon, alij Callitrichõ, alij Trychomanes, alij Hebenotrichon, alij Argion, alij Corion enygron. Aegyptij Epier, Romani Cincinalem, alij terræ capillum, alij Supercilij terræ, Daci Phithophthethela vocant. Puſilla gerit folia, ſimilia coriandri, ſerrata. Cauliculi quibus exoriuntur, nigro colo-

Digitized by Google

re nitent, prætenues, palmum alti, folijs filicis, admodum exilibus, radice ſuperuacua. Neq; caulē neq; fructū, neq; florē profert. Decoctum hærbæ potū prodeſt, ſpirādi difficultati, ſuſpiriоſis, lieni, & felle ſuffuſis, & vrinæ difficili. Calculos frangit. Aluū ſiſtit. Serpentium morſibus auxilio eſt. Contra ſtomachi fluctiones in vino bibitur. Secundas ciet & menſtrua. Sanguinis reiectiones inhibet. Contra ſerpentiū morſus crudū illinitur. Alopecias denſat. Strumas diſcutit, furfures in facie, & manantia capitis vlcera, ex lixiuio emendat. Defluentes capillos cōtinet, cum ladano & myrtino, & ſufino, aut hyſſopo vinoq;. Decoctū eius cum lixiuio & vino infuſum, idē præſtat. Coturnices & gallinaceos pugnatiores facit, in cibos eorū additū. Seritur gratia vtilitatis pecorum. In ſpelūcis, vmbroſis, & paluſtribus, circa parietum aſpergines, & fontium ſpecus enaſcitur.

De Fidicula ſeu Trichomane CAP. CXXXVIII.

r Trichomanes aliqui Pterion, alij Opteron, Romani Capillarem, alij Pinulam, alij Fidiculam, nonnulli & eā adianton appellāt. Naſcitur eiſdem in locis quibus adianton, filici ſimile, ſed exilius, folijs lenticulæ, tenuibus, in ordinem vtrinq; digeſtis, aduerſis inſe, ramulis acerbis, fuſco colore ſplendentibus. Eadem quæ & adianton præſtare poſſe conſtat.

De Xanthio & lapa. CAP. CXXXIX.

x Anthion aliqui Phaſganon, alij Antitheſion, alij Chaſcanon, alij Choeradolethron, alij & hanc Aparinā nomināt. Latini Lapam. Naſcitur læto & pingui ſolo, & lacubus exiccatis, caule cubitali, anguloſo, pingui, prodeūtibus ex eo crebris alis. Folia atriplicis habet inſecta, naſturtium odore imitātia, fructum grādis oliuæ modo rotundum, & vt platani pilula ſpinoſum, qui contactu veſtibus adhæreſcit. Is ante collectus q̄ perfectē ficceſcat, tunditur, & fictili vaſe reconditur. Flauos autē facit capillos, ſi acetabuli inſtar repida aqua madeſcat, mox caput nitro ante perfrictum illinatur. Alij in vino tundūt, & ita aſſeruant. Semen aptiſſime tumoribus imponitur.

De Auena. CAP. CXL.

a Egilops aliquibus ſitoſpelos, alijs Siphō, alijs Bromos, Romanis Auena dicitur. Hærbula folia tritici habens, ſed molliora, in ſummo capite ſemina bina ternave, rubra, quibus ariſtæ quaſi capillaceæ, exeūt. Illita cum farina hærba ægilopijs medetur. Duricias diſcutit. Succus farinæ ammixtus, ſiccatur & eorūdem gratia reponitur. De Bromo Auenæ genere. CAP. CXLI.

b Romos hærba quam aliqui Siphonion, alij Acroſpelon vocant, Auenæ ſimilis eſt, exiccatoriam vim habens. Deco-

Digitized by Google

quitur cum ſua radice in aqua ad tertias, & iuri colato par modus mellis adijcitur, rurſus incoquitur, dum liquidi mellis craſſitudo fiat. Linteum eo humore imbutum, & naribus inditū, contra graueolentiam vlcerum efficax eſt. Aliqui tritam aloen addunt, & eo modo vtūtur. Cum ficcis roſis cocta in vino, grauem oris halitum emendat.

De Glauce. CAP. CXLII.

g Glaux cytiſo & lēticulæ foliis ſimilis, quæ ſuperne virēt, auerſaq; candidiora ſpectantur. Ramuli a terra exiliunt quini ſenive, tenues, ab radice dodrātem alti. Flores ceu violæ albæ purpurei exeunt. Naſcitur iuxta mare. Coquitur cū hordeacea farina, ſale & oleo in ſorbitione, ad reuocandam extincti lactis vbertatem.

De Polygala. CAP. CXLIII.

p Olygala palmi altitudinē petit. Folijs lēticulæ, guſtu adſtricto, quæ pota lactis abundantiam facit.

De Oſyri. CAP. CXLIIII.

o Syris frutex eſt niger, lentus, ramulos ferens tenues, & in his folia quaterna, quina ſenave, ceu lini, nigra in initio, dein colore mutato rubeſcentia. Decoctū eius potū iuuat arquatos.

De aſpera Smilace. CAP. CXLV.

f Milax aſpera ab alijs Epatitis, alijs Lycanthemon, alijs Cynoſbaton, alijs Anicetō, alijs Heliophytō, alijs Anatolicō, alijs Dyticō alijs Helide, Aegyptijs Lyiſte, Romanis mergina, Hetruſcis Radia appellatur. Folia habet periclymeni, ſarmēta tenuia, multa, rubi modo aut paliuri aculeata. Arbores ſcādit, ſe conuoluēs eis. Fert racemos exiles, qui maturi rubeſcunt, guſtūq; leniter mordēt. Naſcitur in paluſtribus & aſperis, radice dura craſſaq;. Folia & acini & ante & poſt epoti, venenorū antidota ſunt. Tradūt ſi infantibus nuper in lucē æditis, quid ex his tritū propinetur, nulla poſt modū venena nocitura.

De læui Smilace. CAP CXLVI.

l Aeuis Smilacis folia hederæ ſimilitudinem habēt, molliora, læuiora, tenuiora. Huius ſarmenta nullis horrent ſpinis. Cōuoluitur arboribus vt prior. Fructum parit, lupini modo nigrum, exiguum, floribus in cacumine perpetuis, multis, rotundis. Hac ſmilace quadam topiariorū arte, tentoria contra æſtus moleſtiā factitātur. Folia per autumnū decidua. Semine cū doricnio poto, ternis fingulorum obolis varia & tumultuoſa in ſomnis obuerſari traduntur.

De Ruſco. CAP. CXLVII.

ſ ylueſtris myrtus aliquibus, Græcis Myrtacanta, alijs Hieromyrton, alijs Oxymyrſine, alijs Myacantha, alijs Agonō, alijs Scincos, alij Mintha, alijs Catāgelos, alijs Anange

Digitized by Google

los,alijs Acærõ,alijs Ocneron,alijs Cnicẽ, alijs Lychene,alijs Chamæpitys, alijs Chamæmyrte. Beotis Gyrenia. Magis Herculis genitura, Latinis Ruſcũ appellatur. Foliũ fert myrti, latius, in formã lãceæ mucronatum. Baccæ per maturitatẽ rubeſcunt, rotundæ, a medio folio dependentes, oſſeo intus nucleo. Cubitales ramuli ab radice exeunt, vitiliũ modo lenti, fractu contumaces, folioſi. Radice graminis ſimili, acerba, & ſubamara. Folia & baccæ in vino potæ vrinã cient. Menſes pellunt. Veſicæ calculos frangunt. Stillicidio vrinæ medentur. Dolores capitis ſanant, & regium morbum. In aſperis & præcipitibus locis enaſcitur. Decoctum radicis in vino potũ, eoſdẽ præbet effectus. Cauliculi recẽtes aſparagorum vice, in cibo ſumuntur. Amari autem ſunt, ſed vrinam mouent.

De Lauro Alexandrina. CAP. CXLVIII.

l Aurus Alexandrina quam aliqui Idæam, alij Danaen, alij Hippoglotton, alij Zaliam, alij Stephanen, alij Daphnon, alij Samothracicen, alij Methrion, alij Hippogloſſion vocant. Folio eſt maiore q̃ ruſci, molliore, & candidiore, ſemine inter folia rubro, ciceris magnitudine. Ramos ſpargit in terra, dodrantales, interdum longiores. Radice ſylueſtri myrto ſimili, molliore, odorata. Inuenitur in montoſis. Difficiles partus accelerat, radice pota ſex drachmarum pondere in vino dulci. Et ſtillicidio vrinæ auxiliatur. Sed ſanguinem extrahit.

De Daphnoide. CAP. CXLIX.

d Aphnoides alypo ſimile, flos vt Nymphææ, cuius mediũ nuci cypreſſi nõ diſſimile, in quo ſemẽ. Aliqui chamædaphnen, alij Peplion, alij Eupetalon vocant. Cubiti altitudine frutiſcat, ramis flexilibus, multis inde ſurſum verſus foliоſis. Cortex ſupra modum viſcoſus ramos veſtit. Folia lauri, graciliora, & molliora, fractu contumacia, quorum guſtatu os & fauces incenduntur. Flores candidi, baccæ cũ ematuruit, magna, radix inutilis. Naſcitur in mõtoſis. Pituitas extrahit foliũ recens vel aridũ in potu. Menſes ciet & vomitus. Caput inanit cõmanducatũ. Sternutamẽta mouet. Baccæ quindecim potæ aluũ reſoluũt.

De Camædaphne. CAP. CL.

c Hamædaphnen aliqui & hanc Alexandrinam appellarunt, alij Daphniten, alij Hydragogon, Romani Laureolã, alij Lagaginẽ, Galli Vſubim. Virgas emittit cubitales ſingulari ramulo cõſtãtes, rectas, tenues, læues, folia lauri ſimilitudine, læuiora multo, ac viridiora, ſemen rotundũ, rubens, annexũ foliis. Illinũtur capitis doloribus trita folia. Stomachi ardores mulcent. Ad ſedanda tormina cum vino bibuntur. Potus cũ vino ſuccus mẽſes & vrinam ciet. Idem

Digitized by Google

facit pesso appositus.

De albo Veratro. CAP. CLI.

h Elleborũ albũ aliqui Ascida vocãt, alij Atomon, alij Pignatoxarin, Magi sanguinẽ herculis, alij Polyidos, alij Anaphyston, Aegyptij Somphiam, alij Oure, Latini Veratrũ albũ, Galli Laginũ, aliqui Anepsa. Fert folia plãtaginis aut betæ syluestris similia, sed breuiora, & nigriora, rubescentia, caulem cauũ, quadrantalem, tunicis conuolutum cum arescere cœpit. Radicibus nititur multis, tenuibus, ab oblongo capite exeuntibus, cæparum modo fibratis. Nascitur in montibus & asperis. Radices messibus colligendæ. Optimũ habetur cãdidũ, friabile, carnosum, modice extentũ, nec tamẽ iunci modo mucronatũ, quod frangẽdo puluerẽ emittit, & tenuem habet medullã, gustu nõ admodũ feruẽs, neq; saliuã subinde ciens. Huiuscemodi autẽ strãgulat. Primatũ cyrenaicũ tenet. Galaticũ autẽ & Cappadocicũ, candidiora, & puluere quodã obsita, celerius strangulatus mouent. Vomitione autẽ varios extrahit humores. Collyrijs ammiscetur, quæ caliginem oculorũ discutiunt. Partus impositũ necat. Mẽses pellit. Sternutamenta excitat. Mures interficit, cũ melle & polenta subactũ. Absumit carnes si coquatur vna. Datur per se ieiunis, & cũ sesama, aut ptisanæ succo, aut halicæ aut lentis cremore, cum aqua mulsa aut pulte, aut quauis alia sorbitione. Cogitur cũ pane, & ita inassatur. Præparatio corporũ, ac victus ratio, diligenter tradita est, cum ab his qui de medica eius potione scriptitarunt, tũ maxime a Philonide siculo ennensi, cui nunc assentimur. Quippe longũ nimis esset in hac præsertim æditione de materia, simul medicam viuendi rationẽ exponere. Dant nonnulli in pulte aut halicæ sorbitione, aut paucũ antea cibum dari præcipientes, statim veratrum offerunt, ijs præsertim, quibus nulla strangulationis suspicio imminet, si nulla valetudo corpus infirmat. Siquidem dum hæc ita contingunt, deiectio nihil periculi minatur, quod nõ intempestiuẽ medicamẽtum corporibus offeratur. Vomitiones concitant subditæ ex eo balani, cum aceto.

De Veratro nigro. CAP. CLII.

h Elleborum nigrũ, aliqui Nelampodion vocant, alij Ecstomon, alij Polyrrhyson, alij Protion, alij Melanorrhyzon, alij Cyranion, Magi Zomarition, Aegyptij Isæam, alij Elaphine, alij Cemeleg, Latini Veratrum nigrum, alij Saraca, Daci prodiorna. Appellatur Melampodion, quoniam caprarũ pastor nomine Melampus, furentes in se Proeti filias, primus purgasse, & sanasse fertur. Folia ei viridia, platani similia, minora, folijs sphõdylij proxima, subaspera, pluribus diuisuris incisa, caulis asper, flores purpurei race-

Digitized by Google

matim cohærentes, ſemen cnici, quod in Anticyra ſeſamoides vocãt. Quo deiectiones moliũtur. Radicibus cohæret nigris, tenuibus, a capitulo cæpæ ſimili confibratis. Quarũ eſt vſus. In collibus, aſperis, & ſitientibus locis enaſcitur. Optimum eſt quod ex quibuſdam petitur terris, vt ex Anticyra. Nigrum inibi probatiſſimum gignitur. Eligi debet corpulentum & plenum, in quo tenuis ſit medulla, acre guſtu, ferueſcq; Cuiuſmodi eſt Elicone, Parnaſo, & Aetolia natum. Attamen Eliconium præcellit. Veratrũ nigrum purgat ventrem. Detrahit bilẽ pituitaſq;, datum per ſe aut cũ ſcãmonia, & tribus obolis ſiue drachma ſalis. Decoquitur cum lente & iuſculis, quæ purgationis cauſa ſumptitantur. Prodeſt morbis comitialibus, melancholicis, inſaniẽtibus, articularijs doloribus, & reſolutis. Menſes inditum trahit. Partus necat. Purgat fiſtulas impoſitum, & tertio die detractum. Item contra grauitatem auditus in aurem demittitur, ibiq; in alterum aut etiam tertium diem eſſe finitur. Scabiem ſanat, illitum cum thure, aut cæra & pice & cedrino oleo. Vitiliginibus, lepris, impetiginibus ex aceto medetur. Dentium dolorem collutione mitigat. Erodentibus medicamẽtis commiſcetur. Hydropicorum ventri vtiliſſime imponitur, factum ex eo, farina hordeacea, & vino, cataplaſma. Cõfitum proxime radices vitium, vinum purgandi facultate donat. Huius reſparſu domos expiari arbitrantur. Quare inter fodiẽdum ſtantes, Apollinem Eſculapiũq; precantur, ac vitant aquilæ volatus. Aduolare enim non ſine periculo tradunt. Namq; ſi auis effoſſionẽ hellebori conſpexerit, moriturũ qui ſuccidit augurium eſt. Celeriter effodiatur oportet. Quoniã odore caput aggrauat. Quapropter ad id arcẽdũ foſſuri, allium præſumere, & vinum bibere conſueuerũt. Nulli ita noxæ opportuni reddũtur. Veratri albi modo emedulatur.

De Seſamoide magno. CAP. CLIII.

Eſamoides magnum, aliqui Seſamiten, alij Seſamin, alij Lyſ coſcytalion, alij Anticyricon appellant, quoniam in anticyra albo veratro in purgationibus miſceatur. Simile eſt ſenationi aut rutæ, longo folio, flore candido, radice gracili, ignaua, guſtu amaro, cæteraſeſamæ ſimile. Ventrem purgat. Datur tritum ad bilis pituitæq; deiectiones, q̃tum tribus digitis capitur, addito veratri albi ſeſquiobolo ex aqua mulſa.

De Seſamoide paruo. CAP. CLIIII.

Eſamoides paruum, aliqui Coronion, alij Seſamon ſylueſtre ſ vocant. Cauliculi ei ſunt dodrãtales, folia coronopi, minora, hirſutiora, & in cauliculorũ cacumine capitula florũ pene purpureorũ, medio eorũ albo, ſemẽ ſeſamæ, fuluũ, amarũ, radix tenuis. De-

Digitized by Google

trahit bilē pituitasq; ſemen ex aqua mulſa potum dimidio acetabulo. Illitum ex aqua tumores ac tubercula diſcutit. Naſcitur in aſperis.

De ſyluestri Cucumere. CAP. CLV.

Syluestrem Cucumin, aliqui Elaterion vocant, alij Grynon, alij Balin, alij Syncriſin, alij Bubaliō, alij Scopion, alij Pherombron, alij Peucedanon, alij Notion, Romani Ancetum, alij Agreſtē, Pœni Cuſimezar. Fructu ſolo diſtat a ſatiuo cucumere, longe minorem pariens fructum, oblongis glandibus nō diſſimilē. Folia atq; ſarmenta ſatiui refert, radice cādida, magna. Naſcitur in ſabuletis, & prope domicilia, frutice in totum amaro. Inſtillatus foliorum ſuccus, aurium dolori conuenit. Illita ex polenta radix, veterem tumorem diſcutit. Impoſita cū reſina terebinthina, tubercula rumpit. Iſchiadicis infunditur. Podagras diſcutit, decocta ex aceto & illita. Eius decocto dētes in dolore colluuntur. Aridæ farina impetiginem, lepras & vitiligines abſterget. Nigris cicatricibus colorem reddit. Et in facie maculas expurgat. Radicis ſuccus ſeſquioboli pondere, & itē cortex acetabuli quarta parte, bilem pituitamq; deijciunt, præſertim in hydropicis. Deiectiones autē citra ſtomachi iniuriam mouet. Radicis ſelibra, præſertim in vini Libyci hemina conteritur, danturq; ex eo terni cyathi triduo, dum tumor abunde deprimi cernatur.

De Elaterio. CAP. CLVI.

Fructu huiuſce Cucumeris, fit medicamentum quod Elateriū vocatur, ad hūc modū. Decerpti cucumeres qui tacti protinus exiliūt, ſeruantur nocte vna. Poſtridie impoſito ſupra craterē rariore cribro, vtriſq; manibus præhenſi, ſigillatim ſupino cultro ſurſum verſus aciem habente finduntur, atq; per cribrum humor in ſubiectū vas exprimitur. Simulq; carnoſum quod hæſit cribro, quo facilius excidat eliditur, quod ita preſſum eſt, reſidere finitur, atq; in vicinam peluim demittitur. Coaceruata autem in cribro ſegmina, dulci aqua perfunduntur, & dēnuo preſſa abijciuntur. Humor in peluī agitatur, & linteo opertus, ſoli exponitur. Dumq; ſteterit, tota ſupernatans aqua cum humore concreto, effunditur. Hoc vero identidem fieri ſolet, donec exiſtēs aqua liqueſcat, qua ſtillatim exhauſta ſedimentū mortario ſuſcipitur, & conterendo cogitur in paſtillos. Sunt qui ad hauriendam protinus ſucci abundantiam, cribratos cineres humi inſpargant, & medium cauantes, triplicatum linteū obtēdant, per quod Elaterium cum ſua humiditate diffundunt, ſiccatumq;, in pila vt dictū eſt, conterunt. Aliqui pro dulci aqua marinam perfundentes, ita eluunt. Alij in nouiſſima lotione, mulſam aquam reſpergunt. Elaterium optimum eſſe conſtat, læue, non ponderoſum, cum candore leniter hu-

Digitized by Google

mectum, guſtu amariſſimum, quodq; lucernarumq; luminibus obiectum, facile flagret. Porraceum tamen ſcabrumq; ſi turbidum ſpectetur, atq; erui cineriſq; plenum ſit, graue & vitioſum eſſe ſolet. Nec deſunt qui cucumis ſucco amylum immiſceant, vt candorem ipſum & læuitatem imitẽtur. A bimatu ad decennium deiectionibus vtile eſt. Integer modus obolus eſt, minimus ſemiobolus, pueris chalci duo. Siquidem copioſius, periculum adfert. Bilem ac pituitam alterutra parte extrahit. Optima ſuſpirioſis eſt purgatio. Quod ſi in animo ſit deiectionem moliri, adiecto ſalis duplo, & ſtibij quod colorare ſufficiat, ex aqua erui magnitudine catapotia dato, poſtea cyathus vnus aquæ tepidæ ſorbeatur. Ad citandas tamen vomitiones aqua diluens elaterium, ſubiectas linguæ partes penitiſſime pinna oblinito. Quod ſi quiſq; difficilius euomat, oleo aut vnguento irino reſoluito. Somnum inhibeto. Porro his qui eximie vacuantur, continue vinum & oleum dari conuenit. Etenim vomendo reſtituuntur. Quod ſi vomitiones non finiantur, aqua frigida, polenta, poſca, poma, & quæ ſtomachum denſando corroborãt, offerenda ſunt. Ciet Elaterium menſes. Partus enecat in peſſo ſubditum. Morbo regio medetur, cum lacte naribus infuſum. Diuturnis capitis doloribus liberat. Efficax anginarum vnguentum eſt, cum vetere oleo, melle, aut felle taurino.

De Satiuo Cucumere. CAP. CLVII.

Satiui Cucumeris trita radix, & drachmæ vnius pondere potа in hydromelite, vomitus ciet. Si quis facile ſecundum cœnam vomere velit, binis obolis ſit contentus.

De Staphide agria. CAP. CLVIII.

Staphida agriam, alij Triphyllon, alij Steſion, alij Aſtaphida, alij Phthiroctonon, alij Phthirion, alij Apanthropon, alij Polyides, alij Pſeudopathes, alij Arſenoten, Aegyptij Ibeſacæden, Romani hærbã pediculariã vocãt. Folia habet labruſcæ, diuiſa, & cauliculos rectos, molles, nigroſq;. Fert floremglaſti, & folliculos virides, ſimiles ciceri, & in his nucleum triangulum, ſcabrum, ex nigro ſubfulueſcẽtem, intus album, guſtu acrem. Grana quina denave, ſi trita in aqua mulſa dentur, craſſum humorem per vomitum purgãt. Sed qui hauſerunt, ambulare debent. Prudenter tamen attendere oportet, & aquam mulſam potui dare. Quoniam pericula ſtrangulationis inferunt, & fauces adurunt. Trita & ex oleo illita, phthiriaſi prodeſt. Itẽ prurigini & pſoris. Cit plurimam pituitam commanducata. Decocta in aceto, dentium dolori colluto ore ſubuenit. Rheumatiſmum gingiuarum ſiſtit. Vlcera oris manantia, cum melle ſanat. Vrentibus malagmatis imponitur.

Digitized by Google

De Thapſia. CAP. CLIX.

t Hapſia aliqui Hypopion vocant, alij Pancranon, alij Scammonion, alij Thelyterin, Romani ferulaginem, alij Ferulam ſyluestrē, Pœni Bœden. Nomē ideo accœpit, quod in thapſo eiuſdem nominis inſula, primum inuenta ſit. Tota vero natura ferulæ ſimilis eſt, graciliore caule, folijs fœniculi, vmbella aneti in cacumine a ſingulis ſurculis erumpente, flore luteo. Semen quale ferulæ, latum, ſed aliquanto minus, radix nigra, intus candida, longa, acris, craſſiore libro veſtita. Lactis extrahendi ratio hæc eſt. Facto in ambitu ſcrobe, cortices inciduntur aut radix in fornicis ſpeciem excauata, cooperitur quo merus ſuccus confluat. Oportet illuc ſequenti die ſe conferre, & cō geſtum ſuccum extrahere. Tunditur etiam radix in pila, & ſuccus organo per quallum expreſſus, fictili craſſo inſolatur. Aliqui folium vna terunt. Sed inualidior huiuſcemodi ſuccus. Hoc autē intereſt. Quoniā qui ab radice manauit grauius olet, & humidus permanet. E folijs autē extractus exiccatur, atq; teredinum iniuriā ſentit. Qui ſuccum colligit ſtare debet non obuerſus vento cū dies apricus eſt & a flatu filet. Quoniam ob vaporis acrimoniam facies vehemēter intumeſcit, nudaq; corpora inuadunt puſtulæ. Ob id prius liquido cærato & adſtringente, nudas partes illinunt, & ita muniti accedūt. Tam cortex radicis q̄ ſuccus, purgādi vim habent. Lacteus ſuccus in aqua mulſa potus, vtrinq; bilem extrahit. Radicis modus quaterni oboli, cum tribus ſeminis aneti drachmis, ſucci terni oboli, lactis obolus vnus. Quod eo amplius aſſumitur, periculoſum eſt. Huiuſmodi purgatio conuenit, ſuſpiriosis & diuturnis laterum doloribus, reiectionibuſq;. Datur in cibis aut obſonio, quibus difficile ſit vomere. Tam radix q̄ ſuccus omnium maxime quæ pares cum eis vires adepta ſunt, vim habent tranſconcretiuā, vbi ex imo aliquid euocandum eſt, aut meatuum laxitas alio tranſferēda eſt. Vnde ſuccus illitione, & radix recens affrictu, alopecias explēt. Radix ſuccuſq; cum æquis cæræ thuriſq; portionibus, ſuggillata ſuoreſq; tollunt. Sed nō plus binis horis dimittantur. Locus deinde aqua maris calida foueatur. Vitia cutis in facie emendat, cum melle illitus. Lepras tollit. Tubercula diſcutit, perunctus cum ſulphure. Succus in diuturnis pulmonum, laterum, pedum, articulorumq; valetudinibus vtiliter illinitur. Valet ad integēdam colis glandem, ijs qui natura nō circūcifione curti ſunt. Tumorē enim excitat, qui pinguiū fotu emollitus, in pene iacturam reſarcit.

De Spartio. CAP. CLX.

f Partion aliqui Lygon, alij Lobon appellant. Frutex eſt longas ferēs virgas, ſine folijs, firmas, fractu contumaces, quibus

Digitized by Google

vites vinciuntur, semen lenticulæ in folliculis phasiolorum modo nascens, florem vt albæ violæ, luteũ. Purgant per superna hellebori vice, citra periculum flores & semina, quinis obolis in aqua mulsa pota. Semen deiectionem mouet. Ramis in aqua maceratis mox tusis extractus succus, ischiadicis & angina laborãtibus auxiliatur, si cyathi modum ieiuni bibãt. Quidam marina aqua macerare malunt, & infundere ischiadicis clystere. Strigmenta autẽ elicit cruenta.

De Silybo. CAP. CLXI.

f Silybum lata spina est, folia ferẽs Chamæleonis albi. Hæc recens cũ sale oleoq; cocta estur. Radicis succus drachmæ põdere potus vomitiones ciet.

De Vomitorio bulbo. CAP. CLXII.

b Vlbus, quem vomitorium vocant, folia habet lẽtiora & multo longiora cibario bulbo, radicem consimilem cortice nigro vestitam. Vomitiones concitat, si per se comedatur, aut eius decoctum ebibatur.

De vnguentaria Glande. CAP. CLXIII.

g Glans vnguẽtaria, fructus est arboris myricæ similis, magnitudine auellanæ nucis, cuius nucleus græcarum nucum more tritus, humorem reddit, quo ad precios vnguenta pro oleo vtuntur. Nascitur in Aethiopia, Aegypto, Arabia & Petra oppido Iudææ. Præfertur plena, recens, candida, quæ facile delibretur. Ea drachmæ põdere pota lienẽ absumit. Cũ erui farina & aqua mulsa podagricis illinitur. Psoras lepraſq; decocta in aceto, vitiligines & nigras cicatrices cum nitro emendat. Et cum lotio lentigines, varos & papulas in facie, & cutis vitia tollit. Vomitiones mouet. Aluum cũ hydromelite resoluit. Stomacho aduersatur. Oleum quod ea exprimitur, aluum potu ciet. Cortex eius magis adstringit. Verum tusæ & expressæ recremẽtum abstergentibus medicamentis adijcitur, quæ aduersus prurigines, & scabricias, idonea sunt.

De Narcisso. CAP. CLXIIII.

n Narcissum, aliqui Narcisson Anydron, alij Autogenes, alij Bulbon emeticon, alij Lirion, Romani Bulbum morbitariũ Sũt et qui vt Lilium, lirium appelarint. Folia porro similia, tenuia, multo minora, & angustiora, caulis vacuus & sine folijs supra dodrantem attollitur. Flos albus in medio, intus croceus, in quibusdã purpureus, radix intus alba, rotunda, bulbosa, semen velut in tunica, nigrum, longum. Probatissimum nascitur in montibus, suaui odore. Cætera porrum imitatur, atq; hærbaceum virus olet. Radix cocta siue estur siue bibitur, vomitoria est. Ambustis igni prodest cũ exiguo

Digitized by Google

melle trita. Præcisos neruos illitu glutinat. Luxatis maleolis diutur-
nisq; articulorum doloribus, trita ex melle & imposita subuenit. Vitia
cutis in facie, vitiliginesq; cum semine vrticæ & aceto emaculat. Cum
eruo & melle vlcerum sordes expurgat. Absessus rumpit concoctioni
repugnantes. Infixa corpori extrahit, illita cum lolij farina & melle.

De Hippophae. CAP. CLXV.

h Hippophaes, alij Hippophyes, alij Hippophanes, alij Hip-
pion, alij Echinion, alij Pelecinon, Romani Lapaginē vo-
cant, quo fulones vestes interpolant. Insabulosis maritimisq;
nascitur, surculaceo frutice, dēso & largo, folijs oleæ, lōgioribus mol-
lioribusq;, inter quæ candicātes spinæ emicāt, siccæ, anguloſæ, interſti-
tio quodam distantes. Flores hederæ corymbis similes, racematim co-
hærent, minusculi tamen, & molles, cādidi, ex parte rubescētes. Radix
lacteo succo madet, crassa, mollis, amara gustāti, ex qua perinde ac tha
psia succus eximitur, qui cum erui farina subactus siccatur, & ad vsum
reconditur. Pituitas bilemq; detrahit oboli pondere cū mulso & quat
tuor obolis erui farinæ. Frutex cum radicibus siccatus tunditur, & cū
aquæ mulsæ dimidia hemina tritus datur. Radice liquamentum de-
promitur, vti in thapsia. Huius in purgationibus modus est dra-
chma.

De Hippophæsto. CAP. CLXVI.

h Hippophæston id quod aliqui Hippophaes appellant, nasci-
tur eisdem locis quibus hippophaes, estq; spinæ fulloniæ ge-
nus, humilis hærba, sine cauliculo, sine flore, inanibus tātum
capitulis, folijs paruis, spinosis, radiculas habens albas, molles, cras-
sas. Succus radice & folijs exprimitur, & exiccatur. Datus cui voles
tribus obolis in aqua mulsa, aquā pituitasq; detrahit. Priuatim comi-
tialibus morbis, neruorum vitijs, & orthopnoeæ conuenit huiusce
modi purgatio.

De Ricino. CAP. CLXVII.

c Ici aut Croton aliqui Sesamon sylueſtre vocant, alij Seseli
Cyprion, alij Crotona. Aegyptij Sistamna, aliqui Trixin,
Magi Sanguinem febris, Latini Ricinum, alij Lupam. Id no
men accœpit, a ricini animalis similitudine Arbor prouenit paruæ fi-
cus altitudine, folio platani, maiore, læuiore & nigriore, ramis caudici
busq; cauis in arundinis morem. Semine in vuis asperis, quod cortici-
bus exutum, Ricinum animal repræsentat, ex quo oleum nomine cici-
num exprimitur, cibis fœdum, lucernis emplastrisq; vtile. Grana trigin
ta numero purgata, potu pituitas bilem aquamq; per aluum extrahūt.
Vomitiones mouēt. Sed iniucunda admodum est, & molesta purga-

Digitized by Google

tio. Siquidem ſtomachum vehementer ſubuertit. Tuſa & impoſita, vitia cutis in facie, varoſq; expurgat. Folia cum polenta trita inflammationes oculorum tumoreſq; leniunt. Turgentes mammas cohibent. Eadem ex aceto illita, ignes ſacros reſtingunt.

De Tithymalorum generibus. CAP. CLXVIII.

Tithymali genera ſeptē, quorum maſculus characias appellatur, ab aliquibus cometes, aut amygdaloides, vel cobios. Alter Myrthites qui fœmina exiſtimatur, eumq; Myrſinitē aut Caryitē vocant. Tertius paralius, quē Tithymalida appellarūt. Alius Helioſcopius. Quintus Cyparyſſias. Sextus Dendrodes. Septimus Platyphyllos dicitur.

De Characia appellato. CAP. CLXIX.

Haraciæ caules ſupra cubiti altitudinem attolluntur, rubri. Lacteo ſucco atq; acri madent. Foliis oleæ circum ramos, anguſtioribus & longioribus, radice dura, lignoſa. Pendet in cacuminibus caulium coma iunci, & calyculati folliculi, aliquātum caui. In quibus ſemen continetur. Naſcitur in aſperis & montibus. Succus aluū purgat. Trahit pituitam bilemq;, binis obolis in poſca ſumptis. Et cum aqua mulſa vomitiones mouet. Appetente vindemiarū tempore, ſuccus congeſtis ramulis, mox deciſis, & vaſe recluſis, excipitur. Aliqui adijciunt farinam erui & in paſtillos digerunt, qui erui magnitudinem impleant. Alij in aridas ficos ternas quaternaſve guttas inſtillant, vt cum his inareſcant. Quas ad vſus recōdunt. Per ſe etiam tuſus in pila, & in paſtillos coactus reponitur. Porro cū extrahitur lac neq; quo ventus aſpiret, ſtare quemq;, neq; manus oculis admouere cōuenit, ſed āte eius collectionem, corpus, præſertim faciem, collum ſcrotumq; genitalis, adipe aut oleo cū vino perungere. Fauces autē exaſperat. Quapropter catapotia cæra aut decocto melle, oblini par eſt, & hoc modo dari. Binas tamen ternaſve ficos, purgationis gratia ſumpſiſſe, ſatis eſt. Recens lac ex oleo, perūctos in ſole capillos euellit. Renaſcenteſq; flauos & exiles efficit. Denicq; omnes deſtruit. Dentium cauernis incluſum, leuat dolores. Sed cæra dentes oblinendi, ne ſuo delapſu, fauces & linguam vitiet. Tollit illitu impetigines, formicātes verrucas, penſiles, & quæ thymi florem repræſentāt. Valet aduerſus pterygia, carbūculos, phagedænas vlcerum, gangrænas, fiſtulaſq;. Legitur ſemē autumno, et ſiccatum ſole leuiter tunditur, feruefactumq; loco mundo reponitur. Folia item ſiccantur. Semen et folia lactei ſucci effectum præbent, dimidio acetabulo pota. Sunt qui condiant admiſto cum lacte lepidio, & caſeo contuſo. Radix drachmæ pōdere in hydromelite pota, per inferna trahit. Decocta cum aceto, dentium dolori au-

Digitized by Google

xiliatur, colluto ore.

De Fœmina. CAP. CLXX.

f Oemina quam Myrſiniten, aut Caryiten vocarunt, ſimilis ſuapte natura Daphnoidi. Folijs myrti, ſed maioribus, in cacumine acutis, & pungẽtibus. Ramulos ab radice mittit dodrantales. Fructum fert poſt annum nuci ſimilem, mordaci guſtu. Naſcitur in aſperis. Succus, radix, ſemen, folia, conſimilem antedicto fortiuntur facultatem. Sed ad citandas vomitiones inualidior eſt.

De Paralio. CAP. CLXXI.

a Liud tithymali genus dicitur paralios, quem Tithymalida, aut Mechona aliqui appellauere. Naſcitur in maritimis, ramis rubentibus, palmum altis, quinis ſeniſve a radice exeuntibus, folijs lini, anguſtis, paruis, oblongis, in verſus quoſdam digeſtis, capite in cacumine orbiculato. In quo ſemen vt eruum, vario colore emicat. Flos albus. Frutex totus cum radice lacteo ſucco turget. Similes ad vſus reconditur.

De Helioſcopo. CAP. CLXXII.

a Liud genus Helioſcopus dicitur, folijs portulacæ, rotundioribus, ramulis prodeũtibus a radice, quattuor aut quinq; rubentibus, dodrantali altitudine, tenuibus, lactis copioſi plenis, capite aneti, ſemine in capitulis incluſo. Helioſcopi nomen accœpit, quoniã comas cũ ſole circumagat. Circa oppida naſcitur, potiſſimum in ruderibus. Colligitur ſuccus ſemenq; vt aliorum. Eædem quæ ſuperioribus vires, non tamen vſq; adeo validæ.

De Cypariſſia. CAP. CLXXIII.

c Yparíſſias in caulem exit dodrantalem, vel maiorem, ſubrubrum, ex quo folia piceæ ſimilitudine exoriuntur, molliora tamen, & tenuiora. Et in totum naſcentem piceam æmulatur. Vnde nomen traxit. Candido ſucco madet. Cui eadem vis quæ ſuperioribus.

De Petræo Tithymalo. CAP. CLXXIIII.

g Enus Tithymali in petris naſcens, Dendroides cognominant, in cacumine largam ſpargens comã, ſucco lacteo prægnans, cauliculis rubentibus, folijs myrti tenuioris, fructu & characiæ. Eiuſdem effectus cuius ſuperiores, ſimiliq; modo reconditur.

De Platyphyllo. CAP. CLXXV.

p Latyphyllos verbaſco ſimilis eſt. Radix, ſuccus & folia, per inferna trahunt aquas. Piſces necat, tuſus & aquæ inſparſus. Reliqua Tithymalorum genera quæ ſupra ſcribũtur, eadem

Digitized by Google

efficiunt.

De Pityusa. CAP. CLXXVI.

Ityusam aliqui Clema, alij Crambion, alij Paralion, alij Ca-
p nopicon vocant. Hanc specie a Cyparissia differre cõstat, etsi tithymalorũ generi assignetur. Caulis supra cubiti altitudinem assurgit, geniculatus, foliis piceæ, acutis, exilibus, flore paruo, pur pureo, semine instar lenticulæ, lato, radice crassa, candida, succo referta. Quibusdam in locis frutex hic prægrandis inuenitur. Detrahit per aluum radix, drachmis duabus data in aqua mulsa. Item seminis drachma. Succi cum farina subacti cochlearium, in catapotio datur. Modus foliorum drachmæ tres.

De Lathyri. CAP. CLXXVII.

Athyris quam aliqui Tithymalum appellant, eamq; Tithy
l malorũ numero adscribunt, caulem emittit cubiti altitudine, & digitali crassitudine, inanẽ. Gignũtur in cacumine alæ & folia in caule oblõga, amygdalinis proxima, latiora, & læuiora. Quæ autem in summis ramulis exierunt, minora conspiciũtur, aristolochiæ aut oblongæ hederæ figura. In cacumine fructum summis surculis gerit, triplici concœptaculo insignẽ, rotundum, ceu capparin, in quo grana intercursantibus membranis distincta continentur, eruis maiora, rotunda, quæ dũ corticibus exuuntur, candida sunt, & gustu dulcia. Nullus radicis vsus. Totus frutex lacteo succo turget, vti Tithymalus. Grana sex aut septem in catapotio, aut cum ficis aut palmulis deuorata, aluum purgant. Sed aqua frigida postea sorbenda. Trahunt autem bilem, pituitam & aquas. Succus Tithymali modo exceptus, eundem effectum præbet. In gallinaceo iure aut oleribus folia decoquũtur ad eosdem effectus.

De Peplo. CAP. CLXXIX.

Eplos quem aliqui Sycen, alij Mecona Aphrodem vocant,
p frutex est lactei succi plenus, foliis rutæ, paulo latioribus, rotunda coma, dodrantali, humi resparsa, semine sub foliis rotũdo, minore q̃ candidi papaueris. Pluribus scatet auxilijs. Vnicam radicem habet, superuacuam, ex qua fruticat. Nascitur inter vites, & in hortis. Colligitur messibus. Siccatur in vmbra & continue versatur. Fructus tusus & feruefactus reconditur. Bilis ac pituita detrahitur, acetabulo eius in hydromelitis cyatho poto. Obsonijs insperſa conturbat aluum. Muria conditur.

De Peplide. CAP. CLXXX.

Eplis quam aliqui syluestrem portulacam vocant, Hippo-
p crates Peplion, in maritimis nascitur, largo frutice, candidi

Digitized by Google

ſucci pleno, folijs ſatiuæ portulacæ, rotũdis, inferne rubentibus, ſemine ſub folijs rotundo, vti in peplo, feruente guſtu, radice ſingulari, ſuperuacua, tenui. Colligi & reponi ſolet. Datur vti peplos & conditur. Eaſdem habet vires.

De Chamæſyce. CAP. CLXXXI.

c Hamæſycen aliqui Sycen, alij ſpumoſum papauer vocitant. Ramos emittit quaternum digitorũ, teretes, ſuccoſos, in terram deiectos, folia lentis, parua, peplum plane referentia, tenuia, quæ a terra non attolluntur, ſemine ſub folijs rotundo, vt in peplo. Neq; caulem neq; florem promit. Radice firmatur tenui, ſuperuacanea. Rami ex vino triti vuluæ dolores ſedant, in peſſo appoſiti. Tollunt tumores, ac verrucas omniũ generum illiti. Decoctorum cibo, aluus reſoluitur. Succus ſimili effectu prodeſt. Illitus cõtra ſcorpionis ictum auxiliatur. Aduerſus caligines oculorum vtilis, & hebetudines, incipientes ſuffuſiones, nubeculas, cicatrices, cum melle inunctus. In ſqualidis petroſiſq; naſcitur.

De Scammonia. CAP. CLXXXII.

f Cammonia aliquibus Scambonia radix, alijs Colophonia, alijs Dactylion, Romanis Colophoniũ, Magis Apopleumonos, Aegyptijs Sanilum dicitur. Ramos ab vna radice emittit trium cubitorum, multos, pingues, & qui nonnihil craſſitudinis præ ſeferant, folijs Helxinæ, aut hederaceis, mollioribus tamen, denſis, & triangulis, flore candido, rotundo, in calathi modum cauo, graueolente, radice prælonga, craſſitudine cubitali, cãdida, graui odore, ſucco grauida. Legitur ad hunc modum ſuccus. Capite exempto, radix in teſtudinis ſpeciem cultro excauatur, quo fit vt in cauum confluat ſuccus, qui conchis demum excipitur. Alij ſcrobes in terra cõcamerato ſinu fodiunt, in quos ſubiectis iuglãdium folijs, profundunt ſuccum, ſiccatumq; extrahũt. Laudatur autem ſcammonium læue, nitidũ, rarum, & colore q̃ ſimillimum taurino glutini, fungoſum, tenuibus fiſtulis, quale ex Myſia regione Aſiæ cõtermina deportatur. Nec attendere ſolum par eſt, ſi linguæ tactu albeſcat. Hoc enim euenit adulterato, quod admiſto ſit Tithymali lacte. Sed longe magis antea narratis. Item ſi non vehementer linguam exurat. Id quod miſti Tithymali argumẽtum eſt. Natione autem Syriacũ, & Iudaicum deterrima habẽtur, grauia, denſa, eruifarina & Tithymalo vitiata. Succus drachmæ vnius aut quaternum obolorum põdere hauſtus, ex aqua pura vel muſa, per inferna bilem & pituitam extrahit. Ad reſoluendam aluum binos obolos cum ſeſama, aliove ſemine, ſumpſiſſe ſatis eſt. Dantur efficacioris purgationis cauſa, ſucci quaterni oboli cum duobus veratri

Digitized by Google

nigri,& aloes drachma vna. Fiunt purgatorij ſales drachmis viginti ſucci ſcammoniæ,in ſenos ſalis cyathos adiectis. Horum modus proportione virium. Integer quidem tria cochlearia,medius duo,minimus vnum. Radicis drachma vna aut altera purgat,cum ijs quæ retulimus. Nonnulli decoctum radicis ebibunt. Coquitur in aceto & cum hordeacea farina teritur, cataplaſmate iſchiadicis vtili. Partus enecat, ſuccus vuluæ in lana ſubditus. Tubercula diſcutit cum melle aut oleo illitus. Decocto in aceto perunctæ lepræ abiguntur. Diuturni capitis dolores ex aceto & roſaceo perfunduntur.

De Chamelæa. CAP. CLXXXII.

c Hamelæam aliqui Pyros agnen,alij Heracleon,alij Bdelyram,alij Coccon gnidion, Romani Citocacium,nonnulli oleaginem,quidam Oleaſtellum vocant. Surculoſa fruticat, ramis dodrantalibus. Folia oleæ ſimilitudinẽ habent, tenuiora & amara,quæ guſtata linguam mordent,& arteriam deradunt. Detrahit pituitam bilemq;, folijs præſertim in catapotio deuoratis. Namq; duæ abſinthij partes, adiecta chamelææ vna, hydromelite excipiuntur, & in catapotia coguntnr. Ea autem in ventre non liqueſcunt. Siquidem quotquot fuere deuorata,regerũtur. Folijs cum melle tritis ſordida vlcera & cruſtoſa repurgantur.

De Thymelæa. CAP. CLXXXIII.

t Hymelæam alij Ghamelæam,alij Pyros agnen,alij Ceſtron aut Cneoron vocant. Ex qua granum gnidium,quod eſt thymelææ fructus,colligitur. Hoc Syri Apolinum, alij linũ appellant. Quoniam ſatiui lini frutex ſuapte natura ſimilitudinem refert. Virgas ædit perpulchras,tenues,tripedaneas,folijs chamelææ,anguſtioribus,& pinguioribus,viſcoſis,gummoſiſq; ſi mordeantur, flore candido,fructu myrti in modum totũdo,qui inter initia viret, & tãdẽ rubeſcit, pulpa fructus dura, foris nigra,intus alba, quæ per inferna bilem, pituitã, aquaſq; detrahit, ſi viginti granorũ pars interna bibatur. Verũ fauces adurit. Itaq; cum farina aut polenta, aut in vuæ acino dari debet, aut melle cocto obducta deuorari. Qui ægre deſudant, trito ſemine cũ nitro et aceto,inungũtur. Folia quæ peculiariter gneorum appellantur, per meſſes colligi debent, & ſiccata in vmbra recondi. Quibus dare libeat,antea tundere,& neruos eximere cõuenit. Illitũ acetabuli modo cũ diluta potione,aquã extrahit. Mediocrius purgat, addita lẽte cocta, aut cõtritis oleribus. Thymelææ farina vuæ acerbæ

Digitized by Google

ſucco excipitur,& in paſtillos diuiditur. Hærba ſtomacho infeſta. Partus impoſita necat. Naſcitur in mõtibus & aſperis. Halucinãtur qui coccon gnidium fructũ eſſe chamelææ exiſtimãt. Falluntur enim quadam foliorum ſimilitudine.

De Sabuco CAP. CLXXXIIII

a Cten aliqui Dendron arctu, alij Hemeron, Latini Sabucũ, Galli Scobiem, Daci Sebam vocant. Ex eo genere quædam in arborem aſſurgit, ſurculos ſpargens arundineos, teretes, cauos, candicantes, proceros. Folia iuglãdis, terna quaternaue, ex interuallis circa ramos exeũt, grauia odore, minutim in ambitu ſecta, & in ramulorum cacuminibus cauliculiſq; circinatæ vmbellæ, quæ florẽ candidum pariunt, mox fructum terebintho ſimilem, in nigredine ſuppurpureum, acinoſum, ſucco madentem, vinoſumq;.

De Ebulo. CAP. CLXXXV.

a Lterum genus chamæacte vocatur, alijs Helioſacte, alijs Agria acte, alijs Euboica, Romanis Ebulum, Gallis Ducone, Dacis Oliua. Ebulum longe humilius eſt, magiſq; hærbaceo generi aſſignandum, caule quadrangulo, geniculato, folijs amygdalæ, ex interuallo longioribus, geniculatim diſtributis in verſus, graueolentibus, in ambitu ſerratis, muſcario ſabuci, flore & acino eiuſdem. Radice nititur longa, craſſitudine digitali. Eadem vtriuſq; vis & vſus, refrigerans, & exiccans, aluo detrahens aquã, ſtomacho inutilis. Folia, olerum more coquuntur ad pituitam bilemq; detrahẽdam. Caules teneri in patinis cocti, eadem efficiunt. Radix in vino decocta & in cibis data hydropicos adiuuat. Prodeſt viperarum morſibus, eodẽ pota modo. Vuluas emollit infidentium, decocto. Laxat earum ſpiracula, & vitia corrigit. Acini in vino poti eodem fungũtur munere. Denigrant capillos illiti. Folia ſi prætenera ac mollia ex polenta illinantur, inflammationẽ mitigant. Ambuſtis & canis morſibus illitu proſunt. Vlcera quæ dehiſcunt in fiſtulam agglutinant. Ijs qui podagra tẽtantur, cum ſeuo hircino proſunt illita folia.

De Pygnocomo. CAP. CLXXXVI.

p Ygnocomon conſtat erucæ folijs, acrioribus, ſcabris, & craſſis, caule quadrangulo, flore ocimi, ſemine marrubij, radice nigra, rotunda, lutei coloris, exigui mali figura, terram redolente. Inuenitur in ſaxoſis locis. Semẽ grauia ſomnia et tumultuoſa facit, drachmæ inſtar potum. Tumores diſcutit, illitum cum polẽta. Spicula adactoſq; corpori aculeos extahit. Folia illitu tubercula panoſq; diſcutiunt. Radix eius in aqua mulſa duum drachmarum pondere, aluum et bilem extrahit.

Digitized by Google

De Apio ceu radice syluestri. CAP. CLXXXVII.

Pion nonnulli ischiada, alij Camæbalanam agriam, alij Li-
a nozostin, Latini Radicem syluestrem, Pœni Thorphathsa-
dœ appellant. Iuncos duos siue tres spargit, rubros, tenues. Qui a terra parum attolluntur. Foliis rutæ, oblongioribus tamen, & angustioribus, hærbaceis, semine paruo, radice hastulæ regiæ, in formã pyri turbinatã, succi fœcũda. Intus habet succum candidum. Extra, cortices nigros. Superior pars eius vomitione bilem pituitasq; extrahit. Inferior per aluum. Tota vtrinq; purgationes mouet. Succum si libet eximere, tusa radix i fictili mergitur, & agitata aqua quod supernatat pinna selectum, exiccatur. Purgat vtraq; parte is succus sesquiobolo potus.

De Colocynthide. CAP. CLXXXVIII.

Olocynthis aliquibus Colocyntha ægos, alijs Sicya picra,
c alijs alexãdrina Colocyntha, Zoroastri tymbra, Ostani autogenes, Romanis Cucurbita syluatica, Dacis Tustrata dicitur. Sarmẽta foliaq; satiuæ cucurbitæ emittit, per terrã repentia, diuisa, fructũ in speciem mediocris pilæ conglomeratum, vehemẽter amarum, quem legere oportet, cum cœperit in luteum colorem permutari. Medulla fructus purgatoriam vim habet, si quattuor oboli melle cocto myrrha & nitro excipiantur, & cogãtur in catapotium. Arefactæ pilæ teruntur, & infusæ clysteribus prosunt, neruorum resolutioni, coxendicum doloribus, & coli vitijs, vt quæ bilem, pituitam & strigmẽta, interdum etiam cruorem eliciant. Fœtus admotæ enecant. Dentiũ dolorem tollunt, si vna repurgetur & luto oblita cũ aceto & nitro inferuescat, hoc q; iure decocti dẽtes colluantur. Si aqua mulsa aut passum incoquatur & sub diuo refrigescat, potu crassum humorem & strigmenta alui detrahet. Stomacho supramodum aduersatur. Subdita ea balano, aluiexcrementa eijciuntur. Virenti succo vtilissime ischiadici perfricantur.

De Epithymo. CAP. CLXXXIX.

Pithymum Romani inuolucrum vocant. Flos est e thymo
e duriore, satureiæ similis. Capitula habet tenuia & leuia & in eis fibras, quasi capillamenta. Potum cum melle detrahit pituitam bilemq; atram per inferna. Priuatim prodest melancholicis, & inflatis, acetabuli mensura, ad quattuor drachmas, cum melle sale & aceti exiguo. Plurimum in Cappadocia & Pamphylia gignitur.

De Alypo. CAP. CXC.

Lypon surculosa hærba est, subrubra, latis ramulis, tenuibus
a foliis, flore molli, copioso, radice betæ, tenui, referta acri succo, semine epithymi. Gignitur in maritimis. Hæc pleraq; li-

Digitized by Google

byæ loca ſcatent. Semen atram bilem deijcit, ſi menſura epithymo pari cum ſale & aceto ſumatur. Verum interanea leniter exulcerat.

De Empetro ceu calcifraga. CAP. CXCI.

e Empetron aliqui Phacoides vocant, Naſcitur in mõtibus & maritimis, ſalſo guſtu. Sed quo propius terreno fuerit, amarius ſentitur. Trahit bilem, pituitã, & aquam, ſi bibatur in iure aliquo aut hydromelite.

De Clematide. CAP. CXCII.

c Clematidem aliqui Epigetin, Aegyptij Philacuon, Romani Ambuxum nominant. Viticulis conſtat ſubrubris, folio vehementer acri guſtu, & exulcerante. Vicinis inuoluitur arboribus vt ſmilax. Tritum ſemen et ex aqua aut hydromelite potũ bilem pituitamq; detrahit. Illita folia lepras eximunt. Cum lepidio conditur ad eſum.

De Labruſca. CAP. CXCIII.

l Abruſca ſarmenta vitis modo prælonga emittit, aſpera, lignoſa, rimoſo cortice, folijs hortenſij ſolani, longioribus ac latioribus, muſcoſo flore, & capillaceo, fructu exiguis vuis ſimili, poſt maturitatẽ rubente. Rotũda eſt acinorum facies. Feruefacta radix in aqua, & in cyathis duobus vini aqua marina diluti, pota humorem alui ciet. Ideo hydropicis datur. Vuæ eius vitia cutis in facie & maculas omneis expurgant. Enaſcentes ramuli cibi gratia condiuntur.

De Vite alba. CAP. CXCIIII.

v Item albã aliqui Bryoniam, alij Ophioſtaphylon, alij Chelidonion, aut Melothron, ant Pſilothron, aut Archezoſtin, aut Agroſtin, aut Cedroſtin appellant. Folijs ſarmentis pampiniſq; ſatiuam vitẽ imitatur, ſed hirſutiora ſunt omnia. Ea quos prope ſe nacta ſit frutices, ſuis clauiculis complectitur. Fructus rubens in vua dependet, quo coria pilis ſpoliantur. Ex ea aſparagi qui prima germinatione exeunt, decocti in cibo, aluũ et vrinam cient. Folia, fructus, radix, acrẽ vim ſortiũtur. Itaq; vlcerum phagedænis, gangrænis, chironijs, putrentium tibiarum tedio, efficaciter ex ſale illinuntur. Radix corpus abſtergit, & cutem erugat. Vitia cutis in facie, varoſq;, lentigines, & cicatrices nigras emendat, cum eruo, creta chia, & fœno-græco. Eodem effectu prodeſt decocta in oleo, vſquedum liqueſcat. Sugillata tollit. Reduuias committit. Inflammationes diſcutit il-

Digitized by Google

lita ex vino: Suppurationes rumpit. Medicamento apte immiſcē tur, quod carnem exeſt. Infracta oſſa extrahit, trita & impoſita. Datur comitialibus in potu, drachmæ pondere cotidie anno toto: Prodeſt attonittis & vertigine laborantibus, conſimiliter aſſumpta. Contra viperarum ictus pota drachmis duabus auxiliatur. Partus ne cat. Mentem interdū ſubturbat. Cit vrinā pota. Eclegma ex ea fit cum melle, difficilē ſpirantibus, ſtrangulatu oppreſſis, tuſſiētibus, vulſis, ruptis, & laterā dolоribus. Lienem ternis obolis pota ex aceto triginta diebus conſumit. Illinitur ad eadem cum fico. Ad muliebres inceſſus decoquitur. Siquidem vuluas purgat, ſed abortum facit. Succus e radice vere exprimitur, qui trahit pituitam cū aqua mulſa potus. Ad pſoras & lepras, ſemen efficaciter illinitur. Lactis abundantiā facit ſuccus eius, ſi cum tritico decocto ſorbeatur.

De Vite nigra CAP. CXCV.

n Igra vitis quam aliqui nigram bryoniam vocant, alij Chironion ampelon, alij Bucranion, Romani oblameniam, alij Britanutem, alij Betiſalcam, Daci Priadelā, alij Pegrinam, Aphri Lauothen. Folia fert hederæ, ſed maiora, ſimilaceis proxima, caules etiam cognatos. Capreolis ſuis arbores quaſi adminicula compræhendit. Fructus racematim cohærēt, qui inter principia virent, et poſt maturitatem nigreſcūt. Radix foris nigra intus buxeo colore nitet. Caules qui primo germinum partu erūpunt, in olera recipiuntur. Menſes pellunt. Vrinas cient. Lienem abſumunt. Vertiginoſis, comitialibus, neruorum reſolutione tētatis, proſunt. Radix eadem quæ vitis alba præſtat, ſed inefficacius. Folia cum vino exulceratis iumentorum cerui cibus commodiſſime illinuntur. Luxatis itidem imponuntur.

De Filice CAP. CXCVI.

p Terin Græcorū alij Pterineon, alij Dacidonon, alij Anaſphoron, alij Blechnon, alij Polyrrhizon, vocāt. Magi Hermubain, Romani Filicā, alij Laculē, alij Filifanariam, Aegyptij Aſini ſanguinem. Folia ſine caule, ſine fructu, ſine flore, ex vno pediculo, cubitali longitudine exeunt, multifida & lateribus pinnata, ſubgraui odore, radice per ſumma ceſpitum nigra, oblonga multis capillamentis fibrata, ſubadſtringente guſtu. Naſcitur in montibus & ſaxoſis. Radix latas tineas excutit, ſumpta drachmis quattuor ex aqua mulſa. Melius ſi cum ſcamionæ aut veratri nigri totidem obolis detur. Sed qui ſumunt, alia præguſtare debent.

Digitized by Google

Laborantes lienis incremento recreat. Radix & potu & illitu prodeſt ijs qui arundinibus cæſi ſunt. Probatur maxime quæ in arundinetis proueniat & locis pulegio ſcatentibus.

De Filice fœmina. CAP. CXCVII.

t Helypterin aliqui Nymphæam pterin nominant, Romani Linguam ceruinam, folijs filicis, ſurculoſis & quæ nō ſingulari vt illa pediculo fulciantur, radicibus longis, pluribus latis, quæ ex nigro in luteum flaueſcunt. Aliquæ etiamnum rubræ inueniuntur. Pellunt lata interaneorum animalia, cum melle eclegmate ſumpto. Potæ cum vino drachmis tribus teretes tineas eijciunt. Datæ fœminis ſterilitatem faciunt, & prægnantibus abortum, ſi ſupergrediātur. Farina humidis vlceribus & cicatrici repugnātib⁹ iſpargitur. Iumentorū ceruicibus medetur. Folia recentia in oleribus cocta mādūtur vt ventrem emolliant.

De Filicula. CAP. CXCVIII.

p Olypodion aliqui Scolopendrion, alij Pterin, alij Polyrrhizon, Latini filiculam vocant. Naſcitur in muſcoſis petris, & veteſtis arborū caudicibus, præſertim quærcuum, palmi altitudine, filici ſimilis, ſubhirſuta nō tenui peride diuiſura. Radix piloſa, in qua continentur cirri, ceu poliporum, craſſitudine digiti minimi, coloris intus hærbacei, auſtera aliquantum, & guſtu ſubdulcis. Purgandi vim habet. Coquitur cum gallina aut piſcibus, aut beta, aut malua, ad aluum ſoluendam. Aridæ farina aquæ mulſæ inſparſa, detrahit bilem & pituitam. Trita luxatis efficaciter illinitur, & aduerſus digitorum fiſſuras.

De Dryopteri CAP. CXCIX.

d Ryopterin aliqui Pterion, alij Nymphæam pterin nominant. Naſcitur in veterum roborum muſco, filici ſimilis, multo minore foliorum inciſura, radicibus inuicem implexis, hirſutis, guſtu acerbis, in dulcedinem vergentibus. Philotrum eſt cum radicibus trita. Illinitur enim primum vſq; dum ſudorem euocet, mox ſudor abluitur, & recens imponitur.

De Cnico. CAP. CC.

c Nicus folijs cōſtat oblōgis, aſperis, ſpinoſis, caule ſeſquipedali, capitulo magnitudine grādis oliuæ, flore croci, ſemine cādido, alioqui ruſſo, lōgo angulo, ſo. Huius flore in obſonijs vtū

tur. Seminis tusi succus adiectis amygdalis, nitro, aneto, & melle decocto, cogitur in placentulas quæ aluum emolliunt. Hæc in frusta quattuor finduntur, quæ nucis iuglandis magnitudinem impleant. E quibus ante cœnam duo vel tria sumpsisse satis est. Ratio temperãdi hæc est. Cnici cãdidi sextarius, amygdalorum tostorum & delibratorum cyathi tres, anesi sextarius vnus, aphronitri drachma vna, cum carnibus triginta caricarũ. Seminis succus lac cogit, & magis ipsum resoluẽdæ alui facultate donat.

De Mercuriali. CAP. CCI.

l Inozostin marẽ, e Græcis aliqui Parthenion, alij Argyron, alij Aritrillin, alij Chrysitin, Aegyptij Aphlopho, aliqui Hermu botanion, Latini Mercurialẽ masculã, alij Tesseculatã. Aphri Asumes vocant. Folijs constat ocimi, minoribus, Helxinæ cognatis, ramulis duplici geniculorũ nodo cinctis, alarum cauis multis, fructu in fœmina copioso, quandam racemorum speciem præbente, mari e foliorum sinu dependente, paruo, rotũdo, ceu binis testiculis vna cohærẽtibus. Frutice dodrãtali aut maiore. Vtraq; in oleribus manditur, ad aluum ciendam. Cocta in aqua, epoto iure, bilem aquamq; detrahit. Constat vt mares gignantur, hunc facere, vt fœminæ illam, si a purgatione bibantur, & trita folia genitalibus admoueantur.

De Cynocrambæ. CAP. CCII.

c ynia aut Cynocrãbe, aliquibus Linozostis, Aphris Armas, alijs Asumeslabon dicitur. Cauliculum binum palmorum altitudine emittit, mollem, subalbidum, folia mercuriali aut hederæ similia, certis interstitijs subalbida. Semen folijs adhæret, paruum, rotundum. Folia cum caulibus pota aluum cient. Oleribus cõmendantur. Ius decocti & pituitam & bilẽ aquamq; detrahit.

De Heliotropio magno. CAP. CCIII.

h Eliotropium magnum aliqui Scorpiuron vocant, alij Heliotropon, alij Dialion, alij Heliopon, alij Scorpioctonon, alij Sesamon agrion, alij Scorpij vrã. Flos ei est effigie scorpionis caudæ. Vnde scorpiuro ei nomen. Et quoniam folia cum sole circumagat, Heliotropion dicitur. Folia ocimi habet, hirsutiora & candidiora, & maiora. Ramuli a radice terni, quaterni, aut sæpe quini exiliunt, multis alis cõcaui, flos in cacumine cãdidus, aut subfuluus. Incuruatur vt scorpionis cauda. Radix tenuis est & inutilis. Nascitur in

Digitized by Google

aſperis. Decocta ex aqua faſciculo manus plenæ, pituitã bilẽq; per aluũ extrahit. Contra ſcorpionũ ictus & potu & illitu prodeſt. Adalligatur vt concœptum adiuuet. Aiunt per horam vnam ante acceſſiones, ſeminis grana quattuor, quartanas finire, tria vero, tertianas. Illitum ſemen formicantes verrucas penfileſq;, & thymi florem repræſentantes, et epynictidas exiccat. Folia, infantiũ deſtillationibus quas ſyriaſeis vocãt, podagris, luxatiſq; vtiliſſime illinuntur. Mẽſes cient. Partus trita & impoſita pellunt.

De Heliotropio paruo. CAP. CCIIII.

h Eliotropion paruum quod & aliqui Scorpiuron vocant, naſcitur in paluſtribus iuxta lacus, folijs antedicto proximis, rotũdioribus, ſemine acrochordonum verrucarũ modo, penſili, rotundo. Hærba cum ſuo ſemine pota, adiecto nitro, hyſſopo, naſturtio & aqua, latas tineas tereteſq; excutit. Penſiles verrucas quæ acrochordones vocantur, cum ſale illita tollit.

De Scorpioide. CAP. CCV.

f Corpioides hærbula eſt, folijs exiguis, ſemine caudæ ſcorpionis effigie. Illita ſcorpionum ictibus præſentaneo eſt auxilio.

Pedacij Dioſcoridis Anazarbei de medicinali materia Libri Quarti, Ioanne Ruellio Sueſſionenſi interprete,

FINIS.

Digitized by Google

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE MATERIA MEDICINALI LIBER QVINTVS, IOANNE RVELLIO SVESSIONENSI NITERPRETE.

SVperioribus quattuor libris amicissime Ari, tradidimus de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus, & earumdem lachrymis ac fructibus, itē animalibus, melle, lacte, adipe, frumentis, oleribus. Necnon de omni radicū, hærbarum, succorum, seminumq; ratione. In hoc autem totius operis quinto differemus de vinis & metallicis, & a Vite nostram commentationem auspicabimur.

De vinifera Vitæ. CAP. I.

Folia Vitium & triti capreoli, capitis dolores illitu mitigāt, & inflāmationē stomachi ardoremq; cū polenta. Folia etiam per se, vt quæ refrigerent & adstringāt, imponi solent. Potus eorū succus dysentericis, sanguinē excreantibus, stomachicis, & grauidarū malaciæ medetur. Eadem efficiunt madefacti in aqua capreoli & poti. Lachryma Vitiū quæ veluti gummi in caudicibus cōcrescit, ex vino pota calculos pellit. Illita lichenas & psoras lepraſq; nitro prius perfrictas sanat. Eadem cū oleo sæpius pillis illitis, psilotri effectum habet, maximeq; sanies quam accēsa fermenta Vitium exudarūt. Qua & perunctæ verrucarum informicationes extrahūtur. Cinis sarmentorū & vinaceorū erūpentibus in sede condylomatis & thymijs illitus ex aceto medetur. Prodest luxatis & viperarum morsibus. Contra lienis inflammationem illinitur, cum rosaceo & ruta & aceto.

De sylvestri Vite. CAP. II.

Sylvestris Vitis duorum generū est. Alterius vua non maturescit, sed flore tenus œnanthen nominatam perducit. Altera ad frugē peruenit, paruis acinis, nigra, & adstringens. Folia, caules & clauiculæ quibus repunt, vim habent cultæ Viti similem.

De Vua. CAP. III.

Væ recentes aluum turbant, & stomachum inflant. Innocentiores quæ decerptæ diu pependere, ideo q; in eis copia humoris exiccatur. Vtilesq; fiunt stomacho ægrisq;, atq; cibi auiditatem excitant. Vinaceis aut vinario vase seruatæ, ori & stoma-

Digitized by Google

cho gratæ ſunt. Aluum ſiſtũt, ſed veſicam & caput tentant. Et ſanguinem excreantibus conueniunt. Simileſq; quæ in muſto fuere. Sapa aut muſto conditæ, ſtomachum magis infeſtant. At quæ ſolem prius paſſæ in aqua cœleſti cõduntur, minus vinoſæ ſunt, ſiticulоſis, ardẽtibus & longis febribus ſalubres. Recõditi vinacei inflammatis mammis, turgẽtibus ac præduris, cum ſale illinuntur. Decoctura eorum dyſenterico s, cœliacos, & fœminas fluctione vuluæ laborãtes iuuæ infuſa. Ad deſeſſiones ac fotus aſſumitur. Nuclei acinorum adſtringendi vim obtinent. Stomacho vtiles ſunt. Inſpargitur farina toſtorum polentæ modo, dyſentericis & cœliacis & ſolutis ſtomacho.

De Vua paſſa. CAP. IIII.

Va paſſa alba adſtringentior eſt. Prodeſt eſitata caro earum
v tuſſi, renibus, ac veſicæ. Eſtur in dyſenteria per ſe cũ nucleis. Et decocta in patinis cum melle, admiſta milij ac hordei farina & ouo, valet ad purgãdum caput. Eiuſdem gratia cũ pipere commanducatur. Teſtium inflammationes ſedat, illita cum lomento fabarum, aut cumini farina. Fauos, epynictidas, carbũculos, enatas in articulis putredines, & gangrænas, ſine nucleis trita, & cum ruta impoſita ſanat. Podagræ cõuenienter cum opoponace illinuntur. Mobiles vngues illita extrahit.

De Oenanthe. CAP. V.

Enanthe vocatur vitis ſylueſtris fructus, cum floret. Recon-
o di debet fictili non picato, collectaq; ſubſtrato linteo in vmbra ſiccatur. Laudatiſſima in Syria & Cilicia & Phœnice. Vis ei adſtrictoria. Quare pota ſtomacho ac ciundæ vrinæ vtilis. Aluum ſiſtit, ac ſanguinis excreationes. Cõtra faſtidia & acorem ſtomachi, ſicca & illita efficax eſt. Capitis doloribus tã viridis q̃ ſicca ex aceto & roſaceo perfunditur. Sanguinoleta vulnera cataplaſmate, & incipientes ægilopas, cicatrices in ore, & genitaliũ nomas, trita cum melle croco myrrha & roſaceo, ab inflammatione vindicat. Peſſis miſcetur ad ſiſtendum ſanguinem. Cõtra oculorum delachrymationem, et ſtomachi ardores, cum polline polentæ & vino illinitur. Crematæ carbonibus cinis facit ad oculorum medicamẽta. Rediuiuas, paronychia, abſcedentes gingiuas, cruentaſq;, cum melle ſanat.

De Omphacio. CAP. VI.

Mphacion ſuccus eſt acerbæ vuæ, nõdũ matureſcentis e tha-
o ſia Vite, aut amminæa. Oportet autẽ ante canis ortum, expreſſam meliginem in cyprio vaſe linteo cooperto inſolare, vſq; dum cogatur. Semperq; quod ceruici vaſis concretum hæſit, reliquo humori permiſcere. Noctu ſubdialibus locis auferre. Quãdoqui-

Digitized by Google

dem nocturni rores ipsum concrescere non sinunt. Eligendum est flauum, friabile, vehementer adstringens & linguam mordens. Sunt qui coquendo melligînem cogant. Prodest contra tonsillas, vuam, vlcera oris, humida gingiuarũ vitia, purulentas aureis cum melle aut passo. Item ad fistulas, vetera vlcera, nomasq; ex aceto. Dysentericis & mulieribus fluctione vuluæ laborantibus clystere infunditur. Oculorum claritati & scabriciæ & erosionibus angulorum conuenit. Bibitur ad recentem sanguinis excreationem, etiam si rupta parte aliqua cõtingat, sed pauco & aquatiore est vtendum. Valde siquidem exurit. Idem adstringit. Prodest stomacho qui cibi tenax non est, aut tardius cibum concoquit. Item ijs qui ilei dolore conflictantur. Conuenit in grauidarum malacia. Sorbtum auxiliari constat, cum populatim grassatur pestifera lues. Huiuscemodi omphacium non nisi post annos multos bibi potest.

De Vini natura. CAP. VII.

Vino vetere nerui læduntur & reliqui sensus, gustu quod suauius est. Quare cauendum ijs qui internã alicuius partis imbecillitatem sentiunt. Attamen in secunda valetudine paucũ aqua dilutũ, innoxie sumitur. Nouum inflat. Aegre coquitur. Insomnia parit. Et vrinam ciet. Aetate medium vtraq; vitia fugit. Quare ad victus sanorum ægrorumq; vsurpatur. Album tenue, stomacho vtile est, ac facile in membra distribuitur. Nigrum vero crassum est, et cõcoctu difficile. Carnem alit. Et ebrietatem creat. Giluum, vtpote quod mediũ est, medias inter vtrũq; vires habet. In secũda tamen et siniſtra valetudine, cum primis laudatur album. Quin & vina qualitate distant Siquidem dulce crassis partibus constat. Et difficilius a corpore discutitur. Stomachum inflat. Aluum & interanea vt mustum turbat, sed minus inebriat. Renibus et vesicæ aptissimum. Austerum per vrinam celerius transit. Sed capita dolore tentat, & tẽmulentiam gignit. Acerbum ad ciborum per membra digestionem accommodatissimum. Aluum & cæteras fluxiones cohibet. Nouum neruos minus tentat. Vinũ aqua marina factum, stomacho aduersatur. Sitim stimulat. Neruos infestat. Aluo aptum. A valetudine se recoligẽtibus inutile. Passũ quod vuis sole siccatis in area, aut in sarmento adustis exprimitur, creticum cognomine aut pramnion aut protopon, & sapa quæ fit musto igni decocto, Greci syrion aut hepsema appellant, quodq; melas dicitur, aut melampsytium crassa sunt, & corpora multum alunt. Cãdidũ tenuius, & medium medias sortitur vires. Omnia tamẽ adstringũt & pulsus reuocãt. Faciunt aduersus venena, que exulcerando necant ex oleo pota, & vomitionibus reddita. Contra cicutas meconium, vene-

Digitized by Google

num,toxica & concretum lac. Item contra renum ac veſicæ pruritus, roſiones,exulcerationeſq;. Inflāt tamē & ſtomacho aduerſantur. Priuatim prodeſt melapſinthiū ſi vēter rheumatiſmū ſentiat. Albū magis cæteris emollit aluum. Gipſo conditum neruis officit,caput aggrauat etincendit,ac veſicæ aduerſatur. Contra venena cæteris aptius. Picata,aut reſinata,excalfaciūt, cōcoquunt. Sanguinem excreantibus inimica. Que vero parachyta vocant, admiſtam ſapā recipiūt,caput implent. Temulentiā gignūt. Aegrius a corpore diſcutiūtur. Stomachū male habent. Inter Italica vina falernum principem locū obtinet,quod inueteratum perq; facile coquitur. Languidos pulſus exuſcitat. Aluum adſtringit. Stomacho vtile. Sed veſicæ nocet. Atq; ijs qui viſus hebetudinem ſentiunt,& ad potus crebros minime idoneum. Albana craſſioribus conſtant partibus. Dulcia ſtomachū inflant. Ventrem emolliunt. Sed cōcoctionem non æque adiuuant,& neruoſa minus infeſtant Vetuſtate eadem,auſterum ſaporem concipiunt. Ceccubum dulce eſt et albano craſſius. Corpus et colorem alit. Aegre tamē coquitur. Surrentinum ſatis auſterum eſt. Quare inteſtinorū & ſtomachi fluctiones cohibet. Et cum tenue ſit,caput minus tentat. Inueteratum ſuauius reddit ur,& ſtomacho vtile. Adrianum & Mamertianum in Sicilia æque craſſis partibus gignūtur. Modice adſtringūt, & ocyſſime inueterantur,minuſq; ob ſuam tenuitatem neruos tentāt. Paretypianū,& quod ex adriatico ſinu defertur,odoratum ac leuius eſt. Quare multus epotus fallit. Diu ſeruat ebrietatē, & ſoporem adfert. Iſtricū paretypiano ſimile eſt,ſed vrinam vehementius pellit. Chium tamen antedictis mollius,& aptum potui eſt. Bene alit & minus inebriat. Fluctiones cohibet. Oculorum medicamentis vtile. Leſbium facile membra ſubit,chio leuius & aluo idoneū. Epheſium eādē vim habet,Empygela & etinolo aſiæ meſogites nomine,capitis dolores ciet,& neruos lædit. Coum vero & clazomeniū, quoniam multā ſibi maris aquā vendicant,facile corrumpuntur. Flatus mouent. Aluū turbant,neruis officiunt. Vinū omne,vt reliqua in commune dicātur, merum,ac ſyncærum,& ſua natura auſterum excalfacit. Facile in membra diſtribuitur. Stomachum adiuuat. Appetētiam ciborum inuitat. Vires alit,ac roburauget. Somnum conciliat. Et commendat colorem. Potum liberalius auxilio eſt, contra aſſumptam cicutam,coriandrum,pharicum,ixiam,meconium, argenti ſpumam,taxum,aconita,fungoſve. Cōtra ſerpentium morſus. & omnium ictus que refrigerando necant, aut ſtomachum in vomitiones effundunt. Facit ad longas inflationes, roſioneſq; præcordiorum, ac diſtentiones & ſtomachi ſingultum, & ſi venter aut interanea rheumatiſmum ſentiant. Conueniunt ſudatoribus, et quibus corpus

Digitized by Google

immodico ſudore digeritur, diaphorumenos vocant, maxime alba, vetera, & odorata. Quæ tamen vetuſtate dulceſcũt, renibus ac veſicæ accommodatiora redduntur. Vlceribus, inflammationibuſq; in ſuccida lana imponuntur. Tetra vlcera & phagedænica, & fluctionibus obnoxia, commode perfunduntur. Marina auſtera, & alba, ad ſanorũ victus vſurpantur. Ijs præſtant Italica, falernum ſurentiuum, ceccubũ, ſignium, & per multa cãpaniæ, & parætypianum ab adriatico ſinu, & ſiculum quod mamertianum appellatur. Ex græcis chiũ, leſbiũ in phygela et epheſo naſcens. Craſſa vero & nigra, ſtomacho negocium exhibent. Inflationem pariunt. Corpus augent. Tenuia tamen & auſtera ſtomacho proſunt, & minus carnes alunt. Vetera valde tenuia, & candida vehementius vrinam ciunt, & dolores capitis mouent. Neruoſq; largius pota tentant. In media ætate vt a ſeptimo anno, potui ſaluberrima ſunt. Modus autẽ pro ætate, & tempore anni. & conſuetudine, & qualitate vini definiatur. Non ſitire & modice cibos prolui, optimum eſt præceptum. Nocet ebrietas omnis, & maxime aſſidua. Siquidem obſeſſos neruos quotidie relaxat. Largiorq; potus, acutorum morborum adfert initia. Modice tamẽ inebriari, aliquot diebus maxime poſt aquæ potus vtile. Namq; expurgans ſenſuũ excremẽta tranſfert & per cæca corporis ſpiramenta diſcutit. Sed aquam poſt ebrietatem bibere oportet. Namq; a cura conſtantis temulentiæ quendam auxilij modũ inducit. Omphacites nomine peculiariter fit in leſbo, ficcata ſole acri vua, paulo ante maturitatem decerpta, triduo aut quatriduo, donec racemi in rugas contrahantur, expreſſũq; vinũ cadis inſolatur. Vim ad ſtringendi habet. Prodeſt diſſolutis ſtomacho, & ilei dolore laborãtibus. Itẽ prægnantiũ malaciæ, et crudis. In peſtilẽtia quoq; ſorbtũ auxiliari dicitur. Huiuſmodi vina nõ niſi poſt multos ãnos bibi poſſũt. Lora quã deuteriã alij potimõ appellãt, fieri ſolet, adiectis metretis tribus aquæ, in vinacea, quibus trigita vini metretæ extractæ fuerint, calcatis vinaceis, expreſſoq; decocto ad tertias parteis, & additis in ſingulos cõgios binis ſalis ſextarijs. Poſt hyemen trãſſunditur in vaſa. Lora poſt annũ vtendũ. Eteni celeriter exoleſcit. Cõuenit ægris quibus timemus noxã vini, coacti ſepe deſiderijs eorũ obtẽperare. Item a lõga valetudine ſe recolligentibus. Fit & vinũ quod adynamon vocãt, loræ vires habens, hoc modo. Pares aquæ & muſti menſuræ coquuntur, molli igne, donec abſumatur aqua, quod vbi refrixerit elutriatum, picato vaſæ reconditur. Alij marinæ & cœleſtis aquæ, mellis, & muſti pares miſcent portiones, & quadraginta diebus inſolant, quo poſt annum vtuntur. Vinum e ſylueſtri vua nigrum adſtringit. Prodeſt alui & ſtomachi fluctionibus et cæteris quibus cõſtrictione & cõtra-

Digitized by Google

ctione opus est.

De Melitide vino CAP. VIII.

m Elitides datur in longis febribus, quæ stomachũ infirmarũt. Namq; aluũ emollit. Vrinam ciet. Stomachũ expurgat. Prodest articulario morbo, renibus, imbecillo capiti, et mulieribus abstemijs. Odoratum siquidem est, & corpus alit. Distat a mulso quod fit e vino vetere, austero, & melle exiguo. Melitides autẽ adiecto ad quinq; congios austeri musti, mellis congio, & salis cyatho, cortinis magnis, quo magis ad efferuescendum locus pateat, fieri oportet, sensim aspersо sale. Cumq; efferuere desierit, in alia vasa transfunditur.

De Mulso. CAP. IX.

m Vulsũ e vetere vino austeroq;, et bono melle factũ præfertur. Minus enĩ inflat, ac celeriter id genus vigorẽ adipiscitur. Vetus corpus alit. Media ætate, aluo prodest. Vrinã pellit. Ab vltimo cibo sumptum nocet. Et inter initia potum implet. Dein appetendi auiditatem reuocat. Fit mulsum duabus vini metretis, ammista vna mellis. Aliqui quo celerius præberi possit, mel cum vino coquũt, & ita transfundunt. Alij vtilitatis gratia, ad sextarios sex musti fernentis, vnum mellis adijciunt, & vbi ferbuerit vase recondunt. Dulce autẽ permanet.

De aquà mulsa. CAP. X.

a Qua mulsa easdem quas mulsum vires possidet. Decocta vtimur, cum mollin deiectionem, aut vomitionem incitare, volumus, vt ijs qui venena hauserunt ex oleo. Decocta datur imbecillis, & hoibus elanguescentis pulsus, quos illi dixere microsphyctos, tussientibus, peripneumonicis, & ijs qui immodico sudore digeruntur. Iam paratum repositumq;, quod aliqui hydromeli proprie vocant, media ætate adynamo vino aut loræ correspondet, & similem vim adipiscitur. Quare, inflãmationibus alicuius membri plus q̃ lora prodest. Inueterati tamen vsus damnatur, inflammatis, aut cõstrictis. Sed laboranti stomacho aut cibũ fastidienti, sudatoribusve conuenit. Fit duabus pluuiæ aquæ veteris ad vnam mellis partem additis, & insolatis. Alij fontanam aquam adijciunt, & ad tertias parteis decoquũt & ita recondunt. Nec desunt qui hydromeli appellẽt, quod a melle elutis aqua fauis conficisoleat. Sed meratius facere cõuenit. Aliqui id coquunt. Aegrotantibus noxium est, quoniam plurimam sibi floris cerei partem vendicat.

De Aqua. CAP. XI.

a Quam in vniuersum, propter locorum proprietates & peculiares naturas, cœlũ et alia pleraq;, difficile est experiri. Magna

Digitized by Google

tamen ex parte optima est dulcis, syncæra nullius omnino qualitatis particeps. Et quæ ne minimo quidem tempore in præcordijs commoratur. Ad hæc quæ & facili via fertur, & citra molestiam. Si nec inflationes creet nec corruptioni cedat.

De Aqua marina. CAP. XII.

Aqua maris calida est, & acris. Stomacho aduersatur. Aluum a enim conturbat. Pituitam expellit. Si vero calida ad fotus adhibeatur, elicit & discutit. Neruorum vitijs & pernionibus ante vlcera prodest. Miscetur cataplasmatis ex hordeacea farina, & emplastris, & discutientibus malagmatis. Ad mouendas deiectiones tepefacta infunditur. Ad tormina calida, pforas, pruritus, impetigines & mammas turgentes, foueri vtile est. Liuores suffitu discutit. Ad venenatos ictus qui tremorem & refrigerationē adferūt, salutaris intelligitur, maxime scorpionum, phalangiorum aspidumq;. Etiam si quis in calidā descendat auxiliatur. Et malo habitu cōfectis iā diu corporibus, neruisq; balneæ ex ea vtiles. Hydropicos, capitis dolores, aurium grauitates, feruētis vapor leuat. Syncæra, & sine potabilis aquæ mistione repositā, virus deponit. Sunt qui etiā præcoquant & ita recondant. Datur ad purganda corpora per sese, aut ex posca, aut cū vino aut melle. Verum post deiectionem, dant galinæ aut piscium iuscula, ad domandam morsus acrimoniam.

De Thalassomelite. CAP. XIII.

Vod Thalassomeli vocatur, vehementer purgare constat. Tē q peratur autem æquis portionibus maris, mellis, et imbris ex alto, defæcatis, & picato vase per canis æstus īsolatis. Alij ad binas marinæ coctæ singulas mellis adijciunt & vase condunt, moderatius aqua marina & mitius.

De Aceto. CAP. XIIII

Çetum refrigerat & adstringit. Stomacho vtile. Appetentiā a excitat. Erumpentem vndecunq; sanguinē, potu incessuve fistit. Prodest alui fluctionibus coctum cū cibis. Cruentis vulneribus inflammationes arcet, in succidis lanis aut spongia impositū. Reprimit procidētia sedis vuluæq;. Item abscedentes gingiuas, et sanguine manantes. Ad nomas, et ignem sacrum, vlcera quæ serpunt, lepras, impetigines, pterygia, cum aliquo conuenienti efficax est. Phagedænas vlcerum, momasq; fotu continuo cohibet. Podagricis calido fotu cum sulfure auxiliatur. Sugillationes rapit, cum melle illitū. Contra capitis ardores cum rosaceo in succidis velleribus, aut spongia imponitur. Ad aquam intercutem, grauitatem aurium et sonitus, sibilosq; feruentis vapor proficit. Instillatum quoq; aurium vermes necat.

Digitized by Google

Panos coercet tepidi fotus, aut ſi imbuta aceto ſpongia admoueatur. Pruritus permulcet. Contra venenatos morſus, qui refrigerãdo nocent, calidum commode fouetur. Et frigidum ijs, quæ exurẽs virus eiaculantur. Calidum potum atq; vomitionibus redditum, aduerſus omnia venena efficax eſt, præſertim contra meconium & hauſtam cicutã, Conglobatum in ventre ſanguinem, lac coagulatum, fungos, ixiam, taxumq; cũ ſale. Hauſtu voratas hirudines ſi ſorbeatur eijcit. Tuſſim veterem mitigat, & recentem laceſſit. In orthopnœa calidum commode ſorbetur. Gutturis fluctiones gargarizatum inhibet. Anginis & iacenti vuæ conuenit. Contra dentium dolorem calidum colluitur.

De Aceto mulſo. CXCV. XV.

a Cetum mulſum quod Oxymel vocant, hoc modo temperatur. Aceti heminas quinq; ſalis marini põdo, mellis minas decem, aquæ ſextarios quinq; pariter coquito, decies efferueſcẽte cortina, atq; vbi refrixerit diffundito. Sumptum craſſos humores extrahere & iſchiadicis, comitialibus, & articulorum morbo conflictatis prodeſſe creditur. Contra morſum eius viperæ quam ſepa vocant, hauſtum meconium, ixiamve, auxilio eſt. Anginis vtiliter gargarizatur.

De Acida muria. CAP. XVI.

a Cida muria quam Græci Oxalmen vocant. Contra nomas fotu, putrida vlcera, canũ morſus, & venenatos ictus auxiliatur. Sanguinis fluctiones poſt exciſos calculos ſiſtit, ſi ſtatim calida in vulnus injciatur. Prociduam ſedem reprimit. Dyſentericis ſi nomas ſentiãt, infunditur. Oportet autem eam ex lacte inſtillare, hirudines ſorbitione aut gargarizatu necat. Furfures & manãtia capitis vlcera exterget.

De Thymoxalme. CAP. XVII.

t Hymoxalme veteres vtebantur, dabantq; laborantibus imbecillitate ſtomachi, ternos quaternoſve cyathos, aqua calida dilutos, in articularibus morbis, & inflationibus. Craſſos humores atroſq; trahit. Hoc modo factitatur. Thymi triti acetabulũ, ſalis idem modus, rutæ, pulegij, polẽtæ, ſingulorum exiguæ portiones in vas conijciuntur, aquæ terni ſextarij & aceti terni cyathi infunduntur & circumpoſito linteo ſub dio madeſcunt.

De Scyllino aceto. CAP. XVIII.

ſ Cyllinum acetum hoc modo fit. Scylla quæ cãdida fuerit expurgata conciditur, traiectaq; lino ſegmẽta modicis interuallis ne ſe contingant, ſiccantur in vmbra quadraginta diebus. Mina eorum in aceti boni ſextarios duodecim immergitur, & vaſe di-

Digitized by Google

ligẽter operto ſeptẽnis diebus in ſole madeſcit. Poſt eũ numerũ dierũ ſcylla eximit, & expreſſa abijcit. Defæcatũ acetũ trãſfundit & reponitur. Aliqui ſcyllæ minã, quiq; aceti ſextarijs miſcẽt. Alij citra exiccationẽ repurgãtes, parẽ mẽſurã adijciũt, & ſenis mẽſib⁹ macerari patiũt. Id multo magis humorũ lẽticias digerit. Gigiuas humore prægnãtes collutione ſtringit. Et motos dẽtes firmat. Putredines oris & graues halitus tollit. Durat fauces, & calloſas facit. Vocẽ expedit et lipidã canorãq; reddit. Daſ ſtomachicis, ægre cibũ cõcoquẽtib⁹, melãcholicis comitialibus, vertiginoſis, mẽte captis. Itẽ vuluarũ ſtrãgulationibus lienis incremẽto laborãtibus, iſchiadiciſq;. Imbecillos admodũ recreat. Corpus ſanũ reddit, et bonũ colorẽ præſtat. Oculorũ aciẽ exacuit. Tarditatẽ quoq; auriũ infuſione purgat. In ſũma ad oia efficax. Cauẽdũ tamẽ inteſtinis exulcerationibus, in capitis dolore, aut neruorũ vitijs. Datur quotidie ieiunis ſorbẽdũ, inter initia exiguũ, paulatim adaugendo ad cyathũ vſq;. Nonnulli binos dant cyathos aut largius.

De vino Scyllino. CAP. XIX.

f Cyllinũ vinũ fit hoc modo, diſectã vti dictũ eſt ſcyllã, & ſole ſiccatã cõtũdito, minã eius tenui cribro incernito, & liteo ligatã, in vicenos ſextarios muſti recẽtis ac boni demergito. Vbi trimeſtri ſpatio maduerit, elutriatũ vinũ obſtructo diligẽter vaſe recondito. Licet quoq; ſic humida ſcylla vti. In orbiculos rapi modo diſectã duplicato põdere, quadraginta diebus inſolari oportet, et inueteraſcere. Alia parãdi ratio. Scyllæ diſectæ et repurgatæ tres minas, in italicã metretã muſti demittito, & ſenos mẽſes in vaſe obſtructo macerari finito. Poſt id tẽpus excolatũ vinũ recõdito. Vtile eſt contra cruditates, et ciborũ corruptiones. Itẽ ijs qui reuomũt cibũ, et ſi pituita in vẽtre aut ſtomacho coierit. Prodeſt lienoſis, male habitis corporibus, aquæ iter cutẽ, regio morbo, difficili vrinæ, torminoſis, iflationib⁹, reſolutioni neruorũ, rigoribus lõgis, vertiginoſis, & vulſis. Mẽſes pellit. Minimẽ neruos infeſtat. Hoc vinũ vetuſtãte fit melius. Cauendus in febre vſus, aut ſi interanea vlcus ſentiant.

De vinis marinis. CAP. XX.

m Arina varie factitãtur. Aliqui enĩ ſtatĩ quũ decerptæ ſũt vuæ aquã maris ãmiſcent. Alij in area vuas ſole ficcãt, quibus calcatis, marinã adijciũt. Alij paſſas prius vuas in dolijs marina aqua macerãt, mox calcatas exprimũt. Id magis paſſi generibus adſcribitur. Quæ tamen auſteriore guſtu temperantur, contra febrium aduentantium indicia valent, ſi modo meliora non adſint. Aluum ſubducunt. Proſunt purulenta extuſſientibus, aut ſi dura aluus exerceat. Quæ ex aminnæis vinis fiunt, caput tẽtant. Stomacho aduerſantur, fla

Digitized by Google

tus creãt. Verũ quo plenior habeatur hiſtoria, ijs qui huius ſtudio te-
nerẽtur, nõ inutile exiſtimam⁹ varias vinorũ cõpoſitiones adferre. Nõ
quod frequẽs eorũ aut neceſſarius exiſtat vſus, ſed ne quid omiſiſſe vi-
deremur, quod ad eorũ rationẽ attineret. Sunt autẽ quædã ex ijs facti-
cia, minoris curæ ac impẽdij, quæ cadũt in vſus. Vti quæ ex cotoneis
malis, pyris, ſiliquis, itẽ myrti baccis cõponuntur.

De vino Cydonite. CAP. XXI.

Cydonites noie alio melites appellat, & ita fieri cõſueuit. Ma-
c la cotonea exẽptis ſeminibus, fruſtatim rapi modo ſcindun-
tur, & duodeci minarũ põdo, in muſti metretã trigita diebus
demergũtur. Poſtea defæcatũ vinũ reponit. Alia faciẽdi ratio. Opor
tet ad ſingulos mellis ſextarios, denos ſucci cotoneorũ tuſorũ preſſo-
rumq; adijcere, & ita recondere. Vinũ hoc adſtringit. Prodeſt ſtoma-
cho, dyſenteriæ, hepaticis, renum vitijs, & vrinæ difficultati.

De Melomelite. CAP. XXII.

Melomeli, quod et cydonomeli nominãt, ſic fit. Cotonea mala
m ſeminibus ſuis caſtrata, in q̃ plurimũ mellis, quo demergi poſ-
ſint cõijciũtur. Id poſt ãnũ miteſcit, mulſo nõ diſſimile. Præ
ſtat eadẽ quæ ſuperior cõpoſitio. De Hydromelo. CA. XXIII.

It hydromelon duabus mẽſuris aquæ coctæ, & ſub caniculæ
f fidus inſolatæ additis ad vnã melomelitis facti ex cotoneis.
Vis huius eadẽ eſt. De Omphacomelite CAP. XXIIII.

Omphacomelitis faciẽdi ratio hæc eſt. Acerbæ vuæ immaturæ
o & tribus diebus inſolatæ exprimũtur, & ad ternas ſucci par-
teis, mellis optimi deſpumati ſingulæ partes adijciũtur, & in-
ſolatũ in vaſa trãſfũditur. Vim adſtringẽdi ac refrigerãdi habet. Sto-
machicis cœliaciſq; cõuenit. Vſus poſt annũ eſt.

De vino Apijte. CAP. XXV.

It et e pyris perinde atq; cotoneis vinũ, apijtes noie, ſedita vt
f pyra nõ magnõpere matureſcãt. Ex ſiliquis etiã, meſpilis, ſor-
bis ſimili modo tẽperat. Oia hæc genera acerba ſũt, & adſtrin-
gũt, atq; iteſtinas fluctiones cohibẽt. De Oenãthino CA. XXVI.

It e labruſca, hoc eſt vite ſylueſtri, quod vocat œnãthinũ. Sic-
f ci flores minis duabus muſti metreta macerati, poſt triginta
dies mutantur, mox collatũ vinũ reconditur. Facit aduerſus
ſtomachi imbecillitatẽ, cibi faſtidia, cœliacos & dyſentericos.

De vino Rhoite CAP. XXII.

It e punicis malis maturis quod rhoitẽ nominãt, ſucco expreſ
f ſo ab acinis eorũ, quib⁹ lignoſus nucleus abeſt, apyrina vocãt,
aut decocto ad tertias, & ita repoſito. Efficax eſt cõtra fluctio

Digitized by Google

nes ĩternas,& febrim cũ alui profluuio exortã. Stomacho vtile. Adſtrĩ
git aluũ & vrinã mouet. De vino Rhodite. CAP. XXVIII.

r Hodites fic fit. Roſarũ ſiccarũ tuſarũq; minã liteolo deligatã in ſextarios octo muſti demergito. Et poſt tres menſes, defæcatũ vinum tranſfundẽs, recõdito. Vtile ijs qui febri carent, & ad ſtomachi coctiones, & dolores in fine potũ, & cõtra humidas aluos & dyſenterias. Fit quoq; ex ſucco roſarũ, addito melle quod rhodomeli vocãt quod arteriæ ſcabricijs cõuenit.

De vino Myrtite. CAP. XXIX.

m Yrtites fit baccis nigris poſt maturitatem tuſis, & organo expreſſis. Aliqui ad tertias coquũt. Alij baccas prius ſole torrẽt, et quaternis ſextarijs cõtuſarũ, ternas aquæ heminas adijciũt, et vini veteris parẽ modũ. Poſtea exprimũt & ſeruãt. Magnopere adſtringit. Stomacho vtile. Fluctionibus ventris ac ſtomachi prodeſt, & cõtra inteſtinas vlcerationes & profluuia. Denigrat capillos.

Di vino Myrſinite. CAP. XXX.

m Yrſinites fic tẽperatur. Rami nigræ myrti cum ſuis baccis & folijs tuſi, decẽ minarũ põdo, in tribus muſti cõgijs feruefcũt, donec duo ſuperſint, aut certe ſeſquicõgius relinquat. Id vinũ colatũ adverſus recõdit. Cõtra furfures, vlcera i capite manãtia, eruptiones papularũ, gingiuas, tõſillas, & purulẽtas aureis efficax eſt. Sudores fiſtit. De vino Lẽtiſcino & terebinthino CAP. XXXI.

l Entiſcinũ ſimiliter vt myrſinites tẽperatur. Nec ſecus terebinthinũ. Nãq; bacciferi eorũ rami ſumi debẽt. Similes inſũt vires. Adſtrigũt. Stomacho accõmodant, & defluctionibus inteſtinorũ, veſicæ, & ſtomachi, & ſãguinis profluuio. Vlcera oĩa fluctionibus obnoxia, fotu ad cicatricẽ perducũt. Fluctiones vuluæ ac ſedis, iſeſſione cohibẽt. De vino Palmeo. CAP. XXXII.

p Almulas maturas quas vocãt chydæas, in vrſeolũ imo pertuſũ, & obſtructũ picata arũdine, demittito, lino foramẽ fit obturatũ, & quadragenis ſextarijs ternos aquæ cõgios infũdito. Quod ſi ipſum ita dulce eſſe non libeat, quinq; congios infudiſſe ſatis eſt. Poſt decẽ dies detracto ab arũdine linteo, aſſumito vinũ craſſũ & dulce, et reponito. Suaue illud quidẽ, ſed capiti noxiũ. Contra fluctiones propter adſtrictoriã vim efficax. Stomachicis, cœliacis, ſanguinẽ expuẽtibus cõuenit. Aliqui idem addita aqua iterũ capiunt, & tertio, quarto, quinto, ſextove, faciunt, quod tandem acore vitiatur.

De Vino Catorchite. CAP. XXXIII.

c Atorchites aliquibus ſycites vocatur. In cypro fit, Ita vt palmeum. Sed hoc intereſt, quoniam pro aqua tantumdem hu-

Digitized by Google

moris adijciunt, in quo recenter preſſa vinacea maduerint. Caricæ quæ chelidoniæ aut phœnicæ appellantur, præſertim nigræ macerantur, vti diximus, & poſt decẽ dies humor excipitur. Atq; iterũ aut tertio, idẽ modus aquæ in qua vinacea maduerint, infunditur. Simili modo intercedẽte ſpatio, quarto aut quinto aſſumitur. Demacerata rum liquor non ſecus acorem cõtrahit, & aceti vſum præbet. Id tenue eſt. Flatus gignit. Stomacho aduerſatur. Faſtidium parit. Aluo tamẽ prodeſt. Vrinã ciet. Menſes trahit. Lactis vbertatẽ facit. Vitioſum ſanguinẽ creat, & elephantiaſin adfert, vt potio quã zethon appellamus. Aliqui ſex amphoris, decẽ ſalis ſextarios adijciũt. Alij muriæ amphoram, quod nõ facile vitiatur & aluo idoneum fore cenſẽt. Alij thymũ et fœniculũ imo ſubijciunt, & caricas ſuperponunt & ita viciſſim, donec vas expleuerint.

De vino Sycomorite. CAP. XXXIIII.

It & e ſycomoris eodẽ modo vinũ. Sed in acetũ acre degene-
f rat, qm̃ notata prævalet vis eorũ, vt fluẽtis liquoris dulcedi-
nẽ retinere poſſit. De Vino Reſinato CAP. XXXV.

Reſinatũ vinũ populatim factitari ſolet. Copioſum in galatia.
r quoniã vinũ illic coaceſcat, vua non matureſcente. Ideoq; re-
frigerat, niſi picea reſina temperetur. Reſina autem cũ corti-
ce tũditur, & amphoræ, dimidiata hemina permiſcetur. Aliqui vbi ef-
ferbuit excolant, ſeparantes reſinã. Alij relinquunt. Hæc vina vetuſtate dulceſcunt. Omnia capitis dolorẽ & vertigines faciunt. Concoctionem tamen adiuuant. Vrinam cient. Tuſſientibus ac deſtillatione vexatis conueniunt. Itẽ cœliacis, dyſentericis, mulierum menſibus, & hydropicis, & fœminis fluctione vuluæ laborãtibus. Altis exulcerationibus infunditur. In hoc autem genere nigricans magis albo conſtringit.

De vino Strobilite. CAP. XXXVI.

Trobilites fit maceratis in muſto nucibus pineis, recentibus,
f fractiſq;. Præbetq; reſinati effectus, ſi quis madefacta nuces pi-
ni muſto decoquat. Potum cõuenit ijs qui tabitudine confi-
ciuntur.

De vino Cedrino. CAP. XXXVII.

Edrinũ, Iuniperinũ, cupreſſinũ, laurinũ, pineũ, aut abiegnũ
c ſimili ratione fiunt. Diuiſos recenter ramos cũ fructũ ædunt,
aut ſoli, aut balneo, aut igni, admouere oportet, vti deſudẽt, cõ
gioq; vini minam vnã permiſcere, & poſt duos menſes trãſfundere. Et
anteq; recõdantur inſolare. Facticiorũ vinorũ vaſa impleri debẽt, nãq;
nõ plenis vaſis, vina in acorem corrumpuntur. Medicata autẽ vina, re
& valentibus inſalubria. Omnia excalfaciunt. Vrinã ciẽt, & ſubſtringunt. Laurinũ tamen vehementius excalfacit. Fit quoq; e fructu cædri

Digitized by Google

maioris vinum, congio musti, adiecta tusarum baccarum selibra. Diebus quadraginta insolari debet, & defæcatum in vasa transferri.

De vino Iuniperino. CAP. XXXVIII.

f It etiã vinũ e baccis iuniperi, nõ aliter q̃ cedrites, & et ad eadẽ valens.

De Vino Cedrite CAP. XXXIX.

Edrites hoc modo fit. Cedriam dulci aqua lauãt, & singulas
c amphoras singulis cyathis diluũt. Et ita musto replẽt. Hoc genus vini excalfacit, extenuat. Tussi vtile sine febre, pectoris laterũq; doloribus, ventris & interaneorũ vlceribus, purulẽtis excreationibus, mulieribus vuluæ malo opportunis, hydropicisq;. Facit aduersus ventris tineas & rigores. Contra venenatos ictus auxiliatur. Serpentes necat. Aurium doloribus instillatum medetur.

De vino Picato. CAP. XL.

Icatũ ex liquida pice & musto tẽperatur. Picẽ autẽ primum
p marina aut muria tantisper eluere oportet, dum inalbuerit, et syncæra maris aqua defluat. Mox aqua dulci proluẽda. Congijs octo musti, vncia picis vna aut altera adijcitur. Vbi efferbuerit & constiterit, in vasa diffunditur. Hoc genus vini excalfacit, concoquit, purgat, abstergit. Vtile doloribus pectoris, iocineris, lienis & vuluæ, si sine febre sint, veteri rheumatismo, exulcerationibus in altũ recedentibus, tussi, suspirijs, concoctionibus tardis, inflationibus, & luxatis, præsertim in succida lana impositum.

De vino Absinthite. CAP. XLI.

Bsinthitæ faciundi ratio euariat. Aliqui enĩ duodequinqua-
a ginta sextarijs italicarũ amphorarũ, ammistã absinthij pontici libram decoquunt ad tertias partes, & vbi infuderint nonaginta aceti sextarios & absinthij selibrã, ac diligẽter permiscuerint, diffundũt in vas, dũq; cõquieuerit defæcãt. Alij absinthij minã in amphorã demittũt, tusamq; & raro linteo deligatã, in decẽ congijs musti macerãt, binis mẽsibus. Alij absinthij quadrantẽ, alij trientẽ, & nardi syriacæ, cinnamoni, casiæ, floris iunci odorati, calami, elatæ, palmarũ, singulos sextantes inijciunt in metretã musti, & tũdentes prius pila, obstructo vasis spiraculo, binis terniśve mensibus dimittunt. Postea defæcatum vinum transfundunt ad vsus. Alij addunt in musti caddum, celticæ nardi drachmas quattuordecim, & absinthij drachmas quadragĩta liteo inuolutas, & post quadragesimũ diẽ elutriãt. Alij in vigiti sextarios musti, absinthij libra, & ficcæ pini resinæ sextantem immittunt, et post decẽ dies excolant & recondunt. Vtile est stomacho. Vrinam cit. Tardã concoctionẽ accelerat. Hepaticis, regio morbo, & renũ vitijs auxiliatur. Fastidia discutit. Ijs prodest quibus

Digitized by Google

ſtomachus negociū exhibet. Valet contra longā præcordiorū diſtentionē, & inflationes, teretesq; ventris tineas, & remoratos menſes. Cōtra hauſta ixiæ venena q̄plurimum potum & vomitionibus redditum auxiliatur.

De Vino Hyſſopite CAP. XLII.

h yſſopites e cilicio hyſſopo maxie laudatur. Fitq; ſimiliter foliorū hyſſopi tuſorū libra in amphorā muſti cōiecta. Liteolo raro cū quibuſdā lapillis folia inuoluūtur, vt degrauatus pōduſculo faſciculus ſidat. Vinum poſt quadraginta dies defæcatum eluitur. Cōtra pectoris laterū & pulmonis vitia, veterem tuſſim, & ſuſpiria prodeſt. Vrinam cit. Torminibus & rigoribus febrium circuitu repentibus auxiliatur. Menſes mouet.

De Vino Chamidrytæ. CAP. LXIII.

Imili modo chamedryites fieri ſolet. Excalfacit, diſcutit. Cōf uulſis, regio morbo, vuluæ iflationibus, tardæ cōcoctioni, incipiēti aquæ ītercutē, ſubuenit. Inueteraſcēs melius redditur.

De Vino Stichadite. CAP. XLIII.

Tichadites nō ſecus tēperatur. Cōgijs ſex ſticadis minā addf dere oportet. Craſſitiē, inflationes, laterū, neruorūq; cruciatus, & perfrictiones diſcutit. Comitialibus cōmode datur, cū pyrethro & ſagapenio.

De Aceto ſtichadico. CAP. XLV.

It ad eadē acetū e ſtichade hærba, vt paulo ante diximus acef to macerata. Quod eoſdem implet effectus.

De Vino Ceſtrite. CAP. XLVI.

It vinū e Betonica, quā ceſtron pſychotrophon appellant: f Hærbā ſemine maturo prægnātem, cū ſuis ramulis minæ pōdo, congijs duobus muſti macerant, & poſt ſeptimū menſem tranſfundunt. Ad multa interaneorū vitia, vt frutex ipſe pollet. Et vt in vniuerſū dicatur, factícia vina, ſibi miſturarū vires adſciſcūt. Quare non difficile fuerit, ijs qui illarum naturas norint, vinorum vires coniectura quadam conſequi. Verumtamen vinorum vſus febricitantibus abdicandus. Fit etiamnum e betonica acetum ad eadem vicia vtile.

De Tragoriganite vino. CAP. XLVII.

Ragoriganites fit quaternis Tragorigani drachmis, in quat ternos muſti ſextarios coniectis, & poſt tertium mēſem tranſfuſis. Prodeſt torminibus, vulſis, ruptis, laterum doloribus, ſpirituum diſcurſationi, ægris concoctionibus.

De Vino Bunite. CAP. XLVIII.

Napis fit vinum nomine bunites, drachmis duabus tuſi napi in ſextarios duos muſti additis, & cæteris eodem modo fa-

Digitized by Google

ctis. Prodeſt ſtomachicis & dimicatione aut longo equitatu fatigatis.

De Vino dictamnite. CAP. XLIX.

d Dictamni drachmas quattuor macerato quaternis muſti ſexta-
ijs. Facit duerſus ſtomachi faſtidia. Menſes & purgamentum
a partu ſubducit.

De Vino praſijte. CAP. L.

m Arubij adulti folia tundito, & ſextarios octo in muſti metre-
tam demittito, & reliqua conſimiliter facito. Conuenit hoc
vinum pectoris vitijs & omnibus quibus marrubium.

De Vino Thymite. CAP. LI.

t Hymi tuſi & cribrati vncias duas linteo colligatas, in am-
phorā muſti adijcito. Valet cōtra ægras coctiones, faſtidia,
dyſenteriam, neruorū & præcordiorum dolores, hibernos
horrores, & venenata animalia, quorum morſum frigus ſequitur, aut
putreſcit locus.

De Vino Thymbrite. CAP LII.

f Imili modo e ſatureia vinū fit, quod eadē quæ thymites præ-
ſtat. De Vino Origanite CAP. LIII.

ſ Ic quoq; origanites ex heracleotico Origano conficitur. Fa-
cit eadem quæ thymites.

De Calaminthite & Abrotonite vinis. CAP. LIIII.

e Calamintha, pulegio, & Abrotono vina fiūt eodē quo thy-
mites modo. Proſunt ſtomachicis, cibum faſtidientibus, & re
gio morbo, q; vrinam moueant.

De Vino Conyzite. CAP. LV.

f It & item e conyza vinum, cōtra venenata ante alia efficax.

De Vino Aromatite. CAP. LVI.

a Romatites ita fit. Palmæ, Aſpalathi, Calami, nardi gallici,
ſingulorū quattuor ſextarios ſumito, Poſtq; contriueris mu-
ſto ſubigito, coactis ingentibus oſſis, & in ſextarios duode-
cim auſteri muſti deiectis, operculato vaſe, quadragīta diebus quieſce-
re finito: Deinde vbi fæce expurgatum fuerit, recondito. Alia eius ra-
tio. Calami vncia, phu drachmæ ſeptem, coſti drachmæ duæ, nardi ſy
riaci drachmæ ſex, caſie vncia, croci drachmæ quattuor, ammomi dra-
chmæ quīq;, aſari drachmæ quattuor, omnia ſimul trita & linteo colli-
gata in caddum muſti demergūtur. Et poſtq; vinum deferbuerit tranſ-
funditur: Facit ad pectoris et laterum et pulmonis dolores. Difficilē
vrinæ, rigoribus, retardatis menſibus, atq; ijs qui per frigora iter fa-
ciunt, potū conuenit. Pituitæ craſſitiem extenuat. Colorē alit. Som-
num conciliat. Dolorem finit. Renū & veſicæ vitijs auxiliatur.

Digitized by Google

De Vino e Pipere Myrrha & iride. CAP. LVII.

f It & vinum ad deſtillationes, cruditates, tuſſim, inflationes, et ſi humor in ſtomacho coijt, myrrhæ duæ drachmæ, piperis candidi drachma vna, iridis drachmæ ſex, anisi drachmæ tres. Omnia plenius tuſa & linteolo inuoluta in ſex vini ſextarios cõijciuntur. Vinum poſt triduum colatur, & in lagena reconditur. Datur poſt deambulationem meraculum cyathi vnius menſura.

De Nectarite vino. CAP. LVIII.

f It quoq; nectarites ex Helenio hærba, quam alij medicam, alij ſymphyton, alij Idæon Phlomon, alij Oreſtion, alij Nectarion vocant. Radice ſicca pondo quinq; drachmarum linteolo colligata, & in congios ſex muſti addita, & poſt tres menſes effuſa. Facit ad ſtomachi & pectoris vitia. Vrinam pellit.

De Vino e ſyriaca nardo celtica et malabathro. CAP. LIX.

e Syriaca nardo & celtica, malabathroq; vinum factitatur, hac ratione. Singulorum ſelibram in binos muſti congios mittito. Poſt menſes duos colato. Datur cyathus vnus cum tribus aquæ. Hoc vinum efficax eſt contra vitia renum, hepaticos, regiũ morbum, & vrinæ difficultatẽ. Prodeſt ſtomachicis, atq; ijs quos palor decolorat. Alij beſſem, aut ſextantem acori, & celticæ nardi quadrantem, in muſti amphoram adijciunt.

De Aſarite vino. CAP. LX.

a Sſari quadrantem in ſenos muſti ſextarios itidem demittito. Id vini genus vrinam ciet. Hydropicis, & regio morbo laborantibus, hepaticis, iſchiadicíſq; conuenit.

De Vino e ſylueſtri nardo. CAP. LXI.

g Adicis ſylueſtris nardi recentis & tritæ cribratæq; beſſem, in congium muſti conijcito. Duos menſes quieſcere finito. Vtile eſt hepaticis, difficili vrinæ, inflationibus, ſtomachicis.

De Daucite vino. CAP. LXII.

r Adicis dauci contuſæ drachmas ſex in muſti amphoram imponito, & ſimiliter tranſfundito. Facit ad dolores thoracis, præcordiorum & vuluæ. Menſes pellit. Ructus ciet, & vrinam. Prodeſt tuſſi, ruptis, vulſiſq;.

De Saluiato vino. CAP. LXIII.

f Aluiæ vnciam in muſti amphoram, quod idem cũ ceramio eſt, mittito. Valet cõtra renum, veſicæ, & laterum dolores, rejectiones ſanguinis, tuſſim, rupta, vulſa & ſuppreſſos menſes.

Digitized by Google

De Panacite vino. CAP. LXIIII.

p Anacis vnciam in musti congiũ mittito, & transfundito. Prodest ruptis, vulsis, fractis, orthopnœæ. Lienis crassitiẽ extenuat. Contra tormina, coxendicum dolores, efficax est. Tardas concoctiones accelerat. Menses & partus extrahit. Aquæ inter cutem, & serpentium ictibus auxiliatur.

De Acorite vino. CAP. LXV.

v Iña ex acoro & dulci radice consimili modo fiunt. Oportet enim singulorum vncias in senos congios mittere, tribus mẽsibus macerare, mox in vas transferre. Faciunt ad pectus & latera. Et vrinam mouent.

De Selenite vino. CAP. LXVI.

f Eminis apij recentis, maturi, & cribrati drachmæ nouem in musti amphoram demittãtur. Appetitum excitat. Stomachicis & difficili vrinæ auxiliatur. Oris halitum commendat.

De Marathrite & anethino vino. CAP. LXVII.

e Xfœniculo, anetho, & Petroselino, vina eodem modo fiũt, & ad eadem efficacia.

De vino e flore salis. CAP. LXVIII.

f It & e flore salis vinum multo ad purgandum efficacius, q̃ vinum aqua marina temperatum. Fauces, vesicam, renes, & stomachum infestat. Quare neq; in secunda neq; aduersa valetudine prodest. Fit etiam vinum quod Phthorion vocant, quoniam partus necat, & abortus facit. Veratro aut scammonia, aut syluestri cucumere, iuxta radices vitium sato. Siquidem vites sibi illorum vires adsciscunt. Id vinum partus enecat. Datur ieiunis mulieribus quæ ante vomuerunt, cyathorum octo mensura, dilutum.

De Vino e thymelæa. CAP. LXIX.

r Amorũ thymeleæ cũ suis folijs & fructu triginta drachmas mittito in congios tres musti, & leui igne coquito, donec congij duo superfint, defæcatumq; recondito. Aquosa purgat excrementa, & lienem absumit.

De Vino e Chamælæa. CAP. LXX

c Hamælæa dum floret, cum folijs tusa, & cribrata decem drachmarum põdere, in musti congium additur. Post duos menses vinum in vas transfertur. Aquæ inter cutem, hepaticis, & lassitudine confractis, efficax est. Item mulieribus quæ a partu ægre purgantur.

Digitized by Google

De Vino Chamæpityino. CAP. LXXI.

Hamæpityinum simili modo fit, ad eadem cõueniens, Vri-
c nam quoq; ciet.

De Vino Mandragorite. CAP. LXXII.

Ibrum radicis concidito. Segmenta lino traijcito, quod seli-
l brã æquat in musti cõgios decẽ demittito. Ibiq; esse finito ad menses treis. Media potio heminæ dimidiũ. Bibitur, passo in duplum addito. Aiunt heminam vini congio mistam, potu soporem adferre. Cyathus vnus cũ sextario vini potus, enecat. Mediocris vsus eius, doloris sensum aufert. Fluctiones incrassat. Olfactu, instillatu, potuq; idem præstat.

De Vino Helleborite. CAP. LXXIII.

N congiũ musti aqua marina diluti, drachmas duodecim ni-
i gri veratri triti in linteo mundo, mittito. Dumq; efferbuerit, in marinæ aquæ congios quatuordecim aut quindecim transfundito. Et vbi pleniuscule fregeris, inijcito. Post aliquot dies colato, & vtitor. Dato cyathum vnum ex aqua in potu ad aluum soluendam ijs qui euomuerũt a cœna. Alia ratio. Veratri drachmas viginti, iunci odorati vncias duodecim, spicæ syriacæ vncias tridecim, cribratas & linteo colligatas in septẽ vini coi sextarios, diebus quadraginta macerandas indito. Postmodum colato. Dabis in potu sesquiheminam. Aliter. Decoctæ marinæ aquæ ex pelago petitæ sextarios duodecim, veratri candidi libras sex, quadragesimo die q̃ madefeceris, colato & vtitor. Alia ratio. Veratri drachmas duodenas, & aphronitri quaternas in senis musti sextarijs diebus quinis denis macerato, mox colato, & semestri exacto, vtitor. Id vini genus abortus facit, & partus necat. Aut vuas in sole siccatas imponito in musti metretam, implet autẽ metreta congios decem, & gypsum in vinum mittito pondo drachmarũ viginti, & biduo residere finito, conijcito veratri nigri vncias triginta, iunci odorati, calami, singulorum drachmas triginta, baccarum iuniperi sextarios duos & heminã, myrrhæ et croci singulorũ drachmã, inuoluens linteolo diebus quadraginta appendito, postea colato, dabis heminas treis aut duas dillutas. Purgat a partu & abortu fœminas. Menses extrahit. Contra strangulatus vuluæ efficax

De Vino Scammonite CAP. LXXIIII.

Cammonites sic fit. Radicis scammoniæ per messes effossæ
s tritæ & linteo colligatæ drachmas quinq;, in vini cõgiũ mittito, ad dies triginta. Aluũ purgat. Bilẽ & pituitã extrahit.

Digitized by Google

De omnibus metallicis & primū de Cadmia. CAP. LXXV.

e X Cadmiæ generibus optima eſt cypria, botryitis nomine, denſa, modice grauis, & in leuitatem magis declinās, racemoſa facie, colore ſpodij quæ fracta cinerulenta eſt, & æruginoſa. Proxima habeť foris cærulea, intus cādidior, internatis ſegminibus, onychitæ lapidi ſimilis. Cuiuſmodi ſūt quæ e veteribus metallis effodiuntur. Quædam etiā placodes id eſt cruſtoſa dicitur, lineis quibuſdā perinde quaſi zonis cincta, ob quod eā zonitin appellauere. Alia oſtracitis nominatur, gracilis, & magna ex parte nigra. Sed quæ teſtaceam faciem habet, terram amplexa eſt. Improbatur candida. Oculorum medicamentis botryitis nomine, & onychitis, vtiles. Reliquæ ad emplaſtra & farinas quæ cicatricibus inducendis inſperguntur. Ad eadem cypria prodeſt. Ex macedonia vero, thracia, et hiſpania delatæ improbantur. Cadmiæ effectus adſtringere, caua explere, ſordes expurgare, exiccare, corporis meatus infercire, excreſcētia in carne coercere, cruſtas creare, & vlcera quæ cacoethe vocantur, ad cicatricem perducere. Gignitur cadmia ex ære in fornacibus candente, fuligine egeſta flatu, et lateribus cameriſq; fornacum applicata. Prægrandes autem ac ferreæ ſunt fornaces, ab officinis appellatæ aceſtides, per ſumma nullo ſpiraculo relicto, concameratæ, vt quæ ab ære iactantur ſurſum corpuſcula cohæreant, & inibi detineātur, quæ cum ſpiſſius infidēt, in corpus cōcraceſcunt, & modo genus vnum eius, modo alterū, modo omnia perficiunt. Extrahiť & cadmia cremato lapide cui pyritæ cognomen eſt, monti ſoleo ſupereminente. In quo etiam quædam quaſi venæ, chalcitis, myſios, ſoreos, melantheriæ cærulei, chryſocollæ, attramēti ſutorij diphrygiſq; inueniuntur. Nec deſunt qui cadmiam in lapidum fodinis iuueniri tradant, falſi quadam lapidum cognatione. Reperitur et apud cumas lapis nullā ſui vimoſtēdens. Ij eo depræhēduntur q; ſunt cadmia leuiores, nullumq; alienum mādentibus ſaporem exhibēt. Cō manducatus autē lapis dentes offendit. Cadmia vtpote cū cedat, eſum non reſpuit. Alio autem diſcerni poſſunt argumento, cadmia in farinā detrita, & aceto ſubacta, in ſole ſe comprimit. Quod in lapide nūq; accidit. Item tritus & igni appoſitus lapis, profilit, et fumum igni ſimilē eiaculatur. Cadmia vero quieta manet, fuliginēq; luteo colore aut æreo ſplendentem expuit, vario zonarum diſcurſu. Inſuper lapis ignem expertus, atq; refrigeratus colorē mutabit, ac leuior multo fiet. Sed cadmia nihil euariat, niſi quis eam aliquot diebus cremauerit. Fit & in argenti fornacibus candidior, ac minus ponderoſa, ſed viribus nequaq; comparanda ærarie. Vritur cadmia ſuperior carbonibus obruta, do-

Digitized by Google

nec translucida spectetur,& ferrei stercoris modo bullet,mox extingui tur vino aminnæo.Sed quæ ad psorarũ medicamenta præparatur,aceto. Alij hoc modo exustam conterunt in vino,rursumq; fictili crudo torrent, donec pumicosa videatur. Iterumq; tritã ex vino, vrunt, donec in cinerem redigatur,nihil scabriciæ retinens. Hac spodij vice vtũtur. Lauatur in mortario trita, effusa subinde aqua,dũ sordidum nihil emergat. Dein coacta in pastillos reponitur.

De Pompholyge. CAP. LXXVI.

Pompholyx specie sola,non genere, a spodio distat. Siquidẽ spodios nigricat,& plerumq; põderosior est, palearum pilorumq; plena,quasi derasum quiddam, ac detractum ab æraria rum officinarũ pauimentis & fornacibus q; videatur. Pompholyx vero pinguis est, & candida,vsq; adeo leuis, vt in auras euolare possit. Cuius duo fluxerũt genera. Vnum ad aeris colorem vergens, suppingue, alterum magnopere candidũ, summamq; leuitatem nactum. Cãdida fit Pompholyx, quoties in perficiũdo ære,fabri præstãtiorem facere volentes,detritam cadmiam cumulatius insparserint. Namq; tenuissima fauilla quæ effertur,in Pompholygẽ coit. Cæterũ Pompholyx nõ ex æris modo materia & fabrili industria factitatur, sed ex cadmia quoq;,ad gignendam ipsam eximie proflata. Cuius faciundæ ratio hæc est. In domo binis tectis operta, fornax extruitur, iuxta quam mediocris fenestra versus tabulatũ a supernis partibus pateat. Domicilij paries fornaci proximus ,tenui foramine ad fornacem vsq; perforetur,ad excipiendam follis narem. Ostium mediocre habeat pro exitu ingressuq; artificis fabricatum. Domuncula altera coniuncta sit, in qua & folles & flator suo munere fungantur. Deinde carbonibus in camino succensis,assidens artifex cadmiam particulatim fractã inspargit, a locis supra fornacis caput extructis. Idẽ negocium obit artificis minister,simulq; carbones adijcit,vsq; dum indita cadmiæ copia prorsus absumatur. Itaq; egesta suffitu, tenuis pars & leuis materiæ in summam domum euolat,& parietibus tectisq; adhæresc it,conflatum inde corpus, inter initia erumpentibus aquarum bullis simile prodit, postea maius incremẽtum capescens,elaboratis lanis simile redditur. Põderosius autem in subiecta pedibus loca se recipit. Sed hoc fornacibus offunditur,illud domus pauimento cohæret. Quod tenuiore deterius existimandum est,ideo q; multum terræ collegerit,& spurcicia in aceruatione referciatur. Sunt qui hoc modo tantum fieri spodiũ arbitrantur, de qua antedictũ est. Optima creditur cypria, quæ accepto aceto odorem æris præstat, colore aliquantum piceo,sapore luti horrido,& si fraudem non experta, flagranti carbone inferuescit, aereum colorem

Digitized by Google

contrahit. Antedictis autem notis, diligenter attendendum est. Siquidem a nonnullis adulteratur taurino glutine, ouillo pulmone, aut marino, aut crematis grossis, & quibusdam consimilibus. Quod facile cognitu fuerit. Quippe nihil in ijs probandis inuenietur eorum, quæ antedicta sunt. Pompholygem ita lauari oportet, ligatam linteo mundo modicęq; raram, aut siccam, aut aqua respersam, in labellum demittito, quod imbrem contineat, & huc atq; illuc fasciculum deferens, immergito. Ita enim limosa pars eius ac dulcis effluet, & omne crassamentū in linteolo remanebit. Postea residere sinens, aquam cum cinere colis incernito, & nouam infundens, agitato, & effundito, mutata tantisper aqua & colata, dū arenosi nihil sidat. Demum aquam exprimito, & siccatum cinerem recondito. Alij quantum maxime fieri potest siccant, & manibus in aqua cōterunt, dum mellis crassamentū imitetur. Deinde linteo faucibus excepturi vasis obtento, aut laxius illigato, colant, & quo facilius transeat, infusa per linteum largiore aqua, cinerem conturbant, mox spumosum quod traiectum est & supernatat vasi, concha excipiunt, & fictili nouo ad vsus recondunt. Quod vero resedit, et sensim cribratū, in aliud vas transfundunt, relicto harenoso quod pessum ierat. Rursus lapidosa fidere patiuntur, & in vas aliud excolant. Hoc identidem faciūt, donec cinis merus & harenæ expers inueniatur. Alij paulatim integrā in aqua respergunt, arbitrati arenas lapillosq; suo ponduſculo degrauatos, pessum ire. Pilos autem & paleas leuitate sua in sublime attolli. Cæterum cinerem medium separant & in pillā coniectum vt cadmiam eluunt. Quinetiam lauatur vino chio marina aqua diluto, modis quos supra diximus. Et ita redditur adstringētior, q̄ aquis elota. Vis Pompholygis adstringere, refrigerare, explere, purgare, obstruere, & aliquantum exiccare. Inter medicamenta numeratur quæ sensim crustas obducunt. Quod si spodium torrere libet, diligenter tritam & irrigatam aqua, colliges in pastillos, fictilique nouo, subiectis leuibus prunis, orbiculos continuo versabis, dū assicati fulueścāt. Neq; ignorandū, ex auro, argēto, plumboq; fieri spodion. Verum post cypriam plumbea maxime commendatur.

De Antispodo. CAP. LXXVII.

Quoniam Spodos sæpe numero desideratur, necesse est ostēdere, quæ simili virtute polleant, vt in spodij locum suffici possint, antispoda vocant, quoq; modo sumi debeāt. Folia itaq; myrti, cum floribus & baccis immaturis, in fictile crudum coniecta, inditoq; operculo cōtinua foramina habente vruntur fornacibus donec figlinum percoquatur. Iterum in fictile aliud crudum transferuntur, quod vbi perassatum fuerit, exempta lauantur ad vsus. Idem quoq;

Digitized by Google

fit e termite ſyluestris oliuæ, ſi habeatur, ſin ſecus, ſatiuæ cum ſuis floribus, aut malis cotoneis diſectis, & detractis oſſibus, aut gallis aut laceratis linteolis. Item ex moris immaturis id eſt candidis, in ſole prius arefactis, aut terebintho, aut lentiſco, œnanthe, aut mollibus rubi foliis, vel e buxi coma, vel pſeudocypero cum flore. Alij ficus in ſole antea ſiccatas, eodem modo parant. Alij taurinum gluten. Alij ſuccidas lanas aſperas, pice aut melle irrigatas. Quæ omnia in ſpondij vicem vſurpantur.

De Aere vſto. CAP. LXXVIII.

a Es vſtũ probatur rubrum, quod contritu colore Cinnabarim imitetur. Nigrum vero pluſq; deceat, exuſtum eſt. Fit autẽ e clauis ſolutarum nauium, fictili crudo compoſitis, ſubſperſo ſulphure cum ſale pari, omnibus viciſſim inſparſis, fictile circũlito figulari creta ſpiramento, fornacibus inditur, donec figlinum percoquatur. Quidem pro ſulphure & ſale alumen inſpargunt. Alij ſine ſulphure ac ſale fictili, aliquot dies vrunt. Alij ſulphure ſolo vtuntur, fuliginẽ tamen excutiunt. Alij oblitos ſciſſili alumine clauos, cum ſulphure et aceto, fictili crudo cremant. Alij in ænea olla aceto reſperſos, vrunt, & iterum aut tertio idem efficiunt, poſtea recondunt. Principem locũ tenet, in memphide combuſtum, proximũ in cypro. Adſtringit, exiccat, reprimit, extenuat, attrahit. Vlcera purgat, & ad cicatricem perducit. Vitia oculorum emendat. Excreſcentia in carne conſumit. Nomas cohibet. Vomitus ciet, cum hydromelite potum, aut cum melle delinctum, illitumve. Lauatur vt cadmia, mutata quater in die aqua, donec nulla prorſus ſordes emergat. Aeris recrementum, ſtercuſve, quam ſcoriam vocant, eodem modo lauatur & eamdem vim ſed imbecilliorem habet.

De Flore æris. CAP. LXXIX.

f Los æris quem nõnulli clauorum veterum pſegma, quaſi ramentũ, nominarũt. Optimus eſt, friabilis, in attritu fulueſcẽs, milij effigie, breuis, ponderoſus, modice ſplendens, atq; conſtringens, qui delimatam æris ſcobem nõ recœpit, quaſæpe adulteratur. Sed id facile deprehẽditur cum dentium illiſu, dilatantur ramẽta. Fit autem cum æs fornacibus fuſum, in receptacula delabitur, per cola fiſtularum ad ea pertinentium. Circa eas enim occupati, ſordes expurgantes, aquam clariſſimam infundunt, refrigerare volentes. Itaq; repẽtino concretu, ac addenſatione, expuitur & ſcatet antedictus flos. Adſtringit & excreſcentia cohercet. Offuſam oculis caliginem emendat, ſed magnopere mordet. Quaternum oboloru pondere datus, craſſum humorem extrahit. Carnoſa narium vitia abſumit. Eruptiones papu-

Digitized by Google

larum cum vino cohibet. Contra diuturnas aurium grauitates tritus, in eas per fistulam flatu impellitur. Vuam tonsillasq; reprimit, farina eius cum melle admota.

De Squamma æris. CAP. LXXX.

Quãma æris excussa clauis, cyprio ære fabricatis, crassa quidem ipsa. Bona est quæ helitis nominatur. Sed ex malo ære aut cãdido, vitiosa intelligitur. Quam vtpote tenuem & inualidam dãnamus, maxime approbantes crassam, ruffam, præsertim si aceti respersu rubiginem cõtrahat. Vim habet adstrictoriam, extenuãtem, reprimentem, & erodentem. Nomas coercet. Vlcera ad cicatricem perducit. Pota ex aqua mulsa aquam trahit. Aliqui farina subactam, dant in catapotio. Additur ad oculorum medicamenta. Genarum scabritiã absumit, & fluctiones exiccat. Lauatur hoc modo. Siccæ æris squammæ expurgatæ selibra, cum nitida aqua in mortario manu diligenter conturbatur, quousq; pessum ierit. Abijcitur quod emersit, et effusa aqua, hæmina cœlestis himbris adijcitur, & distenta manu, squamma quasi exiccãda sit, vehemẽter cõfricatur. Dumq; lentorem emittere cœperit, aqua sensim ad sex heminas vsq; superinfunditur, terendo valide. Squamma ad latus mortarij colligitur, ibiq; apprimitur. Quo facto, expressus humor pixide ex ære rubro facta, excipitur. Hoc est enim velut flos squãmæ, valẽs viribus, & ad ocularia medicamẽta cũprimis efficax. Inutile quod supereſt. Lauatur donec nullam prorsus lenticiam excernat, & linteo opertum biduo conquiescere finitur effusaq; extante aqua, vbi siccatũ erit, reconditur pixidicula. Alij vt cadmiam lauant, & reponunt.

De Squamma ex acie decussa. CAP. LXXXI.

Quammæ ex acie aut mucronibus decussæ quam vocant stomoma eadem vis. Lauatur modo simili, & recõditur. Sed ad moliendam alui deiectionem, inefficacior est.

De Erugine rasa. CAP. LXXXII.

Erugo rasa fit ijs modis. Super doliolum, aut aliud consimile vas aceti q̃acerrimi, æneum vas præsertim concameratum sin minus planum versetur, fitq; extersum, nullũq; habeat spiramentũ. Exempto vase quo doliolum obturaueris, decimo quoq; die, insidẽs ærugo deraditur. Aut æris lamina in caddis super acetũ ita suspenditur, ne attingat, et totidem post dies raditur. Aut massulæ æris aut laminæ, vinaceis iam accescentibus cõduntur, & simili modo vertantur. Quinetiam ex delimata æris scobe æruginẽ facere licet. Nec non e laminis, quibus bracteæ auri concluſæ maleo ducuntur. Si quis eas aceto respargat, & ter aut quater versetur, donec æruginẽ contrahãt.

Digitized by Google

Tradunt æruginē in cyprijs metallis gigni, lapidibus quibuſdam nō nihil æris habentibus, quibus ærugo efflorēſcit. Adduntq; nonnumq; per caniculæ æſtus, e quodā ſpecu manare. Sed hoc exiguū, & optimū eſſe, illud ſpeluncis effluens, copioſū quidē, & boni coloris, ſed vitioſum, quod lapides multos collegerit. Pluribus autē modis adulterant. Aliqui pumice, alij marmore, alij attramēto ſutorio. Sed depræhēdemus pumicē aut marmor, pollice ſiniſtræ manus madefacto, & ærugi nis portiunculā in alterū atterente. Siquidē eā diffundi conſtat. Marmoris autem pumiciſq; partes, coeunt non diſſipatæ, demumq; tractatione crebra & humoris complexu dealbeſcunt. Quin & dentium appreſſu. Siquidem ſyncæra cedit, leuis, ſine aſperitate. Attramētum vero ſutoriū igne coarguitur. Namq; ſi fictile, aut lamina, adulterata ærugine illinatur, et feruenti cinere aut carbonibus incaleſcat, mutabit colorem. Attramentum ſutorium rubeſcit, quod vſtum ſuapte natura talem ſortitur colorem.

De Aerugine ſcolecia. CAP. LXXXIII.

Eruginis quā vocant ſcoleciam, duo ſunt genera. Quædam a foſſilis eſt. Altera factícia. In mortario cyprij æris dimidiam heminā aceti albi acriſq; piſtillo cupreo conterito, donec ſtrigmenti craſſitudinem imitetur. Deinde aluminis rotundi, ſalis foſſitij, tranſlucentis, aut marini q̄albiſſimi, ſolidiq; drachmam vnam, aut certe cum nitri pari pondere terito in ſole, æſtuoſiſſimis diebus, ſub fidus caniculæ, donec colore ærugineum, & coagmēto ſtrigmentoſum fiat. Vbi autem ſe in vermiculorū ſpeciem contraxerit, recondito. Efficax & boni coloris redditur, ſi duas parteis vrinæ veteris, cum vna aceti adieceris, & alia quæ dicta ſunt peregeris. Sunt qui æruginē raſilē, quæ in apparatu non reſpondit, gummi miſto digerant in formas, & ita vēdant. Quod genus, vt vitioſum improbatur. Fit & quædā ærugo ab aurificibus, mortario & piſtillo cyprij æris, cum vrina pueri impubis, qua aurū ferrumināt. Antedicta ærugināū genera, vſto æri correſpondent. Sed magis effectu valent. Sciendum foſſilem ſcoleciam præſtantiſſimam eſſe. Deraſam ſequi, poſtremo loco factíciam. Mordaciſſima tamen eſt & magis adſtringens. Aurificum autē ærugo raſæ correſpondet. Aerugines omnes adſtringunt, extenuant, excalfaciunt. Oculorū cicatrices emendant. Lachrymas cient. Nomas fiſtunt. Vulnera ab inflammatione tuentur. Vlcera ex oleo cæraq; ad cicatricem perducūt. Callos & ſordida vlcera purgant, cum melle coctæ. Callum fiſtularū erodunt, cum ammoniaco, collyrij modo in eas adactæ. Ad gingiuarum autem excreſcentias, & extuberationem vtiles. Magnopere extenuant genarum craſſitiem, cum melle illitæ. Verum poſt illitionē ſpon

Digitized by Google

gia ex aqua calida locus fouendus est. Resina terebinthina exceptæ cũ ære & nitro lepras abigunt. Vritur particulatim fracta, in fictili patina, flagrantibus prunis superposita. Versaturq; donec se mutet, & colore subcinereſcat. Postea refrigerata reponitur. Sunt qui cruda olla eam vrant, vti dictum est, sed non prorsus eumdem colorem cremata contrahit.

De Rubigine ferri. CAP. LXXXIIII.

Rubigo ferri restringit. Sistit fœminarum profluuia admota. Potuq; præstat ne concipiant. Illita ex aceto ignibus sacris, & papularum eruptionibus, medetur. Perquam vtilis ad scabricias genarum, paronychia digitorum, & reduuias. Condylomatis prodest. Gingiuas firmat. Podagras illita lenit. Alopecias replet. Vinum aquave, in qua candẽs ferrum sit restinctum, potu cœliacis, dysentericis, lienosis, cholera laborantibus, & dissolutis stomacho auxiliatur.

De Stercore ferri. CAP. LXXXV.

Tercus ferri quam scoriam vocant, eadem potest quæ rubigo, sed inefficacius. Aconito ex hydromelite potum opitulatur.

De Plumbo eloto. CAP. LXXXVI.

Otura plumbi sic fit, in mortarium plumbeum aquam iniciens, pistillo plũbeo terito, donec nigreſcat aqua, & succi modo crasseſcat, aut cœnosa reddatur. Linteolo deinde colato, aquam infundens, quo facilius quidquid est resolutum incerni possit. Hoc facito vsq; dum satis habuisse videaris. Vbi consederit, priorem aquam effundens, nouamq; adijciens, vt cadmiam lauato, donec nulla extet nigricia. Postea in pastillos cogens reponito. Quidam scobem mundi plumbi lima quæsitam, mortario lapideo pistilloq; terunt, aut manibus cum aqua paulatim adiecta fricãt, donec nigreſcat. Mox vbi crassamentum pessum ierit, colligunt in pastillos. Nam tritum vehemẽter, ceruſæ simile redditur. Alij elimatæ scobi modicam plumbaginem adijciunt. Affirmantes ita elotum plumbum præstantius esse. Potest refrigerare, adstringere, obstruere, mollire, explere caua. Sistere oculorum fluctiones, & vlcerum excreſcentia. Sanguinem supprimit. Prodest contra sedis vlcera, condylomata, & hæmorrhoidas ex rosaceo. Item ad ea quæ ægre cicatricẽ ducunt. Et in totum spodij effectus præbet. Nisi q; non obducit crustas. Integrum plumbum affrictu, marini scorpionis draconisq; plagis auxiliatur.

Digitized by Google

De Plumbo vsto. CAP. LXXXVII.

v Ritur Plumbum sic. Super q̃ tenuissimas plumbi laminas, fictili nouo inditas, sulphur inspargito, additisq; rursus laminis, interiecto semper sulphure, vsq; dum vas expleueris, succendito. Flagrante autem plumbo, ferrea rude versato, donec perfecte redigatur in cinerem, nihilq; non vstum hæserit. Tum demum obstructis naribus, eximito. Alioquin halitus plumbi noxius sentitur. Aut elimatam scobem in olla cum sulphure vrito. Alij laminas in fictili crudo, vt dictum est, imponunt fornaci, aut foco, et circumlinentes operculum, dato exili spiramẽto vrunt. Alij pro sulphure ceruſam aut hordeum inspargunt. Alij integras laminas imponentes, acri igne vtuntur, & rudicula ferrea cõtinue mouent, dum in cinerem soluantur. Sed difficilis huiusmodi vstio. et si vehementius vratur, contrahit spumæ argenti colorem. Magis placet nobis prima. Plumbum vstum lauatur vt cadmia, & reconditur. Eosdem effectus habet, quos plumbum elotum sed multo acriores.

De Recremento plumbi. CAP. LXXXVIII.

r Ecrementum plumbi quod scoriam vocant, optimum est dẽsum, fractu cõtumax, ceruſam plane repræsentans, nihil plũbosi habẽs, quod ad mali colorem accedit, & vitri splendorẽ imitatur. Eadem quæ plumbum exustum potest, sed magis adstringit. Lauatur in mortarijs iususa aqua, & resusa summa aquæ parte, quæ luteum colorem duxit. Idq; sæpius, dum recrementum absumatur. Dein quod subsidit crassamentum, aqua effusa, digeritur in pastillos.

De Molibdoide lapide. CAP. LXXXIX.

m Olibdoides lapis a plũbi similitudine dictus. Correspondẽtem recremento vim habet, & eodem modo lauatur.

De Stibio. CAP. XC.

s Timmi optimum quod splendidissimum est, modoq; niteduarum emicat, confractu crustosum, nihil terræ aut sordidi habens, friabile, quod stibi appellarũt, alij platyophthalmon, alij Larbason, alij Gynæcion, alij Chalcedonion. Vis eius adstringere, obstruere, refrigerare, excrescentia in carne cohibere, vlcera ad cicatricẽ perducere, sordes & vlcera oculorũ expurgare. Sistit & sanguinẽ e cerebri membrana profluentem. Et vt in vniuersum dicatur, vis vsto plumbo similis est. Priuatim ambusta igni, in crustas erũpere non patitur, cum adipe recenti illitum. Crustosas exulcerationes ad cicatricem perducit, cum cæra & exigua ceruſa. Torretur adipe circumlitum &

Digitized by Google

carbonibus obrutum donec carbunculetur adeps. Exemptumq; restinguitur mulieris lacte, quæ marem peperit, aut vetere vino. Vritur etiã carbonibus succensis efflatum, quoad flagret. Si enim paulo magis concremetur, plumbum fit. Lauatur vt cadmia & æs. Sunt qui vt plumbi recrementum eluant.

De molibdæna seu plumbagine. CAP. XCXI.

m Olibdæna optima est flaua, argenteæ spumæ æmula, modice splendens, cum teritur ruffa. Cocta cum oleo iocineris colorem trahit. Vitiosa est, quæ aerem aut colorem plumbeum refert. Gignitur ex auro & argento. Est etiam quædam fossilis, iuxta sebastiã & corycum inuenta. Quo in genere probatur quæ lapidosa nõ sit, aut recrementosa, sed nitens & flaua. Vim habet spumæ argenti, aut recremento plumbi similem. Vritur lauaturq; eodem modo. Miscetur conuenientissime medicamentis, quæ liparas vocant, atq; emplastris minime mordentibus. Carnem recreat, & vlcera ad cicatricem perducit. Glutinantibus tamen medicamentis, aut abstergentibus non conuenit.

De Recremento argenti. CAP. XCII.

r Ecrementum argẽti quod scoriam vocant, aut helcysma, aut encauma, molibdænæ vim habet. Quare emplastris quæ phæas appellant, additur, ac medicamentis quæ cicatricem obducunt, vt pote cum adstringat, extrahatq;.

Di Spuma argenti. CAP. XCIII.

f Puma argenti quædam gignitur ex harena, quam molibditin vocant in fornacibus conflata, donec perfecte incandescat. Altera ex argẽto. Tertia ex plumbo. Probatissima est attica. Secunda hispanensis. Has sequitur quæ fit dicæarchiæ idest puteolis, baijs, in campania, & Sicilia. Plurima enim hijsce locis e flagrantibus laminis plumbeis gignitur. Quæ flauo colore splendet, chrysitis appellatur, melior cæteris. Quæ in Sicilia, argyritis. Quæ ex argento, calabritis. Vis autem adstringere, mollire, explere caua, excrescentia in carne reprimere, ad cicatricẽ ducere, refrigerare, & occludere. Vritur argẽti spuma, cõfractis partibus ad magnitudinẽ iuglãdiũ, ita accẽsa solibus. Abstergitur infidẽs spurcicia, & recõditur. Aliqui quater aceto aut vino restiguẽtes, iterũ vrũt & eadẽ prosequuti, reponunt. Lauatur vt cadmia. Vt argyritidi nominatæ, aut si desideretur, alteri candor detur, ea in parteis magnitudine fabarũ cõfracta, chœnicis atticæ mẽsura,

Digitized by Google

fictili nouo ſuperfuſa aqua, adiectis candidi tritici quattuor ſextarijs, priuatimq; pugillo hordei, linteolo raro auribus vaſis alligato, coquitur, donec hordeum fractum dehiſcat. Deinde omnia in nouum craterem oris ampli tranſfunduntur. Triticum abijcitur. Spuma argenti vehemẽter manibus affricando, aqua lauatur, aſſiccataq; in thebaico mortario teritur, affuſa feruẽte aqua. donec diſſoluatur. Exolcata aqua, iterum tota die teritur, & veſperi infuſa calida aqua ſinitur. Mane colis excernitur. Alia infunditur atq; ter die excolatur. Id ſeptẽ diebus fieri ſolet. Poſtea additis ad ſingulas minas ſpumæ argenti, quinis ſalis foſſilis drachmis, infuſaq; calida aqua, ter in die teritur, & addita aqua excolatur. Cumq; inalbuerit, calida infunditur, dum nullã prorſus ſalſedinem reſipiat. Demum ardentiſſimo ſole ſiccata, eiecto prius humore, reconditur. Sin minus, mina ſpumæ argyritidis diligenter teritur, addito ſale foſſili trito, triplicato pondere, in fictile nouum conijcitur. Aqua infunditur ita vt ſuperemineat. Mouetur quotidie mane et veſperi, aquaq; ſuperinfũditur, priore nequaq; effuſa. Hoc fit trigita diebus. Nãq; niſi moueatur craſſeſcit, vſq; induriciẽ teſtæ. Poſt hæc effuſa leniter muria, in thebaico mortario ſpuma argenti teritur, conſectaq; in fictile aquam continens, manibus diligenter agitatur, mutata ſubinde aqua, donec nullum ſalſedinis inditiũ præbeat. Deinde quod ex argenti ſpuma candidum apparet, in vas aliud tranſfertur, & redactum in paſtillos, plumbea pixide conditur. Alij ſpumam argenti in fabarum magnitudines confractam, in ventre ſuillo crudo ex aqua coquunt, dum viſcus eliqueſcat, exemptamq; cum ſale pariter terunt, & vt ſupra dictum eſt lauant. Sunt qui ſalis libram vnam, & ſpumæ argenti tantundem, in ſole terant, aqua continue mutata, dum candor ei detur. Alia ratio. Sumito quantamuis argenti ſpumã, vbi lana candida inuolueris, fictili nouo indita aqua, cum pugillo fabarum recentium repurgatarũq; decoquito. Cumq; fabæ diſruptæ fuerint, lanaq; dealbuerit, exemptam argenti ſpumam, & altera lana inuolutam, iterum coquito, cyathum aquæ & parem fabarum modum adijciens. Eadem tertio quæ ſupra, facito. In ſumma tantiſper, dum lana iam non inficiatur. In ſuper tranſfundens in mortarium, ad ſingulas ſalis foſſicij libras, adijcito octogenas ſpumæ argẽti drachmas atticas, & terito, intermittenſq; nitri q̃albiſſimi cum aqua diuiſi, drachmas. xlvij. indito. Iterum terito, donec ſatis candoris contraxiſſe videatur. Ita autem fundẽs eam ex alto in fictile oris ãpli, adiecta largiore aqua, vbi cõſidere deſierit, colato. Viciſſim eadẽ proſequere, dũ pura aqua dulciſq; effluat, & nullam ſalſedinem præ ſe ferat. Poſtremo in fictile nouum tranſlatam, colato ſenſim omni humore, ſoli quadraginta diebus, ſub caniculæ ſidus

Digitized by Google

exponito,& ficcata vtitor. Elotam autem conſtat ad oculorum collyria prodeſſe,& ad cicatricum fœditates tollendas,ad rugoſas facies,& cicatricoſas,laceratasq; et macularum plenas.

De Ceruſa. CAP. XCIIII.

Eruſa fit hoc modo,infuſo in vrſeum oris lati aut fictile label
c lum q̃acerrimo aceto, laminam plumbeam ſupra fictilis ſpiraculum,ſubiecta prius arundinea tegete, firmato, ſuperiectiſq; velaminibus,ne halitum expiret acetum, vbi reſoluta fuerit, defluẽſq; deciderit,humorem purum ad ſumma delatum colato. Craſſamentumq; tranſfundito. Debet quoq; ficcari in ſole,mox truſatili molateri,alioquin tritum cribrari. Poſtea quod ſupereſt duri,in tenues partes redigendum,cribrandumq;. Viciſſim eadem tertio quartoq; facienda. Melior quæ primo cribrata eſt,& medicamentis oculorum aſſumenda. Secundum locum tenet ſequens, & reliquæ ſuo ordine. Nec deſunt qui ligneam rudem, in medio vaſe appendant, & ſupra cratem plumbũ imponant, ita vt acetũ nõ contingat,inditoq; operculo circũlinentes dimittunt. Poſt dies aliquot,laxato obturamẽto viſunt. Cũq; reſoluta materia fuerit, reliqua vt ſupra diximus exequuntur. Si autem quis in paſtillos velit digerere,aceto acri ſubacta diuiditur,in paſtillos qui in ſole ficcantur. Aeſtate tamẽ ſupradictũ opus obeũdũ eſt. Ita enĩ cãdida atq; efficax redditur. Quinetiã hyeme paratur, vrſeis ſupra furnos,balnea,aut fornaces impoſitis. Aſcendens enĩ calor, idẽ quod ſol præſtat. Laudatiſſimam fieri putãt rhodi,& corinthi,aut lacedemone. Proximã puteolis. Torretur hoc modo. Flagrantibus igni carbonibus,fictili nouo maxime attico,tritã ceruſã iponito,& aſſidue verſato. Cũq; cinereũ colorẽ traxit, eximens refrigerato, & vtitor. Eſt & aliud vrendi genus. Trita patinis ſupra prunas imponitur, & ferulacea rude mouetur,donec ſimilis ſãdarachæ fiat. Extractaq; ad vſus miniſtratur. Quæ vero ita parata eſt, ſandyx a quibuſdam dicitur. Lauatur ceruſa cadmiæ modo. Vis ei adſtringere occlũdere,emollire & explere. Inſuper excreſcentia reprimere, & ad cicatricem perducere. Miſcetur cæratis & emplaſtris quæ liparæ vocantur,paſtilliſq;. Eſt autem letalis eius potus.

De Chryſocolla. CAP. XCV.

Hryſocolla laudatiſſima Armeniaca,colorem porri q̃ ſimil-
c lime reddens. Secundum locum ſibi vendicat macedonica & proximum cypria. Quo in genere præfertur pura. Damnatur quæ terram aut calculos collegerit. Ratio lauandi hæc eſt. Tuſam infuſa aqua, mortario expaſſa manu ad pilam vehementer fricato,

Digitized by Google

& ſtatim q̃ conſederit colato. Alteram infundens aquam, rurſum teri to. Hæc viciſſim proſequere, donec pura ſyncæraq; ſpectetur. Dein ſiccato in ſole, & ad vſus recondito. Quod ſi vrere volueris, ex ea te rẽs quod ſatis eſſe videbitur, patinis ſupra carbones adponito, & alia facito quæ ſupra diximus. Dos chryſocollæ ad purgandas cicatrices. Excreſcentem carnem coercet. Adſtringit, purgat, excalfacit, & modice corpus mordendo exeſt. Inter medicamenta intelligitur, quæ vomitiones concitant, & necem inferre poſſunt.

De Armenio lapide. CAP. XCVI.

a Armenius lapis præfertur læuis, colore cæruleo, perq̃ æquabilis, calculo carens, & friabilis. Eadem quæ chryſocolla præſtat, ſed inefficacius. Quinetiam vſum habet ad pillos in palpebris alendos.

De Cæruleo. CAP. XCVII.

c Aerulei origo ex ærarijs metallis in cypro. Copioſius ex harena littorali, ſecundũ quoſdam ſub cauatos ſpecus maris inuenitur, quod magis probatur. Eligi debet merum. Vritur vt chalcitis. Lauatur vt cadmia. Vim habet reprimentem & modice erodentem. Cruſtas gignit, & exulcerat.

De Indico. CAP. XCVIII.

i Ndici duo genera, vnum ſua ſponte naſcitur, tanquam ſpuma germinatione, indicis harũdinibus exiens. Alterum inſectoriæ dant officinæ. Et eſt ſpuma purpurea innatans cortinis, quam detractam artifices ſiccant. Optimum exiſtimatur, quod cæruleiſpeciem præbet, ſuccoſum, & læue. Inter medicamenta eſt quæ velociter adſtringunt, & inflammationes tumoreſq; rumpunt. Purgat & reprimit vlcera.

De Ochra. CAP. XCIX.

o Chram leuiſſimam, & vehementer luteam eligere oportet, meram & aliena materia vacantem, non lapidoſam, friabilem, natione attica. Vritur hæc, & lauatur cadmiæ modo. Vis eius adſtringere, erodere, collectiones & tubercula diſſipare. Excreſcentia in carne reprimit. Caua cum cærato explet. Et articulorum toſos comminuit.

De Cinnabari. CPA. C.

h Allucinantur qui cinnabarin minio eamdem eſſe exiſtimãt. Minium enim in hiſpanijs ex ladiqe quodam argenteæ harenæ permiſto, temperari ſolet. Alioqui nõ dignoſcitur. Fornacibus autem in florentiſſimum flagrantiſſimumq; colorem permutatur. In metallis vero ſtrangulantem halitum eructat. Itaq; facies

Digitized by Google

incolæ veſicis obuelant, vt per illas ſpectent, nec reſpirando noxium aerem attrahant. Ea pictores ad ſumptuoſa parietum honeſtamẽta vtũtur. Cinnabaris quæ ex Aphrica defertur, magno cõſtat. Hactenus inuenitur, vt vix verſicoloribus pictorũ lineis ſatisfaciat. Denſũ nec dilutum colorem reddit. Quare quidem ſanguinem eſſe draconis exiſtimauerũt. Vim habet cinnabaris hæmatitæ lapillo eamdem, verum efficaciorem. Cõuenit ad oculorum medicamenta. Magis enim adſtringit, & ſanguinẽ cohibet. Ambuſtis igni, & papularum eruptionibus cærato excepta medetur.

De Argento viuo. CAP. CI.

a Rgentum viuum fit ex minio, quod abuſiue cinnabaris dicitur. Patinis fictilibus, impoſita ferrea concha cinnabarin continente, & calice cooperta, argilla ſuperlita, carbonibus ſuccendunt. Siquidem deterſa fuligo, quæ calici inſidet, refrigerata in argentum viuum coit. Quinetiam inuenitur in argenti fodinarum tectis, ſtillatim concretum. Alij per ſeſe in metallis inueniri tradunt. Seruatur in vitreis, aut plumbeis, aut ſtagneis, aut argenteis vaſis. Siquidem aliam materiam omnem exedit, & defluere facit. Potum vim pernicialem habet. Suo enim pondere interna exeſt. Remedio eſt lac multum, ſubinde potum, & vomitionibus reiectum, aut vinum cũ abſinthio, aut apij decoctum, aut ſemen ormini, aut origanum, vel hyſſopum cum vino. Auri limata ſcobs, ideſt ramẽtum q̃tenuiſſimum epotum, mirabili eſt auxilio.

De Rubrica ceu minio ſinopico. CAP. CII.

m Inium ſinopicum maxime probatur graue, denſum, ad iocineris imaginẽ vergens, calculorũ expers, cõcolor, in reſolutione ſuccoſum. Effoditur in capadocia ſpeluncis quibuſdã, expurgatumq; defertur in ſinopen vrbem, in qua vænditur. Vnde cognomentum accœpit. Vim habet exiccatoriam, quaſi inducendo obſtruentem, & adſtrictoriam. Quapropter vulnerarijs emplaſtris, & paſtillis exiccantibus, & adſtrictorijs commiſceri ſolet. Aluum ſiſtit, in ouo ſumptum, aut clyſtere infuſum. Datur iocineris vitio laborantibus.

De Rubrica fabrili. CAP. CIII.

r Vbrica fabrilis, ad omnia ſinopide inferior eſt. Optima ægyptia, & cartaginenſis, lapidum expers, friabilis. Gignitur in Iberia quæ ad occidentem ſpectat, ochra exuſta, & degenerãtem in rubricam.

Digitized by Google

De Lemnia terra. CAP. CIIII.

Lemnia terra, cuniculoso in specu nata e Lemno insula, palustri loco defertur, inibi electa, & caprino sanguini permista.
1 Quam incolæ cogunt in pastillos, & imagine capræ signant. Vnde & sphragida appellauere. Vim antidoti habet, contra pernicioſa venena singularem. Pota cum vino & præsumpta euomi venena cogit. Contra ictus morsusq; animalium, quæ exitiale virus eiaculantur, prodest. Antidotis familiaris. Sunt qui hac ad sacrificia vtantur. Est & dysenteriæ vtilis.

De Attramento sutorio. CAP. CV.

Attramẽtum sutorium genere quidem vnum & idem est, molle & concretum. Sed in specie differentias treis habet. Vnum
a nãq; humoribus stillatim in cuniculos quosdam colatis, cõcrescit. Quare ab ijs qui cypria metalla perficiunt, stalactis appellatur. Peteesius ipsum pinarion vocat, alij stalacticon ideſt stillaticium, alij pecton, Ephthon, Aracton, Lonchoton. Alterum simplici ratione fit in speluncis. Postea transfusum in excauatos scrobes, concrementum capessit. Quod pecton, id est concreticium, proprie nominatur. Tertium dicitur coctile, & in hispania fieri solet. Sed inutile, ac inualidissimum esse constat. Ratio parãdi hæc est. Aqua madefactum decoquũt, mox in piscinas trãsfundunt, & residere patiuntur. Hoc certis diebus coalescit, in complureis formulas digestum, tesserarum speciem reddẽtes, quæ racematim inter se cohærescunt. Optimum esse creditur, cæruleum, graue, concretum, trãslucens. Cuiusmodi stillaticium est. Ab alijs lonchoton nominatum. Proximum concreticium. Coctile vero ad infectus & denigrationes, aptius cæteris esse cõpertum est. Sed ad medicinæ vsum inualidius esse, experimenta docent. Valet adstringere, calfacere, & crustas inducere. Latas ventris tineas necat, drachmæ pondere deuoratum, aut cũ melle linctũ. Vomitus ciet. Aduersus hausta fungorum venena, ex aqua potum auxiliatur. Purgat caput aqua dilutum, & in vellere naribus instillatum. Vritur vt paulopost in mentione chalcitis ostendemus.

De Chalcite. CAP. CVI.

Chalcitis præfertur similis æri, friabilis, nec lapidosa, nec inue
c terata, intercursantibus oblongis venis, splẽdẽtibusq;. Huic absterſoria vis ineſt, excalfaciens, & crustas vlceribus obducens. Purgat quæ oculis & eorumdem angulis hærent. Ad ignem sacrum, & vlcera quæ serpunt, efficax est. Sanguinem e vulua & naribus erumpentem, cum succo porri sistit. Carunculam gingiuis enatam, depascentia vlcera, tonsillasq;, eius farina compescit. Vsta & cũ melle tri-

Digitized by Google

ta, oculorum medicamentis longe vtilior redditur. Callũ genarum & scabriciam absumit, absterget q̃. Fistulas tollit collyrij modo, in eas adacta.

De Psorico. CAP. CVII.

f It ex ea medicamentum quod psoricon vocant, duabus chalcitis partibus, cum vna cadmiæ additis, & ex aceto tritis. Oportet autem in fictili, obruere fimo, diebus quadraginta per caniculæ ardores, sic enim fit acrius. Idem quod chalcitis potest. Alij pares vtriusq̃ portiones in vino terunt. Vritur chalcitis fictili nouo, viuis carbonibus superposito. Modus autẽ vstionis in humidioribus, est dum ipsa chalcitis bullas excitare desierit, & perfecte inaruerit. In reliquis vero dum mutata in floridum colorem fuerit, & sanguineum aut miniatum colorem contraxerit. Tum demũ eximenda est. Infidens autẽ spurcicia flatu expellenda. Mox reponẽda. Torretur etiãnũ perflatis carbonibus, vsq̃ dũ luteo colore palescat. Aut fictili subditis candentibus prunis, subinde versata, donec conflagret & colorẽ mutet.

De Misy. CAP. CVIII.

m Isy assumendum natione cyprium, auri simile, durum, quod friando auri colorem imitatur, & stellæ modo splendet. Vim habet & vstionem cum chalcitide eamdem, citra psorici compositionem, excessu defectuq̃ differẽs. Aegyptium autem cæteris præstat, vt pote quod efficacius habeatur. Sed ad ocularia medicamenta multo supradicto inferius.

De Melanteria. CAP. CIX.

m Elanteria geminæ est originis, quædam in faucibus cuniculorum quibus æs eruitur, salis modo concrescit. Alia vero in summa facie supradictorũ locorũ coit, quæ terrena est. Quinetiam inuenitur in Cilicia, & alijs quibusdã regionibus, fossilis quædam. Præstat quæ sulphuris colorem trahit, læuis, pura, æquabilis & quæ cõtactu aquæ confestim nigrescit. Vim causticam obtinet misy simile.

De Sory. CAP. CX.

f Ory existimarũt aliqui melanteriã esse, aberrãtes. Siquidem sui generis est sory, ei nõ absimile. Verũ sory virus inest graue, & nauseã mouens. Inuenitur etiam in ægypto, & alijs quibusdã regionibus, vt in libya, hispania, & cypro. Præfertur ægyptiũ quodq̃ friãti nigrius apparet, spõgiosum, suppingue, insuper adstringens, & olfactu deuoratiothough, magnum virus olens, ita vt stomachus in vomitiones effundatur. Quod autem friatum scintillas, misyos mo-

Digitized by Google

do non emittit,& alterius generis esse,& inualidũ censendumest. Vim & vstionem supradictis similem habet. Dolori dentium,cauernis indi tum medetur. Labantes firmat dentes. Ischiadicis ex vino infusum auxiliatur. Illitum cum aqua varos extinguit. Medicamentis ammisce tur,quæ capillos denigrant. Hæc autem fere omnia quæ vstionem experta non sunt,perustis validiora esse existimantur,præter salem & vinifecem,nitrum,calcem,& consimilia,quæ cruda remissiora sunt. Cõbusta enim viribus efficaciora redduntur.

De Diphryge. CAP. CXI.

a Diphrygis tria genera esse creduntur. Quoddam enim metallicum est, quod in cypro sola gignitur. Lutosum namq; defertur, ex luto cuiusdam inibi regionis,postea delatum,sole siccatur,mox circũpositis sarmentis vritur. Diphryges ideo vocatũ est, q; & a sole & a sarmentis vratur, arescat, & ferme torreatur. Alterum perfecti æris, quasi subsidens fex est. Siquidem post frigidæ aquæ offusionem,vt supra retulimus,cum de flore æris differemus,sublato ære fornacum ima parte cohærens id genus inuenitur, & adstrictionem & gustum æris habens. Tertium sic fit. Lapidem pyriten vt calcem cremant,in camini aliquot diebus, cumq; colorem rubricæ contraxerit, eximentes recondunt. Quidam tradunt ex sola materia lapidem æris gignẽte fieri,quoties in dictis areis assata & in scrobes trãslata perurantur. Tunc enim ambientem scrobis locum comprehendit,& exemptis lapidibus æquale nihil inuenitur. Præfertur quod saporem æris reddit,rubiginosum,adstringens, & linguam vehemẽter exiccans. Quod sibi exusta ochra nõ vẽdicat,quæ cremata diphrygis vice vænit. Vis eius adstringere,perpurgare,excrescentia consumere, vlcera serpentia & quæ cacoethe vocant,ad cicatricem perducere. Suppurationes terebinthina aut cærato exceptum discutit.

De Auripigmento. CAP. CXII.

a Vripigmẽtum in eisdem metallis,quibus sandaracha, gignitur. Optimum existimatur crustosum,aureo colore micans, nulli materiæ permistum, fissile. Quale mysiæ & heleſponto nascitur. Huius duo genera fluxerunt. Vnum supradictum est. Alterum glandis effigie, pallidum,& colore sandaracham imitans,gleboſum. Ex ponto & cappadocia defertur. Secundum locum tenet, has nactum dotes. Torretur in testa noua viuis carbonibus subiectis. Assi duoq; versatur,donec igne flagret,& mutet colorem. Deinde refrigeratum,tritumq; reconditur. Vim habet adstrictoriam & erodẽtem. Crustas cum vehementi punctione excitat. Reprimit quæ excrescunt,& capillos euellit.

Digitized by Google

De Sandaracha. CAP. CXIII.

Sandaracha probatur ruffa, & aliena materia vacans, friabilis, cinnabaris colore, ſulphuris virus redolens. Dos eadem & vſtio, quæ auripigmento. Explet alopecias, reſina excepta. Scabros vngues eximit. Contra phthiriaſin ex aceto efficax eſt. Tubercula cum adipe diſcutit. Prodeſt ad narium oriſq; vlcera, & cæteras papularū eruptiones cum roſaceo. Item condylomata. Datur ex mulſo purulenta extuſſientibus. Suffitur quoq; cū reſina, aduerſus veterem tuſſim, rapto per fiſtulam nidore. Vocem expedit, cū melle delicta. Suſpiriosis cum reſina in catapotio, optime datur.

De Alumine. CAP. CXIIII.

Omne aluminis genus fere in ægypto, & eiſdē metallis inueniotur. Eſt enim, ſciſſile quoddam, quaſi flos ſudorve electicius terræ. Gignitur & in alijs quibuſdā locis, in melo, in macedonia, in Liparis, Sardonia, Hierapoli Phrygiæ, Aphrica, Armenia, & pleriſq; alijs regionibus, rubricæ modo. Plurimæ eius ſpecies, verū ad medendi vſum, ſciſſile, rotundum & liquidum expetuntur. Optimū eſt ſciſſile, præſertim recens, candidiſſimum, guſtu perq; adſtringens. Calculorum expers, nec glebuloſe aut aſſuloſe compactū, ſed figillatim in capillamenta quædam caneſcentia dehiſcens. Quale eſt quod trichitis, quaſi capillare nominatur, in ægypto natum. Reperitur quoq; lapis huic alumini perſimilis, qui guſtus iudicio dignoſcitur, q̄ nō adſtringat. Damnatur in rotundi genere, quod manu cōfictum eſt. Sed ex figura deprehenditur. Aſſumendum autem ſuapte natura rotundum, bullis turgens, albo proprius, atq; validius adſtringēs. Præterea nonnihil paloris cū quadam pinguedine præ ſeferens, ſine harenis, friabile, natione ægyptium, aut ex inſula melo. Liquidi probatio, vt ſit lymphidū, lacteum, æquale, & ſemper ſucco madēs, ſine lapidibus, atq; quēdam caloris igniculum expirans. Vim habent excalfaciendi, ſtringendi, ſanandi, & expurgandi, quæ caliginem papillis oculorū offundūt. Genarum carnem, cæteraſq; excreſcentias extenuant. Sciſſile rotundo efficacius intelligitur. Vri & torreri chalcitidis modo debēt. Putreſcētia vlcera compeſcunt. Sanguinis fluctiones inhibēt. Gingiuas humore prægnantes comprimunt. Motus dentium cum aceto & melle firmant. Proſunt cum melle vlceribus oris, eruptionibus papularum, & fluctionibus aurium, cum ſanguinalis hærbæ ſucco. Lepris conueniūt cum braſſicæ folijs aut melle cocta. Item pruritui & vnguium ſcabricijs, pterigijs & pernionibus, aſperſa cum aqua. Valent cum aceto, fæce & galla, pari pondere cremata, ad phagedænas vlcerum, & cū ſalis duabus partibus, ad vitia quæ paſcunt. Furfures cum eruo & picē

Digitized by Google

illita abſtergunt. Ad lendes, pediculos, ambuſta, cum aquæ illita auxi lio ſunt. Contra tumores, & graue alarum inguinumq; virus, illiniun tur. Ex melo autem aduectum mulieribus præſtat ne concipiant, ante coitum ori vuluæ inditum. Partus quoq; extrahit. Gingiuis ſi caro ex creuit, vuæ, ac tonſillis, accommodantur. Auribus et verendis cũ mel le illinitur.

De Sulphure. CAP. CXV.

VIphur optimum exiſtimatur viuum, quod apyron vocãt, nitedulæ modo ſplendidum, perlucens, minime lapidoſum. Probatur in genere ſulphuris ignẽ nõ experti, quod viret, ac præpingue ſpectatur. Plurimũ in melo & lipara gignitur. Supradictũ ſulphur calfacit, diſcutit, & celeriter concoquit. Prodeſt tuſſibus, ſuſpi rioſis, purulenta extuſſientibus, in ouo ſumptum, aut ſuffitum. Præter ea partus, vſti nidore extrahit. Lichenas, ſcabros vngues, cum reſina terebinthina miſtũ, aufert. Cũ aceto autẽ, illitũ ad lepras efficax eſt. Vi tiligines tollit. Scorpionis ictibus addita reſina medetur. Cũ aceto ve ro, draconis marini ſcorpioniſq; plagas ſanat. Pruritus toto corpore erũpentes, cũ nitro deterſũ ſedat. Regiũ morbũ emẽdat, inſparſũ fron ti cochlearis mẽſura, aut in ſorbili ouo ſumptũ. Facit ad grauedinẽ, & deſtillationes. Sudores quoq; cõſperſum inhibet. Podagricis cũ aqua et nitro illitũ, conducit. Grauitatẽ auditus, ſuffiti nidore raptim per fiſtulam hauſto, ſanat. Lethargicos ſuffitu excitat. Eumpentem vnde cunq; ſanguinem ſiſtit. Fractis auribus cum vino & myrrha illitum medetur.

De Pumice. CAP. CXVI.

VMicis probatio, vt magnopere leuis, ſpongioſus, teri faci lis, nec harenoſus, item fragilis, & cãdidus. Crematur flagrã tiſſimis carbonibus obrutus, & vbi canduerint, extractus, vi no reſtringuitur odorato. Iterũq; incenſus extinguitur, & tertia vſtio ne exemptus & per ſe refrigeratus, ad vſus conditur. Vis eius adſtrin gere, gingiuas abſtergere. Purgat cum calfactione, quæ caliginem pu pillis offundunt. Explet vlcera & ad cicatricem perducit. Excreſcentia cohibet. Fit ex farina eius dentifricium. Corpori cruſtam obducit. Auellendis capillis aptus. Theophraſtus author eſt, ſi quiſq; in bul lientem vrſeum vini pumicem iniecerit, feruorem ſtatim ſedari.

De Sale. CAP. CXVII.

AL foſſilis efficacior eſt, cõmuniter ſi eſt candidus, calculis va cans, & perſpicuus, denſus, æquali compage. Peculiariter am moniacũ genere laudatur, ſi modo findi facile poſſit, rectiſq; ſegminibus diduci. In marino ſale eligendus eſt candidus, æqualis,

Digitized by Google

Probatiſſimus in cypro fit & ſalamine cypri, & megaris, in Sicilia & Aphrica. Sed inter dicta ſalis genera lacuſtris præfertur, ſed multo validiſſimus eſt phrygius, noīe tapeus aut tritæus aut gantæus. Salis natura. In cōmune perq̄ vtilis eſt. Adſtrīgit, abſterget, expurgat, diſſipat, reprimit, extenuat, & cruſtas inducit. Sed hoc intereſt, q̄ alius alio ſit præſtātior. Quin & a putredine vidicat. Ammiſcetur medicamētis pſoras abſtergētibus. Excreſcētia in oculis reprimit, & pterygia cōſumit. Cæteraſq̄ carnis extuberationes tollit. Clyſteribus infūditur. Diſcutit laſſitudines ex oleo illitus. Cōtra hydropicorū tumores auxiliatur. Dolores in ſaccis fotu mitigat. Et pruritus ſedat, ex oleo & aceto infrictus, donec adignē ſudent. Itē lichenas, lepras, pſoraſq̄. Anginā ex melle, aceto, & oleo illitus leuat. Tonſillis vuæq̄ cū melle toſtus, vlceribus in ore manantibus, gingiuis quas humor vexat, & phagedænis vlcerum cum polenta crematus illinitur. Aduerſus ſcorpionū ictus cum lini ſemine. Contra ſerpentium morſus cum origano, melle, hyſſopo. Aduerſus ceraſten cum pice aut cedria aut melle auxiliatur. Contra ſcolopendræ morſus cum melle & aceto. Aduerſus veſparum ictus, & crabrones, albidaſq̄ capitis puſtulas, thymos, & tubercula cū ſeuo vitulino. Furunculos cum vua paſſa, aut ſuillo adipe, aut melle diſcutit. Teſtium tumores cum origano & fermento maturius concoquit. Crocodilorū morſibus auxiliatur, tritus in linteolo & intinctus aceto, ita vt vinculis loca conſtringantur. Prodeſt ad beſtiarum morſus, ſugillationes in facie, ex melle. Contra hauſtum opium & fungos, cum aceto mulſo bibitur. Luxatis imponitur cum farina & melle. Ambuſtis igni cum oleo impoſitus, puſtulas erumpere nō patitur. Podagricis itidem imponitur, & aurium doloribus cum aceto. Ignes ſacros & vlcera quæ ſerpunt cum aceto aut hyſſopo illitus fiſtit. Vritur fictili, diligenter opertus, condituſq̄ prunis, vſq̄ dum efferueſcat. Aliqui foſſilem ſubacto polline, obliniunt & carbonibus ſubijciunt, vſq̄ dum pollen exuratur. Solet & ſal communis eodē modo vri. Sed aqua ſemel abluitur & ſiccatus in ollam cōopertam mittitur, ſubdito igne, moueturq̄ donec iam non exiliat.

De Spuma ſalis. CAP. CXVIII.

h Alos achne ſpumoſi ſalis ramentum, in exilibus petris inuentum, cui vis eadem quæ ſali.

De Muria CAP. CXIX

m Vria effectus ſalis præbet: Abſtergitq̄. Dyſentericis infunditur, etiam ſi nome inteſtina corripit. Iſchiadicis veteribus ad fotus, aquæ marinæ vſum præſtat.

Digitized by Google

De Flore ſalis. CAP. CXX.

f Los ſalis flumine nilo defluit. Lacubus tamen quibuſdam innatat. Aſſumẽdus qui crocei coloris eſt, odore ingrato, ceu gari. Interdum longe magis virus olet, guſtuq; mordacior, et pinguiter lẽtus. Fucatus autem rubrica, aut ſcrupuloſus, improbatur. Præterea ſyncærus nõ niſi oleo reſoluitur. Adulteratus nonnulla ex parte, etiam aqua diluẽte factitium colorem. Ad vlcera quæ cacoethe vocantur, & phagedænas, genitalium nomas, & purulẽtas aureis, efficax eſt. Oculorum hebetudines, cicatrices, albugineſq; tollit. Emplaſtris vnguentiſq; coloris cauſa, vt roſaceo, miſcetur. Sudorem cit. Aluum turbat in vino aut aqua ſumptus. Stomachum male habet. Additur acopis & ſmegmatis, quæ albandi capilli gratia componuntur. Et in vniuerſum acris eſt, & feruentis naturæ vt ſal.

De Nitro. CAP. CXXI.

p Ræfertur nitrũ leue, roſeo colore, aut candido, in foramina dehiſcens, perinde quaſi ſpongioſum quiddã. Quale ex illyrico affertur, a buniorum ciuitate. Humores tranſfert qui alicubi concreuerunt.

De Spuma nitri. CAP. CXXII

f Puma nitri optima eſſe putatur, leuiſſima, gleboſa, friabilis, colore pene purpureo, aut ſpumoſa, & mordens. Qualis ex philadelphia lydiæ defertur. Secunda eſt ægyptia. Quin & in magneſia cariæ gignitur. Vim & vſtionem ſalis habet, tam nitrum q̃ ſpuma eius. Præterea nitrum tormina ſedat, ſi tritum cum cumino bibatur, in hydromelite, aut ſapa, aut aliquibus quæ inflationes diſcutere poſſunt, vti ruta vel anetho. Febribus circuitu redeuntibus illinitur, ante ſuſpectam acceſſionem. Miſcetur emplaſtris, quæ extrahunt, & diſcutiunt, extenuant, & lepras abſtergunt. Cum aqua autem calida aut vino infuſa inflationes, purulentas aureis, & ſonitus earumdem ſanat. Sordes expurgat, cum aceto inſtillata. Canum morſibus ex aſinino adipe aut ſuillo medet. Reſinæ admiſta furunculos aperit. Aquæ inter cutem cum fico illinitur, opiſthotoniſq; iam remiſſioribus & luxatis cum cærato. In reſolutione linguæ, pani cõmode permiſcetur. Aliqui ſupradicta carbonibus vrunt ſubiecta prius teſta noua, donec incã deſcant.

De Fæce. CAP. CXXIII.

e Ligenda fæx maxime a vino vetere, italico, ſin minus ab alio conſimili. Fæx aceti viribus longe acrior eſt. Crematur vt alcyonium ante diligẽter ſiccata. Sunt qui noua teſta igni lar-

Digitized by Google

go,vrant, vſq; dum penitus incandeſcat. Alij viuis carbonibus fæcis glebam obruunt, & idem opus proſequuntur. Experimentum eſt legitimæ vſtionis, vt aerio nitore inalbeſcat, linguamq; tactu vrere videatur. Eadem vrendæ fæcis aceti ratio. Vis eiſupra modum vrens, & abſtergens: Vlcera ad cicatricem perducit. Vehemẽter exeſt, ficcatq;. Sed recenti vtendum eſt, quoniam celeriter exnimatur, aperta, & nullo vaſe cõdita. Lauatur vt Pompholyx. Quæ vſtionem experta non eſt, tumores & per ſeſe, & cum myrto cohibet. Ventris ſtomachiq; fluctiones illita ſiſtit. Muliebre profluuium, imo ventri aut genitalibus impoſita, mitigat. Panos diſcutit, nõdũ exulceratos, & tubercula. Turgentes mãmas ſuiq; lactis impatientes, cum aceto perũcta extinguit. Cum reſina vero ambuſta & ſcabros vngues aufert. Addito lentiſcino oleo illita nocte tota, ruffat capillum. Elota oculorum medicamentis vt ſpodos adijcitur. Cicatrices & eorum caligines eadem abſtergit.

De Calce. CAP. CXXIIII.

c Alx hoc modo fit. Marinorũ buccinorum teſtas igni condito, aut feruenti clibano nocte dimittito, poſtera die ſi candidiſſima fuerit, extrahito. Sin aliter, iterũ vrito, vſq; dũ vehemẽter inalbuerit. Dein vbi in aquam frigidam immerſa fuerit, in fictile nouum conijcito, et exacte pannis operiens, noctem vnam conquieſcere ſinito. Mane eam extrahens, ſi ad intentum finem perducta eſt, recõdito. Fit & e glebis lapidum crematis, necnon e vili marmore, quæ cæteris præfertur. Vis omni calci in commune ignea, mordens, adurens, & cruſtas inducens. Quibuſdam alijs immiſta vt adipi, oleo, concoquendi vim aſſumit & diſſipat. Vlcera ad cicatricẽ perducit. Efficacior exiſtimatur recens nec aſperſa aquis.

De Gypſo. CAP. CXXV.

g Ypſum vim habet adſtringendi, obſtruendi. Sanguinis eruptiones ſudoreſq; cohibet. Sed potũ ſtrangulat, quodam ſuffocationis modo.

De Sarmenticio cinere. CAP. CXXVI.

f Armentorum cinis vrendi vim habet. Cum axungia autem vel aceto illitus, fractis neruis, articulorum colliſionibus, & neruorum nodis prodeſt. Cũ nitro & aceto excreſcentias carnis in ſcroto reprimit. Serpentium canumq; morſibus illitus ex aceto medetur. Cruſtas obducentibus medicamentis ammiſcetur. Fit ex eo lixiuium contra præcipitationes, & fungorum venena, cum aceto ſale & melle.

De Alcyonio. CAP. CXXVII.

a Lcyonij quinq; eſſe genera compertum eſt. Vnum enim ſpiſſum, acerbi ſaporis, ſpõgioſa facie. Item tetri odoris, ponde-

Digitized by Google

rosum,& piscem olens,quod plerumq; in littoribus inuenitur. Alterū pinnulæ oculorū aut spongiæ simile, fistulosum, & leue, odorem algæ referens. Tertium vermiculi forma, & colore, magis purpureum, quod milesium vocant. Quartum succidis velleribus nō dissimile,spōgiosum,leue. Quintum figura fungi,sine odore,asperum,parte interna quodammodo punicosum,foris læue,acre. Quod plurimū in propōtide iuxta insulam besbicon appellatam gignitur. Patrio nomine halos achnen vocant. Duo priora,in fœminarum smegmatą assumuntur. Cōtra lentigines,lepras,vitiligines,nigricias,& maculas in facie reliquoq; corpore. Tertium ijs qui difficili vrina vexantur, aut harenulas in vesica colligūt,idoneum est. Item renibus affectis,aquæ inter cutē, lieni. Vstum autem & ex vino illitum alopecias replet. Postremum dealbandis dentibus aptum est. In alia absterſoria,psilothraq; assumitur cum sale mistum. Si quisquam alcyonium cremare velit,in crudum fictile mittat, & oblinens vasis spiraculum luto,ita fornaci mandet, & cum figlinum percoquetur, extrahens ad vsus recondat. Lauatur vt cadmia.

De Adarche. CAP. CXXVIII.

f It in cappadocia quod adarches appellatur. Est autē concreta salsilago, humidis & palustribus locis siccitate emergens, & harundinibus ac hærbis agglutinata, colore flori lapidis asiatici similis, & omni forma molli alcyonio, & aliquantum cauo proxima, tanq; lacustre alcyonium esset. Ad euellendas lepras, lentigines,lichenas,& vicia cutis in facie, accomodatur. Et in summa vis ei acris. Humorem euocat qui in aliqua parte concreuit & ischiadicis prodest.

De Spongijs. CAP. CXXIX.

e Spongijs alias mares appellauere,tenui fistula,spissas,quarū duriores tragos nominarunt. Fœminas autem quæ contrarias dotes habent. Vruntur eæ vt alcyonium. Recētes sine pinguitudine vulnerariæ sunt,& tumores reprimūt. Recentia vulnera ex aqua poscave conglutinant. Veteres sinus ex decocto melle iungūt. Vetustæ autē inutiles. Aridæ & ligatæ lino,si penicilli modo adigantur,occlusa vlcera,callosq; laxant. Recentes & vacuæ senilia vlcera,& quæ fluctione laborant,aut cuniculatim exedunt,impositu siccāt. Sanguinis profluuium sistunt. Crematarum cinis ex aceto,aridæ lippitudini auxiliatur. Et vbi quid abstergere aut adstringere opus est. Vtilius, in oculorum medicamentis lauare cinerem. Omnium cinis cum pice crematarum, profluentem sanguinem sistit. Candidæ cura fiunt,e mollissimis recētes,per æstus tinctæ salis spuma,quæ petris cohæ

Digitized by Google

ret,insolantur inuersæ,hoc est parte caua sursum spectãte.& qua adhæ-
sere,deorsum.Si vero æstiua serenitate ad lunam sternantur,perfusæ sa
lis spuma,aut maris aqua,maximum candorem referent.

De Corallio. CAP. CXXX.

c Oralliũ quod aliqui lithodẽdron appellarunt, marinũ esse fruticẽ cõstat,qui imo extractus duratur statim atq; emergit, tanq̃ offuso aere protinus concrescat. Plurimũ inuenitur Syracusis, in promontorio cui pachyno nomen est. Laudatissimum rubens, colore hastulæ regiæ,aut sandycis meri,nec secus terẽti facile cedens,æquabili vsquequaq; cõcremẽto,rursus algæ aut fuci marini odore,q̃ramosissimum,cinnamomi æmulum,forma fruticis. Quod autem in lapidis duritiam coit, scrupulosum, inane, & lacunosum,vitiosum existimatur.Adstringit & mediocriter refrigerat. Excrescẽtia coercet. Oculorum cicatrices abstergit. Vlcerum caua,& cicatrices explet. Cõtra sanguinis reiectiones magnopere efficax est. Vrinæ difficultati auxiliatur.Quin & potum ex aqua lienem absumit.

De Antipathe. CAP. CXXXI.

q Vod antipathes vocant,corallium esse arbitrantur,specie tãtum distãs. Est autem colore nigro,arboris figura, ramosum magis. Vires supradicti habet.

De Phrygio lapide. CAP. CXXXII.

p Hrygius lapis quo infectores in phrygia vtũtur,a qua nomẽ accœpit. Nascitur in cappadocia. Optimus habetur pallidus,modice grauis,inæquali compage corporis, intercedẽtibus albis segmẽtis,vt in cadmia. Vritur autẽ vino optimo perfusus, viuisq; carbonibus obrutus perflatur assidue follibus, donec mutato colore ruffescat.Rursus eodem vino restinguitur.Hoc iterum & tertio faciendum. Attendendum tamen, ne minutim confringatur, & in fuliginem euanescat. Vis crudo vsto; adstrictoria,expurgans. Vlceribus crustas quadamtenus inducit.Ambustis cum cærato medetur. Lauatur vt cadmia.

De Asio lapide. CAP. CXXXIII.

a Sius lapis assumi debet pumicosus,leuis,fungosus,item friabilis, scissiles venas melini coloris ad imũ actas habẽs. Eius flos,salsugo subflaua est,sũmo lapide insidẽs, cõpage tenui,colore in aliquib⁹ albo,i alijs pumici simili,ad luteũ vergẽte. Admotus liguæ aliquãtũ mordet. Vim habet vterq; adstrictoriã,et modice erodẽtẽ,

Digitized by Google

Ammistus liquidæ pici, aut terebinthinæ, tubercula discutit. Lõge validior flos existimatur. Cæterũ siccatus flos, vetera vlcera & cicatrici repugnãtia sanat. Excrescẽtia cohibet. Tetra vlcera & fungis similia, cũ melle expurgat. Vlcerũ caua explet, depascentiaq; cũ cærato sistit. Fit cataplasma ex eo podagris, misto fabæ lomento, & lienosis ex aceto & calce. Prodest phthisicis linctu. Podagrici iuuãtur pedibus in solio ex eo lapide excauato inditis. Fiunt quoq; loculi, qui corpora erodunt, & luxuriantem carnem, & corporum crassitiem absumunt, vice nitri in balneo. Si lauare libet, cadmiæ modo lauatur.

De Pyrite lapide. CAP. CXXXIIII.

Pyrites lapidis genus est, a quo æs extrahitur. Eligi debet æris similitudine, facile scintilas ædes. Vritur sic: Melle irrigatus molli pruna continuo flatur follibus, donec ruffescat. Alij in carbones igni candentes, lapidem melle perfusum deijciunt, et vbi ad fuluũ colorẽ vergere cœperit, extrahũt. Efflatoq; cinere, rursus madefactũ cremãt, donec æquabili tenore assicatus, friabilis reddatur. Siquidẽ sæpe facies summa solũ vritur. Ita crematus siccatusq; reconditur. Si eloto opus sit, lauari debet vt cadmia. Tã crudi quã vsti vis est, excalfacere, abstergere, offusam oculis caliginem expurgare, duricias concoquere, & concoctas discutere. Resina exceptus excrescentia in carne cohibet, sed calorem quemdam & adstrictionem parit. Ita vstum nonnulli diphryges appellant.

De Hæmatite lapide. CAP. CXXXV.

Hæmatites optimus habetur friabilis, puro colore niger, durus in se & æqualis, nulla sorde amissa, nulloq; zonarũ discursu. Vim habet adstringentẽ, & excalfactoriã aliquantum. Oculorum cicatrices & scabriciam cum melle purgat. Cum lacte autẽ muliebri, lippitudini, collisionibus, & oculis cruore suffusis conuenit. Bibitur contra difficultatem vrinæ, & fluctiones mulierum in vino, et abijs qui sanguinem reiecerunt, cum succo punici mali. Fiunt ex eo cõtes & collyria oculorũ vitijs apta. Vritur vt phrygius, vino tantũ subtracto. Modus vstionis est, vt modice leuis fiat, & bullis quibusdã inturgescat. Sunt qui hæmatiten ita adulterant, densam glebã rotundãq; schisti lapidis, cuiusmodi sunt quæ radices vocantur, vase figlini operis, quod feruentem cinerem contineat, condunt, paucaq; interiecta mora eximunt, experiunturq; si trita ad cotem hæmatitæ colorem

Digitized by Google

reddat, ꝙ ſi ita res ſe habet, reponũt, ſin minus, iterum obruũt, & ſubinde conſpicientes periculum faciũt. Siquidem in cinere diu dimiſſus colore mutato diſſipatur. Coarguitur male cõfictus, ſciſſilibus venis. Quippe in rectos venarum diſcurſus refringitur, & longe ſecus ſe in colore habet. Namꝙ floridum reddit. Hæmatites vero ſanguineum tꝙ cinnabarin imitantem, Inuenitur in ſinopico minio. Fit & e magnete lapide, vehemẽter ambuſto. In ægypto ſponte naturæ cum metallis enaſciũr.

De Schiſto lapide. CAP. CXXXVI.

f Chiſtos lapis in Iberia Hiſpaniæ cõtermina gigniur. Probatur maxime, quæ croci colorẽ æmulatur, friabilis, ſuapte natura fiſſilis, concremẽto & ſerie cohærentiũ venarum, ammoniaco ſali ſimilis. Vim exhibet hæmatitæ, ſed ad omnia infirmiorem. Quin & caua replet muliebri lacte perfuſus. Ad procidentia, rupta, itẽ genarum craſſitiem, & vuas oculorum, magnopere efficax eſt.

De Gagate lapide. CAP. CXXXVII.

i N Gagatarum lapidum genere, præferendus qui celeriter accenditur, & odorem bituminis reddit. Niger eſt communi ex parte, ſquallidus, cruſtoſus, perꝙ leuis. Vis ei molliendi & diſcutiendi. Deprehendit ſonticum morbum ſuffitus. Recreatꝙ vuluæ ſtrangulationes. Fugat ſerpentes nidore. Podagricis medicaminibus, & acopis additur. In Cilicia naſci ſolet, qua influens amnis in mare effunditur, proxime oppidum, quod plagiopolis dicitur. Vocatur autem & locus & amnis gagas, in cuius faucibus ij lapides inueniũtur.

De lapide Thracia. CAP. CXXXVIII.

l Apis thracias dictus, naſcitur in flumine quodã ſcythiæ, cui ponto nomen eſt. Vis ei gagatæ. Traditur aqua accendi, & oleo reſtingui. Quod in bitumine accidit.

De Magnete lapide. CAP. CXXXIX.

m Agnes lapis optimus eſt, qui ferrum facile trahit, colore ad cæruleum vergente, nec admodum grauis. Datur cum aqua mulſa, trium obolorum pondere, vt craſſos humores eliciat. Sunt qui magnetem crematum pro hæmatite vændant.

De Arabo lapide. CAP. CXL.

a Rabus lapis elephãti maculæ ſimilis. Is tritus illitu hæmorrhoidas exiccat. Eius cinis dentifricio optimus.

Digitized by Google

De Galactite. CAP. CXLI.

g Alactites appellatur ꝙ lacteum reddat. Cinerei tamen est coloris, ac gustu dulcis. Ad oculorum fluctiones conuenienter illinitur. Oportet autem in aqua tritum, pixide plũbea recondere, propter vim glutini, quod obhæret.

De Melitite. CAP. CXLII.

m Elitites omnia galactitæ similis. Hoc tantum interest, ꝙ dulciorem succum remittit. Eiusdem vt galactites effectus.

De Morochtho lapide. CAP. CXLIII.

m Orochthus lapis quem aliqui galaxiam, aut leucographida vocauerunt, in ægypto nascitur, quo vtpote molli, & facile liquescente, linteones dealbandis vestibus vtũtur. Spiracula corporis obstruere videtur, conueniens ijs qui sanguinem expuunt, cœliacis, & vesicæ doloribus, cum aqua potus. Itidem fluctionibus vuluæ, impositus velleri. Mollibus oculorum collyrijs miscetur. Explet enim caua, atq; delachrymationes sistit. Idem cærato exceptus, vlcera quæ fiunt in teneris partibus corporis, ad cicatricem perducit.

De Alabastrite lapide. CAP. CXLIIII.

a Labastrites vocatus onyx, crematus, resina aut pice assũpta duricias discutit. Stomachi dolores cum cærato leuat. Gingiuas comprimit.

De Thyite lapillo. CAP. CXLV.

l Apis nomine Thyites, in æthiopia gignitur, subuiridi colore iaspidem imitatus. Liquescens tamen lacteum succum reddit. Vehementer mordet. Tenebras quæ pupillis obuersantur expurgat.

De Iudaico lapide. CAP. CXLVI.

i Vdaicus lapis in Iudæa nascitur, glãdis effigie, candidus, scita admodum configuratione, discurrentibus lineis quasi industria detornatis. Solutus nullã qualitatem manifestã gustui repræsentat. Potest ciceris magnitudine tritus ad cotem, vt collyrium, cum calidæ aquæ cyathis tribus, potu difficultati vrinæ auxiliari, & calculos in vesica comminuere.

De Amianto. CAP. CXLVII.

a Miãtus lapis in Cypro nascitur, sciſſo alumini similis, quo vt pote flexili, pannos tantũ ostentationis gratia texunt, qui ad

Digitized by Google

ignes cõiecti ardent quidem sed flammis inuicti splendidiores exeunt.

De Sapphiro. CAP. CXLVIII.

f Apphirus lapis, percussis a scorpione potu, prodesse existimatur. Contra intestinas exulcerationes bibitur. Excrescentia in oculis vuasq; & pustulas inhibet, & ruptas membranas cogit.

De Memphite. CAP. CXLIX.

m Emphites in ægypto iuxta Mẽphin inuenitur, calculorum magnitudine, versicolor. Tradunt trito & illito, quæ vrenda aut secanda sunt, sine periculo obstupescere, ita vt non sentiãt cruciatum.

De Selenite lapide. CAP. CL.

f Elenites lapis quem aliqui aphroselenon appellarunt, quoniam noctu plenus, crescẽte luna reperiatur. Nascitur in Arabia, candidus, trasslucens, leuis. Huius ramenta comitialibus in potu dari iubent. Eo ad amuleta mulieres vtuntur. Arbores adalligato eodem frugiferæ redduntur.

De Iaspide lapide. CAP. CLI.

i Aspidum quædam smaragdum imitatur, alia chrystallum, similis pituitæ, alia non dissimilis aeri, ob id vocatur aerizousa, alia veluti fumo infecta, quæ capnias ex argumento vocatur. Quædam lineis albis & resplendentibus præcingitur, assyrios appellata. Alia therebinthinæ similis, quæ terebinthizusa dicitur. Alia colore calaida gemmam æmulatur: Omnes amuleta esse trãduntur, & accelerare partum fœmoribus appensæ.

De Aetite lapide. CAP. CLII.

a Etites lapis est veluti prægnans, cum quatitur alio in vtero sonante. Grauidis continet partus, cum lubricæ sunt vuluæ & parum tenaces, sinistro brachio adalligatus. Sed parturientibus e brachio amoueatur & fœminibus alligetur, vt sine doloribus pariant. Furem deprehendit, si quis in pane conditum offerat. Fur enĩ mansum deuorare non poterit. Quinetiam concoctus, furem coarguit. Quippe decocta cum eo, deuorare non poterit. Tritus & cærato exceptus, ciprino, aut gleucino, aut alio excalfaciẽte, comitiales magnifice iuuat.

Digitized by Google

De Ophite lapide. CAP. CLIII.

o Phitæ genera multa. Quidã grauis eſt odoris, niger. Alter cinereo colore ſpectatur, punctis diſtinctus. Tertius lineis quibuſdam candidis intercinctus eſt. Omnes contra capitis dolores, & ſerpentium ictus proſunt. Feruntur qui lineas habent, lethargo & capitis doloribus auxiliari.

De Lapidibus ſpongiarum. CAP. CLIIII.

l Apides in ſpongijs inueniũtur, qui veſicæ calculos rumpũt, in vino poti.

De Lithocolla. CAP. CLV.

l Ithocolla glutinum, quo lapides coniunguntur. Fit autem ex marmore, lapide pario, & taurino glutine. Poteſt candente ſpecillo admotum, incommodos oculis pilos replicare.

De Oſtracite. CAP. CLVI.

o Stracites teſtæ ſimilitudinẽ habet, gleboſus, & in laminas fiſſilis, quo mulieres ad detrahendos pilos, pro pumice vtũtur. Menſes drachmæ pondere potus, ex vino ſiſtit. Si quattuor diebus a coitu bibatur ſicilici pondere, fœminis præſtat ne concipiãt, Cum melle autem impoſitus, mammarum inflammationes lenit, & nomas cohibet.

De Smyride. CAP. CLVII.

ſ Myris lapis eſt, quo annularij ſcalptores lapides expurgãt, ad erodẽdum, & vrendum vtilis. Gingiuis quas humor vexat, prodeſt. Dentifricio commendatur.

De Harena. CAP. CLVIII.

h Arena e littoribus ſole feruefacta, hydropicorum tumores exugit, ſi capite tenus, in ea obruantur. Torreri ſolet ad aridos fotus, pro milio aut ſale.

De Cote. CAP. CLIX.

c Cote naxia, quod exacuendo ferro deteritur, illitũ alopecias ad pilum reducit. Virginum mammas cohibet, nec increſcere patitur. Potum ex aceto lienem abſumit.

De Lapide Geode. CAP. CLX.

g Eodes lapis, adſtringit, ficcat. Caligines oculorum diſcutit. Illitus autem ex aqua, teſtium mammarumq; inflãmationes ſedat.

Digitized by Google

De Terra. CAP. CLXI.

Mnis terra ad medendi vſum recepta, ſummam & primam
o vim habet occludendi. Sed ſpecie diſtant, cū alia adiunctis quibuſdam, ad alia fit vtilis.

De Erethriade. CAP. CLXII.

Rethriæ duę ſunt, vna vehementer alba eſt, altera cinericia.
e Optima habetur ad cinereum colorem vergēs, perq̄ mollis quæ ſi per æramenta tractim ducatur, lineam violaceam refert. Lauatur vt ceruſa, aut hunc in modū. Teritur ex aqua, & vbi peſſum ierit, humor leuiter excollatur. Siccata ſolibus iterū teritur, interdiu adiecta aqua, vt veſpere confidat. Antelucanis colo excernitur & demū in ſole trita ſi fieri poteſt, digeritur in paſtillos. Quod ſi toſta deſideretur, paſtilli magnitudine ciceris in fictile perforatum conijciuntur, oreq; vaſis diligenter obturato, ſupra carbones continenter ſollibus perflantur. Vbi vero cinis in fauillas ſe conuertit, aut æreum colorem contraxit, exempti reconduntur. Vim habet adſtringentem & refrigeratoriam, leuiter mollientem. Caua explet & ſanguinolenta cōglutinat.

De Terra ſamia. CAP. CLXIII.

Amia præfertur candida, leuis, tangenti linguæ glutinoſa,
f mollis, ſuccoſa, friabilis. Cuiuſmodi eſt quā aliqui collyrion, & vocarunt & vocant. Duæ enim ſpecies eius. Vnam antediximus. Altera aſter appellatur, cruſtacea, & cotis modo prædenſa. Vritur ac lauatur vt erethria. Vimq; cōſimilem habet. Sanguinis reiectiones ſiſtit. Fœminis fluctione vuluæ laborantibus, cum flore ſylueſtris punici datur. Teſtium & mammarum inflammationes illita ex roſaceo & aqua refrigerat. Sudores arcet. Contra ſerpentium morſus & venena pota ex aqua auxiliatur.

De Samio lapide. CAP. CLXIIII.

Amius lapis, in ſamia terra inuenitur, quo aurifices vtuntur
f polliendo auro vt reſplendeat. Probatur candore & duritia. Vis ei adſtrictoria, & refrigerans. Prodeſt ſtomachicis potus. Senſus hebetat. Verum ad lachrymationes oculorum & vlcera cū lacte efficax eſt. Partus, vt tradunt, adligatus accelerat, & concœptus fœminarum cuſtodit.

De Chia terra. CAP. CLXV.

Hia eligi debet candida, vergens ad cinereum, ſamiæ ſimilis.
c Eſt autem gleboſa, albaq;. Sed fictitijs formis differēs. Vis eadem quæ & ſamiæ. Extendit faciem, & erugat, atq; ſplendidā reddit. Colorem in facie & corpore toto cōmēdat. In balneis pro ni-

Digitized by Google

tro deterget.

De Selinusia terra. CAP. CLXVI.

e Adē præstat selinusia. Maxime laudatur quæ vehemēter re-splendet, candida, friabilis & aqua dilui celerrima.

De Cimolia. CAP. CLXVII.

c Imoliæ duo genera, cādida, & ad purpureū inclinans, Opti-ma existimatur quæ innatam habet pinguitudinem, tactuq; frigida sentitur. Vtraq; aceto diluta parotidas, & alia tuber-cula discutit. Ambusta igni si statim cimolia oblinātur, pustulas non sentient. Testium duricias, & totius corporis collectiones cohibet. Igni sacro imponitur. In summa vtraq; multum in medicina commē datur, si incorruptæ originis, nec spuria assumatur.

De Pnigite terra. CAP. CLXVIII.

q Væ pnigitis dicitur, colore erethriæ similis est, grādioribus tantum glebis. Manum si quis admoueat, refrigerabit. Tactu linguæ, vsq; adeo glutinosa, vt pensilis hæreat. Cui effectus idem qui cimoliæ, paulo tamen infirmior. Hanc aliqui pro erethria de vændunt.

De Testis. CAP. CLXIX.

f Ornaceæ testæ vehemēter tostæ, crustas vlceribus obducūt. Quare prurigini & papularum eruptionibus medētur. Poda gricis prosunt. Strumas discutiunt, cærato exceptæ.

De Terra fornacum. CAP. CLXX.

f Ornacum terra, quæ retorrida fulvescit, eiusdem cū testa effe-ctus.

De Melia terra. CAP. CLXXI.

m Elia colore cineream erethriam imitatur, aspera tactu. Ea di-gitis friata, derasi pumicis modo crepitat. Vim habet alumi-nosam, sed remissiusculā, id quod gustu deprehēditur. Modi ce linguam siccat, purum corpus reddit, & colorem cōmendat. Pilos extenuat. Vitiligines & lepras abstergit. Pictoribus vsum præbet vt colores diutius perennent. Emplastris quæ chloræ dicūtur, efficaciter inseritur. Ex omni Melia terra & omni alia in vniversum, eligi de-bet, recens, mollis, non lapidosa, friabilis, quæ cum humorem attige-rit facile resoluatur.

De Ampelitide terra. CAP. CLXXII.

e Ex ampelitide terra quæ pharmacitis nomine, in seleucia iu-xta syriam nascitur, laudatur in primis nigra, piceæ carbones referēs, assulosa, æquabili splendore, quæ detrita, accepto oleo statim eliquescit. Vitiosa censetur candida, & cinerea, quæ in liquorem

Digitized by Google

non resolvitur. Vim dissipandi & refrigerandi habet. Ad calliblepharа additur tingendis capillis idonea. Vsus eius ad illinendas vites sub germinationis tempus. Vt pote cum innascentes vermiculos enecet.

De Fuligine pictoria. CAP. CLXXIII.

f Vligo qua pictores vtuntur, ex vitrarijs officinis colligi solet. Siquidem ei palma tribuitur. Vis ei ad adstringendum et erodendum efficax. Fracta cum rosaceo cærato ad cicatricem perducit.

De Attramento librario. CAP. LXXIIII.

a Ttramentum quo scribimus, fuligine e tedis coacta colligitur. In singulas libras gummis, ternæ fuliginis vnciæ adijciuntur. Fit etiã e resinæ fumo, & pictoria fuligine, de qua paulo ante diximus. Assumitur autem fuliginis mina, gonus sesquilibra, glutinis taurini, attramenti sutorij, singulorũ sesquũcia. Additur cõuenienter erodentibus medicamentis. Ambustis ex aqua cõmode illinitur. Sed nõ ante soluatur q̃ cicatricẽ induxerit. Sanatis siquidẽ vlceribus, sua sponte decidit. Cæterũ habes amicissime ari abũde, quæ tradenda duximus, non pro operis modo, quem destinauera mus, sed pro materiæ & auxiliorum medicinalium copia.

Pedacij Dioscoridis Anazarbei De medicinali materia, Ioanne Ruellio Suessionẽsi interprete Quintilibri

FINIS

Digitized by Google

PEDACII DIOSCORIDIS PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE VENENIS, QVOQVE MODO ARCEANTVR, VITENTVRQVE, LIBER SEXTVS.

SVperioribus amiciſſime Ari libris, tradidimus de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus, & eorundem fructibus, lachrymiſq;, Item animalibus, melle, lacte, ſeuo, frumentis, oleribus, hærbis, radicibus, liquamentis, vinis metalliſq;. In hoc vero totius operis vltimo, facultates eorum recenſebimus, quæ prodeſſe nobis, aut officere poſſunt. Vitantes itaq; nomenclationis tædia, ad inſtitutū reuertemur. Huiuſcemodi autem tractatus, cum bifariam diſtributus ſit, in partem venena præcauētem, ita vt ne fallant ſumentes, aut ſiquando per imprudentiam dentur, vt tum quoq; innoxia fiant, irritaq;. Et in partem auxiliatricē. Primum diſſeram de præcauendi modo, quem eſſe difficillimū plerique maiorum arbitrantur, q; dantes clam venena, ita inſidias tēperāt, vt peritiſſimum quemq; decipiant. Siquidem venena ſua amaritudine, permiſtis dulcibus ſpoliant, & graue odoris virus miſtura odoramentorū eximunt. Aut medicamenta immiſcent, quæ leuandæ valetudinis gratia dari ſolent, et præſertim quæ infirmioribus, vt abſinthiū, tragoriganum, cunillam, aut hyſſopum. Quinetiam thymum, irim, originū, caſtorium, aut ſiquid medicamentis, cognatum habere ſaporem videatur. Aut potionibus inſerunt, aut vinis, aut iuribus, aut paſſo, aut mulſæ aquæ, muſto, ſuccis, lenti, polētis, aut medicaminibus. Aut concinnantes ipſi, edulijs admiſcent. Quare qui in ea ſuſpicione ſunt, condita edulia vitare debent, omniq; intenſa ſaporis qualitatē, dulciuan, aut ſalſorum, aut acrium, abſtinere, nec ſitibundi affatim bibere, aut eſurientes voraciter comeſſe, ſemperq; ad ſaporem eſitatorum diligenter attendere, præſertimq; bibentes, frigidam aquam præſumere. Satiato enim appetitu qualitates ægerrime concoquuntur. In infirmis quidem facile vitare poſſumus potiones auxilij gratia dari ſolitas, quas offerunt improbi, qui beneficia moliuntur. Itaq; ob id laborantes morbo, non perinde audētium iniurijs patent. Et hæc quidem ne facile, ſeducti homines capiātur dolis veneficorum, occaſio eſt & facultas. Sed alia expeditior, vt ſuſpicioſi aliqua præſumant, quæ venenorum vires hebetent & inefficaces irritaſq; reddant, cuiuſmodi caricæ ſunt cum iuglan-

Digitized by Google

dium nucibus manducatæ, & quæ cedromela vocant ideſt citria, ſemi-
nis napi drachma cum vino. Item folia calaminthæ, aut terra quæ lem-
nia ſphragis appellatur, pondere pari cum vino. Aut rutæ folia & nu-
cis iuglandis nucleum aut caricas duas & ſalis callum ieiuni ſumant,
& nullo veneni genere lædentur. Antidota ex vino ſumpta eũdem ef-
fectum præbent. Inter quæ intelligitur magnum metridatium, quod
ſcinco & ſanguine temperatur. Quin & ſæpe venenis obſiſtunt pecu-
liares affectus in corporibus certo quodam modo conſtitutis, & qua-
dam cibi potuſq; qualitate, aut vini copia, ita temperatis vt cum ve-
nenis diſſentiant. Siquidem ingeſti veneni vires frangunt, atq; iam
priore alimẽto farctis præcluſiſq; meatibus, obſtant ne mẽbratim per
digeſtionem inſinuetur. Verumenimuero, quoniam fortunæ temeri-
tas interdum ſimilia diſcrimina, peregre agentibus affert, abſq; vllis
inſidijs hominũ, nõnihil differẽdũ michi de hac re neceſſariũ duco. Iã
primum igitur culinam apparare loco ſubdiali conuenit, ciboſq; & po
tus in huiuſcemodi loco ſtruere. Si id fieri commode nequit, ſecunda
erit conditio hæc, apparandi apponendiq; ſub tecto. Sed tum diligẽ-
ter laquearia animaduertenda. Frequenter enim a ſuperioribus conta-
bulamentis animalia decidunt, exigua quidem, ſed quæ non modicam
perniciem moliãtur, vt phalangia, ſtelliones, & alia quædam reptilia.
Porro vinaria vaſa diligenter intueri oportet. Namq; reptilia odore
vini illiciũtur, quæ interdum ſorbentia, noxium virus eructant, inter-
dum vero delapſa immerſaq; moriuntur, & exitij cauſas haurientibus
afferunt. Sed hæc hactenus dicta ſint, cauti & prouidi inſidijs ne pa-
teant. Quod ſiqui ſua ſponte, aut ex quorumdam inſidijs ſumpſerunt,
auxiliari primo quoq; tempore oportebit. Siquidem dum comites ſin-
gulorum venenorum notæ expectantur, immedicabile fit venenum,
& pauliſper neglectum, medicamẽtis ægre cedit. Quare ſiqui compo-
tes mentis, ſe virus ſumpſiſſe fateantur, aut eorum qui aderant teſtimo-
nio conſtet, protinus ad idonea remedia tranſeuntes, facile peculiari na
tiuæq; conſtitutioni, reſtituemus. Neq; enim ijs aſſentimur, qui pro-
ſus auxilia in hniuſcemodi, fruſtra adhiberi contendunt. Quo enim
modo vitia, quorum cauſæ corporibus inſident, medicinam ad-
mittut, & quæ forinſecus incurrunt venena, medendi rationem aſper-
nantur. Aeque vero omnes morbi pro cauſarũ ingruentiũ magnitudi
ne, aut priſtinis affectionibus, qualitatibuſq; quibus ſit opportunũ cor-
pus, vel medicabiles ſunt, vel nullis cedunt medicamẽtis. Quod ſi qui
forſan obmuteſcentes, aut temulẽti, aut nolẽtes alioqui venenũ egeri,
nullã nobis eius cognitionẽ præbeant, tum protinus accedendum ad
ea quæ cõmuniter epotis quibuſcũq; venenis opitulari conſueuerunt.

Digitized by Google

Atqui nullum magis in omnia valens auxilium dari poteſt, q̃ vt proximo loco virus foras exhauriatur, priuſq̃ inualeſcat. Quare ſine mora, calidum oleum ex aqua, aut ſeorſum, vt vomitare cogantur, dari conuenit. Aut ſi oleum natura loci negat, butyrum cum aqua calida, aut malua, aut lini ſemine, aut trago, vrtica, fœnogræco, aut halicæ decocto, vicem eius exhibebit. Hæc enim non modo vomitionibus exigent vi illa ſua laxatrice, aut nauſeam ciente, ſed aluum quoq; ſubducent, & corporũ inanitione ita aduerſabũtur, vt acrimonias eorum hebetent. Id quod euidenter huiuſcemodi argumẽto deprehendere licet. Eſto vt quiſquam viua calce, vel vini fæce, aut cantharidibus, aut alio quouis acri, corpus exulcerare ſtatuerit, is ſi ipſum oleo leniter illinat, exulcerationẽ non accipiet. Atqui neq; vehementer adſtringi corpus neq; refrigerari poterit, ſi antea perungatur. Quinetiam vomitus non ob id modo q̃ vacuet, & noxium humorem excernat, iuuamẽtum adfert, ſed quod aſſumptũ virus nonnũq̃ odore, coagulatis globulis, aut colore, prodat. Quippe cum odore & amaritudine, meconium colore, ceruſam gypſumve, globulis lac aut ſanguinem animalis recens iugulati oſtendat. Nam grauis odor regeſtorum, leporis marini, aut rubetæ veneficia deprehendit. Ita vt nonnulla ab ijs remedia peti poſſint, ad idonea ſingulorum auxilia tranſeuntibus. Oleo, maluæ decoctum ammiſcetur, aut glaucium, aut adeps anſerinus, aut pinguium carnium iura, lixiuium lignorum cinere factum. Vbi vero vomitus diligenter citatus fuerit, ne quid in vẽtre coierit, quæ hæſerunt inteſtinis reliquiæ clyſtere acri deuocentur. Facit & nitrum tritum & cum hydromelite ſumptum. Vina vetera liberalius epota, gallinacea iura, præpingues pi ſces, vetuſtæ carnes pingueſq;, & quæ adipe aut recenti butyro parantur. Aluum namq; ſubducunt vti diximus, & ſtomachum reſoluentia, proniorem ipſum ad vomitionem reddũt. Et venenorum acrimonias hebetant, atq; meatus obſtruentia, celerem virium penetrationem inhibent. Quinetiam medicamenta dantur, quæ communi dote proſunt, vt lemnia terra, agaricũ, abrotonum, irio, radix eringij, ſemen paſtinacæ & calaminthæ, nardum gallicum, caſtorium, ferulæ virentis medula, flos rhododendri, ſuccus marrubij, laſer aut laſerpitium, ſagapenium, peucedani ſuccus, aut panacis, & radix quam magudarim appellarũt, ariſtolochia longa, ſylueſtris rutæ ſemen, & betonicæ quam ceſtron nominãt, folia. Singula cum vino drachmæ pondo ſumi debent. Effectũ præbet polij decoctum, & ſeſeli, & liquida pix lincta. Magnifice ferunt opẽ, antidota quæ in calce operis ſcripta reliquimus. Communis ratio præſtandi auxilij, ita ſe habet. Cæterũ ab ijs quæ conſueuerunt euenire, communia remedia ſumptitari poſſunt. Fere enim vires venenorũ

Digitized by Google

quamplurimorum, in affectus consimiles, corpus tandem redigunt. Quam ob causam plerisq; communia conducunt auxilia. Permulta etenim venenorū genera, communes tamē nec multi ijsdem affectus oriūtur. Neq; fieri potest, vt omnia quæ contingere solita sunt, vnum venenum sequantur. Alioquin superuacaneus esset venenorum tractatus, figillatim remedijs ab authoribus traditis. Neq; vero in vno eodemq; promptum est inuenire, vt stomachi, iecoris, renū & veficæ dolore vehementer crucietur, vt singultuat, erodatur, contremiscat, refrigeretur, obmutescat, conuellatur, pulsus elanguescat, veterno prematur, caligent sensus, stranguletur, sitiat, sanguis erūpat, febre conflictetur, ægre lotiū reddat, torminibus vexetur, crebro vomitet, nausea prematur, rubescat, liuore suggilletur, pallescat, desipiat, stertat, viribus deficiatur, & pleraq; alia eueniant. Vnumquodq; venenum in generales affectus diducitur, vt pauca numero & communia demonstrentur, quæ euenire consueuerunt. Quare in singulis quæ supra diximus nō facile fuerit deuoratum virus cognoscere. Nam stomachi & linguæ erosio, ventris ac renum inflammatio, vehemens vrinæ difficultas, & interdum cruoris exitus, laceratio, & in plurimis partibus quiddam adustionis sensus, non in cantharidibus modo potis reperiuntur, sed in erucis quoq; pinorum, & bupreste, & salamandra. Porro eos qui meconium hauserunt, non modo veterno aut sopore premi, stertere, liuore sugillari, torpere, refrigerari, stupescere, sensu priuari constat. Sed eos etiam qui mandragorā aut cicutam deuorarūt. Deliriū non hyoschyamus tantum infert, verum etiam quæ toxica appellantur. Itidem aconitum, & mel quod in heraclea pontica gignitur. Strangulatio non minus in fungis q̄ in sanguine taurino, lacte, aconito, ceruſa, gypso conspicitur. In summa difficile vnum vni veneno proprium inuenire signum, quod haustum virus prodere possit. Maxime q; hæc cæterorū etiam vitiorū quæ in corpore exoriuntur communia sequi solent. Cæterum in his quæ celeriter enecāt, adnotari fortasse, quod inspectū fuerit licet, vt postea trademus. Sed ijs qui ad longas ægritudines spectant nihil ad medendi rationem difficile, dumtaxat quod pertineat ad indicia noxæ, vtpote cum venena statim atq; præsentaneam vim illam perdiderunt transmutata in longos affectus communia reliquorum vitiorum remedia, compositioneſq; flagitent. Cum venefica proprietas non amplius insit. Si vero longa fit affectio, in aliquod diuturnorum morborum genus recidet, a quibus facile fuerit medendi rationem assumere. Sed de ijs quæ generaliter auxilantur, hactenus. Consequenter quæ priuatim singulis prosunt, scriptis mandabimus, si prius simul exposuerimus, quæ ex singulis ordinibus exitialem aut maleficā

Digitized by Google

vim ſortiũtur, vt medicinæ ſtudioſi intra obſeruationẽ cauti, quibuſdã eorũ medicamẽtorum miſturis vtãtur quæ memoriæ litterarũ tradita ſunt & ab authoribus deſcripta. Imprudẽtia enim magnas adfert noxas, & ſæpe continuo vſu eorũ, homo in perniciẽ agitur. Proinde animalia quæ exitioſam vim habent, hæc ſunt. Cantharides, Bupreſtis, Salamandra, pinorum erucæ, Lepus marinus, rubeta, & rana paluſtris muta, deuoratæ hirudines. Semina ſunt, hyoſcyamus, coriandrũ, cicuta, gith, mãdragora, pſylion. Liquamẽta, meconiũ, opocarpaſon, thapſiæ ſuccus, elaterium. Radices quas mittit chamæleo, aconitum thapſia, veratrum, ixia, agaricum nigrum, ephemerũ, quod aliqui colchicum vocant, ꝙ in colchide naſcatur. Hærbæ oleraq; ſmilax quam aliqui thymion appellant, romani taxũ, ſolanum manicum, quod et doricnium dicitur, ſardonia hærba quæ ranũculi genus eſt, corniculatum papauer, phtharicumt, toxicum, ruta ſylueſtris, fungi. Ab animalibus taurinus ſanguis recens, coagulatum lac, mel heracleæ in ponto genitum. Metalla gypſum, ceruſa, calx, auripigmentum, duo ſandarachæ genera, ſpuma argenti, adarce, plumbum, & quod argentum viuum dicitur. E vitibus vinum abunde poſt balneas potum, aut paſſum & frigida aqua ſimiliter.

De Cantharidibus. CAP. I

Vibus datæ ſunt cantharides, ſigna eueniunt grauiſſima. Ab ore enim ad veſicam vſq; cuncta erodi ſentiuntur. Picem aut ſimile quiddam cedriæ reſipiunt. Dextra præcordia inflammantur. Vrinam ægre reddunt. Et ſubinde cum lotio ſanguinem emittunt. Strigmenta non ſecus atq; dyſentericis, aluo deferũtur. Faſtidia vrgent. Animo liquuntur. Obortaq; vertigine concidunt. Poſtremo mente abalienantur. Ergo antea q̃ tale nonnihil accidat, dato oleo, aut ſupradictorum aliquo, vomere cogantur. Mox vbi vomitione plurima reiecerunt, halicæ aut oryzæ, tragi aut ptiſanæ cremor, aut decoctum maluæ, aut ſeminis lini, aut fœnigræci, aut radicum althææ, quam latinus ſermo ebiſcum appellat, clyſtere infundatur. Præterea nitrum eiſdem dandum, ex hydromelite, vt quæ ſtomacho adhuc aut inteſtinis adhærent, lingendo excernãtur, ac deſcendant. Quæ niſi intercidãtur, ingeſta ex nitro aqua mulſa, vacuari debent. Detur deinde vinum aut paſſum, in quo pineoli nuclei, aut cucumeris ſemina contrita ſint, aut ex lacte, aut mulſa, aut anſerinus adeps in paſſo liquefactus. Inflãmatæ autem partes, hordei farina aut mulſa perungãtur. Ab initio admota cataplaſmata nocent, ꝙ citatus ab eis calor, illapſum virus ita remoratur, vt in principes ſe parteis inſinuet. Ipſa tamen interiecto tempore, moleſtiſſimis inflammationibus opitulantur. Vtpote quæ dolo-

Digitized by Google

res & permulceant & leniant. Quo tempore corpus calfaciente oleo, quo facilius introeat, eluere par est. Cæterum omnibus medicina, vt noxium virus per summa corporis excernatur. Deiectiones multifariam moliri oportet, ne affectus infigatur, & stabilitatem capessat. Gallinaceis carnibus & hædinis, aut suillis, catullis, maxime pinguibus, & tenerrimis vesci debent. Siquidē aluum cient, atq; venenorum acrimonias hebetant. Vinū dulce liberalius ebibatur. Prodest thuris cortex, & samia terra quæ aster appellatur, si quaternæ singulorum drachmæ cum passo sumātur. Item pulegium ex aqua tritum. Irinum aut rosaceum cum rutæ decocto, recentes vitis ramuli, cum passo detriti. Longe omnium potentissime, antidota auxiliantur, in quattuor drachmis aquæ mulsæ pota.

De Pinorum eruca. CAP. II.

i Is qui erucas pinorum hauserunt, illico dolor in ore & palato exoritur. Vehemēs alui, linguæ ac stomachi, inflammatio torquet. Intestina dolor excruciat, ita vt pruriginem sentire videantur. Corpus totum exæstuat, fastidium vrget. Quibus est succurrendum, remedijs, quæ deuoratis cantharidibus dantur. Peculiariter tamen pro simplici oleo & irino, melinum quod e cotoneis pomis & oleo temperatur, accipiemus.

De Bupreste. CAP. III.

q Vi bupreſtin biberunt, non dissimile nitro virus sapiunt. Stomachi ventrisq; vehemens dolor insequitur. Tā venter q̄ stomachus mirū in modū vt in aqua intercutem difflatus, inturgescit. Vniuersa corporis facies contēditur. Vrina supprimitur. Quibus eadem quæ potis cantharidibus auxiliantur. Priuatim post vomitus & vacuationes quas clysteribus molimur, aridæ ficus prosunt. Itē earum decoctum, ex vino. Vbi vero iam fere pericula inclinantur, thebaicarum palmularum cibo, aut earūdem tritarum in mulso aut lactis potu, iuuantur. Pirorum etiamnum omne genus esse, et lac humanū bibere, conuenit.

De Salamandra. CAP. IIII.

f I Salamandrā hauserunt, linguæ inflammatio consequitur, mens præpeditur. Tremor cum torpore aut horrore quodam ac exolutione accedit. Partes nonnullæ corporis liuoribus circumquaq; suggillantur. Sæpeq; diutius immorante veneno, putrescentes defluūt. Quibus præstabimus cuncta quæ potis cātharidibus. Peculiaria vero remedia, resina pinus, aut galbanum ex melle linctum & trisaginis decoctum, in quo nuclei pinei conterantur, vrticæ quoq; folia, cum lilijs & oleo decocta. Prosunt etiam oua testudinis marinæ

Digitized by Google

aut terrestris, cocta. Item ranarum ius cum quibus eringij radix incocta sit.

De Ephemero. CAP. V.

f Vmpto ephemero, quod aliqui colchicon, aut syluestrem bubum appellant, pruritus in toto corpore excitatur, non secus atq; ijs qui vrtica aut scylla lacessuntur. Interna rosionē sentiunt. Stomachus cum ingenti grauitate exæstuat. Cæterū inualescente morbo, cruor strigmentis ammistus, per aluum exigitur. Quibus vt ijs qui salamandram hauserunt, vomitione aut clysteribus auxiliari conueniet. Sed antea q̄ venenum inualescat dandum est decoctum frondium quærquus, aut glandium, aut florum mali granatæ. Lac bibere prodest, in quo serpyllum sit decoctum. Item succum sanguinalis hærbæ, aut ramorum vitis, aut rubi, aut medullæ recentis ferulæ, aut myrti. Baccæ autem myrti tusæ tritæq;, et aqua maceratæ, vt liquor inde sumatur, opem ferunt. Medius sardoniarum glandium liber, similē effectū præbet, si crudus in aliquo supradictorum succo sumptitetur. Origanum quoq; cum lixiuio epotum. Eximie iuuantur asinini lactis aut bubuli potu, etiam si in ore contineant. Ita vt quibus copia lactis huius adsit, non aliud desideretur.

De Dorycnio. CAP. VI.

d Orycnion quod & aliqui manicon solanum appellarunt, epotum lactis saporem in gustu refert. Vehemētes singultus ciet. Humor linguam vexat. Sanguis subinde reijcitur. Strigmentosa quædam perinde quasi dysentericis, aluo egerūtur. Itaq; anteq̄ aliquid ex ijs eueniat, auxilio sūt ātedicta, vomitus, clyster, & quæcunq; potum venenū expellere possunt. Priuatim ijs opitulatur aqua mulsa, lac caprillum, aut asininum, dulce vinum quod tepidū cum aniso bibatur, nuces amaræ, gallinacea pectora decocta. Quinetiam conchylia omnia, tam cruda quam tosta, esse salutare est. Conueniunt & locustæ marinæ & gammari, & pota eorumdem iuscula.

De Aconito. CAP. VII.

a Conitum statim in lingua inter bibendum, cum adstrictione quadā dulcescit, gustātibusq; maxime cū exurgere conantur, vertigines offundit. Lachrymas ciet. Grauitatem pectori & præcordijs adfert. Simulq; crebri spiritus deflantur. Quare venenum vomitione abigi, aut clystere per aluū egeri opus est. Vtimur inter arcētes potus, origano, ruta, marrubio, vel absinthij decocto, cum vino absinthite, vel sēperuiuo, vel abrotono, vel chamælæa, aut trisagine. Prodest etiamnum opobalsami drachma, cum melle aut lacte, cum castorio, pipere, & ruta, æquis ponderibus ex vino. Coagulū hædi, leporis, aut

Digitized by Google

hinnuli, cum aceto. Ferri quoq; ſtercus. Item vinum in quo aurū, ferrum, argentūve candens reſtinguatur, potum. Lixiuiaq; cum gallina & vino decocta, aut carnium præpinguium iura cū vino ſumpta. Fertur & aiuga priuatim ipſis ſubuenire.

De Venenato heracliæ melle. CAP. VIII.

m Eſt heracliæ in ponto, vbi aconitum gigni ſolet, athenis ionia, euboice ſiderites nominatur, quod qui edunt bibuntve non ſecus afflictantur, q̄ qui aconitum ebiberunt. Ijs eadem quæ poto aconito conueniunt. Adiuuantur in primis continuo vini mulſi potu, cui rutæ folia ſint adiecta.

De Coriandro. CAP. IX.

c Oriandrum ob odorem latere non poteſt. Epotum autem denſam vocem facit. Inſaniam adfert, a temulentis nō abhorrentem. Qui ſumpſerunt pudenda dictu blaterāt, totiuſq; corporis odore venenum fatentur. Quibus poſt vomitionē irino oleo concitatam, vti retulimus, merum & per ſeſe, & ex abſinthio potum auxiliatur. Item oleum. Nec ſecus oua in eodem exinanita, ſi liquefacta in muria ſorbeātur, & epota muria & ius ſalſū ex gallina & anſere. Paſſum quoq; cum lixiuia ſumptum.

De Pſyllio. CAP. X.

p Syllion epotum, corpori toti frigus & torporem cum exolutione et mœrore quodam affert. Cui omnia quæ exhauſto coriano auxiliantur.

De Cicuta. CAP. XI.

c Icuta pota vertiginem excitat, oculiſq; caliginem offundit, ita vt eminus nō cernatur. Singultus ciet. Mētē turbat. Extremi artus gelantur. Deniq; conuulſi ſuppreſſo arteriæ ſpiritu, ſtrangulantur. Quare inter initia, vti in reliquis, cicutam vomitu excutiemus. Poſtmodum deiectionem moliemur, vt quod ad inteſtina prolapſum ſit, excernamus. Tum demum in meracam potionem, quæ maximo eſt auxilio, deueniemus; dātes nōnihil intermiſſionis, in qua proderit lac bubulum potui datum, aut abſinthium cum pipere, & vino caſtorio ruta menta cum vino, aut amomi cardamomi aut ſtyracis vncia, aut piperis cū ſemine vrticæ & vino, aut lauri folia. Item laſer ex oleo & paſſo. Paſſum per ſeſe largius potum proficit.

De Taxo CAP. XII.

f Milax a quibuſdā thymion, a Latinis taxus appellatur. Frigiditatem vniuerſo corpori, ſtrangulatus & celerem interitum infert, cui eadem quæ cicutæ conueniunt.

Digitized by Google

De Carpaſi ſucco. CAP. XIII.

Potus carpaſi ſuccus ſoporem, citamq; ſtrangulationem ad-
e ducit. Adiuuantur autem qui hauſerunt, epotæ cicutæ reme-
dijs.

De Sardonia hærba. CAP. XIIII.

Ardonia ranũculi hærbæ generi aſſignatur, quæ veſcenti-
f bus mentem adimit, & quadam neruorum diſtentione labia
in rictum contrahit, vt riſus ſpeciem præbeant. A qua qui-
dem affectione, de ſardonio riſu adagium, in vulgus aperte manauit.
Poſt vomitum peculiariter cõuenit aqua mulſa liberalius epota, lac,
irrigatio, perunctioq; a pinguibus totum corpus excalfacientibus. In
calidam aquam oleumq; deſcendant. Sed tum multum perfricare &
inungere expedit. Et in ſumma, curam omnẽ quæ conuulſioni neruo-
rum adhibetur, exequi oportet.

De Hyoſciamo. CAP. XV.

yoſciamũ potum aut comeſum ſimilem ebrijs abalienationẽ
h mouet. Sed facile medicamẽtis cedit. Auxiliatur aqua mulſa
copioſe data, lacq; præſertim afininum, ſi id deſideratur, ca-
prillũ, vel bubulũ, vel aridarum ficuum decoctum. Faciunt ad id etiam
nuclei pinei, aut cucumis ſemen ex paſſo ſumptum, & vinum ſalſum
cum adipe ſuilla recenti paſſoq;, itidem vrticæ ſemẽ, aut nitrũ ex aqua,
& intubus erraticus, & ſinapis & naſturcium, radix cæpæ & allium.
Et hæc ſingula cum vino ſumantur, poſt conquieſcant, vt vinum con
coquatur.

De Mandragora. CAP. XVI.

Andragora ſi bibatur, confeſtim ſopor inſequitur, exolutio,
m ac vehemens veternum, nihil temere diſtans a lethargo. Cui
anteq̃ aliquid ex ijs accidat, vomitus ex aqua mulſa proderit.
Poſtea nitrum & abſinthium, ex vino dulci aut paſſo ſumantur. Ca-
put roſaceo & aceto perfundatur. Proficit excitatio & motus corpo-
ris, & olfactus eupatorij, & piperis, ſinapis, caſtorij & rutæ, tritorum
in aceto & liquidæ picis, & odore lucernarum extincto. Quod ſi ægre
ij reuocentur, ſternutamenta mouere aliſq; communibus auxilijs vti
conueniet. De Meconio. CAP. XVII.

Poto papaueris ſucco, quem meconion vocant, conſequi-
e tur veternum, cum perfrictione & pruritu vehementi, ita vt ſæ
pe inualeſcente veneno tanta erũpat prurigo, vt hominẽ exci
tet. Corpus id medicamẽtũ olet. Poſt citatã oleo vomitionẽ, acres cly
ſteres auxiliantur, acetũq; mulſum cũ ſale potum, aut mel cũ roſaceo ca
lido, merũ cũ abſinthio aut cinnamomo copioſum, aut calidũ per ſeſe

Digitized by Google

acetum,nitrũ ex aqua, & origanum cum lixiuia aut paſſo, & rutæ ſyl-
ueſtris ſemen cum pipere vino & panace, piperq; cum caſtorio & ace-
to mulſo vel cum ſatureia aut origani decocto cum vino. Ij olfactili-
bus excitãdi. Ob enatam pruriginem in balneas deſcendãt & foueã-
tur. Poſt lauacrum prodeſt iurium pinguium vſus,cũ vino aut paſſo.
Medulla etiam ex oleo pota.

De Corniculato papauere. CAP. XVIII.

Quod corniculatum papauer appellant,& potu & cibo eadem
q inferre cõſueuit,quæ papaueris ſuccus. Nec alijs expugnatur
auxilijs.

De Pharico. CAP. XIX.

Quod pharicon vocãt,ſapore ſylueſtre nardum imitatur. Re-
q ſolutionem neruorum potum affert,cum conuulſione & deli-
rio. Oportet autem poſt vacuationes vinum abſinthites po-
tui dare, cũ cinnamomo, aut myrrha,aut nardo gallico, quod ſerinen
aliqui vocauerunt,aut ſpicæ nardi duas drachmas,& myrrhæ totidem
obolos,cum paſſo,iri,& roſis ex vino. Derasumq; caput illinire hor-
deacea farina cum aceto,& trita ruta.

De Toxico. CAP. XX.

Toxicum ex eo nominari videtur,q; barbarorum ſagittæ eo il
t linebantur. Qui biberint,labiorum & linguæ inflatione tor-
quẽtur. Incoercitus furor varias ijs imagines obuerſat. Qua-
re vix medicinæ locus eſt,raroq; qui hauſerũt,euadent. Vinculis ergo
cohibendi,vt vinum dulce cum roſaceo bibere,& reuomere cogantur.
Rapi ſemen bibẽdũ. Priuatim ijs cõuenit, quinquefolij radix, & hir-
cinus ſanguis,aut caprillus,eodem modo ſumptus. Roboris,fagi,aut
illicis cortex cum lacte tritus. Malaq; cotonea trita eſſe,aut cum pule-
gio & aqua bibere,cõueniet. Amomum & balſami ſemẽ ex vino. Sed
qui periculis defuncti ſunt,diu lecticis decũbũt,et vbi ſurrexere,ſtupi-
di reliquum vitæ tempus degunt.

De Ixia. CAP. XXI.

Ixia quæ vlophonõ appellatur, interpotãdũ aliquid ocimo
i ſimile redolet. Vehemẽtem linguæ inflammationem excitat.
Mẽtẽ mouet. Omnes excremẽtorũ exitus ſupprimit. Strepi
tũ cũ animi deliquio ciet. Ijs inteſtina latrãt,ne ſecedit quicq;. Poſt vo
mitionẽ aluumq; reſolutam auxiliũ præſtat,aqua in qua abſinthiũ ma-
duerit,ex vino largiore,aut aceto mulſo pota. Rutæq; ſyluestris ſemẽ

Digitized by Google

aut laseris radix. Item tragorigani decoctum, cum aliquo suprædictorum, aut lacte, aut resina terebinthina, aut nardo, aut castorio, aut laserpicio, quorũ singuli oboli cõueniũt. Quin & nuces iuglandes, cum resina, castorio, & ruta tritæ, ita vt singula drachmæ pondus æquent. Itidem chamelææ aut thapsiæ aut absinthij succi sicilicum cum aqua mulsa, & acetum calidum potum.

De Ceruſa CAP. XXII

c Eruſa ſuo colore proditur. Quippe palatum, gingiuæ, lingua, & commiſſuræ denti, candamore quodã inficiũtur. Singultus, tuſſim ac linguæ ariditatem excitat. Ijs extrema frigeſcunt. Mens labat. Membra torpeſcunt. Quibus dare conuenit aquam mulſam, aut ficuum aut maluæ decoctum, aut lac calidum, aut ſeſamam ex vino tritam, vel lixiuiam ex ſarmentis factam. Amaracinum oleum aut irinum, perſicorum oſſa cum lilij decocto. Columbina oua cum thure, aut hordei decocto, aut prunis, aut gummi quod vlmus plorauit, aut humore quem vlmea folia reddiderunt, cum tepida aqua. Sed tum quoq; vomant. Conuenit etiam thapſiæ ſuccus, aut ſcammoniæ cum aqua mulſa potus.

De Fungis. CAP. XXIII.

f Vngorum alij genere, alij copia lædunt. Omnes tamen ſtrãgulatus ſuſpendio ſimiles concitant. Quibus confeſtim ſuccurrendum. Communiter ex oleo vomere cogendi. Mirifice iuuat lixiuia ex ſarmentis aut pyraſtri ſurculis, epota cum ſale, poſca, & nitro. Pyra aut folia pyraſtri cum fungis decocta, ſtrangulantem illam vim auferunt, manſaq; eiſdem auxiliantur. Aduerſus fungos gallinacea oua cum poſca proficiunt, adiecta ariſtolochiæ drachma. Item abſinthium cũ vino melleq; ſumptum & ex aqua potum. Apiaſtrũ ex nitro. Panacis radix in vino. Fæx vini cremata cũ aqua. Aeris flos ex aceto. Radix ſinapis & naſturcium eſu proſunt.

De Gypſo CAP. XXIIII.

I Apideſcens gypſum ſtrangulationem creat. Quare eadem proferenda ſunt, quæ manſis fungis auxilia. Inter quæ habetur maluæ decoctum, quod etiam olei vicem penſat. Vtpote cum pingue ſit, euomendoq; lubricitatem inducens, deradi corpora non ſinit. Quod vbi duratur in lapidem, efficit. Quinetiam prodeſt oleum ex aqua mulſa, aut ficorum decocto. Lixiuia e ſiculneo cinere aut ſarmentis facta cum vino copioſiore pota. Origanum aut

Digitized by Google

thymum cum lixiuia aut aceto aut passo. Loca decocto maluæ proluenda.

De sanguine tauri. CAP. XXV.

t Tauri recens iugulati sanguis epotus, spirādi difficultatē strāgulatumq; concitat. Faucium meatus cum neruorum distentione præcludit. Lingua rubescit. Cruore dentes inficiuntur. Quædam concreti sanguinis vestigia, inter eorum commissuras restāt. Quare vomitum vitabimus, Sanguinis enim globi per extractionem eleuati, magis stomacho inculcantur. Dari ergo opus est quæ concretū sanguinem discutiunt, aluum subducunt. Grossi lacteo succo turgentes ex posca, & nitrum per sese auxiliantur. Nec secus coagulum omne cum aceto & laserpitij radice, aut lasere. Itidē & brassicæ semen, cinisq; ficulneus. Conyzæ folia cum pipere, et rubi succus ex aceto. Aluus resoluēda. Seruatis fluida per sedem ingeri consueuerunt. Stomachum aluūq; hordeacea farina ex aqua mulsa perungere oportet.

De Coagulato lacte. CAP. XXVI.

e Os qui coagulatum lac hauserūt, frequens strangulatio inuadit, q; in globulos quosdam lac coalescat. Quibus pro antidoto iuuandis, coagulum ex aceto damus. Et bibere sæpius cogimus. Damus & calaminthæ folia arida, item succum. Aut laserpitij radicem, aut laser cum posca. Thymūq; ex vino & lixiuiam. Sed nulla salsilago obijciatur, quoniam magis lac coiret, & in caseum densaretur. Neq; illos vomere conuenit. Siquidem concretum lac sese in stomachi angustias insinuans, strangulat.

De argenti spuma. CAP. XXVII.

f Puma argenti pota, stomacho, ventri, & interaneis grauitatem cum magnis torminibus adfert. Et nonnunq; pondere suo intestina vulnerat. Vrinā supprimit. Corpus intumet, plūbeamq; deformitatem concipit. Quibus subuenit secundum vomitionem, potum syluestris horminij semen, myrrhæ drachmæ septem. Absinthium, hyssopum, apij semen, aut piper, aut ligustri flos ex vino. Aridum palumbis fimum, cum nardo & vino.

De argento viuo. CAP. XXVIII.

a Argentum viuum potum eadem quæ spuma argenti infert. Eisdemq; vtēdū auxilijs. Lac copiose potum auxiliari constat, sed postea euomant, qui hauseruut.

Digitized by Google

De Calce, ſandaracha, et auripigmento. CAP. XXIX.

c Alx, ſandaracha, & auripigmentū, pota aluum et inteſtina cū vehementi eroſione excruciant. Præbenda cuncta quæ ſuffrenare & ſoluere poſſunt, & facilem lubricamq; aluum reddunt. Cuiuſmodi maluæ ſuccus eſt. Dandum decoctum ſeminis lini, vel fructus Tragi hærbæ, vel Orizæ, lacq; cū aqua mulſa copioſum, iura pinguia, & boni ſucci.

De Lepore marino CAP. XXX.

q Vi leporem marinum biberunt, piſcium virus olent. Intercedente aliquo tempore, aluus dolore afficitur. Vrina ſiſtitur. Et ſi quādo eā reddere cōtingat, purpureū colorē referet. Omne piſcis genus auerſantur, & odio habēt. Fœtido ac graui ſudore manāt. Biliōſus vomitus interdum ſanguini promiſcuus ſubſequitur. His dādum lac aſininum, vel paſſum continue, aut radicis maluæ foliorumq; decoctum, aut trita cyclamini radix cū vino, aut veratri nigri, aut ſcamonij drachma cum aqua mulſa puniciq; mali acinis. Cedria contrita cū vino efficax eſt. Anſerinus ſanguis vt tepebit potus. Sed cum piſces omnes reſpuant, aſpernēturq;, ſolis fluuiatilibus cācris veſci poſſunt. bibūtq; eos admiſto vino, adiutiq; precoquunt. Cumq; comeſſe piſces cœperint, ſuæ ſalutis indicium eſt.

De Rubeta. CAP. XXXI.

r Vbeta aut rana paluſtris aſſumpta tumores ciet. Pallor corpus vehementer decolorat, vt plane buxeum ſpectetur. Spirādi difficultas torquet & grauis halitus oris, fingultuſq;. Inuita genituræ profuſio conſequitur. Adiuuantur ſecūdum vomitionē multo meri potu, et harundinis radicis binis drachmis, aut cyperi. Breuiter cogendi ſunt vt exercitationi & curſui ſe credant ob torporem quo corripiuntur. Quinetiam quotidie lauandi ſunt.

De Hirudine. CAP. XXXII.

d Euoratæ cū aqua hirudines, ſi ori ventri adhærent, tractione partium, nonnullam ſuctionis imaginem præbent. Eo enim argumento hauſta hirudo depræhēditur. Has muria ſorbitione excutit, & ſyrenaicus ſuccus, aut laſerpitij folia, aut betæ, cum aceto, aut pota niuis glebula, cum poſca. Nitrum ex aqua gargazetur, aut attramentum ſutorium aceto dilutum. Si faucibus hæreant, iniecta lupinorum farina, aqua frigida ore contineatur & ad eam hirudines exilient. Prouidendum etiam ijs, quæ & ſi ferendi auxilij gratia tradantur, non minora tamen cæteris venenis pericula ſæpius adferunt. Quælia ſūt albū veratrum, tapſia, elaterium, agaricum nigrum. Siquidem ea ſtrangulatus concitant. Aut immodicas deiectiones mouent.

Digitized by Google

Quibus ea medentur quæ in fungorum mentione & ſimilibus retulimus. Nimios autem deiectionum impetus, medicamentis quæ excrementa ſupprimunt coercebimus. Neq; negligenda quæ gliſcente ſenſim nocumento, pericula ingerunt. Quo in numero ſunt ſylueſtris ruta, gith & nouæ glacies.

De Axe. CAP. XXXIII.

Hos flos eſt ſpinæ eiuſdem nominis. Eos qui veſcantur ſola
a vomitio recreat.

De Aqua frigida. CAP. XXXIIII.

Qua frigida habunde pota, aut meracum vinum liberalius
a epotum, aut paſſum, præſertim a balneo, aut curſu, aut vehementi exercitatione, ſtrangulatus, & dolores infert. Vbi ſanguinis miſſio protinus, & vacuatio imminentia ſoluunt pericula. Sed de notis veneficiorum remedijs, & cauẽdi modo, hactenus dicta ſint. Subiungeremus etiam antidota neceſſaria quæ præclare auxiliãtur, quibus vtimur, quale metridatium eſt præſertim quod ſanguine & ſcincho temperatur. Verũ quòniam alijs in locis diligentiſſime ſcripta ſunt, hic ab eorum deſcriptione ſuperſedemus.

FINIS

PEDACII DIOSCORIDIS PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE VENENATIS ANIMALIBVS ET RABIOSO CANE LIBER.

DE bestijs quæ virus eiaculantur, et exitialibus venenis, vt circuitus medicinalis ad vmbilicū perueniat, sermonē facere proposuimus, et quidem cæteris nō minus necessariū, ijs qui medecinæ artem exercent. Vt pote cū adminiculo eorum quæ in eo traduntur, doloribus, periculis, et cruciatibus, homines liberari cōueniat. Hic tractatus in summas parteis duas, sicuti ab initio relatū est, distribuitur. Nam qui de feris virus inspuentibus disserit, theriacus dici solet. Qui vero de amoliēdis veneficijs, alexipharmacus, de quo cum commētabimur, simul quæ sequi consueuerunt, quæq; nōnihil auxilij ferunt, explicabimus. Omnia in promptu et ad manum artificem habere oportet, propter vrgentem sepenumero necessitatem. Siquidem pauca e venenis et virulentis animantibus, tarda et grassantia sensim pericula ciēt, ita vt dillationem admittāt. Pleraq; vero præsentaneā perniciem afferunt. Hominum autē partim male alteris cogitantes, ingenita prauitate maleficium ita temperare statuerunt, vt spatium curanti liberum non relinquant. Partim tristi aliquo euentu oppressi, hausto spōte veneno, mortem sibi cōciscere conātur. Qui postea deprehensi, aut resipiētes, et vitæ cupidi, præsentaneā opē poscunt. Non desunt qui hostiles sagittas illinentes, aut fontes aquasq; puteanas hac labe poluētes, citam aduersarijs perniciem moliūtur. In quibus ipsis maleficiū nō subito, sed aliquāto post respōdere natura sua cōparatū est, tū nisi primo quoq; tempore coerceatur, et remedijs subinde excipiatur veneficiū, frustra postea succurritur, occupatis iā corporibus exitiali vi veneni. Proinde non vulgari industria diligentiaq; in ea re vtēdū est, vt quod in alijs incōmodis ars cōsueuit, in his quoq; salutē mortalibus præbeat. Quin et apud priscos modus hic vnus existimabatur eius partis. Sed recentiores ipsum discreuerunt, nominantes præcautionem et modum præcauētem, salubris sanantisq; medium statuentes. Qui paruae et leui supramodum persuasione freti, magno in errore versantur. Siquidē treis in humanis corporibus constitutiones esse contendunt. Vnam qua sani degimus. Alteram qua finistra valetudine corpora laborāt. Tertia mediū inter vtramq; locum sibi vēdicat.

Digitized by Google

In qua positi, sanitatem specie mẽtiuntur facileq; in morbos & pericula cõcidunt, propter mortiferam vim quæ in eorum corpus incumbit. Quemadmodum in ijs videre licet, quos excãdescens rabie canis mormorderit, necdum tamen aquam horrent. In ijs quoq; qui cantharidas hauserunt, sed nõdũ vrinæ tormẽto cruciantur. Tripartito igitur artẽ digeri triplicique constitutioni respondere tradunt. Salubrẽ partẽ esse volunt, quæ sanitatem tuetur. Præcauentem eamdemq; prohibentem, quæ obstat quo minus in morbos incidãt. Et in sanãtẽ, qua vitia discutiũtur. Quibus ita respõderi potest. Quod primũ per illud additamẽtũ nõ treis corporis tantũ, sed quattuor haberi constitutiones fatendũ esset. Quippe vt aliqui sunt, qui necdum morbo laborant, morbo tamẽ maxime ob impendentem causam sunt obnoxij, ita sunt qui iam priore morbo defuncti, nondũ tamẽ secũdæ valetudini restituti sunt. Id quod a morbo proximo sese recolligentibus cernere licet, qui virium recreationẽ et robur desiderãt. Sed quemadmodũ ægrotantiũ cura ad partẽ medicamentariã pertinet, ita quod morbos amolitur, eidem subijci par est. Ad arcẽdas enim valetudines vehemẽtibus vtimur auxilijs, altiore scarificatu, vstionibus, ãputatione, derodẽtibus epithematis, potionibus perniciei occurrẽtibus, & plerisq; alijs. Verũ eniuero sũt vsq; eo rudes nonnulli, vt ne remedia quidem appellent, quæ morbos ãrceant. Cuius sententiæ inire rationem haud promptum est. Etenim cum verbum ipsum præcauere tum opus præcauentis, modum omnino auxilia rem remediariumq; præ se ferunt. Mirum vero, nisi etiam sua illa distributione partium, eos complectuntur qui in pestilentis cæli statu morbo nõdum correpti sunt, pesti tamẽ propter obuersantis aeris occasionẽ, opportuni et in morbũ proni reddũtur. Dicere forsitan quis posset salubris institutionis alimẽtaria præcepta non aliud esse, q̃ arcendorũ morborũ rationẽ. Quippe cum firma reddere corpora, et minus vitijs obnoxia nitamur, vt inoffensa valetudine degãt, nec morbis conflictẽtur. Neq; id silentio prætereundum, quod pẽculiariter ad rem pertinet, non oportere medicinæ partium distributionem, totidem corporis cõstitutionibus respondere, sed naturas peculiaribus vniuscuiusq; notis conijcere, vt suis locis ostendimus. Cum ijs igitur non pluribus agendum. Illud magis adnotare conuenit, affectus qui a virulentis animalibus veneniscq; contrahuntur, cæcos vocari. Quin & ea quæ eisdẽ auxiliantur, nulli sũt addicta causæ. Quapropter quæstionibus obseruatoriæ artis, quæ ratione fulciatur, annumerari solent. Neq; ex se verũ deprehenditur affectus huiusmodi cæcos esse. Nam quod semper se protrahit & nullum in quibusdam necessarijs vsum exhibet non facili cõiectura colligi potest. Et si secundum proprietates prorsus cæcos eos

Digitized by Google

affectus concedimus, quiab exitialibus venenis & animantibus quæ virulento morsu sæuiunt, contrahuntur, nō tamē quod ad opus nōnullum vsum præbet datq; medendi occasionem, aut imperceptibile, aut cæcum nullive causæ obnoxium reputatur. Sed magis ab ipso quis impulsus, fidē quā habet & opinionē de abditorum cognitione confirmare poterit. Nam etsi sæpe minora sunt q̄ vt sensibus percipiantur, euidenter tamē ex alijs correspōdentibus deprehendūtur. Diocles autem in eo commentario quem Plistarcho dicauit, satis modos perstrinxit, ad hanc verborum sententiam scribens. Nosse quis hoc potest cum in alijs non paucis, tum in viperis & scorpionibus, & reliquis id genus, secum animo reputans vt quamuis exiguo sint corpore vixq; conspectui subijciantur, magnorum tamen discriminum ac dolorum causas inferunt. In quibus nihil præter quandam corporis exiguitatem vehementiamq; præ cæteris animantibus datam illis, facile fuerit spectare. Quanta enim scorpij magnitudo aut corporis moles existimari potest? si ad eius ictum cōparauerimus aut reliquorū id genus carnē perimentium. Quorum aliqua vehemētes cruciatus excitant. Alia erodunt, & putredines cient. Nec desunt quæ præsentaneā perniciem moliantur. Nonne quod a phalangij morsu virus ingeritur, vniuersum corpus excruciat? At neq; quis vehementiam ipsorum a mole deprehendere posset, cū prorsus exiguo corpore cōstent. Ergo q̄ hæc ad affectus referantur, constitit inter omnes. Verum q̄ exacte deprehēsum sit, vim quandam ipsis inesse mortiferam, quæ permista corporibus molestiarum quæ exoriuntur causa sit, in confesso est, & omnium consensu defenditur. Nec quisq̄ offendi posset vsq; adeo contentionis studio flagrans, qui aliunde exoriri molestias asseueraret, q̄ a materia mortifera partem corporis attingēte. Porro id fuit quod inter vtilia artis opera dicere cogit, nos nihil prorsus lædi ab incōprehēsione per proprietatem communis causæ, cum euidenter tum indicari possit cum deprehensa est. Ideo Erasistratus empiricorū pertinaciam graui cauillatione incessens, cæcis affectibus causas assignauit, Inficiatus communem causā quæ morbis accessit, esse incomprehensibilem. Et hanc in eo quem de causis scripsit commentario aptissime prodidit. Nec ferendos eos esse censuit, qui se dicant in quibusdam, vt in venenis, serpentium ictibus, & cæteris id genus, trita medendi ratione contentos esse. Obseruatio igitur comprehēsionis causarum, nobis perfecte diuidētibus satisfaciet. Primum enim per genus comprehendi non possunt. Quod autem sit lætifera vis corporaq; permutans, ita vt perimat, ex ijs quæ per genus, non per speciem vagātur, medelam subscribit, qua hæc hebetare, & prorsus expugnare liceat

Digitized by Google

Quando ſubiunxit. Ad aquã dulcem & potui idoneã venit quis, & ãte obſeruationem in vomitum, propter ferientis vehementiam, & demor ſæ partis fracturam. Cucurbitulas adfixit. Vrentia medicamẽta, aut ea quæ vim eandem adipiſcuntur admouit, poſtremo partem am putauit. Secum reputauit medicamina, quæ ad ſumma cutis adijci untur, immiſſæ ad intima perniciei repugnare. Hæc itaq; quæ pro poſuit Eraſiſtratus, veritati conſentanea ſunt, nec arti refragantur. Sed methodicos demirari licet, qui mortiferam vim corporibus illapſam negociorum quæ ipſa faceſſit, eſſe cauſam diffiteantur. Verum rudiuſcule nomini attendũt. Nam apud ipſos palam immiſa vis φθορο ποιὸν id eſt mortifera nominatur, φθοροποιὸν autẽ aliquid eſſe volunt, quod nulli⁹ rei ſit cauſa. Aiũt hæc nomina μάρσιππος & ἀρακαλίπτειν eſſe reliquis omnibus ſimilia, in quibus partes quædam dictionum nõ pro virtute, ſed nuda prolatione compræhẽduntur. Enimuero quem admodum in his vocibus μάρσιππος & ἀρακαλίπτειν partes, vernacu los & præcedẽtes nõ retinent ſignificatus, ſic in hoc verbo φθοροποιεῖν partes productionis gratia nõ pro virtute coalluerũt. Hinc ad cauſarũ differentias trãſeunt. Affirmãtq; cauſarũ aliquas euidẽtes eſſe, quæ dũ aduerſam valetudinem crearũt, ſeparantur. Cuiuſmodi ſunt frigus, la bor, inſolatio, æſtus, et ſimilia. Quaſdã cõtinẽtes, quæ permanẽt poſtq; morbũ excitarũt, hoc eſt, cũ præſentes ſũt, et effectus eorũ adſũt. cũ in creſcũt, effectus augẽtur. cũ decreſcunt, minuuntur. et cum definũt, fini untur. Quin per ſe prodeuntes effectus, alicuius finis gratia eſſe poſ ſũt. Tales quidem probatiſſimæ ſunt cauſarum differentiæ, quarum nulli phthoropœon ſubijci poteſt. Euidens enim cauſa non eſt, quo niam morbus ipſe permanet, nec corpore ſeparatur. Nec continens cauſa dici poteſt, cum magna ex parte hæc adſit. Quemadmodum accidit, ijs qui a rabioſo cane ſunt demorſi. Quod ſi neq; euidens cauſa neq; cõtinens fuerit, neq; ad finem coadiuuãtẽ cauſam referri poteſt. Si vero a nulla cauſarũ differentia pthoropœon deducere poſſumus, cauſam non eſſe fatebimur. Quod autem aſſerunt, nomina quædam in ſe non habere parteis rerum ſignificatiuas, ſed nuda & ſimplici prolati one ficta eſſe, fateri neceſſe eſt. Verum non omnia ſed perpauca talẽ nã ciſci conditionem exiſtimandũ eſt. Nanq; ποιεῖν in hoc nomine φθορο ποιὸν, perinde atq; adſumpta profertur. Sed peculiariſſimã vſurpat ſignificationem. Quẽadmodum enim φθορᾶς id eſt corruptionis nomẽ mutationem in peius ſignificat, ſic hoc verbum ποιεῖν ſumi debet, vt nihil in dictione φθορὰ ſortiri ſe declaret, neq; prorſ⁹ id ſignificat quod omnes audiunt, & hinc ſimile redditur, παιδὰ ἔχειν λίψος. Si dant a

corruptione ſalubrē fieri morbū, cōcedūt vtiq; vi huiuſce verbi ποιεῖν, niſi quid corruptionem efficiat. Omne autem quod aliquid efficit, oſtēditur per ſingulas cauſas quæ corporibus ſubijciuntur, præſertim in immiſſis venenis. Verum nonnihil ſubiacere cauſarum differētijs prodūt. Quinetiam aberrarūt nō exactam diuiſionem aſſumentes. Qui vero ſe dogmaticos profitētur, cauſam eſſe partim præparantem, partim continentem aſſerunt, vt inguinum vlcus & inguinariam febrim, quod effectui tum aſſiſtant, tum etiam ſeparentur, vt a fractis præcipitatio. In ſumma quoties quidpiam ſuapte natura cauſa fuerit, nec vlla diuiſione compræhēditur, vitioſum eſt, neq; cauſæ adſcribitur, eorum quæ idem genus ſortiūtur. Sed quod plathoropœon id eſt mortiferū cauſa ſit, nomen ipſum argumento eſt, & in ijs quæ cōtingunt apertius oſtēditur. Quid aliud cauſæ arbitrantur eſſe poſt impreſſum a ſerpentibus ictum, q̄ ex animante vim & illapſum in corpora virus. Neq; enim frigus, neq; æſtum, neq; cruditatem, neq; aliud quicq̄, cauſari poſſunt. Verum quoniam cauſarum differentijs gaudent, & aliquas continentes, alias euidentes appellant, ipſis dicēdum, altero iſtorum modorum euidentem dici cauſam, q̄ effectum præcedit, & corporis compagem occupat. Continentem vero q̄ morbis præſentibus adeſt, qua ſeparata recedunt, quæ cum ipſa euenerant. Sed de ijs hactenus. Fatendum itaq; mortiferā vim intrinſecus manifeſtiſſimam eſſe cauſam. Ipſamq; principem facere ſcopum oportet. Et anteq̄ morbis conflictentur, varijs modis eſt cerrandum, donec vis tota corporibus excutiatur. Modo in loco præſertim principatum non obtinente, ante coerceatur, q̄ altius irrepens viſcera tangat. Aut eius pernicies eluatur, aut iam membratim peruagatura ſuffrenetur. Itaq; venena ſi hauſta ſunt, crebris vomitionibus, ſi morſu impreſſa, ſcarificatione, affixis cucurbitulis, exuctu, carnis circumſcriptione, nonnunq̄ amputatione extremæ partis, euocantur. Clyſteribus, & impoſitu medicamentorum acrium cohibētur. Hæc ſimul vtiq; arcere virus & eluere poſſunt. Reſtinguntur meratiore potu, aut paſſo nulla aqua diluto, vel contrariorum eſu, quæ acrimonia ſint prædita. Poſtremo deiectio alui, euocatus ſudor, & alia quædam in commune quæ membratim demonſtrabimus, auxiliantur. Verumenimuero non lætiferam modo materiam, ſed & magnitudinem, & tempus efficere ſcopum & propoſitum oportet. Etenim ab ijs remedia q̄plurimum diſcrimē capeſſunt. A magnitudine quidē, cum nōnulla ex venenis, & viroſis animalibus pericula minantur. Alia putredines altas aut exteriores excitāt. Alia vehementiſſimos doſores aut cæcos cient. Alia vix medicamentis cedunt, & magis minuſve moleſtias excitant. Oportet autem ea quæ pericula

Digitized by Google

ferunt euincentibus auxilijs expugnari, & minus infesta mitioribus. Quippe absurdum fuerit in maioribus, tardiore medicamentorũ vsu homines in discrimẽ afferre. In minoribus vero vehementiũ auxiliorũ iniuria lacessere. Finitio a temporibus in promptu est, aut enim subito in pericula & præsentes molestias adducit, aut sensim & dillatas in tẽpus. Itaq; præsentibus multa simul auxilia repræsentari oportet. Reliquis paulatim. Hæc quadam artis formula breuiter definita sint. Iam membratim procedamus.

Signa rabiosi canis & demorsorum ab eo. CAP. I.

d E rabiosi canis morsu sermonẽ alijs præposuim⁹, q̃ id animal domesticũ ac frequẽs esse cõsueuit, et rabie sæpius corripit̃, ac perit, ab eoq; caueri difficile. Inde periculũ ineuitabile homi nẽ manet, nisi multis vtat̃ auxilijs. Canis plærũq; flagrãtissimis æsti b⁹ in rabiẽ efferatur. Interdũ quoties frigora incesserũt. Rabiosus au tẽ potũ & escã auersatur. Largã spumãtẽq; pituitã narib⁹ et ore proij cit. Torue & solito tristius intuet̃. In omnes passim sine latratu irruit. Aeque feras hominesq; tã familiares q̃ ignotos mordet. Nec protinus infestũ quicq̃ infligit, nisi vt vulnus dolorẽ. Exinde morbus ille qui ab aquæ metu hydrophobicus graia est voce appellatus, contrahitur. Euenit autẽ cũ distentione neruorũ, totiusq; corporis rubore, præsertim faciei cum sudore & lãgore quodam. Aliqui auræ splendorem fugiũt. Alij sine vlla doloris intercapedine vexantur. Sunt etiã qui canũ more latratus ædant, interuenientesq; morsu adoriuntur, ac mordentes simili vitio labefactant. Nisi forsitan narratione vnum aut alterum euasisse audiamus. Siquidem Eudemus superasse quendam affirmat. Themisonem aliqui demorsum in idem vitium incidisse & euasisse fatentur. Alij amico aquam expaueſcenti morem gerẽtem & officiũ exhibẽtem, quadam naturarum concordia similem subijsse affectum. Sed post multos tandem cruciatus seruatum extitisse. Molestissimum itaq; genus morbi, a quo multos anteq̃ ipsum experirentur vindicauimus. Et complures ab alijs medicis seruatos nouimus.

Remedia demorsorum a cane rabioso. CAP. II.

r Atio medẽdi duplex. Vna communis qua vtendũ in omnes morsus, quos virulentæ animantes impresserunt. Alia peculiaris priuataq;, eorum duntaxat quos rabiosi canes momorderint. Quæ nonnullis quidem summam opem ferre consueuit. Alijs vero inutilis, maxime qui ex multo iam tempore, ictum accœperunt. Quæ ad hãc pertinent, primum exponemus. Deinde cursim perstringemus, quæ ad communem medendi rationem pertinent. Cancros itaq; fluuiatiles cum sarmentis albæ vitis cremare oportet, & cinerem

Digitized by Google

eorum q̃ minutiſſime tritum habere reconditum. Itidem gentianæ radicem tuſam cribratã q̃ reponere. Quoties autem canis rabioſus morſum intulerit, in quaternos cyathos vini bina cineris cancrorum cochlearia vnũ q̃ gentianæ conijciãtur. Hæc in polẽtæ madefactæ modũ ſubacta, quatriduo bibantur. Inter principia medicamentum hoc modo detur. Atqui ſi ab illato morſu duo aut tres dies fluxerint, curationem auſpicabimur a triplicato pondere, ſupra id quod ab initio retulimus. Optimum hoc aduerſus rabioſorum morſus auxiliũ, quod & multis vnum ſatisfecit, eoq̃ cum fiducia vti licet. Sed vt alijs etiamnũ auxilijs cõtra ineuitabile periculum muniamur, nihil cæteris vti prohibet. Satius autem multo fuerit medicamentorum ſæuitiam tolerare, q̃ propter negligentiam in diſcrimen adduci. Nec ita in demorſis a rabioſo animali maiora vulnera vereri oportet, vti minora, & vlcuſculis cutis ſimilia. Quippe maiori vulnere copioſus ſanguis emanans, poteſt nõnihil virulenti liquoris exhaurire, quod in minoribus non accidit. Quin a maioribus abſcedentes carnes hinc auferre, & labia acie ſcapelli circumſcribere, & præhenſam hamo carnem amputare oportet. In vtriſq̃ circumſtantia loca altioribus vlcuſculis ſcarificanda, vt ſanguinis vacuatio reſiſtat, ne venenum membratim inſinuetur. Cucurbitulæ cum multa flamma agglutinatæ id iuuamenti præſtant, vt veneni vis extrahatur.

De Vſtione. CAP. III.

Contra virulentos ictus, vſtio expeditiſſimum eſt auxilium, vt pote cum ignis cætera viribus præſtet. Simul quod virus domet, & ferri penitus non patiatur, ſimul q̃ pars ignem experta deinceps non vilem nec indecoram loci inſtaurationem efficiat, manente diutius exulceratione. Animaduertendum ex eo tẽpore cum cruſtæ decident, ne vlceris oræ coaleſcãt, & cicatrice induãtur, ſed ſi fieri poteſt ad præfinitũ tempus vlcerationes & ſordidas adhuc et inflãmationẽ minantes, prorogari conuenit. Quod inditum ijs ſalſamentũ optime præſtabit, et ſylueſtre alliũ detritũ. Itẽ cæpe ſuccuſq̃ præſertim cyrenaicus, aut qui medicus aut parthicus appellatur. Tritici granã tam manſa q̃ non manſa imponantur, ſiquidẽ ſubacta piſtaue ob perfuſionem vulnera dilatant. Sunt qui a mandentium ieiunio, ſibi aliquid aſciſcere arbitrentur, quod ſuapte natura reſiſtat. Verumtamen id non conſtat. Cæterum tempeſtiue his vtendum. Si vero quod perſæpe accidit, ante dies præfinitos cicatrices coirent committerenturq̃, manũ poſtulabunt. Namq̃ eas diducere carnemq̃ ſcapello circinare, aut iterum inurere expediet. Vbi vero propoſitum tẽpus præterijt, vlcus ad cicatricem ducendum, & emplaſtro quod e ſalibus cõficitur locus cõ-

Digitized by Google

prehendendus. Nec multo post sinapismo vendum.

De Ratione victus in morsu rabiosi canis. CAP. IIII.

Quæ ad partem ictã pertinent præsidia, ita se habent. Cæterũ victus ratione ex ijs quæ veneno aduersantur, cõiectura quadam colligere oportet, simul vt veneni vires hebetet restinguatq;, simul vt arceat, quominus ad ĩtima pernicies illabatur. Etenim assũpta pernicioſarũ viriũ penetrationi resistũt. Quorũ vtrũq; præstare potest vini meratioris passi & lactis potus. Quippe qui hæc omnia capiũt ad curã, nõnihil veneno obijciũt, quod omnẽ eius acrimoniam obtũdat. Simili modo alliorũ pororũ cæparũq; cibus, q; ea difficulter cõficiãtur & aboleãtur. Nã multos dies huius cibi qualitates remanẽt, quo tẽpore nec euincuntur nec permutãtur a mortifera vi. Cõtrarijs illa vis expugnatur. Cui rei antidotorũ vsus accõmodatur, & theriaces metridatij & eius quod eupatorio tẽperatur, deniq; omniũ quæ magnã aromatũ partẽ sibi vẽdicãt. Quippe aromata omnia viribus & substãtia ægre permutãtur. Quare in corporibus euincunt. Victus ratio hoc modo se habet. Nosse cõuenit pauorẽ aquæ nõ stato definitoq; tẽpore exoriri. Plurimũ tamẽ ad quadragesimum vsq; diẽ neglectis differri cõsueuit. Post semestre etiã nõnullos inuadit. Quẽdã post annũ aquã horruisse nobis præsertim cõpertũ est. Narrãt & aliquos post septẽniũ aquæ metu fuisse tẽtatos. Inter principia demorsorũ a cane rabioso curãdi ratio talis est. Verũenimuero si ea quæ retulimus auxilia primis dieb⁹ prætermissa fuerint, nec scalpro carnẽ circinare, nec vstionẽ experiri operæpreciũ est. Nõ enĩ quod iã pertrãsijt satis euocare possent. Nulla vtiq; adiectionis vtilitas, sed in cassũ corpora doloribus sternẽtur. Alter vero curationis modus accedat. Deiectio magnũ præbet iuuamẽtũ, vt pote cũ mouẽdo, corporis habitũ trãsmutet. Et quæ colocyntidẽ recipit hiera, item lac sciſtum quod simul deiectionem moueat & venenũ domare possit. Cibi acres & meraculi potus, quibus vis veneni vehementer retunditur, quotidie sumi debent. Cæterum sudores ante cibos & post etiam ciendi. Dropacismi sinapismiq; particulatim per corpus totum adijciendi. Sed longe omnium efficacissimum auxilium heleborismus cognoscitur, quo cum fiducia non semel atq; iterum sed frequentius ante quadragesimũ vel post hoc tẽpus vti licet. Tantam enim vehementiam hoc auxilium habere fertur, vt quidam qui iam aquæ metum sentirent, sumpto heleboro, simulac primum morbi impetum experirentur, fuerint seruati. Nam & iam vitio tentatos neq; parum adiuuare potest. Itaq; primum curam cõtra rabiosi canis morsus breui sermone exposuimus. Iã ad alia quæ venenatis morsibus sæuire consueuerũt, transeundum. Notaq; vno prætextu, deinde commu-

Digitized by Google

nem medendi modum, qui omnibus conuenire possit, explicabimus. Cursim postremo subiungemus ea, quæ sua proprietate nonnullis auxilium præstare possunt. Subnectemus etiam venenata quæ nullis cedunt remedijs.

Pedacij Dioscoridis Anazarbei de venenatis animalibus & rabioso cane Septimi Libri

FINIS

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE NOTIS EORVM QVI A VENENATIS DEMORSI SVNT, LIBER OCTAVVS.

De Phalangijs. CAP. I.

Emorsis a phalangijs locus quidē ipse, quasi ab impacto aculeo rubet, non intumescens, nec per ambitum calidus, sed mediocriter subrubens. Vbi vero D contrariorum occursu refrixit, consequitur corpore toto tremor, distentiones circa poplites & inguina, conuulsionibus non dissimiles. In lumbis collectio exoritur. Perpetua vrinæ libido lacessit, multaq; reddendis excrementis colluctatio. Vniuersa cute frigidus sudor emanat. Collachrymant oculi, offusisq; nebulis caligant.

De Scolopendra. CAP. II.

Iscolopēdra aut dicta ophio&tene, morsum intulit, locus per f ambitū liuore fugillatur et cōputrescit, iterdūq; licet raro, fæculētus atq; ruber cernitur. A morsu ipso exulcerari locus incipit. Vlcus id negocium exhibet, fere remedijs inuictum. Præterea toto corpore prurigo sentitur.

De Scorpione. CAP. III.

Corpionis morsu inflammari statim incipit locus, & indu- f rescit, ac intentus rubet, vicissimq; dolore premitur. Modo siquidem exæstuat, modo frigore occupatur, labor repente fatigata, aliquando meliuscule habet, aliquando recrudescit. Consequitur

Digitized by Google

ſudor, horroris ſenſus et tremor. Extremæ corporis partes refrigeſcũt. Inguina extolluntur. Tubercula in ſede proſiliunt. Capilli erigũtur. Pallor mẽbra decolorat. Dolor tanq̃ ex pũgente acu, per vniuerſam cutem ſentitur.

De Paſtinaca marina. CAP. IIII.

I marina paſtinaca percuſſit, protinus accidũt moleſti dolo-
f res, aſſiduæ cõuulſiones, labor, & ibecillitas. Mẽs percuſſis labat. Poſtea obmuteſcũt. Oculi calligãt. Percuſſus autẽ locus in ambitũ cũ vicinis partibus denigratur, & ita obſtupeſcit, vt tãgentem non ſentiat. Hunc ſi quis premat, atra ſanies, craſſa & male olens excernitur.

De Mure araneo. CAP. V.

Mure araneo percuſſis, circa morſum in orbem inflammatio
a exoritur, nigraq̃ puſtula diluta ſanie turgens exurgit. Proximæ partes liuent. Rupta puſtula, deuorans vlcus, nõ ei diſſimile quod ſerpit occupat. Inteſtinorũ quoq̃ tormina, difficultas vrinæ, & humoris offuſio conſequuntur.

De Vipera. CAP. VI.

I vipera momordit, corpus intumet, vehemẽter areſcit, ſub-
f albidumq̃ colorem concipit. Sanies a vulnere profunditur, ſuppinguis, mox cruenta. Puſtulæ aduſtis ſimiles erumpũt, & antea depaſcens vlcus, quod in proxima repens non ſumma modo corporis, ſed intima quoq̃ corripit. Gingiuæ ijs cruore ſuffunduntur. Inflammatio circa iecur erumpit. Tormina & bilioſi vomitus ſequũtur. Sopor & vrinæ difficultas accedit, & frigidus ſudor offunditur.

De Amphiſbæna. CAP. VII.

Onſimilia eueniunt ijs qui ab ſcytala nomine, aut amphiſbæ-
c na demorſi ſunt. Eademq̃ fere auxiliantur. Quare hoc venenũ priuatam deſcriptionem ſortitum nõ eſt, q̃uis non eidem generi aſſignandum ſit.

De Druino. CAP. VIII.

Druino morſis puſtulæ moleſtiq̃ dolores incidũt, præſertim
a qua dilutæ ſaniei emiſſariũ ſubeſt. Quinetiam eroſio tormina q̃ conſequuntur.

De Hæmorrhoo. CAP. IX.

B Hæmorrhoo ictis vehemẽtes cruciatus accidũt, qui breuẽ
a ſtrigoſamq̃ prorſus raritatem ex continuo dolore præbent. Ex plaga copioſus cruor effluit. Et ſi qua cicatrix corpore nonnuſq̃ adfuerit, frangetur, & ſanguine manabit. Excrementa per aluum cruenta eijciũtur. Profluenſq̃ ſanguis in globos coijt. A pulmo-

Digitized by Google

ne ſanguinem extuſſiunt, & nullo denique remedio euomunt.

De Dipſade. CAP. X.

q Vos dipſas percuſſit, intolerabilis ardor premit. Sitiſq; vſq; eo pertinax, vt ſatiari nō poſſit, ac ſine vlla intercapedine excruciet. Et ſi potū affatim trahāt, illico in eamdē ſitim relabūtur. Is vero qui per initia potum non hauſerunt ſimile quiddam prorſus accidit. Quare propter continuam ſitim & preſter & cauſon aut ſas appellatur.

De Hydro. CAP. XI.

a B hydro demorſis vlcus dilatatur, & liuidum ac ingens euadit. Sanies ex eo multa & atra & male olens nō ſecus atq; ijs quæ ſerpunt vlceribus expuitur.

De Cenchro. CAP. XII.

c Enchri morſum, qui viperino ictui ſimilis eſt, putridū vlcus ſequitur. Carnes antea vt in aqua inter cutem prætumide deflnūt. Letargo corripiūtur, et veterno preſſi ſomnos captāt. Erafiſtratus eos iocinere, veſica, coloq; conflictari author eſt. Quippe diſectis ipſis omnes fere partes corruptæ reperiantur.

De Ceraſte. CAP. XIII.

a Ceraſte percuſſis locus attollitur, cum duricia puſtuloſus. E plaga ſanies profluit, modo atra, modo pallidior, ſed circa concrementum totum rutileſcit, genitale intenditur, mens labat, oculorū caligo exoritur, denique rigore neruorum diſtenti cōmoriuntur.

De Aſpide. CAP. XIIII.

a B aſpide ictis, vulnus exiguum prorſus, quaſi ab adacta acu citra eleuationem conſpicitur. Sanguis exiguus ille quidem ſed ater deſtillat. Caligo velox oculos obnubit. Labor in totum corpus multiplex, omnino leuis & non ſine voluptate conſequitur. Ideo Nicander perpulchre cecinit. At vir perit abſq; labore, diſcolor atq; virens. Aliquātulus cordis æſtus afficit. Frons perpetuo reuellitur. Genæ contremiſcunt, quaſi ſine ſenſu in ſomno vacillent. Hos mors tollit ad diei trientem non dillata.

De Baſiliſco. CAP. XV.

e Raſiſtratus in libro quem de medicaminibus & venenis condidit, de vocato baſiliſco ſcite ita refert. Cum baſiliſcus mormorderit vulnus ad auri colorem exflaueſcit. Itaq; in pluribus quæ virus eiaculantur comites notæ ita ſe habent. Tranſeuntes vtiq; ad medendi rationē primū, vt fieri poterit, de communibus diſſeremus.

Digitized by Google

Cõmunis curatio in oẽs ictus virulẽtos. CAP. XVI.

Deersus quidẽ omnẽ animalis ictũ, quod venenũ vibrat, oris
a fuctio conuenit. Sugentẽ vero oportet ieiunũ nõ esse, sed et
cibũ sumpsisse, et vino os abluisse. Postea exiguũ olei in ore
continẽs ictũ exugat. Locus ipse spõgia fouendus. Deinde scarificandus. Sed vlcuscula altius iprimere expedit, quo virosa materies profundo euocetur. Circinatio autẽ carnis, & sectio, scarificatione longe potẽtius opitulãtur. Nãq; ab ijs duo peculiaria præsidia fiunt. Vnũ quod virus e loco tollitur. Alterum q̃ ante occurrens q̃ interna subeat, cum sanguine copioso excernitur. Q̃ si locus carnis circũscriptionem nõ admittat, cucurbitulæ cũ largiori flãma adfigẽdæ sũt. Sed iã de vsti one supra in rabiosorũ morsu, disseruimus. Si vero icta pars vtpote extrema, sectionẽ cõmode nõ respuat, præsertim in omnibus serpentibus vt aspide, ceraste & similibus, proculdubio amputanda est. Conueniẽtiora supradictis auxilia sũt quæ epithemata vocãt. Imponãt fermẽti cius cinis, aut ficulnus, cũ lixiuio, subacta taste, garo, & acri salsamẽto. Porri cæpæ & allia modo minutissime cõtrita illinũt, modo cremata vulneribus inijciũtur. Quinetiã dissecti gallinarũ pulli cũ maxime tepent, percusso loco cõuoluuntur. Nec desunt qui hisce tanq̃ discordia quadã naturali pugnãtibus vtantur, verũ huius rationẽ inire facillimum fuerit. Gallinæ enim calida natura præditæ sunt, argumento, q̃ deuoratũ insigne virus eliquẽt, & aridissima quæq; semina cõsumant. Item nõnunq̃ harenas lapillosq; quos faucibus infinuarint, dissoluũt. Itaq; animantis calore, spiritus ictæ partis impetũ capescens, venenũ exigit. Nec me fugit, quid i ægypto fieri soleat. Cũ spicas ægyptij metũt, ollã picis paratã habẽt, & appẽsã fasciã. Tũc enĩ maxime serpẽtiũ iniurias expauescũt, tũ propter spicilegij tẽpus, tũ q̃ opacis simul abditæ spelũcis, & cauernis, densoq; aruorũ cespite delitescũt. Molestiora enim animalia & virus eructantia, ægyptus in cãpis ferre cõsueuit. Vbi ergo aut in pedẽ aut partẽ aliã morsum intulerunt, assidentes, fasciam in ollã picis conijciunt, & semel aut iterũ brachiũ aut crus paulum supra vulnus obligant, et artissime duo e præsentibus distringũt locũq; secãtes qua circũactus est laqueus, picẽ instillãt. Cũq; satis vulnus excepisse videtur, laqueũ resoluũt, & cæpis alijsq; supra memoratis illiniunt. Præterea pix liquida cum sale trito et feruente illita, præsentaneo est auxilio, si iugiter innouetur. Conuenit et cedrus, & fimũ caprarum ex vino decoctum. Locũ aceto calido, calamintha in lotio, maris aqua, aut acida muria decocta, foueri salutare est. Quinetiam nõ desunt emplastra vehemẽtissima, et calidissima, quæ venenum elicere, expugnare & discutere possunt. Cuiusmodi sunt quæ ex sale aut ni-

Digitized by Google

tro ſinapi et ſemine roriſmarini componuntur. De quibus conſequenter erit tractandum. Erafiſtratus autem non iniuſta repræhenſione eos inceſſit, qui incognitas ad hunc vſum facultates conſcripſerũt, vt elephantiſel, teſtudinis ſanguinem, aut crocodili oua, et conſimilia. Nã cũ iuuantia quædam literis tradidiſſe videtur, plane in hæc ſola incidentibus impoſuerũt. Quare talia deuitanda ſunt, cum difficile niſi regia facultate, perueſtigari poſſint, neq; quo noſtra fides ijs obſtringatur frequẽti obſeruatione, ſufficiens experimentum præſtiterint. Quæ autẽ ad cõmunẽ omniũ vſũ pertinẽt, quæq; facile ſuppeditari, & omnibus a ſerpente percuſſis auxiliũ ferre queunt, ſubiungenda videntur. Intubus itaq; & erica & aſtragalus cũ aceto potus, cõtra omnes ſerpẽtium morſus auxiliantur. Item bitumen & virentes platani pillulæ in vino diluto coctæ, & paliuri decoctum, radix ariſtolochiæ et eringij. Decoctæ etiam lauri baccæ & deuoratæ piperq; largius eſitatum, ruta anetum, & cyclaminus. Coma porrorũ priuatim ex pane, aut alliũ aut cæpe, ſalſamenta q; q̃ acerrima, origani decoctũ cũ vino potũ, fœniculi, pulegij, calamithæ porrorũq; ſuccus cũ melle deſorbtus. Hæc quidẽ a plantis conquiruntur. A b animantibus vero quædã commode peti ſolent, gallinaceorum cerebella in cibo, leporinum coagulũ cum vino. Itidem caſtorij ſextãs. Teſtes marinæ teſtudinis ſumpti multum prodeſſe traduntur. Muſtella ſale inueterata inter auxiliaria medicamenta eſt. Inuenitur etiam prius exenterata, ſaleq; ficceſcens inueteratur, ex aqua binas drachmas cũ vino bibiſſe ſatis eſt. Sed de ſimplicibus quæ dari ſolẽt hactenus. Percuſſis a ſerpente prodeſt alui deiectio, diſfluẽs ſudor, vrina copioſe reddita. Cõpoſita etiã quædã recẽter remedia polliceri tradũtur, vt & opij & myrrhæ ſinguli oboli, piperis quĩ cũx. Ea melle excipiũtur & iſtar ægyptiæ fabæ dãtur. Itidẽ ſylueſtris rutæ ſeminis, gith, cumini æthiopici, ariſtolochiæ, galbani, ſingulorũ pares portiones tritæ & cũ erucæ ſucco ſubactæ, digerũtur ĩ paſtillos, qui drachmæ pondus æquẽt. Dantur ex ijs terni cyathi cũ vino. Hæc habui de cõmunibus auxilijs quæ dicerẽ. De peculiaribus remedijs cõtra beſtias quæ venena vibrant, conſequenter eſt dicendum.

Pedacij Dioſcoridis Anazarbei de venenatis animalibus & rabioſo cane Octaui Libri

FINIS

Digitized by Google

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE REMEDIIS CONTRA VENENATOS MORSVS LIBER NONVS.

INter ferientiũ venenatorũ notas nihil de veſpis et apibus articulatim digeſſimus, ꝙ conſpicuæ omnibus forent, et nihil excellens aut notatu dignum in his obſeruaretur, inter remedia tamẽ, earum meminiſſe non fuit alienum.

De Remedijs cõtra veſparũ apũ ꝙ ictus. CAP. I.

a Duerſus apũ veſparũ ꝙ ictus, prodeſt illita malua & hordea cea farina cũ aceto, ficulneũ lac in vulnus inſtillatũ, a muria aut maris aqua fotus.

De ictis a Phalangio. CAP. II.

p Halangiorũ ictibus ficulneũ cinerẽ adiecto ſale trito & vino imponere oportet, aut radicẽ ſylueſtris punici q̃ tenuiſſime tritam, aut ariſtolochiam hordei farina & aceto ſubactam. Vlcera aqua maris proluenda, aut apiaſtri decocto. Folia eiuſdem illinenda. Lauacris perpetim vtendum, & potionibus quæ hæc medicamenta recipiant, abrotoni ſemen, aniſum, ariſtolochiã, cicer ſylueſtre, cuminũ æthiopicũ, cedrides tritas, platani corticẽ, & trifoliæ hærbæ ſemẽ. Priuatim autẽ ſingulorũ ex ijs binas drachmas dare cũ vini hemina cõuenit. Itẽ myricæ fructus & chamæpityos, & viridiũ cupreſſi pillularũ decoctũ, ammiſto vino. Sunt qui fluuiatilẽ cancrũ in ſuccũ redactum, cum aqua aut lacte, aſſumpto apij ſemine cõfeſtim moleſtijs liberare prodant.

De morſu Scolopendræ. CAP. III.

f Scolopendra morſum infixit, ſal q̃ leuiſſime tritus ex aceto vulneri iſpargẽdus, aut ruta ſylueſtris ſuperponẽda. Locus acida muria perluendus. Dãda in potu ariſtolochia cum vino, aut ſerpillum aut calamintha, aut ruta ſylueſtris.

Remedia ad ſcorpionis ictum. CAP. IIII.

p Ercuſſis a ſcorpione, præſenti eſt auxilio ficulnũ lac in vulnus inſtillatum. Scorpius ipſe qui ictũ vibrauit, tritus et percuſſo loco impoſitus, ſuæ plagæ remedium eſt, ob quamdã vt cõſtat diſcordiã. Præterea tritus et impoſitus cũ ſale, lini ſemine, & althæa conuenit. Sulphur ignẽ non expertum reſina terebinthina exceptum, et emplaſtri modo adiectũ auxiliatur. Itidẽ galbanũ adſple-

Digitized by Google

nij formã ductum & calamintha quæ trita illinatur. Et farina hordei in vino parata, in decocto rutæ. Semen trifoliæ herbæ tritũ & vulneri iniectũ opitulatur. Hæc ad affectum locũ pertinent. Posthæc q̃ efficacissimis potionibus vtẽdũ, cuiusmodi sunt aristolochiæ præsertim corticis binæ drachmæ cũ vino. Tusa gentiana & pulegium decoctũ & baccæ lauri pauco numero tritæ, & calamintha cũ posca, ĩ qua magno pere discoqui debet. Cupressus cum vino & ruta. Nec secus ficulneum lac, laserpitiũ si adsit, sin desyderetur, peucedani succo vtendũ. Efficax est potus trifolij sucus, & ocimi semen. Omnibus autẽ ijs perppetuus lauacri vsus, euocatus sudor, & dilutæ vini potiones registrum.

Aduersus marinæ pastinacæ, Scorpij marini et draconis ictus. CAP. V.

Si qui marina pastinaca icitur, omnia quæ de viperarum morsu paulo post referemus, simili modo cõueniunt. Peculiariter autẽ ictus a marino scorpione et dracone inferuntur, qui molestos cruciatus cient. Interdũ autẽ sed raro nomas excitãt. Quibus absinthij saluiæ aut sulfuris ex aceto triti potio subuenit. Pastinaca diuulsa et vulneri imposita, sui ictus medela est.

De morsu muris aranei. CAP. VI.

Si mus araneus momorderit, auxiliatur ex galbano splenium per se vulneri exterius impositum, aut medicamenti modo aceto tritũ, & hordeacea farina cum aceto mulso illita. Quin etiam mus ipse qui morsum intulit si dissectus apponatur, ictus sui veneficia luit. Resistunt quoq; acini dulcis punici decocti & illiti. Item porri & allia cõtrita, necnon aquæ calidæ fotus. Sed hæc ad locũ pertinent. Prodest potum abrotoni decoctum, maxime si in vino detur. Præterea serpyllũ & galbanũ & eruca vino madefacta, recentes cupressi pillulæ cũ aceto, et cyclaminus ex aceto mulso, & pyrethrũ cũ vino & chamælæonis herbæ radix. Nec desunt qui litterarũ monumẽtis tradiderũt, tritũ murẽ araneũ cõtra suos ictus cõmode bibi. Quã historiã apud alios inuentam, dignam duntaxat censuimus, quæ annotaretur Alij asseuerant demorsum non alias exulcerari, nisi extrinsecus mus araneus astiterit, tum quoq; auxiliari referunt.

Ad morsum viperæ remedia. CAP. VII.

Si vipera morsum impressit, fimũ caprinũ cũ vino impositum opitulatur. Item laurus & abrotonũ & galbanũ splenij loco superiectũ. Origanũ viride inditũ. Pulli gallinarũ discerpti et cõfesti admoti. Herui farina aceto mulso subacta. Radicis cortex vsq; eo tusus, vt in puluerem solutus abeat, & scylla tosta detritum chamæmelum, hordeaceũ cataplasma in aceto mulso præparatũ, sed locus ante

calida foueatur. Hæc loco imponuntur. Contra viperinos ictus rubus cũ vino prodeſt. Aliqui anchuſã tenui folio cõſtãtẽ auxiliari produnt. Leporini coaguli in vino terni oboli bibũtur, & porracei ſucci hemina in mero, & foliorum apiaſtri ſuccus, & ſylueſtris ruta. Hæc in vino potari debent, merũ continuo bibendũ, allia mandẽda & cæpe & porri recẽtes, ſalſamẽta acerrima et opipara. Simplicia hæc ſũt. Percuſſis a ſerpẽte præclare auxiliatur medicamentũ, quod myrrhæ, piperis, caſtorij, floris portulacæ ſeminiſq; dimidio acetabulo conſtat. Hæc omnia in cretico paſſo teruntur aut in alio probato vino. Eraſiſtratus in eo libro qui περὶ λυράσεως id eſt de viribus inſcribitur plera q; alia tradidit, quæ ictis ab vipera auxiliũ ferre poſſũt. Inter quæ talia maxime laudantur, gallinacea cerebella cũ vino pota, ſemen ſatiuæ braſſicæ tritũ & acetabuli mẽſura cũ vino potũ. Quinetiã bonum eſt digitũ in liquidã picẽ intingere, deinde vinũ quo digitus fuerit elutus bibere. Hæc ſunt quæ contra ſerpentium ictus auxiliantur.

De Amphiſbænæ morſu. CAP. VIII.

d E amphiſbæna mẽtionẽ hoc loco fecimus, quoniã fere remedijs ad viperas ſcriptis, percuſſi ab ea adiuuari ſoleant.

Contra druini ictus remedia. CAP. IX.

a Druino ictis cõuenit ariſtolochia cũ vino pota, trifoliũ herba, radix haſtulæ regiæ ſimiliter aſſũpta, & fructus ex oĩ quercus genere. Tuſæ illicis radices & illitæ parti ictæ auxiliãtur

De Hæmorrhoi & dipſadis ictu. CAP. X.

h Aemorrhoi dipſadiſq; morſus velut immedicabiles apleriſq; maiorum deplorati relinquebantur. Quare ſi peculiaribus contra dipſadem remedijs egeamus, communia experiri operæ precium erit. Protinus autem ſcarificatione vti, vſtionem facere, etſi locus patiatur ãputatione opus erit. Conſequẽter q̃acerrima cataplaſmata admouere, de quibus ſepenumero diximus. Necme fugit acres cibos maxime a ſalſamentis vtiles eſſe. Meracæ potiones & lauacra proſunt, quæ ſubinde interiecto breui ſpacio aſſnmenda ſunt priuſq; morbi genus emerſerit, quo ſemel erumpente opem ferre non poteſt vlla medici opera. In ictu hæmorrhoi eadem proſunt. Inſuper quæ in commune opitulantur vt ſcarificationes, vſtiones, acres cibi, meraci potus, & quæ nunc in dipſade definiuimus. Quinetiam decocta vitis folia & cum melle trita.

De morſu Hydri. CAP. XI.

f I morſum hydrus adegit, prodeſt origanũ tritũ, et aqua ſubactũ, lixiuia cũ oleo indita, aut ariſtolochiæ cortex, aut quærna radix minutim contrita, & hordei farina cum aqua & mel-

Digitized by Google

le colliquato. Bibuntur etiam binæ aristolochiæ drachmæ in diluto vino, aut poscæ cyathis duobus, deinceps marrubij succus, vel decoctū vtriusq; cum vino. Fauus recens datur in aceto.

De morsu Cenchridij. CAP. XII.

m Orfis a cenchridio auxiliatur lactucæ fructus cum lini semine illitus, et satureia trita & syluestris ruta & serpyllum cū xij. hastulæ regiæ drachmis et tribus vini cyathis, aut aristolochiæ radix. Item cardamomū, & gentiana.

De percussis a Ceraste. CAP. XIII.

f I ceraستes aut aspis percusserit, cita partis amputatio suffragatur. Quare sine mora ictam partē amputare, aut scalpro cō festim circūcidere, & ijs similia prosequi oportet. Vrentia insuper admouenda. Siquidem virus hoc veneno basilici simile est.

De morsu Aspidis CAP. XIIII.

i Is qui ab aspide feriuntur, quæ de ceraste scripta sunt auxilia dari debēt. Nam venenum hoc quemadmodum basiliſci, aut sanguis bubulus, celerrime in arterijs sanguinem cogit.

De Basiliſci morsu. CAP. XV.

a D basiliſci morsum, vt Erasistratus author est, auxiliatur castorij drachma in vino pota. Item papaueris succus. Ictuum remedia ita se habent.

QVAE SEQVVNTVR NON VIDENTVR ESSE DIOSCORIDIS.

De Rhamno.

¶ Rhamnum si quis eruat silente luna, & secum ferat, contra venena & improbos homines proderit. Pecoribus iuuādis appenditur. Nauigijs circumponi solet. Valet contra capitis dolores & larvas.

De Artemisia.

¶ Artemisiam hærbam si quis teneat, dum iter facit, lassitudinē discutiet, & si in pedibus ferat, bestias & lemures abiget. Si sanguis circa artus coaluerit, ramulos ex rosaceo in olla feruefacito, & locum totum oblinito, cū somno indulgendum est. Strangulatui vuluæ mirū in modum auxiliatur. Vrinæ stillicidia & opisthotonū leuat.

De Pentadactylo.

¶ Pentadactylū si quis circum corpus portet, nullo dolore afficietur. Oculos, strumas, callosos tonsillarum tumores, vuam, articulos sub lingua, neruorum dolores & dentes, plorā perniciali fame contractā

Digitized by Google

iuuat. Remoratos a partu mẽses eijcit. Infusa manibus ex aqua tepida contra terrores fascinum & laruas, mirum in modum commendatur. Vellito hærbam cum luna crescit oriente sole.

De Verbenaca

¶ Verbenaca recta genitale intendit, sed supina exiccat. Recta appẽsa, doloribus oculorum auxiliatur. Contra hebetudines eorumdem et capitis dolorem efficax est. Trita ex aceto lassitudinẽ reficit. Strumas, callosos farcium tumores statim discutit. Febrium horrores sanat, si quis solum ex aduerso stans ramulos tenuerit.

De Dictammo

¶ Dictammum siccatum manibus terito, & redigens in farinam adiecta vini stilla corpus tangito. Siquidem contra omnes serpentium iniurias auxiliatur. Vlcera & putrescẽtes nomas præpurgans explet. Adactis corpori aculeis oblinitur, vt præsenti sit auxilio. Ad lienẽ & in abditis locis vitia inflãmatione turgentia, redactum in farinã illinito. Hærbam vere, magnis æstibus, autũnoq; eruito.

De Saluia.

¶ Saluia singultũ tussimq; discutit. Oibus malis vlceribus cũ cæra & rosaceo sũpta auxiliatur. Lienis dolorẽ dysẽteriãq; pota cũ vino albo pari modo sanat. Sãguinẽ excreantibus, potu medetur. Ad extrahenda vuluæ onera efficax est. Pessimæ mulieres pessum ex ea subijciunt, vt partus excutiant.

De Cupresso.

¶ Cupressus hærba contra raucedines auriculasq; prodest. Induratos tonsillarum tumores, aquam intercutem, & coxendicum cruciatus persanat.

De Centaurio

¶ Centaurium contra iuflammata vitia & pulsantes ictus valet. Fœminis vuluæ malo laborantibus auxiliatur. Stillicidij vrinæ calculo rũq; tormenta leuat. Hærbam vere oriente sole legito.

De Buphthalmo

¶ Buphthalmũ crescente Luna legere oportet. Facit autẽ cõtra pauores, laruas et mala medicamẽta, fascinationes, vt pote cum eas auertat. Radicẽ si quis mandat, dentẽ expuet, fluctionemq; confestim sistens auxiliatur. Quin & ventrem resoluit.

De Pæonia.

¶ Pæonia hærba per æstus caniculæ ãte solis ortũ vellitur, appẽsaq; cõtra venena, fascinũ, pauores & laruas prodest. Itẽ cõtra febrẽ cum horrore venientẽ, diurnam nocturnamve, & aduersus tertianam. Proditur lemures a monte in quo nascebatur fugasse.

Digitized by Google

De Moly hærba.

¶Moly hærba si secta radice feratur, veneficiorũ & fascinationis amu letũ est.

De Marina quærcu.

¶Marinã quærcũ cũ rosaceo et oleo miscẽto, et faciẽ illinito cũ ad negocia te conferes. Vegetiores reddit pueros imo vẽtri appẽsa, & ad arcẽdos pauores nocturnos manu teneto. Contra fascinũ & omnia maleficia prodest. Corpus tuetur. Cum enim fascinantes recedunt, arescentem ramulum occludit, & cũ propius accedunt aperit.

De Chrysanthemo.

¶Chrysanthemon si terra ante solis ortũ eruatur, et collo appẽdatur veneficas mulieres omneisq; fascinantes amolitur.

De Erysimo

¶Erysimon cũ vino tritum, aduersus ventris dolorẽ bibitur. Si quis grana septem domum ingesserit, rixæ & iurgia cõcitabuntur.

De Helleborine

¶Helleborine aliquibus Epipactis alijs Borion dicit. Frutex est exiguus, minimis foliis constans. Bibitur contra omne venenum et iocineris vitia.

Impressum est in præclarissimo Parrhisiorum Gymnasio hoc celeberrimum Dioscoridis opus in officina Henrici Stephani e regione scholæ decretorum. Absolutumq; octauo Calendas Maias. Anno domini M.D.XVI.

¶ERRATA EX OFFICINA RECOGNITA

Euphorbium legendum fo.j.superficie prima.versu Siquidem.
Iuuenta legendum fol.j.superfi.ij.versu.sua cognitione.
Accœpimus legen.fol.j.super.ij.versu.los vernacularum.
Celerius leg.serius fol.j.super.ij.versu,mentia maturus
Adstiterit et non astiterit legen.fol.j.super.ij,versu bæ dumtaxat.

Digitized by Google

ERRATA.

FO.	CAP.	VERSV	LEGENDVM.
ii	i	ne nomen	accœpit
ii	ii	obliquum tendentes	interceptas
iii	iii	culorum doloribus	eclegmate
iii	iii	autem illitæ	imo
iii	iiii	gie, quod	vim
iii	viii	rem profert	eadem ad quæ
iiii	x	reis	Radice ſuperius ad digiti
iiii	xi	ſtomacho	prodeſt malabathri vis
v	xv	validi odoris	zingiber
vi	xix	Calamus	Melior
vii	xxviii	eſt Sumitur	ſumito
ix	xlv	de melano	de melanthino
xii	lxiii	contra vuluæ	cacoethe
xii	lxiii	emollit humect.	glaucedines
xv	lxxxiiii	videaris	aceruaſſe
xvi	xci	let atq; olim	Colophoniæ
xviii	xcix	Impoſitu.	gagatæ
xix	cix	aures	offendit
xx	cxviii	ſtri cætera	inequaliter aſperſum
xxiii	cxxxvii	loſa pelle	molem
xxiii	cxxxviii	phrenitide	ſubſtratu
xxiii	clx	Sanguinis	eruptiones
xxv	cl	lore viridi,	q ſi
xxvii	clxxviii	auxiliantur Et	delinctu
xxviii	clxxxiiii	coctæ illitæq;	Parotidas et furũculoes mol
xxxii	xxvi	ex aqua victum	capeſſit diunt. Panos ad
xxxii	xxxi	abolet. Eius	garum
xxxii	xxxiiii	exulcerat	laceſſenda
xxxiiii	lv	reiectionibus	rheumatiſmis
xxxiiii	lxiii	tuſum, crudo	fictili
xxxiiii	lxv	rimi halitum,	exanimentur
xxxiiii	lxv	tentiſſime	luteis
xxxv	lxxv	ſum turbant	clematidem
xxxv	lxxv	tibus calculis	in ſumma
xxxvii	lxxxiii	tuli, verucula	concerptas
xxxviii	lxxxv	iexemptis mẽbris	aqua marina
xxxviii	lxxxvi	gue & excolatum	Imbuitur
xliii	cxi	atq; obſonijs	ammiſcetur
xliiii	cxvii	malis cotoneis	integris

Digitized by Google

FO.	CAP.	VERSV	LEGENDVM.
xlv	cxxi	queſcat	exulceratis pernionibus
xlv	cxxiii	tice. Ea	vomitione bilem
li	clxv	aphaca in	lente
lii	clxxi	Siquidem	calfaciendum
lii	lxxi	andum	pituitam
lii	lxxvi	lius. Sed	antedictis
liii	clxxvi		acoitu
liii	clxxvii	leniter emollit	vtilis
lvi	cxvi	tit. Cribrata	experto,
lvi	cxcvii	quæ	phœniceo
lvi	cxcviii	no	ſi bibatur
lix	i	brarunt,	ſubfixerunt
lxv	xxx	paſſo, ſi	gypſum
lxvi	xli	loſos,	pulegio
lxxi	lxxi	Romani	ſylueſtrem
lxxv	xcv	& acre	miſtione
lxxx	ixxvi	ductus,	contrita,
lxxxij	cxliii	let	fiſtulas
lxxxii	cxliiii	cumbendi	proniores
lxxxiii	cli	uiduntur	flaueſcentia
lxxxiii	cliii	tera eſt folijs	aiugæ ſimilis
lxxxiii	cliii	tæ. vulneribus.	autem aiugæ
lxxxiiii	clviii	roet nigro.	ſtomachicis & eroſionib⁹ea
lxxxiiii	clix	ſemen	duritia
lxxxiiii	clx	men	cochlearis
lxxxv	clxx	ſa,	conuexaq;
lxxxviii	ix	crion, Romani	viticuloſū emittit ramulum
lxxxix	xv	ginis	folliculis (rubeſcētē, lentū
xciii	li	de cocco	ſeu vacat
xciii	li		Vltimū ex oībus hiſpanicū
xciiii	lvi	Aſperginoſis	Is illitus
xcv	lxv	tes. Naſcitur	niualibus
xcv	lxvi	bulbaceam	pubertatem
xcv	lxvii	bis, qualis	accerſēdus eſt
xcvii	lxii	terrarumq;	partium, inflammationes
xcix	lxxix	phure ignem	experto rubra
c	lxxxv	contra ſerpē.	addita. Imbecillæ
c	xc	viperalem	vocant
ciii	cviii	purulenta	in artubus aſtricti⁹ vinctis
cxiii	clxxxiii	re candido,	rotundo

Digitized by Google

Fo.	CAP.	VERSV	LEGENDVM.
cxv	cxciii	prodeſt	attonitis
cxv	cc	da,alioqui	anguloſo
cxvii	i	folia vitium	illitu
cxvii	v	carbonibus	Reduuias
cxviii	vii	vino vetere	quod guſtu
cxviii	vii	male habent	obtinet
cxviii	vii	leuius & aluo	Ephygela
cxix	vii	timemus	ſæpe
cxx	xvi	nomas	inſtillare,Hirudines
cxxii	xxxii	palmulas	pertuſum
cxxii	xxxiiii	rat,qm̃	non ita
cxxiiii	li	dyſenteriam,	hybernos
cxxiiii	lvi	riaci drachmæ	caſiæ
cxxvi	lxxvi	ſpodios	ſpodos
cxxvii	lxxvi	A lij paulatim	harenas
cxxxiii	cxi	mant	in caminis
cxxxiiii	cxiiii	nihil	palloris
cxxxiiii	cxv	fiſtulam hauſto	Erumpentem
cxxxv	cxvii	natura	natura in commune
cxxxvi	cxxiii	recenti vtendum	examinatur
cxxxviii	cxxxv	tq; cnnabarin	atq; cinnabarin
cxxxviii	cxxxvi	ſciſtos lapis	gignitur
cxli	lxxiiii	lo ante	gonus lege gomis
cxli		improbi	beneficia.le, veneficia
cxlii		modo vitia	admittunt legendum
cxliii		papauer,	lege phtharicum
cxliiii	iiii	et triſaginis	lege & aiugæ decoctum
cxlv	ix	denſam vocem	a temulētijs
cxlvi	xxi	itidem chamelææ	ficilicus legendum
clxvi	xxii	gua,& commiſſuræ	dentiū,cādore quodam
cxlvii	xxvii	nem,potum	hormini
cxlvii	xxix	&us Tragi	vel Orizæ,
cxlvii	xxx	bibuntq; eos	adiutiq; percoquunt
cxlviii	xxxiiii	ne & ſcinco	ſcincho
cxlviii		minus	medicinæ
cxlix		Et hanc in eo	apertiſſime
cl		neq; continens	le.neq; ad finem neq; ad
cl		ciſci conditionem	Namq;.lege Neq;
clii	iiii	aromatum partem	et ſubſtantijs
clii	iii	quidem exæſtuat,	fatigat aliquando

Digitized by Google

REGISTRVM

a j Pedacij
ij um, pceritates
iij Admuliebres
iiij odoris radice
b j hit, sextario
ij De lentiscino
iij nionibus
iiij assumuntur
c j somanarunt
ij De bitumine
iij sa mortuorū
iiij linteisq;
d j Candida
iiij quoq; in
iij De pyrastro
iiij abscessibus
e j De iure piscīū
ii Subdita
iii ac imbecille
iiii ri, vt
f j cum melle
ii teretes
iii coctā
iiii um, verrucas.
g j strior magis
ii Contra adu.
iii De Aphaca.
iiii Siquidem
h j spectatur, et
iiii thoth, Daci
iii De Teliphio
iiii nunc ex aqua
i j nutim incisis
ii De Pulegio
iii oblōgioribus
iiii De Maro
K i radix
ii De rosmarino
iii Et lac
iiii niæ ratione
l i tūculum
ii mile. a
iii De altera
iiii nues emittit
m i ad rupta
ii farinam
iii De Echio
iii Aphri
n i cato humore
ii tex, in vino
iii Item
iiii graui
o i quoq;
ii renitent
iii los, alijs
iiii matin
p i nigri, et
ii De Apio
iii lita ex
iiii tur.
q i ligenter
ii nes internas,
iii maioris
iiii ctis.
r i gia ex
ii carbonibus
iii expositā
iiii incolæ
s i ret,
ii reddat
iii ignes
iiii De Terra
t i hinnuli
ii acetum,
iii thymum
iiii Quibus
v i sudor
ii Communis
iii Origanum
iiii Pedacij,

Digitized by Google